

**YÂSİN-İ ŞERİF'İN
Meal Tefsiri
ESRAR ve HAVASSI
EMİR SULTAN**

www.kitaptakipcileri.com

Çelik
YAYINEVİ

EMİR SULTAN

YÂSİN-İ ŞERÎF'İN MEÂL TEFSİR VE HÂSSALARI

DIJİTAL DÜZENLEME: Allahın rahmetini ümit eden ve duaya
muhtaç bir aciz kul....

Osmanlıca'ya Tercüme Eden :
HASANÜ'L-HALEBÎ

Günümüz Türkçesine Uygulayan ve Şerh Eden :
MELİH YULUĞ

Baskıya Hazırlayan, Tertib ve Tanzim Eden :
KADİR MERAL

ÇELİK YAYINEVİ

Beyaz Saray No: 13, Beyazıt-İSTANBUL
Tel: 520 99 55 — 512 06 27

TAKDİM

Yayınevimiz, neşir sâhasında bir boşluğu doldurmanın huzûru içindedir. Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat itikadına uygun, Müslüman - Türk halkına tasavvuf neş'esi içinde kendi öz benliğini bulma şuûrunu aşılacak bir kitabı sunmakla bahtiyardır.

Türk tasavvuf târihi içinde büyük bir yeri olan, Muhammed Şem-seddin Buhâri, yâni (Emir Sultan)'ın Arapça olarak kaleme aldığı «Yâsin-i Şerif'in Havâssı ve Esrârı» adlı eseri, yine kendi yakınlarından amcazâdesi (Hasenü'l-Halebi) demekle mâruf zât, Türkçe'ye tercüme ederek devrin Hükümdârı Yâvuz Sultan Selim Han'a takdim etmiştir.

Bu eserin takdiminden fevkal'ade mütehassis olan Yâvuz Sultan Selim Han, bu manevî şifâ hazinesi «ordunun manevî bakımdan moral gücünü yükseltecektir» diyerek Hasenü'l-Halebi'yi ihsanlara gark etmiştir.

Yayınevimiz bu kıymetli eseri elbette bu hâliyle neşredemezdi, bugünkü yaşayan Türkçe'ye çevrilmesi lâzımdı. Bütün gün ve saatlerinin dolu olduğunu bildiğimiz kıymetli insan MELİH YULUĞ Beyefendi'ye yapması için teklife cür'et ettiğimiz zaman «Tasavvuf âşığı münevver Türk halkına böyle bir eser kazandırılmalıdır» fehvasınca sâdeleştirme görevini üzerine alarak, birçok remizler hâlinde verilen mes'eleleri de açıklığa kavuşturmak ve aynı zamanda şerh ve ilâveler yapmak suretiyle elinizdeki kitap bugünkü şekline gelmiştir. Bunu söylemekle kitap kusursuz oldu demek istemiyoruz. Elimizden gelenin esirgenmediğine işaret etmek istiyoruz.

Yayınevi olarak gerek kitabın yazılışında ve gerekse tercüme ve şerh edilişinde tüm emeği geçenlere Cenâb-ı Hak'tan âhirete intikal edenlere rahmet, hayatta olanlara da sıhhatli ömürle yüce Türk Milletine nice nice hayırlı mesâiler vermesini niyâz eyleriz.

Tevfik Allah'tandır.

KADİR MERAL

KİTABA GİRİŞ

Okurlarımızın mütalealarına arzettiğimiz bu eser, eyvelâ mâhiyet itibariyle tasavvufa âit bir eserdir. Tasavvufa âit eser dediğimiz zaman, bundan ne anlaşıldığını kesin bir şekilde bilmek gerekir ki, okuyanlar bundaki başarıyı veya başarısızlığı eldeki o ölçüye göre takdir buyursunlar. Bunun en güzel tarifini, her şeyin esâsını vahye müstenid en güzel şekilde anlatan Resûl-i Kibriyâ (S.A.V.)'nin mübârek kelâmlarından almak gerekir. İki cihan serveri, üç mertebeyi en veciz sûrette şu mübârek sözleriyle özetlemiştir:

«Eş-şeriatü akvâli, vet-tarikatü ef'âli, vel-hakikatü ahvâli.»

Yüce anlamı şudur ki: «Şeriat benim sözlerimdir, Tarikat benim fiillerimdir, Hakikat ise benim hâllerimdir», buyurmuşlardır. Kaleme aldığımız eser, yüce ve şanlı Nebimizin fiil ve hâllerini dile getiren eserlerdendir. Bu itibarla tasavvufu şu mübarek mısra'larla ifâde etmekte bir mahzur yoktur:

«Tasavvuf âteş-i aşk ile süzân olmaya derler
Tasavvuf gönül tahtında sultân olmaya derler.
Tasavvuf Hakk'ın esrârına hayrân olmaya derler.»

Tasavvuf mefhûmuna yukarıdaki mısra'larla bir nebzecek olsun işâret ettikten sonra merak erbâbını tatmin için kökenine de inmek, lügavî mânası itibariyle işâretten sonra konunun derinliğine girmekte fayda görürüz. Bâzı müelliflerin düzeyde kalarak anlattıkları gibi bizde sof, sofî, yâni tasavvufun kökenini yün mânasına alarak sofîlerin yünlü abâlar giyişlerinden kendilerine sofî adının verilmiş olmasını hiç de yadırgamayız. Ancak şuna önemle işâret edelim ki, bu yukarıda arzettiğimiz gibi sahîhta bir izahtır. Aslında mütasavvufin-i kirâma sofî denilmesinin sebebi şu veya bu şekilde elbise giymelerinden değil, yâni esmâ'da kalmada değil, işin müsem-mâsına varıp «fakr'ı» kendilerine düstûr ittihaz edişlerindendir. Nitekim Resûl Aleyhisselâm: «Fakrım fahrimdir», yâni fakrım öğünme vesilemdir, derken bu sırâ işâret buyurmuşlardır. Aşağıdaki be-

yitle ledûn sırrının nazım hâline getirilmiş bir şeklinden başka bir şey değildir:

«Kıldılar elfakri fahrî nüktesin anlar ki gûş
Atlasına bakmayıp dehrin abâ-pûş oldular.»

beyti âriflere çok şeyler anlatmaktadır. Yalnız bu eser betahsis gönül erlerine hitâp ettiği için bir yanlışlığa sebep olmamaklığımız gayesiyle şu kısa açıklamayı yapmakta zorunluluk duyarız. Müstesnâ okurlarımız elbette bilirler ki, yukarıdan beri anlattığımız fakr, halkın anladığı mânâda «yoksulluk» mefhumunu dile getirmez. Fakir o yüce veliye derler ki kendisine Hak (C.C.) kelime-i Hazret olan (Kün) - ol - emrini ihsan buyurmuştur. Zâten tercüme-i hâli anlatılırken görülecektir ki bu kitabın bahse konu ettiği yüce zât böyle bir (kün) emrine mazhar evliyâullah'ın büyüklerinden Emir Sultan Hazretleridir. Ne yazık ki tasavvufun hakiki mânâsını ve onun vahdet-i vücûd ile eşdeğer olan medlûlünü anlayamayanlar mutasavvıfın-i kirâmın nice nice büyüklerine dil uzatmak cür'etinde bulunagelmışlerdir. Umarız ki yayın alanına koyduğumuz bu eser, bu gibi mü'min kardeşlerimizi de uyarsın; pek azim bir hatâdan kendilerini korumuş olsun. Nitekim aşağıdaki şiir böyle ehlûllaha dil uzatanların ve tasavvuf eserlerini önemsemeyenlerin düşecekleri hâzin âkıbeti dile getirmektedir:

«Uyarsın nefsi ağıyâra, düşersin ta'n-ı ahyâra,
Salarsın kendini nâra, edüp bunlara bühtânı.
Bu su'-i zan ile kalbin nice bulur Hakk'ı heyhât,
Bu göz ile senin cânın göremez vech-i cânânı».

Yüce mânâsı şudur ki: Şunun bunun sözüne ve sana düşmân olan nefisine uyarak mü'minlerin en yüce iman sahiplerinden olan Evliyâullah'a iftira etmekle kendini âteşe atıyorsun. Sen bu su'-i zanla heyhât ki ne bu dünyada, ne öbür dünyada cemâlullahı göremezsin, demektir. Zâten bu eserimizde bir taraftan herkesin kendi mertebesine riayet edip o mertebeyi aşmamasını, hele hele hakikat mertebesinde bulunan ehlûllah hazerâtına dil uzatmamasını te'mine çalışmakla beraber, bir taraftan da mü'minler arasında bulunması gerekli kardeşlik hissini kuvvetlendirmek gayesini gütmekteyiz. Çünkü aksi hareket şu hadis-i şerifin işâret buyurduğu kahr-ı ilâhiyi maâzallah üzerimize çekmek olur:

«Men ezâli veliyyen fekad âzentühü bi harb».

Mânâ-yı münifi şudur ki:

«Kim benim velime eziyyet ederse şüphesiz ben ona ilân-ı harb etmişimdir.»

mânâsınadır. Aslında Tasavvuf şu hakikatı dile getirmektedir:

«Zuhûru reng-i kesret pertevi nûr-u Hudâdandır,
Televvün hey'et-i eşyâda te'sir-i ziyâdandır.»

Bu, şu demektir ki, hakikatta görünen bütün nurlar bir tek nurdan ibarettir. Eşyada gördüğün türlü türlü şekiller, o nûrun çeşitli aynalarda akseden ziyâsının te'sirinden başka bir şey değil. Eserimiz bir tasavvuf eseri olması itibariyle burada bir ledûn ilmi sırrını açıklamakta zaruret vardır.

Mutasavvıfın-i kirâm hazerâtına göre bütün âlemlerde tek vücud vardır. O da Hak (C.C.)'ın mutlak vücudlarıdır. Diğer bütün eşyada görülen vücud dediğimiz şeyler, hakikatta bir vücûd-ı zılliden, bir vehm-i hayâlden ibarettir. Yâni biri vâcib ve kadim, diğeri mümkün ve hâdis. İki vücud yoktur. Allahü Zülcelâle nisbet edildikte bu vücud vâcib ve kadim, eşyaya nisbet edildikte mümkün ve hâdistir. Bazıları eşyada görülen bazı tayyib, hoşluk gibi kötülük ve habâsetlerin de mevcudiyetini düşünerek yukardaki «vücûd-ı mutlakdan başka vücud yoktur» sözünü kabûl etmekte bir sakınca vehmetmektedirler. Hâlbuki bu vehme iki sebebdendir. Birisi bu yüce kelâmları söyleyenlerin sülûklarını ikmâl etmiş Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Cüneyd-i Bağdâdî, Muhyiddin İbn-i Arabî, Bâyezîd-i Bisâtî ve kitabımızın medâr-ı iftiharî Emir Sultan gibi şahısların olduğunu unutmalarındandır. İkincisi, güneşin renk renk camlara aks etmesi sonucu güneş türlü türlü renk almaktadır. Yeşil, kırmızı, sarı vesaire gibi. Amma esasta güneşin birliğine ve vahdâniyetine hiç bir zarar gelmemektedir. O ne yeşildir, ne de sair renktedir. O aynı güneştir ve tektir. Yukarıdaki şiirde beyân edildiği gibi «televvün ancak te'sir-i ziyâdandır». Böyle olduğu içindir ki, ahadiyyet nûrunun iki vechesi vardır. Biri nûra, yâni asıl hüviyyetine, taallûk eden vechesi, diğeri renge (levne) taallûk eden cephesidir.

Bir kimse Hikem-i Atâiyye'de çok bâriz bir şekilde gösterildiği gibi) eğer renk mertebesinde iken haddini bilmez de (enel-hak) derse açık küfür işlemiş olur. Çünkü mutasavvıfın-i kirâm indinde vech-i hâssa ibâdet küfürdür. Amma nûra müteveccih kısımda ve o mertebede olan bir zât enel hak derse hakikatı ifade etmekten başka bir şey yapmamış olur. Nitekim Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî Hazretleri şöyle buyuruyor: «Bir demir parçası ateşte nâr-ı beyzâ hâli-

ne geldiğinde ben âteşim derse hakikatı söylemiş olur, amma soğuyup demir hâline dönüştükten sonra ben âteşim derse söylediği yalandır. Çünkü o artık bir demir parçasıdır.» Ehlüllah ile mukallidlerin enel hak deyişlerindeki büyük uçurumu var da sen bundan kıyas et. Yüce Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî Hazretleri, aşağıdaki sözleriyle hem tasavvufu, hem de onunla eş değer olan vahdet-i vücûdu emsalsiz bir şekilde bakın nasıl dile getiriyor :

«Gâh güneş gâh deniz, gâh Kaf dağı olursun, sen zâtında ne o, ne de bu olursun. Ey evhâmu idrâkten bâlâter ve ziyâdan ziyâde, yâni hakiki âlemleri ihâta eden Zât-ı Ecellü A'lâ! Sen sûretsiz olduğun hâlde bunca suretlerle tecelli ettiğinden dolayı senden hem muvahhid, hem de müşebbih mütehayyirdir.»

(Rengi olmaz bulunanın şimdi ben suyundanım).

«Bül aceb deryâyı gör kim mevcine yok inkıtâ,
Aslı bir deryâ havâdan oldu envâr-ı sıfât.»

Bu giriş kısmımızdan sonra, hayat hikâyesini ve menkıbelerini bahs-i mahsûsunda okuyacağınız Emir Sultan (R.A.)'ın ne yücelikte ve seyr-i ilâllâhda ne büyük bir velî olduğuna da işaret ederek bu bahse son vermek isteriz. Kendileri öyle yüce bir velidir ki her asırda bulunan nefs-i sâfiye erbâbından olduktan başka kutsal zâtında asrının hem kutbü'l-irşadlığı, hem gavslığı, hem de kutbü'l-aktâb, yâni insân-ı kâmil mertebeleri kendinde birleşmişti. Bunu anlayabilmek için ve Emir Sultan'ın nasıl Râsihûn'dan ilm-i zâhir ve bâtına vâkıf bir velî olduğunu öğrenebilmek için okurlarımızın insân-ı kâmilin evsâf-ı cemilesini tasvir buyuran şu satırlara nigâh atıf buyurmasını dileriz:

«İnsân-ı kâmil evvelinden âhirine kadar vücûd eflâkinin ve mertebelerinin kendi üstünde döndüğü kutba derler. Bu mânaca vücûdun evveli olmayan zamanında ebedü'l-ebed şey-i vâhiddir. Şunu iyi bil ki o birdir, fakat çeşitli elbiseleri vardır. Bir elbisesine verilen isim diğerine verilemez. İnsân-ı kâmilin asıl ismi Muhammed Aleý-hisselâmdır. Künyesi Ebû'l-Kaasım'dır. Vasfı Abdullah'dır. Lâkabı Şemsüddindir. Başka libaslar giydiği zaman hangi libası giyiyorsa o libâsa göre isim alır. Bu isimler zamanın tasarruf sâhibinin, kutbü'l-aktâbının ismidir ki işte Emir Sultan Hazretleri zamanının mutasarrıfı ve bu ismin hâmilî idi. Artık bu kitabı okuyanlar, değerlendirmek yaparken elbette bu mâruzâtımızı ve ledûn sırrını nazardan uzak tutmazlar sanırız.

Kudretimiz nisbetinde yayın alanına sunduğumuz eserin niteliğini ve tasavvufi bir eser olmak itibarıyla, bildiğimiz kadarıyla da tasavvufun izâhını yapmaya çalıştık. Yukarıda da arzettiğimiz gibi mü'min kardeşlerimizden niyâzımız tasavvufi âsârı okurken «Men ezâli veliyyen» hadis-i şerifini bir ân bile hâtırdan çıkarmamalıdır. Bunu şu sebeble yazıyoruz ki bâzı kimseler hakâyıkına eremedikleri için evliyâullahdan nice büyükler hakkında su'-i zanda bulunmaktadırlar. Betahsis Füsûs'u'l-Hikem ile mânevî vazife verilen Şeyhü'l-Ekber (R.A.)'e yersiz hücumlara sık sık rastlanılmaktadır. Bu vesile ile o yüce veliyi de tenzih etmekle belki mağfiretimizin esbâbını hazırlamış oluruz inancındayız. Şöyle ki:

Meşhur Mutasavvıf Somuncu Baba'nın torunlarından Darende'li merhum Hacı Osman Hulûsî Ateş'in teberrükten koyduğumuz şu dörtlüğü fikrimizi teyid eder kanaatiyle giriş yazımızı tamamlamış oluyoruz.

“Söz atan Hazret-i Muhyiddin'e,
Töhmetsiz olur ehl-i dîne,
Sözünü bilmeyen erbâb-ı garaz,
Kendisi lâıyk olur tel'îne.”

Yâsin-i Şerif'in Havassı'nın tercümesini yayın hayatımıza korken tek güvencimiz, âlemlerin yüce Hâlikinin başarısının dostu “veliyyü't-tevfîk” oluşudur.

“Hazret-i tevîk olup mânaya refik,
Azm-i râh eyledim Allahü veliyyü't-tevfîk”

MELİH YULUĞ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bismillâhirrahmânirrahıym

EMİR BUHARÎ, HAYATI, MENKİBELERİ

(1368 - 1429) Yüce Sultan ve bugün Emir Buharî (R.A.) diye bilinen, bu kutsal isimle anılan velî'nin adı Mehmed Şemsüddin'dir. Bursa'ya gelinceye kadar kendileri hep bu ad ile bilinmiştir. Ashında mübârek isimleri şemsüddin olup, Mehmed, dedelerinin adıdır. Pederleri evliyâullah'ın eâzımından bulunan (Emir Gülâl) (K.S.)'dir. Elbette işaret etmeye bile lüzum yoktur ki, ilm-i bâtin deryâsına yeni bir veche veren ve müceddid lâkabına bihakkın liyâkat kesbeden böyle bir zâtın hem tercüme-i hâli, hem de özellikle menkıbeleri, çeşitli kaynaklarda muhtelif suretlerle anlatılmıştır ki, bundan da tabii bir şey olamaz. Okurlarımız, aşağıdaki mâruzatlarımızı inceleyen bu noktaya önemle dikkat buyurmalıdır. Emir Buharî ve Emir Sultan lâkablarıyla tarihe şeref veren yüce velinin gençlik hayatını oradan da irşâd postuna oturduğu zamana kadar kendilerine rehberlik eden iki zât vardır ki, başlangıçta bunları tanımadan yüce Sultân'ın seçkin kişiliğini anlatmaya imkân yoktur. Bunlardan birisi peder-i muhteremleri olan Emir Gülâl Hazretleri, diğeri de seyr-i ilâllahda bir dereceye kadar kendisine irşad vazifesi gören ve ondan hilâfeti devraldığı Seyyid İsâ (K.S.)'dir.

Emir Gülâl Hazretleri, yüce Sultânın maddî ve mânevî hayatında o kadar müessir olmuştur ki, onun tasavvuftaki hüviyeti belirlenmeden Emir Sultan Hazretlerinin nasıl bir seyr-i sülûk tâkip buyurduğunu, sülûk erbâbının anlayabilmesi imkânsızdır. Bunun birinci sebebi şudur ki, maddî yönü itibarıyla Emir Gülâl Hazretleri oğluna hem babalık, hem de analık görevini yapmıştır. Kendileri,

yâni Emir Sultan Hazretleri küçük yaşta anadan öksüz kaldığı için daima mâder olarak da Emir Gülâl Hazretlerini muhâtab bulmuştur. Sık sık fem-i mübâreklerinden düşen «gel babam, söyle babam» kelimelerinin çıkmış olması bu maddî tezâhürün güzel birer örneği sanırız. Asıl önemli olan mânevî tezâhür ise Emir Gülâl Hazretlerinin kendilerine hem mürşid, hem babalık görevini birlikte yapmış olmasıdır ki asıl önemlisi de budur. Emir Hazretlerinin âdetâ seçkin şahsiyetlerine alem olan Emir kelimesi, eserimize kaynak teşkil eden bazı kitaplarda kökenine inilmek suretiyle lügavî mânasıyla da anlatılmağa çalışılmıştır. Meselâ bunlardan bazıları lügavî mânası itibarıyla Arabcada Emir'in «Reis, Başkan, Kumandan» mânalarına geldiğine doğru olarak işaret etmişlerdir. Ancak bunlara tasavvuf-taki mânasını anlatırken yetersiz bilgi vermişlerdir. Örneğin: Tasavvuf-ta iki ayrı âlem olduğunu, bunlardan birincisinin gayb âlemine delâlet eden (El-Amr), ikincisinin ise zuhur âlemine taallük eden (Âlâm-ı el-Halk) olduğunu beyân etmişlerdir ki muhtasavvıfın-i kîrâm ve hattâ erbâb-ı seyr-i sülûk pek iyi bilirler ki hakikatta bu târif ve taksim noksandır. Bunun sebebi şudur ki kaynak yaptığımız eserler vücudun külli merâtibini dile getirememişlerdir, noksan buradan doğmaktadır. Aslında vücud iki mertebeye değil, yedi mertebeye ayrılmış olup, bunlardan ilki, yâni zât-ı baht'a âit olan lâzu-hur mertebesidir, diğer altısı hep zuhur mertebeleridir. Emir Gülâl Hazretleridir ki yukarıda yüce Sultân'a hem babalık, hem de mürşidlik ettiğine işaret etmiştik. Kendilerini tasavvuf hayatımızda seçkin ve aslâ ihmâl edilemeyecek yüce bir velidir. Aynı zamanda zikr-i cehrînin Nakşibendî Tarikatına geçişte son temsilcisidir.

Nitekim Nakşibendî Tarikatının kurucusu Şâh Muhammed Nakşibend (R.A.) ile, Emir Sultan Hazretleri de zikr-i cehrîyi bırakıp zikr-i hafiye geçen Evliyâullahın büyüklerindendir. Nitekim bunun böyle olduğu tamamen bir keşif eseri olan Yâsin-i Şerif'in Havâssı adlı eserin Kur'an'ın kalbi olan Yâsin-i muazzamanın bâtını mânasını dile getirmiş olmasıyla sabittir.

İstitraten şunu arz edelim ki: Emir Gülâl Hazretleri cehrî zikrin temsilcisiydi. Bir gün müridlerinden Nakşibendî Tarikatının kurucusu olan Şâh Muhammed Nakşibend Hazretleri zikre devâm ettiği sıralarda gûzeşteğândan Abdülhâlik-ı Gücdüvânî Hazretlerinin Ruhâniyyeti hem Emir Gülâl'e, hem de Şâh Muhammed Nakşibend'e tecessüm ederek, Şâh Nakşibend'in halka-i zikirden ayrılmasını ve kendisinin zikr-i hafi'yi te'sis buyuracak bir tarikata pir olacağını beyan buyurarak derhal zikr-i cehrî'den ayrılarak halkadan çıkarmıştır. Emir Gülâl Hazretleri dahi şu beyitteki esrârın tecellisine bo-

yun eğerek ilâhî emri derhal yerine getirmiştir. Nitekim oğulları da bilâhare aynı tarîkı tâkib buyurmuştur.

«Mir'ât-ı mukabildeki sûret gibi hâmüş,
Dilden dile menkul olur esrâr-ı Muhammed».

Yalnız şu kadarına işaret edelim ki, bütün bunlardan nümâyân olan, eserini yayınladığımız Koca Sultân'ın, nüfûs-ı sâfiyye ve kâmile erbâbından, yâni A'raf mertebesindeki en büyük velilerden birisi olduğudur. Bu bakımdandır ki, bazı tasavvufî âsârında Emir Sultan Hazretlerinin, Hazret-i Mevlânâ'dan daha büyük veya aynı mertebede olduğu yazılmaktadır. Bizce buna hiç gerek yoktur. Sebebi şudur ki: Aynı mertebede bulunan ehlullah, birbirinin aynasıdır. Biri olmadan diğeri kendi ilâhî kemâlâtının tecellilerini göremez.

Emir Sultan Hazretleri, kendilerine hem babalık, hem de mâderlik vazifesi gören Emir Gülâl Hazretlerinin, vefatından sonra hem de yerini alacak kemâlde bulunduğu hâlde postu emsalsiz oğluna terketmemiş, Seyyid İsâ'ya bırakmıştır. Bundaki hikmet şudur ki: Emir Gülâl (K.S.) kutbiyyetin her zaman babadan oğula intikal eden bir nûr olmadığını (Gâh eznesti alist, gâhi velist) sırrının tatbiki gerektiğini anlatmak arzu buyurmuştur. Ancak Emir Sultan Hazretlerinin Medine-i Münevvere'ye gitmek arzûsunu izhar buyurması üzerine Seyyid İsâ (K.S.) seyr-i sülûk âdâbına riâyetle şöyle demiştir: «Yâ Şemseddin! Mâdemki Medine'ye gidiyorsun, gittiğin mahal iki cihan serverinin bulunduğu yerdir, ben de sana el veriyorum» diyerek kendisine icâzetle halife seçmiştir.

Şimdi Emir Sultan Hazretlerinin gençliklerinde kendilerinde ilk defa açığa vurulan (Kelime-i Hazret) tecellisini gösteren bir hikâyeyi nakledeceğiz.

HİKÂYE

Emir Gülâl Hazretleri'nin hâl-i hayatlarında cereyân eden bir hikâyeyi okurlarımızın dikkat nazarlarına arz ediyoruz:

Buhârâ'da kıtlık ve hastalıkların yaygın olduğu günlardan bir gün, Emir Gülâl Hazretleri'nin ve beraber oturdukları oğlu Pir Sultân'ın kapıları çalınır. Emir Gülâl ile genç Muhammed Şemsüddin (R.A.) kapıyı açıp gelen adamı buyur ederler. Fakat kapıya gelen yaşlı zât o haldedir ki içeriye girecek kadar bile mecâli yoktur ve hüngür hüngür ağlamaktadır. O zaman büyük mürşid Emir Gülâl, bu dertli adama yönelip şöyle buyurur:

«Anlaşılan sen'in bir derdin var! Ağlamayı bırak da derdini söyle ki çâre bulunsun» der. Yaşlı adam Hazret-i Emir Gülâl'in ellerine sarılarak sanki onun kelime-i hazrete me'zun bir veli olduğunu bilirmişçesine şöyle söyler:

«Ah şeyhim, bağ bağçem harâbezâre dönüp mahsul vermez oldu. Çoluk çocuk aç kaldık, duânızı bekliyoruz» der. Emir Gülâl Hazretleri, cevâben:

«Haydi şimdi git, Hak (C.C.)'dan hiçbir şey gizli değildir» bu yurur. Baba ile oğul göz göze gelip Mehmed Şemsüddin (R.A.) halka ayân ilk görevi üzerine alır. Ledün sırrının yigiti, gün battıktan sonra yaşlı adamın bağçesine gider. Hiç hareket etmeden dua ve niyazda bulunur. (Her veliyy-i kâmil gibi hiçbir şey söylemez, kendisinde şu beyitin esrârı tecelli eder:

«Diliyle eylemez dâvayı merdi,
Gönülde himmetidir (nûn) ile (kâf)».

ledünniyyâtı tecelli eder.

Ertesi günü bağçesine gelen yaşlı zât âdetâ gözlerine inanamaz. Daha bir sabah önce harâbezâr olan bağçe öyle bir mahsul vermiştir ki akıllar bunu idrâkten âcizdir. Şimdi minnet gözyaşları içinde Allah'ın izniyle bu kerâmeti gösteren zâtı arar. Sağa sola bakınır, önceleri kimseyi göremez, nihayet bağçenin öbür ucunda duran Emir Gülâl'in genç oğlunu görür. Kendisine teşekkür etmek için O'na doğru yürüdüğünde Hazret-i Şemsüddin'in kaybolduğunu görür. Durduğu zaman tekrar görür, fakat yaklaşmaya kalkınca kaybolur. Sonunda Hazret-i Şemsüddin, yaşlı adama yerinde ayrılmamasını ve konuşmamasını işaret eder ve bir daha da görünmez.

Bâzı menâkıb kitaplarında Emir Sultan Hazretleri'nin gençliğinde verdiği bir imtihan olduğuna temâs edilmiş ise de hakikatte hiç de öyle değildir. Nitekim bu sırta Aziz Mahmûd Hüdâi Hazretleri şu şi'ri ile işaret buyurmaktadır ki, aslında da öyledir. Emir Sultan Hazretleri öyle bir velidir ki daha doğarken, hattâ doğmadan evvel kâmil olarak halk edilmiştir.

«Aç gözünü hakkıyla bak, oku Hüdâi'den sebak,
Kâmil doğarmış ehl-i Hak, doğmazdan evvel ânesi».

Yukarıdaki hikâyede geçen ve ilm-i ledün bakımından izâhı zarurî bir noktaya işaret edeceğiz. Okurlarımız dikkat etmişlerdir.

Bağçe sahibi, Hazret-i Emir'e yaklaşmak istediği zaman uzaklaşıp kayboluyor, yerinde durduğu anda tekrar görünüyor ve nihayet kayboluyor. Bunda tasavvuf lûgatında (insilâh) dediğimiz tecelli zuhûr etmektedir. Yâni zâten bağçenin öbür ucunda duran Emir Sultan Hazretlerinin rûhâniyyetidir. Kendilerine yaklaşılamayışın ve kayboluşun hikmeti de budur. (İnsilâh) odur ki, pek çok velilerde tezâhür eder. Bir velinin yaşarken rûhunun cisminde ayrılması mâna-sına gelmektedir.

Mehaz olarak istifade ettiğimiz eserlerin bâzılarında İslâm dininin yalnız akla müstenid bir din olduğu, akıl dışı davranışlara hiç yer verilmediği beyân edilmiş ise de, bu fikre iştirâk etmemize imkân yoktur. Eğer böyle olsaydı, aşağıdaki şiirlerin şâirleri olan Gülşenî Tarikatının Piri Sezâi Gülşenî Hazretleri ve Mevlânâ Celâled-din-i Rumi Hazretlerinin aşağıdaki şiirlere yer vermemesi gerekirdi:

«Girenler mekteb-i dilde okurlar dersi bi tâlim,
Sezâi bunda âninçün akılla içtihad olmaz».

«Pâyi istidlâliyan çupim büvet,
Pâyi çupin sahtı bi temkin büved.

.....
Fahri Râzi dâri din büdi».

Anlamı şudur ki: «Her şeyi akıl ile halletmek isteyen istidlâl sâhiplerinin ayakları tahtadandır. Tahta ayak serttir ama çabuk kırılır. Eğer akılla dinin esrârına vâkıf olmak mümkün olsa idi Fahred-din Râzi vâkıf olabilirdi» demektir.

Araya zorunlu görerek aldığımız yukarıdaki şiirler ve izahlardan sonra, Emir Sultan Hazretlerinin o günün Buhârâ'sında (1387 ve 1388 M.) tarihlerinde yaptığı Mekke ve Medine yolculuklarına dönelim. Bu tarihlerde türlü meşakkatlerle Buhârâ'dan önce Mekke'ye varan Emir Sultan Hazretleri Mekke'nin çok kalabalık olması ve Hac mevsiminin de henüz başlamış bulunması hasebiyle Medine-i Münevvere'ye gelir. Ceddi iki cihan serveri (S.A.V.)'nin kabri şeriflerine yakın bir yerde oda bulmağa çalışır. Çok arar, bir türlü bulamaz. Nihayet vakit akşama yaklaştığından çaresiz kalınca Cenâb-ı Hak'ın hikmeti gereği daha önce baktığı odalardan birinde hiç kimsenin bulunmadığını fark eder, oraya girip yerleşir. Aradan kısa bir süre geçer ki, bir adam çıkar gelir ve kendisine hitâben:

«Burası bana âittir, zâten bu odalara seyyidlerden başkası da

giremez, çık dışarı» der. Mehmed Şemsüddin Hazretleri cevâben, kendisinin de şeyyid olduğunu söyleyince, bu şahıs Sultan Hazretlerine şöyle hitâb eder :

«Sen mi şeyyidsin, şeyyid olduğun nereden belli? Senin şekl ü şemâilini görenler bile şeyyidlikle bir ilgin olmadığını anlar» der. Halbuki orada, yüce velî'nin şeyyidliğine şahidlik edecek kimse de yoktur. Değil orada, hattâ bütün Arap yarımadasında dahi tanıdığı bir kimse bulunmamaktadır. Daha fazla gurura kapılan kimseler toplanarak yüce Sultana hitâben:

«Şeyyid olduğuna bir şahidin var mı?» derler. Yüce Pir'in cevâbı kesindir:

«Evet vardır. O şahid Resûl Aleyhisselâmdır» buyurur. Bu cevap karşısında herkes birbirine bakar, böyle bir şey olur mu olmaz mı? diye düşünürken, geçirdikleri ilk şaşkınlık ânından sonra:

«Peki kabûl ettik» derler. Bu cevap üzerine Emir Sultan :

«Öyle ise kabr-i saâdete gidelim, orada Resûl Aleyhisselâma selâm verelim. Hangimizin selâmına cevap verirse onun soyu belli olur» buyurur.

(Bâzı kaynaklara göre kabr-i şerife gidildiği, bâzılarına göre ise oradan kabr-i şerife yönelinip selâm verildiği yazılıdır.)

Bu teklifin kabûlünden sonra hâzır bulunan ve kendilerinin şeyyidliklerini iddia edenler, türbe-i saâdete dönüp «*esselâmü aleyküm ya ceddî!*» dediklerinde hiçbir cevap alınmaz. Sıra Emir Sultan'a geldikte kendileri «*Esselâmü aleyküm ya ceddî!*» buyurduğunda, açık ve seçik bir şekilde «*Aleykümüsselâm ya veledî, ya şeyyid Muhammed Buhârî*» sadâ-yı bülendi duyulur.

Oramın asıl sâhibi olduğunu iddia edenler, bu cevap üzerine kendilerinden geçip yüce Sultan'ın ayaklarına kapanarak af niyaz ederler.

Emir Sultan'ın Medine-i Münevvere'de ne kadar bir müddet kaldığı belli değildir. Yalnız belli olan şudur ki, Hac farızasına daha bir hayli zaman olduğu için Medine'de kaç gün kaldığını kesin olarak söylemek mümkün değildir.

Hac süresinde gördüğü bir rû'yâ-yı sâdika yüce velî'nin bütün hayatını ilgiler vasıftadır ki bunu arzetmeden geçemeyeceğiz:

Sultan Hazretlerinin gördüğü rû'ya şudur: Mânâlarında Hazret-i

Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm ile Hazret-i Ali (K.V.)'yi yan yana oturur görmektedir. Buhârî Hazretleri de onların önünde diz çökmüştür. Hazret-i Ali kendisine şöyle hitâb eder :

«Ey oğlum, yüce Mevlâ seni Muhammed Aleyhisselâm'ın adâbını, sünnetlerini diyâr-ı Rûm'a, yâni Anadolu'ya tâlimle görevlendirmiştir. Dikkat et, yolunun önünde nurdan bir kandil belirecektir. O kandil nerede gözünden kaybolursa orayı kendine vatan yapacaktır» buyurmuştur. Ve mezarının dahi orada olacağına işaret ediliyor.

Mehaz yaptığımız eserde «bu kısım ilm-i ledünne taallûk ettiği için fazla bir şey söylemek câiz değildir»... deniliyor. İleride ilm-i ledün hakayıkını daha ayrıntılı arzedeceğimiz için şimdilik bu kadar temâs etmekle yetiniyoruz.

Emir Sultan Hazretlerinin hac dönüşü uğradığı yerler hakkında müsbet bir bilgimiz yoktur. Yalnız bütün kaynak eserlerin ittifağı ettiği bir nokta vardır ki, yüce velî, dönüşte Bağdad'a uğrayıp Gavsü'l-A'zam Abdülkadir-i Geylânî Hazretlerinin pür-nûr olan kabr-i şeriflerini ziyaret ettiği hususudur.

Hemen ilâve edelim ki, bizim şahsi kanaatımız bu sırf bir edebî icabıdır. Yoksa zâten Emir Sultan gibi bir veliyy-i kâmil her an bütün güzesteğân gibi Gavsü'l-A'zam'ın da rûhaniyyetinden bir an bile ayrılmış değildir. Zira Evliyâullah Hazerâtının cümlesi rûh-ı küllide birleşmiş ve müstağrak-ı bilferdâniyyedir.

Bu ledün sırrını yüce Mevlânâ şöyle ifade buyurmuştur:

«Bâdez vefât türbetimâ der zemin mecû,
Der sinehâyı merdümü ârif mezarı mast.»

Mâna-yı bülendi şudur ki :

«Ben öldükten sonra, benim mezarımı yerde aramayınız. Benim mezarım âriflerin kalbidir.»

Bu ilm-i mahzûn hakikatına önemle işaret ettikten sonra tekrâsade dönelim :

Emir Sultan (R.A.)'ın, kabr-i şerifini ziyaret buyurduğu Gavsü'l-A'zam, gayb kapıları kendisine küşâde - açık - olan bir velidir. Bu seçkin vasfı itibarıyla ileride zuhûr edecek husûsatı da bilmekte dir. Nitekim vasiyyetnâmesinde şöyle buyurmuştur:

«Benden sonra Mağrip'ten, yâni batı kuzey Afrika'dan aziz bi zât gelecektir. Giydığım bu hırkamı ona teslim ediniz.» Bu zât elbei

te söylemeye bile lüzum görmüyoruz ki, okurlarımız tahmin edecekler, Muhiddin İbn-i Arabî Hazretleridir. (1165 - 1250). Filhakika hâl ü keyfiyeti ol vechile zuh'r etmiş, Gavsü'l-A'zam'ın hırka-i şerifleri vasiyyeti üzere Şeyhü'l-Ekber (R.A.)'e teslim edilmiştir. Kendileri de kutsal emâneti mânevi oğlu olan Şeyhü'l-Kebir adı ile anılan Sadreddin-i Konevi Hazretlerine teslim etmiştir. (1210 - 1274).

Muhiddin İbn-i Arabî (R.A.) bu hakikatı (Faslü'l-Hitâb» adlı eserinde zikretmiştir.

Emir Sultan Hazretleri Bağdad'ı ziyaretinden sonra, mânevi görevini ifâ etmek üzere Anadolu'ya yönelerek önündeki nûru rehber edinin Bursa'da Gökdere başında bir mağara yakınlarına geldikte, kandilin orada karâr eylediğini fark edip bunun Bursa'yı vatan itihâz etmesi cinrinin bir işâreti olduğunu anlamışlardır.

Bir süre herkesten gizli mağarada ibâdet ile meşgul olduktan sonra, verilen mânevi irşad görevini yapmak üzere Bursa şehrine inip bu cihan halkına ıyân olmuştur. Böylelikle veliyy-i uzletlik bir bakıma veliyy-i irşad tecelliyâtında tezâhüre başlamıştır. Pek çok kimseler ve hattâ erbâb-ı nazardan olan ilm-i zâhiri erbâbı bile mazhariyetleri gereği (veli) mefhumunun delâlet ettiği mânâyı bilmezler, veli kime derler anlamazlar. Elbette bunu idrâk etmek kolay değildir. Bir kere her şeyden evvel «Sırr-ı insandan haberdâr ol, selâmet bundadır» sırrına âgâh olmak gerekir. Sonra unutulmamalıdır ki, bir veli kendisini tanıtp bildirmezse, onu bilip tanımak, Hak (C.C.)'ı bilip tanımaktan daha güçtür. Allahü Zülcelâl Hazretleri Kemâl ve Cemâliyle zâhir olduğu halde, Evliyâullah Hazerâtı mü-maselet-i beşeriye ile mesturdur - gizli -.

Beşeri varlıklarına, yalnız ona bakanlar bu kutsal zâtları kendileri gibi görüp, onların bir ummân olan mânevi hayatlarından haberdâr olamazlar Meğer ki ol veli beşeri varlığını tayyedip hakiki mevcudiyetini irşâda lâıyk bir kimseye göstermiş olsun. Niyazi Mısri'nin aşağıdaki mısra'ları, katresini ummân eden bu gibi zâtların tanınmasındaki müşkilâtı ne güzel dile getirmiştir:

«Ey Niyazi katremiz deryâya saldık biz bugün,
Katre nice anlasın ummân olan anlar bizi.»

Ve:

«Nice fethetmesin bizi peşt katre-i nâcizler,
Kenârı yok sahil görünmez çünkü deryâ olmuşuz.»

Emir Sultan Hazretleri, Bursa'yı teşriflerinde (1389) yılında 21 yaşlarında idi Muâsırlarından bulunan, ileride Hazret-i Emir'in ha-

yatında rol oynayacak olan, ana tarafından Sadreddin-i Konevi'ye âkraba olan Molla Fenâri de 39-40 yaşlarında idi. Henüz Şeyhü'l-İslâm olmamış, Bursa Kadılığı görevinde bulunuyordu. Yine yüce veli'nin mânevi yaşamında çok büyük yeri olan ve o sıralarda Somuncu Baba olarak bilinen Hamidüddin-i Aksarâyî (*) Hazretleri de yaşını başını almış olgun bir zât idi.

Sultan Yıldırım Bayazıt, Emir Sultan Bursa'ya geldiğinde 29 yaşlarında kadardı. Germiyanoglu Süleyman Şâh'ın kızı Devlet Hâtun ile evlenmesinden Hundî Sultan doğmuştu.

Emir Sultan'ın mânevi hayatını etkilediğine işâret ettiğimiz Somuncu Baba Bursa'da ekmekçilikle geçiniyordu. Çok pişkin ve doyurucu nitelikte ekmek satan bu zâttan, ekmek alanlar, bir daha alıyordu. Merkebine ekmek yükleyen Somuncu Baba, hep aynı saatlarda çarşıya inip «Somunlar - Mü'minler» sadası ile sanki gaflet uykusunda olanları uykudan uyandırıp perde-i hicablarını yırtar gibi idi.

Ne çâre ki pekçok kimse bu sadanın delalet ettiği mânâyı anlıyamıyor, yalnız o büyük ehlullah'ın, kulaklarına hoş gelen sesi, nurânî çehresi onları etkileyebiliyordu. Zâten hikmet-i ilâhî böyledir Her veli, âmâlara - gönül gözü kör olanlar - şu şi'r'in ifâde ettiği hüviyetle tanınır:

«Katre-i acz içre ârif cilve eyler zâhidâ,
Katresi destinde pinhan mevc uran ummânı gör.»

Bırakın avâm-ı nâsı, sâlihler bile bidâyet-i sülûklerinde edâyâ sedâyâ meftundurlar. Tabiidir ki burada pek az kişi Somuncu Baba'nın hüviyyet-i asliyesini bilebiliyordu. Onun hakiki hüviyye ile Hamidüddin-i Aksarâyî olduğunun farkında bile değillerdi.

«Nişaniyle olur her biri zâhir,
Hakikat ehlinin olmaz nişânı».

Hâlbuki bu kutsal zât daha onbeş yaşında iken (Hoy) şehrin

(*) Bu eşsiz veli'nin, yâni Somuncu Baba'nın, menâkıb kitaplarında Alı saray'da medfun bulunduğu yazılı ise de Darende Kazâsının Şeyh Hâmid Veli Câmî İhyâ ve Onarım Derneği tarafından 1965 tarihinde (Somuncu Baba) adı altında neşredilen kitabın 31 nci sayfasına konulan vesikada aynı şöyle denilmektedir:

«Velinin Darende'de medfun bulunduğu dair olan vesikanın üçüncü sırtında «Darende kasabasının Hıdırlık mahallesinde defin-i hâk-i ıtrâk olu Kutbül-Ârifin Gavsül-Vâsûl Şeyh Hâmid-i Veli...» denilmektedir. (Nâşir)

den Hoca Alâüddin-i Erdebî'nden feyz ve ders almıştı. Kendisi irşad mertebesine çoktan yücemiş bir Melâmi şeyhi idi.

Osmanlı Müellifleri yazarı Bursa'lı Tahir Bey'in de dediği gibi «Tasavvuf lisânı ile yazdıkları «Şerh-i Hadis-i Erbain», kemâllerine en büyük delildir» demektedirler.

**«Olar her şeyde Hakk'ı gördüler ref'-i hicâb oldu,
Okurlar vahdet-i sırdan olar sâhip hitâb oldu.**

**Olar giydi melâmet câmesin zillet kabul etti.
Veli mülk-i hakikatte olar sâhib nisâb oldu,**

**Oların menzilin kimse Sezâi eylemez idrâk,
Oların seyyiâtı çünkü ebrârü sevâb oldu».**

Emir Sultan Hazretleriyle Somuncu Baba'nın karşılaşması şöyle olmuştur:

Somuncu Baba denilen zât-ı akdes, henüz fırınlarının yanında durup ekmeklerinin pişmesini bekliyordu. Başında yeşil bir sarık, sırtındaki nohûdi renkte bir elbise olan, gözleri ışıltılı yanan genç bir adam çömleğinin üstünde bir kapak olduğu halde çıkageldi.

— Selâmün aleykum babam!

— Aleykümüsselâm, diyerek selâmlaştılar. Yalnız bakışıyorlar tek kelime konuşmuyorlardı. Bu sır âleminin iki büyük şahsiyeti, konuşmadan tanışmışlardı bile. Sonra, Somuncu Baba şöyle sordu:

— Evlât, çömlekte aş var herhalde, diyordu.

— Evet babam.

Bu cevaba tekrar Somuncu Baba şöyle mukabele etti:

— Onu da fırına sokarız, ekmeklerle pişer.

Lâkin hayrete şâyân husus şudur ki, küçücük çömlek koca fırına sığmıyordu. Bir iki defa zorlandı, nâfile. Buradaki nükteyi anlatan Somuncu Baba: «Herhalde bu çömleği sen sokabilirsin?» dedikten sonra çömleğin kapağını kapatarak fırına sokuyor. Somuncu Baba, birazdan pişer demektedir. Ancak fırın soğuktur. Emir Sultan Hazretleri buna da itiraz etmiyor. Peki Babam diyerek teslimiyet gösteriyor. Her ikisi de bu muhavereye kendilerinin niteliklerini ve ledün sırlarına aşinalıklarını ve her birinin seyr-i ilâllah-daki mevki ve derecelerini anlamışlardır bile.

Mehaz eserinde şöyle denilmektedir: «Rivâyet ederler ki bu iki zât ledün ilminden konuşmuşlar ve dost olmuşlardır».

İstiraten arzedelim ki, sade bu mehaz eserde değil, pek çok âsârda ledün sırrından bahsedilmekte, fakat ledün sırrının ne olduğu bir nebze olsun âşikâre kılınmamakta ve kılınmamaktadır. Hâlbuki, ilm-i ledün esrârı kelimelerin ifâde edebileceği hudûda kadar bile olsa ciltler yazılıp yayın hayatına arzedilse yine de tam mânasıyla beyân edilemeyecek esrardandır. Ashında ilm-i ledün, vahdet-i vücûd ve tasavvuf esrârıdır. Bu itibarla kaal ilmi olmayıp hâl ilmidir. Nasıl ki, tasavvuf yaşanılmadıkça bilinmiyorsa, bu ulûm da erbâbı tarafından yaşama müstenid olarak anlatılmadıkça bilinemez.

**«Gerçi zâhir ilminin de nef'i vardır tâlibe,
Lik esrâra erince özge irfân istemez».**

İlm-i ledünden murâdın, ilm-i mahzûn olduğunu defâatle arz etmiştik. Burada maiyyet-i ilmiyye ile maiyyet-i zâtiyye konularının esrârına da temâs edilmektedir. İlm-i ledün denildiği zaman ilm-i mahzûn anlaşıldığı gibi Cenâb-ı Hakk'ın, ilmiyle mi, yoksa zâtiyle mi, her yerde hâzır ve nâzır olduğu mevzuu bu ilm-i mahzûnun kapsamına girer ki asırlardır ehl-i şeriatla ehl-i hakikat arasında münakaşa mevzuu olup durmaktadır. İlm-i mahzûnun mahzûniyyetinin mânası her bir veliye dahi ihsân olunmayıp veliler zümresi içinde muayyen bir kısma lütfedilen ve aslâ bahâ biçilemeyecek olan mânevî bir hazine teşkil eylemesindendir. Nitekim bu sırâ işaret buyuran iki cihan serveri (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

«Ulûm-ı ilâhiyyeden dürr-i meknûn gibi bir ilm-i âlî vardır ki onu ârif-i billâh olanlardan gayri kimse bilmez. Âriflerden birisi bu sırrı açıkladığı zaman ancak bunu yaşamış olan, yâni ehl-i zevk-i vicdan tasdik eder. Fakat şeytanın kendisini Cenâb-ı Hakk'a mağrûr ettiği gafiller onu inkâr ederler» demişlerdir.

**«Vücûd anlar bu zillî sureti ehl-i hayâl ancak,
Kıyâs eyler bu nakşi bî sebâtı bir kemâl ancak.
Vücûd-ı zillî mahv olsa gelir hakkânî bir sûret,
Vücûd-ı aslî ânınla bulur bulan visâl ancak».**

İşte Somuncu Baba denilen râsihûn ve ârâf'dan olan yüce vel böyle veliyyullahın eâzımından -büyüklerinden- biri idi. Sahih rivâyetlerdendir ki, Yunanlılar, İzmir'i işgal ettikleri sırada Bursa'ya kadar da gelmişlerdi. Pek çok noktalara nöbetçi diktikleri gibi Ebû Hâmid Hazretleri'nin, yâni Somuncu Baba'nın fırınlarının yanını

da bir nöbetçi dikmişlerdi. Bu gafil kâfir, oraya abdest etmeye cür'et eylediğinde öyle bir sille yemişti ki tüfeği bir tarafa, kendisi bir tarafa yuvarlanıp lâıyk olduğu cezanın bir nebzesini görmüş ve Yunanlılar o yere bir daha nöbetçi dikmekten vazgeçmişlerdir.

Şimdi tekrar Emir Sultan Hazretlerinin Bursa'daki hayat hikâyesine dönelim. Kendileri genç yaşlarında bile ilmi kemâlâtın verdiği asla, sinn-i kemâliyle elde edilemeyecek bir olgunluğa erişmişlerdi. Öyle anlaşılmaktadır ki, bu kemâlâtiyle bilâhare Hazret-i Emir'in zevcesi olan (Hundi) Sultana, Valide Sultan Devlet Hâtun tarafından ulûm-i diniyye öğretmeni seçilmesinde bu olgunluğunun büyük rolü olmuştur. Zâten ilk nazarda maddi ve manevî kemâl ve cemâline âşık olunmamak mümkün olmayan Sultan Hazretlerine Hundi Sultan âşık olmuş ve bu aşk Sultan Emire verilen mânevi işâretin gereği mukabelesiz de kalmıyarak izdivaçla sonuçlanmış-tır. Hundi Sultan da hakikaten bu değere lâıyk sâliha bir hâtun idi. Nitekim Yâsin-i Şerif'in Havâssı adlı eserin tercümesinde Hasan'ül-Halebi pek çok vesilelerle bu ulvî kadının sonsuz meziyyet ve erdemlerinden bahsetmiştir. Hundi Hatun Germiyanogullarından Süleyman Şâh'ın kerimesi Devlet Hatun'dan dünyaya gelmiştir. Devlet Hatun ise Yıldırım Bayazıt'ın çok hürmet ettiği zevcesi, sâlihât-ı nisvandandan bir sultân idi.

Emir Sultan Hazretleriyle Hundi Hatunun izdivaçları Hak Teâlâ'nın hikmeti icabı Yıldırım Bayazıt'ın Bulgaristan fethi ile meşgul olduğu, yâni kendisinin gıyabında vuku' bulmuştur. Tahminimiz odur ki Hundi Sultan bir padişah kızı olması hasebiyle o zaman Bursa Kadısı olan Molla Fenâri tarafından nikâhları kıyılmıştır. Ne çâre ki saraya mensup dedikoducular, padişaha hâdiseyi tamamen ma'kûs bir istikamette ve Yıldırım Bayazıt'ın hiddetini tahrik edecek şekilde aksettirmişlerdir. Zâten dünya ahvâli böyledir. Ve hep böyle zuhur edegelmıştır. Ne gülün çâk-i giribânı yırtılmaktan, ne de bülbül ibtilâdan kurtulabilmiştir. Bunun hikmeti şudur ki, bu fâni âlem bir dâr-ı imtihan ve ibtilâdır. Ârif ve mutasavvıf bir şâirimiz bu hikmeti şu mısra'larla dile getirmiştir:

«Deme bu gülşen içre âşıkı mâşuk belâsızdır,
Ne gül çâk-i giribansız, ne bülbül ibtilâsızdır.
Şifâyâb oldu dârü-i visâl-i yâr ile herkes,
Bu bimarhânede ancak benim dârdim devâsızdır.
Sezâi pîr-i aşkı hak bilersen gayrı nutk etme,
Deme aşk ehlinin kârı sezâdır yâ sezâsızdır».

Yanlış ve tahrik edici sözlere hasbel beşeriyeye kapılan Yıldırım Bayazıt Hân, Balaban Ağa komutasında kırk muharip sipahisini kerimesiyle Emir Sultan Hazretlerini öldürtmek üzere Bursa'ya göndermiş ve Bursa sipahilerinin de onlara müzahir olmasını emretmiştir. Bu emr-i pâdişâhiden haberdâr olan Hundi Sultan önce çok telaşlanmış ve bu telâş te'siri ile ne yapacaklarını sormuştur. Sultan Hazretleri muazzez zevcesine şöyle buyurmuştur:

— Ya Hundi! Divarda asılı duran tâlim yayını al, bu ok kirisini ger, sonra da evliyanın cûmbüşünü seyret, buyurmuştur. Kırk sipahi öldürmek üzere Sultan Hazretleriyle zevcesinin odasına girdiklerinde o gerili olan yaydan mânevi kırk tane yeşil ok fırlayıp her birisi bir sipahiye isabetle (*in kânet illâ sayhaten*) tecelli ederek kırk sipahi dahi o anda ruhlarını teslim etmişlerdir. Bu hâli müşâhede eden Balaban Ağa evvelâ beyhuş bir hâl almış, kendine geldikten sonra da Sultan Hazretlerinin ayaklarına kapanarak af niyaz eylemiş, afva mazhar olduktan sonra Emir Sultan'ın bir hâdimi olup hizmetinden ayrılmamıştır. Kırk sipahinin techiz ve tekfin işi biz-zat allâme Molla Fenâri nezâretinde edâ edildikten sonra ced be ced ârif-i billâhlardan olan Molla Fenâri vukuu hâli, hâdisenin oluş şeklini şu arızasıyla gazâ mahallinde bulunan pâdişaha arz etmiştir ki, kitabımızda Arapça metni ve Osmanlıca şekliyle sunulan arıza'nın bugünün genç nesli için okunup anlaşılabilir şekli aynen şöyledir:

«Dâima kullarına acıyan ve bağışlayan Allah'ın adıyla başlarım.

İnsanların âcizlerinden olan ben, İslâm memleketlerinin koruyucusu ve Osman oğullarının öğündüğü sen pâdişahımıza ömrünün uzun olmasını Cenâb-ı Hak'tan dilerim. Yüce hükümdarımız şunu bilmelidir ki, İslâ Aleyhisselâm zamanında da Antakya şehrine üç elçi gönderilmiş, Hazret-i İslâ bunlar vasıtasıyla Antakya halkını Hak dine dâvet etmiştir. Onların bu elçileri yalancılıkla ithâm ederek öldürmeleri üzerine Cebrâil Aleyhisselâm Antakya semalarında öyle bir sayha eylemişti ki bu sedâ ile bütün halk helâk olmuştu. Çünkü gün öldürülmeleri için emir buyurduğunuz ve kırk sipahi gönderdiğiniz Emir Buhâri Hazretleri de «Benim ümmetimin âlimleri Benî İsrâil'in peygamberleri gibidir» sırrına mazhar yüce bir velidir. Kendisinin size dâmad oluşu şereflerin en büyüğü iken öldürülmesini emir buyurmanız korkarım ki Antakya şehrine gelen musibeti bizim ülkemize de getirebilir. Bunun delili şudur ki çünkü gün yüce velî (*in kânet illâ sayhaten*) âyetini okumakla bu âyetin esrarını tecelli ettirmiş, gönderilen kırk sipahi kulunuz dünyaya gözlerini kapamıştır. Şehrin büyükleri ile beraber namazlarını kıldık

ve gömdük. Bir daha böyle bir hâlin tekrür etmemesi için yüce sultanımıza yalvarmaktayız. Son söz ve ferman saadetli pâdişahımı zındır.»

Molla Fenârî'nin Yıldırım Bayazıt'a yazdığı dilek niteliğindeki mektubun açık metnini yukarıya çıkardık.

(*În kânet illâ sayhaten vâhıdeten*) âyet-i kerimesiyle ilgili Sahih-i Buhârî'de de yer alan şu hadis-i şerif ile sayfalarımızı süslüyoruz :

«Dört çeşit halka Allahü Zülcelâl şedid azâb eder: Birisi alış verişte çok yemin eden satıcıya, ikincisi kibir ve gurur sâhibi fakire, üçüncüsü, zinâ fi'ilni irtikâb edene, dördüncüsü zulmeden yüksek makam sâhiblerine.»

(*În kanet illâ sayhaten vâhıdeten*) âyet-i celilesi bu hadis-i şerifte dördüncü maddeyi teşkil eden zalimler hakkındadır. Bu konuda mutasavvıfın-i kirâm hazerâtının ehlullah'ın celâl sıfatı üzere yaptıkları tasarruflara koyduğu istilâha sofîyye (hüve) hû kayığına bindirildi denir. Yalnız şuna önemle işaret edelim ki, ehl-i imandan olmayan kimseler hû kayığına binemez. Çünkü evliyâullahın kılıcı ile giden şehid gider. Bunun gerçek bir misalini aşağıdaki kıssada arz ediyoruz ki, gönül gözü açık olanlar için ibret alınacak çok mühim noktalar vardır :

KİSSA

Mısri Niyâzi (K.S. Hazretlerinin zaman-ı saâdetlerinde kendileri İstanbul tarafında oturuyorlardı, yani Kadıköy ve Üsküdar semtlerinde ikamet buyurmuyorlardı. Bir gün dervişlerinden birisine Galata'ya gidip çorbacı Rumlardan bir tas çorba getirmesini emir buyururlar. O günün vesait şart ve imkânlarına göre geçen sürede derviş Galata'ya varırsa da çorbanın ancak akşam üzeri hazır olacağını öğrendiği için boş yere Galata'da beklememek niyetiyle Üsküdar'da bulunan Selâmi Efendi dergâhına gidip orada zikirle vakit geçirdikten sonra, akşam Galat'aya geçerek çorbayı mürşid-i kâmiline götürmeyi tasavvur eder ve öyle de yapar. Derviş bu niyetle Selâmi Efendi dergâhına gittikte; biraz fazla mutaassıp ve hepsinden önemlisi Niyazi Mısri Hazretlerinin mertebe-i hakikatteki yüce pâyesini idrâk edemediği anlaşılan Şeyh Selâmi Efendi, Allah iştîyâkı ile zikre iştirâk için gelen dervişe güler yüz göstereceği yerde pür hiddet şeyhi Mısri (K.S.) hakkında yakışsız sözler söyledikten başka dervişine de :

«Hâlâ o haham ve keşişin yolundan ayrılmıyacak mısın?» diye rek yüce mürşid Mısri (K.S.)'ye asla kondurulamıyacak sözleri söyleyip haddini çok tecavüz eder.

«Sezâi tiğ olur haddin tecâvüz eyleyen müler,
Anıncün tiğdan özâdedir müjân u ebrûler».

Anlamı şudur: Saç ve sakallar hududu tecavüz ettiği için kesilirler, kirpikler ve kaşlar hadlerini aşmadıklarından kesilmekten âzâde kahlrlar.

Bu halden çok üzülen mürid, kırılmış bir şekilde tekke'den ayrılp o günün vasıtalarına göre kayığa binerek Galata'ya geçer ve hazır olan çorbayı alarak mürşid-i âzamı Mısri Hazretlerine götürdükte daha dervişin hiçbir söz söylemesine fırsat vermeden yüce veli dervişine şöyle der :

«Biz sana bir tas çorba getir dedik, sen ise bir tas zehir getirdin» buyurur ve arkasından şu kesin emri verir. (O anda Niyazi Mısri Hazretlerinde Celâl tecellisi bütün haşmetiyle zâhirdir.)

«Şimdi hemen döneceksin ve şu mektubumu Şeyh Selâmi'ye vereceksin» buyurur. Mektubun meâli şöyledir: «Esselâmü aleyküm ya Selâmi Efendi. Ne isterdin bizim hahamlığımızdan, ne isterdin bizim keşişliğimizden. Kişinin lisanı sù-i hâtimesine vesile olur ves-selâm.»

Hahâmân-ı zamân, Keşiş-i
kıdemi İsa (A.S.) Mısri Niyazi

Filhakika şeyhinin emri üzerine tekrar Üsküdar'a geçen ve Selâmi Dergâhına varan derviş, Selâmi Efendiye Niyazi Mısri Kuddise sırruhu'nun mektubunu verir. O anda bir felc aksesi geçiren Selâmi Efendi Hakk'ın rahmetine kavuşur. Yâni (Hû) kayığına binmiş olur.

İşte Kutb'ül-Aktâb Hazerâtının celâl mazharında tecellileri bu kadar haşmetli olur. Buradan Emir Sultan Hazretlerinin gerilmiş tâlim yayından çıkardığı mânevî kırk yeşil okla kırk sipahinin birden dünyaya gözlerini kapamış olmaları da aynı tecellinin başka birer mazharıdır. Aşağıda bu vesile ile (*în kânet illâ sayhaten vâhıdeten*) âyet-i kerimesiyle Kur'an-ı Kerim'in Rûm sûresinin 50 nci âyet-i kerimesindeki sıkı bağlantıyı anlatan Abdülkârim-i Ciyli Hazretlerinin bâtını tefsirlerine yer vereceğiz.

Dikkat buyurulacak olursa (*în kânet illâ sayhaten vâhıdeten*)

âyet-i kerimesinin ledünni esrarı iledir ki, Emir Sultan Hazretleri kendisini öldürmekle görevli Yıldırım Bayazıt Hân tarafından Bursa'ya gönderilmiş bulunan kırk sipahinin bu dünyadaki fânî hayatlarına son vermişlerdir. Vâkıa evliyâullah hazeratının nice mevtaları Hayy esmâsının delâleti ile (*kum büznihi*) sırrını tecelli ettirerek hay kıldıkları görülmemiş alvalden değildir. Bunun pek çok örneklerini Gavsü'l-A'zam Abdülkadir-i Geylânî, Hacı Bayrâm-ı Veli, Bayazıt-ı Bistâmî, Cüneyd-i Bağdâdî, Eşrefoglu Rûmî Hazeratında görmüştük. Ancak hay -diri- iken bir ziruhun hayatına son veriş Hayy ism-i celilinin değil, başka bir esmânın tecellisi ile ve burada görüldüğü gibi bir velide (Mümit) esmâsının tecellisi ile mümkün olabilir ki bu ise evliyâullah'ın kelime-i hazret delâleti ile, yâni (kûn) -ol- emr-i celilinin kendilerine verilmiş olmasıyla mümkündür. Bu ledün sırrı acaba hangi âyet-i kerimede ve âyet-i celilenin de hangi bâtını mânasında mevcuttur diye teemmül ederken Hak (C.C.)'ın lûtf u ihsânı eseri olarak yüce velilerden Abdülkerim Ciyli (K.S.)'nin Kur'an-ı Kerim'in Rûm sûresinin ellinci âyetini te'vil buyuruşundaki esrara muttali olduğumuz zaman idrâk edebildik, Elbette söylemeye bile gerek yoktur ki bu bir te'vildir. Yâni âyet-i celilenin bâtın esrarını dile getirmiştir. Yoksa âyet-i kerimenin ehl-i zâhirce ve zâhir ulemâsınca verilen mânası ile bu ilm-i mahzun hakikatına ermek mümkün değildir.

**«Cevizin yeşil kabını yemekle tad bulunmaz,
Zâhir ile ey fakih Kur'an'ı arzularsın».**

fehvasınca zâhir ile bu sonuca ermek bu âyetin esrarını te'vil buyurmak mümkün değildir. Kur'an-ı Kerim sûre ve âyetlerinin te'vili her veliye bile verilmiş insanlardan olmayıp bu mânevi yetki ancak ahas'dan olan, yâni evliyâullah'ın çok seçkin bir zümresi bulunan A'raf Hazretlerinin yed-i kudretine bırakılmıştır. Yâni bu iş mertebeye Abdülkerim-i Ciyli (K.S.) ve emsâli velilerin kârıdır. Rûm sûresi şerifesinin ellinci âyetinin (*Lemuhyl mevtâ ve hüve alâ külli şey'in kadirün*) zâhiri mânası,

«Ben sevdiğim kulumun kulağı olurum, onunla işitir, gözü olurum onunla görür, ayağı olurum onunla yürür»

mâna-yı münifindedir. Halbuki Abdülkerim Ciyli (K.S.) bu âyet-i kerimeyi te'vil ve tefsir buyururlarken (*Lemuhyl mevtâ ve hüve alâ külli şey'in kadirün*) âyet-i kerimesindeki hüve'nin Allahü Zülcelâle değil de O'nun velisine râci olduğunu beyan buyurmaktadır. Çünkü Abdülkerim-i Ciyli Hazretlerine göre, insân-ı kâmil olan o

veli, halka âit suretle varlık gösteren Hak'tan başkası değildir. Ve yahut meâni-i ilâhiyyede tahakkuk eden halkdır. Aynı konuya değinen (Hikem-i Atâiyye)'de şöyle buyurulmaktadır: «Bir velinin evsâfı, evsâf-ı ilâhiyyeden ve nuûtu nuût-ı Rabbâniyyeden olduğu için eğer ifşâ edilse halk kendisini ma'bud ittihaz ederdi» buyurulması da bu sırra müptenidir. Yâni her devirde zât, sıfat, esmâ külliyyen bir velinin vechinin ziyâ ve nûrunu teşkil eylemektedir. Abdülkerim-i Ciyli (K.S.)'nin Rûm sûresinin ellinci âyetinin te'vilinde kullandıkları Arabca metni aynen alıyorum:

(*Kaalâllahü teâld, vallâhü hüvel veliyyü, yâni insânı kâmilellezi kaale fihi. Elâ inne evliyâallâhi lâ havfün aleyhim ve lâhüm yahzenüne... Lemuhyl mevtâ ve hüve alâ külli şey'in kadirün. Eyyül veli fehüve hakkun mutasavvirün suretül halkıyye ev halkun mütehakkiki bimenâniyyin ilâhiyye fili külli hâlin ve takdirin fi külli mekâlin ve takriri hüvel câmiül vâfin naksü vel kemâl vassâtiü fi ardihî kevnihî nûrüşşemsül müteâal fehüvessemâül arda vehüvel tülü vel'arz.*)

Yukarıda arzettiğimiz gibi her şeye kaadir olan Allahü Zülcelâlin velisi hem kâmil, hem hamîd'dir. Ölülere dirilttiği gibi her şeye kaadirdir de. O Hak suretinde tecelli eden halk'dır. Veya ilâhi meâni ile tahakkuk etmiş halkdır ki bu âlemde noksan ve kemâliyle parlayan güneş de odur. Sema ve arz, uzunluk ve genişlik onda mütecellidir. Hayy olan varlıkları Mümit -öldürücü- esmâsıyla kendisinde tecelli ederek öldüren de o velidir. Bu sırra mebnidir ki Emir Sultan Hazretleri kendisini ve Hundi Sultanı öldürmeye me'mur olan kırk sipahiye mânevi oklarla öldürmüş, tsaavvuf ıstılâhıyla söyleyelim. Yukarıda ayrıntılarıyla açıkladığımız Hû kayığına bindirmiştir. Dikkat buyurulacak olursa Hû kayığı ıstılâhı ile, yâni hüve kayığındaki, hüve lâfzıyla (*Lemuhyl mevtâ ve hüve alâ külli şey'in kadir*) âyet-i celilesindeki (*Hüve*) arasında sıkı bir irtibat -bağlantı- vardır.

Mutasavvıfın-i kirâm hazeratının bir ıstılâh-ı sofiiyye olarak hû kayığının nereden te'vil yoluyla istihrac olunduğu da meydana çıkmış bulunur. Öyle umarız ki okurlarımız kitabı mütâleâ buyurdıklarında Emir Sultan Hazretlerinin kırk sipahiye kırk mânevi yeşil okla öldürmesi keyfiyetinin esrarını kendisi gibi aynı mertebede olan Abdülkerim-i Ciyli (K.S.)'nin yukarıda arzettiğimiz bir âyetin te'vilinde açık seçik göreceklerdir.

Emir Buhârî (K.S.)'nin Eğriboz Kal'asının kapısını ardına ka

dar açıp İslâm cengâverlerine küşâde kılmakla onların muzaffer edilmesindeki mânevî esrârın, ledünniyatını da bütün vuzuhıyla anlamış olacaktırlar.

Bu sırdan dolayı ki Yıldırım Bayazıt, bir türlü düşürülemez ve kapının açılmaması dolayısıyla yeis veren ve pek çok İslâm kanına mâl olan kal'a kapısını ardına kadar açan yiğitin kim olduğunu bir türlü bulamadığı halde Bursa'da Emir Sultan Hazretleriyle karşılaştığında henüz o zât-ı akdesin dâmadı olduğunu bile bilmeden ve kendisiyle teşerrüf etmeden:

«İşte kal'a kapılarını açan bu idi» demesindeki ledünniyâta da sayın okurlarımız vâkıf olacaktırlar. Yıldırım Bayazıt'ın bu sözleri beyanı sırasında yukarıdan beri arzettiğimiz ledünniyâta vâkıf olup olmadığını şu anda söyleyemeyiz. Bu konuyu ancak bütün gayba alim olan Hak Teâlâ bilir demekle yetiniriz.

Burada Emir Sultan (R.A.)'a müteâllik bâzı vasıfları da zikretmeden geçemeyeceğiz. Esasen kendileri âraf'dan bir zât olduğundan bu mertebeye varmadan önce kurb-ı nevâfil ve kurb-ı ferâiz mertebelerini de seyr-i ilâllahda geçmiş bulunması tabiidir. Kendisinde kurb-ı nevâfil esrârı tecelli ettiğinde kal'a kapılarının açılması sırrını bu mertebenin zuhûrâtı olarak kabûlde hiçbir hatâ yoktur. Hadis-i kudsîde beyan buyurulduğu gibi Peygamber Aleyhis-selâm, bu mertebeye gelenlerin Hak (C.C.)'ın aşağıda arzedeceğimiz evsafıyla mütehalli olduğuna işâret buyurmuşlardır:

«Ben sevdiğim kulumun kulağı olurum onunla işitir, gözü olurum onunla görür, ayağı olurum onunla yürür»

esrâr-ı ilâhiyyesine mazhar olmanın neticesi gösterdikleri bir kerâmet-i kevnîye telâkki etmekte isabet vardır. Çünkü bu mertebede tayy-i mekân, tayeran gibi kevnî kerâmetler zâhirdir ki, Emir Sultan Hazretlerinin o kadar düşman kuvveti arasında görünmeden ve kendisine hiçbir zarar gelmeden ok yağmuru altında kal'aya yaklaşıp kal'a kapısını İslâm cengâverlerine ardına kadar açması, bu mertebenin zuhûrâtındandır. Vâkıa mutasarrıf-ı zaman ve devrin insân-ı kâmilî Kutbû'l-Aktâb olmak için mutlaka seyyid olmak ve seyyidlerden bulunmak zarurî değil ise de elbette seyyid olmak diğer kemâlâtı da câmi olmak şartıyla ayrı bir mazhariyettir ve lütf-i Hudâ'dır.

İşte Emir Sultan Hazretleri böyle bir mazhariyyetle de mütehalli lâzımdandır. Kendileri vâlide-i mükerrmeleri yolu ile Hazret-i Ali (K.V.)'ye sülâleten muntehî olmaktadır. Bu suretle ceddi iki cihan serveri (S.A.V.) Efendimizdir ki silsile-i şerifleri şöyledir:

SOY KÜTÜĞÜ (*)

(Hz. EMİR SULTAN VE HUNDİ FATMA SULTAN'ın)

Hz. Ali Hz. Fatma
(598 - 661) (606 - 623)

Gündüz Alp
— Süleyman Şah —
(? - 1228)

Ertuğrul Bey (Gazi)
(1198 - 1288)

Osman Bey (Gazi)
(1258 - 1324)

Orhan Bey (Gazi)
(1288 - 1360)

Sultan Murad I.
(Hüdâvendigâr)
(1325 - 1389)

Yıldırım Bâyezid
(1360 - 1403)

Hz. Hasan Hz. Hüseyin
(624 - 669) (627 - 680)

Zeynel âbidin

Muhammedü'l-bâkir

Câfer Sâdık

Mûsâ Kâzım

Aliyyürriâ

Muhammedü't-teki

Aliyyü'n-neki

Hasen'l-askeri

Seyyid Muhammed

Seyyid Emir Ali Kûlâi

(? - 1387)
/1388)

Hündî Fatma Sultan EMİR SULTAN
(1368 - 1429)

Emir Ali

Hatun Hatun

(*) Bu soy kütüğü, 1001 Temel Eser serisinden Emir Sultan adlı eserdedir.

BAŞVURULAN ESERLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Söylemeye bile gerek yoktur ki Emir Sultan (R.A.) gibi âraftan yâni bu âlemde dahi Hak (C.C.)'ın kendisine tecelli ettiği ve cemâlini arzylediği bir veli bahse konu olduğu zaman elbette onun hayat hikâyesini ve menâkıbını anlatan pek çok âsâr zuhûr edecek, her birisi kendi anlayış kudretine ve görüş zâviyesine göre o akdes zâtı anlatmağa çalışacaktır. Nitekim öyle de olmuştur. Bu eserler arasında dikkate şâyan bularak başvurduğumuz eserlerin özelliklelerinden bahsetmek isteriz. Kendimize zaman zaman mehaz yaptığımız bu âsâr (1001) temel eserler arasında yer alan Hakkı Şinâsi Çoruh'un kitabıyla Kaamûsu'l-A'lâm'ın, Sultan Hazretlerinin menâkıb ve tercümesi bahsine ait kısımları ve nihayet Sefinetü'l-Evliyâ denilen yazma bağış nev'inden kaleme alınan beş cildlik eserin birinci cildinde mezkûr yüce veli'nin hayat hikâye ve menâkıb-larını dile getiren sahifelerdir.

(1001) temel eser arasında bulunan Hazret-i Pir Emir Sultan hakkındaki eser, vâkıa bâzı tarihi malûmâtın kendi görüş zâviyesine göre gayret gösterilmiş bir araştırmanın sonucudur. Ve bunda târihi vak'aların dile getirilmesi itibariyle bu kitabı değer verilecek bir röserj saymakta isabetsizlik yoktur. Ancak bu eserin sayın müellifi konunun evliyâullahın büyüklerinden bir zâta tulû' ettiğini zaman zaman unutmuş, lâlettâyin târihi bir şahsiyetin tercüme-i hâli yazılmışcasına kalem oynatırken tasavvufi bir konunun incelendiğini unutmuştur bile. Sayın müellife haddimiz olmayarak şunu hatırlatalım ki evliyâullah hazerâtının hayat hikâyeleri ve tercüme-i halleri ayrı bir perspektif'ten -görüş zâviyesinden- ele alınmak zaruridir. Nasıl tasavvufi âsar yaşanılmadıkça bütün ledünniyatıyla okunup anlaşılmaz, anlaşılamazsa, bu âsârın kaleme alınabilmesi de bir nebze olsun tasavvufi hakayıktan haberdâr olunulmadıkça yazılamaz. İşte (1001) temel eser arasında yer alan Hakkı Şinâsi Çoruh'un eserinde bulduğumuz noksanlık bundan neş'et etmektedir. Emir Sultan gibi âraftan bir zât-ı akdesin, yaşam hikâyesi denildiği zaman anlaşılması gerekli olan bu fânî hayattaki ya-

samları değil, seyr-i sülûkteki, seyr-i ilâllahdaki geçtikleri mertebeler ve mesâfelerin geniş hatlarıyla belirtilmesi gerekli idi. Aflarına mağruren arz ederim. Müellif bu sırra âşinâ olmadığı içindir ki eserinde ilm-i mahzun halâvetini -tatlılığını- bir türlü bulamadık, bulamıyoruz. İşte bizce hataların azameti buradadır. Bu gibi evliyâullah bizim ve hele hele avâm-ı nâsın düşünebildikleri gibi sâde beşeri bir hayat yaşamazlar. Bir bakıma onlar yaşamıyorlardı ki ölsünler veya onlar için ölüm düşünülemez ki beşeri bir hayat tasavvur edilebilsin. (Mûtû kable en temûtû) sırrına erdiklerinden ölüm de, yaşam da onlardan uzaktır. Onlar ne muhtaç, ne de müstâgnıdırler. Çünkü bu vasıflar birer varlık nişânesidir. Bu gibi zevâtın yaşamlarından anlaşılması gereken ilâhî seyrinde kat'ettikleri mesâfeler olmalıdır. Yâni bir bakıma bunların nasıl hiçbir merhalede durmayıp daima yolda oluşlarının hayat hikâyesi anlatılmalıdır. Gönül gözü açık olanlar bu eseri okumuşlarsa bu sırra âit en ufak bir bilgi bile elde edememenin hüsrânı içinde kaldıklarını elbette itirafa mecburdurlar. Gülşenî Tarikatının Piri bu sırra temâs için Divânında şu ârifâne beyt'e yer vermiştir:

«Sanma menzilde karâr eden olur ehl-i kemâl,
Ey Sezâî kâmil oldur dâim ola râhda».

Zira bu gibi yüce veliler şu eş'ârın hakayığıyla mütehalli olurlar:

«Ölmeden evvel ölen buldu hayât,
Hergiz erişmez olur ana memât».

«Kable mûtû en temûtû sırrına mazhar olan,
Haşr ü neşri burda gördü nefha-i sûr olmadan».

Bu yüce veliler o kadar dünya ve ukbâ hayatından -yaşamından- geçmişlerdir ki yaşamları aşağıdaki beyitlerin tüm tecellileriyle süslenmiştir. Bir bakıma onlar öyle nâbedid gözle görülmez olmuşlardır ki Hüdâ'dan bile geçmişlerdir. Nerde kaldı ki bu nâciz ve fânî hayatın türlü tecellileriyle alâkadar olabilsinler. Unutulması gerekir ki ehlullah için düstur şudur:

Ehl-i dünyaya âhiret haram, ehl-i âhirete dünya haram, ehlul-laha her ikisi birden haramdır. İşte bütün bu hakayık şu beyitte mündemiçtir:

«Geç geçenlerden o nâciz ol ki sen ey nâbedid,
Nâbedidân-ı Hudâdırılar Hudâdan geçtiler».

Yûnus Emre (K.S.) de pek mâruf, birkaç defa eserimizde geçen beytiyle zihinlerden silinmeyecek bir şekilde şu enfes beytini kaleme almıştır:

«Yûnus öldü diye salâ verirler,
Aşıklar ölmez, ölen hayvân imiş».

Yukarıda evliyâullah'ın hakikatte vücud-ı beşeriyeleriyle yaşamayıp onların husûsî bir yaşamları olduğu için tercüme-i hallerinin de diğer tarihi şahsiyetler gibi ele alınamıyacağını ısrarla beyân etmiştik. Bu konuda Bayazıt-ı Bistâmî Hazretlerinin şu sözleri bize en kuvvetli mesned teşkil etmektedir:

«Cenâb-ı Hak bir velisini berây-ı irşâd bir kimseye bildirmek ister ise o kimsenin nazarından o velinin vücud-ı beşeriyetini tay ve tecrid ve anın vücud-ı husûsiyyetini o kimseye izhar ve irşâd eder».

buyurmuşlardır. Bu yüce kelâmlar Bayazıt-ı Bistâmî (K.S.)'nin «A'reftü lillâhi billâhi», yâni «Allah'ı ben ancak Allah ile bildim» kelâm-ı kibârının ayrı bir ifâdesidir.

Kaamûsu'l-A'lâm'ın birinci cildinin 125 nci sahifesinde ise Emir Sultan Hazretleri hakkında şu kısa malûmat verilmekle yetinilmiştir:

«Emir Sultan, yâni Muhammed Şemsüddin, kibâr-ı meşâyih-i Halvetiyye'den olup doğduğu yer olan Buhârâ'da iktisâb-ı kemâlât ettikten sonra diyâr-ı Rûm'a - Anadolu'ya - hicret etmiştir. Sultan Yıldırım Bayazıt Hazretleri'ne intisabla pâdişah-ı müşârün'ileyh hakkında çok hürmet ve riayet eylemiş, hattâ kendisine kerimesini vererek dâmat edinmiştir. Pâdişah-ı müşârün'ileyh Mısır'daki Abbâsî Halifesi tarafından Sultan-ı İklîm-i Rûm ünvanı verildikte Hazret-i Emir kılıç kuşatmış ve bir süre irşad ve tedrisle meşgul ve meşhûr olduktan sonra Hicri 833 tarihinde irtihâl-i dâr-ı beka eylemiştir. Türbesi Bursa'da ziyaret-i enâm olup gayet müreffeh - ferah ve iç açıcı - geniş bir şekilde vâki ve pek ma'mûr ve müzeyyen denilmektedir.

Evvelâ bu ibarelerin Hazret-i Emir ile dünya pâdişahı olan fânî bir saltanat sahibi mukayese edildiği zaman zikredilen ifâde tarzı seyr-i sülûk ile en basit ilgisi olan bir kimsenin bile kabul edemeyeceği haknâşinâs bir ifâde tarzıdır. Eğer dünya saltanatı ehlullah indinde bu kadar önemil olsaydı bir pâdişah olan İbrahim Edhem Hazretleri dünyevi saltanatı bırakıp «fakrî fahri» ile ülfet edip onun-

la ögünmezdi. Abbâsî halifelerinden bir zât bir gün ölüm ânı gelmekte vezirini çağırarak:

— Karşımdaki şu levhayı kaldırın, der. Vezir karşıdaki duvarda hiçbir levha bulunmadığını görür, fakat edeben ses çıkarmaz. Lâkin Halife tekrar ısrar edince ve bu kerre ağır bir dille ısrarını tekrarlayınca vezir-i a'zam şu cevabı verir:

— Yâ Emire'l-Mü'minin, duvarda bir levha görmüyorum ki kaldırayım, acaba bahsettiğiniz levhada ne yazılıdır? deyince,

— Görmüyor musun, «es-sultân men lâ yemût» yazılı levha duruyor, onu kaldır diyorum, demiş.

Vezir-i âzam bir gönül eri imiş ki bundaki nüktayı anlayarak susmayı tercih etmiş. Levhanın mânası şudur: «Sultan odur ki ölmez».

İşte böyle ölümsüzlüğe erişen Emir Sultan Hazretleri değil, ancak Yıldırım Bayazıt O'na mensubiyetle olsa olsa dünya ve âhiret ma'mûriyeti kazanabilmiştir. Ve ebedî şeref vesilesi bahse konu ise Yıldırım Bayazıt'ın kerimesini Emir Sultan Hazretlerine vermesiyle kazandığı sonsuz şân ve şerefte gizlidir. Hemen şu serzenişte bulunalım. Kaamûsu'l-A'lâm'ın tasvir şeklini haddimiz olmayarak tenkid edelim. Hiç Emir Sultan böyle mi yazılır? Öyle bir veliye verilecek yer bu kadar kısa ve yetersiz mi olmalıydı? İnsanın ağzından gayr-ı ihtiyârî ister istemez Mevlevî Seniî'nin Hazret-i Mevlânâ hakkındaki şu mısra'ları dökülmektedir:

«Senin Hazret-i Mollayı vafederdim lik,
Celâli aşkı kim anlar kiminle söyleşelim».

Cildler yazılsa Hazret-i Emir Sultan'ı anlatmaga kâfi gelmeyecektir. Böyle kutsal bir zât hakkında okurlarımız dahi Kaamûsu'l-A'lâm'ın yetersizliğinde bizimle beraber olacaklarına şübhe etmiyoruz ve şu beyti yazmakla mânevi bir görevi yerine getirdiğimizi beyân ediyoruz:

«Bana bir ilim keşfoldu senin hüsnün kitâbindan,
Ki yüz bin âkıl âcizdir onun bir bâb-ı faslından».

İşte Kaamûsu'l-A'lâm'ı yazıp Emir Sultan gibi emsalsiz bir veli'ye bu kadar kısa yer verenlere biz de yukarıdaki beyitte işâretli buyurulan ezel ve ebed hakikatını tekrâr edelim. Emir Sultan öyle muazzam bir ehlullahdır ki, O'nun mânevi cemalinden ve cemâ-

hüsünün kitabından öyle esrar nümâyandır ki yüzbinlerce âkıl onun bir bâbının tek bir faslını bile ifâdeden âcizdir. Eğer Emir Sultan Hazretleri yazılmak isteniyorsa, öyle birkaç satırla değil, bu beytin işaret buyurduğu gibi yazılır. O'nu anlatmağa kelimeler yeterli değildir. O mâna güneşini istiâba cildler yetmez.

Asarımız arasında tasavvufi hakikatları nisbeten en güzel dile getirdiğine kaani olduğumuz «Sefinetü'l-Evliyâ»nın birinci cildinin 280'nci sahifesinde ise Emir Sultan Hazretleri hakkında şu satırlara rastlarız:

«Emir Sultan Hazretleri Buhârâ'lıdır. Mehmed Şemseddin-i Buhârî nâmı ile ve Emir Sultan ünvanı ile şöret bulmuşlardır. Hariri Zâde Kemal Efendi merhum «Tibyetü'l-Terâkin»de müşârün'ileyhin Nur Bahşi Tarikatına mensub olduğunu ve pederlerinin şeyhi Seyyid Mehmed veya Mahmuda Nûr Bahşi Tarikatına mensub olduğunu yazıyor. Kendilerinin ise Nur Bahşi Tarikatı'nın pir-i sâni - ikinci piri - olduğunu ileri sürmektedir.

Bizim naçizane kanaatımız şudur ki: Emir Sultan Hazretleri, ister Halvetiyye Tarikatından, isterse Nûr Bahşi Tarikatından olsun farketmez. Zira ledünnî bir hakikattır ki nefis mertebelerinin dördüncüsü olan makam-ı mutmainne'ye varılınca bütün tarik ve tarikatlar bir olur. Bunun delili şudur ki: Nefis mertebelerinin yedinci ve sonuncusu olan nûfûs-ı sâfiyye'ye varmış, bir bakıma nûfûs-ı kâmile erbabı denilen ve her devirde üç olup biri kutbül-irşâd, diğeri gavs, nihayet mutasarrıf-ı zaman olan Kutbül-Aktâb hazretleri için artık tarikat önemini kaybeder. Böyle olunca nefis-i mutmainne makamını çoktan geçmiş, kutbiyyet mertebesine varmış Emir Sultan Hazretleri için de başka türlü düşünmeye imkân yoktur. Bu vesileyle Emir Sultan (R.A.)'ın Kur'an-ı Azimüşşân'daki bâtin mânalarından Yâsin sûresinin havâss ve şerhini izâh ederken bu babda kendisiyle hemfikir olan ârifler sultanı Şeyhül-Ekber (R.A.)'ın de bazı hakikatları ifşa buyuran satırlarına temâs etmeden geçemiyeceğiz.

«Ârifler Kur'an-ı Kerim'in elfaz ve harflerinden nihâyetsiz hakikatlar çıkarırlar, şüphesiz bunlar âriflerin Kur'an-ı Kerim'e büyük vukûflarının delilleridir.» Nitekim (Beldetün tayyibetün) âyet-i kerimesini ebced hesabıyla hesablayan âraf, 857 sene-i hicriyyesini çıkarmaktadır. Bu ise İstanbul'un fethi tarihini bulmaktadır.

Kanaatımız şudur ki: Eğer Emir Sultan gibi bir mâna erinin hayat ve menâkıbı yazılacak ise bütün esrar ve bu esrârın Yâsin-i

şerif'in havâssı yüce hakayıkıyla dile getirilmek gerekirdi. Söz dönüp dolaşır şu ârifane ebyatın medlûl ve mâna-yı münifine gelmektedir:

«Bunca kesret kim zuhûr etti eder bir noktadır,
Devredip ol nokta âhir buldu Âdem'de sebât».

Hüner noktayı fehmeylemektedir. Ve bu noktanın hakayıkını ve bütün tecelliyâtını gösterdiği içindir ki Yâsin-i Şerifin Havâssı adlı yüce eser emsâli az bulunur âbidattandır.

«Noktayı fehmeylemektir ilm ü irfandan garaz».

Hazret-i Emir'in aslında birer şatahat olan aşağıdaki eş'arı ile onun yüce ruhaniyyetinden istifade ve istifâza'ya sa'y için kendilerinin şu pâkize beyitlerini alıyoruz:

«Gerçek aşıklara salâ denildi, Âh ile vâh ile devrân ederken, Akar gözlerimden yaş yerine kan. Deryâlar nûş edip kanamaz iken, Aşıklar meydâna doğru varırlar, Cümle Enbiyâlar divan dururlar, Açılmış dükkân, kurulmuş pazar, Emir Sultan ne hoşca pâzâr imiş, Cümlelerin maksûdu didâr imiş,	Derdî olan gelsin dermânı buldum. Cân içindeki cânânı buldum. Zerrece görünmez gözüne cihân. Aşıklar kandıran ummânı buldum. Erenler cem'olup verir alırlar, Hakk'a mahbûb olan sultânı buldum. Cevâhir bahş olan dükkânı buldum. Erenler cem'olup gezer imiş, Ol maksûda eren sultânı buldum.

Sayın okurlarımıza, baş vurulan eserlerin özet şeklinde değerlendirmesini yapıp son sözü de Sultan Emir Hazretleri'nin birer dürr-i meknûn olan pâkize mısralarına bırakarak bu babda sükutu ihtiyâr ettik.

Pek çokları gereksiz yere sorup durmaktadırlar: Emir Sultan Hazretleri şâir midir?

Evliyâullah bu hakayıkı şiir olsun veya şâirlik mezâyasını arz için ifâde edip nazım ve dizeler hâline getirmezler. Çünkü onlardaki müstağrak-ı bilferdâniyye olmalarının sonucu ifâde buyurdıkları hakikatlere şiir demek, kemâle irâsı nakise olur.

«Şâir demek öyle hâle, irâsı nakisedir kemâle».

Evliyâullah'ın şatahatı, öyle bir cezbe ve istigrak hâlinde iken söylenir ki onlar bu hakikatları kor gibi Allahü Zülcelâl aşkıyla yanan gönüllerinde daha fazla saklamağa muktedir olamazlar.

Bismillâhirrahmânirrahîm

RAHMÂN VE RAHÎM OLAN ALLAH'IN ADIYLA

KUR'AN'IN KALBİ OLAN YÂSİN-İ ŞERİFİN ESRÂRININ ŞERHİ

Okurlarımıza büyük bir mutlulukla sundugumuz bu eser Allahü Zülcelâl'in yüce kitabı Kur'an-ı Azimüşşân'ın kalbi mesâbesindeki Yâsin-i Şerif'in hâsiyyetinin (Havâssı)'nın şerhidir. Bu şerhin kıymet ve yüceliği ise ârifler sultanı, muhakkikler kutbu Seyyid Muhammed'el-Buhârî gibi bir kâmilin tamamen keşif mahsûlü olarak tedvin eylediği bir kitab olmasındadır. Bu eser yüce pîr Emir Sultan Hazretlerinin misli, menendi bulunmayan eserinin tercümesidir. Eserin tercümesinde dahi lemeân eden nurlar hep Hazret-i Sultan'dan intikal eden envardandır. Şimdi âhiret âlemini şereflendiren Emir Sultan (R.A.)'a Hak (C.C.) sâde mağfîret hazineleri değil, yüce Mevlâ'nın irfan hazineleri de ardına kadar açılmıştır. Emir Sultan adıyla târihin şeref sahifelerini süsleyen yüce veli, öyle bir kâmilidir ki nice mü'min kalblerde taht kurmuş, nice matlub ve tâlibleri kendisine cezbetmiş, hem zâhir, hem de bâtın ilmine vâkıf zülcenâhayn, âlim-i billâh idi.

Meslek-i celil-i sofîyye istilâhatına göre iman-ı taklididen geçip iman-ı tahkikiye varmış büyüklerin pişüvâ, yâni önderlerinden idi. Bu yüce eserin şerhini yapan Emirü'l-Buhârî (K.S.) nice nice mü'minin imanına musallat olmuş şeytân-ı lâînin şer ve vesveselerinden iman sahiplerini korumuş, İblis'i onların çevresinden uzaklaştırmıştır. Şefâatini kendileri için necat sebebi bilmek gereken bütün mü'minler şunu da iyice idrâk etmelidirler ki bahsi geçen

yüce veli'nin erişilmez yücelikteki Yâsin-i Şerif'in havâssı eseri aynı zamanda irşadkâr bir görevi yerine getirdiği kadar şifâ hazinesidir de. Yâsin sûre-i muazzamasındaki vefk ve rakamlardaki hâssalar pek çok muzdarip şifâsız derde uğramışların da dertlerinin gerçek şifâcısı olmuştur. Bu eserin diğer bâzı tasavvufi eserlere nazaran, sırf bu konudaki bütün vasfını bu özelliğinde aramak lâzımdır. Hakkal-yakin sırrına mazhar âraf'tan olan bu mâna güneşi varlı, hem kurbîyyette âlemlerin yüce yaratıcısına, hem de O'nun Habîb-i Ekrem'ine aynı yakınlık mertebesinde. Habîb-i Ekrem Muhammed Mustafa (S.A.V.)'ya sevgi ve iştîyâkı o rûtbededir ki bu sevgiyle âdetâ Habîbini sevmekte Hak Teâlâ'ya rakib olmuş ve öyle bir intisab şerefine erişmiştir.

«Habîbin sev tekarrübse murâdın Hakk'a ey âli,
Rakib olmak gibi Hakk'a çü rengin intisâb olmaz».

mazhariyyetine ermiştir.

O, Hak (C.C.)'udur ki, hamd yalnız kendisine mahsus olduğu gibi kendi zât-ı akdesinden başka hiçbir varlık ona gereği gibi hamd ü senâda bulunamaz ve bundan âcizdir. Bunun gibi ol Resûl-Müctebâ ki onu da medh ü senâ yalnız Hudâ-yı Mûteâle mahsus olup başka hiçbir kul gereği gibi onu medh ü senâ da edemez.

«Senin meddâhın Allah'dır, benim medhe gücüm yetmez» âr fâne mısraı ile Şeyhül-İslâm Yahya Efendi'nin aşağıdaki beyti b sırrı dile getirmektedir.

«Hazret-i Hak olunca meddâhın,
Nice medheyleye seni YAHYA».

Evliyâullah'ın eâzımından bir insân-ı kâmil olan Sultan Ha retleri ledün ilmine âşına olmaları dolayısıyla Yâsin sûre-i muazz masındaki havâssa muttali olmasından daha tabii bir şey de bul namaz. Zira erbâb-ı idrâk, yüceler yücesi Allah kelâmındaki rum zâta, ezcümle Yâsin gibi irşadlara atf-ı nazar eyledikte bunun h devrin insân-ı kâmiline birer şifre arzettiğine de ayrıca muttali olu lar. Bu esrâr-ı ledünniyyenin muhâtabı Kutbü'l-Aktâbdan olduğ na şüphe bulunmayan Hazret-i Emir'in, Yâsin sûre-i celilindeki fa hazinelerini de açacağı şüphesizdir. (Yalnız Yâsin sûre-i mu zamasının şerhini veya tercümesini okuyanlar göreceklendir ki eserde (Muhyi, Hayy, Mümit) esmâ-i ilâhiyyesi yanında (Şâfi) mâsı da kudretle nümâyandır.) Zâten bu esmâ tecelliyâtıdır ki p çok âlâm, ızdırâp ve hastalıklara şifâ bahş eylemiştir. Esasen S

tan Hazretleri gibi kümmelin Hazerâtı (Kum bi izni) sırrına da mazhar olduklarından, değil esrâr-ı Kur'âniyye ile hastalara şifa vermek, ölmüş kalb ve bedenleri diriltmek sırrına da mazhardırlar.

(Bu mâruzâtımızda râbîta sırrı ile ilgili bir ledün hakikati da gizlidir).

Bu evliyâullahın büyüklerinden bulunan Emir Sultan Hazretleri, Yâsin sûre-i muazzamasındaki hâssiyyet ve havâssa âşinâlığı ve her âyet ve sûredeki ünsiyyetleri ve müvekkellerle onları müşahhar kılmalarındaki ilâhî hikmet de buradan nebeân etmektedir. (Yalnız bu mebhasta bir sırda daha işâret ettikten sonra sözünü Emir Sultan Hazretlerinin Kur'an'ın kalbi Yâsin hakkındaki müstesnâ eserini tercüme eden Seyyid Hasenü'l-Halebi'ye bırakacağız. Esrâr-ı huruf bahsinin emsalsiz ârif ve âşinâsı Şeyhü'l-Ekber (R. A.) Fütûhâtü'l-Mekkiyye'lerinde bu esrâra âit çok önemli husûsatı ifşâ buyurmuştur ki özet hâlinde de olsa bazı kısımlarına temasta zarûret vardır. Hele hele konu Emir Sultan Hazretlerinin Yâsin sûresinin esrârı gibi vefk ve hurûfâtın gizlilikleriyle ilgili oldukça, Şeyhü'l-Ekber'in bizlere ışık tutan bazı cümlelerini almak ve bunlarla kitabımızı süslemek zarurî olmuştur. «Nefs-i Rahmânî'nin imtidâdı birçok hurûfâtın teayyün âlemine çıkmasına sebep olmuştur. Bu nefis-i Rahmânî'nin ilk teayyünü (elif) harfi olup bu harf ehadiyyete, ikinci teayyün (be) harfine müteallik olmakla vâhidiyyete işârettir. Bu âlemde diğer hurûfâtın da kendine mahsus delâlet ettiği mânalar vardır. Bir ârif harflerin esrârına vâkıf olursa, bilcümle hâdisât-ı müstakbeleyi keşfedebilir». Bu sırdandır ki Yâsin-i şerifin havâssı adlı eserde vefk-i şeriflerde her harfin, her âyet ve sûrenin birer müvekkel melek'i bulunduğu ısrarla temas buyurulmuştur. Ayrıca Fütûhâtü'l-Mekkiyye'nin belki başka bir eserde ayrıntılarıyla arzına Hak (C.C.)'nin imkân bahşedeceği bir sırrı da ifşâ buyuran cümlesini istitraten arz edeceğiz:

«Bütün cemâdat ve hayvânât ve mevcûdat, Rablerinin huzûrunda kıyâmet günü haşr olundukları zaman hepsinin fânî birer vücûd-ı zillî oldukları anlaşılacaktır. Yalnız bâki kalacak Hudâ-yı lemyezeldir. Ancak insan Rabbine rücu' eder. Beka bu suretle O'na mahsustur» demekle:

«Gel nefahtü fihî min rûhî'nin anla sırrını,
Kimse bulmazdı hayât-ı bâki oldem olmasa».

sırrı âşikâre kılınmaktadır ki bu konu ayrı bir eserin ayrıntılı izâhını gerektirmektedir.

Şimdi sözü Emir Sultan Hazretlerinin ölümsüz eseri Kur'an-ı Kerim'in Kalbi Yâsin-i Şerifin Hâssiyyeti namı eserini tercüme eden Hasan Bin Seyyid Nûrullah (K.S.)'ın oğlu Hasanü'l-Halebi'ye bırakıyoruz. Ve bu seçkin mütercim'in eserin tercümesinde büyük rol oynayan kıssasına yer veriyoruz:

«Yâ Rahmân, sen ki Kur'an-ı Kerim'in kalbi mesâbesindeki bedel ve emsâlsiz Yâsin-i şerifi bu âlemlerin yaratılmasına sebep teşkil eden Habib-i Ekrem'ine irsal buyurdun ve ondaki ilâhî esrârı (Ulemâü ümmeti keenbiyâi benî isrâil) kelâm-ı mübarekinin tecelliyâtına mazhar Emir Sultan Hazretleri gibi onun mutlak halifelerine de intikal buyurdun. Emir Sultan Hazretleri ve emsâli hulefâ-yı kirâmdır ki yüce Mevlânın izni ile onları bâtin esrâr ve nûrâniyyetiyle mütehalli kılarak Kur'an-ı Kerim ve onun kalbi olan Yâsin sûre-i muazzamasının havâssını pek çok mü'minlere şifa tecelliyâtından olarak ihsân ettin. Emir Sultan Buhârî (R.A.)'nin, Resûl-i Kibriyâ'ya muntehi olan silsile-i zehebiyyesiyle esrâr-ı Muhammedî onun vârisleri olan halkaların mürşidlerine de aynıyla intikal ettirdin. Ben nâciz mütercim bu yüce halife ve velilerin hepsinin, ferdan ferdâ rızalarını, dualarını niyazla işe başhyarak ba'dehû ricâ-lül'gaybın rızâ-yı hümayunlarına dehâletle Yâsin sûre-i muazzamasının bitmez ve tükenmez şifa hazinesi teşkil eden esrarını gamalı gönülleri şâd ve ferah kılmağa vesile olmak için elimizden gelen gayretle çahşmayı kendimize düstur ittihaz eyledik. Biz bu kitabı müstetab'ın sahifelerini muhakkiklere Emir Sultan Hazretlerinin mânevî emir ve işâretiyle izhâr etmekle bahtiyârız. Kur'an-ı Azîmüşşân'ın diğer âyet ve sûreleri gibi âlemlerin yüce Rabbinin esrâr-ı ledünniyyesini ihtivâ eden Yâsin-i şerifteki mânalarını dertlilere devâ ve şifa olmak üzere arz ederken umarız ki belki yüce Mevlâ'nın mağfiretine nâil oluruz.

Şurasını istitraten arzedelim ki, Hak (C.C.)'nin etem mazharı olmak itibariyle kalbine indirdiği Kur'an-ı Kerim'in her âyet ve sûresinde tıpkı Yâsin sûresinde olduğu gibi esrâr ve havâs ve tüm ilâhî sırlar Resûl (A.S.)'den, onun en yakını İmam-ı Ali (K.V.)'ye, ondan da halka muhakkikler kutbu Emir Buhârî (R.A.)'ye intikal buyurulmuş ve kendilerinden de silsile-i zehebiyye olan evliyâullah muntekil olmuştur. Ben nâciz mütercim Hasanü'l-Halebi, eserin hakiki sahibi yüce Seyyid Sultan Hazretlerinin şifa hazinesini tercüme ederken yine kendilerinin izin ve işâretleriyle eserde mümkün mertebe Arapça ve eAcemce kelimelerden sakınıp Türkçe kelimeler kullanılmasını tercih eyleyip mutâleâ buyurmaları için dev-

rin sultan ibn-i sultanı Yavuz Sultan Selim Hân'a takdim eylemekle şeref bulmuştum.

Bu takdim keyfiyetinden gayem şu idi ki, esrârın istiânesiyle kıyamete kadar pâdişah-ı zîşânımızın daima muzaffer ve gâlib gelmesini temenni ve niyaz eylemekti. Zâten bu tecelliyyet değil midir ki o hükümdâr-ı âlempenâh'ın, yâni herkesin sığındığı yer olan Hâkan'ın her sefer ve gazâsında din ve devlet düşmanlarına gâlib gelmesinde Yâsin-i şerifteki havâs kendilerinin ayrılmaz refiki olmakla düşmanları mahv ü müzmahil etmiş, yâni perişan ve bozguna uğratmıştır. İnşâallah da kıyamete kadar devletin dârâtı selâmet ve satveti pâyidâr ve ebed hayat olacaktır.

«Selim şâe kelbedrüs-sünni,
Selim fâhe kelverdû't-târi».

Bu haşmetli beytin yüce mânası şudur ki: Yavuz Sultan Selim Hân Hazretleri ki, O'nun sıyt ü şöhreti sünni âleminin bedr-i tâmmı - dolunayı - olarak yayılmış olup ol hükümdâr-ı zîşân hiçbir zaman solmayan nâdide bir gül gibi âleme hoş kokularını saçan ter ü taze kalacaktır, anlamınadır.

(Aynen şu pâkize eş'arda da pek çok hakikatlar aynı haşmetle dile getirilmiştir. Vâkıa bu beyitler kitâbın bazı kısımlarında yazılmışsa da hâle uygunluğu itibariyle tekrâren almakta fayda mülâhaza edilmiştir).

«Çak eden varlık kebâsın aşk ile serbâz olur,
Dehr içinde böyle kâmil er bulunsa âz olur.
Kayd-ı unsurda kalanlar âlem-i esfeldedir,
Kim halâs olduysa andan âsümân pervâz olur.
Sanma ey âşık niyâzın olmaya gâyet pezir,
Gâyeti herbir niyâzın bilmişem ki nâz olur.
Bülbül âsâ aşk ile şeb tâ seher zâr eyleyen,
Ey Sezâi verd ü Çin'i gülsitânî râz olur».

Verd, gül mânasına olup Çin gülü pek makbûl bir nevî gül olduğuna işaret buyuran Sezâi Gülşenî Hazretleri şunu demek istiyor ki, bülbül gibi akşamdan sabaha kadar aşk ile feryâd eden âşık, esrar gülistanının Çin gülü kadar kıymetli bir gülü hâline gelip o kadar kıymetli bir durum alır mânasınadır).

Oı Yavuz Sultan Selim Hazretleri ki tâc-ı dârâ'nın en güçlü cihangirlerinden olduğu gibi ilm ü irfan ve şi'r-i edebde de mâna hü-

nerleriyle ilim ve nûra saçmıştır. O'nun bekâ âlemini teşriflerinde haklarında söylenen şu şiir işte bu cihangirin meziyyetlerini anlatmaktadır:

«Hayf Sultan Selim'e hayf ü dirik,
Hem kalem ağlasın ona hem tik».

Yavuz Sultan Selim'in, şiirdeki kudretini, onun ne özlü bir şâir olduğunu dillere destan bulunan aşağıdaki şiiri, şiir zevkinden âgâh olanlar için cidden kıymetlidir ve asırların tahribatına mukavemet etmiş ve ilerde de edecektir:

«Şirler pençe-i kahrımda olurken lertzân,
Beni bir gözleri âhûya zebûn etti felek».

Açıklaması şöyledir ki: Benim kahr pençemden korkarak arslanlar bile titreşirken şu feleğe bak ki beni âhû gözlü bir dilbere karşı zayıf ve zebûn hâle düşürmüştür.

Yavuz Sultan Selim Hân Hazretlerinin sayılamıyacak kadar çok meziyyetleri vardır. Kendileri Osmanlı ülkesinde ahkâm, kanun ve nizamın koruyucusudur. Cihangirlik vasfına gelince müşrik ve kâfirler gazâ meydanlarında kıtal dersini almışlar, tüm düşman orduları onarılmaz bir bozguna uğramışlardır. Kur'an-ı Azimüşşân'ın ve onun kalbi mesâbesindeki Yâsin-i şerifin fazilet ve hâssiyetlerinden müstefid olarak bu sâyede devleti daima ordularının başında muzaffer kılan yalnız bu yüce hükümdar da değildir. Pek çok İslâm hükümdârânı bu havâssın feyzi ve erdemle feyzlenmiş, müjdelenmiştir. Nitekim Murad Hân Gazî de bu yüce hâkanlardandır. Makam-ı Cennet olmasını niyâz ettiğimiz bu hükümdar İstanbul belde-i tayyibesinin fâtihi Sultan Mehmed Hân'ın peder-i mübeccelleridir. Fetihle mübeşşer kılınan bu hâkan şu hadis-i şerifin işaret buyurduğu öyle bir mutlu Sultandır. Kendilerine bir hadis-i şerifte şu iltifatta bulunulmuştur:

(Letüftehannel kostantaniyyetü feleni'mel emirü emirühâ ve leni'mel ceysü zâlikel ceys).

Mâna-yı şerifi şudur ki:

«İstanbul mutlaka fetholunacaktır. Onu fetheden emir ne mübârek bir emirdir ve bu gazâyâ iştirâk eden askerler ne güzel askerlerdir.»

Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi bu hadis-i şerifle müşerref

olan Fâtih, evliyâullahtan idi. Velâyet nûru ile parlıyan simâsı gibi rûhu da Hak (C.C.)'nin kurbîyyetiyle müjdelenmiştir (*).

Kendileri kemâl ve cemâl cenneti olan irfan cenneti ile de mutlu kılınmıştır (**).

Esâsen İslâm dini ile müşerref olmuş nice, hâkan ve sultanlarının hepsinin esrâr-ı Kur'âniyyenin ve sûre-i muazzamanın feyz ve berekâtıyla müşrikler ve küffâr üzerine daima nâsir ve muzaffer olduklarına işaret etmiştik. Pek çok kal'aların fâtihî bulunan kal'a simalı yukarıda nâm-ı şerifini ta'zimle andığımız fakirler babası ve kimsesizler hâmisî, matlubların muîni bu pâdişahdan gayrı

(*) Yukarıda da işaret edildiği gibi Fâtih Sultan Mehmed Han, seyr-i sülûkde ve sayr-ı ilâllahda hayli mesâfe kat'etmiş bir velî idi. O kadar ki keşfi nahî açılmış, istikbâle âit pek çok esrârdan haberdar olmuştu. Şu arzedeceğimiz kıssa kendisinin keşfi açık ehlûllahdan olduğunu göstermektedir.

KISSA

İstanbul'un muhasarası sırasında bir türlü topların kat'i te'siri gösterememesi üzerine Fâtih murâkabeye daldığında «Cibâlî'de» Cibâlî Baba nâmı ile anılan mânevî teşkilât mensub bir velî'nin İstanbul'un fethine engel olup «Dokunmayın gâvurcuklarına» dediğine muttâlî olmuştur. Bunun üzerine secde-i Rahmân'a kapanıp yüce Mevlâ'ya şöyle niyazda bulunmuştur: «Yâ Rabbi, Habib-i Ekrem'in hadîs-i şeriflerinde bahis buyurulan emir ben isem şu meczub Cibâlî Baba'nın ruhunu kabz et de bana fetih müyesser olsun, eğer o emir, ben değilsem benim rûhumu kabz et ki âlem-i İslâmın şu perişanlığını görmeyeyim».

Bu niyâz üzerine sırr-ı kader levh-i mahfûzdaki gibi tecellî ederek Cibâlî Baba'nın rûhu kabz edilmiş ve ondan sonra Fâtih'in kumanda ettiği asâkir-i İslâm İstanbul'a muzaferâne dâhil olmuşlar.

(**) Cennet-i cemâl ki cennetlerin en âlâsıdır. Uhrâ'da dahi cennetle müjdelenen mü'minler kesib denilen ve zât-ı baht'ın temaşağâhı olan mahall-i mümtazda Hak (C.C.)'in cemâlini göreceklerdir. Nitekim aşağıdaki ârifâne şîr bu esrâr-ı ledâünniyyeye işaret buyurmaktadır.

«Nuriyâ hiç gayrı matlâb kalmadı âşıklara,
Hak cemâlidir hemîn cennât-ı ukbâ'dan garaz».

Cennât-ı irfânın en yücesi olup o cennete erişemiyenlerin dünya ve âhirette a'mâ olacaklarına iki cihan serveri Efendimizin şu kutsal hadisleri en belîğ delildir:

(Men kâne fi hâzihî a'mâ fehüve fil'âhireti a'mâ): Mâna-yı münifî şudur ki: Bu dünyada a'mâ olan âhirette dahi a'mâdır, demektir. Aşağıdaki nazımla bu hadîs-i şerifin meâlî dile getirilmiştir.

«Dünyâda görmeyenler hiç görmez âhirette,
Aç gözünü ona bak bu kavî-i Mustafâ'dır».

dâr-ı bekâyâ intikal etmiş pek çok sultanın mübarek ruhları mahşer gününe kadar riyâz-ı cinân içre mes'ûd ve müreffeh bir hayât-ı mânevî ile (hayy)'dılar umundundayız. Yüce Mevlâdan niyazımız bu gibi İslâm cihangirânının muazzez ruhlarının mizan gününe kadar kemâkân kabirlerinde pürnûr olmasıdır. Bunlardan bazılarının şeref sayfalarına geçmiş isimlerini teberrüken arz ediyoruz: Murâd Hân-ı Gazi'den başka ehl-i İslâmın muzaffer askerlerinin seçkin emiri, mülk-i nizâmın koruyucusu, zamanın nâdir gördüğü kerim ve cömerd şehid lâkabına hakkıyla istihkak kesbeden Yıldırım Bâyezid Hân ile devlet-i Osmâniyyenin kurucularından Orhan ve Osman Gâzi'yi de zikretmeliyiz.

Asâkir-i İslâmiyyeyi daima zaferden zafer götüren bu Hâkanların hepsi zaman-ı devletlerinde Emir Sultan Hazretleri gibi evliyâullahın işaret-i mânevîyyeleri ile Kur'an-ı Kerim ve sûre-i muazzamanın esrârındaki sonsuz güçle nâsir ve muzaffer olmuşlardır.

Hamd yalnız Zât-ı Akdesine mahsûs olup lâyıkiyla hamdi kendisi için yine kendisi yapan o yüce Mevlâ ki Habib-i Ekremine inzâl buyurduğu kitâb-ı mübînin lûtf ve ihsânıyla Hakkı bâtıldan ayırt etmiştir. Bu vechile mânevî şifasını lûtfettiği gibi umarım ki ârâd kabul etmez bir bendesi olan «Ben Seyyid Nûrullahü'l-Halebi'nin evlâdı Mütercim Hasan kullarından da tükenmez feyzlerini esirgezmez» (*).

Elbette ceddim olan mürşid-i a'zam olan Emir Sultan Hazretleriyle nice nice silsile-i zehbeiyeden olan eâzımın şefaatları da daîma niyaz ve istirham üzere bulunan bendeleriyle beraberdir. Bu satırların yazarı ve mütercimi tehlil ve istiğfar ile meşgul idim ki, hamd üzerine hamd eyleyeyim. Her ne zaman ve herhangi bir yerde havâs ile ilgili kitâbları okusam bu asârın mütâleasından mânevî haz ve mutluluk duyardım. Arayan elbette bir gün matlubuna ulaşır fehvasınca «men talebe şey'en vecede» sırrı tecellî etti. Bir gün muhakkikler kutbu Hazret-i Seyyid Emir Sultan'ın türbe-i saâdetini ziyâret eyledim. Tâzimle eşigine yüz sürdüm. Rûh-u pâklerinden yakîn ve ahabblarım için ve bütün tâlibleri müstefid kılacak bir eserin bana işaret buyurulmasını istirham ettim. Bu niyâzım dergâh-ı izzette kabûle şâyân görülmüş olacak ki, o mutlu ni-

(*) Bunun hikmeti şu aşağıdaki beyitte mündemiçtir. Bu yüce Hâkanlar ona tevfiğ-i hareket ettikleri için daima muzaffer olmuşlardır.

«Binâ-yı Şer' iledir beka-yı devleti din,
Kitabsız yaşayan inkılâpsız yaşamaz».

yaz anlarımda benden hicab perdeleri kalkarak fazla araştırmaya lüzum kalmadan muhakkikler kutbu Sultan Hazretleri'nin Kur'an'ın kalbi mesâbesinde bulunan sûre-i Yâsin'in Havâssı şâheserine dest-i rest oldum, yani bu müstesnâ eser elime geçmiş oldu. Gördüm ki bu eser şâfi esmâ-i şerifinin tecelliyâtından olarak baştan başa hastalıkları def' ve tüm marazlara şifâ veren feyz ve necât, yani kurtuluş hazinesidir. Hak (C.C.)'nın başarının dostu olduğunu tefekkürle beraber Sultân İbn-i Sultan Selim Hân Hazretleri'nin himâye-i fahimânelerini te'min için eserin bir nüshasını hâk-i pâ-yi hükümdârânilerine takdime niyyet eyledim. Bundan sonra tercümesine başladığım eserde daha çok türkçe kelimelerinin ağırlık basar şekilde yazılmasını tasarladım. Fakat az da olsa kendi kanaatıma göre gerekli gördüğüm yerlerde Arapça ve Farsça ibarelere de yer verdim. Böylelikle Yâsin-i şerifdeki esrar ve havâssın tâliblerine intikali daha uygun olacağını düşündüm. Böyle tedvin olunan kitab pâdişâh-ı âlem penâh Yâvuz Sultan Selim Hân'ın huzûr-ı hümayunlarına sunulmuş oldu. Hakkımda lâyük olmadığım iltifatı esirgemeyen yüce Hâkanımız şöyle buyurdular:

«Bu kitab-ı ferhunde hitab'ın, yüzü Arabi nikabla örtülmüştür».

Yüce Hâkanımızın beni ihyâ eden böyle bir beyanda bulunmalarının sebebini öyle tahmin ettim ki eser tamamen türkçe yazılır ise birçok fethlerde alınları zafer hâlesiyle parlayan muzaffer askerlerince de okunup anlamaları amaç edinilmiş olur. Vâkıa eserin tercümesinin tamamen türkçe ibare ve istiarelerle ikmâlinin güçlüğü takdir etmekle beraber zevk ve ihsân-ı ilâhî olan esrâr-ı şerifeyi de icab eden şekilde yerli yerine derc ettim. Yüz kırk dört türlü fayda ve ilmi esrâr ve ledünniyyi pâdişah efendimizin ism-i şerifi adedine mutabık olduğunu teemmül ederek bu adedin de yetmiş iki oluşu nazâra alınıp eserin tedvin şekli o şekilde hazırlanıp okurlarımızın ıtlâına sunulmuştur.

Kitâbın hazırlanmasında Tefsir-i Kâşânî, Tefsir-i Gâzi ve Şeyh Muhiddin-i Arabî Hazretlerinin Kitâb-ı Ezkârından ve Kitâb-ı Havâss-ı Hurûfundan, Şerh-i Esmâ-i Şerif'den, Şeyhler Şeyhi Şehâbüddin Süreverdî'nin Vasiyyet adlı kitabından, Şeyh Muhammedül-Kühî'nin Kitâbü'l-Ervâh'ından, Şeyh Hasanül-Şâzelî'nin Havâss-ı Kur'an'ından istifade ettim. Ayrıca İmam Fahreddin-i Râzî'nin Sırr-ı Meknûn'undan, hattâ bazı garb eserlerinden de faydalandım. Bunlardan başka Kitâb-ı Necâtü'z-Zâkirinden ve Kitâb-ı Firdevs'ten, Kitâb-ı Fezâilü's-Salât yani namazın faydaları adlı eserden, Huccetü'l-İslâm İmam-ı Gazâlî'nin İhyâ'sından da istifade edilmiştir. Şimdi kitaptaki ilk nazımla bu hitab-ı müstetâb'a devâm edelim.»

(İşbu eserin nâşiri şükranla şunu kaydetmeli ki, bu eseri yayın hayatına korken Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır'ın Hak Dini Kur'an Dili adlı eserinden ve Ali Fikri Yavuz'un Kur'an-ı Kerim ve Meâl-i Âlisi adlı eserlerden de istifade edilmiştir.)

KUR'AN OKUMANIN FAZİLETİ HAKKINDA

İzzet-i dünyâ dilerse her zaman Kur'an oku,
Hürmet-i ukbâ umarsan her zaman Kur'an oku.
Der isen olasin cümle melâike enis,
Hak Teâlâ'yı seversen her zaman Kur'an oku.
Umar isen cennet-i didar hem huld-i berin,
Hayre ulaşmak umarsan her zaman Kur'an oku.
Hem Resûlün nûrunu görmek dilerse gözün,
Da'vet-i ervâh edersen her zaman Kur'an oku.
Ab-ı kevserden nasib almağa kılarsan heves,
Şerbet-i şâfi içersen her zaman Kur'an oku.
Nefsin halâş olmağa kılarsan heves,
Şerr-i şeytandan kaçsin, her zaman Kur'an oku.
Cân nez'inden, azâb-ı kabirden olmak reşâd,
Umup âni isterisen her zaman Kur'an oku.
Kıraatinin hâşılın ver ümmete Seyyid Hasan,
Sâğ olup dünyâda olursan her zaman Kur'an oku.
Kim okur Kur'ânı, dünya âhiret izzet bulur,
Ger saâdet ehli isen her zaman Kur'an oku.

Eğer dünya'da izzet sâhibi olmak istersen her zaman Kur'an-ı Kerimi oku. Âhiret mutluluğu dileğinde de Kur'an-ı azimüşşânı kırâet etmelisin, o zaman bütün melâike-i kirâm sana enis ve arkadaş olur. Mu mazhariyyete ermek dilerse yine yüce Allah kitabını okumaktan bir ân bile hâli kalmayasın. Kur'an-ı Kerim'i okumak yüce Mevlâ'yı sevmenin delilidir. Eğer hayırlı işler ömrün boyunca sana rehber olsun ve hem de âhirette Hak (C.C.)'nın cemâlini göreyim dersin Kur'an-ı Kerim'i elinden bırakma. Eğer bütün ulvî ruhları dâvet etmek ve iki cihan serveri (S.A.V.)'nin nûrunu görmek dileğinde isen kitab-ı mübini elinden bırakma. Şifâ şerbetini içip ab-ı kevserden de nasibedâr olmak diliyorsan yine Kur'an okumalısın. Şeytân-ı lâinin şerrinden kurtulup nefis denilen nefis-i emmâre'den halâş olmak istiyorsan Kur'an-ı Azimüşşân'ı kendine rehber edin.

Ruhunu teslim ediş ânındaki azab gibi, kabir azâbından da kurtulmak diliyorsan Kur'an-ı Azimüşşânı elinden bırakma.

Ey Seyyid Hasan! Allah'ın rahmetine mazhar olan Muhammed ümmetine Kur'an-ı Azimüşşân'ın hâssalarını anlatmaktan sağ oldukça bir nefes ayrılma. Kur'an okuyanın, dünya ve âhiret izzetine nâil olduğunu anlat. Eğer levh-i mahfûzdaki said olma tecelliyâtının devamını istersen yine Kur'an oku.

(Unutmamak gerekir ki, şu cihanda insanların geçirecekleri süre bir saat kadar kısadır. O saati da ibâdetle, yani Allah'a kulluk ile geçirmeliyiz.

«Sâat-ı vâhidedir omr-i cinân,
Sâatı tâata vakfeyle hemân»).

HAK (C.C.) HAZRETLERİNİN TEVHİDİNDEKİ FAZİLET VE ERDEMLER

Mesnevi der tevhid-i Bâri Teâlâ ve Celle ve Tekaddes

Cün zâtıdır hüvallâhü vâhid ferdü ehad,
Âlemin icâdına kün nutku olmuştur sened.
Bil kim esmâ vü sıfât ana semî' u hem basir,
Hem hayâtı küllî şey'in'dir hayy ü kayyûm kadir.
Vasfı evsâfı anın ilminde allâmül'guyûb,
Zil-cemîli zülcelâli cebbâr ü settârül'uyûb.
Ahsen-i esmâ ve ahlâk ana Rahmânirrahim,
Sâdikul va'dül utûfi hem raûf u hem halim.
Bil anın esmâ ve ef'âlinedir mübdi', bedî',
Fâtır u Hâlık, Musavver, Muti, Mânî'dir Refî'.
Bilesin fa'âli mâşâ Râzık, Hâdî, Mübin,
Bes ezân rehber şehâdet ber enbiyâ Cibrîl Emin.

Yukarıda mesnevi şeklinde yazılan nazmın, nesir ve düz yazıya çevrilişinde yüce mânası şöyledir: Âlemlerin eşsiz yaratıcısı (Hüve) lâfz-ı celîli ile ifade buyurulan, benzer ve şeriki olmayan Allahü Zülcelâldir. Bütün âlemlerin vücud bulmasına sebep Zât-ı Ehadiyyetidir. İbret ehli ise şunu iyi bil ki iştiriklik, her şeyi görür olmak Hayy esmâ-i şerifiyle yaratılmışlara vücud vermek O Zât-ı Ecell ü A'lâya mahsustur. Yüce Mevlâ bir şey'i halk etmek dilediği zaman kelime-i

hazret olan (Kün) - ol - emrini irâde buyurur ve derhal o şey olur. Yüce Mevlâ'nın esmâsının biri de tüm gaybların alimi oluşudur. Cemil ve Cemâl esmâsı da zât-ı akdeslerinin ayrı bir tecellisidir. O Ecellü A'lâdır ki Gaffâr esmâsıyla kullarının tüm ayıplarını örtücüdür. O'nun en güzel esmâsı arasında merhametlilerin en merhametlisi oluşu yer almaktadır. Cebbâr olan zât-ı ehadiyyetleri mizan günü, «Bugün mülk kimindir?» diye sorduğunda, tüm yaradılmışlar: «Cebbâr ve Müntekim olan yüce Mevlâ'nındır» cevabıyla O'nun eşsiz haşmeti önünde arz-ı teslimiyyet etmekten başka çâre olmadığını göceklerdir.

RESÛL (S.A.V.) HAKKINDA MEDHİYYE

Hâce-i kevneyn salar cihan,	Ol kim ona şikâr idi nihân.
Ahmedî ümmî lâkab ümmül kitâb,	Cümle mahlûk buldu andan feth-i bâb.
Ol şeriat ehlinin sermayesi,	Ol tarikat kavminin hem mâyesi.
Ol hakikat râhına mâh-i kebir,	Ma'rifet mülküne ol şems-i münir.
Her kime mâh-i arab maksûd ola,	Âkıbet hâli anın Mahmûd ola.
Sâcî anın urve-i vüskâ-i dîn,	Yüzünün hattı nedir? hablü'lme-tin (*).
Dinle bu söz cümle ilmi bildirir,	Kuş dili sanma Süleyman dilidir.
Pes nice demesin ey dâna-yı dil,	Ahmed-i Hak rahmeten il âlemin.
Vâzî-i dîn-i hanif ol Hâşinâs,	Hikmetin mülkinde hoş vermiş esas.
Dâi-i dâvet ol zât-ı halim,	Şâfi-i ümmettir ol hulk-ı azim.
Ümmetine bi nihâyet şefkati,	Ümmetinin câvidandır devleti.

(Hakikat-ı Muhammediyyenin hâmilî bulunan Resûl-i Kibriyâ hakkında bu vesile ile yazılmış bâzı pâkize eş'âra da yer vermeden geçemiyeceğiz ki şiirler «Şerh-i Havâs» tercümesinin Resûlullah'ın medhine dair şiirini te'yid buyurur mâhiyettedir).

Sırasıyla bu eş'âra yer veriyoruz:

(*) Habl: İp demektir ki bu kelimenin isti'mâlî üdebâyâ göre misâlini aşağıdaki beyitte görebiliriz:

«Veşdüd yedeyke bihablillâhi mu'tasimen,
Feinne birrûknî in hamelte erkan».

Anlamı şudur: Allahü Zülcelâl'in ipine sınıksı sarıl: Herkesin sana ihânet ettiği gün o rûkûn senin en yüce dayanağın olur, demektir.

«Senin meddâhın Allah'dır benim medhe gücüm yetmez,
Hazret-i Hak olunca meddâhın nice medheyleye YAHYA».

*

«Âyinedir bu âlem, herşey Hak ile kaaim,
Mir'ât-ı Muhammed'den Allah görünür dâim».

*

«Muhammed'dir cemâl-i Hakk'a mir'ât,
Muhammed'den göründü kendi bizzât».

*

«Muhammed'den vücûda geldi ekvân,
Muhammed râi-i mer'i-i mir'ât».

■

CIHAR-I YAR-I GÜZİN OLAN DÖRT HALİFE-İ RESÛLÜN MEDHİ HAKKINDA

Bu cihetten ümmetidir ümmeti
Sedd-i Ye'cüc yaptı İskender sıfat
Çâr-ı rûkn üstüne devrildi asâş,
Biri Bübekr idi ol yâr-ı siddik,
Ger cihan sıdkın mizana uralar,
Hem ikinci yârî âdildi Ömer,
Eğer adl'i zaman mizan olaydı,
Anın adlinde gerekmiş içerdî,
Üçüncü sâhib-i nûreyn-i Osmân,
Hayâsından hayâ eyler melekler,
Ali'dir çârim-i şems-i tâbân,
Meârif ehline ol pişuvâdır,
Dedi hakkında anın İbn-i Abbâs,
Bilin ilim on bölüğe kısıp olundu,
Ne vech ile veriptir ilm ana Hak,

Varlığında artıserdir izzeti.
Çâr-ı unsurdan mukayyed şeş cihet.
Bunları candan sevendir hayrûnnâs.
Yâr-ı gârî hem müşîri hem refik.
Aşr-i aşirine gelmez bileler (*).
Bil muayyen İslâm'dı ol şîr-i ter.
Kaçan on bahişt birine geleydi.
Berâber sanma çeşmeden kaçardı.
Hayâ ü pür edeb câmiü'l-Kur'ân.
Yüzün ayağına sürer felekler.
Emirü'l-mü'minin ol şîr-i Yezdân.
Birrahmân alel'arş üstuvâdır.
Eğer cem'olayıdı ilmi her nâs.
Dokuzu bil Ali'nindir denildi.
Ki ilmin bâbı olmuştur ana bak.

(*) Şeyhain hazretlerinden Allah'ın arslanı Hz. Ali (K.V.) bahsinde kendilerinin ilmin kapısı olduğu kelâm-ı mübarekinde temas buyurulduğunu okurlarımız hatırlayacaklardır. Hâlbuki bu mevzu ile ilgili hadis-i şerif şöyledir: «*Ene medînetül ilmi Ebûbekrün esâsühâ, Ömerün cidârühâ, Osmânün sakfuhâ ve Aliyyün bâbühâ*». Mâna-yı münîfi şudur:

«Ben ilmin şehriyim; bu binânın esâsı Ebûbekir, duvarları Ömer, sakfı Osman ve kapısı Ali'dir».

Sadeften gevherin şâh vâri, Ana Hak verdi şems-i mâh vâri.
Bular cennât-ı bostan ezheridir, Resûle kurret-i ayn enveridir.
Hasan'la Hüseyin kurretü'l-ayn, Bulardır dîn-i İslâm'a veren zeyn.
Her bir ashâb-ı Resûl necm-i Hüdâ * Yevm-i dinde her biri sâhib nidâ.

■

EMİR SULTAN HAZRETLERİ HAKKINDA YÜCE ŞANINI DİLE GETİREN NAZİM

Hoş saâdettir ki ol lûtfu neseb, Hem mukârin olsa ana husn edeb.
Tıynet-i ebb ü sıyâdetle acın, Dû cihân ola saâdetle karın.
Bendesî olmak bize devlet dūrūr, Aşk bize tâc, nūr, hil'at dūrūr.
Bize hakir nemle saâdettir tamam, Sen Süleymân'a kul olmak ey hümâm
Râh-ı aşkında koyalım cânımız, Tâ ki hoş râzı ola Sultânımız.
Her bir iklimte kutubdur bir emir, Ehl-i Rûm'a dâidir Sultan Emir.
Dâ'i da'vettir ol nūr-ı kerim, Hem muin-i ümmettir ol lûtf-i azim.
Dünyâyı kâim tutan misl-i imâd, Da'vet-i ahyâr imiş kılma inâd.
Hâzır u göib duâ kılın müdâm, Subh u şâm ehl-i duâ olun tamâm.
Diler isen kim duân ola kabûl, Şartını bil kim ne buyurdu Resûl.

Kâle aleyhisselâm: Yeftehu ebvâbüssemâ bihamisi likirâetil kur'ân ve likâizzahfeynin nüzûlü vel matara da'vetül mazlûm vel-l'âzânî ve yükâlû min ba'di ehlüddüâ yeftehuddüâ ebvâbüssemâ bi hamsi ve hüm rûkn ve sebebi rûknühû eklül helâl, katl'el ümid anil halk ve teveccühüttâmmi ilel hak ve cenâh ve rûhüddüâ salâvâtül resûl sallallahü aleyhi ve sellem vakti hattâ yüsahhi fethül-bâb).

Kirâet-i Kur'ân esmâ ve düâ, Şartını bil kim olasın Hak ve'â.
Dedi beştir şartı kim ola sahih, Hak duâ kılmaya ola melih.
Biri rûkûn, biri sebep, biri cenâh, Biri rûh, biri vakittir bu felâh.

Soyu soppu itibariyle iki cihan serveri (S.A.V.)'e müntehi olması dolayısıyla mutlulukların zirvesine erişmiş ehlüllahın büyüklerinden olan yüce Sultân'a tâzim ile söze başlarız. O'na bende olmak bizler için erişilmez bir devlet olduğu gibi ona olan aşkımız ise nûrdan bir tâc gibi başımızda parlamaktadır. Ey yüce himmet sâ-

(**) «Herbir Ashâb-ı Resûl necm-i Hudâdır». Hadis-i şerif ise şöyledir «*Ashâbi kennücumî iktedeytüm ihtedeytüm* = Benim ashâbım yıldızlar gibidir herhangi birine iktidâ ve ihtidâ ederseniz doğru yolu bulursunuz».

Şunu da hemen arz edelim ki, her zamanın Kutb-ı Aktâbının halkasına dahil olan müridler için de durum aynıdır. (M.Y.).

hibi veli! Sen ki hem asrının, hem gelecek pek çok asırların Süleyman'ısın. Sana kulluk, bendelerinin en büyük iftihar vesilesidir. Sen sultanımızın uğrunda can vermek fedakârlıkların en önemsi-zidir. Bu âlemde her bir iklim ve bölgenin bir emiri, bir hüküm-darı vardır. Rûm ehlinin - şu bahtı açık Anadolu'nun - mâna sultânı ise sensin. Bu saâdet bize yeter.

Ey din kardeşim! Her zaman sabah ve akşam duâdan hâli kalma, o senin necat sebebindir. Ancak duânın, Mevlâ'nın dergâh-ı izzetinde kabûl buyurulmasını istiyorsan duâ ederken şartlarını da bilmelisin ki duân müstecâb olsun. İki cihan serveri (S.A.V.)'nin, duâların kabûl buyurulması için onun şartlarını şöyle beyân buyurmuştur ki, Arabca metni yukarıda yazılmıştı. Yüce ve şanlı Nebimiz şu beş rûkûn ve şartın duâların kabûlü için gerekli olduğunda ısrar buyurmuşlardır. Bu şartlara uyularak yapılan duâlar, Arş-ı Rahmân'daki hâcet ve dilek kapılarını ardına kadar açar. Bu beş şart şunlardır:

- 1 — Helâl lokma yemek.
- 2 — Mâsiva denilen cihan halkından ve teayyünât âleminde umudu kesip âlemlerin yüce yaratıcısına tam bir ihlâs ile teveccühe yönelmektir.
- 3 — Bu ise cenahtır ki, nasıl bir kuş bile kanatsız uçamazsa, duâ da cenahsız, yâni kanatsız kabûle yakın olmaz.
- 4 — Dördüncü şart ruhdur.
- 5 — Beşinci şart ise vakittir ki bunlarsız duâ bârigâh-ı izzette müstecâb olmaz.

DUALARIN KABUL BUYURULMASININ BEŞ ŞARTININ İZAHİ

BİRİNCİ ŞART

Dinle imli rûknünü ey bâ safâ,
Sa'd dedi ol Resûle ey hümâm,
Nice buyurdu işitgil Mustafâ.
Dile Hak'dan müstecâb ola duâ.

(Fe rûknühü eklül helâl, Sa'd İbn-i Vakkas (R.A.) Kaale Resûllahî sallâllahü aleyhi ve sellem, üd'ullahe en yestecibe düâi kaale aleyhisselâm yâ Sa'd utbu taâmike yestecib leke da'vetike sadaka Habîbullah aleyhissalâtü vesselâm).

Yâ Sa'd sen ta'mını eyle helâl,
Her duâ makbûl gibidir ey aziz,
Rast gûy olup helâl hür olagör,
Sordular bir gün Ali'ye kim meğër,
Dedi ol câr-ı yâr rûknü âher,
Dile Hak'tan müstecâb ola suâl.
Ana miftâh oldu bil ekl-i temiz.
Ki olmaya bâb-ı icâbette fûtür.
İsm-i a'zamdan (*) bize vergil haber.
Helâl horluktur ol bil ism-i tâhir.

Birinci şart helâl lokma yemektir. Şimdi bu konuda Fahr-i Âlem'in ne buyurduğunu iyi anla. Sa'd İbn-i Vakkas'dan rivayet olunan sahih sözlerdendir ki helâl lokma yemek duânın kabûlünün ilk şartıdır. İki cihan serveri (S.A.V.) yukarıda Arabca metnini aynen aldığımız Hadis-i şeriflerinde bu konuda şöyle buyurmuşlardır: «Bir gün Resûl Aleyhisselâm Sa'd İbn-i Vakkas (R.A.)'a helâl lokma hususunda şöyle demişlerdir.

— Ey Sa'd, eğer ettiğin duânın yüce Mevlâ'nın dergâhında kabûl buyurulmasını istiyorsan yediğin şeylerin helâl lokmalar olduğuna önemle dikkat etmelisin. Şunu iyi bilmelisin ki duâ bir kilit gibidir. Her kilidi açmağa bir anahtar gerektiği gibi duâların kilidini açmak için de gereken anahtar temiz ve helâl lokma yemektir. Yukardaki nazımda:

Her duâ makbûl gibidir ey aziz,
Ona miftâh oldu bir ekl-i temiz.

beyti yukarıdaki beyânımızın nazım şeklindeki ifâdesidir.

(*) İsm-i A'zam, mutasavvıfın-i kirâm indinde çok önemli bir konudur. Dikkat buyurulursa görüldü ki Hz. Ali (K.V.) ism-i a'zam muammasını ifşayı uygun bulmamış, remz ile izâhı daha münâsib görmüştür. Kanâatımız odur ki, 'İsm-i a'zam her devrin sâhib-i zamânı ve kutbül-aktâb'ının ism-i şerifi-dir. Bu sebebledir ki, ârifler sultânı Şeyhül-Ekber (R.A.) şöyle buyurmaktadır: «Kıyâmete kadar gelecek kutbül-aktâb ve insân-ı kâmillerin isimlerini bilirim, ancak ifşâ edemem. Zira insanlar, zamanın insân-ı kâmil ve kutbül-aktâbına gereken hürmet ve riâyeti yapamayıp günâh-ı kebâir işleyebilirler. Amma bilmeyerek yapılan saygısızlık ve itâatsizlik ümid edilir ki Hak katında afv ve mağfiret olunur. Bile bile bir veliye saygısızlık şu hadis-i şerifteki kahr-ı ilâhiyi üzerine celbetmek olur».

«Men ezâni veliyyen fekad âzantühü bi harbini».
Mânâ-yı münîfi şudur:

«Her kim benim velime eziyet ederse şübhesiz ben ona ilân-ı harb ederim».
Maâzallahü teâlâ ism-i a'zam öyle bir muammadır ki ancak ârifler onu fehmedebilirler.

«Bir muammadır bu âlem fehmeden âriflere,
İsm-i A'zam sırrıdır bil ol muammadan garaz».

İKİNCİ ŞART

Hem sebebdir bil ikinci şartını,
Eylemektir kat' ümidin halktan ol,
Çün sahih ol zarûretten eser,
Ki zarûret gelmeyince ey güzîn,
Kim zarûret nidüğün anlayasın,
Bil ki ashâb-ı Resûlden bir Zeyd,
Bir münâfık hem refik oldu ona,
Yetti bunlar gice bir köye harâb,
Dedi Zeyd niçin tepeiersin beni,
Sen muhibsin ol Resûle bilirim,
Katl edem görsem muhibbini anın,
Çünkü muzdâr oldu bismillâh dedi,
Bir dahi görem Resûlün yüzünü,
Kasd edince sayha koptu o zaman,
Gine kasd etti anı öldürmeğe,
Çıktı taşra baktı nesne görmedi,
Gördü bir atlı erişti nâgehân,
O münâfıkı hemen katl eyledi,
Vakt-i muzdâr ona derler bunu bil,
Bul sebep esbâbının 'sen şerhini.
Mâsivâyı terkdürür hem Hakk'a yol.
Müstecâbdür duâ her kim diler.
Duâna âmin demez Cibril Emin.
Temsilini diyelim sen bilesin.
Bir yere azmetti ana düşmüştü kayd
Mübgaz idi Hak Resûlünden bana.
Kasd kıldı Zeyd'e kim kıla türâb.
Yoldaş olduk senin ile ey deni.
Mübgazam ana seni öldürürüm.
Dökerim şimdi senin dahi kanın.
Bilgil bundan beni yâ Allah dedi.
Gâhi edem göze ayağı tozunu.
Dört yana baktı ne in gördü ne an.
Başladı sayha kati gülemeğe.
Kimsenin nâm ü nişânın bulmadı.
Gök yüzünden zâhir oldu bi amân.
Selâmiyla oldem Zeyd'e söyledi.
Ana göre da'veti her demde kıl.

Yaptığın duânın kabûl buyurulması için gereken ikinci şart ise halk denilen mâsivâdan unıdu kesip her dileğini Hak (C.C.)'dan istemektir. Unutmamak gerekir ki mâsivâyâ vücud vermek ve Hak (C.C.) dururken mâsivâdan bir şey talep etmek şirktir. Şirkin her türlü, hem celisi, hem hafisi duânın kabûlüne engeldir. Şimdi aşağıya naklettığımız Zeyd İbn-i Hâris Hazretlerine âit geçen bir kassa, mâsivâdan ümidi kesip yalnız Hak (C.C.)'dan ıztırar halinde talebde bulunan bir kimsenin duâsının müstecâb olduğuna en güzel bir örnek teşkil eder. Zeyd İbn-i Hâris Hazretleri, zâhirde ehl-i imandan görünen, fakat hakikatte dîn-i Ahmediyyeye mazhariyeti gereği en büyük düşman olan bir münâfıkla, bilmeyerek arkadaş olur. Bunlar bir gece bir mağarada konaklamak zorunda kalırlar. Münâfık, Zeyd İbn-i Hâris Hazretlerine şöyle der :

— Kasdım odur ki, şimdi seni öldüreceğim. Çünkü sen Resûlulahı sevmektesin. Hâlbuki ben O'nun görünürde ümmeti gibi isem de O'na buğzum sonsuzdur. Senin ise Muhammed'e bağlılık derecenı biliyorum. İşte kanını dökmek istememin sebebi budur, der. Zeyd Hazretleri bu münâfıkla karşı bir kerre dahi iman getirerek Resûli Müctebâyâ olan bağlılığını izhâr ettikten sonra:

— Tek arzım Resûlün nurlu yüzünü bir dahi görmek, ayağının

tozunu gözûme sürme yapmaktır, der. Münâfık, Zeyd Hazretlerini tam öldürmeye kasd eder ki işitilmemiş bir sayha göklerden iner gibi olur. Besmele-i şerifenin esrârı tecelli eder. Bu sayhada şöyle söyleniyordu.

— Yâ münâfık, sakın hâ Zeyd İbn-i Hâris Hazretlerine dokunayım deme!

Bu heybetli sadâ üzerine münâfık dışarı çıkarsa da ortada kimseyi göremeyince tekrar menfur emelini gerçekleştirmeye koyulur. Bu kerre o heybetli sadâ daha şiddetli ve daha yakından gülemeye başlar. Tekrar o münâfık Hazret-i Zeyd'i öldürme niyyetini gerçekleştirmek ister. Dışarı çıktığından âniden bir atlımın gök yüzünden inercesine kendisine yaklaştığını görür ve artık yapılacak bir iş de kalmadığından o süvâri, münâfıkı öldürdükten sonra kemâl-i ta'zîa ile Hazret-i Zeyd'e yaklaşıp bağli olan el ve ayağını çözer ve ona şöyle der :

— Ben Cibril-i Eminim. Senin bütün mâsivâdan ümidi kesip yalnız yüce Mevlâ'ya sığınman üzerine Hk (C.C.) beni seni kurtarmâğa me'mûr etti. İlk sayham yedi kat göklerin üzerinden münâfıkı ilk ikazdı. Ve bu kükreşim çok uzaktan geldiği için az duyuluyordu. İkinci sayhayı gök yüzünden, yâni daha yakın yerden ettim. Fakat münâfık bununla ça gereken ikazdan ders almayınca geldim ve kendisini öldürdüm, buyurdu.

İşte muhtar bir durumda iman-ı tahkiki erbâbının duaları böyle müstecâb olur. Vakt-i muzdarda bu teayyünât âleminde ve mâsivâdan tecerrüd ile her türlü şirki kalbinden silenlerin en büyük yardımcısı yüce Mevlâdır.

ÜÇÜNCÜ ŞART : CENÂH

Şart-ı sâlistir cenâhı bil anın, Rüknü bildin hem helâl yemek gerek Doğru ol Hakk'a kurb-i vuslatı, Zâyi' etme derişe fırsatı, Böyle olsa hem cenâhkârın ana, Bil duâyâ sadaka etmektir cenâh, Ve kıl liküllî dâin lâzım sadaka, Sadaka piş-i duâda eyle gel, Ebû Hüreyre'den nitekim diledi, Oğlu yedi yıldır gitmiş idi, Oğluma eyle duâ gelsin dedi,	Bî cenâh olmadı tayrı tâirin. Sebebi ol Hak'tan ümidi kesmemek. Hem dilinde zikr-i Hak'tan hücceti. Hakk'a kıla gice gündüz hizmeti. Kim kanat urup uça Hak'tan yana. Kıl sadaka ger dilerisen felâh. Velei kâne temreten vâhideten. Bâdi hâcet neyse Hak'tan dile gel. Bir acûze, oğlu için kim geldi. Pirezen gam bahrına yetmiş idi. Girye-i zârlığım dinsin dedi.

Var biraz sabreyle gel dedi ana,
Hasretinden ananın olup bîsûz,
Ağladı dedi Resûlün hakkıçün,
Dedi oldem ona eshâb-ı kibâr,
Yedi dervîşe ulaştır ekmeği,
Kim cenâhiyyeti duânın veresin,
Ol acûze çünkü ihsân eyledi,
Yine geldi ağıyarak ol zaman,
Bû Hüreyre el açıp kıldı duâ,
Çün elini yüzüne sürdü ol er,
Dedi var hânende bulasın sürür,
Çün duâya sadakadır perr ü bâl,

Yine gelesin duâ edem sana.
Bir zaman geçti yine vardı acûz.
Oğluma eyle duâ gelmek için,
Ger dilerse oğlunu kılmak şikâr.
Tizce eyle gelmeği ve gitmeği.
Müstecâbü'd-da'vet oldem olasın.
Heft fakiri Hakk'a in'âm eyledi.
Ol Resûlün yârânına hem revân.
Hem duâsın Hak onun kıldı revân.
Verdi makbûl-i duâdan hoş haber.
Oğlunu gördü evinde oturur.
Hak için ver sadaka eyle suâl.

Üçüncü şart olan cenah kanat mânasına gelip, bundan murad sadaka vermek, yâni tasadduk eylemektir. Bu üçüncü şart yerine gelmedikçe yapılan duâlar ilâhi dergâhta kabûle şâyân olmaz. Bir kuş bile cenâhı -kanadı- olmadan nasıl uçamazsa, yapılan duâlar da cenâhları olmadan arş-ı Rahmân'a doğru yücelemez. Nitekim aşağıya naklettığımız sahih rivâyet bu iddiâmızın ne kadar doğru olduğunu açıklar sanırsız.

HİKÂYE

Günlerden bir gün çok yaşlı bir kadın Ashâb-ı Kirâmın seçkinlerinden Hazret-i Ebû Hüreyre'ye gidip, gözyaşları arasında yedi yıldır gidip gelmeyen oğlunun dönmesi için duâ etmesini ve yüce sahâbenin duâsının nezd-i ilâhîde kabûle karın olacağını beyanla bu istirhamının geri çevrilmemesi için yalvarıp, yüce sahâbe yaşlı ve muzdarip kadına :

— Biraz sabret bakalım, senin için duâ edeyim, bir süre sonra yine bana uğra, diyerek kadıncağızı selâmetler. (Ebû Hüreyre (R.A.)'nin kadıncağızı biraz sabret diye selâmetlemesinden maksad şu idi ki, idrâk-i murâkabe sırrı tecellisine ermeyen zavallı kadın gittikten sonra huzûr-ı dâimî erbâbından olan yüce sahâbe, tasavvuf istilâhı ile âlem-i gayba murâkabe tarîkıyla teveccüh edip zât-ı ehadiyyet-ten bu biçâre hâtunun dileğini yerine getirilmesini nâz mertebesi ile memzûc, niyaz makamında bulunmaktan ibâretti).

Fakat yeis ve ızdırıp insanları kararsız ettiği gibi bu zavallı ihtiyar kadın aradan az bir zaman geçmişti ki yine Ebû Hüreyre (R.A.) nin yanına gelerek dinmeyen gözyaşları arasında şöyle yalvardı:

— Ey iki cihan serverinin yüce yârânı! Resûl Aleyhisselâm aşkına, oğlumun geri dönmesi için duânı esirgeme diyerek niyâzını tekrarladı. Bu defa yüce veli kadına duâların müstecâb olmasının üçüncü şartı olan cenâhın zorunluluğuna işaretle:

— Oğlunun çabuk dönmesini istiyorsan yedi fakir dervîşin karını doyur, dedi. Kadıncağız yine ağıya ağıya ayrılarak yedi fakire sadaka verdi. Ebû Hüreyre (R.A.) kadının sadaka vermesi ile duânın kabûlünün üçüncü şartını da yerine getirdiğine keşif yolu ile âgâh olarak muzdarip hatuncağızın dileğinin yerine gelmesi için et dudağıyla duâda bulundu. Hak (C.C.) duâyı nezd-i ilâhîsinde kabûl etti ve yanında ağlayıp duran dilek sahibine dönerek :

— Burada ağlayıp durma, evine dön oğlunu oturur vaziyette bulacaksın, buyurdu. Ve pek tabii olarak eve dönen kadın, yedi yıldır görmediği oğluna kavuştu. Böylelikle sadakanın her duânın kabûlünde önemli olduğu da âşikâr oldu.

(Burada iki hikmet de ayrıca zâhirdir: 1 — Tasavvuf esrârındandır ki bir fakire sadaka verildiği zaman, o sadaka fıkaranın elinden önce mâna-yı mecâzide yedullah'a geçer. 2 — Muzdarip kimselerin ızdıraplarını dindirmek öyle şifâ verici bir muâvenettir ki o teselliyi hiçbir Lokman Hekimin verdiği ilâçta bulmak mümkün değildir, bu da esrâr-ı ledünniyyedendir. Aşağıdaki çok ârifâne ve ârifâne olduğu kadar da zarîfâne mısra' bu hikmeti dile getirmektedir.

«Nabzıgîr-i kalb-i mahzûnem ki Lokmanlık budur.»

DÖRDÜNCÜ ŞART : RUH

Şart-ı râbî' hem duâya ruhdur, Bil anı kim ehline meftûhdur.
Ol salâvattır Resûle ey güzîn, Kıl salâvat olasın bergüzîn.
Zîrâ ki ola salâvat ber-Resûl, Ol olur makbûl sakın olma melûl.
Hem riyâ olmaz salâvatda yakın, Hem amelde sen riyâdan ki sakın.

Feelsinete fissalâvat en yekulûl abd,
Allahümme salli ve sellim alâ Muhammed.

(Ve alâ âlihi ve belleğa edderecetûl vesilete sümme tûs'el hâce-
te kaalennebiyyi aleyhissalâtü vesselâm: Men ediyetül faridate ve
salî aleyye aşre merrâti nâdâhü meleken tes'ele yâ fülân hâceteke.
Fekad üsteciybet da'veteke ve guffiret zünûbîke ve büddilet seyyiâ-
like ilel hasenât).

Bil dedi hem ol Aliyyül Mürtezâ,
Dedi dilerse duân olmak mucâz,
Kıl salâvatı Resûle berdevâm,
Cânibini eğer kılsa kabûl,
Çünkü biruh hâsılın olur kesad,
Hem salâvattır duânın rûhu pes,
Cehdi kıl ervâha rûhi bilesin,
Kıl salâvatla duâ makbûl olur,
Gel salâvat ver nebînin rûhuna,
Kişiye Hak'tan salâvat gele ger,
Her ferâiz sonuna etsen salât,
Fâtihayla âhir et farz-ı salât,

Mefhar-i âl-i Resûl-i Müctebâ.
Evvel ü âhir duâda bî hicâb.
Der isen makbûl olsun her duâm.
Ortasını reddeylemek lâyük değil.
Rûh ile hâsıl olur cümle murâd.
Kimse ruhsuz vermez hergiz nefes.
Ver salâvat kim fütûhu bulasın.
Hem günâhı da onun mağfûr olur.
On salâvat Hak verir sana yine.
Bula makbûl duâdan ol eser.
Yazılır Hak'da nurdan bir berat.
Ver melâik nâdın buldun necât.

Rûh'dan murad iki cihan serveri (S.A.V.)'ne salât ve selâm getirmektir. Bu salâvat-ı şerifeyi yerine getirmek ise sünnetlerin ef-dallerinden, yâni en erdemlilerindendir. İki cihan serveri (Salât ve selâm üzerine olsun) şöyle buyurmuşlardır ki, salâvat, vecibe ve fa-rizasını yerine getiren hâcet sâhibinin dilediğinin tesrii için melâ-ike-i kirâm duâcı olup âlemlerin yüce Rabbine şöyle niyazd abulu-nup yalvarırlar:

— Yâ Rabbi, Senin bârigâh-ı izzetinden hâcette bulunan filân kulunun dileğini yerine getir. (Arabca Hadis-i şerif yukarıda geç-miştir).

Medlulünü arzettiğimiz hadis-i şerifte ayrıca şu müjdeyi de açık-layalım ki, duâların dördüncü şartı olan rûh'u salât ü selâm ile ye-rine getiren bir hâcet sâhibinin duâsı müstecâb olduğu gibi, günah-larını da yüce Mevlâ Gaffâr ism-i şerifiyle tecellî ederek örter ve seyyiatını hasenâta tebdil eder, yâni günahlarını iyiliklere, hayırlı işlere dönüştürür. Ruh bahsindeki nazımda :

«Hem salâvattır duânın rûhu pes,
Kimse ruhsuz veremez hergiz nefes».

Ancak şuna işaret edelim ki rûh denilen şey şu çarpan kalb parçası olmayıp damarlardaki kan da değildir. Bunlar hayvanda da vardır. Ruh'dan maksud, kendisine hiçbir maraz ve dert târi olma-yan rûh-ı sultânî ve akl-ı miâddır. Birçok kerreler remizle işaret etmiştik ki insanda iki türlü kalb vardır. Biri her canlı ve hayvan-larda da müşterek olan ve ölümle çarpması duran hayvânî ruhun merkezi olan kalbdır. Diğer ise «Nefhtü fihi min rûhi» tecelliyyâ-tından bulunan veled-i kalbin zuhur yeri olan kalbdır ki ona ne ölüm, ne de maraz erişebilir. Ne çâre ki bu esrâra erip bu tavsif ettiği-

miz kalbin sırlarına muttalî olmak ve veled-i kalbin zuhûrunu gö-rerek kendi nefsinde bizzat ölümsüzlüğünü idrâk edebilmek ancak bir mürşid-i kâmile mâna nikâhıyla akd-i nikâh eylemekle mümkün-dür. Bundan değil midir ki ârif-i billâh olanlardan yüce bir zât :

«Tıf-ı cânı beyzâi tenden tevellüd eylemez,
Nefsini akdeyleyüp bir merde mahrem olmasa»

buyurmuştur.

İnsanda veled-i kalbdan sonra gelen ve letâifin ikinci mertebe-sini teşkil eden rûh vardır ki, bizim şahsi kanâatımız duânın şartı olan dördüncü rûkûn ancak bu ruhdur ki bu cevher-i lâtif ile iki cihan serverine (S.A.V.) salâvat vermek arasında sıkı bir rabîta vardır. Duâların kabûlünün dördüncü şartı olan salâvatın erdemi bahsini şâh-ı velâyet Aliyyül-Mürtezâ'nın şu beytiyle bitirelim :

«Bil dedi hem ol Aliyyül Mürtezâ, Fahr-i âl-i Resûl-i Müctebâ.
Dedi dilerse duân olmak mucâz, Evvel ü âhir duâda bî hicâb.
Kıl salâvatı Resûle berdevâm, Derisen makbûl olsun her duâm».

BEŞİNCİ ŞART : VAKİT

Vâkıa bu vakitten murad evvel emirde duânın yevm-i cum'ada yapılması ise de beşinci şart olan vakitten maksud sadece cuma günleri edâ edilmiş olması değildir. Olsa olsa evleviyyetle duânın müstecâb olmasının birinci şartının ilkidir. Evvelâ bu konudaki naz-mı yazdıktan sonra şerhine geçeceğiz.

Şart-ı hâmis vakti bil sakla edeb, Subh u şâm vakti arayıp kıl taleb.
Vaktin işit imdi sen tefsirini, Eyliyem vaktin sana ta'birini.
Abdullah İbn-i Seiâm nakleyledi, Hak Resûlü bir gün ona söyledi.
Cüm'a yevminden haber verdim sana Ver haber dedi cânım sana fedâ.

(Kaalennebiyyü Aleyhisselâm: Etâni Cibrili (*) ve fi keffihi mir-âtün beydâi kaale hâzel cüm'ate fe nazartü fihi reeytü küllü men lissemâi vel'ardı kâne ve mâ yekûnû).

(*) Hazret-i Cibril Aleyhisselâm ile, iki cihan serveri Muhammed Mustafâ (S.A.V.) arasındaki bir ledûn sırrını dile getiren aşağıdaki ârifâne şiire bir na-zar atfedelim ve gücümüz nisbetinde bu ledûnniyyâtı şerh ve tafsile çalışalım:

Mustafa dedi ki Cibril-i Emin,
Dedi bu âyinede bir cüm'a günü,
Hak Teâlâ'nın sana in'âmıdır,
Her ki cüm'a gününe izzet kıla,
Cüm'a gündür cennetle didâr-ı Hak
Ahmedindir cüm'a ey yâr Ahmedin,
Ahmedindir sırr-ı Kur'an her ki var
Ahmed-i Muhtâr ol mâh-ı kebîr,
Dedi her cüm'a şebinde ol Resûl,
Nâra lâyük olmuş iken her cenân,
Cüm'a gün kim zâkir ü mezkûr olur,
Cüm'anın sırrın bilen ey din eri,
Yevm-i cüm'a her sabah akşamadek
Ol meyanda cümle makbuldür tamam
Cüm'a gün vakt-i gurubu âfitâb,
Kıl duâyı vakt-i tulû' şems-i din,
Her leyâlî cüm'a kıl iste ey civân,

Bana inzâl etti mir'ât-ı mübin.
Hak sana vere idi ancak bunu.
Hem senin ümmetin bayrâmıdır.
Lâ cerem Hak'tan ulu ni'met bula.
Cüm'ada cem ol dahî didâr-a bak.
Din-i İslâm sırr-ı esrar Ahmedin.
Sırr-ı Yâsin bil oku eyle şikâr.
Âdemi Hak cüm'a günü yarattı der.
Altı yüz bin âsiyi kılar kabûl.
Mûtek olup yerleri olur cinân.
Her hatâsı cüm'a gün mağfûr olur.
Kutb-ı âlemdir cihânın rehberi.
Eşref-i evkâttır bil bî direnk.
Dile Haktan her murâdın ey hümâm
Dile Haktan ger duân ola mucâb.
Dâhi her yevmin gurubunda yakîn.
Dile gel beynel ikâmetül ezân.

«Ey kardeş Hakk'ı bulayım dersen,
Resûlün cemâlin göreyim dersen,
Nicele gider mürşid arayı,
Bin yıl okusan akla karayı,
Gel imdi kardeşler gidelim bile,
Cebrâil delildir Muhammed'e bile,
Kadılar müftüler cümle geldiler,
Sen bu ilmi kimden aldın dediler,
Yûnus Emre bunda mâna var dedi,
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.

Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.
Erenler buldu derde devâyı,
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.
Nice âşıkların bağırını dele,
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.
Kitapların bir araya koydular,
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.
Hazret-i Mûsa'ya Hızr'a var dedi.

Bütün mü'minlere Yûnus Emre (K.S.)'nin ârifâne şîri tavsiyeye şâyandır. Çünkü bilmemiz gereken hakikat şudur: Nice ibâdet ve tâatta bulunulsa Hak (C.C.)'ya varmak için bir mürşid-i kâmile yanaşmak zarûridir. Muhammed (S.A.V.)'in bile Cebrâil Aleyhisselâm'ı mürşid ve şeyhlîğe almadan varmadığına ve Cibril-i Eminin yüce nebibimizin şeyhi olduğu ledün sırrına işaret vardır. Hemen işaret edelim ki, bu sözler iki cihan serveri (S.A.V.)'nin beşerî varlığı ile ilgilidir. Yoksa Hakikat-ı Muhammediyyenin varlığı olması yâ-nünden elbette ki değildir. Nitekim yüce Nebimiz «Ene beşerün mislûküm» der iken bu sırrı ayân etmeyi arzu buyurmuşlardır.

Şeyh Gâlib (K.S.)'in söylediği gibi, Hakikat-ı Muhammediyyenin hâmilî olan Hz. Muhammed «Evvelü mâ halâk»'tır. Yâni bu âlemler vâir olmadan, te-ayyünât zuhûra gelmeden vâir idi.

«Çün evvelü mâ halâktü ol nûr,
Sâniyyü Hüdâ desem de ma'zûr».

Kırâ;et-i Kur'an'dan sonra işit, Eyleyesin hatm-i Kur'an ey yigit.
Kıl düâ ol dem teveccüh tām ile, Bu kadar yiter işaret kâmile.
Her ne vakit nâzil olur gökten matar Sa'y kıl ol dem duâda bi hator.
Sâim iftarındaki dem bi zaman, Her ne hâcet dilese olur hemân.

(Ve fi imâmât beverî kaale Aleyhisselâm: Men karee kulhüval-lahü ehad merreten vâhideten nazarallahü bil'âyetil ulâ ve bissâniyyete estecâbullâhü elfe elfe da'vete ve bisselâsete atâhullahe teâlâ elfe elfe vesilte ve birrabiate kadallâhü teâlâ elfe elfe hâcete külle hâceten hayrûn mineddünyâ ve mâ fihâ. Sadaka Resûlullah).

Yukarıda işaret etmiştik ki duâların kabul şartlarının beşincisi vakit ve bu vakit lâfzından murad cum'a günü ise de yalnız mak-sud cum'a günü değildir. Vakıtlarına giren pek çok mübarek günler ve eşref saatlar da vardır. Bunlar dahi duâların kabulü şart-larının, yani beşinci şartın şümûlüne girer, ancak bu cum'a gününün küçümsenmesi anlamına elbette gelmez. Nitekim cum'a gününün fazileti hakkında Abdullah İbn-i Selâm'dan rivayet olunan sahih haberlerdendir ki iki cihan serveri (S.A.V.) cum'a gününün erdem-leri hakkında kendisine şöyle buyurmuşlardır:

«Bir gün Cebrâil Aleyhisselâm avucunun içinde beyaz bir ayna ile geldi ve bu aynaya nazar ettiğim zaman yer ve gökte olmuş ve ilerde olacak ne varsa görebileceğimi tebşir eyledi. (Dikkat buyu-rulursa irfan ehli nazarında bu sözlerden âlem-i misâle de işaret vardır. Zâten olmuş ve olacak her şey âlem-i misalde âyân-ı sâbite şeklinde nümâyandır. Yâni, ilm-i ilâhîde levh-i mahfuzda zuhuru kararlaştırmış her tecelli orada zâhirdir).

Öyle anlaşılmaktadır ki bu tecelliyât Zât-ı Ahmediyyetin günü olan ve ümmeti için bayram teşkil eden cum'a günleri daha bâriz bir şekilde tecelliyât gösterir.

Ey gerçek mü'min bil ki Cibril-i Eminin Muhammed Mustafa (S.A.V.)'ya getirdiği cum'a günü hediyesi Hak Teâlâ'nın Habib-i Ekremine in'âm ve ihsanıdır. Cum'a gününe izzet kılan, hiç kuşkun olmasın ki yüce Mevlâdan dünya ve âhirette ulu ni'met bulur. O kadar ki bu mübarek günün pek çok meziyetleri yanında Kur'an-ı Kerimdeki bitmez tükenmez esrâr, Yâsin-i şerifin sır ve havâssı da evleviyyetle bu gün âşikâr olur. Cum'a günleri zâkir-i mezkûr o gün Hak (C.C.) bu mübarek günde zikreyleyenlerin her günâhını afv ü mağfiret eyler. (Ancak unutmamak gerekir ki, zikredenle edilen,

sâcidle mescûd aynı olmadıkça ilâhî esrâra ermek mümkün değildir. Ancak hüner, dille zikretmek değil, zikr-i lisâninin, yani dil zikrinin münkatî' - kesilmiş - olmasındadır. Seyr-i ilâllah'da öyle bir mertebe vardır ki oraya varanlar kendi iradelerinin dışında dillerinden başka bir zâtın konuştuğunu fark ederler. Fakat kendilerinden irâde münselib olduğu için bunu söylememeye de muktedir olamazlar. Bu vesileyle eâzım-ı evliyâullahdan Cüneyd-i Bağdâdî (K. S.)'nin bir kıssasını aynen alıyoruz:

KISSA-İ CÜNEYD-İ BAĞDADÎ

Bu yüce veli müstağrak-ı bilferdâniyye hâlinde iken ve dilinden konuşan Hudâ-yı Lemyezeli bulunduğu bir sırada şunları söylemiş: «Benim şânım ne büyüktür ve cübbemin altında Allah'dan başkası yoktur». Bunu duyan müridleri Hazret-i Şeyh'den istiglak hâli geçip temkine vardığında bu sözleri söylediğini şeyhlerine hatırlatırlar. Zâhiri, şeriat mertebeleri itibariyle uygun bulmadıkları için Hazret-i Şeyhi akıllarınca uyarmak isteyen müridlere o yüce müşid-i kâmil şöyle der:

«Ben böyle bir söz söylemedim. Eger bir daha böyle sözler söyleyecek olursam elinizde kazma kürek ve kesici âlet ne varsa onunla bana hücum edin, kanım size helâl olsun» buyurur. Müridler yine Hazret-i Şeyhin aynı sözleri söylemesi üzerine el'emrû fevka'l-edeb fehvasınca ellerine ne geçirmişlerse şeyhe hücumla başlarlar. Bir de bakarlar ki hücum edenlerin her biri hücum ettikleri âletlerle kendileri ağır şekilde yaralanmış olup kalkacak mecalleri kalmayıp yerlere serilmişlerdir. O zaman emsalsiz yüce veli kendilerinin hatırlarını sorduktan sonra, «demek bana iftira etmişsiniz, o sözleri söyleyen benim dilimden başka birisi imiş» cevabını vererek müridana emsalsiz bir ders-i ibret ta'lim eder. Aynı sır Bâyezid-i Bistâmî hakkında da ve onlardan sonra gelen bütün kutublar hakkında da cereyan edegelmiş ve gelmektedir. El'ân kemâ kândır. Tasavvufi esrârı Şeyhül-Ekber (R.A.) kadar açıklamamış bir veli olan İmam-ı Gazâlî Hazretleri de Allahü Zülcelâl'in künhünü kendisinden başkası bilmediği halde bu evliyâullahda işbu tecelliyâtın zuhurunu müstağrak-ı bilferdâniyye olmalarındaki esrâra bağlamaktadır.

Zâten zikr-i lisâninin yukarıda münkatî' olması esrârına vâkıf olmayanların mertebelerindeki dünüğe işaret buyurdıkları içindir ki İmam-ı Vâsıtî Hazretleri bu konuda aynen şöyle buyurmuşlardır:

«Allahü Zülcelâlî yalnız diliyle zikredenler zikrullahı ihmâl eden

hevâ perestlerden daha ziyâde mahrûm-ı ikandır». Burada tecelli eden hakikat, tekriren söyleyelim. «Esastan söyleyen Haktır, dilin bir tercümân olmuş» esrârı yukarıdan beri ayrıntılarıyla anlattığımız ledünniyyâta taallük etmektedir.

DUANIN BEŞİNCİ ŞARTI YANİ VAKTİ TEŞKİL EDEN CUM'ADAN GAYRİ GÜN VE SAATLAR

İlâhî rahmetten olan yağmur yagma anlarında edilen dualar dahi dergâh-ı izzetten kabûle şâyân olduğu gibi oruçlu bir kimse'nin iftar ânında dilediği bütün hâcetler kabul buyurulur.

Hadis-i şerifin mâna-yı münifi şudur ki: İhlâs süresini bir kere okuyan Hak (C.C.)'ın nazar-ı merhametini üzerine celbettği gibi, ikinci ve üçüncü defa okuyan için dünya ve içindekilerle âhirete âit bütün dilekleri kabul buyurulur, anlamındadır. (İmâm-ı Veberî'nin naklettiği bu hadis-i şerifin Arapça yüce metni yukarıda geçmiştir).

Kırâet-i ihlâsta hâlis kıl duâ, Şöyle bil kim açılır ebvâbüssemâ.
Nazar bulur bir okuyan minallah, Dedi kendi için Hak Kulhüvallah.
Secdedir mürsel şeriat zir de, Secdedir efdal tarikat mir de.
Secdedir ekme hakikat pîr de (*), Secdedir akbel sekinet nîr de.

(*) Secde esrârına gelince: Emir Sultan (K.S.) secdenin bitmez tükenmez fezâllinden bahis buyuruyor: «Secdedir ekme tarikat pîrde». mısra'ı ile yüce Emir Buhârî, bazı esrârı da dile getirmektedir. Buna muvâzî olarak esasen secdedeki sırları tâ melâike-i kirâmın önce Âdem Aleyhisselâm'a secdede tereddüt etmeleri ve İblis'in iltibasa düşerek Âdem'e secde etmemekte direnmesiyle nümâyân olmuştur. Muhiddin İbn-i Arabî (R.A.) bu babda şöyle buyurur: «Melâikenin Âdem Aleyhisselâm'ın hilâfetine itirazları bî edebâne bir harekettir. Sebebi şudur ki: Kendileri Sübbüh ve Kudûs isminin mazharları olduklarından, halbuki ayrıca Hak (C.C.)'nın başka esmâsı da bulunduğundan bî haberdirlir. Allahü Zülcelâl'in ayrıca Adil, Gaffâr, Tevvâb, Muntekım gibi esmâ-i ilâhiyyesi de vardır ki, bu esmâ-i şerife ancak Âdem Aleyhisselâm ile tezâhür etti. Şeytanın Âdem Aleyhisselâm'a secde etmemekte direnmesi ise iltibasa düşüp karıştırmassından idi. Zaten şeytanın ismi Azâzîl iken İblis diye adlandırılması bu iltibasından sonra vâkidir. Bu yüzden de matrutlardan olmuştur. İltibasa düşmesinin sebebi şu idi: Hak (C.C.) önce kendisine «benden gayrisine secde etme» buyurmuştu. Bilâhare Âdem'e secde etmesini emir buyurunca iki emrin birbirine uymamasından iltibasa düştü, adı İblis-i şakî olmuştur.»

Aşağıdaki pâkize eş'ar işte bu sırâ temâs ediyor:

Her ne var âlemde, var âdemde ara hakkı sen,
Olma İblis-i şakî âdemde sırrullah var.

Dile secdende murâdın bulasın.
Kâbeyi görünce ger eyle duâ,
Nezd-i meyyit ger huzûr olsa eğer,
Dedi her yâr nâzil oldu ki nelek,
Secde eder görse horoz tâcidâr,
Kırka erse ictimâ'ul mesâmîn,
Ol duâ makbûldür hiç şek değil,
Hem gazâda sâf oldu duran,
İsteye Hak'tan ne dilerse bula,
Muhsin üze hem duâsı muhsinin,
Bul tuyûrun mecma'ın ala getür,
Hem ekal cem' üç olur olsa tuyûr,
Lâyık ola Hak Teâlâ üze ey hümâm,
Gine bil ancılayın ey pür hüner,
Ver salâvat yüzlerin gör neceğiz,
Duâsı müstecâb olur râkide,
Ki üç kez okuyan binbin sile,
Eğer kim dört okursa bil ki ihlâs,
Hezârân bir murâdın kıla makbûl,
Her ki ihlâs okur olsa sıdk ile,
Okudukça fetholur bâb-ı hicâb,
Biri beynel mağribi vakt-i işâ,
Her şeyin nısf-ı âhirini gözet,
Sâdikulkavl seher hin ol dedi,
Leyletülkadr berât ilk namaz,
İyd-i şenbede yatmayıp ihyâ edin,
Her namaz vaktinde eyle gil taleb,
Et duâ her bir sücûd içinde sen,
Bir kişi itti Resûle ihtimâm,
Secde et dedi ana tûl-i dırâz,
Secdedir çün a'zam-ı rûknü namaz,

Secde et kim, secde etmeyen şeytân olur,
Yârı nârı hâsılı husrân olur.

Secde eyle âdeme tâ kim hakka kul olasın,
İden âdemden idâ Hak'dan dahi düştü cüdâ.

Bendim anda görünen, bendim secde emreden,
Beni bilmedi o nââdın.

Her murâda secden ile eresin.
Dâhi mâ-i şûrb-i zemzemden devâ.
Müstecâb olur duâ her kim diler.
Her horoz anı görüp diler dilek.
Kıl duâ makbûldür ey nâmüdâr.
Seyyimâ in'âm okusalar yakın.
Zira anı öyle buyurdu Resûl.
Kâfire karşı durup göğsün geren.
Sanma kim kevn ü mekân hâli ola.
Ki kabûldür mün'im üze mün'imin.
Ağzın açıp el duâya hem getür.
Ber zemin olsalar oldem bâ huzûr.
Ol duâdır olmaya ola tamam.
Ehl-i beytin yüzüne kılsın nazar.
Âl ü evlâd-ı Resûle er nicegör.
Okursa ihlâs ne görecektir kişide.
Bulur Hak'tan anı sanma kesile.
Suçu mağfûr olur kendü hâssulhâs.
Her biri bin dünya içinden Resûl.
Kurb-i vuslat buldu oldem hakkile.
Kim severse ref'olur andan azâb.
Hoş duâ edin tûbû ba'del işâ.
Her seherlerde duânı ki gözet.
Sünnetim tut, ehl-i perhîz ol dedi.
Yevm aşûra ve arefe kıl namaz.
Enbiyanın gittiği yola gidin.
Kıl salâvat, et duâ her rûz ü şeb.
Tâ olasın cümle halk içre hasen.
Der kopam seninle ey hümâm.
Dile secdende bile kopma pazar.
Secde kıl kim tâ olasın dîlnüvâz.

(Kaalennebiyyi Aleyhisselâm: «Men nazara vechil evlâdi fekad nazara vechi sıdkinnebiyyi.»)

Her duâ kim kılasun ola kabûl,
El veledü sırrı ebi dedi Resûl,
Dahi hem âlemlerin yüzün gören,
Dahi va'z u nâsiha râğbet kıtan,
Sâhibü'l-ezkâr cemâline nazar,
Halka-i ezkâre erişsen ey nâd,
Hem müfessir sır olan didârını,
Dinle sen kılсан halîfden sima',

Ol cemâle ermeyendir bu fuzûl.
Nazar-ı ma'suk olan olmaz melûl.
Sâlihinin sohbetine hem eren.
Dinleyip söz ma'nâsını anlayan.
Hem mecâz olan azize kıl nazar.
Hâzır ol sen kıl duâ eyle şikâr.
Bil muhaddisten hadis ahbârını.
Tevbe etsen her hatâna bi nîza'.

(Kaalennebiyyi Aleyhisselâm: «Mâ min savki ehabbi ilâllahi te-âla min savti abdin müznibin tâibin izâ kaale yâ Rabbi feyekulâ min fevki arşihî lebbeyk yâ abdi süile hâcetike a'teyke ente indi keb'ud melâiketihî hadisi» ilâ âhir).

Abd-i müznib kılsa tevbe savtını,
Hem rücu' etse zünüb Hak'tan yana,
Hâcetin verdim dile gel ben sana,
Hem duâ kılsan kabûl eyler mücib,
Fecirden sonra musallî sende tâ,
Dahi işrâk vakti hem vakt-i duâ,
Kıl duâ bunlarda sen ey piş bin,

Key ehabdır Hakk'a bilse fevtini.
Hak diye lebbeyk nidâ edüp ana.
Bâzı emlakim gibisin sen bana.
Dinle gel bu sözlerim tutma acib.
Gün doğunca kaaid olsa bir fetâ.
Dahi ba'del asr tâ vakt-i işâ.
Dilesen halk'tan olasın merkezin.

(«İzâ atese âtisün minel cemâati lâ yenzelâllahü teâlâ aleyhim illâ rahmetin ve yeküne ricâlen müstecâbine da'avât»).

Dedi ol zât-ı şerif dahi nâs,
Ol cemâat üze Hakk'ın rahmeti,
Müstecâbüddâvet verdir bir recûl,
Kim duâ etse o vakitte aşk ile,
Ol mücib ede duâsın müstecâb,
Dahi ba'de kırâet Yâsin ve rab,
Ezne leylinde Yâsin okuyan,
Bir kişi ehl ü iyâlin gözlese,
Ve kezâ da'vetin min vesa' âli,
Eylese bunlar libâsını mezid,
Her ne ile bunlara der ise sîrür,
Hem dahi etfâl bülûğa ermeden,
Her duâ kim eyleye ol nûr-i ayn,
Hem kabûl eder marîzan da'vetin,

Dedi sizden biriniz kılsa astâs.
Nâzil oldu der görün bu hikmeti.
Ol cemâatta dedi şâh-ı rûsûl.
Hoş tevbe kılsa Hakk'a şevk ile.
Açıla üstüne dürlü feth-i bâb.
Ne dilerse dile gökte yerde Celeb.
Bir değildir okuyan, okumayan.
Bunların rızkın vasi' eylese.
İyâle yevmül iyd.
Seyyimâ kim ola ol hem yevm-i iyd
Rahmetiyle toylaya anı gafûr.
Zenbi isyan deyrine dür etmeden.
Ol kabûl ede gönülde tutma şeyn.
Artırır ehl-i ibâdın izzetin.

Da'vetân ref' ede beynullâh nicâb, Kıldığı vakt götüreler yüzden nikab.
Biri mazlum da'vetidir ey ahî, Bir mü'min mü'mine olur ahi.
Gâibinin kardeşine etse duâ, Ol duâ reddolmaya ola revâ.

(Kaale Aleyhisselâm : «Da'vetül mer'i li ehıyıl müslimî bilgay-bi lienne da'veterrecülû alâ ehıyıl gâibü yûadilü seb'ıyne da'veten müstecâbeten ve yüvekkilüllâhü teâlâ meleken yekulü âmine ve yekulü veleke mislû mâ da'avât).

Hem ola yetmiş duâsına udûl,
Hâzırûn olan melek diye âmin,
Hâcetiycün ağlasa şenbe günü,
Sâmiinim dedi Resûl-i Kâinât,
Erbe'ıyn olsa aded de hem ricâl,
Kûha kalsalar duâ olur zevâl,
Ve yükaalullahü teâlâ,
Dinle bir temsili rûşen ben sana,
Dediler dört nesne dörtte gizlidir,
Mahfi ibâddır be cû,
Hem ibâdet kim olur tutma hakir,
Vakt ola kim Hak kabûl ede ey yâr,
Hem necâtına sebep ola senin,
Nice yıllar tâatın mensûr ola,
Çünkü bilmezsin kabûl gayr-i kabûl
Mahfi sâni hatâdır bi gümân,
Gâfil olma ma'siyetten ki sakın,
Zerre olsa ma'siyetten ger eser,
Cehdi kıl incitme bir mûru sen,
Her günâhın azını çok anla gil,
Dahi fahşâdan sakın gil dilini,
Dilile hâsıl olur cümle murâd,
Şimdiden hıfz eyle ayn u sem'ini,
Dileği dile dilinden dil dili,
Zenh-i giybetten berî olgil müdâm,
Mahf-i sâlis duâda ictihâd,
Her duâda cün icâbet muhikdir,
Bir duâya bakmagil hergiz sagir,
Kırâet-i esmâ Kur'an ola,
Her duâya Hak Teâlâdır mücib,
Vakt'ola birdem bir Allah diyesin,

Oldu ise cümlesi dahi kabûl.
Misli hâzâ sana ola hemçinin.
Ki kabûl olur güzerân sanma anı.
Bil kabûl olur bana râiyyât.
Emr-i vâhid üzre etseler suâl.
Himmeti ercel eder kal'a cibâl.
Uhfiye erbeatün fi erbeatin.
Diyorum bir dem kulak urgil bana.
Tâc-ı esmâ safhasında nirlidir.
Ez görme ger olursa hemcû mü.
Tâatından ne kadar olsa sagir.
Sen anı etmez idin hergiz şumâr.
Kurtara nâr-ı cehıymden canın.
Rek'ateyn ile hatân mağfûr ola.
Makbûl olmadı deyû olma melûl.
Az hatâyla mahvolur hep din imân.
Yeğle gil her nesnede Tanrı hakkın.
Tevbe kıl kim gelmesin bâşı keser.
Dilerisen göresin nûr-i hasen.
Hem ibâdâtın çoğun az anılagil.
Can nez'ında şâşırmaz bildiğini.
Dilile çok nesneler bulur kesâd.
Tâ dağılmış bulmayasın cem'ini.
Tâki çel tâ edesin her bir kılı.
Tâ görüne gözüne beytül-Haram.
Az duayla hâsıl olur Hak murâd.
Ol kabûl olmak Hudâ'nın lûtfudur.
Çün değılsin sen kabûlünden habir.
Tutma asgarân gerberân ola.
Zira kim ol bize bizden karib.
Cümle maksûda, murâda eresin.

Beynel'esmâ (*) ism-i a'zam gizlidir Görmez anı illâ bâtın gizlidir.
Mahfinin dördüncüsü bilgil veli, Her veli mahfi olur değil belî.
Hem veli mestûr olur beynel'ibâd, Bilir ânı kim edinirse murâd.
Kutb ola sana berâber sandığın, Karşu söyleyüben elin sandığın.
Vakt'ola kim âlemin kutbu ola, Kendiyi bildirmese anı kim bile.
Her kişiye yumruğunu döğmegil, Bilmediğine kakıyıp söğme gil.
İlmin erişmediğine kılma gadab, Ehl-i nâr olmağına olur sebab.
Eri gönül gönlünü gel yıkmagil, Nâr-ı kebirê kendözünü yakma gil.
Hızr-ı vakt'ola gadablar kıldığın, Yâhut ilyâs ola bu gitmediğın.

Duâların beşinci şartını teşkil eden vaktin sadece yevm-i cum'a ya münhasır olmadığını ve daha pek çok mübârek gün ve gecelerle eşref saatların dahi vakit kapsamına girdiğine bahsîn bidâyetinde bir nebze iliştigimizi okurlarımız hatırlayacaklardır. Bunların arasında bir kaç tanesi vardır ki ciltler teşkil eden kelimelerin istiâbı bu mânânın derinliğini ihâta edemez. Şimdi özet hâlinde cum'a gününden ve gecesinden başka duânın müstecâb olmasının şartları meyânına giren eşref saat ve zamanları sıralıyoruz. Bunlar sırasıyla gece yarısında bir mü'minin uykularını terk ederek aşk-ı ilâhî ile yapıp, ettiği duâ müstecâb olduğu gibi seher vakti okunan duâlar, sec-

(*) «Beynel'esmâ ism-i a'zam gizlidir,
Görmez anı illâ bâtın gizlidir».

Açık mânası şudur: İlâhî esmâ içinde bir isim vardır ki bu ism-i a'zam olup onu ancak bâtın gözü açık olanlar görebilir.

«Küntü kenzin sırrıdır dünya vü ukbâdan garaz,
Mârifettir çünkü mahlûkat peydâdan garaz.
Bir muammâdır bu âlem fehmeden âriflere,
İsm-i a'zam sırrıdır cün ol muammâdan garaz».

Dikkat buyurulacak olursa ism-i a'zam sırrının bu âlemde gönül gözü açık bütün sâlihler ve ârifler için halli gerekli bir muamma teşkil ettiğine işaret mevcuttur. Bu ism-i a'zamın muamma teşkil etmesinin sebebi şudur: İsm-i a'zam zamanın mutasarrıflarının ve kutbül'aktâbının ismidir. Onu bilmek hakikaten bir muammayı çözmektir. Bu sırâ ârifler sultanı Muhiddin İbn-i Arabî (R.A. şöyle temas buyurmaktadır :

«Ben kıyâmete kadar gelecek olan bütün kutbül'aktâbların, yani insan-ı kâmilin ismilerini bilirim. Ancak şu sebeble ifşâ etmem. Herhangi bir mü'min zamanın kutbül'aktâbının isim ve yûce şahsiyetini bildiği halde gerekli hürmet ve riâyeti göstermezse büyük günah işlemiş olur. Bilmeyerek saygısızlık gösterdiği takdirde Hk (C.C.) Hazretleri belki ilâhî rahmetinden kendisini afv ü mağfireti sayesinde bağışlamış olur.»

Ma'lûmdur ki Evliyâullah Hazerâtına eziyyet edenler kahr-ı ilâhiyeye müstehak olurlar. (Men ezânî veliyyen fekad azentühü bi harbin) hadîs-i şerifi bu kahr-ı ilâhiyi işaret buyurmaktadır. Allah muhafaza buyursun.

de sırasındaki duâ, cenâze namazında ve meyyit karşısındaki duâlar, kırk müslümanın aynı konuda arş-ı Rahmân'a ellerini açıp kıldığı duâlar dahi müstecâb olan duâlardandır. Bunların içinde Resûl-i Kibriyâ (S.A.V.)'nın bir hadis-i şerifiyle müeyyed duâ anı vardır ki o da evlâd-ı Resûle nazar kılan kimsenin ettiği duâdır. Nitekim Resûl Aleyhisselâm şöyle buyurmuşlardır: *(Kaalennebiy Aleyhisselâm: Men nazara vechi evlâdi fekad nazara vechi)*. Mâna-yı münifi şudur ki: «Benim ehl-i beyitmden bir evlâdımın yüzüne bakan benim yüzümü görmüş olur» buyurmuşlardır ki, bunda *(El-veledü sırrı ebî)* hikmeti mündemiçtir. Böyle bir anda edilen duâ nezd-i ilâhîde elbette şâyân-ı kabûldür. Ayrıca sâlih kulların vaaz ve nasihatının dinlendiği anda edilen duâ da mutlaka mücâz olur. Nitekim şu beyit bunu açıkça göstermektedir:

«Halka-i ezkâra erişsen ey nât,
Hâzır olsan kıl duâ ile şikâr.»

Bunun gibi mufessirlerin didârim, muhaddisin sıdkâ müstenid verdiği haberleri dinlerken ibret gözü açılarak edilmiş duâlar dahi nezd-i ilâhîden geri çevrilmez.

Yukarıda Arapça metnini aldığımız iki cihan serverinin bir hadis-i şeriflerinde de günâhından teybekâr olan tâibin istirhâmının, arş-ı Rahmân'da şâyân-ı kabûl olacağına delâlet eden hadis-i şerifte sâde ehl-i şeriâtın değil, ehl-i tarikat ve ehl-i hakikatın da alacakları pek çok ibret dersi vardır. Buradan mertebe-i hakikata itika ettikte önümüze tasavvufun mühim mes'elelerinden olan veliyy-i tâib mi yoksa veli-i ma'sum mu hakikatının tartışması çıkar. Mutasavvıfın-i kirâmın ekseriyyet-i azimesi veliyy-i tâibin, yâni tevbe eden velinin daha çok tercihe şâyân olduğu kanâaatındadırlar. Yüce bir velinin hakikat mertebesinde buyurduğu «günâhın Mûsâ'dan da büyük mü?» lâfz-ı kibârının içinde bu ilm-i mahzun hakikatı zâhir olduğu gibi aşağıdaki ârifane şiirlerde bunun neden böyle olduğunu anlatmaya kâfidir samız. Çünkü hiçbir şeyin fayda vermeyeceği «yevme lâ yenfe'u»da ancak kalb-i selim istenmektedir.

«Cürmünü mu'terif ol tâate mağrûr olma,
Ki şifâhâne-i hikmette sakim isterler.
Unutup bildiğini ârif isen nâdân ol,
Bezm-i vahdette ne ilm ü ne alim isterler.»

Ayrıca sağır ve dilsizin, âkıl - bâliğ olmamış çocuğun ve evlâd u yâline iyi bakan âile reisinin duâları da şâyân-ı kabûl olduğu gibi

bir mü'minin diğer bir mü'min kardeşi için gıyabında ettiği dua da şâyân-ı kabûldür.

Erbain çıkarmakta olan, o mertebeye erişmiş bir sâlik'in duâsı derhal şâyân-ı kabûl olur. Çünkü onunla Hak (C.C.) arasında bütün hicablar kalkmıştır. Hattâ melek-i mukarrebîn kendisine yakın olamaz. Bunu bu mertebelerde geçirmiş ve rûh-ı küllinin nasıl kendi rûh-ı cüz'isi ile birleştiğini açıklayan bir veliyy-i kâmilin fem-i muhsininden dökülen mübarek sözler olarak özetlersek o anda erbain hücrelerinde rûh-ı külli her hicabdan soyunarak fezâyı dolduran ve âlemlere sığmayan turuncu bir nûr olarak gelir ve halvet sâhibinin ağzından çıkan o turuncu deryânın küçük bir parçasıyla birleşir. Böylelikle katre ummâna karışmış olur. Bu demektir ki insan yaratılırken nefhedilen ve «nefahtü» sırrı tecelli eden emânet insilâh yolu ile de olsa muvakkat bir süre için de olsa aslına kavuşmuştur. Koca Mevlânâ bu sırdan dolayıdır ki Mesnevisine şöyle başlar:

«Dinle neyden kim hikâyet etmede,
Ayrıklıktan şikâyet etmede.
Der kamışlıktan kopardılar beni,
Nâleşim zâr eyliyor merdû zenî.
Kim ki aslından ola dûr u cüdâ,
Rûzigârı vaslî eyler muktedâ.

Tasvir ettiğimiz vechile halvet ehlinin bütün hicablar kendinden kalktığı andaki duâsı müstecâb olmaz da hangi duâ müstecâb olur ki...

DÖRT NESNEDE GİZLİ DÖRT SIR

(Uhfiye erbeatün fi erbeatin)

Dinle bir temsili rûşen ben sana,	Diyeyim bir yol kulağın ver bana.
Dediler dört nesnede dört gizlidir,	Tâc-ı esmâ safhasında mislidir.
Mahfi-i evvel ibâdetdir becû,	Az görme olur ise hemçu mü.
Her ibâdetdir olur tutma hakir,	Tâatından ne kadar olsa sağır.
Vakt ola kim Hak kabûl ede ey yâr,	Sen anı etmez idin hergiz şümâr.
Hem necâtına sebeb ola senin,	Kurtara nâr-ı cahıymden cân evin.
Nice yıllar tâatın menşûr olur,	Rek'ateyn ile hatân mağfûr olur.
Çünkü bilmezsin kabûl gayr-ı kabûl	Makbûl olmadı deyü olma melûl.
Mahfi-i sâni hatâdır bî gümân,	Az hatayla mahvolur hep din imân.

Gafil olma ma'siyetten ki sakın,
Zerre olsa ma'siyetten ger eser,
Cehdi kıl incitme gel bir mûru sen,
Her günâhın azını çok anlagil,
Dahi fahşâdan sakın gil dilini,
Dil ile hâsıl olur cümle murâd,
Şimdiden hıfz eyle ayn u sem'ini,
Dilini dile dilinden dil dili,
Zenb-i gıybetten berî ogil müdâm,
Mahf-i sâlis duâda ictihâd,
Her duâda çün icâbet muhiktir,
Bir duâya bakmagil hergiz sagir,
Kırâet-i esmâ duâ Kur'an ola,
Her duâya Hak Teâlâdır mücib,
Vakt ola bir dem bir Allah diyesin,
Beyne'l-esmâ ism-i a'zam gizlidir,
Mahfinin dördüncüsü bilgil veli,
Hem veli mestûr olur beyne'l'ibâd,
Kutb'ola sana beraber sandığın,
Vakt ola kim âlemin kutbu ola,
Her kişiye yumruğunu döğmegil,
İlmin erişmediğine kılma gadab,
Ayrı gönül gönlünü gel yıkma gil,
Hızr-ı vakt ola gadabiar kıldığın,
Cehd kıl kim açsın bâtin gözün,
Kim göresin bakma gil ona hakir,

Beklegil her nesnede Tanrı hakkın.
Tevbe kıl kim gelmesün başa ki şer.
Diler isen göresin nûr-ı hasen.
Hem ibâdetin çoğun az anla gil.
Can nez'inde şaşırma bildiğini.
Dil ile çok nesneler bulur keşâd.
Tâ dağılmış bulmayasın cem'ini.
Tâ ki çeltâ edesin her bir kılı.
Tâ görüne gözüne beytül-Haram.
Az duâ ile hâsıl olur Hak murâd.
Ol kabûl olmak Hudâ'nın iûtfudur.
Çün değilsin sen kabûlünden habir.
Tutma asgarân ger bir ân ola.
Zira kim ol bize bizden karib.
Cümle maksûda murâda eresin.
Görmez anı illâ bâtin gizlidir.
Her veli mahfi olur değil beli.
Bulur anı kim edinirse murâd.
Karşu söyleyüben âlun sandığın.
Kendin bildirmezse ânı kim bile,
Bilmediğine kakıyup söğmegil.
Ehl-i nâr olmağına olma sebâb.
Nâr-ı kibre kendözünü yakma gil.
Yâhut İlyas ola ki bakmadığın.
Özleyesin ol erenlerin özün.
Hiç kes oluben olursa bir fakir.

Hemen ilâve etmekte fayda vardır ki, dört şeyde gizli dört sır başlıklı kısım aslında ibret gözüyle bakıldığında görülür ki duâların müstecâb olması şartının beşincisinin bir bahs-i mahsûsu ayrı özellik taşıır. Bu itibarla okurlarımıza bir kolaylık olmak üzere, bahsin hem önemini hem de husûsiyeti itibariyle bu bahse ayrı bir yer ayırmış olduk.

Dört şeyde dört nesnenin gizliliği bahsinin birincisi ibâdet ve Al-lahü Zülcelâle kulluktur. Burada şiirin nâzımı hangi ibâdetin nezd-i ilâllahda kabûle şâyân olduğu bilinmediği için bâzan bir kimse gece gündüz ibâdetle meşgul olduğu halde ibâdetinin kabûle karin olmadığını, bazı kimselerin az sandıkları ibâdetin daha ziyade nezd-i ilâhîde makbûl olduğu, bu itibarla melûl ve mükedder olmağa hiç de gerek bulunmadığını beyan etmektedir ki bundaki ibâdet derkâr ve âşikârdır. İşte bu sırra işaret etmektedir.

Gizli olan ikinci şey :

Gizli olan ikinci şey ise aynı zamanda hatâ diye tavsif edilmektedir. Bu konuda şiirin değerli nâzımı şu beyitlere yer vermektedir :

«Gafil olma mâsiyetten kimse kim»

ikazında bulunduktan sonra:

«Zerre olsa mâsiyetten ger eser,
Tevbe kıl kim gelmesin başına şer.»

buyurmaktadır.

Vâkıa tevbenin fazileti, şariat mertebesi gibi tarikat ve hakikat mertebesindeki seçkin zâtlar için yüce değer taşımakta ise de, mer-tebe-i tarikat ve hakikatta tevbe, sülûk erbâbı için mecâzi ve haki-ki aşktan sonra gelmektedir. Bunun böyle olduğundan tereddüde düşenler Mârifetnâme'de hem İbrahim Hakkı Erzurumî Hazretleri-nin, hem de pederleri Osman Efendi'nin müşid-i kâmilleri Şeyh İs-mâil Fakirullah (K.S.)'ın aşağıdaki kıssasına atf-ı nigâh edebilirler.

HİKÂYE

Bir gün bir tâlib Hz. Fakirullah'a gelerek tarikatına kabûlü istirhamında bulunur. Zâhirde mütad olduğu üzere tarikata duhul-den evvel tevbe ve istiğfar şartı olduğunu bilen tâlib, böyle tevbe tel-kinini beklerken yüce müşid tâlibin istitâatını aşarak ona şöyle bir suâl tevcih buyurur :

— Sen hiç sevdin mi?

Bu soruya biraz da hayretle cevap vermeye çalışan mürid ol-mak isteyen zât :

— Hayır.

Deyince İsmâil Fakirullah (R.A.) ona şöyle söylerler:

— Öyle ise sev de bana öyle gel, buyurur.

Burada yine Mârifetnâme'de tasrih edildiği üzere mecaz aşka takılıp kalınmasın. Seyr-i ilâllahtaki yola devamla âşık-ı Sübhânî-lik mertebesine istikâ edilebilsin.

«Aşktır ol neşve-i kâmil kim müdâm,
Meyde teşviş-i harâret neyde te'sir-i sedâ».

Dört nesnede dört şey gizlidir, başlığını taşıyan nazımda dikkâ-te şâyân bir beyit de şudur :

«Cehd kıl incitme gel bir mûru sen,
Diler isen göresin nûr-ı hasen».

Dikkat buyurulacak olursa bu beyit mertebe-i tarikat ve hakikat üzere kaleme alınmıştır. Bir karıncayı bile incitmemeğe dikkat edilmesi tavsiye olunmaktadır. Hattâ hattâ şeriat mertebesinde (*Kül-lü muzirrin yuktel*: Her muzır şey öldürülür) kutsal kelâmının fehvâsınca hareket edildiği halde mertebe-i tarikatta ve hakikatta buna mesâğ yoktur. Bu sebebledir ki halvet ve erbaine giren bir sâlik-i Hak, riyâzâtı esnasında hayvan eti yiyemez. Yiyecek olursa erbainine hâlel vermiş olur. Bu gibi misaller pek çoktur. Ezcümle evvelce geçtiği için tekrarına gerek duymadığımız Hasan-ı Basrî (K. S.) ile Rabiâtü'l-Adeviyye Hazretleri arasında geçen geyik kıssası da bu sözümüzü te'yid buyuran bir örnektir.

Aşağıdaki beyitlerde çok özlü hakâik ve ledün esrârı aşikârdır:

«Dil ile hâsıl olur cümle murâd,
Dil ile çok nesneler bulur kesâd.
Şimdiden hıfzıyla ayn u sem'ini,
Tâ dağılmış bulmayasın cem'ini»

nazmında iki ledün sırrı birden ifade buyurulmuştur.

1 — Bir kerre muayyen sürelerde sâlikin gönlünden Hak'tan yana kapı açılabilmesi için şu bildiğimiz zâhir ve bâtin kapılarının kapanması. Böylelikle tüm muradların husûl bulabileceğine işaret vardır.

2 — İkinci önemli sır ise şu mısra'da gizlidir: «Tâ dağılmış bulmayasın cem'ini». Burada «Cem»'den murad gönül gözü açık olan okurlarımıza arz edelim ki vâsıl-ı Hak olup Fark mertebesinden Cem mertebesine erişmektir.

Cemâleddin-i Uşşâki Hazretlerinin şu şi'r-i ârifânesi hep bu esrâr-ı ledünniyyatı dile getirmektedir:

«Farkı cem'e, cem'i farka sâniyâ irgörmeyen,
Makbûliyyetle olan merdûda olmaz âşinâ».

Hüner, fark-ı sâniye erişinceye kadar cem makamından ayrılmamaktır.

Nitekim pek çok asırların kutbiyyeti, kutbiyyet hâlinde olduğu için kendisine tevdi buyurulan Bâyezid-i Bistâmî (R.A.), bir gün âlemlerin yüce Rabbine sorar:

— Yâ ilâhî, Huzûr-ı Hazretine nasıl varayım, sana nasıl kovuşayım? dedikte, ol pâdişâh-ı azamet ona şöyle cevap verir:

— Yâ Bâyezid! Vücudunu terket.

Gâliba irfan sâhibi okurlarımız bu ayrıntılı izahlardan «Tâ dağılmış bulmayasın cem'ini» beytinin mertebe-i hakikattaki izâhını bulsalar gerektir.

Dört şeyde gizli dört şey'in en önemlisi :

Mestûr olan Evliyâullahın evsâfını dile getirmektedir.

Nazmı dikkatle mütâleâ edenler göreceklidir ki, Evliyâullah Hazerâtının avamdan, hattâ nâsın tümünden gizli olduğuna işaret edilmektedir. Vâkıa genellikle âlemlerin yüce yaratıcısı kendi velilerini iptizâlden korumak için onları nâstan gizler ise de bu her zaman ve her veli için câri bir kaide olmadığımızı haddimiz olmıyarak beyâna cür'et ediyoruz. Zâten bunun böyle olduğunun en büyük delili de veliyy-i işretin, veliyy-i uzletten efdal olduğu hakikat-i ledünniyyesinde gizlidir.

(Hak (C.C.) bir velisini irşâd için bir kimseye bildirmek isterse ol kimsenin nazarından o velinin vücûd-ı beşeriyyetini tayy ü tecrid ve onun vücûd-ı husûsiyyetini o kimseye izhâr ve irşâd eder).

Bu verdiğimiz izahat, Yâsin-i şerifin havâssının pek değerli müterciminin aşağıdaki beytiyle zâhirî bir çelişki arzeder gibi göstermektedir ki kusurumuz varsa af buyurulsun.

«Her veli mestûr olur beynel'ibâd,
Bulur önî kim edinirse murâd».

Zâten Hak (C.C.) velisinin irşâd edeceği kimse için o velinin vücûd-ı beşeriyyetini tayy ve tecridle vücûd-ı husûsiyyetini o sâlike göstermemiş olsa irşâd nasıl mümkün olur?

Yeknazarda veliyy-i uzlet, yani insanlardan gizlenmiş bir veliye karşı veliyy-i işretin - nâsa kendini gösteren velinin - efdaliyyeti ve erdemi de veliyy-i işretteki irşâd hâssasından değil midir?

Burada en önemli konu ve bugün dahi ehl-i şeriatça ve hattâ tarikat muhiblerince, yâni seyr-i sülûke henüz girmemiş fark mertebesindeki nâsca anlaşılması güç olan veliden murad edilen ne olduğunun ayan beyan belirlenmesidir. Halk nazarında bilhâssa avâm-ı nâs indinde veli denildiği zaman tâat ve ibâdâtta son derece dikkat ve titizlik gösteren Allahü Zülcelâle ubûdiyyette ilgi gösteren kimse, yâni zâhidin zümresi anlaşılır. Aslında bunun velilikle en ufak bir ilgi ve münasebeti yoktur. Veli ona derler ki kendisiyle Allahü Zülcelâl arasında «Nefahâtü fihî min rûhî»'nin gereği olarak bir irtibat teessüs edebilmiş olsun. Bu irtibat keyfiyyeti şöyle baş-

lar: Evvelâ veled-i kalbin zuhur mahalli olan kalbin Allah ism-i celâlini zikre başlar. O anda sâlik velâyete kadem basmış demek olup kendinde gizli olan Hak (C.C.) ilk eserini ayan beyan hisseder. Esâsen bütün mürşidlerin vazifesi bizdeki Allah'ı bize bildirmekten ibârettir.

«Pirden aldım haberi ol binişân sendedir»

mısra'ında bu hakikate işaret edildiği gibi aşağıdaki şiirde de daha açık bir surette durum tavazzuh etmektedir:

«Sen seni bilmektir ancak pire ülfetten garaz,
Noktayı fehmeylemektir ilm ü irfandan garaz.
Bunca mürsel enbiyâ geldi ki halkı da'vete,
Vahdetin sırrın bilinmektir bu da'vetten garaz».

Yalnız unutmamak gerekir ki veled-i kalbin zuhuru için mebdâdisidir. Bunu tâkiben ruh, sır, hafi, ahfâ, nefis-i nâtika zikri ve murâkabelerin derece derece zuhûrunu müteâkip (*Vallâhü biküllî şey'in muhit*) murâkabesi, erbâin tecelliyâtı ve nihayet huzûr-ı dâimî erbâbından olmak, bunlardan da sonra seyr-i sülûkün müntehâsı olan nefis-i kâmile veya sâfiye erbâbından bulunmak hep bunlar Fark'dan başlayarak cem'e ve oradan da kutbiyyete kadar varan tecelliyâtıdır. Niyâzi Mısri Hazretleri bütün bunların zübdesini anlatırken daha henüz bir veled-i kalbin zuhûru ile her şeyin olup bittiğini sanan esmâda kalıp müsemmaya varamıyan sâlikler için şu beyt-i ârifâne ile biraz haşin, fakat yerinde olarak onları ikaz etmiştir:

«Merkep izinde su görüp deryayı gördüm sanma,
Deryâ odur ki ka'rını her bir semek bilmez ola».

Veli ile zâhidler arasındaki farkı en güzel şekilde anlatan Hasan-ı Dinuri Hazretleri ile Bâyezid-i Bistâmî Hazretleridir. Bu zevat şöyle buyurmaktadır: Cenâb-ı Hak bazı kullarını mârifete tehammülleri olmadığı için onları ibâdet ve tâatla meşgul eder. Bazılarının mârifete elyak olduklarından onları da ibâdetten ziyâde mârifetle meşgûl eder. Niyâzi Mısri Hazretlerinin aşağıdaki mısraı işte bu sırra delâlet eylemektedir:

«Hakkı bilmekten yeğ olmaz iki âlemde sevab».

Velâyetin en yüce mertebesi vücûdu terkittir. Nitekim Bâyezid-i Bistâmî Hazretleri ile âlemlerin yüce Rabbi arasında geçen şu muhâvere bize her şeyi anlatmağa yeterlidir. Yüce veli Hk (C.C.)'a şöyle der:

— Ya Rabbi, Senin huzûr-ı Hazretine nasıl varayım, sana nasıl vâsıl olayım?

Memleket-i pâdişâh-ı azamet ona şöyle buyurur:

— Ya Bâyezid! Evvelâ vücudunu terket.

Söz buraya gelmişken Bâyezid-i Bistâmî Hazretlerinin farktan cem'e, cem'den fark-ı sâniye ermiş ve her türlü irşâda me'zûniyyeti varken bir türlü makam-ı cem'den ayrılmayıp fark-ı sâni'ye teveccüh etmeyişinin sebebini bugün dahi hattâ erbâb-ı sülûkten hayli mesâfe almış kimseler de bilmez. Sebebi şudur: İrşâd için makam-ı cem'den ayrılıp fark-ı sâniye dönmesi gerektiği sırada yüce veli dönmekte ısrar eder. Bunun üzerine melâike-i kirâm kendisini zorlamağa başlar. O zaman yüce Mevlâ hâtifi bir sadâ ile melâike-i kirâma şöyle emreder:

— Onu cem'de bırakın, çünkü o bir an bile benim firkatime, benden ayrılmaya tehammül edemez.

«Dört Şeyde Dört Sır Gizlidir» hakâyıkını anlatan beyitlerden bir tanesinde şöyle ârifâne bir beyit nüktelenmiştir:

«Vakt ola bir dem bir Allah diyesin,
Cümle maksûda murâda eresin».

Dikkat buyurulursa aşağıdaki beyitler hep bu sırrı başka başka üslûplarla dile getirmektedir. Bir tanesi Mevlîd'deki şu beyittir:

«Kimde kim aşkın nişânı vardırür,
Âkîbet ma'sûka anı er görün».

İkinci beyit ise şudurki: Bu beyitte gecelerin duâ için efdal zaman olduğu sırr-ı ledünnisine de işaret vardır.

Kalksa geceler, aşk ile Allah dese bir kul,
Lebbeyk der ana lûtf ile Yezdân gecelerde».

İstitrâten arz edelim ki duânın kabûlünün beşinci şartı olan vâkit başlığı altındaki izâhımızda gecelerin duâ kabûlünde en müsâit zamanlardan biri olduğuna işaret etmiştik ki bu beyit o yukarıdaki sırr-ı ledünniyi te'yid buyurmaktadır.

Şimdi eserden aldığımız bâzı beyitleri betahsis yazdıktan sonra çok önemli olan bu hususları şerh edeceğiz.

«Kutb'ola sana beraber sandığın, Karşı söyleyüben âlem sandığın.
Vakt'ola kim âlemin kutbu ola, Kendüyü ol bildirmese âni kim bile.

Her kişîye yumruğunu değme gil, Bil adını kakıyıp söğme gil.
İlmin erişmediğine kılma gadap, Ehl-i nâr olmağına olma sebep.

☆

Hızr-ı vakt'ola gazaplar kıldığın, Yâhut İlyâs ola o bakmadığın.
Cehd kıl kim açasın bâtin gözün, İzleyesin ol erenlerin izin.

Dikkat buyurulacak olursa burada avâm-ı nâsa şu yerinde ihtarlar vardır: Her gün oturup kalktığın, hattâ sana mensub sandığın kimsede öyle esrar vardır ki onun belki de zamanın kutbu olduğunun farkına bile varmazsın. Nitekim aşağıdaki hikâyet tekriren de olsa anlatılmalıdır. Çünkü buna tam uygundur:

HİKÂYE

Hazret-i Mevlânâ'nın, birisi beşeriyet gereği hiç yanından ayrılmayan, fakat hakikatından habersiz bir zâhir erbâbı varmış. Bir de her zaban yanında bulunmayan fakat Mollâ-yı Rûmun hakikatına vâkıf diğer bir arkadaşı varmış. Bir bahar mevsiminde bu iki arkadaş gezerlerken söz Mevlânâ'ya intikal etmiş. O hakikatına vâkıf arkadaş, Mevlânâ ile her gün beraber olan fakat bir türlü hakikatını bilmeyen ahbabına dönerek sormuş:

— Sen Mevlânâ'yı tanır mısın?

Zâhir dostu hayretle:

— Bu nasıl söz, hiç tanımaz olur muyum, her gün beraberim, demiş.

Ehl-i hakikat olan arkadaşı yine ısrar edince karşısındaki tek-
rar — tanırım cevabını vermiş. O zaman gönül gözü açık olan zât:

— Bak öyle isel demiş.

Bir de bakmış ki dağlar taşlar Mevlânâ kesilivermiş. Zâhir perest korkudan düşüp bayılmış.

Ey aziz, işte böyledir. Onlar öyle zâtlardır ki zamanlarında kendilerinden başkasına yer yoktur.

Yukarıda geçen:

«İlmin erişmediğine kılma gazap,
Ehl-i nâr olmağına olma sebep»

beytini aşağıdaki dörtlü gibi ârifâne hiçbir beyit izah edemez. Burada Muhiddin-i Arabî (R.A.) ve emsâli zevâta hürmette kusur edenlere ihtarların en acısı ve en haşmetlisi yapılmaktadır:

«Uyarsın nefs-i ağıyâre, düşersin ta'n-ı ahyâre,
Salarsın kendini nâra, edip bunlara bühtânı.
Bu sâ-i zannile kalbin nice bulur Hakk'ı heyhât,
Bu göz ile senin cânın göremez ve h-i cânânı».

■

ALLAHÜ ZÜLCELÂL'E GİDEN YOLLAR, HALK ETTİĞİ MAHLÜKLARIN NEFESLERİNİN SAYISI KADARDIR

Unutmamak gerekir ki bir sâliki, Hak (C.C.)'ye vâsıl eden yollar mahlûkatının adedi kadar çoksa da evvelce de arzettiğimiz gibi «Tuhfetü'l-Mürsel» adlı eserde Rabbül'âlemîne sâliki vâsıl-ı hak eden yollar belli başlı üçtür.

Birincisi: Zühd, yâni sofuluk yolu.

İkincisi, tasfiye-i kalb ve tezkiye-i nefis tariki, yâni kalbi temiz ve nefsi arındırma yoludur.

Üçüncüsü, aşk yolu tarikıdır. Diğer iki tarik ile vâsıl-ı Hak olanlar pek azdır. Amma aşk tariki ile vâsıl olanlar diğer iki yolla Hakk'a kavuşanların adedinden kat kat ziyâdedir.

Gittiğim rehdir sırât-ı müstakim, Dinle sözüm işle de gülsün sakim.
Zikr-i Hak'tan hiç hâli olmadım, Kahkahayla ömrüm içre gülmedim.
Virdimi terketmedim leyli u nehâr, Tarfetü'l-ayn içre ger düşidikâr.
Bir nefes zikrinden fâriğ olmadım, Dirliğimden yıktığım olmadım.
Şöyle sanırım ki kıldım bir hatâ, Korkarım ki olmaya ırak atâ.
Bî zikir olmak gerekmezdir kuvâ, Zikir olmaya nefes bād-i hevâ.
Her kuvânın zikri vardır ey aziz, Bu sırrı fehmet öğüt unlatmaziz,
Her kuvânın hissesini verdiğün, Dilerisen cennet ola sana gün.
Vermezisen her kuvânın hissesin, Çekersen her birinin gussasın.
Her bir uzvun başına bir tesbih var Olmasa tesbihi ağlar zârızâr.
Bir nefes kim zikr-i Hak'tandır cüdâ Ol hebâdir gerçi kılma sad nevâ.
Ma'siyettir virdi kılmak kişinin, Zikri başıdır cemii işinin.
Her ne esmâ şügluna kılsam nigâh İsm-i âzamdır deyu kıldım yanâh.
Bilin esmâ ortasında ey püser, İsteseler ism-i Haktan yok sigar.
Cümlesin esmâ bilip bilu beyân, Cânü dilden şüglede her okuyan.
Her kime kim söylesem dersem selâm Kutbü âlemdir deyu derim kelâm.
Hem refik olsaydım bir yâr ile, Zu'mum oldur yoldaşım ben Hızr'ola.
Ger müsâhib olsaydım bir kimseyle Zannım oldur bileyim İlyâs ile.
Keşkem ola müsâhip subh u şâm, Ahzederem kim velidir bitemâm.

Her ki yakından gör ıraktan görem, Mü'mini pâki muvahhid bilürem.
 Bir kişiyle mülakat bi hicâb, Okurum sırran ve cehren ümmülki-
 kitâb.
 Hem sevâbını bağışlarım ana, Dilerisen senin de böyle yana.
 Dedi buldum Leylimi kadr-i berât, Rûzümü ıyd anladım buldum sebât.
 Her sâatta bulurum sa'd-i şerif, Her nazarda anlar oldum men aref.
 Benden eksikliği umarım dahî, Her nereye bakar isem ey ahi.
 Yâ ilâhî biz kulun bir zerreyiz, Zerrelere kim kemine kemteriz.

HAZRET-İ EMİR SULTAN (R.A.) 'IN ÖĞÜTLERİ

Hizmet et Mevlâna ey abdullah, Tâ bulasın izz ü hürmet kadr-i câh.
 Kıl ibâdet kim bulasın çok sevab, Kılma isyan görmeyesin tâ azâb.
 Vakt-i misakta cû karâr eyledin, Hizmete rûhun cû isâr eyledin.
 Aşk-ı Hak da'vâsın ettin ol zaman, Da'vâyâ ma'nâ gerek aşka nişân.
 Hizmet edersen pes âzâd olasın, Cennet içre şevk ü şâdân olasın.
 Kaa'im olsa hizmeti emrinde kul, Hizmetile bula izz ü hürmeti.
 Anı Mevlâ lûtfedip âzâd eder, Ki tekarrüb verip anı şâd eder.
 Çok atâ kılıp ana kılur kerem, Kılar anı ni'metiyle muhterem.
 Bâb-ı Hak'ta her kim eder hizmeti, Bula fazl-ı Hak'la bula rahmeti.
 Rahmedip Hak ol kulu âzâd eder, Cennet içre fazlu birle şâd eder.
 Kaa'im olsa hizmeti emrinde kul, Emr-i Mevlâsın dâim tuta ol.
 Hazretine ki mukarrib kıla anı, Bir fakir kulun ola şâhî ganî.
 Kul iken cennette âzâd olasın, Çok cemâlini görüp şâd olasın.
 Bende-i Hakk'a eden kul hizmeti, Buidu tahkik hürmet-i hürriyeti.
 Hakk'a hizmet olıcak olmaz hür, Lûtf-ı Hak ol bendesin kılmaz hür.
 Bende-i hizmetten etse ol hurûç, Kurb-i Mevlâ'yı kaçan kıla urûç.
 Havf eden Hak'tan eder halktan firar, Havfeden Haktan eder Hakta karar.
 Kul ubûdiyyet safâsın bulmaya, Cün Rubûbiyyet sıfâtın bulmaya.
 Nefs hevâsından şu mert ki dûr ola, Ana me'vâ-yı Adn huld nûr ola.

Şol ki nefsi nehyedip dil zâr kıla,
 Cennet içre rû'yet-i dildâr bula.

«Hizmet et Mevlâ'ya ey Abdullah,
 Tâ bulasın izzî hürmet kadr-i câh»

diye başlayan şiirin bazı beyitleri şerh ve izaha muhtaçtır. Ezcümle:

«Vakt-i misakta cün karâr eyledin,
 Hizmete rûhun cû isâr eyledin»

beyt-i ârifânesi bütün ruhların Elest bezminde (beli) ikrârını yaptıkları ânı ifâde ve tasvir buyurmaktadır.

Aşağıdaki ârifâne şiirler bu ledün sırrına işaretler:

«Çünkü biz ettik ezelden yâr ile ikrârımız,
 Tâ ebed ol ahdde durduk bozmazız ikrârımız.
 Yâr ile ağıyârı farketmek bu siret hâlidir,
 Çünkü bir oldu bizimcün yarımız ağıyârımız».

Ve yine:

Âşinâlık tâ ezeldendir Sezâi yâr ile,
 Bu taleb kanden gelür rû'yet mukaddem olmasa»

beyt-i ârifânesinin bu günün genç neslinin anlıyabilmesi için şöyle açıklanmalıdır:

Bizim yâr ile tanışıklığımız tâ ezel bezminde başlar. Zâten başka türlü düşünmeğe imkân da yoktur. Bir kimse evvelâ görmediği bir güzel yüze, bir hüsn-i ezele âşık olabilir mi ki?

Bismillahirrahmanirrahim

Rahmân ve Rahîm olan Allahü Zülcelâl'in kutsal adı ile ve O'na sığınarak söze başlarım.

Salât ve selâm üzerine olan iki cihan serveri (S.A.V.) Efendimize yüce bir fazl u kerem eseri kitâb-ı kerimini indiren ve onunla doğru yolu gösteren âlemlerin yüce Rabbine hamd ederiz. Ayrıca Kur'an-ı Azimüşşân'ın kalbi olan Yâsin-i şerif ile ruhlarımızı nurlandıran Hak (C.C.)'ye sonsuz ve ödenmez şükranlarımızı arz ederiz.

Bundan sonra şu mü'min kardeşlerimize beyanla şeref duyarız ki tüm teayyünât ve mevcutlar içinde insanı Habîb-i Ekrem'in nûrundan yaratan ve bunca kesret âlemini insanda karar kılan Hâlik-ı Kâinata gücümüz nisbetinde hamd ü senâyı kendimize kutsal bir görev biliriz.

**Bunca kesret kim zuhûr etti, eder bir noktada,
Devr edip ol nokta âhir buldu âlemde sebât.**

İlm-i ledünni sırrını tekriren arz ederiz. O Hudâ-i Kerîm ki: (Ve lekad kerremnâ benî âdeme) (*) lûtf-ı celîli ile «Âdem'i cümle mevcûdâtın eşrefi yarattı. (Unutmamak gerekir ki nev'-i insanda (Ve lekad kerremnâ benî âdeme) sırrı ile taltif buyuran Hudâ-i Lem yezelin bu tekrîm ve ihsânının sebebi yüce Mevlâ'nın kendi kutsal Külli Rûhundan bir nefha üflemiş olmasındandır. İşte insanı diğer

(*) Dikkat buyurulacak olursa bu malûmât ve cümleler ehlullah hazeratının şetâhat nev'inden ilâhî cezbe esnasında söyledikleri şu beyitlerde nûmâyandır:

«Bunca kesret kim zuhûr etti eder bir noktadır,
Devredüp ol nokta âhir buldu Âdem'de sebât.»

beytinde zâhir olduğu gibi, insanın cemî-i mahlûkat üzerine mükerrem kılınmış olduğunu da beyân etmektedir ki, aşağıdaki beyt-i ârifânede şöyle denilmektedir:

«Vâkıf-ı nûkte değil cinn ü melek,
Nev'-i insânâ verildi irfân.»

yaratılmışların tümünden ayırt eden, onu ölümsüz kılan da bu üfleyiş ve bu nefhadr.

«Gel nefhtü fihi min rûhi'nin anla sırrını,
Kim ki bulmazdı hayât-ı bâkî ol dem olmasa».

Anlamı şudur ki; gel bu rûh-ı küllim'den Âdem'e bir nefha üfledim sırrının özünü iyi anla! «Eğer ol nefha olmasa idi kimse, yâni hiç bir insan ölümsüzlük sırrına eremezdi» demektir.

Şu şükürü edâ etmeliyiz ki âlemlerin yüce yaratıcısı sırât-ı müstakîmi bize göstermek ve bizleri doğru yola sevk etmek için enbiyâ-i izâmî - yüce Hak elçilerini - gönderdiği gibi biz ehl-i iman olan mü'min kullarını da Levlâke Sultânı, âlemlerin yaratılış sebebi olan Hazret-i Muhammed Mustafa (S.A.V.) Efendimizi bize peygamber etti. Gönderdiği Kur'an-ı Kerîmi ile lûtf ve rahmetini biz Muhammed ümmetinden esirgemedi.

Bu Kur'an-ı Azimüşşân'ın içinde sûre-i muazzama olan Yâsin-i Şerîf ile de (Yâsin vel kur'ânül hakîmî inneke leminel mürselin) âyet-i celîlesi ile iki cihan serveri (S.A.V.)'ne risâletini bu âyet-i kerîmeyi delil gösterdi.

Nitekim Seyyidler Seyyidi Celâleddin Buhârî (K.S.) rahmetülbâri şöyle buyurmuştur:

«Âlemlerin kalbi Muhammed, Muhammed'in kalbi Kur'an, Kur'an'ın kalbi Yâsin-i şerîf, Yâsin-i şerîfin kalbi ise (Selâmün kavle min rabbirrahîm)'dir.

Böylelikle Yâsin sûre-i muazzamasının Kur'an'ın kalbi olduğu kat'i huccetle sâbit oldu.

Nitekim İbn-i Mâlik (R.A.) rivâyet ederler ki: İki cihan serveri (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır: (Inne liküllü şey'in kalbin ve kalbî kur'an yâsin ve men kareehâ kütübullahe lchû bi kirâetihâ kur'ânü aşere merrâti).

Mâna-yı münîfi şudur:

«Her şeyin bir kalbi vardır. Kur'an-ı Kerîm'in kalbi de Yâsin'dir. Her kim bu sûre-i şerîfeyi okuyacak olursa Allahü Teâlâ Kazatları ona on defa Kur'an hatmetmişçesine sevab ihsan buyurur.»

Diğer bir hadis-i şerifte de şöyle buyurulmuştur:

(İnnallahe teâlâ kırae Tâhâ ve Yâsin kable en yahlukussernâvâ-

ti vel'ardı bi elfi âm felemmâ semîül melâike ve kaale tûbü liecvâf te'cili hâzâ ve tûbilli elsinetün tekerrümet bi hâzâ).

Mâna-yı münifi şudur: «Hak Teâlâ Tâhâ ve Yâsin sûre-i şerifelerini yer ve gökleri yaratmadan bin yıl evvel (*) kırâet buyurmuşlardı. Melâike-i Kirâm bu sûreleri işittiklerinde «Bu sûreyi vahiy tarrikiyle alan ve bu sûreleri okuyan gönüller ve diller sonsuz mutluluk içindedirler» buyurmuşlardır.

Âlemlerin Sultânı şanlı nebîbimiz (S.A.V.) de şöyle buyurmuşlardır:

(İnne ehlül cenneti lâ yekulüne illâ tâhâ ve yâsin).

Mâna-yı münifi şudur:

«Ehl-i cennet yalnız Tâhâ ve Yâsin sûrelerini okurlar». Ve yine buyurmuşlardır ki, «herhangi bir mü'min sekerât-ı mevtime saf bağlayıp bu sûreleri okuyacak olurlarsa ve ayrıca salâvat-ı şerife ve istiğfar getirip tevbekâr olurlarsa ruhlarını teslimde âsan ve beşş bir hal aldıktan başka imânı bütün olduğuna zâhiri hâle göre kanaat getirdiği bir mü'min kardeşinin sekerât-ı mevtime, yâni rû-

(*) Dikkat buyurulacak olursa Tâhâ ve Yâsin sûre-i şerifelerini Hak (C.C.) yer ve gökleri yaratılmadan bin yıl evvel tilâvet buyurmuşlar - okumuşlardır. (Cosmologie) yâni Kâinatın yaratılması esrârına âit ledünniyyâtı gizlidir.

Ma'lûmdur ki Hak (C.C.) kendi hüsnünü Hakikat-ı Muhammediyye aynasında görüp yine emsalsiz güzelliğine âşık olması ile bu âlemlere vücut vermiştir. Bu âlemin iptidâsı da âşktır.

*«Cümle mevcûdâtı ma'lûmata aşk akdem dūrūr,
Zira aşkın evveline bulmadılar intihâ»*

nin sırtı bu olduğu gibi aşağıdaki ârifâne beyit de bunu ifhâm etmektedir.

*«Kenz-i mahfiden zuhûra geldi eşyâ lâ cerem,
Ey Sezâî böyledir âlemde çün mecbûr-ı aşk».*

Hilkat-i âleme âit şu pâkize eş'ar ile bu konuya son vereceğiz:

*«Cûşa geldi bahr-i zât izhâr etti nice mevc,
Geldiler bu âleme surette ondan fevc ü fevc.
Nice bin Mûsâ il Fir'avn eyledi andan zuhûr,
Oldu her biri buların kimi rasti kimi geç.
Zerre denlû ârif e ermez o şiddetten eser,
Zühüdünü ko zâhidâ varlığından sen de geç».*

İşte Yâsin-i şerifin havassı tercümesinde işaret buyurulan, seneler evvel, yâni hilkat-i âlemden yıllar önce Hak (C.C.)'nin Tâhâ ve Yâsin-i şerifi okumaları ilâhî nüktesi hep bu kozmolojik hakâyık-ı ledünniyyede gizlidir.

O deryâ-yı vahdet tekrar cûşa gelmekle bu teayyünât âlemi son bulacaksa da ârif-i billâha ondan zerre kadar melâl gelmiyecektir. Zira o bu âlemde rûh-i cûz'isini (nafahtü) tecellisi ile rûh-ı külliyyeye isâl etmiştir.

hunu teslim edeceği sırada hâzır bulunanlar, gaslinde, techiz ve tekfininde hâzır olup kabrine kadar gidenler de aynı sevâba erişirler.»

Bu emr-i peygamberiyi her mü'min can kulağıyla dinleyip emrine uymalıdır.

Yine Resûl Aleyhisselâm şöyle buyurmuşlardır: *(Yâ Ali, ekserün men kırâetihî yâsin fihâ hisâl)*. Anlamı şudur ki: «Yâ Ali! Yâsin-i şerifi çok oku ki onda sayılamıyacak kadar çok hâssalar vardır. Onu okuyan bir kimse aç ise doyar, eğer bir şeyden korkmuş ise emîn olur. Eğer vatanından ayrı düşmüşse, yani gurbette ise çocukluğuna kavuşur. Borçlu ise yüce Mevlâ hiç ummadığı bir yerden borcunu ödeme imkânını ona verir. Bir haksızlığa uğradı ise veya iftira edildi ise düşmüş olduğu hapishaneden kurtulur. Bir hâceti ve dileği varsa kabûl buyrulur. Sabahleyin Yâsin-i şerif okumaya başlayanı yüce Mevlâ akşama kadar hıfz u himâyesinde bulundurur. Ekremiyyet üzere okumuş olsa azâbı hafiflemiş olur. Bu kelâmları işittikten sonra Emîr-ü'l-Mü'minin Hz. Ali (K.V.) her gün Yâsin-i şerif okumayı diline vird ü zebân eylemiş, yâni dilinden düşürmemeyi âdet edinmişti.

*«Fazlına yoktur bunun hiç hasr ü hâd,
Eyleyemez halk-ı âlem hânı ad.
Ger bihâr olsa mürekkep kâinât,
Yüzleri deryâları tâ ebed.*

*Bu denizden katrenin fazlın tamam,
Yazmaya bulmayalar ebed meded.
Zira içinden dışından dünyânın,
Yeğ dūrūr yeğ harf-i Kur'an-ı Samed.»*

Anlamı şudur ki: Gerek Kur'an-ı Azimüşşân'ın ve gerekse onun kalbi mesâbesinde bulunan Yâsin-i şerifin erdemine hiç sınır yoktur. Bu cihan halkı bir araya gelse, ondaki faziletleri saymaya gücü yetmez. Bütün bu dünyadaki denizler mürekkep olsa ve karalar tamamen denizlerle dolmuş bulunsu Yâsin-i şerifin bir harfini dahi yazmağa bunca imkân kâfi gelmez. Nitekim şu dünya ve içinde neler varsa Kur'an-ı Azim'in bir harfine dahi tekabül etmez. Onun bir tek harfinin değeri bile daha ağır basar.

(Bu konu sade şarkta değil, garpta da çarpışma konusu olmuş. Tabiidir ki garp hükemâsı İslâmın hidâyetine ermediği için Kur'an-ı Azimüşşân'ın ne zâhir, ne de bâtın mânalarını bilmemekle beraber insanı insan yapan unsurun ne denlû değerli olduğunu idrâk edebil-

miştir. Nitekim evvelâ müşriklerden iken sonradan Resûl Aleyhisselâm'ın din-i İslâmı neşrinden sonra değeri kalmıyan hıristiyanlığa intisab eden (Paskal) şöyle söylemiştir: «Zâhırde gördüğünüz genişliğine sınırı olmayan kâinat size büyük gibi gelir, fakat bir nebze vicdana sahip olduğu için insan, bu hüviyeti ile hepsinden büyük ve geniştir» demiştir. Bizim büyük şairimiz Mevlâvilige intisabıyla de iftihar eden Abdülhak Hâmid bütün hakayığın vicdanda olduğunu şu enfes beytiyle ifade buyurmuştur:

«Vicdandır en büyük hakikat,
Hep onda büyük - küçük hakikat».)

Sûre-i Yâsin Mekke-i Mükerrreme'de nâzil olup seksen üç âyettir.

Ey kardeşler, bilirsiniz ki Yâsin sûre-i muazzaması Mekkîdir, yani Mekke-i Mükerrreme'de inmiştir. Yukarıda bir nebze işaret ettiğimiz gibi seksen üç âyet, yüz yirmi beş kelime ve iki bin yediyüz doksan altı harftir. Bu harflerin sayısınca da müvekkel melek, bu sûre-i şerifenin hâdimleridir. Esâsen bu sûrenin nüzul sebebi şudur ki, müşrikler şöyle demişlerdi: «Muhammed peygamber değildir. Ebû Talibin yetimidir. Mektebe gitmemiş bir muallimden de ders görmemiştir ki edeb ve erkân bilsin (hâşâ bin kerre hâşâ) o nerede peygamberlik nerede» diye hezeyanda bulunmuşlardır. Âlemlerin yüce Rabbi onların bu safsatalarını Yâsin sûre-i şerifesi ile red ve nübüvvetini tasdik buyurmuşlardır.

— Yâ Habîbim Muhammed Mustafâ, eğer bütün dünya senin risâletinin inkârcısı bile olsa gam yeme. Senin risâletinin en yüce tanığı benim. Sen Benimle olduğun gibi Ben de Seninleyim (*). Cün-

(*) Bu dip notta zikredeceğimiz şiir hem Resûl-i Kibriyâ ile onun halifeleri olan ehilullahın münâsebâtının ne rütbe yakınlık arzettiğini gösterdiği gibi, Şiir-i Ehlîullah'ın da bir lâhza Hak'tan uzak olsalar helâk olacaklarına mer-tebe-i hakikatla işareti hâmil bilinmektedir.

«Sensiz olmam senki bensiz olmanın,
Bensiz olsan ben de تنها kalmışım».

Bu şiir aynı zamanda Şeyhül-Ekber (R.A.)'ın Fütûhâtü'l-Mekkiyyes'inin pek çok yerinde geçen ilm-i mahzun hakayıkında dile getirmektedir.

Yukarıdaki satırlarda meknûz olan hakayık ve ledûn sırlarını dile getiren pek çok pâkize eş'ara yer vermeden evvel Cenâb-ı Hak'ın, gözlerini ezel-den kör ettiği müşrikler şunu bilmemekte idiler ki, Enbiyâ-i izâm hazretleri bu bildiğimiz ve sınırı muayyen mektep ve hocalardan ders almazlar. Onların muallim âlemlerin yüce Rabbidir. Nitekim Şeyh Galib (K.S.) «Hüsn-i Aşk» namlı eserinde bu ledûn sırrını şu beyit ile dile getirmiştir:

le âlem sana düşman olsa Ben Sana dost olduktan sonra bunda esef edilecek ne var, buyurmuştur.

«Bir mektebe oldu ki müdâvim,
Allah idi zâtına muallim».

Yine müşrikler düştükleri şirk çirkefinin içinden çıkamadıkları ve battık-ça battıkları için kendi düşmanlıklarının hakikat-ı Muhammediye hâmilî yüce Nebimize en ufak bir zarar veremeyeceğini anlıyamamışlardır. Zâten anlamak kudretinden de ebediyyen yoksuldurlar. Çünkü Cenâb-ı Hak tarik-ı hidâyeti kâbulden istinkâf ettikleri için onların kulaklarını sağır etmiş, dillerini tutmuş, gözlerini kör etmiştir ve asla hakikata rücu' edemeyeceklerdir. Onlar için iman etmek, kuş gibi uçmaktan daha zordur. Aşağıdaki âyet-i kerime bunu en belîğ bir şekilde dile getirmiştir:

(Hatemallahü alâ kulûbihim ve alâ sem'ihim ve alâ absârihim şîvâvetün ve lehüm azâbün azîm).

Siyer kitaplarında çok geçen aşağıdaki beyitte de bütün yer ve gök ehli Resûl-i Kibriyâ'nın düşmanı olsa onun bir kılma bile zarar veremeyeceğini buyurmaktadır:

«Eğer gök ehli, yer ehli tamâmet,
Ana düşman olursa ol selâmet.
Zarar gelmeye anın tek kılma,
Hudâ yardımcıdır ol has kuluna».

Gerek «Ahmediye»de ve gerekse diğer siyer kitaplarında yer alan bu şiir bizce kâfi kuvvette değildir. Çünkü hakikat-ı Muhammediyyenin hâmilî olan yüce Nebimiz için daha kuvvetli bir üslûb ile bu konu dile getirilmeliydi. Unutulmamalıdır ki iki cihan serverini medhetmek kolay değildir. Hattâ beşer kudretinin erişemeyeceği bir mazhariyettir. Nitekim tekriren söyleyelim; bu iczâ idrâk eden Şeyhül-İslâm Yahya Efendi şöyle buyurmuştur:

«Hazret-i Hak olunca meddâhim,
Nice medheyleye seni YAHYA».

Yukarıda kâfi kudrette bulmadığımız şiir seyr-i sülûk erbabı için bile söylenbilir. Amma Resûl Aleyhisselâm için pek zayıf kalır. Bu arada bir hakikata daha temâs edelim ki, yalnız Hak (C.C.)'dan ders alan sadece başta iki cihan serveri olmak üzere Enbiyâ-i izâm olmayıp bütün velilerdir. Nitekim (Ulemâ ümmeti keenbiyâi benî isrâil) mübârek beyânı bunun delilidir. Şimdi bu sözümüzü te'yid eden şiirleri aşağıya ahyoz:

«Mürşid-i kâmil kime ta'lîm-i irfân eyledi,
Her varaktan okuyup tefsîr-i Kur'ân eyledi.

Levh-i dilden okuyup bi harf ü savf,
Hak Teâlâ ilm-i Hızr'ı ona ihsân eyledi.

Secdegâh etti cemâl-i âdemî rûzû ezel,
Kendüye takrib için Hak böyle erkân eyledi.

Lik âdemden Sezâi döndüren vechin bugün,
Dergehinden Hak onu matrûd-i şeytân eyledi».

«Girenler mekteb-i dilde okurlar dersi bi ta'lîm,
Sezâi bunda âniçün akilla ictehad olmaz».

Nitekim ceddin Halilullah ve Ve Beytül-Harem'in bânisi bu sûretle tüm nebilerin de bir bakıma dostu olan İbrahim Aleyhisselâm'ın sünnetine uy.

Bundan okurlarımız elbet anlamışlardır ki kastedilen ve yukarıda nitelikleri belirtilen Zât-ı akdes İbrahim (A.S.)'dır (*). Mâ'lûm'dur ki bu zât-ı akdes, Nemrut tarafından ateşe atılmış, yer gök onuru halâs olması için duacı olmuştu. Bu arada yağmura hükmeden melekler :

— Ya İbrahim, istersen sana imdâd edelim teklifinde bulunmuşlar, fakat Allah'ın yüce dostu buna iltifat göstermemiştir. Bundan sonra Cebrâil Aleyhisselâm gelerek :

— Ya İbrahim, bir hâcetin varsa söyle yerine getireyim, demiş ise de Halilullah şu cevabı vermiştir:

— Ya Cebrâil! Seninle bir işim yoktur.

(*) Her ne kadar İbrahim Aleyhisselâm Allah'ın dostu, yani Halilullah olup bu suretle İmaallah sırrına mazhar ise de ve bu makamda âlemlerin yüce yaratıcısı kendisine bir daha mekretmeyeceğine dair söz vermiş ise de pek çoklarının, hattâ seyr-i sülûk erbabından bir kısmının dahi bilmediği bir ledün sırrını açıklayalım. Dikkat buyrulursa İbrahim Aleyhisselâm Halilullahdır. Amma Habîbullah değildir. Dikkat! Kelime kökenlerini inceleyenler dahi bilir ki dost ile sevgilinin mertebeye yerleri başka başkadır. Nitekim hiç kimsenin Habîbullah olamayışı, yani Allah'ın sevgilisi olamayışı bu sırta mebnîdir. Yine şanlı Nebîbimizin yüce velîlerinden bazılarına intikal eden ma'sûkiyyet ve mahbûbiyyet sırları da bu velîlerin Hz. Muhammed (S.A.V.)'den inâbe almalarındandır. Nitekim Resûl Aleyhisselâm bir hadîs-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

— Ah, ne olurdu, benden sonra gelecek kardeşlerimi cismen de görmem mümkün olsaydı, buyurmuşlardır. İmaallah sırrına sâde İbrahim Aleyhisselâm değil, birçok ayyıyâullah mazhar olmuştur. Bu vahdet sarayına girenler içinde kimler yoktur ki... Başta Muhiddin-i Arabî (R.A.), Gavsül-A'zam Abdülkaadir-i Geylânî, Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, Hâcî Bayram-ı Velî ve nihayet daha pek çok velîler arasında Niyazi Mısri Hazretleri de vardır. Mısri (K.S.) aşağıdaki beyt-i ârifânesinde bu ledünniyata temâs etmiştir:

*«Li maallah sırrına vâkıftır İbrahim bugün.
Ol sarây-ı vahdete mihmân olan anlar bizi»*

Bu dipnotta aşağıdaki şiire yer vermeden geçemedik:

*«Çâk eden parlak kabâsın aşk ile serbâz olur,
Dehr içinde böyle kâmil er aransa az olur»*

*Kayd-ı unsurda kalanlar âlem-i esfeldedir,
Kim halôs olduysa andan âsuman pervâz olur»*

O zaman Cibril-i Emin Halilullah'a «öyle ise Allahü Zülcelâl'e dilekte bulun. Meselâ: Ruhunu dile teklifinde bulundukta İbrahim Aleyhisselâm şöyle karşılık vermiştir:

— Ruh bir emânet ve bir âriyettir, benim onda nem vardır ki onu dileyeyim. (İbrahim Aleyhisselâm'ın bu sözden maksûdu şudur ki: Ruh rûh-ı izâfî dediği kendi rûhu zâten kendinin değildir. Rûh-ı küllinin bir parçasıdır. Kendi malı olmayan bir şey için, yani Hak (C.C.)'nun kendi varlığı için ondan ne dilenebilir ki, demek istemistir).

Cebrâil Aleyhisselâm :

— Öyle ise kalbini dile, dedikte, Halilullah şu cevabı vermiştir:

— Kalb O'nun hazinesidir, O bilir.

Cebrâil Aleyhisselâm bu kerre de :

— Nefsini dile, dedikte,

— Nefis ma'yubdur, kendisinde hiçbir ayıp olmayan yüce Allah'dan bunu nasıl dileyeyim, demiştir. (Burada ma'yub diye tavsîf buyurulan nefis-i su' olan nefis-i emmâredir). Cibril-i Emin bu defa da :

— Hak (C.C.)'dan hiçbir şey dilemeyecek misin? deyince, cevâben :

— Benim hâlimi her zaman bildiği yeterken ben Allahü Zülcelâl'den ne dileyeyim demiştir.

İşte o zaman âlemlerin yüce yaratıcısı dostuna şöyle hitâb etmiştir:

— Ya İbrahim! Sen bana tam teslimiyyet göstererek hiç bir aracıyı kabul etmedin. Öyle ise ben nârımı sana nûr yaptım. Girdiğin ateş gülistan olsun, buyurmuş ve öyle de olmuştur.

Pes yâ Habîbim Muhammed, sen ol lâtif ağacın mübârek meyvesisin. Sen o sevgili ve mükerrerem hanedâna sahıpsin. Ecdâdının sünneti, teslim, tevekkül ve rızâdır. Sen de onların sünnetine uyarak sabret. Bir evlâdın en hayırlısı ceddinin sünnetini yaşatanlarıdır (*).

(*) Yukarıda a zikri geçen, yâ Muhammed! Sen o mübarek ağacın verdiği nâdide meyvesin, ceddinin sünneti gibi hareket et ve Peygamberlerin ulularının sabrettiği gibi sabret, cümlesindeki mânalar herhalde zâhîrî meâniden ibaret olsa gerektir. Yoksa eğer bunu iki cihan serveri için aynen kabul anlamına alırsak buna bizim iştirâk etmemize imkân yoktur. Şu sebebdendir ki hiç bir nebi Âdem Aleyhisselâm'dan başlayarak iki cihan serverine kadar gelen silsile-i nübüvvet içinde «Levîdke» sultânına örnek olarak gösterilemez. Nitekim :

(Yâsin vel kur'ânîl hakîm. İnneke leminel mürselin. Alâ sıratın müstehtîm).

Yâni Kur'ân-ı Kerim'in kalbi mesâbesinde olan Yâsin sûresi insanları doğru yola sevk etmek için âhîrzaman Peygamberinin rûh-ı pâkine vahiy tarîkıyla indirilmiştir.

Yâsin'in sayılamıyacak kadar çok olan havâssını en güzel şekilde anlatan EMİR SULTAN Hazretleridir. Yüce Emir şöyle buyurmuşlardır ki, bu azim sürenin zâhir havâssı yanında öyle bâtını havâssı da vardır ki denizler mürekkep olsa ifâdeden âciz kahr. Bâtin ehli için öyle mübârek işâretler vardır ki ben nâciz mütercim, EMİR SULTAN Hazretlerinin pâk ruhlarından aldığım havâssı türkçeye tercüme ettim. Tâki arapça bilmeyip de sâde türkçe bilenler de bundan istifade ederek mertebeler sâhibi gizli hazinelerin isteklisi ve yüce menzillere varıcılardan olsunlar.

Zâhir ü bâtin hemen Kur'an'ı bil,	Evvel ü âhîr zaman Kur'an'ı bil.
Tutar isen tut odur hablül metin,	Din ile iman cân Kur'anı bil.
Şâri-i ilm-i şeriat şer'i bil,	Hükmüne mahkûm kılan Kur'anı bil
Ol Resûlün fi'lîn işle subh'u şâm,	Sünnetin tut isteyen Kur'anı bil.
Hem tarikat, hem hakikat, ma'rifet,	Ehline veren alan Kur'anı bil.
Hak kelâmıdır imâd eşyâya cûn,	Ka'im ü kevn ü mekân Kur'anı bil.
Nûr-ı Rabbül'âlemin nûr-ı Resûl,	Hâkim-i ins ile cân Kur'anı bil.
Men aref sırrına kim dilerse yol,	İnne ayn ü cevvi eynan Kur'anı bil.
Gel sırat-ı müstehtîme kıl ubûr,	Kevser-i tûbâ cinân Kur'anı bil.
Hâlî olma zikr-i Kur'an'dan sakın,	Âdemile tev'eman Kur'anı bil.
Sad hezârân hâssa-i Yâsin şudur,	İncinin dürr-i cihân Kur'anı bil.
Subh u şâm Kur'an oku Seyyid	

Hasan, Muhsine ihsân olan Kur'anı bil.
Aziz men bil gel ki bâkiyye ebrâr, Ol kâşif-i esrâr ol zübedül ahyâr.

Ol sultanlar sultânı Emir Seyyid Hazretleri şöyle buyurmuşlardır:

«Birdir dedi âşinâ-yı vahdet,
Mevc-i Ehadiyyet Ahmedîyyet».

ledünniyyâtına âşinâ olan hiç kimse aksini iddia edemez. Bunun bir delili de iki cihan serverinin bir hadis-i şerifinde: «Ben peygamber iken Âdem Alephisselâm henüz nutfedeydi» kelâmlarıyla sâbit olduğu gibi yine şanlı nebimiz:

«Benim öyle zamanım olur ki ne bir melek-i mukarrêb, ne de hiçbir peygamber bana yakın olamaz» kelâm-ı mübârekleriyle de isbât edilmiştir. Hz. Muhammed (S.A.V.) bir ağacın meyvesi değil, bütün bu teayyünâtın hem lemâli ve hem de tafsilidir. Zâten yukarıda bu bahse temâs ederken Halil ile Habîb arasındaki derin farkı da anlatmıştık.

«Yâsin sûresi bir teshîr-i âzamdır. Misli ve benzeri Kelâm-ı Kadîm içinde yoktur. Bir hadis-i şerifte şöyle buyurulmuştur: (Her şeyin bir kalbi olduğu gibi Kur'ân-ı Azîmüştân'ın da kalbi vardır. Bu kalb Yâsin-i şeriftir). Geri kalan erdemler üzerine bu fazîlet yeter sanırsınız. Başka bir hadis-i şerifte de şöyle buyurulmuştur: Meâlen: Hak (C.C.) insanı kendi sûretinde yarattığı fehvâsınca Kur'ân-ı Kerimi de mecaz yolu ile insana benzecek olursa şu sonuç ile karşılaşırız ki, eğer bir insanın kalbi zayıf olursa vücuttaki bütün organlar zayıf olur ve zâhiri hassaları zevâl üzere bulunur. Eğer kalbi kuvvetli ise diğer bütün âzalar kalbden güç alır ve ona yönelir. Bunun gibi vicdan ehli kimselerden her kim Kur'ân'ın kalbi olan Yâsin sûre-i muazzamasını sabah namazından sonra bir kere veya daha ziyade okursa cennetin sekiz kapısı da ona açılır. Yâsin sûresini bir kul bitirdikten sonra hazır bulunan müvekkel melekler, âlemlerin yüce Rabbine şöyle niyâz ederler:

«Yâ Rabbi, bu sâlih kulunun üzerinden tüm şekavetleri kaldır. Onu mutlu kullardan et, derler. Ve bu sâlih kula da alacakları müjdeli haberi iletirler.

Ey sâlih kul! Sen levh-i mahfûzda şâki iken okuduğun Yâsin-i şerifin berekâtı ile tecellin saidliğe, yâni mutluluğa dönüştü, demektir. Ancak Yâsin sûresinin okunmasında bazı şart ve edeblere uymak da lâzımdır. İşte biz bunları da bildirmekle tâliblere ve âşık u sâdiklara hizmet edersek belki mazhar-ı gufrân oluruz.

Hazret-i Emir Sultan'ın silsilesi ki ced be ced bu silsile vâlide tarafından Hz. Muhammed Alephisselâm'a uzanır. Dikkat buyurulacak olursa Hz. Emir'in tarikatının bir özelliği de hem kâmil mükemmil, hem de Seyyid oluşundan dolayı halkalarını teşkil eden evlâdlarının silsile-i zehebiyyeyi vücûda getirmeleridir. Bugün dahi bunlardan nice fukara (*) ve sâlihinden olanlar mevcuttur. Yuka-

(*) Yukarıda zikri geçen fukaradan maksad, bir şeyi olmayan kimse olmayıp (Kûn) emrine mazhar ehlullahdır. Ancak fakiri de ikiye ayırmak lâzımdır. Fakrın bir mertebesi vardır ki bu hakikatül fakrdir. Buna ermedikçe fakrın dahl bir mânası kalmaz. Bu yüzdendir ki ehlullah «hakikatül fakr hüvallah» buyurmuşlardır. Bu esrârı dile getiren Niyâzi Mîsrî Hazretlerinin aşağıdaki emsalsiz şiiri ile bu dipnota son vereceğiz ki hakikatül fakrın mâhiyeti anlaşıl-sın.

«Can bu elden geçmeden cânânı bulmazsa ne güç,
Yârını terketmeden yârânı bulmazsa ne güç.
Sûreti insan, içi hayvan olursa kişinin,
Taşlar ile döğünüp insanı bulmazsa ne güç.
Âdemin gönlü evinde bahr-i ummân gizlidir,

rıda bahsettiğimiz Yâsin sûresinin okunmasının şartlarından biri de her namazın farzından hemen sonra fâtiha-i şerif okumaktır. Ancak başlangıçta yatsı namazı farzından sonra salevât-ı şerifeyle birlikte üç fâtiha-i şerife de okunmalıdır. Beş vakit namaz vaktine vuruldukta doksan fâtiha kırâet ve edâ edilmiş olur ki tamamı doksan eder. Akşam namazının sünnetinden sonra on bir defa daha okunur ki toplamı yüz bir eder. Vâkıa fâtiha-i şerifenin şerhi pek çok ise de tefsiri ileride geleceğinden şimdilik bu kadarla yetiniyoruz.

EMİR SULTAN HAZRETLERİNİN TARİKATINDA ZİKİR VE ESMÂLARIN İZAHİ

Emir Sultan silsilesine, Fâtiha-i Fütûhiyye silsilesi adı verilir. Bunlardan gayrı (114) esmâ daha vardır. Bir numaralı şekilde gösterilen on dört daire için herhangi bir kimse (tabii mü'minlerden) Hazret-i Emir Tarikatına girmek isterse dostlarından Hak isteklileri halvet ve sıkı perhiz, yani riyâzâtı seçip girmek isteyen dervişlere on dört esmâ verilir. Ve dâiresine göre bu dervişler geceli gündüzlü bir süre devamlı olarak o verilen esmâyı zikrederler. Her bir dairenin ehli için makam ve dairesine göre her birisinin ayrı ayrı ism-i âzamı belirtilmiştir.

İstitrâten şunu arz edelim ki, Âdem Aleyhisselâm'a kadar her mertebe sahibine ezelden ebade ayrı ayrı bab düşmüştür. Hazret-i Âdem Aleyhisselâm'a gelince kendisi Hak (C.C.)'nın halifesi ve esrârının hazinedârı (*) olduğundan Cemâl ve Celâl sıfatlarına mazhar yüce nebilerden bulunmuştur. Burada bir ledün sırrına işaret edelim. Bu sır (*Küntü kenzen mahfiyyen feahbebtü en u'refe leha-lâktül halka...*). Mâna-yı münifi şudur:

«Ben bir gizli hazine idim, bilinmeyi istedim, bu yüzden âlemlere vücûd verdim.»

*Dâima susuz gezip ummânı bulmazsa ne güç,
Şol fakir olup gezenlerde hazine dopdolu.
Sa'yedüp ol kenz-i bî pâyânı bulmazsa ne güç.
«Fakr-ı Jahri» devletine erişen sultân olur,
Fakr-ı tûmme erişip sultânı bulmazsa ne güç».*

(*) Hz. Âdem'in, ilâhî hazinelerin hazinedârı oluşu şu hikmete mebnîdir ki âlemlerin yüce yaratıcısı kendisine ismi dahil ne sorduysa: «Yâ Rabbi bilmiyorum, hepsini sen bilirsin» diyerek her türlü itkânâdî lâıyk ve emîn bir halifetullah olduğunu isbât etmiş, bunun sonucu olarak kendisine hem hazinedârlık, yani gayb âleminin tüm anahtarları teslim edilmiş, hem de halifetullahlık pâyesi ihсан buyurulmuştur.

(Ashında müfessirlerin ulularından İbn-i Abbâs Hazretleri burada bir surra işaret buyurmuştur. Hadis-i şerifte «Ben gizli bir hazine idim, bu teayyünat âlemi ve bütün cihan bana ibâdet etsin diye bu âlemleri halkettim» mâhiyetinde iken yukarıda ismi mezkûr yüce sahâbe İbn-i Abbas (R.A.) (*ya'bûdüne*) kelimesini (*ya'rifüne*)-ye çevirmiştir. Yani, işin ledünniyâtını izhâr ederek «ben âlemleri bana ibâdet etsinler diye halkettim» yerine «beni bilsinler diye halk ettim» şekline sokmuşlardır. Bu duruma gelince tekriren ve hâle tam uygun şu beyti alıyoruz:

«Bil geldiğini mülk-i vücûda ne içindir,
Sa'yet olasin pâdişeh-i kişver-i irfân».)

Bu kelâma uygun olarak Hak (C.C.) Âdem Aleyhisselâm'a (*Allemel esmâe küllehâ*) yani «O'na bütün esmâlarımı öğrettim», buyurdu. Burada pek çok defa zikredilmekle beraber tekrar zikrinde fayda gördüğümüz duruma uygun şu beyite de yer veriyoruz:

«Zât-ı Hakk'a Mustafa esmâya âdemdir emin,
İkisinden zâhîr olmuştur ulûm-ı enbiyâ».

Bunun yüce anlamı şudur ki: Habib-i Ekrem Muhammed Mustafa (S.A.V.) Hak Teâlâ'nın zâtına, Hz. Âdem ise esmâsına emindir. Binaenaleyh, Enbiyâ-i izâma, yani yüce Hak elçilerine âit bütün bilgiler ikisinden zâhîr olabilmesi için nasıl safha safha hilâl hâli, bedir, yani dolunay hâli mevcûd ise, her nebinin ilâhî seyirde buna benzetilmesinde isabet vardır. Bunun gibi Sidretü'l-Müntehâyâ ki, bundan maksad şanlı nebimizin, yüce Mevlâ'nın cemâl-i pâkine erişmesi gibi bu ondört dairenin de yukarıda işaret ettiğimiz vechile ayrı ayrı ehilleri vardır. Unutmamak gerekir ki Hak (C.C.) yalnız SÜBBUH VE KUDDUS gibi esmâ-i şerifesi değil, KAHHAR, ÂDİL, MÜNTEKİM gibi esmâsı da mevcuttur ki Kamerin bedr-i tām olu-şuna müşâbih öyle bir zât mevcut olmalıdır ki cemiyetli kelimelere sâhip bulunsun, dolunay gibi mâna pırıltılarıyla zirvede olsun. Bu zât-ı akdes söylemeye bile gerek yoktur ki iki cihan serveri (S.A.V.) Efendimizdir.

Okurlarımız bu babta şunu iyice bilmelidirler ki Sübbüh ve Kud-dûs isimleri tenzih, yani Hak (C.C.)'yu her şeyden yüce tutan esmâlardır. Bu esmânın mazharı olanlar yalnız bu isimleri bilirler ve zikrederler. Tıpkı Âli ism-i şerifi gibi esmâyı bilirler, diğer isimler

den gâfil bulunurlar (*). Bunun misâlini yalnız melâike-i kirâm'da değil, peygamberandan pek çoklarında da hâssatan Nüh (A.S.)'da görmek mümkündür. Bunların hepsi tenzih esmâsını bilirler ve onu zikrederler. Hattâ, Şeyhül-Ekber (R.A.)'in buyurduklarına göre bu esmâdan gayrı esmâyı zikretmiş olsalar bile mânasını anlamadan zikrederler. Böyle bir mazhar olmalıdır ki Kamer'in yukarıda işaret ettiğimiz gibi dolunay şeklindeki tecelliyyâtını temsil etmiş olsun. Bu mazhar Hak (C.C.) tüm mazharlarını toplayan (*Ev ednâ*) tecellisinin mümessili bulunan iki cihan serveri Muhammed Mustafâ (S.A.V.)'dir (**). Yüce nebimiz (*Kaabe kavseyi ev ednâ*) mekân-

(*) Nitekim Şeyhül-Ekber (R.A.) kendi mertebesinin verdiği yetki ile melâike-i kirâm hakkında şu sözleri söylemiştir: «Melâike-i kirâm Allahü Zülcelâl, arza bir halife göndereceğim dediği zaman bidâyette tüm melâike-i kirâm hazerâtı buna itirazla: Yâ Rabbi biz senin esmâ-i şerifenî tenzih ile ibâdet ediyoruz. Arza Âdem (A.S.) göndermekle kan dökülmesine sebep olmaz mısın? şeklinde cevapları bi edebliktir» buyurmuştur. Filhakika melâike-i kirâma Hak (C.C.) kendi bildikleri ve zikrettikleri tenzih esmâsından gayrı esmâyı sorduğu zaman hiç birisi cevap verememiştir. Çünkü sorduğu esmâ tenzih esmâsı dışında bulunan esmâ idi. Meselâ Âdil, Kahhâr, Gaffâr esmâsı gibi esmâ idi. Bunları ise ancak esmânın hepsine vâkıf bir halife bilebilirdi. Nitekim Âdem Aleyhisselâmın ve nev'-i insanın yeryüzüne gelmesinden sonradır ki Hak (C.C.) Muntekim, Kahhâr ve Gaffâr esmâ-i ilâhiyyeleri tecelli etmiştir. Melâike-i kirâm yüce Mevlâ'nın sorusuna cevap veremeyince özür dilemişler: yâ Rabbi, biz bir şey bilmeyiz, ancak senin bildirdiğini bilebiliriz, itirafında bulunmuşlardır.

(**) Vâkıa bütün yüce Hak elçileri peygamberân-ı izâm hazerâtı yakınlık itibariyle Cenâb-ı Hakk'ın bisât-ı kurbuna - yakınlık sedirine - ermişlerdir. Zâten böyle olmasa kendilerine nübüvvet mertebesinin ve şariat tebliğciliğinin görev olarak verilmesine imkân yoktur. Ancak Hz. Muhammed (S.A.V.) ayrı bir özellik taşır. O kadar ki ehadîyyet sırrı ile Ahmediyyet sırrı tev'emdir diyenler bile hatâ etmemiş olur.

Nitekim aşağıda birçok defalar tekrar ettiğimiz beyit buna delil olduğu gibi ilerde arzedeceğimiz esrar dolu ebyât da buna şübhe bırakmayacaktır.

«Etemm-i mazhar-ı Hak Mustafâ'dır,

Bütün ef'âlî, ef'al-i Hudâ'dır».

Aynı sır şu beyitte de başka bir üslûb ile ifadesini bulmuştur:

«Gerçi bisât-ı kurba kadem bastı her nebî,

Oldu sana bidâyet, onların nihâyeti».

Bilhassa bütün peygamberlerden, yüce nebimizi ayırt eden ve bütün gönüllerinin dillerinden bir an bile düşürmemeleri gereken şu mısra'larla bu dipnota son veriyoruz:

«Muhammed'den diğer yok vâsıl olmuş kaabe kavseyne,

Haremîgâh-ı visâle Ahmed'i tenhâ alup Mevlâ,

O halvet oldu mahsus sultân-ı kevneyne».

M.Y.

nın çekiciliği ile cezbedilerek böylece hem dünya hem de âhiretin ve on sekiz bin âlemin Hâce ve İmâmı olmuştur. Ayrıca ins ü cinnin peygamberi olması itibariyle de İmâmü's-Sekaleyn vasfını ihrâz etmiştir. Daireye baktığımız zaman şunu görürüz ki Resûl Aleyhisselâm tüm daire ve makamların sırlarını kendi vâhidiyyetinde toplamıştır. Cemâl ilminin dolunay hâlindeki son varış noktasına da erişmiştir. Zâten kendilerinin «bana cemiyetli kelimeler ihsan buyuruldu» demişlerdir.

(Burada öyle bir sırra ayrıca temâs edilmiştir ki arzetmeden geçmeyeceğiz. Şeyhül-Ekber (R.A.) «Yalnız tenzih esmâsını bilen Nüh Aleyhisselâm eğer tenzihle teşbih beynini cem etmiş olsaydı kavmi O'nu tekzip etmeyecekti». Bunu anlayabilmek için okurlarımıza şu âyet-i kerimenin delâlet ettiği mânâyı anlatmağa çalışacağız: (*Leyse kemislihi şey'ün fehüve sem'ul basir*). Bunda hem teşbih, hem de tenzih vardır. (*Leyse kemislihi şey'ün*) lâfz-ı celilinde tenzih, yâni Hak (C.C.) hiç bir şeye benzetmemek bahsa konudur ki, O'nun bir misli ve benzeri yoktur mânasınadır. Âyet-i Kerimenin devamında ise (*Fehüves sem'ul basir*), yâni O işitici ve görücüdür, medlûlünde ise teşbih, yâni benzetme bahse konudur. Burada (*Halâka âdeme alâ sûretihi*), yâni Cenâb-ı Hak Âdemi kendi suretinde yarattı, ledûniyyâtına işaret vardır. Bu izahlardan sonra Şeyhül-Ekber (R.A.)'in Nüh Aleyhisselâm hakkındaki teşhisini anlamak mümkündür sanırız. Amma şunu da ilâve edelim ki zâten Nüh (A.S.) mazhariyyeti gereği teşbihle tenzihi cem edemezdi. Çünkü o melâike-i kirâm gibi yalnız tenzih esmâsının mazharı idi. Kendisine cemiyetli kelimeler verilmemişti. Bu sır ve ihsân yalnız Hazret-i Muhammed (S.A.V.) Efendimize verilmişti. Bu makamda kelimelerden murad Hak (C.C.) nun yüce esmâlarıdır. Bu isimler on dördtür. Bu ise kamerin dairesidir ki dördte yâni dört safhada bedr-i tâm, yâni dolunay olur. Bu on dört esmâ-i ilâhiyye şu büyük isimlerdir ki her biri gönderilen bir peygambere mahsustur. Onlara ism-i a'zam olmuştur.

«Esâsen meşreb-i Fahrû'l-Beşer'de, yâni Fahr-i Âlem'in meşrebinde gelen kâmiller azdır. Nitekim şu mısra' bu sırra işaret buyurmaktadır»:

«Meşreb-i Fahrû'l-Beşerde nâdir gelir kim kâmilân»

mısra'ı bunun nazım şeklinde ifâdesidir.

Nitekim İsâ meşrebinde bulunan Niyazi Mısri (K.S.) kendi meşrebini şöyle açıklamaktadır:

«Hazret-i İsâ inip gökten tamâm etti zuhûr,

Görmüyorsan beki sendedir kusûr».

Böylelikle kendisinin meşrebi İsa olduğunu beyan buyuruyor).

Bu on dört ism-i a'zamın mazharı olan her nebi âlimleri musahhar edip ona mâlik olup o ilâhî esmânın zikri ile mucize ve tasarruflarda bulunabilmektedir. Böylelikle her biri kavmini hidâyete, doğru yola yöneltmiştir. Elbette söylemeye gerek yoktur ki doğru yola sevk ettikleri ümmetleri ancak Hak yoluna da'vet edilenlerdi. Bütün insanlar değildi. Bu şuna benzer ki, kamer hilâl hâlinde, tam bedir oluncaya kadar pek çok değişiklikler gösterir. Her gün için bir ism-i a'zam belirlenmiştir. Her bir günün esması birbirine uymaz. Kamerin hilâl hâlindeki şeklinden gün be gün terakkisi gibi tam bedr (dolunay) oluncaya kadar buna uygun hareket eder. Nitekim bu esmâ dairesi on dördtür. Ama iki cihan serveri (S.A.V.), yani ins ü cinnin peygamberi olan çok kutsal zâta kadar durum böyledir. Yalnız bedr-i tam hâli Habibullah Hz. Muhammed Aleyhisselâm'a mahsustur. Hak (C.C.)'nın isimlerinin dairelerinin zikri, batin ve batin teselsül eden, evvel gelen kutsal zatlardır. Gele gele sonunda halifetullah olan ilm-i sarih erbabına dayanır ki, işte buradan Peygamber Efendimizin (El ulemâ veresetül enbiyâ), yani

«Benim ümmetimin âlimleri, peygamberlerin vârisleridir» demektir.

Bu ledün sırrı şu şekilde iki cihan serveri tarafından aynı mânada ve başka üslûbda açıklanmıştır. (Ulemâü ümmetî ke enbiyâi benî isrâil). Mânası şudur ki:

Benim ümmetimin âlimleri Benî İsrâil'in peygamberleri gibidir.

Adem oğlu sanma olduğun himmeti,	Ki âdemin yok anda huy âdeti.
Ger ata dininde olmazsa oğul,	Yâd olur mirasına yok kuvveti.
Geldiğinden bu yere ey hoş nazar,	Âdemi ol tağyir etme süreti.
Heykel-i şekl-i Muhammed Âdemest,	Âdemi zât bin eyne rif'ati.
Her ki edinmezse bu vech-i sifât,	«Belhüm edallı»'den zeli gör zilleti
Himmet oldur ümmete ola sebab,	Dileyen bulalar Hak'tan rahmeti.
Yalnız kaçan sırât-ı müstakim,	Merd ü meydân olmadı yok kuvveti.

VÂRİNİ ÜMMET YOLUNA HARCAYAN

(El ulemâü veresetül enbiyâ), yani iki cihan serverinin şeriatı üzere tarikat ve hakikatından feyz alan bilginler üç tâifedir. Bunlardan biri batin ilmiyle, diğeri zâhir ilmiyle ve üçüncüsü hem zâhir ve hem de batin ilmiyle âmil olanlardır ki, bunların ele geçmesi

çok zordur. Eğer bulunabilirse kibrit-i ahmer ve tiryâk-i ekberdir. Eğer ele geçerse bunların berekâtının gölgesine sığın. Bu âlemler hep onların gölgesindedir. Nitekim iki cihanın hocası bu gibi âlimleriyle öğünüp (Ulemâü ümmetî ke enbiyâi benî isrâil) buyurmuşlardır. Hem zâhir, hem batin mirası bunlarındır. Bunlar öyle ulemâ-i billâhtır ki, biraz fıkıh ilminden, biraz da hadis ve tefsir mütaleası ile yetinmeyip kalb ve sırrını ve ma'nasını mülâhaza eylerler. Lisanlarını Allah zikrinden bir an boş bırakmazlar. Nitekim yukarıda geçen şeyhler ve halifeleri; ehlullah yoluna sülûk eylerler. Her birisi bir yolla Hak (C.C.)'ya varmışlardır (*). Unutmamak gerekir ki, Allah'a varan yollar mahlûkatın nefesleri kadar çoktur. Nitekim bizim Sultan Hazretlerinin de dört dairede bedr-i tam gibi karanlıkların nûru ve gam ve elemelerin gidericisi olduğuna burada işaret etmeliyiz. Yâsin ile beraber bu ulûmu meşgale edinen ve az zamanda ehlinden tarikat dersi görmüş olan elbette velâyet derecesine ayak basmış olur. Şunu anla ki, o dairelerin birisi yedi süfli daire olup diğeri batını ulvî dairelerdir.

Kim bu çârda dâire sırrın bilen,	Bir değil âni bilenle bilmeyen.
Evvelâ nefis sırrı kalb sırrı ruh,	Sırr-ı Hakk'ı bilene, olur fûtûh.
Gerektir kılсан varup bir seri sır,	Hem hafî sırrı verir ahfâya sır.
Seb'a-i edvâra erdi halveti,	Heft'te kaldı işte varmaz kuvveti.
Bu makamdan derdi Cebrâil'e Hak,	Lev denevtü ünmiyle ihtirak.
Dahi andan ilerü menzil yedi,	Yedi zâhir, yedi bâtındır dedi.
Bir izü bir hidâyet ilm-i sebak,	Hem kelîm hem rûh-ı Mahmûdîne tabak.

Her biri bir bahr-ı ummândır ey yâr, Şuğl edenler kutb oliser âşikâr.

(*) Şurada bazı hakikatlara temâs edelim: Yalnız zâhir ilmiyle Hak (C.C.)'uya vâsil olmak imkânsızdır. Amma sırf batin ilmiyle vâsil-i hak olan hattâ Kutbül-Aktâblık mertebesine eren pek çoktur.

Gerçi zâhir ilminin de nef'i vardır tâlîbe,

Liyk-i esrâr erince özge irfân istemez.

İki misra'ın anlamı şöyledir: Vâkıa zâhir ilminin dahi tarikat isteklisine faydası vardır. Lâkin esrâra erdiğimiz zaman başka ilim ve irfan istemez demektir. Yine zâhir ilmiyle İslâmın hakikatına erişilemeyeceğini Mevlânâ Celâleddin-i Rumi Hazretleri şu nükteli şiiri ile beyan buyurmuşlardır:

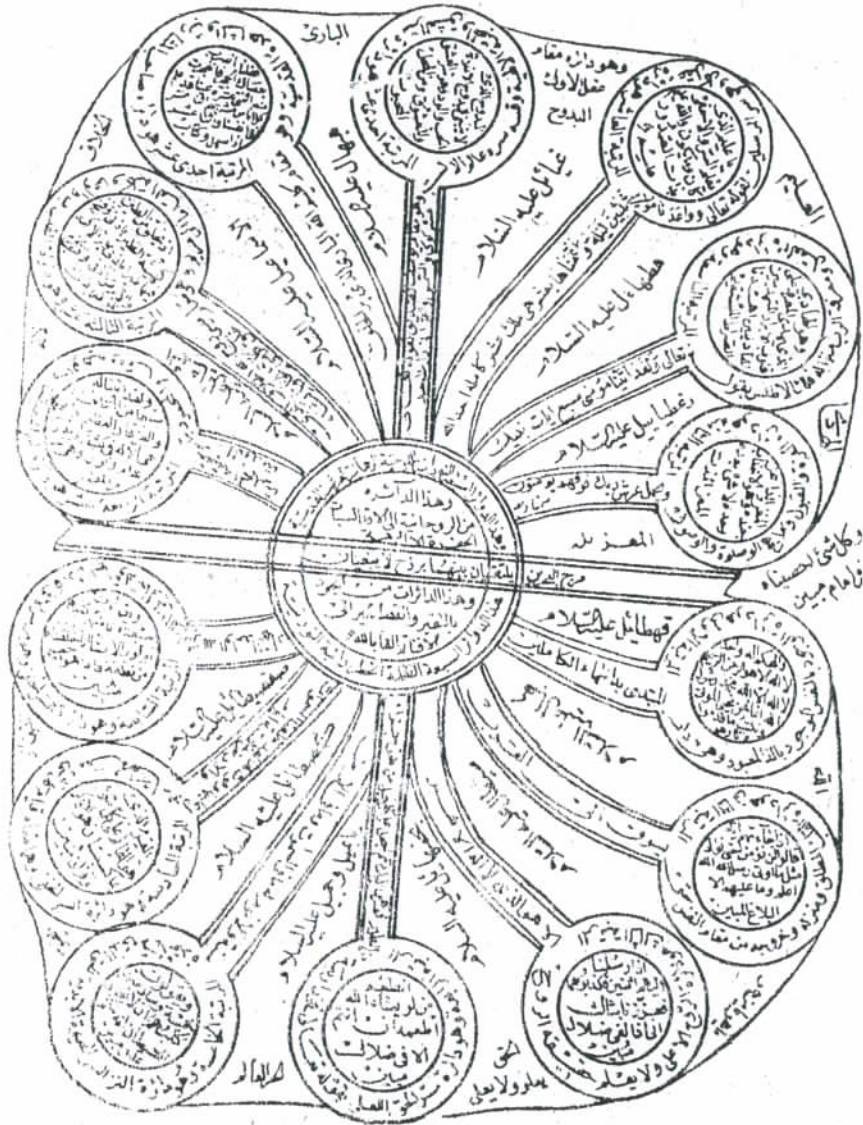
Pâyi istidlâliyan çûpin büvet,

Pâyi çûpin sahtü bi temkin büvet.

Fahri Râzi râzi dâri din büdi.

Mânası şudur ki:

Akil ve istidlâl yolu ile dinin esaslarını ve sırlarını çözmeye çalışanların ayakları tahtadandır. Tahta ayak serttir amma çabuk kırılır. Eğer dinin esrarını akıl ile çözebilmek mümkün olsaydı Fahrreddin-i Râzi dinin esaslarına vâkıf olurdu.

Şekil: 1

Şunu iyi anla ki ayın bu menzillerin daireleri münasebeti ile, yani bir bakıma ayın menzillerini devretmesi sebebi ile anlatılması istenilen hakikat şöyle belirtilmiştir:

Yâsin sûre-i şerifinin okunmasının şartları gereği budur ki, bu dairelerdeki her (mübîn)'e vardıkça bu dairelerin içinde bulunan (mübîn)'lerin isimlerinin mertebeleri ve dereceleri vardır. Şunu söylemek gerekir ki Yâsin'de bu yetmiş adedine bâliğ olur. Şöyle hesap olunabilir ki beş defa on dört ve ondört defa beşimiz yetmiş olur. Bu hesap üzere yetmiş adedi beşle darb olursa *büniye islâm hamdîn*, yani İslâm'ın esâsı beşdir gereğince ve kurrâ'dan İmam-ı Hamza ve Ebûbekir gibi Kur'an okurlarının hesabına uyularak bu yüz kırk adedini bulur ki zamanımızın sultanı olan Yavuz Sultan Selim'in ism-i şerifi adedince yüz kırk olur. Yani ebced hesabıyla Yavuz Sultan Selim'in ismine uygun düşer.

Yâsin sûre-i şerifi içinde yedi yerde mübîn goldığı ma'lûmdur. Evvelki mübînden tâ yedinci mübîne varıncaya kadar her birisi bir makam ehlinin dairesinin menzildir. Bu dairelerden her birin ehline sığman kimse her daireye kadem bastıkça kendisi ile Mevlâsı arasında on bin hicab perdesi kalkar. Unutmamak gerekir ki Allahü Teâlâ ile kulu arasında yetmiş bin perde mevcuttur. Bu yedi mübîn olan yüce dairelere süflî (karanlık) yedi daire adı verilir. Halveti tarikatının seyr-i sülûkü işte bu makama değindir. Bu daireler yedi zâhir dairelerdir. Bundan ilerisinde daha yüksek yedi ulvî daire mevcuttur. Buna ulvî, nuranî, rahmanî arş levhasını gösteren daireler denir ki, bu daireler ilâhî kudsîyyet makamıdır. Bunlar yedi bâtın daireleridir ki, Emir Sultan'ın tarikatı bununla tamam olur. Ve bu tüm dairelerin evvelinden, yani nefis dairesinden akl-ı cüz'e, oradan akl-ı evvele dahi ulaşılır. Oradan bütün olmuş ve olacakların aynası olan akl-ı küll'e varılır. Bu akl-ı küll, felekleri, emlak, levh, kalem, arş ve kürsiyi kaplar. Nitekim Hak Teâlâ her mahlûktan evvel akl-ı küll'ü yaratmıştır ki, buna nûr-ı Muhammedî derler ki, o nûr (*Levlâke levlâk lemâ halâktül eflâk*) sırrının, yani iki cihan serverinin âlemi olmuştur. Ma'lûmdur ki eğer Resûl-i Kibriyâ yaratılmamış olsaydı bu gökler yaratılmazdı.

Akl-ı küll katında bu heft âsümân,
Arşı Kürsiyy ü Kalem levh-ı zamân.
Sanasın parmakta bir hâtem gibi,
Bil sebep akl oldu icâd-ı cihân.

AKIL ÖYLE BİR NURDUR Kİ HAK'LA BATILI AYIRIR

Akl bahsi gerek şeriat ve tarikat ve gerekse hakikat mevzuatının en önemli konularından biridir. Her ne kadar «Yâsin-i Şerifin Esrârı» bahsinin sayın mütercimi bu konudaki başlığa «Akıl Öyle Bir Nurdur ki Hak'la Batılı Ayırır» demekte ise de belki bizim bu mevzuun köküne vâkıf olamadığımızdan olacak, Hasanü'l-Halebi'nin afvlarına mağruren söyleyelim ki, biz bu fikre katılamıyacağız. Zira Hak'la batılı ayıran akl-ı maâş olmayıp, akl-ı mutlak denilen cihâd-ı âliye ve hazerât-ı ilâhiyyeye vukuf peydâ eden akıldır. Yoksa alel'itlak akla, Hak'la batılı tefrik eden bir nur demekte isâbet yoktur. Çünkü aklın bir şey üzerine hüküm vermesi o şeyi tasavvur etmesine mütevakıftır. Halbuki nice Rabbânî hakikatlar vardır ki onlar akılla tasavvura gelemes. Bilhâssa Allahü Teâlâ'yı idrâk, anladığımız mânada aklın hududu dışındadır. Çünkü yüce Mevlâ tasavvur ve idrâkin fevkindedir. Bu sebebledir ki: *(Küllü mâ hatara fi bâlik Allahü Teâlâ min verâi zâlik)* buyurulmuştur. Anlamı şudur ki:

«Akıl ne gelirse Allahü Teâlâ hem hüviyyet, hem kudret bakımından onun fevkindedir» demektir.

Şimdi bu bahse girmişken kaç nevi akıl olduğunu ve bunların mâhiyetlerini derece derece anlatalım:

1 — Avâm-ı nâsın akıl dediği ve ekseriyetle bu anlamda kullandığı akl-ı maâşdır ki kelime kökeninden de anlaşılacağı vechile, ikal lâfzından gelmektedir. Devenin ayaklarının bağlandığı ip mânasındadır. Yâni, mecâzi mânasıyla da kayıt demektir ki mukayyed olan bir şeyin itlak kaydından bile münezze, mutlak olan Hak (C.C.)'i bilebilmesine inkân yoktur. Bir de akl-ı miad denilen ve yukarıda bahsettiğimiz akl-ı mutlak vardır ki bu ruh-u sultânî mânasına gelen akıldır. İlâhî esrâra vâkıf olan akıl işte budur. Bu mânada esâsen akl-ı maâş'dan bahsedilmek istenildiği zaman ârifler akl-ı miada akıl demezler. Basar, Basiret, Kalb mânasını verirler. Kalb mânası verilisinin sebebi şudur ki aklın bağlı olmasına mukabil kalb

her tarafa döner bir hüviyyet taşıdığından esrâr-ı ilâhiyyeye vukufa da ehildir. Bu sırra mebnidir ki Mârifetnâme'de İsmâil-i Fakirullah (K.S.) ilhâm alınarak yazılan şu pâkize beyte rastlarız:

«Aşktır kâşif-i esrâr-ı hakâik mutlak,

Akl harîçtir açılmaz ana esrâr-ı derûn»

buyurulmuştur ki mânası şudur:

«Ezeli hakikat ancak aşka açılabilir. Akıl ise itimada şâyân olmadığından ona derûnı sırlar, gizli hakikatlar açılmaz».

Acaba bu ârifâne beyit neden kaleme alınmıştır? Sebebi şudur ki, hakikate varmada iki yol vardır. Biri bizim bildiğimiz akl-ı maâş denilen kısır aklımızın tasavvurlara dayanarak bir sonuca varma çabasıdır ki bu daima kuvve-i hayaliyyeye - hayâl gücüne - tâbi olduğundan sultânî vehim akla hâkimdir. Bir de Hak (C.C.) tarafından âriflerin kalbine ilham olunan hakikatler mevcuttur ki ilkâ yolu ile kalblere sokulan bu ledûn sırlarında hatâ yoktur. Bunlar hatâdan masundur. Kur'ân-ı Kerim'de iki yerde zâhir ülemâsına göre çelişki teşkil ettiği sanılan iki âyet-i kerime vardır ki, birinde «*bunu kalbi olanlar anlar*» denilmiştir. Zira yukarıdan beri anlattığımız gibi, kalb öyle bir nurdur ki her tarafa dönebilir; bütün ilâhî sırları kabûle ehildir. Buna karşılık akıl bağıdır, mukayyedir, hududunu aşamaz. Bu sebebdendir ki «*kalbi olanlar anlar*» buyurulmuş, akıl olanlar anlar denilmemiştir. Akl-ı maâş ve akl-ı miad mevzularından ayrı olarak başka bir akıl tâbiri vardır ki bu akl-ı evveldir. Buna mutasavvıfın-i kirâmın ekâbiri, nûr-ı Muhammedi derler. Nitekim yukarıda da geçtiği gibi iki cihan serveri'nin:

«Yâ Câbir Hak (C.C.) her şeyden evvel senin nebinin ruhunu yarattı» buyurduğu nûr işte bu akl-ı evveldir. Bu yüzdendir ki kitâb-ı mübinin diğer bir yerinde «*aklı olanlar için bunda ibret vardır*» buyurulmasının hikmeti bu sırra mâtuftur. Ne çâre ki Kur'ân-ı Azimüşşân yalnız zâhir mânasıyla anlaşılamadığından zâhirperestler bunda bir çelişki var gibi tevehhüme veya hiçbir hakları olmadan Kur'ân-ı Azimüşşân'ı te'vil gibi bir haknâşinaslığa düşerler. İsmâil Fennî merhum bu bahse şöyle temas buyurmaktadır:

(Gayet tabii akıldan akl-ı maâş kastederek): «Akıl ancak eserden müessire istidlâl tarikiyle âlemin bir Hâlikı olduğunu bilebilir, lâkin hakâyık-ı İlâhiyyede rûsûl ve enbiyâ-i kirâmın irşâd-ı mânevîyelerine müftekindir. Anın bu meyanda keşfi hakikata muktedir olmadığı, yalnız kendi akıllarına tâbi olarak nice nice ma'budlar

ihтира etmiş olmalarıyla ve hattâ kütüb-i kelâmiyyede görülmekte olan ihtilâfât-ı akâid ve mezâhible sâbittir.»

Çok hürmet ettiğimiz sayın üstadımız İsmail Fenni merhumun. «Akıl ancak eserden müessire istidlâl tarikiyle «âlemin bir Hâlik olduğunu bilebilir» hükmüne, afvlarına sığınarak söyleyelim ki, kalamayacağız. Eger akıl eserden müessire istidlâl tarikiyle Hâlik bulabilseydi Garp felsefe tarihinde en önemli bir bahsi teşkil eden akıl-ı nazari ve akıl-ı ameli diye iki türlü akıl bahse konu olamayacağı gibi, bunların tenkidini ihtivâ eden Emanüel Kant'ın Akıl-ı Mahz'ın Tenkidi namlı eseri vücud bulmaz ve Dekart'ın Akıl-ı Nazariyye ile Allah'ı bulma yolundaki mesaisi de heder olup gitmezdi. Nitekim âlem-i İslâm'da da Fahreddin-i Râzi Hazretlerinin akıl ile Allahü Zülcelâl'i binbir delil göstererek isbâtâ çalışması, mutasavvifin-i kirâm tarafından ezcûnle Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî Hazretleriyle Necmeddin-i Kübrâ Hazretlerinin tâzirlerine hedef olmazdı. Hattâ hattâ ancak Fahreddin-i Râzi Hazretleri, Necmeddin-i Kübrâ (R.A.)'ya intisabdan sonra çâre-i necatı bulmaz, akılla her şeyi halletmiş olabiliirdi. Şimdi akıl bahsine gelmişken, her biri birer şatahat teşkil eden bazı eş'arla İbrahim Hakkı Erzurumî Hazretlerinin akıl bahsindeki mensur fikirlerine de yer vermeden geçemiyeceğiz:

«Vücûd-ı Hakk'ı âsârıyla istidlâle kalkışmak,
Anın mahcûbı olmaktan gelen bir hâldir ancak.
Aceb gâib mi ki muhtâc-ı istidlâl ola Mevlâ,
Ecîd olmuş mu ki hiç tâ ki ana mûsil olan eşyâ».

«Kendi özün etme hicâb kendine,
Tâlib ü matlûb cû sensin sana».

«İlm-i Hak nokta-i sırrında nihân,
Akıl-ı küll eyleyemez anı beyân.
Vâkıf-ı nûkte değil cinn ü melek,
Nev'-i insânâ verildi irfân.
Sûretâ katre'ye benzer âdem,
Gizlidir katre içinde ummân».

«Kaabe kavseyn'i geçüp eriş sarây-ı vahdete,
Sırr-ı ev ednâ Hüdâi cümleden a'lâ imiş».

«Görmeyen çeşm-i basiretle vücûd-ı vahdeti,
Zâkir ü mezkûru bilmez zikre olmaz âşinâ».

(Bu yüce eş'ar'dan sonra İbrahim Hakkı Erzurumî Hazretlerinin nesir şeklinde ifade edilen şu cümleleriyle de bu bahsi süslemek isteriz:

«Ulûm-ı akliyyede kâfirle mü'min müşterektir. Hakiki ilim ulûm-i diniyye olup onun da fevkinde mârifet mevcuttur.»

Bütün bunlardan çıkan sonuç şudur ki: Rûh-ı sultânî ve akıl-ı miâdın hedefi ve varacağı son nokta ilm-i huzurdur. Muhakkıkın-ı kirâm bu konuda şöyle buyurmuşlardır: «Efdal-i ulûm olan huzur, ilm-i huzur avâm-ı nâs'dan hattâ muayyen bir mertebedeki seyr-i sülûk erbâbından dahi gizlidir. O kadar ki mübalâğada hiç bir mahzur yoktur. Hafaza meleklerinden dahi mahfuz ve mesturdur.

Nitekim aslında Hasanü'l-Halebi'nin «Akıl öyle bir nurdur ki hakla bâtılı ayırır başlığı altındaki cümle irfan gözü açık olanlarca pek âşikârdır ki kalblerimizin enisi Muhammed Mustafa (S.A.V.) gibi ferâset sâhibinedir» demekle remiz tarikiyle ve özel hâlinde akıl-ı evveli, yâni nûr-ı Muhammedi'yi anlatmak istemiştir.

**Çünkü bilmezsin gönülden döneni,
Bâri tutgil söylenüben deneni.**

Amma bu fakirin sözü kendine varlık görüp «Benim gibi kimse yoktur, ancak ben varım» diyenlere ve kendini kâmil mükemmil göstermek isteyen inatçı, tartışmayı âdet hâline koyan kimselere değildir. O kimseyedir ki sadece hayır işlemeyi düşünür, kendinden sonra ne söylerler, hakkında ne dedikodu ederler buna önem vermeyen kimseyedir.

(Muktedir mütercim yukarıdaki sözleriyle şunu beyan buyurmak istemektedir ki, ey gaflet ehli, mâdem ki gönül esrarına âşinâlardan değilsin, kalbinde dil gibi ayrı bir lisanın olduğunu bilmektesin. Seyr-i ilâllâh'da, Allahü Zülcelâl yolunda mesâfe alan âriflerin sözünü bâri dinle. Belki o zaman irşad ve hidâyet yolunu bulmuş olursun. Ancak bu sözlerim kendinde benlik görüp bu enâniyetle kendisini kâmil ve mükemmil sananlara değildir. Zira onları benlik günâhı dağlar gibi kuşatmış olup o varlık dağını bir türlü aşamamaktadırlar. Yüksek ve ehliyetli mütercim demek istemektedir ki benlik günâhından kurtulup tevâzu' yolunu bulmak ayrı bir reviş yanına gidiştir. Onda şu pâkize şiirin esrarı tecelli etmektedir.)

**Bu bir özge revîştir âkıl ol divâne sansınlar,
Derüne âşinâ ol, taşradan bigâne sansınlar.**

Bugünün genç neslinin anlayabileceği şekilde yukarıdaki beyitin açıklaması şudur ki: Bu yol hiç bir gidişe benzemeyen yürüyüşdür ki sırrını şu sebepten kimse anlamaz ki sen aslında âkıl iken zâhir gözüyle sana bakanlar seni divâne sanırlar. Hâlbuki sen içten âşinasın amma dıştan bakanlar seni bigâne, bir şeyden anlamaz sanırlar demektir. Nitekim aynı sırrı, ârif ve büyük bir şâirimiz şu emsalsiz şiiri ile dile getirmektedir:

«Mecnun bilindir çokça olan akli başında».

Vâkıa kendisinde varlık tevehhüm etmek dağlar kadar yüce ve bir misli daha bulunmayan günâh-ı kebâirden ise de ve bu sırr-ı ledünni aşağıda arzedeceğimiz Arapça emsalsiz beyitle dile getirilmiş ise de unutmamak gerekir ki bir hadis-i şerifde: (*Fetekebbere alel mütekebbiri sadakatün*) buyurulmuştur. Anlamı şudur ki:

«Kibir aslında en kötü, mezmum bir haslettir amma, kibir edene karşı kibirde isâbet vardır». Bunun hikmeti şudur ki, mütekebbiri kibirle karşılamak onu doğru yola getirme bakımından faydalı ve isabetlidir. Yoksa bunun dışında kendine vücut vermek veya bir vücut tevehhüm etmek öyle bir günahdır ki kebâirden hiç bir günahla ölçülemez.

Yukarıda emsalsiz bir beyit diye tavsif ettiğimiz Arapça beyiti aldıktan sonra şerhini yapacağız:

(*Ve in kulte mâ ezneftü kultü mücibeten,
Hayâtüke zenbün lâ yükâsibihi zenbün*).

Mâna-yı münifi şudur ki:

«Eğer benim büyük günâhım nedir ki hâlâ benden uzak durup kaçıyorsun dersin cevaben derim ki, kendine vücut vermekliliğin öyle bir günahdır ki hiç bir günahla ölçülmez. Ve vâsıl-ı Hak olmağa en büyük engel de budur. Yukarıdaki irşadkâr şiir Cüneyd-i Bağddâdî (R.A.) gibi bir zât-ı akdesin vâsıl-ı Hak olmasına vesile teşkil etmiştir.

Kendini kâmil-i mükemmil göstermek isteyenler zemmolunurken bu ayrıntılı izâhatımız da gözden uzak tutulmamalıdır kanaatindeyiz.

«Akıl Öyle Bir Nürdür ki» diye başhyan serlevhanın nesir kısmında geçen kendinden sonra ne söylerler, hakkında ne gibi dedi-

kodu ederler, buna önem vermeyenlere hitabımızdır» cümlesindeki esrârı aşağıdaki şiir kadar belâgatla dile getiren şiire pek az rastladık dersek mübâlâğa etmemiş oluruz.

«Dost medhinden ne hâsıl, zemm-i düşmandan ne gam,
Fâriğ ü âzâdeyim birdir yanımda medh ü zem».

Anlamı şudur ki: Ben medh ü zem endişesini gönlümden attım, onun için ne dostun medhinden, ne de düşmanın beni zemetmesinden en ufak bir sevinç ve keder duymam, demektir.

Mutasavvifâne ve mertebe-i hakikatta söylenmiş, ancak ırfan ehline hitab eden şu şiiri de ekliyerek sayfalarımıza ayrı bir renk ve revnak vermek isteriz.

«Tutagör yârin etegin, ko ne derse desinler».

Gönlü gözü açık olanlar bilirler ki burada maksud mürşid-i kâmilidir. Ve sâlike bu mısra'da şöyle denilmektedir: Sen mürşidinin etegine yapış, bu cihan halkının sana iyi veya kötü demelerine hiç aldıрма, demektir.

Arapça şu beyitte de bu sırrın başka bir üslûb ile ve tekraren arzında fayda mülâhaza ederiz:

(*İzâ mâ etekte mezemmeti min nâkısın,
Fehiyeşşehâdetü lî bi enni kâmil*).

Anlamı şudur ki: Eğer kötülükle ün salmış her veçhile nâkıs birisi beni sana zemmedecek olursa bil ki ben kâmil bir insanım, mânâsınadır. Zaten bu hakikatları mertebe-i hakikattaki yüce bir ârif olan Gülşeni Tarikatının Piri şu beyitle dile getirmiştir:

«Halk içinde gerçi menfûruz Sezâi gam değil,
Çünkü şâh-ı aşka mensûb olmuşuz râğbetteyiz».

Her kişinin aybını yeter gözet,	Bilirken özünü bilmezdir et.
İsterisen kim olasin ayb-ı bin,	Cehd edüben olmaya gör aybı bin.
Benliği terk edüben Hak'la kaç,	Özün için sen dahi var bir yol aç.
Fi'lini nigü edegör sen sen ol,	Özünü hoş edegör sen sen ol.
Cehd kıl kaygunda meddâh medh	
	ede, Sana yaman söyleyene kath ede.

Nesre (düz yazıya) çevrildiğinde mânâsı şudur ki: Âlemin aybını gözetlediğin yetsin. Unutma ki seni halk eden yüce Mevla bütün ayıplarını bildiği halde Gaffâr - örtücü - esmâsı tecelli ettiğin

den halkın içinde ayıplarını yüzüne vurmamaktadır. Sen de (*Tahallâku bi ahlâkillah*) - Allah'ın ahlâkı ile ahlâklan -, kimsenin aybını arayıcı olup yüzüne vurayım deme. Çünkü ayıp arayıcıların da bir gün gelir ayıpları başkaları tarafından yüzlerine vurulur.

Şunu iyi bil ki bizim sözümüz şu istekli sâdık âşıktır ki kovan arısı gibi her şeyden kendisine yarayanı alır. Bütün eşya ve çiçekler; özellikle güzel kokulu bitkiler, deniz ve nehirler, onun konduğu bal imâline vesile olan yerlerdir. Bir kimse diğer bir kimseden ilim veya haber öğrenecek olursa ikisi arasında muallimi ile öğrencisi arasındaki ilgiye benzer bir hukuk teessüs eder. Hz. Ali (K.V.) bu hususta şöyle buyurmuşlardır:

«Men allemenî harfen fesayyerenî abden. Fe inşâe bâe ve insâe itkun».

Mânay-ı münifi şudur ki: «Bana bir harf öğretmenin kölesi olurum; ister beni ömür boyu köle edinsin, isterse azâd eder.

Bu sözleri te'yid eden Hanefî mezhebinin yüce imâmı, iki cihan serveri (S.A.V.) (*Hüvessirâcî ümmetü*). Yâni, benim ümmetimin ışık ve nûrudur sözleriyle tevkîr buyurduğu imâm-ı himâna ait dercettiğimiz kıssa, öğretmenin ödennesi güç lûtf u ihsânını dile getirmesi bakımından sayfalarımızı süsleyecek niteliktedir.

HİKÂYE

İmâm-ı A'zam bir gün bir evin eyvanında oturmakta imişler. Kendileri mütadları olduğu vechile birkaç ehlullah talebesi ile bir bahsi derinliğine konuşmakta ve onları irşâd buyurmakta imişler. Baktıkları meydanda nâzır olan alanda bâzı çocuklar oynayıp şaka-laşmakta imişler. Hazretin baktığı yerin önünden bir çocukcağının her gelip geçtiğinde yüce allâmenin ta'zimkâr mâhiyette ayağa kalkıp tekrar oturduğu dikkat nazarlarından kaçmamış. Hz. İmâm'ın pek çok kerâmetlerine şahid olan çevresi yine bir kerâmete şahid olacıkları beklediklerinden önce bir şey sormadan susmayı tercih etmişlerse de bu hallerin sık sık tekrerrür ettiğini görerek İmâm-ı A'zama sormak cür'etinde bulunduklarında yüce allâme ve veli onlara şu cevabı vermiştir:

— Hürmetle ayağa kalktığım çocuk üstâdımın oğludur. Ta'zimkâr bir hal alışının sebebi budur.

Çevresindeki âtılar öğulcuğuna bile bu kadar saygı gösterip kendisine hocası ve üstâdım dediği zâtın öğrettiği şeyin neden iba-

ret olduğunu anlamak istediklerinden tâlim olunan hususun alel'âde ve amele taallük eden bir şey olduğunu öğrenince hayretleri büsbütün artmış.

Bu kadar önemsiz bir şeyi ta'lim ettiği için o şeyi öğreten zât'a izâfeten oğluna gösterilen saygı düşünülecek olursa, ya Hazret-i İmâm'a çok önemli bir bilgi ta'lim buyuran zâta karşı göstereceği hürmetin azametini düşünmek bile bizim aklımızın alacağı şeylerden değildir. Varın da siz bu küçük kıssadan hissenize düşen ibret dersini alarak irşâd olun. Ol imâm-ı himâmın yoluna canlar fedâ olsun. Allahü Zülcelâl bu gibi ulemâyı eksik etmesin. Onlar olmasa idi, Muhammed ümmeti karanlıklar içinde kalırdı. Hak (C.C.) bu gibi bilginlerin dereceleri hakkında şöyle buyurmuşlardır:

(*Ütül ilme derecâtın ve kâle innemâ yahşallahe min ba'dihi*). İki cihan serveri (S.A.V.) (*Küllü ulemâi ümmeti keenbiyâi benî isrâil*) buyururken bu gibi yüce zatları kasdetmiştir.

Ey sevgili din kardeşlerim, şunu bilirsiniz ki bu bilginler Hak Tealâ Hazretlerine ulaşmaklığımızın vesilesidirler. Ancak şu şartla ki ilmiyle âmil olmak ve kendisinde Hak (C.C.)'a karşı duyduğu korku ve haşyet tam olmalıdır. Nitekim yüce İmâm'ın durumları tam buna mutabıktır. Bir de ilmiyle âmil olmak bahsinde o kadar ısrar edilmelidir ki onsuz ilmin hiçbir faydası olmaz.

Unutmamak gerekir ki, her hikmetin başı Allah korkusudur (*Re'sül hikmeti mehâfetullah*). Ayrıca buna ilâveten şunu da ekleyelim ki faydasız ilim de hiçbir anlam taşımaz. «Faydasız ilimden sana sığınırım» kutsal kelâmı bunun delilidir. İlimin başı yukarıda da bahsettiğimiz gibi Hak (C.C.)'dan korkmaktır. Yüce Mevlâ ol kişiye bilgin der ki kendisinden korkmuş ola. Nitekim (*Innemâ yahşallahe*) nazm-ı celîlinin anlamı da budur. İlim ziyade oldukça Hak (C.C.)'den korku da ziyade olur. Nitekim Kâinatın Efendisi ve Hâce-i Kâinat (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır: (*A'lemeküm billâhi ve ahşâküm minhü*). Bundan çıkacak mâna şudur ki:

«Allahü Zülcelâl'den bir kimse ne kadar korkarsa o nisbette ilim sâhibi olur»

demektir.

Korkunun nişanı da şudur ki, Allahü Zülcelâlden ne kadar korkarsa o nisbette ilim sâhibidir, demektir. Ayrıca ilmin mal toplamak hedefine mâtuf olmaması mevki sâhibi olmak için kullanılmaması icab eder. Ancak âhiret derecâtını elde etmeğe vesile kılınmalıdır.

Bir âlim ki ilmiyle âmil olmaz ise o gerçekte âlim değil câhildir. Nitekim yüce Mevlâ bu gibi gaflet ehlini yüklü merkebe teşbih etmektedir:

(Meselülleziyne hummilût tevrâte sümme lem yahmilûha kemeselil humâri yahmilû esfâren). Süre-i Cümü'a 5).

Ehlullah Hazerâtının bu mevzularla ilgili beyanlarına uygun şu beyit hakikaten ibret vericidir:

«Zâhidâ ma'zur tut cildinde sıklet var biraz,
Gılzetin fehmlunur hacm-i kitâbından senin».

(Re'sül hikmeti mehâfetullah), yâni, hikmetin başı Allah korkusudur. Kutsal kelâmı elbette ki hakikatın tâ kendisidir. Ancak âşık-ı billâhlar için Hak (C.C.) duyulan aşk ondan haşyet ve korkunun da fevkindedir. Nitekim büyük veliyyelerden Rabiatü'l-Adeviyye Hazretleri şöyle ifade buyurmuşlardır.

«Cânân içinde yoksa eğer, cennet istemem,
Dûzahta varsa vuslat eğer, rahmet istemem.
Yârin hayâli müşfik ise kalb-i yârdan,
Âlemde bir dakika dahi vuslat istemem».

Nitekim aynı yüce veliyye bu konuda yukarıdaki şiirini tamamlar nitelikte şöyle buyurmaktadır:

«Yâ ilâhî eğer sana cehennem korkusu veya cennet arzusuyla kul-luk ediyorsam, bana cennetini harâm et, ve beni cehenneminde yak» buyurduğu gibi âlemlerin yüce Rabbine de şu hitabda bulunmaktadır ki, bunun aynı zamanda vâhdet-i vücud sırrına delâlet ettiğine şüphe yoktur.

«Yâ Rabbi, eğer kıyâmet günü beni cehennem ateşine atmak istersen, öyle bir sırrı ifşâ ederim ki cehennemi benden bin' yıl uzaklaştırır», demiştir. Hüner Allahü Zülcelâl denilen o hüsnü ezeli aşağıdaki mısra'larla beyan edilen sonsuz bir aşkla sevebilmektedir. Yoksa korkmakla değil.

«Senin âşıkların kılmaz nazar firdevs-i a'lâya,
Ne hüriden haber söyler, ne meylerler musaffâya.
Nukuş-ı mâsivallahdan geçirmiş bunları aşkın,
Kuşlar bunca sevdâyı dolaşmışlar bu sevdâya.
Eğer ol âşıkın hâlin sorarsan gayriden sorma,
Sorarsan hâl-i mecnûnu, sor ol ruhsârî leyîlâya.
Gel ey Yûnus gözün yum cemâl-i mâsivallah'dan,
Ki burda göresin Hakk'ı ne lâzım vardı ferdâya».

Yine yüce Mevlâ'ya bir âşık-ı billâhın nasıl bir aşk ile meclûb ve meczûb olduğuna şu ilâhî aşkla memlû satırlar ne kadar lirik bir surette ifade edilmektedir:

«Biz o şühun ezeliden vâlehü hayrânıyız,
Bâde-i aşkın içenden mest-i sergerdânıyız.
Şöyle cezbetmiş bizi şol âfet-i devrâna bak,
Her ne emretse tutarız, kuluyuz kurbânıyız».

«Halk-ı âlem ılda bir kez ıyd için kurbân eder,
Dembedem, saat besâat ben senin kurbanınım».

Her şeyin başı aşk olup korkunun ikinci plânda kaldığını dile getiren şu ibretâmiz şiirlerin letâfetinin takdirini de okurlarımıza bırakıyoruz:

«Kenz-i mahfiden zuhûra geldi eşya lâ cerem,
Ey Sezâi böyle âlemde çün mecbur-ı aşk».

«Cümle ma'sukdur ve âşık perdedir,
Zinde ma'suktur ve âşık müddedir».

Nitekim aynı esrar ve ledünniyyeyi, İbrahim Hakkı Erzurumi (K.S.) şu ârifâne beyit ile incelemiştir:

«Cihânı aşk bil seyreyle Hakk'ı,
Ki ondan cümlesi nâm u nişandır».

Bu esrâr dolusu eş'ar mütâlea buyurulduğu zaman görülür ki her şeyin evveli de, sonu da aşktır. Nitekim seher vakti cânân seyre geldiği vakit ancak bidâr - uyanık - olanlar O'nun cemâl-i pâkini görebilirler:

«Seherde bâğa geldi seyre cânân,
Neler seyreyledi bidâr olanlar».

Bu avâlîme gelişimizin hikmet-i vücûdu sırf Hudâ-yı Lemyezeli bilmek içindir.

«Bil geldiğini mülk-i vücûda ne içindir,
Sa'yet olasin pâdişeh-i kişver-i irfân».

Enbiya Aleyhisselâm iki türlü miras bırakmışlardır. Biri ilm-i zâhir, diğeri ilm-i bâtın. İlm-i bâtın o nevi ilimdir ki hepsinden ef-daldır. Nitekim bu ilmi, eshâb-ı kirâm hazerâtı kâinatın Efendisi

(S.A.V.)'den almışlardır (*). Tâbiin ve eslâfın uluları o ilmi arayıp bulmuşlar, okuyup öğrenmişler ve onunla amel etmişlerdir. Ulûm-ı evvelin (**) nelerdir diye sorulacak olursa bunlar kitâbullah, sünnet, tefsir ve fıkıh ilimleridir. Bunlar her ne kadar iman ilimleri nevilerinden ise de konuları itibariyle hep ilm-i zâhirdir. İlm-i bâtin bu mânaların maârifidir. Cebrâil Aleyhisselâm vasıta olmadan gayb âleminden yâni (*Ev ednâ*) makamından (*Limaallah*) ile bir olmak vakti hâletinde Hz. Resûlün nurlu ve temiz rûhundan alınan ulûmdur. (*Fe evhâ ilâ abdihi mâ evhâ*). Yâni, âraf hazerâtına ilham tarikiyla gelen vüsûkunda şüphe olmayıp asla sultân-ı vehmin galebesine imkân bulunmayan bilgilerdir. Bir bakıma bu ulûm nübüvvet velâyetinden (***) bir cür'a yâni kadehin son damlası olmakla nurani sûrahilerden matlublar için ve sâdık âşıklara mahsus ikrâm olunan iksirlerdir ki bunlar uşşâka görünmez kadehlerle sunulur. Bu ilm-i bâtinin özünde (*Allemel esmâe ve alleme âdemel esmâe küllehâ*) sırrı meknuzdur. Bu ulûmu Hak (C.C.) Âdem (A.S.)'a öğretmiştir (****).

(*) İlm-i bâtinin ilm-i zâhirden ayrılan noktası Hasanü'l-Halebi'nin tercümesinde de işaret edildiği gibi vâkıa ilm-i imandan ise de hakikatta zâhir ilimlerden. Bâtin ilimleri iki yolla iki cihan serverine müntehi olmaktadır ki birisi tarikat-ı Nakşibendiyyede görüldüğü gibi zikir- hafi esrarını muhtevi olup Hz. Ebubekir (R.A.)'a, diğeri de zikir-i cehri tariki olup İmam-ı Ali (K.V.)'ye müntehi olmaktadır.

«Mir'ât-ı mukabildeli sûret gibi hâmiş,
Dilden dile menkul olur esrâr-ı Muhammed.

esrarı evleviyyetle zikir-i hafi ile ilgili ise de binnetice bütün turuk-ı aliyce hâce-i kâinat Efendimiz Hazretlerinin nûrundan ahz-ı feyz etmişlerdir.

(**) Her ne kadar ulûm-ı evvelin denildiği zaman İslâmî bilgiler bakımından mukteditir mütercimün buyurdukları gibi kitâbullah, sünnet, tefsir ve fıkıh ilimleri ise de bugün garp ulemasının ve hattâ hattâ bugün memleketimizde okutulan felsefe derslerinde kastedilen ulûm-ı evvelin Les principes (le prömiye prensip)'den maksad Allah ve ruh, ilm-i vücûd mes'elesi, ilminizin kabli mi, ba'di mi olduğu konularıdır ki hâlen illet-i ülâ'dan maksud bunlardır.

(***) Ulûm-ı nübüvvetin velâyet kısmının bir parçası olduğuna dair tercüme eserinde işaret edilen nokta üzerinde de bir nebze durmak lâzımdır. Her Nebi'nin iki vechesi vardır. Birisi halka karşı olan vechesidir ki, şeriatı teşkil eder. Diğeri ise o peygamber (A.S.) Hakk'a karşı olan yönüdür ki velâyetinden bir cür'a diye kitapta işaret edilen kısım işte bu vecheye taallük etmektedir. Pek çokları bu sırrı anlamadıkları içindir ki Şeyhü'l-Ekber (R.A.)'in «*El-veli fevka'n-nebi*» cümlesini yanlış yorumlayarak velî, nebinin fevkindedir gibi aslı esas olmayan bir isnadı Hazret-i Şeyh'e revâ görmüşlerdir. Ashında yukarılarda anlattığımız gibi kendilerinin maksadı «nebinin velâyeti nebinin nübüvvetinden efdaldır» demek istemişlerdir ki, bu da pek mantıktır. Çünkü nübüvvet nebinin halka teveccühü, velâyet ise Hak Teâlâ'ya yönelmesidir.

(****) Her ne kadar Yâsin-i şerifin havâssının tercümesi bahsinde ilm-i bâtinin haznedarı Âdem Aleyhisselâm gibi gösterilmekte ise de ashında Âdem Aley-

Bu ilmin muallimleri ise ehlullah hazerâtıdır. Bunun fevkinde de seyr-i sülûkte yer alındıkça bir başka ulûm daha zâhir olur ki buna ulûm-ı gaybiyye-i ilâhiyye denilir. Yâni gayb hazinelerinden bahş olunan ulûmdur.

(Dikkat buyurulacak olursa levh-i mahfuz sırlarına dahi temas edilen ulûmun taksim şeklini gösteren levha ulûm-ı gaybiyyede temas buyurulmamıştır. Bunun sebebi şudur ki: Bu esrar ancak bir mürşidi kâminden inâbe almakla öğrenilebilir de ondan. Yâni, kitab okumakla değil, fem-i muhsinden dinlemekle vâkıf olunabilir).

hisselâm sadece esmâya emin olup Zât-ı Hakk'a emin olan ise hakikat-ı Muhammediyyenin hâmlili Muhammed Mustafâ (S.A.V.) Efendimizdir. Tekriren dî olsa aşağıdaki beyit bu ledûn sırrını pek açık seçik anlatmaktadır.

«Zât-ı Hakk'a Mustafâ, esmâya Âdemdir emin,

İkisinden zâhir olmuştur ulûm-ı enbiyâ».

sırrının hikmeti de buradadır. Böyle olunca ilm-i bâtinin hakikî sâhibi elbett. Resûl-i Kibriyâdır. Nitekim defaatla geçti, şanlı nebimiz bir hadis-i şeriflerinde (okurlarımız hatırlayacaklar) şöyle buyurmuşlardır :

— Ben peygamber iken Âdem Aleyhisselâm henüz toprakla su arasında idî veya nutfe idi. Tasavvuf istilâhı ile söyleyelim: Batn-ı numandan bile çıkmamıştı.

Hâzık tabibler geldiler, Hakk'ın ilhâmını böyle anlattılar. Tâ ki uzun ömürlerle çok azablar çekip döşeklere düşenlerin iyi olması için emek verdiler. Türlü türlü hastalık ve illetleri ona göre iyileştirdiler.

Geçen bizden olara ki tabibler,	Kitâbı teşrih insani kılurlar.
Nedir insanı teşrihi diyelüm,	Tabib-i hâzık halleyleyelüm.
Arayup bir kul alurlar da satun,	Bahâsiçün verirler akça altun.
Bırakırlar anı sirke küpüne,	Kalırdı anda tepine tepine.
Anın sirke darasını yer,	Ne kul kalur, ne yurd kalur ne sirke.
Açılur her âsap azmı darnardan,	Bilirsün varsa bu sırda.
Ne yirde ayrılır cem'i ne yerde,	Çekilür her biri rüşen kamerden.
Marızın illetün bilüp ererler,	Ana göre bilip timar uralar.

Ondan sonra tüm ilaçların hastaya ne gibi faydası olduğunu belirtirler ve bunu temin etmek üzere terkipler ve şerbetler hazırlayarak hastaya içirmek için doldururlar. Ayrıca şunu da işaret edelim ki hâzık tabib eserlerinde her bir ilacın faydasını ve yan tesirlerini de beyân eder. İşte bu gibi doktorlar böyle ilaçlar hazırladıktan sonra ve ayrıca bunların yukarıda adı geçen faydalarını birer birer belirterek öğrencilerine öğretirler. Nitekim tıp tarihi bu gibi üstadlarla şakirdlerinin çalışmalarının tarihinden ibarettir. Öğrencileri, hocalarının işaret ettiği gibi çalışarak gösterdikleri yol üzerine doktorluk san'atını icra ederler. Bu kadar asırlar geçmiştir, hep böyle her fende hocası ile talebesinin ortak çalışmaları o fenni ilerletmiş ve sonuca ulaştırmıştır. Bir kişiye beşeriyet icabı bir hastalık âriz olsa bundan dolayı ilaç vermeye ve hastayı iyileştirmeye himmet gösterilir. Böylelikle onların kitaplarını okuyanların ve o kitaplarda gösterilen ilaç tertiplerini tecrübe ile de değerlendirip dertlere çare buldukları görülmektedir. Bir kere düşünelim; tıp ilminden onun ameli ve nazari tecrübelerinden hiçbir bilgisi olmayan, kendine doktor süsü veren kimselerin hazırlayacakları uydurma ilaçlardan hiçbir fayda olur mu? Unutmamak gerekir ki, tıp ilmi hem nazari ve hem de tecrübi bir ilimdir. Bu yol tâkib edildiği takdirde ki hastaların derdine şifa bulunabilir, Yoksa mutabbib yani, kendi kendini hiç bir bilgiye dayanmadan doktorluk sayan ve koca kârı ilaçları ile hasta tedavisine kalkışanlara asla inanmamalıdır. Bir kere düşünmeli ki, bunların ne insandaki nabız mefhumundan ne de hararet-i giraziye denilen normal vücut ısısından haberleri vardır. Böyle uydurma doktorculuk edenlerin verdikleri acı ve tatlı her şurup hastaların canlarını yel ve helâke vermekten başka bir sonuç olmaz. Bir hadis-i şerifi burada zikretmeden geçemiyeceğiz.

Yüce peygamberimiz şöyle buyurmuşlardır: (*İlmi ebdân sümme ilmi edyân*). Mânası şudur ki:

Evvelâ sıhhat ilmi, sonra din ilmi öğrenmelidir.

Yüce hadis-i şerifin hakikati böyle olunca ona göre amel etmek lâzımdır. Yalnız zâhiri mânada açıkladığımız bu hakikate rağmen Kur'an-ı Kerimde her sure ve âyetin bir bâtını mânası olduğu düşünülmalıdır. Kur'an-ı Kerimin içinde ulûm-ı evvelin ve âhirin yani hilkat-i âdemden bugüne kadar geçen ve bilinen ne kadar bilgi varsa mevcuttur denildiğine tüm hastalıkların devasının da onda mevcut olduğunda şüphe yoktur. Nitekim (*Ve nünezzilü minel kur'âni mâ hüve şifâün ve rahmetün lilmü'minin*) (Esrâ: 82) nazm-ı celîlî bunun en açık delilidir. Yüce meâli şudur ki:

Biz Kur'an'ı indirdik ki O'nda mü'minler için şifa ve rahmet mevcuttur (*).

Habib-i Ekrem (S.A.V.) öyle bir hâzık doktordur ki İslâm dini içindeki tüm hastalıkları bilir ve onların devâlarını da bildirir. (*Ve inneke letehdî ilâ sıratın müstekıym*) buna işaret buyurmaktadır.

Ashâb-ı Kirâm, Tâbiîn ve kâmilin hazerâtı, iki cihan serveri (S.A.V.)'in sadık talebesidir. Yalnız okurlarımız dikkat buyuracaklardır ki, yukarıda lâfza konu olan hastalıkların içinde büyük bir

(*) Âriflerce mâlûmdur ki ölüm iki türdür. Birisi mevt-i ihtiyârî, diğeri mevt-i ıztırâridir. İleride Şeyhü'l-Bakkâlin Hazretleri vesilesiyle mevt-i ihtiyâriden ayrıntılarıyla bahsedeceğimizden burada teferruâtıyla anlatmaya gerek yoktur. Mevt-i ıztırâriye gelince:

Bütün beşerin bir gün kendileri için mukadder olan ölüm ile bizzarur karşılaşmaları demektir ki esasen Kur'an-ı Kerim'de bunun zaruretine, yani ızl tırarına (*Halekal mevtü vel hayâte liyeblüvekküm eyyükküm ahsenü amelen*) âyet-i celîlesiyle temas buyurulmuştur. Ancak çok defa tekrar ettiğimiz erbâb-ı hakikat için câri Yûnus Emre'nin şu beyti de unutulmamalıdır:

«Yûnus öldü diye salâ verirler,
Âşıklar ölmez, ölen hayvân imiş».

Evliyâullah Hazerâtı mevt-i ıztırâriyi şöyle târif ederler: Vücûd-ı beşeride kulan günah ve kusurları sonucu feyz ve ruhânî tecelliden şu zâhiri vücûdumuz faydalanmamağa başlar. Unsurdaki kesafet sonucu dahil ve hariç hastalıklar baş gösterir. Kalb ve ruh kendi niteliğini kaybederek ruhânî ve nurânî letafetinden hayvanî kesafete dönüşür. Adetâ bu, şu demektir ki ruh gitgide içinde bulunduğu cisimden kopmağa hazırlanır. Artık Hak (C.C.) rûhu kesâfet peyda eden insan suretindeki behâime Mümit ismiyle tecellî göstermeye başlar. Hastalıklar sekerât-ı mevte doğru yürümeye gider. Amma bu insan suretindeki behâim için böyledir. Aşk-ı ilâhiye düşenlerin bir türlü hastalanmalarının sebebi de budur. Bu hastalığı kabûl edende başka hastalık olmaz ledünniyyâtı bu esrarda meknuzdur.

kasımın mânevi hastalıklar olduğu aşîkârdır. Ayrıca imanlı bütün islâm doktorları vardır ki dinden de kuvvet alarak birçok hastalıkların şifâ ve devâsını bulmuşlar ve eserlerinde bunları ayrıntıları ile belirtmişlerdir. (Nitekim İbn-i Sina'nın Kanun adlı eseri bu fenî ve tecrübi bilgilere bir misâl teşkil ettiği gibi bugün dahi birçok doktorlar bu eserin mütâleasından büyük faydalar görmekte ve yeni yeni keşiflerinde bu eseri dayanak yapmaktadırlar).

Zâhir ulûmuna bu kadar temâs ettikten sonra yine manevî maraz ve irşâdlara geçelim. İki cihan serveri (S.A.V.) Efendimizin şu hadis-i şerifinde irşâda muhtaç olanlara ve tüm mü'minlere doğru yolu nasıl bulabilecekleri işaret buyurulmaktadır:

(*Eshâbî kennücümü bieyyihim iktedeytüm ihtedeytüm*). Yâni :

Benim ashâbım yıldızlar gibidir. Hangisine uyarsanız uyun, hidâyet ve doğru yolu bulursunuz,

demektir. Asırdan asıra tâbiîn efendilerimiz dahi eshâb-ı kirâmdan bu ulûmu kesbedip tecrübeler hâsıl kıldılar. Ve tebe-i tâbiîn efendilerimiz dahi bu bilgileri tâbiînden aldılar. Tâ şimdi bizim zamanımıza kadar irâdet ve icâzetle ondan ona naklolunarak yetiştiriler. Hak Teâlâ (C.C.)'u zamanına göre bir fehmi idrâk, anlayış gücü bağışladı. Şöyle ki: Her vakitte o zaman kavimlerinin mizaçlarını bildiler; siyer ve hadis-i şerifler yardımıyla onların yetiştirmelerine imkân hazırladılar. Dikkat buyurulursa burada ayrı ayrı mertebelerdeki kimselere aynı sözün söylenmesi câiz değildir. Bunda (*Kelîmînâs alâ kadri ukulihî*), yâni herkese idrâki nisbetinde hitap et hadis-i şerifine uyularak ona göre söz söylemek icab eder. Aksi halde hazmedemeyeceği bir sözün hakikat te olsa mertebesi aşağı bir derecededir ki bir kişiye söylenmesi onu zelleye düşürür.

İsabet buyuran bütün müçtehidler böyle yaptıkları gibi hazmedemeyeceği bir ilâcın bir çocuğa veya zayıf bir kimsceye içirilmesi ona iyilikten çok zarar verir. Nitekim tecrübi ulûm olan doktorlukta da durum böyledir. Âlemde hiçbir ilâç ve maraz kalmamıştır ki hâzık tabibler bunun tedâvisi uğrunda gayret sarfetmemiş olsunlar. Şu cihete de işaret etmeli ki muhtelif mizaçlara göre verilecek ilâçlarda ayrıcalık gösterir. Vâkıa hastalık aynı hastalık ama mizaç değişikliği dolayısıyla verilecek ilâcın şekli de değişir. Meselâ: Bir çocukta olan hastalığın yetişmiş bir kimsede ve ihtiyarda da olması tabiidir. Amma verilecek ilâç değişik olmalıdır. Yoksa hastanın zehirlenmesine sebep olur. (Bu hakikatı aşağıdaki beyit ne güzel özetliyor):

«Bil illeti, kıl sonra müdâvâta tasaddî,
Her merhemi, her illete merhem mi sanırsın».

Çünkü bunların mizaçları birbirinden ayrıdır. (Bu sebebledir ki, modern tıpta bu gerçek şöyle ifade edilmiştir. Hastalıklar yok, hastalar vardır). Düşünelim bir kere ki çocuk yiğit olur, sonra ihtiyarlar. Bu devrelerde aynı hastalığın bünyesine etkinliği aynı değildir. Zâhirde hâzık doktor ona denir ki, bu tezahürlerden hiç birisini dikkat nazarından uzak tutmuş olsun. Hak (C.C.)'u bu âlemde hiçbir hastalık vermemiştir ki devası bulunmasın. Yâ hâzık tabib kendi hasta olursa ona ne yapılır? Şöyle gerekir ki ilk evvel yapılacak şey kendi nazarı ile kendine mualece ede yâni, ilâç hazırlaya.

«Ger âlemiyân cümle tabiban başet,
Halli ni künet müşkilimâ illâ hû».

Anlamı şudur ki: Bu âlem büyük bir hastahane olsa ve içindeki bütün insanlar doktor olsalar, benim derdime (Hû)'dan başka çâre yoktur.

Yukarıda hâzık doktorun kendisi hastalandığı zaman nasıl tedâvi olacağına bir nebze işaret etmiştik, amma hastalık ağır seyrediyorsa o zaman ona başka bir hâzık doktor gerekiyor. (*Tabibün yûdâviyyunnâs ve hüve mariydun*), yâni halkı tedâvi eden doktor kendisi hastadır.

Hasta doktor şu halifeye benzer ki tarikatı tekmiil edip icâzet almıştır amma istikrar bulmamıştır. (Yâni telvin mertebesinde tekfine geçememiştir ki, bir mürid rabîta sayesinde şeyhinin akis yolu ile bütün tecellilerine sahip olur amma o bunda makam değil hâl olur. Geçicidir. Tekfine varıp makam sahibi olması için pek çok gayret sarfetmesi gerekir). Kendisini hatıraların havâsından ve hevesinden kurtaramamış veyahut tarikinde sıhhat üzere değildir. Devâir üzere seyeran edip mertebe mertebe makamlar ve menziller kat'edip her bir dairenin ehli olmamakla tamamîyet kazanamamış bir makama dahi uruç edip yükselmemiştir. Onun gibi müptedi bir kimsenin nasıl hareket ederek makam dairesine erişebileceğini azizler aşağıdaki satırlarda beyan buyurmuşlardır.

Öyle ise bu mâna şöyle anlaşılmalıdır ki bir kimse asla şeytanet gururu ile ve nefis dili ile gururlanıp aldanmışlardan olmamalı ve bu sebeble de mahrum olmamalıdır. Öyle ki kendinin ilmine, fikrine ve aklına güvenerek ben Kur'an-ı Kerimin ve hadislerin mânasına vâkıfım, onun için bana Kur'an yeter, şeyh ve mür-

şide ihtiyacım yoktur demeye. Özellikle şunu nazar-ı dikkate almalıdır ki iki cihan serveri, Allah'ın sevgilisi Muhammed Mustafa (S. A.V.) gibi peygamberler sultanı dahi Cebrâil Aleyhisselâm'dan vahiy öğrenirdi. Buna misâl olarak şunu da zikretmeli ki Kâ'be'nin yakınında Cibril-i Emin iki gün kalarak Resûl-i Kibriyâya imâmet ederek ibâdet şeklini öğretmiştir. Vaktâ ki bir tâlibin gönlüne bir mürşide intisab güneşi doğarsa unutmamalıdır ki o mürşidde (*Yedullahi fevka eydihihim*) sırrı tecelli eder. Şöyle ki: İrâdet tohumu gönlünün yüzünde bitmiş olsa onu kendisine âlem-i gaybdan gelmiş bir misafir gibi karşılar. Aslında o misafirin gıdası velilik mertebesine ermiş şeyhlerin memelerinde bulunur. Başka yerde aramak muhaldir. Çünkü ma'sum bir yavru gibi gayb âleminde yeni doğan bu tecellinin gıdasının ancak ehl-i gaybın göğsünden almak imkânı vardır. Böyle olunca bir dervişe düşen vazife o mürşid-i kâmil her nerede bulunursa bulunsun onu mutlaka her türlü zahmeti göze alarak aramak ve ona kavuşmaktır (*). Özellikle bu şeyh ehl-i beyt'ten olursa, onun bir misli ve benzeri yaratılmışlar içinde yoktur. O kadar ender bulunur bir zâttır ki, Resûl-i Kibriyâ (S.A.V.) Efendimizin hakikî vârisidir. Elde edildiği zaman câna minnet bilerek bir kibrit-i ahmer ve tiryâk-i ekber olarak kabul edilmelidir. Kendileri şifa verici bir şerbet ve kâfi bir gıdadır. İşte bizim sultanımız gibi asrın ender yetiştiirdiği bu devirde az bulunur kâmil insan, insan ve cinlerin en şerefli Emir Seyyid Sultan (K.S.) Hazretleri bu rüt-

(*) Bu konuda anlatacağımız kıssa ne denli ders alıcı bir kıssadır. Mevlânâ Ziyâeddin-i Hâlid (K.S.) ki Nakş-ı Bendiyye'nin Hâlidîyye kolunun yüce pîridir. Bir gün kendilerine seyr-i sülûkünü ikmâl buyurması için Hindistan'da Abdullah-ı Dehlevî Hazretlerine gitmesi emir buyurulur. Düşünmeli ki Mevlânâ Hâlid Hazretleri Bağdat-Süleymaniye'dedir. Abdullah-ı Dehlevî ise Hindistan'da bulunmaktadır. O günün mevcut vasıtaları ile mesafenin büyüklüğü dahi meydandadır. Mevlânâ Hâlid Hazretleri sırf bir mürşid bulmak için Hindistana varır. Ve ulu Hazretin kapısını çalarak içeri daha girmeden Abdullah-ı Dehlevî Hazretleri: «İyi ki geldin Hâlid! Bizim helâ temizleyicisi de gitmiş idi, hemen helâyâ git temizlik işine başla» buyurur. Tam otuz dokuz gün tuvalet temizleyiciliği yaptıktan sonra kırkinci günü: «Bu kadar sene oku, okut, sonra gel, ne idüğünü bilmediğin bir ihtiyarın helâ temizleyicisi ol» diye içinden geçirir. Amma daha bunu söylerken kendinden bir hâlet zuhûr eder ki, bu sözlerinden derunî nedâmet duyarak helâyî sakalı ile süpürmeye başlar. O anda içerden yüce sultanın sesi yükselir: «Gel Hâlid, gel, iş tamam oldu» diyerek yanına çağırır ve sülûkünün ikmâl edildiğini bildirdikten sonra hilâfet ve icâzet vererek tekrar Süleymaniye'ye irşâda me'zun ve me'mur kılar.

Ey azız! İşte ehlullah'ın halleri böyledir. İş bu kıssadan alınacak pek çok ders vardır.

*Mürşide dîl ver dilerse keniz-i aşkı bulmağa,
Küntü keniz'in sırrı zira ekmel-i insandadır.*

be ve yüce velilerdendir. Silsilelerinde geçen yüce seyyidler ve onların büyük halifeleri diğer silsilelerde aynı mertebede olan azizler de böyledir. Her biri şeriat âdabını ve tarikat sülûkünü oradan hakikata geçiş önderi olmuş yüce velilerdir. Gönül gözü açık olanlar görürler ki, gönül aynalarında bu zatların en ufak bir bulanıklık, nefislerinde mal ve câh, yâni mevki arzusundan zerre kalmamıştır. Ne zaman ki o ve emsâlî sultanın hizmetine erişilse ölünün gassâl'e kendini teslim ettiği gibi teslim etmelidir. Eğer nefis sapıklığa düşüp böyle bir zâta eriştiği halde acaba bu şeyh kâmil midir, yoksa noksan mıdır diye kalbinden şeytanî şüpheleri çıkarmalıdır. (*Aleyküm bissem'i vettâ'a*), yâni işittik ve itâat ettik fehvasınca iyi bilmelidir ki bir Habeşi kul dahi olsa onun tasarrufunda olmak kendi nefsinin heva ve hevesinde olmaktan çok iyidir. Nitekim şöyle buyurulmuştur. (*Ve in kane abden habesîyyen*). Hakikatte bir mürid kendi zâhiri vücudundan geçmedikçe beyhude yere mürşid aramalıdır. Zira yukarıdaki hikmetin ehli olmadığı anlaşılmıştır.

Kendimiz kendimize yine yeter, Kendiyi diken, kişi ayık yeter (*).
Kendüsünden bir kişi yol varmaya, Ger varırsa ol yolu başarmaya.
Kendüyü teslim eden şeyha selim, Zâkiri mezkûr olur kalbi halim.
Kendüyü terk etmeyince ey civân, Zât-ı pâki bulmağa yoktur nişân.
Kendülüğünden eğer kılsan sefer, Olasın rûh ikliminde müteber.
Bir muallim önüne diz çökmeden, Ta'lim edüben kulağın çekmeden,
Hâsil olmaz bil murâdın ey refik, Hizmet murâdın kılan abdül'atik.

Öyle ise böylece çalışıp tezkiye-i nefis ve tasfiye-i kalb (nefsi kötülüklerden arındırmak ve kalbi temizleme) ve lisanını malâyânî kelimelerden ve sözlerden uzak tutarak daima zikirle uğraşmak gerekir. Kulağı tefsir ve hadis-i şeriflerle yüce Allah'ın zikriyle te-

(*) Bil ki yukarıdaki beyitte kendisine bir ârifin yol seçebilmesi için Allâh ism-i celilini özüne ayna yapması zaruridir. İnsan hakikatı ile o aynaya bakar ise (*Kânullahî ve lâ şey'in meahû*) lâfz-ı celilinin hakikatını bizzat görür. (Kendimiz kendimize yine yeter) ilm-i mahzûnunun esrarına ermiş olur. Bu sırrı açıklayan aşağıdaki beyitlerle bu dip nota son vermiş oluyoruz:

*Her ne var iki cihanda sende hem mestûr olur,
Nâsır-ı Mansûr idi derd-i enel hakkı mübin.
Söyleyen nâsırdır andan tercüman mânsûr olur,
Ârif oldur kim görür nefsin bilir hakkat-yakîn.*

*Ol ki nefsin bilmedi bunda hem anda kör olur,
İstesen didâr-ı dildârı nazar kıl gönlüne.
Hazret-i Mûsâ gibi cân âşık ve dîl Tûr olur,
Sen kitâbullahsın ey cân, sendedir cümle ulûm.
Her ne var iki cihanda sende hem mestûr olur.*

mizlemek gerekir. Bunun gibi gözümüzü de boş yerlere bakmakla meşgul edecek yerde yüce Allah kelâmı olan Kur'an-ı Kerim'in hatına ve sâlihlerin yüzlerine bakmakla görevlendirmeliyiz. Ellerimizi ihsân etmekten ve ayaklarımızı Allah rızası için ibâdet etmek üzere kullanmaktan bir an fâriğ olmamalıyız.

Böyle yaparsak Hak (C.C.)'u Hazretlerinden bu uzuvlarımızın sıhhati için yaptığımız dualar da geri çevrilmez.

(Ayaklarımızı yalnız Hak (C.C.)'uye kulluk etmek ve bu uğurda ibadet için kullanmak sözü geçmiş iken şu yüce kelâm-ı kibarı almadan geçemedik. Yüce veliler şöyle buyurmaktadır: Yüce Mevlâ'nın isimlerini yüceltmek için cihad eden ayakları asla cehennem ateşi yakmaz. Bu sözler bize din-i Ahmedi uğrunda mücadele ve mücâhedenin efdaliyyetini de anlatmaktadır. Ehlullahdan büyük bir âta şehid kimdir? diye sorduklarında o mübarek zât şöyle cevap vermiştir: «İlâ-yı kelimetullah için harb eden şehiddir.» Bundan alınacak pek çok ders olduğuna inanmaktayız).

Yalnız şuna da önemle işaret edelim ki, yan uzuvlarımızın, yani cevârihin en değerlisi, Allahü Zülcelâl'in zikriyle meşgul olduğu için dildir. Diğer uzuvlar ve bedenimizin geri kalan kısımlarının fiilleri ona tâbidir. (Burada biz dil kelimesi ile hem lisan uzvumuzu, hem de kalb ve gönül mânasına gelen dili kasdetmede çok büyük isabet olduğu inancındayız. Nitekim Gülşenî Tarikatının yüce Piri Sezâi Gülşenî Hazretlerinin aşağıdaki ârifâne beytiyle bu sırra açıkça işaret buyurmuştur ki, hâle uygunluğu itibari ile yüce pirin beytiyle sayfalarımızı süslüyoruz:

«Sezâi râiyyettir cümle âzâ,
Vücûd ikliminin şâhı gönüldür».

Anlamı şudur ki: Tüm uzuvlarımız zâhir vücûdumuzda birer tebea olup vücûd ikliminin sultanı gönüldür).

Hak (C.C.) Kitâb-ı Kadîminde şöyle buyuruyor: (*Kad eflaha men tezekkâ ve zekeresme rabbihi fe sallâ*). Bunun gibi iki cihan serveri bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmaktadır:

(*Vellezi nefsihi yedihi lâ yestekıyme imânü ehadüküm hattâ yestekıymü kalbühü hattâ yestekıymü lisânühü ve lâ yestekıyme amelühü*). Anlamı şudur ki:

Şuna emin olun ki nefsim yed-i kudretinde bulunan yüce Mevlâ üzerine yemin ederim ki herhangi birinizin kalbi istikamet üzere olmadıkça imanında istikamet olmaz.

Lisânı istikamet üzere olmayanın da kalbi amelî doğru olamayacağından dilinde istikamet üzere bulunması şarttır.

Ey aziz! Şunu bilesin ki, Hak (C.C.) ruhânî varlıklar olan melekût ruhlarından gönlüne bir yol açmıştır. Gönülden de bir yol açılarak nefsinde varmaktadır. Oradan dahi açılan bir yol senin suretini aydınlatmaktadır. Unutma ki her feyzin sana eriştiği ve meded kıldığı âlem gayb âlemdir. Bu feyizler senin ruhuna, ruhundan kalbine, kalbinden de nefsinde erişir. Nefsinden ise iskeletini teşkil eden kalıbını nurlandırır. Eğer kalıp suretinde karanlık bir amel zuhur eder ve bunun neticesi kesâfet peydâ olursa o karanlığın eseri nefsinde dahi erişir. Bu bulanıklık kalbe erişip oradan ruha intikal ettiğinde kalın bir perde, bir hicap görünür. Ashında nurani varlık olan ruh, bu hicabın te'siri altında kalır. Böylelikle ruhun gayb âlemine açılan penceresi kapanmış olur. Şöyle ki: O âlemin mütâleası o âlemden gelecek meded önlenir, böylelikle zulmâniyet kesif varlık olan kalıp ve nefsimizden nurani mevcudiyet olan ruha dahi etkiler. Böylelikle ruhtaki müşâhede gücü, yeteneği hattâ işitme ve görme hâssası kesilir. Bu hastalığın hâzık doktoruna gitmek gerekir. Bu hâzık doktor ise mürşid-i kâmilidir. Zikir tâlimi ile o mürşid senin gönül pasını siler. Ta'lim oluncak zikirler şu vechile olur: Rûhun görmesini te'minen ism-i Basir - görme esması -, işitmesini te'minen de Şemî' esması, bilmesi için ise Alim esmâ-i ilâhiyyesi mürşid-i kâmil tarafından sâlike zikir ve ders olarak verilir. Kelim esması ise sâlikin güya (söyleyici) olmasını te'min eder.

«Zâhidâ esmâ'da kalma, gel müsemmâ dersin al,
Bil müsemmâdır kamû ta'lim-i esmâ'dan garaz».

İşte ruhi hastalıklar bu vechile şifa bulmuş olur. Bu suretledir ki şifa bulan tâlib ve sâlik kalbden ruh mertebesine, ruhdan sırra, sırdan hafi ve ahfâ'ya izn-i Hak ile irtikâ eder, yükselir (*).

Ahfâ'dan ileri mertebe aşk dairesidir. Ondan ileride akl-ı cüz' dairesi, oradan da akl-ı evvel dairesi gelir. Bu daire kemâl dairesidir. Daha ileri makam sıddıklık dairesi olup bu daire daire-i Yûsuf'dur. Oradan kelimullah dairesi gelir. Bunun üstündeki daire

(*) Burada iki leddünni hakikata iki noktadan temas edeceğiz. Bunlar aynı zamanda seyr-i sülûk hakikat ve âdâbidir.

A) Kaib, ruh, sır, hafi, ahfa, tetâil namı verilen seyr-i sülûk mertebeleridir.

B) Bir sâlik seyr-i sülûkde asla yalnız zikirle matlubuna erişip vâsil-i Hak olamaz. Bu itibarla ki, Ehlullah hazeratı şöyle buyurmuşlardır: Zikirsiz râbita mûsildir. Râbitasız zikir mûsil değildir.

Rûhullah dairesidir. Ondan ilerisinde ise makam-ı Mahmud dairesi vardır. (İstitrâten arz edelim ki, bu daireler seyr-i sülûkteki Halveti Tarikatının sülûküdür).

Hak (C.C.)'u Kitâb-ı Keriminde şöyle buyurmaktadır:

(*Asâ en yeb'aseke rabbûke makâmen mahmûdâ*).

Yâ Rabbi! Bu makam-ı mahmûd kime mahsustur? İki cihan serveri, bunu şöyle açıklamaktadır:

Umarım ki bir tek kişiye mahsus olan bu makam bana tahsis buyurulmuştur.

İşte bu Makam-ı Mahmûdun sâhibi aşağıdaki hadis-i şerifleri ile bu hakikatı şöyle dile getirmektedirler:

Öyle zamanım olur ki, limaallah sırrına erdiğim için bana ne bir melek-i mukarreb, ve ne de gönderilen nebilerden hiçbiri bana yakın olamaz. Bedrû't-tamam, Şemsü'l-İslâm hazretlerinin bu yüce hadisleri limaallah sırrını da dile getirmektedir.

Bu sırrı ifşa buyuran limaallah hakikatının veraset yoluyla ev-yâullah hazeratında da tecelli ettiğini gösteren aşağıdaki ârifâne beyitle sayfamızı tezyin ediyoruz:

«Limaallah sırrına vâkıfır İbrâhim bugün,
Ol sarây-ı vahdet mihmân olan anlar bizi».

Açıklaması şudur ki: Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm bugün Allah ile bir olmak sırrına vâkıftır. İşte o vahdet sarayına misafir olanlar ancak bizi anlayabilir).

Şöyle bilin ki: Bütün Nebiler ki bunlar Rabbânî feyiz ve Sübhânî vahye, sultânî ilhâmât ve Rahmân'ın (C.C.) beşâretine nâil olmuşlardır. Ve menbaı cem'-i kerâmettir, yâni bütün kerâmetlerin kaynağıdır. Başlarına mutlaka limaallah tâcı konmuştur. Sâhib-i limaallahtırlar.

Limaallah tâcının daimi hâmile, tavk-ı a'taynâke lûtfunun muhâtabı, iki cihan serveri (S.A.V.) pâk-i rûhundan evvelce gelen bütün müste'idin-i evvel'in-i kirâm, yâni Hak (C.C.)'u'dan vahy ü ilhâm almağa yetenekli bütün hazerât yalnız şanlı nebimizden meded umarlar. Sonra gelenler, mertbe ve derecelerine göre yüce Hak dostları, yâni veliler, Habib-i Ekrem (S.A.V.)'in sonsuz lûtf u ih-sanlarından medetres olmuşlardır. Yâni feyz alıp medetlenmişlerdir. Ehlullah hazeratının bunlara ve âriflerin kalbleri üzerinde par-

layan, ondan sızan nur tecellileridir. Bu nurânî cemâl tecellileri âlemlere ise kutbül'-aktâb hazerâtı vasıtasıyla intikal eder. Cemî-i mükevvênâta bütün yaratılmışlara ilâhî feyz onun mübarek nazarlarıyla erişir. Kutbül'-aktâb hazerâtı âleme Hak (C.C.)'u tarafından açılmış bir penceredir. Eğer o olmasa Hakk'ın ayn'ı bu âleme müteveccih olmaz. (Burada şu sır mevcuttur ki, kutbiyyetin batinında olması dışında eğer insân-ı kâmil mevcut olmazsa bu âlem sılacı olur).

Hak (C.C.)'nın emr-i ilâhisi şöyledir ki, kutbül'-aktâb'ın icazeti, yâni izni olmadan bir nesne yerinden kıpırdanamaz. Bu kutbül'-aktâb hazerâtı ahkâm-ı kudretin mazharı olan şerif vücuttur. Nâsıl ki güneş cümle eşyaya ışık ve nur verirse ve bu ziyâdan her varlık yeteneği kadar hissesini alırsa kutbül'-aktâb hazerâtı dahi mazhariyyetine erdiği makam-ı mahmûd dâiresinden âlemlere ışık saçarak, âlemler ol nur ile şa'şasından müstenir olurlar (*).

Limaallah bu makamdır kıl nazar, Ne melek yol buldu anda ne beşer.
Bu sözü hoş fehmeder ehl-i nazar, Kaabe kavseyn ile ev ednâ niker.
Söz çok oldu dört kitâbın müşkilin, Rûh-ı a'zamdan bilir sırt-ı beşer.
Her kim ol rûha tevessül kılma, Men aref sırrına irişmez ol er.
Zâhir ü bâtin birikse kişide, Sanasın cem'oldu şems ile kamer.

(*) Kutbül'-Aktâb, yâhut insân-ı kâmil o kutsal zattır ki, âlemler onun yüzü suyu hürmetine vardır. Bu âlem ona bir mektebhane olmuştur. O halk şeklinde tecelli eden Hak'dır. Abdülkerim-i Ciyli (K.S.) bu sırâ şöyle temas buyurmaktadır: İnsân-ı Kâmil adlı eserinde aynen şöyle denilmektedir: «O ölümleri diriltir ve her şeye gücü yeter» meâlindeki âyette görülen (hüve) zamiri Veliye râcidir ki, evleviyyetle mutasarrıf-ı zamân olan zâttır, yâni kutbül'-aktâbdır. Aşağıdaki mısra'lar insân-ı kâmil, yâni kutbül'-aktâb'ın niteliklerini dile getirmektedir:

«Küntü kenzin sırrıdır dünya ve ukbâdan garaz,
Ona mektebhânedir bu çarh-ı minâ'dan garaz».

Ey sâlikler! Unutmayın ki Hak C.C.) yukarıda da işaret ettiğimiz gibi bunca dikenin derdini sırf yegâne gül olan insân-ı kâmil için çeker. Bağbanın bir gül için bunca dikene tahammül etmesi hep bu sırdandır.

YÂSİN SÛRE-İ ŞERİFESİNİN HAVÂSSİ HAKKINDA EMİR SULTAN'A İZAFE BUĞURULAN SİRLARLA İLGİLİ RİVAYETLER

Ey aziz! Bilesin ve şunu iyi anlayasın ki Yâsin sûre-i azimesinin havâssı şerhinden okurlarımıza aktarabildiklerimiz, teşbih câiz ise, güneşin bir zerresi veya denizden bir katresi mesabesindedir. Bununla beraber bütün gayretimle sâdık tâliblere ve âşık-i billâhlara Emir Sultan (K.S.)'nın havâss-ı esrârını gücümüz nisbetinde intikal ettirdik. Bu suretle Hak tâliblerine pek çok hakikat ruşen olup esrâr-ı Muhammediyyeden bir miktar ilâhî feyiz erişmiş oldu sanırız. Böylelikle kendilerinin dünya ve âhiretleri umulur ki ma'mûr ola. Belki Hak (C.C.) bendelerini bu hayırlı işe sebep kılar, âmin. Yâ Rabbel'âlemin.

TENBİH

Bilesin ki Yâsin sûresi içinde yedi yerde (Mübîn) ismi geçer. Bunlar mübîn esmâsıdır. Yâsin-i şerifi okurken ne zaman mübîn ismine erişirsen orada okuyacağın bir dua vardır. Bu dua Yâsin sûresine mahsustur ki, o duaya (Câzibe-i Rahmâniyye-i Cemâliyye) adı verilir. Yâsin-i şerifi okuyup her mübîn geldikte o dua okunursa Hak (C.C.) okuyanın dileğini yerine getirir. Hak (C.C.) emr-i ilâhîsi ile ilk şart odur ki her vücûd-ı aziz ve kendine Hakk'a secdeyi düstur ittihaz eden kimse duasının tezelden kabûl buyurulmasını isterse gerekir ki ilk iş olarak Câzibe-i Rahmâniyye-i Cemâliyye) duasını bellesin. Ondan sonra dua-i hayâtı ezberlesin. Bu hazırlıklar yerine getirildikten sonra gusûl abdesti ile temizlenip en temiz ebliselerini giyip önce şeriatın emir buyurduğu gibi zâhirini pâk eylesin. Bâtınında da kendisine yakışmayacak ve uygun olmayacak fiillerden uzak kalsın. Kibir, kin, hasislik, hased ve benzeri şeylerden nefsinin arındırsın. Böylelikle içinde dış beş duygu yâni, (havass-ı hamse-i zâhire) ve ayrıca mâna âleminde hükûmrân bânîni beş duyguyu da tamamen pâk olmayan şeylerden arındırsın. Yâsin sûresinin emrettiği meşguliyetlerden başka fiil ve sözlerden tamamıy-

le perhiz etsin. Yâsin sûresine arabî ayın ilk günlerinde başlaması daha uygun olur. Bu suretle on dördüncü gecenin cuma gecesine rastlaması ihtimali çoğalır. Eğer bu olmazsa perşembe günü başlasın ki ayın ilk günü bunlar kabil ola. Sonra temiz hakiki beyaz porselen çiniye Yâsin sûresini baştan sona kadar yazdırasın (mümkün ise kendi yazsın). Eğer böyle bir çini ele geçmezse beyaz temiz bir şişeye yazsın veya yazdırsın. Misk ve zağferan ve gül suyu, amber bulundursun. Bunları yedi günde tamamlasın. Her gün yazmağa başlamadan evvel Yâsin sûresini ya üç kere, veyahut bir kere hızip bahriyle okumalıdır. Amma yazacağı tarafı önünde hazır bulundurup bir miktar da reyhan ve zambak koymuş ola. Şişe veya fağfûrun ağzını sağlam bir muşamba ile kapattıktan sonra Yâsin-i şerifi okumaya başlasın. *Fi imâmin mübîn'i* yazmağa başlasın. Ancak Yâsin sûresindeki mübînler yedi yerde geçtiği için bunların tamamlanmasının yedi gün süreceği tabiidir.

Yalnız şuna dikkat etmelidir ki her mübîn geldikçe durup Câzibe-i Rahmâniyye-i Cemâliyye duasını okumalıdır. Her defa okumaya başladıkta bu vechile yetmiş defa okunmuş olur. *Bismillâhirrahmânirrahıym Yâsin, Yâsin, Yâsin vel kur'ânîl hakîm* sûresinin her mübînine geldikte Câzibe-i Rahmâniyye-i Cemâliyye duasını okuyup sûre-i şerifenin duasını da okuyup sonuna kadar bu suretle yedi defa yahut üç kere veyahut hiç olmazsa bir defada tamam ettikten sonra mübîn'e gelinceye kadar hangi mübînine eriştiyse oradan yine son mübînine varıncaya değin yedi mübîninin yedi günde yazılması bitmiş olur. Ondan sonra onu reyhan ve zambakla karıştırıp ya zemzem suyuyla veya bu da bulunmazsa cuma günü yağan yağmur suyu ile ezip bir temiz şişeye koyup saklamalıdır. (Süt veya su ile de bunun gibi yağmur suyu ile bu şişe doldurulabilir). Duanın geri kalan kısmı yedi günde okunacağına göre hatırdan çıkarmıyarak beş vakit namazın her birini edâ ettikten sonra mübînlerle varıkça yine dua-i Câzibe-i Rahmâniyye-i Cemâliyyeyi okumalı, sonra besmele-i şerif ile başlayarak yetmiş defa Yâsin Yâsin Yâsin deyip mübârek sûreyi bitirince yukarıda anlattığımız gibi bütün mübînlerde duayı okumalı, şişenin içine üflemelidir. Gece yarısı yanan ak bir mumla ağzını kuvvetlice kapadıktan sonra kendisine uyku da gelmiş olsa şişeyi önüne koyup mumu getirip beklemeli ve muhakkak Yâsin sûresini dediğimiz gibi bahsi geçen dua ile birlikte bir defa okuyup üflemelidir. İşte bu suretle okunmuş sudan ya dörtte birini veyahut yedide birini içen dilek sâhibi dileğine şu şekilde erişir ki, Hak (C.C.) ona kâmil bir akıl verir, ayrıca firaset ve kıyâset sâhibi olur. Bunun dışında Yüce Mevlâ'nın feyziyle hâfızası çok

kuvvetlenir. Eğer bir hastalıktan şikâyetçi ise bu marazdan kurtulur. Bu minvâl üzere Yâsin sûresini ve duaları okuyan, cümle âlemin sevgilisi ve gelecek belâ ve felâketlerden de emin olmuş bulunur.

Sâhib-i ilm-i ferâset ola ol,	Hakim-i hük-m-i riyâset ola ol.
Hem tasarruf âleminde dest-i res,	Bulayın ehl-i keramet ola ol.
Ola Rabbi zidni ilmen her nefes,	Akl-ı evvel pür kıyâset ola ol.
Aklıyle feth ola her türlü bâb,	Her nazar kâmil firâset ola ol.
Cümle âlem zihni fikrinde sakim,	Festekim'le istikamet bula ol.
Kim okur Yâsin, hatâsı mahvolur,	Dâfi-i zenbi esâdet ola ol.
Her ki Yâsin okuya subh u mesâ,	Şâfi-i yevm-i kıyâmet ola ol.
Virdi Yâsin olanın bir zahmete,	Elini sürmek kifâyet ola ol.
Kalb-i Kur'an kalbini kalbde tutar,	Her zaman sâhip saâdet ola ol.
Kim bilir Yâsin selim olur sahih,	Cümle illetten selâmet ola ol.
O! zücâcî hıfzedip zihni bilen,	Ârif-i ilm-i hilâfet ola ol.

Ve dahi her müzmin hastalığa ve her geçmeyen ağrıya Yâsin sûresini bir defa okuyup o şişenin içine üfürüp ondan ağrır yerine sürse veya bir miktar bal şerbetine katarak üç gün veya yedi gün içse Hak (C.C.) yardımları ile o hastalıktan kurtulur ve bir daha hastalık nüksetmez. Şu hususu da açıklayalım ki bir adam batin hastalıklarından biri ile meselâ: Yalancılık, kendini beğenmek ve hasislik ve buna benzer şeyler gibi bir marazla hastalansa aynı dua ve sûre onun da batını hastalığından kurtulmasına Allh'ın izni ile sebeb olur.

Her ne illet batını zâhir ki var, Def'olur bu mâ ile bil âşıkâr.
İşbu mâ'dır şüphesiz mâü'l-hayât, Zindedir kim kıldıysa bunu şikâr.

Ey ziz! Şunu bilesin ki ruh bu içtima'la bütün işlerden tasarruf sâhibi olur. Yukarıdan beri Yâsin sûresinin her âyet ve vefkını gücümüz nisbetinde özet hâlinde anlatmağa çalıştık. Şunu itiraf ederiz ki bütün gayretlerimize rağmen siz okuyucularımıza aktardığımız kısımlar denizden bir katrenin ve güneşten bir zerrenin iletilmesi gibidir. Ancak bununla şu görevi yerine getirdiğimize inanıyoruz ki ârifler zerreden güneşe, katreden deryaya ulaşabilirler. Daha doğrusu zerreyi gören şemsin azametini, katreyi içen denizin yüceliğini istidlâl eder. Bundan gayrı yukarıdaki izahlarımızla din kardeşlerimize Kur'an-ı azimin yüceliğini bahse konu duaların sevab ve nûranîyetini bir bedir gibi parlak ve zâhir kılıp onların hak yoluna dönmelerini temin edebildikse bizim için en büyük mutluluk olur. Böylelikle her mertebede din kardeşimiz, arzettiğimiz hususlardan mer-

tebesine göre hisse alır. Eğer beşerîyet icabı günahkâr, fâsık ve fâcir iseler salâh bulurlar. Eğer Hak (C.C.) sâdık âşıklarından iseler ilâhi seyirde mesafe kat'etmiş olurlar. Hepsî de iki cihanda saâdet bulur. Bu hususu yüce Mevlâ Kitâb-ı Kadiminde şu âyet-i kerime ile işaret buyurmuştur: (Yevme tebyaddu vücûhün...)

Ve dahi şu da unutulmamalıdır ki, yüce Allah kelâmının bir âyetini öğretmek veya bir sûreyi okumağa delâlet etmek veya bir aşra muhabbet verdirmek cümle cihan halkını doyurmaktan ve bu geniş sadakaların sevâbından evlâdır. Zira dünyanın içinde bulunan hiçbir şeyden Kur'an-ı Kerimin okuyucusundan elde edilecek sevab ve haz bulunamaz. Bütün bu anlattıklarımızdan maksadımız şudur ki, yüce Allah kelâmının okunmasından erişilecek feyzin bütün memleket halkına erişmesini ve bu bendenizin de bu feyizden hisseyap olmasını temennidir.

(Rabbi yessir) duâsının ve fazlının tecellisi olarak şunu da arz edelim ki, Yâsin sûre-i azimesinin okunması yaygınlaştıkça bu memlekette Hak Teâlâ devletini dâim etsin Sultânımız Selim Hân'ın da izzeti ve nusreti gün be gün artar ve müzâaf olur. Ya Rabbel âlemini! Sultânımızın ömürlerini uzun et, âmin.

RÜBAİ

Ver Hüdâyâ izz ü nusretler ana, Tâ ola a'dâ-i dinin kârîi.
Ana kim sen veresin feth ü zafer, Cümle âlem olur anın tâîi.

Cifir ilmiyle ilgili olarak İmam-ı Abdullah-ı Cifri şöyle buyurmaktadır ki, 920 H. tarihi (Sin)'in (Şin)'a galib olduğu tarihtir. Bununla Yavuz Sultan Selim'in zaferlerine işaret edildiği gibi ayrıca şu keşfi de beyan buyurmaktadır: Hak (C.C.) Kitâb-ı Kadiminde kendisini zikreden ehl-i islâma ve onun emirine müjdeler vaad buyurmaktadır ki yukarıda geçen 920 H. tarihi bu müjdelerin tahakkuk tarihidir. Bu sırâ özetle işaretten sonra teberrüken şu âyet-i kerimeyi alarak Mevlâ'nın sıyânet ve nusretine güveniyoruz:

(Feinnezzikri tenfa'ul mü'minin).

YÂSİN SÜRESİNİN HÂSSALARI

İLK HÂSSA

Seyyid Muhammedü'l-Buhârî (K.S.)'nin Yâsin Süresinin Şerhi kitabının birinci hâssası şudur ki, bir kimse bir iş için evinden çıkıp bir yere gitmek istese veya büyük, küçük kimselerin bulunduğu bir topluluktan bir istekte bulunsu veyahut da bunun gibi yerlere varmak istese şöyle yapmalıdır. Yâsin süresini bir şişe içine, eğer şişe yoksa bir çanak suya okuyup üfürse veya o su ile abdest alsın veya yüzünü yıkasa her kiminle görüşürse görüşsün karşısındaki ondan ayrılmayacak kadar dostu olur, yetmiş iki melek kendisinin koruyucusu ve nâzırı olarak tüm işlerinde yardımcısı olurlar. Ayrıca bütün âfetler ve zâhiri elemelerden veya bâtinî rahatsızlıklardan Yâsin süresinin berekâtı ile korunmuş olur.

İKİNCİ HÂSSA

Her kim Yâsin-i şerifi kabirler arasında okuyacak olursa o kabirlerde yatanların azap çekenlerinin azapları yetmiş gün içinde geçer. Günahlarının nev'i ne olursa olsun hasenâta tebdil olur. Kabirlerinde yatan cennet ehli olanların ise Yâsin-i şerifin berekâtı ile yetmiş derece mertebeleri artar.

HİKÂYE

Sehl bin Tüsterî (K.S.) Halilullah İbrahim Aleyhisselâm'ın bir kıssasını şöyle nakletmektedir:

Bir gün bir zât gelerek İbrahim Aleyhisselâm'a Yâsin süresi hakkındaki düşüncelerini sorar. Hz. İbrahim bu soruyu şöyle cevaplandırır:

— Bu sûre öyle bir ilâhi esmâ tecellisidir ki, Allahü Zülcelâl'in ilminden lem'a olan bu mübarek sûre ile her kim dua etse elbette ve

elbette duası kabul olunur. Dua eden, sâlih kullardan olsun veya olmasın, yine de duası müstecâb olur.

Yâsin süresi öyle azim bir süredir ki, iki cihan serveri (S.A.V.) bu sûre ile öğünüp (*Elhamdü lillâhillezi ekremeni bi sûreti yâsin ve kul hüvallahü ehad*). buyurmuşlardır. Yüce anlamı şudur ki:

Alemlerin eşsiz yaratıcısına hamd olsun ki O beni Yâsin süresi, Âyetel-Kürsî ve Kul hüvallahü ehad ile tekrim buyurdu.

Yine Habib-i Ekrem bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

(*Men karee yâsin fi leylihi ve nehârihi lem yüdrihü zenbün*). Mânâ-yı münifi şudur ki:

Yâsin süresini gece ve gündüz dilinden düşürmeyen bir mü'mine günah târi olmaz.

ÜÇÜNCÜ HÂSSA

Bir kimseye bir gam veya müşkil erişmiş olsa Yâsin-i şerifi okusa ve duâlarını yapsa Allahü Zülcelâl ondan gam ve müşkili ne ise düçar olduğu sıkıntıyı kaldırır. Bir kimseye düşmanları iftira etmiş olsalar ve bundan kurtulmak da mümkün olmasa üç gün oruç tutup her gün beş vakit namazdan sonra dört defa Yâsin süresini okusa ve Yâsin-i şerifte her mübin geldikte Câzibe-i Rahmâniyye-i Cemâliyye duâsını yapsa Hak Teâlâ onu kulların idrâki dışında ve tahmin edemeyecekleri bir surette halâs eder ki cümle âlem bu kurtarılışa hayrân kalır. İftira ıslâha, iftira edenler de sonunda kendisine dostluk etmeye mecbur kalırlar.

DÖRDÜNCÜ HÂSSA

Herhangi bir kimse gemide bulunsu, deniz dağlara çıkacak kadar dalgalı olsa itikadî sağlam bir kişi ise Yâsin-i şerifi okuyup geminin her tarafına üflesse o muhalif rüzgâr kesilir. Hem dahi batma tehlikesinden ırak olur. Ayrıca deniz çok dalgalı, hemen hemen geminin batması kaçınılmaz gibi olsa, harfleri mukatta' şeklinde yazıp denize atsa hemen deniz sakinleşir, kesin olarak batacağı sanılan gemi kurtulur.

BEŞİNCİ HÂSSA

İrfan ehlinin reisi Seyyid Emir Sultan şöyle buyururlar ki: Bir kişi Yâsin sûre-i şerifini okusa, kazaya kalmış namazlarının telâfisi.

mümkün olur. Bu niyette olan bir mü'minin hâlis niyeti şöylelikle zuhura gelir. Cuma günü veya gecesi temizce bir gusûl abdesti alıp, abdest namazından sonra da kırk bir rek'at namaz kılrsa her rek'atında Fâtiha-i şerifeden sonra Yâsin sûresini okusa, kırk bir yıllık kazaya kalmış namazı keffâret olunur. Aynı zamanda bu kırk bir yıl içinde işlemiş olduğu hatâlar da af buyrulur. Allahü Zülcelâl'in ona kırk bir yıl gece ve gündüz ve geceleri sabaha kadar ibâdet edip dört kerre hacca gitmenin sevâbını ihsan buyurur.

ALTINCI HÂSSA

Eğer dilersen ki devlet ve izzetin artsın, mutluluk kapıları ardına kadar açılsın. Bu dileği başka bir kimseye de isterse şöyle yapması gerekir: Temizce abdest aldıktan sonra iki rek'at namaz kıl-sın. Her ayın ilk gününden üçüncü gününe kadar bu ibadete başla-mış olsun. Şuna da işaret edelim ki, çarşamba veya cuma gününe rastlamış olması evlâdır. Bahsettiğimiz rek'atların her birisinde fâ-tiha-i şerife okuduktan sonra Yâsin sûresini de okusun. Namazdan fâriğ olunca üç defa Yâsin-i şerif ve yüz kere ihlâs sûresini oku-malıdır. Ayrıca yetmiş âyete'l-kürsî ve yüz on bir fâtiha-i şerife okunmalıdır. Bunları tâkiben elini kaldırıp hâcet eliyle şu duayı oku-malıdır:

(Allahümmeftah aleynâ ebvâbel hayri vekşif aleynâ ve alâ ibâ-dikessâlihıyne ve allimnî min ilmike ve fehhimnî anke ve edhulnî ebvâbe üzzetike ve ebvâbe rahmetike rabbeneftah beynenâ ve bey-ne kavminâ bilhakki ve ente hayrül fâtihıyne bihakki bismillâhir-rahmânirrahıym ve bihakki Kâf Hâ Yâ Ayn, Sâd ve bihakki Hâ Mim Ayn, Sîn Kaf ve bihakki Yâsin velkür'anıl hakim inneke leminel mürseline alâ sıratın müstekıym, tenziylel aziyyirrahıym.)

Mâna-yı münifi şudur ki:

Yâ Rabbel âlemin, bana hayır kapılarını aç, kendi sâlih kulla-rına açtığın bu kapılarla ilminden (burada kasd olunan ilim ilm-i ledündür) ilim ihsan buyur. Bana ayrıca izzet ve rahmet kapılarını aç. Yâ Rabbi! Sen hayır kapılarının fâtihisin. Bana ve benim mü'min kardeşlerime hak ve hayır ihsân et. Yâsin vel kur'anıl hakim ki, indirdiğin bu sûre yüzü suyu hürmetine bütün kapıları küşâde kıl.

Bu duâ-yı şerifi okuduktan sonra sana Hak C.C.) Hazretleri öy-le kapılar açar ki Yâsin-i şerifin berekâtıyla bu görülen esrâra cümle âlem hayrân kalır.

YEDİNCİ HÂSSA

Eğer Enbiyâ Aleyhisselâm'ın ruhları ile Allah dostlarının, yâni evliyâullahın pâk ruhları ile aşinalık etmek istersen veya bunlardan hangisinin ruhunu kendine cezbetmek istersen Yâsin sûresi içindeki yedi mübinden her mübin'e gelindikte dilediğin rûhun sâhibini, ism-i şerifini anarak şu duâ-yı şerifi oku:

Allahümme bellîğ sevâbe kırâeti sûre-i yâsin ve mâ tebiahâ minel kırâeti ilâ rûhi azizü).

Mâna-yı münifi şöyledir ki:

Yâ Rabbi! Okunan Yâsin-i şerifin sevâbını falan azizin rûh-ı şerifi-ne irsal buyur. Kendi nûrunla onun pâk rûhunu nurlandır. Yâ ilâhi! Sen ki her şeye gücü yeten meliksin. Bu rûhun nazarını merhametin gereği ba-na atıf buyur. Böylelikle maksûdumu hâsıl eyle. Senin her şeye gücün yeter

Murâdı her ne ise onu zikrederek duasını bitirir. Eğer bu dilek kendisi için değil de başka birisi için ise yâni mütekellim yerine yâ-ni, kendisine o rûhun cezbedilmesi dileği yerine istediği adamın ismini kor. Böylelikle uyûni yerine unûhu denilmesi gerekir. Ayrıca yetmiş defa Yâsin Yâsin dedikten sonra sonuna kadar bu duayı oku-yup bitirir. Her mübin'e geldikte üçer defa fâtiha ve ihlâs-ı şerifi de okuyarak Yâsin'in tamamını ikmâl ettikten sonra ibtidâdan baş-lıyarak yetmiş defa Yâsin Yâsin'der sonra sûre-i şerif okur. İlk mü-bin'e varıncaya kadar devam edip orada durur. İsteddiği ruh hangisi ise yüz fâtiha ve yüz ihlâs okuyup yüz otuz iki kere de salâvat ge-tirip buna ilâveten yüz onbir defa âyete'l-kürsiyi okur, yetmiş defa da tevbe istiğfar eyler. On bir kere de Lâ ilâhe illâallah Muhamme-den Resûlüllah deyip her gün bir mübin'e varıncaya kadar ve her mübin'in arasında da zikrolunan fâtiha, ihlâs, salâvat ve tevhidin adedleri tamam oluncaya dek kimseyle konuşmayıp evvelki gün-de fi imâmin mübin'e erişinceye kadar bu minval üzere okumaya devam eder. Ve dâvet sahibinin muradı için sıhhat ve selâmeti için, âkıbetinin hayr olması için de söylediğimiz sayıda sûre ve duaları yerine getirirse ikinci günde ikinci mübin'de atası anası ve ecdadı ile ehl ü iyâli için ayrıca bunların uzun ömürlü olmaları hususunda okumaya devam eder. Üçüncü mübin'e gelindikte herkime biat edip icâzet almış ise o silsiledeki azizlerin ruhları için yine söylediğimiz adedleri aynıyla okumaya itina göstermelidir.

Dördüncü günde ise dördüncü mübin'e gelindikte Hz. Emir Sul-

tan'ın mübarek ruhları için ve başkaca silsilesinde geçmiş yüce sey-yidler için Hazret-i Resûl Aleyhisselâm'a varıncaya kadar yine dediğimiz adette ve diğer silsilelerde ne kadar şeyh ve halifeler var ise cümlesi için dahi dua eder.

Beşinci günü beşinci mübin'e gelindikte geçmiş âdil sultanlar için ve kendi veliahdi olan pâdişahın adâlet ve dâdının çoğalmasi ayrıca uzun ömürlü olmaları için dediklerimizi yine aynen okuma ya devam etmelidir.

Altıncı gününde ise altıncı mübin'e gelindikte ricâl-i gayb ve cümle kutuplar için ruhâniyetlerinin hakk'a yakınlıkta her an çoğalmasını okuyarak dua etmelidir.

Yedinci günü cumaya gelse daha uygun olur) yedinci mübin'e gelindikte Resûl Aleyhisselâm ile diğer yüce peygamberlerin pâk ve mutahhar ruhları için aynı söylediğimiz sayılarda sûre ve dualar tamamlanmalıdır. Yetmiş yedi bin tevhid ile beraber yedi günün içinde her namazdan sonra Yâsin sûresini üç defa okuyup yine her mübin'de (*Allahümme bellîğ sevâbe...*) duası okunmalıdır. On salâvat, on ihlâs ve on fâtiha, on istiğfar, on âyete'l-kürsî ve yüz defa (*Lâ ilâhe illâllah Muhammedün Resûlüllah*) diyerek oruç ve namaza devam etmek üzere her türlü hayvan etinden perhiz edilmelidir. Ve bu yedi gün içinde edâ edilen cemi-i salâvatı cezbetmesini dilediği ruha bağışlamalıdır. Meselâ: Eğer cezbetmek istediği ruh Seyyid Muhammedü'l-Buhârî'nin ruhu ise ona, şu duayı ithaf buyurmalıdır: (*A'teytû leke sevâbe hâzihi hâzihil eyyâmes seb'ate*).

Yüce anlamı şudur ki:

Yâ Rabbi! Yedi gün içinde okuduğum sûre ve duânın sevablarını Seyyid Muhammedü'l-Buhârî'nin ruhuna iysâl buyur, O'nun pâk ruhunun bir saat dahi benden ayrılmamasını iki cihan serveri Âhir Zaman Peygamberi Hazret-i Muhammed (S.A.V.) hürmetine niyâz ediyorum. Dileğimi kabûl buyur yâ Rabbi,

diyerek istirhamda bulunur. İstenilen ruh kendisine yukarıdaki yüce velî gibi ilâhî kurbiyyet verilen Hızır Aleyhisselâm'ın bölüğünden ise her türlü tasarrufa gücü yettiğinden ondan ancak şefaati niyaz olunur. Bunun aksi eğer istenilen ruh ehl-i cehennem ruhlarından ise yüce Mevlâ (C.C.) onü azaptan kurtarır.

HİKÂYE ve KISSA

Şeyh Muhiddin Arabî (R.A.) bir gün Konya seyrangâhında ge-

zintiye çıkmıştı. Bir kısım erkek çocukların oynamakta olduğunu, yalnız bunlardan bir tanesinin onlara katılmayarak bir yere çekilip ağlamakta olduğunu görür ki, hâlini gören herkesin yüreği parça parça olacak bir manzara arz ediyordu. Bundan çok müteessir olan Hz. Şeyh çocuğa yaklaşıp

— Yavrum, neden sen bu çocuklarla oynamıyorsun, boyuna ağlıyorsun?

Çocuk şu cevabı verdi:

— Ya şeyh! Bir kimsenin atası ve anası kabirde dayanılmaz azap içinde iken hiç oğlu eğlenir oynar mı? O ma'suma oynamak, gülmek ne revâ! Ey yüce mürşid! Ayaklarınızın bastığı toprağın kurbanı olayım, ana ve babamı kurtarmağa şefaati et, derman olursa ancak senden olur..

Şeyh (R.A.) bâtin gözüyle baktı gördü ki çocuğun ana ve babasının kabirlerine cehennemden bir ark açılmış değirmen arkı gibi dönmekte ve (*Hufretün min huferin...*) hadis-i şerifinin muktezâsınca öyle bir ateş havuzuna dönmüştü ki sanki kabirleri ateş deryası olmuş idi. Bunların kapatılan bu ateş deryası içinden kuş ol-salar kurtulmalarına imkân yoktu. Kemikleri o ateşin içinde katranla yanıp parça parça olarak yine durmaksızın aynı şiddetli ateşin etkenliğinde tekrar tekrar yanmakta idi. Her saatte beş yüz ke-re bu dayanılmaz durum tekerrür edip durmakta idi. Hazret-i Şeyh (R.A.)'in bu hal rikkatini celbetmiş, mübarek gözlerinden yaşlar dökülmeye başlamıştı. Bu azap ehlini kurtarmaya kasteyleyerek hikmet-i ilâhiyeye bakın ki o an Yâsin-i şerifi okuyan Hazret-i Şeyhin (R.A.) yukarıdan beri arzettiğimiz duasının yedinci günü de tamamlanmış idi. Hemen o duanın tüm sevâbını o ma'sumun ve babasına ve anasına bağışlayarak hediye eylemiş, bunun sonucu hemen-cecik o anda kabirlerine açılan cehennem kapıları kapanmış, cennetten öyle güzel bir yol açılmıştı ki toprakları misk ü anber karanfil kokularıyla dolmuş, kabirleri şarki cennet bahçelerinden bir gülistan olmuştu. Öyle ki ateş ve katran ırmağı yerine kevser ırmakları akmağa başlamış, bu suretle ol mü'min ve mü'mineye cennet huzuru bahşolunmuştu.

Bu hâli gönül gözüyle gören çocuk Şeyh (R.A.)'in ayaklarına kapanarak hem şükranını beyân etmiş, hem de kendisini hizmetine kabul buyurulmasını istirham etmişti. Sırr-ı kader tecelli ederek bu istirham şâyân-ı kabûl görülmüş, Hazret-i Şeyhin otuz yıl hazer ve seferde hizmetinde bulunmuş, o ma'sum yavru büyüüp ehlullah'ın yücelerinden olmuştu. Ahmed Sultan adıyla anılan bu

inüm-taz velî'nin kabir-i şerifleri Konya yakınında olup, kendileri bir hânikahta ve mezarda defnolunmuştur. Konya halkı gerek bu kıssayı ve gerekse onun yüce pâyesini bilmektedir.

Bu kıssadan çıkan hikmetlere bir nazar atfedelim. Önce Ahmed Sultan'ın baba ve anasını azâba ducâr eden sebebi araştıralım.

Şeyh-i Ekber (R.A.) Ahmedin babasına kendilerini bu elim azâba ducâr eden günahlarının ne olduğunu sormuş, Ahmedin babası şöyle cevap vermişti:

— Ya Şeyh! Hatâmız şu idi ki: Hâtunumu aldığım gece sevişmekten ve musahibetten gaflete düşmüştük. Böylelikle yatsı namazını unutmuşuz. On iki yıldır gördüğümüz azap bu yüzdendir. Sana Cenâb-ı Hak sonsuz lütf u merhamet buyursun ki imdadımıza yetişip bizi bu azaptan kurtarmış olsun.

Ey okurlar! Gafil olmayın, düşünün ki bir namaz vaktini kaçırmak ne büyük bir azap vesilesi oluyor. Her zaman Şeyh-i Ekber (R.A.) gibi imdat edecek er az bulunur. Hiçbir zaman namazlarınızı (*) kaçırmayın. Ayrıca daha on iki yaşında iken gönül gözü

(*) Bu bahiste bazı ledûn esrarını dip not olarak almakta zaruret görülmüştür.

a) Yukarıdaki kıssada bir namaz vaktini gafletle terkedip kılmamanın azâbı tasvir edilmektedir. Elbette bu haktır. Şeriatın bir tek hükmünü bile ihmale bir mü'min için cevaz yoktur. Ancak her bir sözü de mertebesine göre değerlendirmek gerekir. (*Kelliminnâs alâ kadri ukulihim*). Hadis-i şerifinin medlûlünü iyi anlamak icab eder. Bu sebebledir ki, Niyazi Mısri (K.S.) şöyle buyurmuştur:

*«Hakikat dülber-i ra'nâ gibidir,
Anın zerrin libâsıdır şeriat.
Sakin soyma anı nâmahrem içre.
Yüzün suyu hayâsıdır şeriat».*

b) Unutmamak gerekir ki, Ebû'l-Abbâs-ı Dinurî (K.S.) şöyle buyurmuşlardır:

Cenâb-ı Hak'ın bir kısım kulları vardır ki mârifet-i ilâhiyeye sâlih olmaları için onları Hak (C.C.) ibâdet ve tâat ile meşgul eder. Diğer bir kısım kulları daha vardır ki, hizmet ve ibadetten ziyade mârifet-i ilâhiyeye sâlih olmaları için onları da Hakim-i Mutlak Hazretleri Emânet-i Kübrâyı mârifet ettirir.

Bayezid-i Bistâmî (K.S.) aynı mealde şöyle buyurmuşlardır:

Cenâb-ı Allâmülguyûb kulüb-i evliyaya muttali olduğundan onlardan emânet-i kübrâyı mârifete tehammülü olmayan zâhidleri ibâdetle meşgul eder.

Hâle uygun düşen şu beyitle bu dip nota son verelim:

*Yâr ile ayyârı farketmek bu sûret hâlidir,
Çünkü bir oldu bizimcün yârimiz ayyârımız.*

ile ana ve babasının kabirde azap çektiğini görebilecek oğul da her zaman bulunmaz. Hak (C.C.) hiç kimseye zulmetmez, fakat adâleti de mutlaktır. Mizan günü sevab kefişi ağır basan bir kasaptan bir dâvacı çıkıp şöyle diyebilir:

Bu kasap benim satın aldığım ete yapıştığı yağ elinde kalmak suretiyle hukukuma tecavüz etmişti.

Bu kadarcık bir kul hakkına tecavüzü dolayısı ile o kasap cennete gidecekken cehennemlik olur. Nitekim Hak (C.C.) Kelâm-ı Kadiminde şöyle buyurmuştur:

(*Femen ya'mel miskale zerretin hayren yereh, vemen ya'mel miskale zerretin şerren yereh*).

Mâna-yı münifi şudur ki:

Zerre-i miskal hayr işleyen karşılığını görür, zerre-i miskal şer işleyen de karşılığını görür.

Ey okurlar! Görüyorsunuz ki, Kur'an-ı Kerimin kırâeti ile bir kişi nice bunlar gibi olağanüstü hallerin zuhurunu görmekte gecikmez. Ve Kur'an-ı Azimüşşân'ın kırâeti ile onun bir harfinin müekkeli olan meleğin azamet ve kudreti o kadar büyüktür ki, maşrik ve mağrip arasında olan halktan cehennem ehli bulunmuş nice kimseleri bir işaretle cennete sokmaya kâdirdir. Şunu düşün ve hikmetini anla ki, bütün görünen bu teayyün âleminin varlığına sebep olan iki harftir. (*İzâ erâde şey'en en yekule lehu kün feyekün*). Yüce anlamı şudur ki: Hak (C.C.) bir şeyin olmasını irâde buyurduğu zaman ol der ve o şey olur, demektir. Böylece zikrolunan şeyin husulünde sanırsız ki şek ve şüphe yoktur. Bu fevkalâde-likleri tecrübe etmiş nice azizler vardır. Dedğimiz gibi makbul ruh-lardan her birini herkim celb ü zapteder, her ne iş için yardım taleb ederse o iş yerini bulur.

SEKİZİNCİ HÂSSA

Eğer iki cihan serverini rû'yanda görmek istersen yüz otuz iki gün hiç bırakmamak şartı ile oruçlu olarak her gün namazı edâ ettikten sonra Yasin-i şerifi okuyasın ve her mübin'e vardığın zaman bir fâtiha, yüz otuz iki kere salâvat getirdikten sonra yüz altmış beş defa (*Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammedem Resûlullah*) demelisin.

Kitabın mütercimi bunu tâkiben şöyle demektedir: Atam Sey-

Yid Nûru'l-Halebi şöyle buyurmuştu: «Vaktâki bu şehri gördüm ve tam bir niyetle onun gereklerini yerine getirdim. O gece rû'yamda şanlı nehimizi gördüm. En parlak güneşlerden daha parlak bir nur ile leme'ân ediyordu. Mübârek ellerinde büyükçe ve güzel bir ağaç vardı. Bu ağacın azameti öyle bir manzara gösteriyordu ki, sanki bütün iklimleri tutmuştu. Ağacın ucu göklere değmiş, öyle sanılırdı ki güneş o ağaçtan doğmaktadır. Yukarı başında iri hatla yazılmış şu ibare göze çarpıyordu: (*Yâsin vel kur'ânîl hakîm inneke leminel mürselin*). Bana dönerek şu hitabda bulundu: «Nuri, şu hatları oku.» Budağın başından mübârek ellerine varıncaya kadar Yâsin-i şerif sûresini tamam ettim. İki cihan serveri bu kerre de yüzüme nazar buyurup şöyle emrettiler. «İkinci budağı dahi oku.» Velhâsıl budakları okudum. Böylelikle yedi kere Yâsin-i şerifi hatmetmiş oldum. Her bir budağı okudukça bana ayrı bir âlem, ind-i ilâhîde olan bir ilim keşfolunuyordu. Öyle bir hâle eriştim ki sanki bütün Kur'an-ı Kerimin bâtin ma'nâları bana ayân olmuştu. Sonra mübârek nazarlarını üzerime tevcih buyurarak şöyle dediler: «Nuri! Bu hatlar benim sırrımın sırrıdır.» Başka bir mânada ifade etmek gerekirse kılıcımın sırrı sırrımın da kılıcıdır. Yâsin-i şerif bir bakıma Selimin sırrıdır. Her budak başına parmakları ile yüz kırk rakamını işaret edip bu esrârı bana ta'lim buyurdular.

Bu tecellinin dikkat ettim, vukuu tarihi hicretin 892'nci yılına tesadüf etmektedir. Ayrıca iki cihan serveri (S.A.V.) enfûsî anlamda mahbub, güzel ma'nâlar ihsan buyurmuşlardır.

Huzurlarında bir derviş bulunuyordu. Vahdet sırrının dersini alan bu dervişin adı derviş Veli'dir. Bu vâkianın âfâki ma'nâsını da izhar buyurarak o dervişe dönüp şöyle buyurdular: «Hey derviş Veli! Erenlere gizli âşikâr bütün esrar ma'lûm olur».

Sonradan tebessüm buyurarak şu ledünniyyâtı dahi izhâr ettiler:

— Âlemlerin sığındığı Sultan Bâyezid Hân'ın başı (Sin) ile başlayan bir oğlu dünyaya gelecek, şeriatımın hükmünü icra edip yedi iklimle hükümrân olacaktır.

Bu kıssadan anlaşılan şudur ki, Seyyid Nuru'l-Halebi rû'yasında gördüğü ledünniyyâtı sultanına anlattığı zaman bu rû'yayı şu sır-ra binaen tâbir eylemiştir. Sultan Bâyezid-i Veli'nin baş harfi (Sin) olan oğluna iki cihan serverinin şeriat ahkâmını yedi iklimle hâkim kılmak nasib ve müyesser olacaktır.

RÜBAİ

Sen müyesser eyle ey Vehhâb ana
Her taraftan eyle feth-i bâb ana.
Ver ana bâki nekini devleti,
Tâ itâat kıla şeyhi şâb ana.

Ya kardeş bilesin ki yüz otuz iki gün içinde elbette meşgul olanın sıdkına göre tecelli etse gerektir ki bu kişi velev şaki bile olsa Yâsin-i şerifin yüz otuz iki gün okunmasının verdiği feyz ü bereket ile şekaveti saidliğe dönüştürülerek iki cihanda suadâ zümresinden olur. Böylelikle kötülük ve isyanları hasenâta tebdil olunur (*).

(*) Aşağıdaki mâruzatımız seyyiâtın hasenâta dönüştürülmesindeki ledün sırrını Gülşenî Tarikatının yüce piri Sezâî Gülşenî (K.S.) aşağıdaki şiriyle şöyle ifşa buyurmaktadır:

«Olar kim bezm-i bâkide içüp mest-i harâb oldu,
Olar her şeyde Hakk'ı görüldü ref'-i hicâb oldu.
O mekteptir ki olmaz onda kâilî kıyl ü harf ü sant,
Okurlar vahdeti sırdan olar sâhip hitâp oldu.
Olar giydi melâmet hırkasın zillet kabûl etti,
Veli mülk-i hakikatta olar sâhip nisâp oldu.
Oların menzilin kimse Sezâî eylemez idrâk,
Oların seyyiâtın çünkü ebrârı sevâb oldu.

Seyyiâtın hasenâta tebdili, başka bir deyişle şekavetin saidliğe dönüştürülmesi, hatta levh-i mahfuzda sûreta şaki görünen ve bu şekavet bir cilve-i ilâhî'den ibaret bulunan yücebîr velî ile şakirdi arasında geçen bir kıssaya da burada yer vererek şaki ve saiyd ledünniyyâtını izhâr etmek isteriz.

HİKÂYE

Yüce bir velî'nin kendisine çok mutî' bir dervîşi varmış. Bu itâat âdeta meyyitin gassâle teslimiyyeti raddesine varmış. (Gassâl: Âhîret âlemine göçen mevtayı yıkayana verilen isimdir). Bu dervîş şeyhine sarsılmaz rabitasının sonucunu keşfi açılmış, bir de bakmış ki (gönül gözüyle) levh-i mahfuzda şeyhinin şaki olduğu yazılmış. Her gün mürşidinden ders almaya gelen dervîş hayret ve dehşet içinde kalmış... Nasıl kalmasın ki, sayesinde keşfi açılan yüce mürşidi levh-i mahfuzda şaki olarak görülmektedir. Mürşidine gittiğinde bir türlü aklına ders girmemekte imiş. Bunu zaten keşfetmiş olan yüce mürşid sâlik'e dönerek :

— Sen dersine baksana, benim Hak (C.C.) ile olan cilvelerim şakillik ve saidliğim seni ne alâkadar eder, deyince çok mahcup olan mürid dersini öğrenmeye devam etmiş. Evine gittiği zaman levh-i mahfuzda tekrar bakmış ki mürşidi bu kerre de şaki iken said olmuş.

Gönül gözü açık olanlara son devirlerin kutbül-aktabının yüce bir kelâmını anlatarak bu dipnota son vereceğiz.

DOKUZUNCU HÂSSA

Herhangi bir mü'min kardeşimiz Hz. Ebubekir (R.A.) veya Hz. Osman'ı ve evleviyyetle Hz. Ömer'i ve Hz. Ali (K.V.)'yi rû'yasında görmüş olsa elbetteki bu yüce halifelerin feyz ü berekâtı ile her işi ahsan olur.

Hulefâ-i Râşidinden herhangi birini rû'yasında görmek isteyen kimse, görmek istediği azizin ism-i şerifi sayısınca namazlarına âzamî itina gösterip oruç da tutarak Yâsin-i şerifi okursa muradına erer. Bunun için istediği zâtın ism-i şerifini yazmak lâzımdır. Örnek vermek istersek meselâ: Siddik-ı âzamı görmek isteyen kimse şu malûmatla önceden mücehhez olmalıdır. Hz. Ebubekir'in ism-i şerifi Abdullahtır. Bu ismin adedi yüz kırk üçtür. Amma asıl isimleri Ebubekir'dir ki, bunun adedi üç yüz otuz üçtür. Bu süre zarfında oruçlu olup ismin adedi kadar sûre-i Yâsini okumalıdır. Hz. Ebubekir (R.A.)'i görmek müyesser olduktan ise meşgul olanın kalbinde öyle bir sıdk hâsıl olur ki cümle âlemin sıdkı bir araya gelse ona eşit olmaz ve olamaz.

Eğer bir kimse Hz. Ömer (R.A.)'i rû'yada görmek istiyorsa Ömer isminin adedi üç yüz on dur. Bu itibarla kaç günde tamamlarsa tamamlasın Yâsin-i şerifi üç yüz on kere okuması gerekir. Kendilerini rû'yada görmek müyesser olursa adalette öyle bir heybet gösterir ki bütün cihanın halkı bir araya gelse onun adlinin bir misâli vücud bulamaz. Onda adâlet gün gibi meşgulünün alınnda parlar.

Hz. Osman-ı Zinnüreyin ve Hz. Ali (K.V.)'yi görse tüm işlerinde ona yardımcı ve öğretici olurlar. Onların ahlâkı Yâsin-i şerifin meşgulünde de aynen tezâhür eder.

Hz. Ali (K.V.)'nin temiz ruhunu kendine çekmek isteyen, yani celbetmek isteyen mü'minin yapacağı bazı görevler vardır. Şöyle ki: On bir gün süre ile ve sahîh bir niyetle halvete çekilip her gün gece ve gündüz Yâsin sure-i şerifesini okumalı, her mübin'e varıldıkta Hz. Ali (K.V.)'nin duasını da okuyarak bu vazifeyi yerine getirmelidir.

Kutbül-Ârifin olan o yüce velî anlayışı kıt bir müridine hiddetle şöyle söylemiş :

— Benim halkla olan münasebetim seni ne ilgilendirir! Hak'la olan gizli münasebetimden bir haberin var mı? İşte bu sırra mebnidir ki, ehlullah'ın ezeli ma'suku ile aralarındaki cilyeye karışmamalı. Eğer ledünniyâtını anlayamıyor ise sükûtu tercih etmelidir.

Nitekim iki cihan serveri (S.A.V.) bir gazâsında aynı duayı okumuşlardır. Aliyyü'l-Mürtezâ (K.V.) o dua berekâtı ile emr-i Nebi'ye uyarak derhal Resûl-i Ekrem'in yanına gelmiştir.

Vaktaki Ashâb-ı Kirâm tümü ile yaralanıp Siddik-ı A'zam da dahil, yarasız tek bir sahabe kalmadığı sırada Hz. Ebubekir (R.A.) iki cihan serverinin yanına gelerek İmam-ı Ali'nin celbi için dua eylemesini Resûlullah'dan niyaz etmiştir. Resûl-i Kibriya (S.A.V.) cevâben :

«Yâ Siddik! Bilirsin ki ben bir abdim (kulum) ve o kulluğun gereği aksine hareket edemem» buyurmuşlardır. Tam o saatta Cibril-i Emin gelerek iki cihan serverini selâmladıktan ve Siddik-ı Ekber'e hâl ü hâtır sorduktan sonra Hz. Ebubekir'in dileği vechile derhal Resûl-i Ekrem'in kendisini beklediğinin Hz. Ali'ye iletileceğini beyanla şunları da eklemiştir:

«Yâ Muhammed! Senden dua ve taleb, bizden ise derhal icâbet olduğunu bilirsin. Emr-i risâlet penâhilerini derhal Hz. Ali'ye iletiriz. Göz açıp kapayınca kadar Ali (K.V.) yanına erişmiş olur.»

Cibril-i Emin'in tavsiyesi üzerine iki cihan serveri üç defa «Ali, Ali, Ali» dedi. Bu ismin üçüncü tekrarında Ali (K.V.):

«Lebbeyk yâ Resûlallah» deyip huzur-u Nebi'ye erişti. Düşünmek gerektir ki, Tebük'ün bulunduğu yer Medine-i Münevvere'den tahminen 500 km. yoldur. Bu kadar mesafenin göz açıp kapayınca kadar geçen bir sürede kat'edilmiş olması şanlı nebimizin elbette mucizelerinden birini daha teşkil eder.

Huzûr-ı Nebi'ye gelen Ali (K.V.)'ye Fahr-i Kâinat Efendimiz Sihap isimli tûlbentini Hz. Ali (K.V.)'nin başına giydirdi. Ayrıca bütün giydiklerini de kendisine verdi. Hattâ o kadar ki mübarek gömleğini çıkararak ona giydirdi. Esmâ binti Amis Hz. Ali'ye rastladıkta şöyle dedi:

— Ya İmam! Sen herhangi bir sokaktan geçsen mübarek kokun sokağı dolduruyor, bunun hikmetini anlamakta âciz kalıyoruz, diye sorduğundan, Allah'ın arslanı şu cevabı vermiştir:

— Ya Esmâ! Bu bendeki koku Tebük gazâsında Resûl-i Ekrem'in gömleğini giymekliğim dolayısıyla onun emsalsiz güzel kokusu benden de etrafa yayılmaktadır.

Aziz okurlarım! Tebük gazâsında iki cihan serveri (S.A.V.) Hz. Ali'yi celbettiği zaman belinden Zülfikarını da çözüp Hz. Ali'ye ku-

şattı. Ayrıca Döldül denilen bineğini de Ali (R.A.)'ya vardı ki artık bu emanetler Ali (K.V.)'nin yanında kalmıştı. Cebrâil (A.S.) Allah tarafından öğrendiği duayı Hz. Ali'ye de öğretti. Hz. Ali (K.V.) bütün gazvelerde o duanın berekâtı ile daima kâfirlere karşı galip gelir, onları darmadağın ederdi. Bundan başka hemen hemen her gazvede küffârın başındaki beylerini tümü ile esir alırdı. O dua-yı şerife budur:

HAZRET-İ ALİ (K.V.) NİN DUASI

(Nâdi aliyyen mazharul acâip tecid avnâleke finnevayip bi nübüvvetike yâ Muhammed küllü hemmü gammü seyenceli velâyetike edrekeni yâ aliyyi yâ aliyyi ya aliyyi bi izzetike ya kaviyyi ya veliyyi ya veliyyü vefiyyi ya ganiyyi yâ mu'ti ya hayyü ya kayyüm).

Hız. Ali (K.V.)'nin okuduğu dua meâlen şöyledir:

Hız. Ali (K.V.) duasının sonucu olarak iki cihan serverinin nübüvveti hürmetine Hak (C.C.)'nin izzet, velâyet ve vefa ve gına ayrıca Hayy ü Kayyüm esmâsından istiâne ederek dilediğinin yerine getirilmesini dua eylemektedir ki bu dua bütün dilek sahibi mü'minler için bir vird-i zebân olmalıdır.

Herhangi bir kimse Hız. Ali (K.V.)'yi rû'yasında görmek isterse o aziz için gerekmektedir ki Ali (K.V.)'nin adedi olan yüz on sayı kadar Yâsin sûre-i cellesini okumalıdır. Ayrıca nâde aliyyen duasını da on bir defa okumayı ihmal etmemelidir. Elbette ve elbette üç veya yedi günde Hız. Aliyyü'l-Mürtezâ'yı rû'yasında görmek müyesser olur. Bundan başka tüm bilgiler ona ma'lûm olur. Her neden sual ederlerse etsinler derhal cevaba muktedir bulunur. Allahü Zülcelâl'in emri, Yâsin-i şerif ve dua berekâtı ile ne kadar büyük bir müşkili olursa olsun çözümlenir.

ONUNCU HÂSSA

Eğer bir kimse kaybolmuş birisini uzak bir yerden geri getirmek istiyorsa hiç ara vermeden huzuruna gelinceye kadar Yâsin-i şerifi yirmi bir defa okumalı, her mübin'e geldikte: (Yâ câmi'an-nâsi liyevmin lâ raybe fihi rüdde aleyye - dâlle inneke lâ tuhlifül miâdi duâsını okur.

Mâna-yı münifi şudur ki:

Yâ ilâhî! Sen ki, hiç şüphe yok va'dinde hulfetmezsin. Bütün kullarını bir araya toplayacaksın. Bu yüce kelâmının yüzü suyu hürmetine falan kulunu gayb olduğu yerden bana gönder,

Bundan sonra o gaibin ismi adedi kadar Yâsin-i şerif okumalıdır. Eğer o kimse yaşıyorsa, sıhhatte ve gelmeye muktedir ise yedi denizden ötede de olsa gelir, bulunduğu yerde bir türlü karar edemiyerek çağırılan mahalle kavuşur.

ON BİRİNCİ HÂSSA

Ey mü'min kardeşim, eğer işlediğin fili ve söylediğin sözü kimse bilmesin istiyorsan, hattâ buna zâhir ve bâtın ehlinde kimse muttali' olmasın arzusunda isen, ayın ilk dördüncü gününe kadar (ilk veya ikinci günü olması evlâdır) evvelâ temiz bir gusûl abdesti aldıktan sonra namaz kılmak için de abdest alıp yetmiş defa Yâsin Yâsin dedikten sonra mübarek süreyi okumaya devamla yüz iki defa (Allâhümme yâ mübin) demelisin. Kırk beş defa da (Summün bükümün umyün fehüm lâ yûbsırün) duâsını sağ tarafına üfüresin. Ayrıca (Akadtü ebsârihi cemiiyyün halâike an yemînihi) yani, sağında bulunanların gözlerinin bağlanmasına dua etmelisin.

İkinci mübin'e geldikte yüz iki defa da (Summün bükümün umyün fehüm lâ yesme'un) duâsını edesin. Ayrıca (Akadtü esmâü cemii halâyika en şimâli) Anlamı şudur ki: Kuzeyimde bulunan tüm halkın kulaklarını bağladım bunda beni başarılı kıl duâsını edesin.

Üçüncü mübin'e geldikte ise yüz iki kere dahi (Summün bükümün umyün fehüm lâ yetekellemün) diyesin. Ayrıca (Akadtü kelâmü cemii halâike an halkın) yani, bütün halkın bu sırrımı söylemesi için dillerini bağladım, beni bunda başarılı kıl niyazında bulunasın diyerek ilk mübin'de sağına ikincisinde soluna, üçüncüsünde ardına üfüresin.

Dördüncü mübin'de ise yüz iki kere (Summün bükümün umyün fehüm lâ yetükune) demelisin. Ayrıca (Akadtü nutkun cemii halâyika min beyni eydi) diyerek karşına üfleyesin.

Beşinci mübin'de yüz iki defa da (Summün bükümün umyün fehüm lâ ya'lemüne) dedikten sonra yine (Akadtü ilmi cemiiyyül alâike min fevkîhi) başından etrafa üfüresin.

Altıncı mübin'de ise yüz iki defa (Summün bükümün umyün fehüm lâ ya'kulüne) dedikten sonra (Akadtü ukulü cemii halâyike min tahti) yani tüm varlıkların akıllarını bağladım diyerek ve başarılı olmanı niyaz ederek alt tarafa okuyasın.

Yedinci mübin'e gelince yüz iki defa daha (Summün bükümün

umyün fehüm lâ yetezekkerüne) dedikten sonra şunu ilâve edesin: (Akadtü ve hâtemtû ve rabettü ve sedettü ve cema'tü fi cemiyyül halâyika) diyesin amma her mübin'e gelidikte yüz iki defa (Allâhümme yâ mübin)'i de ve kırk beş defa da (Summün bükümün umyün)'ü okuyasın. En doğru ve uygun olanı budur. Ayrıca böylelikle her türlü şerir kimsenin şirretlik ve kötülüklerinden emin olasın. Kur'ân-ı Azimüşşân'ın bereketi ile sakladığın sırdan hiç kimsenin haberi olmaz.

ON İKİNCİ HÂSSA

Herhangi bir kimse hakkında söylenen kötü sözlerden çekinerek onların iftira ve gıybetlerine karşı dillerini bağlamak isterse altmış adet ufacak taş topladıktan sonra her birine bir Yâsin-i şerif okuyup bu okunmuş taşları bir kâğıtta ve iyice muhafazalı bir şekilde evin batı kısmına gömdükten sonra dahi on defa Yâsin-i şerif tekrar etmelidir. Bu sûre-i muazzamayı gömüldüğü yere üfürdükten sonra şöyle niyaz etmelidir:

Yâ Rabbi! Bu sûre-i muazzamanın hakkı için tüm bana düşmanlık edenlerin dillerini tut ve gözlerini bana karşı bağlı kıl diyesin, ondan sonra Yâsin-i şerifin bereketi ile olacak fevkalâde işleri göresin.

ON ÜÇÜNCÜ HASSA

Herhangi bir kimseye çaresi bulunmaz bir şekilde sihir, yâni büyü yapmış olsalar zâhir tedavileri ile şifası bulunmayan bu dertten kurtulmak isteyen kimse; muazzam sûre olan Yâsin-i şerifi bir kâğıt üzerine yazdıktan sonra misk ve safranla ıslattıktan sonra gül suyuna da batırarak hazır edip ilk mübin'den sonra mukatta' şeklinde fâtiha-i şerifeyi de yazmış bulunmalıdır.

İkinci mübin'i takiben âyetel kürsiyi yine aynı şekilde kaleme almalıdır.

Üçüncü mübin'e gelindikten sonra ise şu âyet-i kerimeyi yine mukatta' olarak yazmalıdır ki, âyet-i celile şöyledir:

(Hüvallahüllezî lâ ilâhe illâ hû âlimül gaybi veşşehâdeti).

Mâna-yı münifi şudur ki:

Alemlerin yüce yaratıcısı olan Allahü Zülcelâl gayb âleminde ve görünürde olan her şeyi bilir.

Dördüncü mübin'e gelince (Kul yâ eyyühe! kâfirüne) sûresini mukatta' olarak yukarıdaki minval üzere tahrir etmelidir.

Beşinci mübin'i takiben (İhlâs-ı şerifi) de yukarıdaki minval üzere kaleme aldıktan sonra,

Altıncı mübin'e gelinir ki, burada (Kul eüzü birabbil felâkı) sûresini yazmalıdır ve okumalıdır.

Son mübin olan yedinci mübin'i takiben ise (Kul eüzü birabbinâsi) sûresini mukatta' olarak yazıp safran ve gül suyu ile ve yağmur suyunu da ilâve ederek bir kâbın içine koymalıdır.

Bu gusül abdestine yetecek kadar miktarca fazla olmalıdır ki gerektiğinde gusül de edilmesi mümkün olabilsin. Böylece hazırlanan suyu hamamda kurnadaki suya ilâve ederek taşı sağından başlamak üzere ve solundan karnına doğru dökerse Allah'ın inâyeti ile yapılan büyü yedi yıllık dahi olsa bozulur. Hak (C.C.)'nin sonsuz inâyeti ile yukarıdaki üslûb üzere yine başından geçirse sadece yapılmış büyüye değil, bundan sonra yapılacak büyülere de te'siri olur. Şöyle ki: Düşmanları kendisine bin defa büyü yapsalar ve gece gündüz tutması için uğraşsalar bu menfur emellerinden bir sonuç alamazlar.

Ayrıca kendisine nazar da değmez olur.

ON DÖRDÜNCÜ HÂSSA

On üçüncü hâssada ayrıntıları ile anlattığımız şekilde Yâsin-i şerif yazılıp ıslatıldıktan sonra yeni kalaylanmış küçük bir leğene de konmakla beraber o leğene dahi sûre-i muazzama yazılsa ve bu yazılan sûre-i şerife âkil bâliğ olmamış bir çocuğun boynuna muska gibi asılsa veya başının bir yerine konulsa (yâni, başına giydiği bir şey)in kenarına konulsa, Yâsin-i şerifin meşgulü olan şahsa ne türlü eziyet veya şer veyahut mazarrat yapılmak istense hepsinden emin olur.

Ayrıca burada yeri gelmiş iken on dördüncü hâssanın bir özelliğini de anlatalım. Bu özellik bu şekilde tertip edilen Yâsin-i şerifin devâ olarak; delilik, her türlü belâ ve kazalardan, sefihliklerden sâhibini kurtarır.

ON BEŞİNCİ HÂSSA

Bir kimse sûre-i muazzamanın her mübin'e geldikte yukarıdaki şekillerle ve mukatta' yazılmak şartı ile temiz bir şişeye konulmak

üzere bir kâğıt üzerine Yâsin-i şerifi yazıp gül suyu safran ve yağmur suyu ile ıslattıktan sonra sözü edilen şişede korumalıdır. Bu şekilde hazırlanmış sudan içen kimse hangi hastalık olursa olsun ve bu hastalıklar nerede müzminleşirse müzminleşsin, şifa verici bir devâ olur. Hattâ o şişedeki sudan bir parça alıp ağrıyan veya yaralı yere sürülse dahi ağrı diner ve yara iyi olur. Yalnız şuna önemle dikkat etmelidir ki şişeden su çıkarılırken Yâsin-i şerifi bir kere daha okumalıdır. Ayrıca her mübin'e gelindikte ya kırk bir kere ve yahut yetmiş kere (*Ve nünezzilü minel kur'âni mâ hüve şifâün ve rahmetün lil mü'minine*)'yi okumalıdır. Bunlar yapıldıktan sonra zuhur edecek fevkalâdeliklere dünya ve âlem hayrette kalır.

ON ALTINCI HÂSSA

Yukarıda anlattığımız minval üzere yaptıktan sonra Yâsin-i şerifi bir kâğıt üzerine yazıp yeşil bir çanakta misk ve gül suyu ile ıslatıp her mübin'e geldikte şu âyet-i kerimeyi mukatta' bir şekilde yazmalıdır ki, âyet-i kerime şöyledir:

(*Fe fehmemnâhâ süleymâne ve küllen âteynâ ve ilmen ve sahar-nâ mea dâvüdel cibâle yüsebbihne vettayre ve künnâ fâilîn*).

Mâna-yı münifi şudur ki:

Hak (C.C.) Süleyman Aleyhisselâm'a saltanat ve ilim verdi, Bununla beraber Hz. Dâvud'a öyle bir kudret bahşetti ki dağlar ve cemâdât dahi emrine müsahhar oldu. Kuşlar ve cümle tuyûr lisanlarını anlar oldular.

(Hâle uygun şu kısa beyti yazmadan geçemedik):

«Sen ne bildin zebân-ı murganı,
Görmedim ey peşe Süleymanı».

Yâsin-i şerifi yazıp yağmur suyu ile ıslattıktan sonra bir sırça çanak içinde saklamalıdır. Mübarek sürenin ıslatıldığı su, yiğit fakat aklen mâlûl bir kişiye içirilirse eskisinden daha iyi zekâ ve ferâset sâhibi olur. O kadar ki Kur'an-ı Azîmin berekâtı ile öyle bir mecnundan bu kadar zeki bir insanın çıkmasına herkes hayrette kalır. Yalnız şu noktaya önemle dikkat etmelidir; su içirilmeden evvel yetmiş defa Yâsin sûresi okunmalı ve ayrıca her mübin'e gelindikte yukarıda adı geçen âyet-i kerime de yedişer defa okunup yeşil çanağa üfürülmelidir.

Duâ-yı muazzamanın havâssı sonucu zuhûr edecek olağanüstü hallere cümle âlem hayrette kalır.

ON YEDİNCİ HÂSSA

Bu hâssa, okurlarımıza hatırlatalım ki daha ziyade yüksek mânîp ve mevki sahibi bir kimsenin alacağı kararda, isabetinin hangi yönde olduğunu anlaması için Yâsin-i şerifin berekâtından istifadesi için başvurduğu bir tariktir. Ezcümle bir vezir-i âzam, bir vali veya bir umum müdür, şöyle dilese ki: «Hangi tedbir ve tasarrufu alırsam bunun sonucu hem isabetli, hem de benim için hayırlı olur» dese şöyle yapmalıdır:

Yâsin sûresini yedi günde yedişer defa okuyarak temiz ve beyaz bir kâğıt üzerine veya tercihen bir bal üzerine yazmalıdır. Şu şartla ki, bu bal eritilmemiş olacaktır. Yâsin-i şerifi her okudukta ona üfürmelidir. Dikkat edilecek hususlardan biri de şudur ki, adı geçen bal miktar itibarıyla ya yedi yüz dirhem veya yedi okka olmalıdır. Bu bal yeşil bir sırça kap veya çanak içine konulmalıdır.

Üzerinde önemle durulacak bir konu da, okunması gereken yedi Yâsin-i şerif gün doğarken okunmalı. Bundan başka okumağa başlarken fasıla verilmemeli. Ayrıca bir gün dahi sektirilmemelidir. Murad sahibi başka birisi için bu duada bulunuyorsa her mübin'e geldikten sonra Yâsin-i şerif o kimsenin ismi adedince okunmalıdır.

(*Rabbi zidni ilmen*) âyet-i kerimesi de aynı adette okunup üflendikten sonra o baldan kırk gün sabahleyin üçer veya yedişer parmak (şehadet parmağıyla) yemelidir. Ancak bu taam sırasında üç defa Yâsin Yâsin dedikten sonra sûre-i muazzamayı ikmal etmelidir. Her mübin'de ise ismi kadar (*Rabbi zidni ilmen*) diyerek bir parmak daha yemelidir. Yatacağı vakitte dahi bu usûl üzere yemelidir. Kırk sabah bu usule uygun olarak hareket eden dilek sahibi her ne dilerse husul bulur. Yâsin-i şerifin berekâtı sayesinde söylediği her söz bir hikmet olarak kabul edilir. Her sözünü sanki gümüş bir levha üzerine veya altın kalemle yazılmış hikmet levhaları olarak bilirler. Öyle ki bu zat tedbirde zamanın âsafı, hikmette ise devrin lokmanı olur. Zamanın Eflâtunu imiş gibi söylediği sözü duyanlar, hattâ nerede hikmetsiz bir söz işitmiş olsalar ona isnat ederler.

ON SEKİZİNCİ HÂSSA

Eğer bir kimse kaybolmuş bir malını bulmak veya nerede olduğunu bilmek isterse gecenin üçte biri geçtikten sonra temizlenip taravet üzere abdest aldıktan sonra iki rek'at namaz kılmalıdır. Her

rek'atta fâtihayı tâkiben elliye defa ihlâs-ı şerif okumalı. Ancak ihlâs-ı şerifler fâtiha kırâetinden ve selâmdan sonra okunmalı, sonra yüz otuz iki defa salâvat getirilmelidir. Bunu tâkiben ayakta iki yüz dokuz kere (*Estağfirullahel azim ellezi lâ ilâhe illâ hû elhayyel kayyûm ve etübü ileyh*) denilmeli, ondan sonra gusûl eyliyerek ve abdest alarak dört rek'at namaz kılmalıdır. Her rek'atında bir fâtiha-i şerife ve bir Yâsin okumalıdır. Selâm verdikten sonra yine Yâsin-i şerif okumalı ve yetmiş defa Yâsin Yâsin Yâsin diyerek bilâhare sureyi tamamlamalıdır. Ve her mübin'e varıldıkta dileğinin adedi kadar şu dua tekrar olunmalıdır. Ayrıca yüz iki defa Allahümme yâ mübin denilip okunması yukarıda tavsiye edilen dua şöyledir:

(*Allahümme yâ men yerâ ve lâ yürâ ve hüve bil manzaril a'lâ ferriç annî mimmâ yürâ bi hakkı Muhammedin Resûlillâhi hayrel verâ*).

Ve eğer istediğin ismin adedi pek fazla ise bu duâ-yı mübinde adedi kutup kadar, yani yüz on bir kadar okunmalıdır. Kanâatımız odur ki, ebced hesabının tüm okuyucularımız tarafından iyi bilinmemesi ihtimali her zaman vârid olmakla kutbun adedi olan yüz on bir defa duaların okunması işaret edilmesinde pek isabet vardır.

Eğer bu duayı bir gecede okumak imkânı yoksa üç veya yedi gece içinde okunur. Ancak unutulmamalı ki, dileğin husûlü duaların hitamında görülür.

Yukarıdaki dua-yı şerifin başka havasları şunlardır: Her kim bu minvâl üzere hareket ederse nefis-i emmâreden irtika ederek - yükselerek - diğer nefis mertebelerine erişir, yani nefisini ıslah etmiş olur, âkıbeti hayr olup fakr ü gınâ sultanlığına vâsil olur. Muradı her ne ise yerine gelir. Eğer bu resm üzerine namazlarını hiç kaçırmaz, ayrıca oruçlu da olursa, bir de riyâzât, yani perhiz üzerine bulunursa, yitiği mutlaka yerine gelir. (Yalnız unutulmamalıdır ki tüm bu söylediklerimizin usûlü niyyet ve akidenin sağlamlığına bağlıdır).

ON DOKUZUNCU HÂSSA

Yukarıdaki hâssalarda ayrıntılarıyla yapılmasını öğütlediğimiz işleri yerine getiren kimse, Yâsin-i şerif'le meşgul olması sayesinde aşağıda zikredeceğimiz bütün muradlarına kavuşur. Eğer bir görevde daha ziyade yükselmek isterse veya yeniden bir göreve atanmak arzusunda ise veyahut bir sevdiğine kavuşmak iştiyâkında ise

bundan da başka kendisi için ileride bir tehlike teşkil edecek bir zulüm veya uğrayacağı musibeti def'etmeyi murad edinmişse veya rızkının arttırılmasını, nüfuzunun çoğaltılmasını bu cihan halkı içinde salih bir kul dedirtmek istiyorsa onsekizinci hâssadaki tavsiyeleri yerine getirmelidir.

Özetlersek medhedilen iyi huyları kazanmak arzusunda ise şu işleri yapar:

Yukarıdaki hâssalarda beyân ettiğimiz üslûp üzere hareketten başka Yâsin-i şerifin her mübinine geldikte yukarılarda geçen (*Men yerâ ve lâ yürâ*) duasını okumalıdır. Görecektir ki dileği her ne ise yerine gelecektir. Bu dua pek çok sâlihın tarafından okunmuş ve tecrübe edinilmiştir. Hep bunların husûlü Kur'ân-ı Azimüşşân'ın ve Yâsin-i şerifin berekâtı sayesinde.

YİRMİNCİ HÂSSA

Şeyhler şeyhi gerçek seyyid-Hz. Emir Sultan (K.S.) şöyle buyurmaktadır: Eğer bir kimse Süre-i muazzama olan Yâsin-i şerifi ihfâ, yani gizlenmek ve bir düşmanın şerrinden kurtulmak veya başına gelecek felâketlerden hıfz olunmak niyeti ile okuyacak olursa bu dileklerinden hangisini arzu etmiş bulunursa yerine gelir.

Nitekim Şeyh Ebû'l-Hasen El-Şâzelî şöyle buyurmaktadır:

«Her kim yukarıda anlattığımız şekilde tehlikelerden âzâd olmak ve kendini gizlemek istiyorsa aşağıdaki duayı okuyup etrafına üflemesi lâzımdır. Bahse konu du şöyle:

HASAN ŞAZELÎ HAZRETLERİNİN DUASI

(*Bismillâhirrahmânirrahıym. Lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûmü. Bismillâhillezi lâ ilâhe illâ hüve zülcelâli vel ikrâmi. Bismillâhillezi lâ yedurru mea ismihi şey'ün fil'ardı ve lâ fissemâi ve hüves-semi'ul'alimi. Allahümme inni eüzü bike min şerri*).

Mâna-yı münifi ise şu şekilde özetlenebilir:

Rahmân ve Rahıym olan Allahü Zülcelâl'in adıyla. O ilâh-ı mutlak ki diri ve kayyûmdur, yani her şey O'nunla vardır ve mukimdir. Allah'dan başka yaratıcı olmadığı gibi o Celâl ve Kerem sahibinin mübârek adı bir kimseyle beraber olursa ona ne gökte, ne yerde kimse zarar veremez. O işiten ve bilendir. Yâ Rabbel âlemin, falan adamın şerrinden sana sığınırım.

Bu duayı sonuna kadar okuduktan sonra üç defa tekrar ederse ve her mübin'e varışta ya üç veya yedi defa tekrar ederse gök ve yer ehlinden hiçbir varlık ona zarar veremez. Şöyle ki: Dünya baştan aşağı ateş içinde kalsa veya suya gark olsa itikadı bütün olan bir kulu ne ateş yakar, ne de su zarar verir. Ayrıca (*Ve ce'alnâ min beyni eydihim...*) âyetini (*Lâ yûbsırûn*)'e kadar her mübin'den sonra yirmi bir defa okuyan kimseye bu âlemde hiçbir kul zarar veremezler, kazdıkları kuyuya Yâsin-i şerifin berekâtı ile düşmanları düşmüş olur.

YİRMİ BİRİNCİ HÂSSA

Bir kimse sefere gitmek istese ve her nedense evinin soyulacağından veya eve girileceğinden şüphe etse kapısının kilidini kapatırken bir defa Yâsin sûresini okuyup kilidin üzerine üfleyecek olursa en usta kilit açıcıları dahi o kilidi açmakta başarılı olamaz; hattâ içinden böyle bir arzu dahi geçiremez. Hazinelelerin kilitlerine dahi aynı minvâl üzere sûre-i muazzama okunsa ve her mübin'e gelindikte (*Ve ce'alnâ min beyni eydihim sedden...*) âyetini (*Lâ yûbsırûn*)'e kadar ve *Vel-asri* sûresini kırk defa okuyan, her türlü hıyanetten, tüm elem ve acılardan kurtulmuş olur. Yukarıda bahsettiğimiz hazine dahi tıpkı emanet bir şey gibi Yâsin sûresi'nin berekâtı ile bütün saldırılardan emin olur, korunur.

YİRMİ İKİNCİ HÂSSA

Eger iki kişi bir bey ve kadı'ya karşı saldırıya geçseler, bunlar korunmak için ya temiz bir yere veya bir mescide sığınarak iki rek'at namaz kılmalıdır. Yâsin sûresi ile birinci rek'atta (*Et'amehû in entüm illâ fiy dalâlin mübin*) âyet-i celilesine kadar okumalı ve ikinci rek'atta sûre-i şerifeyi bitirmeli. Selâm verdikten sonra yetmiş defa Yâsin Yâsin demeli, sonra sûre-i muazzamayı ilk mübin'e varıncaya kadar okumalı ve böylece devam edip her mübin'e geldikte (*Vallahû galibûn alâ emrihi*) nazm-ı celilini yetmiş defa okumalı. Bunlar tamam olduktan sonra bütün uzuvlarına ve dört yanına üförmelidir. Görecektir ki (*Vallahû galibûn alâ emrihi*) nazm-ı celilinin ledünni esrarı tecelli ederek derhal ona saldıranlar müzmahil ve perişan olarak haksız tecavüzlerine son verirler ve böyle bir küstahlığa başladıkları için içlerinden en derin pişmanlık duyguları duyarlar. Bunu takiben saldırıya uğrayanlar öyle bir galebe çalarlar ki dünya ve âlem bu galibiyetin hayranı olur kalır.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ HÂSSA

Bu kitabın mütercimi şöyle anlatır ki, yüce cedlerinden Nakîbül-Eşraf Seyyid Mustafa; aşıklar sultanı amcası oğlu Emir Sultan'dan, o dahi cedlerinden şöyle işitmiş:

Bir gün iki cihan serveri (S.A.V.), Hazret-i Ömer (R.A.)'e:

— Ya Ömer, sana bir vasiyetim var! Şimdi söyleyeceğim şeyi ehlinden başkasına söylemeyeceğine söz ver demişler ve şöyle buyurmuşlar: «Yâsin sûresi'nin havâssına ait bir sırrı sana açıklayacağım. Umudum odur ki böylece benim ümmetimin koruyucusu olup Islâm dininin büyüklüğünü ve şevketini doğudan batıya kadar yaymağa gücün yeter».

Hz. Ömer bu müjde üzerine iki cihan serverine:

— Fedâke ebi ve ümmî yâ Resûlallah - Babam ve anam sana fedâ olsun -, bu sırrı bana bildir ki himmetinle müjdelediğin zaferlere erişeyim. Ne emredersen aynıyla yerine getireyim, diye söz verdi.

Seyyid Celâleddin (R.A.) Yâsin-i şerifteki hurûfatın sırlarını da dile getirerek Resûl-i Kibriyanın Hz. Ömer (R.A.) verdiği söz üzerine şu esrâr-ı hurûfu ifşa buyurduğunu beyân eder:

İran alfabesinde bazı harfler, kaideler üzere diğerlerine nazaran daha şerefli. Bu izâhatın ışığı altında *Bismillâhirrahmânirrahıym* ile Yâsin sûre-i şerifinde bazı harfler gayb anahtarları mesâbesindedir. O gayb Allah'ın hazinesi mahiyetinde olup, insana kıyas ettiğimiz zaman uzuvların şerefli olur. Nitekim gerek insan ve gerekse hayvan tüm canlılar da harfler gibi bazı uzuvlarda en şerefli uzuvlardır. Nitekim Resûl-i Kibriya başka bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmuştur:

(*Kalbül mü'minü beytullah, kalbül mü'minü arşullah*).

Mâna-yı münifi şudur ki: İki cihan serveri (S.A.V.): «Mü'minin kalbi Allahü Zülcelâl'in evi ve O'nun arşı, Yâsin-i şerif de Kur'an'ın kalbi» buyurmuştur. Bu, şuna benzer ki nasıl güneş göklerde diğer yıldızlara göre daha parlak ise kalb-i mü'min de buna teşbih olunabilir. Örneğin: Evvelâ (*Bismillâhirrahmânirrahıym*)'deki ve sonra Yâsin-i şerifteki harflerin en şerefli olanlarını şerh yolu ile açıklayalım:

(Şunu iyi bil ki (b) harfi teayyünât âlemine, mevcudat-ı mümküneye işaret eder. (Mevcûdat-ı mümkün) tâbiri gerek şark ve gerekse garp ulum ve felsefesinde çok önemli bir konudur. Pek çokları teayyünât âlemine neden mümkün varlık = mevcûdat-ı mümkün de-nildiğinin sebebini bilmezler. Bu sebebin önemi şudur ki, Hak (C.C.)

ı varlığını isbat edici bir delildir. Çünkü, bu eşyanın var olması hiçbir mecburiyet yoktur. Var olabilirlerdi de, olmayabilirlerdi. Bu itibarla mümkün denilmiştir. Öyle ise bu mümkün şeyleri edecek bir kuvvet gerekir ki bu kudret Allahü Zülcelâldir.

Mevcûdât-ı mümküneye tasavvuf istilâhında ilk akıl, akl-ı ev-de derler ki aynı zamanda bu ikinci mertebedir. Yani vücudun râtib-i külliyesinin vücud mertebelerinin ikincisi teşkil eder. hamed Aleyhisselâm'ın nûrunu dile getirir. Birinci mertebe olan ühiyyet mertebesine karşı bu mertebe Vâhidiyyet yahut hakikat-ı hammediyye mertebesidir. Resûl-i Kbriyâ'nın Câbir (R.A.)'e:

— Yâ Câbir! Hak Teâlâ her şeyden evvel senin peygamberinin rû-u yarattı,

lerinde bu sırta işaret vardır.

İbrahim Aleyhisselâm'ın Limeallah (*) sırrına delâleti itibariyle

(*) Bismillâhirrahmânirrahîm'deki harflerin sırrına erebilmek besmele-i fteki (b)'nin vücud mertebelerinin ikincisine işaret etmesindeki hikmet-i ayabilmekle mümkündür. Bunun için ikinci mertebeye tekabül eden vücud tebelerinin esrarını açıklamadan bütün vücudun külli mertebeleri hakkın-bzette de olsa bazı izahlarda bulunmak zaruridir. Vücudun iki mertebesi var-ki bu mertebeler Ehadiyyet ve Ahmediyyet mertebeleri olup hem önemli-hem de lâ zuhûr mertebeleridir. Birinci mertebe zât-ı bahta ait vücud-ı mertebesidir ki, bu mertebede vücud her türlü izafet ve sıfatlardan, kuyû-tan, hattâ itlak kayıdından dahi mukaddestir. Bu mertebeye Hak (C.C.)'nın ada bulunduğu mertebe anlamında Ehadiyyet mertebesi denir. Burada he-a işaret edelim ki mutasavvîfîn-i kirâm hazerâtı arasında nokta, virgöl, f) ve (be) harflerinin delâlet ettiği mertebeler çok tartışmalıdır. «Bâzi mu-avvîfîn-i kirâm (elif)'e Ehadiyyet, (be) harfine ikinci mertebe olan Vâhi-yet mertebesinin karşılığı olarak kabûl ederlerse de Şeyh-i Ekber (R.A.) zret-i noktayı (Lâ teayyûn ve itlak) mertebesi olarak kabûl buyurmakta-

Şimdi biz Yâsin-i şerifin havâssının tercümesine ait eserin açıklamasını stığımız için ona uygun mütâleat beyanına mecburuz».

İkinci mertebe yani teayyûn-ı evvel mertebesidir. Burası Hak Teâlâ'nın tları ile ilgili, fakat tüm varlıkların birbirinden ayrılmaksızın özet şeklin-bililmesi ilmidir ki, buna mertebe olarak Hakikat-ı Muhammediyye adı ldığı gibi bazı mutasavvîfîn-i kirâm âşik ve ma'suku bulunmayan mücerred : mertebesi adı da verirler.

Teayyûnât âlemi işte bu mertebe ile başlar. (b) bu mertebeye işaretler. karıda da bilvesile işaret ettiğimiz gibi iki cihan serveri (S.A.V.) Hazret-i bir: — Yâ Câbir! Hak (C.C.) her şeyden evvel senin peygamberinin ruhu- yarattı derken (b)'deki esrâra işaret buyurmuştur. Şurada bazı ledünni ârı da açıklamakta fayda vardır.

Gayb-ı mutlak olarak hem Âdem (A.S.), hem de limeallah sırrı'ndan nûk- ve esrarının hâmil İbrahim (A.S.) bahis buyurmaları bütün yaratılmışlar i hepsinin hakikat-ı Muhammediye mertebesinde meknuz (hazine gibi gö- lünüş) ve orada müstehtlike oluşundandır. Yani varlıklarının hakikat-ı Mu-

Hız. Âdem'in dahi insan nev'inin nûmunesi olması itibariyle gayb-ı mutlakla ilgisi dahi bu ledünniyyâtın gereğidir. Hz. Ali (K.V.) (b) harfindeki yüceliği işaret için (*Ene noktâtün tahte bâ-i bismil-lâh*), yani, ben bismillâhirrahmânirrahîm'deki ilk harf olan (b)'-nin altındaki noktayım buyurmuşlardır.

(Sin) harfine gelince bu harf şuna delâlet etmektedir: Evvelâ ilim esmâsının sırrını göstermektedir.

Bir ilham yoluyla nebilere ve velilere öğretilen besmeledeki iki mim'in delâlet ettiği mâna ise şudur: Bu hakikat-ı Muhammediyye işarettir. O hakikat-ı Muhammediye ki âlemlerin vücud bulmasına sebep teşkil etmiştir. Bu yüce mefhum ilâhi kemalâtın mazharı ol-

hammediye mertebesinde erimiş gitmiş bulunmasındadır. Aslında bütün âlem (be)'ye tekabül eden bu mertebenin içindedir. Nitekim şanlı nebimizin: «Ben peygamber iken Âdem (A.S.) daha nutfede idi veya toprakla su arasında idi» buyururlarken işte bu ledünniyyâta temas etmişlerdir. Aşağıdaki Aziz Mah-mud Hüdâî Hazretlerinin pâkize şîri hakikat mertebesinde bu sırrı açıklamak-tadır:

Aç gözünü hakkiyle bak, oku Hüdâî'den sebak,
Kâmil doğarmış ehl-i hak, doğmazdan evvel ânesi.

Nitekim yukarıda da geçtiği gibi Hz. Ali (K.V.)'nin (be)'yi yücelten şu mübarek kelâmı dahi ayn-ı mahzun ilminin tecelliyâtındandır. Şöyle ki veli-ler sultânı:

«Ben Besmele'nin abâsının altındaki noktayım» buyurmuşlardır.

Bütün bunların hakikatı yani, Âdem (A.S.)'a insân-ı kâmil denilmesinin esrarını iyi anlayabilmek için Şeyh-i Ekber (R.A.)'ın aşağıdaki beyanlarını iyi anlamak gerekir.

Ârifler sultânı şöyle buyuruyor: «İki cihan serveri (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde buyurmuşlardır ki, Hak (C.C.) bana sizin dünyanızdan üç şeyi sev-dirdi: Kadın, güzel koku ve gözümün nûru olan namaz. Bâzıları neden dolayı namazın en sona alındığına akıl erdirememişlerdir. Bunun sebebi şudur ki: Kadından murad Havva anamızdır. Havvâ anamız ise Âdem (A.S.)'ın uyuk-ke miğinden yaratılmıştır. Yani sonuç olarak âdemdir, insandır. İnsan ise Hak (C.C.)'nın bazı zuhûrâtıdır. Hak (C.C.) onun menşei ve aslıdır. İşte Âdem'in namazdan dahi efdaliyyetinin sırrı buradadır. Aynı zamanda Resûl-i Kibriyâ'nın namaz için gözümün nûru demesinde de sırf namaz kılması hasebi ile salâta gözümün nûru demeyeceği âşikârdır. Bunun sebebi şudur ki iki cihan ser-veri (S.A.V.) «Salâta Cemâllullahı görmektedir». Bu sır Gavsü'l-A'zam'ın Ri-sâle-i Gavsîyyelerinde beyan buyurdıkları gibi «Mî'râc olmayanın salâti ol-maz» mübarek kelâmı ile ilgilidir. Be harfine böylece işaret ettikten sonra eyn'in anahtarı olan Yâsin-i şerifteki (ye) ile Bismillâhirrahmânirrahîm'deki (ye) arasında öyle bir irtibat vardır ki, yirmi üçüncü hâssada beyan buyuru-lan Yâsin-i şerif'in (ye)'sine tekaddüm ederek bu süre-i azîme'nin besmele-i şerifeden sonra gelişinin ledünni sırrı da burada meknuzdur.

gayb-ı mutlakla ile ilgisi de bu yüzdendir.

M.Y.

duğu gibi Hz. Kaabe kavseyn'in de yüce vasıflarını dile getirmektedir.

Besmele-i şerifteki birinci (lâm) akl-ı evvelin mazharıdır. İkinci (lâm)'a gelince Cibril-i Emin'in mazharı bulunmaktadır.

(Râ) ise âlemlerin yüce Rabbi'nin ilâhî rahmetine delâlettir. Hak (C.C.)'nın rahmeti ki sırf bu icabladır. Kâinata vücut vermiştir. Hak (C.C.) teayyün-i evvelde iken tüm isimlerin çıkış yerini teşkil ederek gayetlerin gayeti, yani sonun sonu olmuştur. Bütün matlabların varacağı yer kendisidir.

**Nûri'yâ hiç gayrı matlab kalmadı âşıklara,
Hak cemâlidir hemin cennât ü ukbâdan garaz.**

Bu esrâr-ı İlâhiyye Kur'an-ı Kerim'de (*Inne ilâ rabbikel muntehâ*)'da teayyün-i evvelin mazharı olan insân-ı kâmile işaret mevcuttur.

**Nema-i rûhu'l-kudüstür sûret-i insânı gör,
Hakk'ı isbât eyleyen ol huccet-i bürhânı gör**

beytinde bu ledünniyât dile getirilmektedir. Şimdi bir soru akla gelebilir:

— İnsân-ı kâmil'den murâdın Yâsin-i şerifteki yâ nidâ işaretinden anlaşıldığı gibi Resûl-i Kibriyâ olduğu halde Hz. Âdem'e de insân-ı kâmil denilmesinin sebebi nedir? Bu sebep bütün beşeriyetin emmüzece ve nümunesi olmasındandır.

Besmele-i şerifteki (Ha)'ya gelince bu harf-i Hayy esmâsına delâlet etmektedir. Hayy ismi olmaksızın hiç bir varlık hayat bulamaz. Her şeyin bekâsı Hayy esmâsıyla kaimdir.

(Nûn) ise ilâhî sıfatları haber veren nübüvvet sırrına taallük etmektedir. Nübüvvet iki türdür. Biri nebilere has olan nübüvvet-i teşriyyedir ki, âhir zaman peygamberi Muhammed Mustafa (S. A.V.)'nin dünyaya teşrifleriyle bu nübüvvet son bulmuştur. Nübüvvet-i târifîyyeye gelince, bu nübüvvet kapısı, mânevî hilâfeti tazammun ettiğinden bu kapı hiç kapanmaz. Bütün kutbü'l-aktâb Hazretinde tecelli eden bu nevi nübüvvet-i târifîyyedir.

(Ya) harfine gelince, yâkut-i hamrâ yani nefis-i külliyye maksuttur. Bundan maksat yüce Mevlâ'nın akdes olan külli nefisleridir. Dürretü'l-Beyzâ'nın (aslında bu sofiyâne bir tarif olup bir mertebeye delâlet eder. Ancak lûgatça mânâsı çok beyaz olan inci demektir).

Nefis-i küllinin dürretü'l-beyza'nın aksine, cisimlere mahsus karanlıklarla beraber nûraniyyette karışıktır. Bu yâ harfinden (eyn)'-

in anahtarı yani yaratılmışların sırrı mesâbesindeki Yâsin lâfz-ı celiline geçilir. Hatırlardadır ki, bu bahsin başlangıcından Bismillâ-hirrahmânirrahîm'deki harflerin İran alfabesine göre en şerefli olanları zikredilirken Yâsin'deki harflerin anahtar olduğu beyan buyurulmuştu. Başka bir deyişle eyn'in anahtarının Yâsin hurûfâtı olduğu zikredilmişti. İşte Besmele-i şerifteki (ye)'den Yâsin harflerine geçiş bu suretle olmaktadır. Yâsin'in yâ'sında karşılıklık vardır. Başka bir tâbirle esmâ karşılıklı ve müteakbidir. Bu esmâ da Vücûdu vâcib olan zâtın hem kendisi, hem de yarattığı âlemler gizlidir. İlâhî esmâlarda bunu görmek pek kabildir. Tıpkı Cemil, Celil, Lâtif, Kahr, Nâfi gibi.

Cemî makamı, mü'minler hiç unutmamalıdır ki, likaaya, yani Hak (C.C.)'nın huzuruna kabul vaktidir. Hemen ekleyelim ki Yâsin'in yâ'sında ayrıca şu hikmet de vardır: (*Yedullahi fevka eydihi*) ilâhî hikmetine işaret buyurulmaktadır. Evliyâullah ve ârif-i billâhlr için ise yâ'da yakın anlamı da nümâyandır. Veliler ise bu yakın mertebesine üç safhada erişir: İlmel-yakin, aynel-yakin, hakkal-yakin gibi. Yukarıda delâlet ettiği mânâyı işaret eylediğimiz (Sin) harfine gelince, bunun sonsuz olan seyr-i ilâllah'daki mânâ'ya delâlet eden başka bir anlamı da vardır. Bu seyir dört mertebeye kat'edilir.

Birinci mertebe, nefis menzilinden kalb makamının son bulunduğu esmâ tecellilerinin başlangıcı olan kalb derecesine işaret vardır. Bir bakıma kalbe hicrettir.

İkincisi, Allah (C.C.)'den seyredip O'nun sıfatları ile sıfatlanıp ve O'nun ahlâkı ile ahlâklanmaktır.

Üçüncü mertebeye gelince, Allahü Zülcelâl ile beraber seyretmektir. Bu makam aynü'l-cem'e terakkidir. Bir bakıma (*Kaabe kavseyn*) makamıdır. Bu makamda ikilik kalkar (*Ev ednâ*) makamına yükselir. Burası velâyetin sonudur.

Dördüncüsü, Allahü Zülcelâl ile beraber seyretmektir. Bu makam fenâ ve beka makamlarının tekmil olunmasıdır. Cemî'den sonra fenâ ve bekanın da ikmâlidir.

**Fark'ı Cem'e, Cem'i Fark'a sâniye irgörmeyen,
Makbûliyyetle olan merdûda olmaz âşinâ.**

Bu dördüncü mertebeye varan için zâhir ve bâtında dünyâ ve âhirette vücut yoktur.

(*Ve hüvel fakrül hakiki*) denilen şey işte budur. Asli ademe dönüştür. Bunun içindir ki adem-i asli hakkında şöyle buyururlar: En son mertebe fakir mertebesi olup (*Fehüve Allah*) Allah'ın tâ kendisidir.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ HÂSSA

Kur'an-ı Azimüşşan içinde garip bir hâssa ve acâip bir faide daha vardır ki, bir kimse yüce Allah kelâmının içinde zikri geçen nebilerin ferdan ferdâ mübarek isimlerinden aşağıda belirteceğimiz şekilde yardım dilediği takdirde hem şefaathlarına mazhar olur, hem de cümle âlemi hayrette bırakacak fevkalâde hallerin zuhurunu gönül gözü ile temâşa kılar. Bu sırra ermek için o kimse ilk önce temiz bir gusûl abdesti alıp ayrıca kılacağı namaz için de abdest aldıktan sonra Kur'an-ı Kerim'de isimleri bildirilen peygamberlerin adedi kadar namaz kılmalıdır. Bu namazların her rek'atında fâtiha-i şerifeden sonra Yâsin suresini okuyarak her birini ayrı ayrı ismen andıktan sonra kıldığı namazı ve okuduğu sürenin sevabını ruhlarına bağışlamalıdır. Evvelâ Âdem (A.S.)'a, hutbesini okuyup bitirmesini müteakip Câzibe-i Rahmâniyye-i Cemâliyye duasını okumalıdır. Her peygamberinki gibi öyle bir iş ve sır ayân olur ki bu sure ve duayı okuyan kimse ızdırıp veren bir hastalığa tutulmuş olsa ve doktorlar tedâvisinden âciz bulunsalar Enbiyâ-i Kirâmın pâk ruhlarının himmeti ile şifa bulur. Bunu şu şekilde hazırlıklarla tamamlamak lâzımdır. Böyle bir hastalığa tutulmuş olan kimse bir miktar bal hazırlayıp namaza durmalıdır. Her iki rek'at tamam olduktan sonra iki peygamberin ismini anarak pâk ruhlarına bağışladıktan sonra bala şehâdet parmağını sokarak içinde döndürmeli; hasta bizzat kendisi ise kendisi, başka birisi ise ona bir parmak tattırılmalıdır. Bu baldan tadarken şu âyet-i kerimeyi okumayı da ihmâl etmemelidir: (*Ve nünezzilü minel kur'âni mâ hüve şifâün ve rahmetün lilmü'minin*). Bu âyet-i kerime'nin şifâ âyeti olduğu gibi daha başka havâssı da mevcuttur. Okuyanın ne kadar büyük bir müşkili olursa olsun örneğin: Büyük bir eşkıya ile harb etmek ve onu bozguna uğratmak zorunluluğunda da bulunsa yeni bir kara saplı bıçak hazır ederek iki rek'at namaz kılıp Yâsin suresi ile beraber bu duayı da okumalıdır. Ayrıca pişirilmemiş bir kiremit veya bir kerpiç yanında bulundurarak namazdan sonra adı geçen bıçağı bu kerpiç veya tuğlaya batırılmalıdır. Bahse konu dua şöyledir:

DÜŞMANDAN KORUNMAK İÇİN OKUNACAK DUA

(*Allahümme şeddit şemle a'dâinâ ve ferrik cem'ahüm ve kallib tedbirehüm ve zilzil akdâme hüm ve karrib âcâlehüm vaktâ' erzâ-kahüm ve huzhüm ahze azizin muktedirin. Sübhânel kâdirül kâ-hirül kaviyyül cebbârül hayyül kayyümü bilâ mu'ynin. Allahümme inneke kulte üd'ünî estecib leküm ve enneke lâ tuhlifül mi'âd. Ve sallâllahü alâ seyyidinâ Mühamedin ve alâ âlihi ecme'iyne*) deyip bir çizgi çeke ayrıca her bir peygamberin ismi-i şerifini zikrettikçe bu duayı yedi veya üçer kere okuyarak o kiremite bir çizgi daha çizmelidir.

Peygamber-i izâm'ın adedince de namaz kılarak Yâsin suresi ile beraber bu namazlar tamam olduğu zaman düşmanlarına ne türlü azap istiyorsa derhal erişerek bir anda onları tārumar ve helâk eder. Yalnız çok dikkat etmelidir ki, gereksiz yere düşman bildiği kimselere bu duaları yapmamalıdır. Böyle dualar ancak din düşmanlarına karşı yapılır. Aslında bu sure ve duaların etkinliği tecrübe edilmiştir. Daima yardım dilediği Enbiya-i izâm'ın tayyib olan ruhları imdadına yetişir.

Ancak unutmamalıdır ki Yâsin suresi ile meşgul olan kimse onu vird edinmeli ve dilinden düşürmemelidir. Bahsedilen Enbiyâ-i izâm'ın başında bu âlemlerin vār olmasına sebep (*Levlâke*) sultânı iki cihânın hâkim-i mutlakı Habîb-i Ekrem Ahmed ü Mahmûd ü Muhammed Mustafa (S.A.V.) vardır. Evvelâ onun için iki rek'at namaz kılmalı, bunu tâkiben sırası ile Şit, İdris, Nuh, Sâlih, Lût, İbrahim, İsmail, İshak ve Ya'kub, Yûsuf, Eyyûb, Mûsâ, Hârûn, Şem'un, Şuayb, Dâvud, Süleyman, Lukman, Uzeyr, Zekeriyya ve Yahyâ Aleyhisselâmlara, Yûnus ve Yuşa', Hızır ve İlyas, Cercis, Zülkifl ve İsâ, Yuşa' Danyal Aleyhisselâmlar için dahi namaz edâ etmeli, bunlardan sonra tekrar âhir zaman peygamberi Muhammed Mustafa (S.A.V.) için namaz kılıp salâvat getirerek dua ve niyazlarına son vermelidir.

Bâzi kimseler öyle itikad ederler ki kırk kişi bir hususta dua etse bu duaları reddolunmaz. Murad sâhibi muradına ermiş olur. Ancak unutmamak gerektir ki, bahse konu olan kırk kişinin sâlih kullardan ve mü'minlerden olmaları şarttır. Hattâ bir kimse cehennem ehli olsa dahi kırk peygamberân-ı izâm ona şefaath kılmuş bulunsa, onların pâk ruhlarının hürmetine bu nâr ehli cennetlik olur. Biz dahi bu sebeble bildiğimiz kadarıyla yüce hak elçilerinin isimlerini yukarıya yazdık. Belki vesile oluruz da birçok ehl-i nârın ateş-

ten halâs olmasına sebep olur ve onların hayır dualarını almış bulunuruz.

YİRMİ BEŞİNCİ HÂSSA

Eğer bir kimse zehirli sıtmaya tutulmuş olsa, hiç bir hekim derdine derman bulamasa ve yedi yıl süre ile sıtma hummaları içinde yansa, Yâsin sure-i şerifinin himmetiyle o hasta ilerideki göstereceğimiz âdâba uygun sure-i muazzamayı okusa, biiznillâhi Teâlâ şifa bulunmayan o hastalık iyileşir. Şöyle ki: Bu kimse yetmiş defa Yâsin Yâsin dedikten sonra sure-i şerifeyi sonuna kadar okumalıdır. Ayrıca analı-kızlı iki kişinin eğirmiş olduğu pamuk ipliğini elinde tutarak ilk mübin'de (*İnnâ a'taynâke*) ile (*İhlâs-ı şerif*) ve (*muavvezeteyn*), yâni kul eüzü birabbil felâkı ile kul eüzü birabinnâs surelerini okuyup bir düğüm atmalıdır. Yedi mübin'de böylece yedi düğümü tamamladıktan sonra sıtma hummasının ateşleri içinde yanan kimsenin boğazına üç düğümle bağlamalıdır. Bunu tâkiben üç de fâtiha-i şerife okumalıdır. Tecrübe olunmuştur ki elbette ve elbette şifâyâb olur.

Ayrıca bir hâssası daha vardır ki en tehlikeli âfet olan tâun yâni, veba'dan korunmak için de bu hastalığa tutulmaktan korkan kimsenin boğazına yukarıda anlatığımız gibi okunmuş yedi düğümlü pamuk ipliği görünmeyecek bir şekilde asılmış olmalıdır.

YİRMİ ALTINCI HÂSSA

Eğer herhangi bir kimsenin bir şeyi kaybolmuş veya çalınmış olsa aşağıdaki usul ve âdâba uygun olarak sure-i muazzama ve beraberinde okunacak dualar edâ edildiği zaman o çalınan veya kaybolan şey sahibinin eline geçer. Şöyle ki:

Birkaç şahsın ortasında vuku' bulmak şartı ile bir kutu kapağının orta yerinde yeni bir at mihini çakmalı, ayrıca birer parça kâğıt üzerine çaldığından şüphe edilen şahısların adlarını yazarak bir tanesini o kapağın üstündeki mihnin dibine koymalıdır. İki kişi de şehadet parmaklarının tırnakları ile iki yanından tutup yukarı kaldırmalıdır. Bu iki kişiden hangisi hem sâlih ve hem de okumuş ise Yâsin sure-i muazzamasını şu suretle okumağa başlamalıdır. Şöyle ki: İlk evvel yetmiş defa Yâsin Yâsin dedikten sonra (*Lâ tûb-sırûn*) âyetine varıncaya kadar kim çaldıysa veya çaldığında kuvvetli emmâreler mevcut ise özellikle onun adını kâğıdın üzerine

okumalıdır. Ayrıca (*Ve cealnâ min beyni eydiyhim sedden*) âyetine varmadan evvel görülecektir ki bahse konu kapak o iki kişinin ellerinde iradeleri dışında dönecektir. Yalnız şu da unutulmamalıdır ki yetmiş defa Yâsin demeyi unutmamalı, asla buna aykırı hareket edilmemelidir.

YİRMİ YEDİNCİ HÂSSA

Eğer bir kimse müşkil bir işinin çözümlenmesinin istiharesi içinde belirlenmesini veya bir ilhamla kendisine işaret edilmesini dilemekte ise, evvelâ iki rek'at namaz kılmalıdır. Namazın ilk rek'atında bir fâtiha-i şerife ile üç âyete'l-kürsi ve sure-i ihlâsı okumalı, ikinci rek'ata gelindikte bir fâtiha ile üç âyete'l-kürsi ve üçer defa muavvezeteyn okuduktan sonra selâm vermelidir. Sonra da Yâsin suresini okuyup önce yetmiş kere Yâsin dedikten sonra sure-i muazzamayı tamamlamalıdır. Bu sure-i şerifenin her mübinine gelindikte yüz iki defa (*Allahümme yâ mübin*) diyerek sureyi ikmal etmelidir. Secdeye vardığında dahi (*Allahümme yâ mübin beyyînî mâ hafî annî yâ mübin*) demelidir ki mâna-yı münifi şöyledir:

Yâ herşeyi ayân ve beyân kılan Allah'ım! Sen bütün gizlilikleri âşikâre kılarırsın. Onları benim için de âşikâr kıl.

Şu da var ki secdeye vardığı zaman ilâhî hikmet gereği nevm'e varmalıdır. Eğer bu ma'nâda uyumazsa sağ tarafına yatmalıdır. Öyle ki başı batıya yönelik bulunmalı, yanı ise kable tarafına dönük olmalıdır.

Sonra salâvat getirmeli, görecektir ki kendisine apaçık bir haberci gelip hakkında hayırlı ne ise onu haber verir. Veya kalbine ilâhî bir ilham erişir. Bu haber vericinin muallimliği sayesinde bütün müşkilleri hallolup hepsi zâhirde ayân beyân olur.

YİRMİ SEKİZİNCİ HÂSSA

Eâzımdan kutsal bir zâta bir kimse gelerek şöyle söylemiştir:

— Yâ aziz! Kazâen bir adam öldürdüm (ölüme sebebiyet verdim). Öldürülen kimsenin babası beni tâkib etmekte, mutlaka intikamını almakta ısrarlı bulunmaktadır. Meded olursa ya şeyh! Ancak senden olur, diyerek ağlayıp şeyhe acıklı halini arz etmiş.

Şeyh hazretleri olan aziz, cevâben:

— Eğer sıdkın bütün ise ve söylediklerin doğru ise Yâsin sure-

sini evinden çıkmadan önce okumağa başla. Hem de yolda giderken dahi hiç ara vermeden Yâsin'in kırâetine devam et. Göreceksin ki seni öldürmek isteyen kişi seni görmeyecek; bunun sonucu olarak da elbette gelip vuramayacaktır.

Demek ki adamın sıdkı bütünmüş. Çıktı gitti. Düşmanlarının arasından geçtiği halde Yâsin suresi kırâetinin berekâtı ile kimse-ler ondan bir nâm ü nişan bulamadılar.

YİRMİ DOKUZUNCU HÂSSA

Bu hâssa gizlenmek için okunur. İki cihan serveri (S.A.V.) Yâsin suresini öyle bir zamanda okudu üfürdü ki, üç bin kadar kan dökücü kâfir (şanlı nebimizi akıllarınca hâşâ öldürmeye kasd etmişlerdi). Yalın kılıçlarını ve süngülerini hazırlayıp bu menfur emellerini tahakkuk safhasına sokmak istiyorlardı. İşte Resûl-i Kibriyâ bu kâfirlerin ortasından sure-i muazzamanın berekâtı ile geçip gitti. Bu lâinlerin baş yöneticisi ise şeytan-ı lâin idi. O dahi iki cihan beri ilk defa bu olayda gaflete dalmış idi).

(Şu ledün sırrına işaret olsun ki şeytan-ı lâin yaratıldığından beri ilk defa bu olayda gaflete dalmış idi).

Fahr-i Kâinat Efendimiz, küffârın cümlesinin baş ve omuzlarından toprak dökerek geçip gittiği halde hiçbirisi uyanamamıştı. Çünkü o anda (*Feağşeynâhüm*) âyet-i celilesinin ledünni esrârı tahakkuk etmişti (*).

Nitekim Medine-i Münevvere'ye varıncaya kadar da küffârdan kimsenin, Resûl-i Kibriyâ'nın hicretinden haberi olmamıştı. Herhangi bir kimse Yâsin-i şerifin berekâtı ile yol kesicilerin veya başka şerirlerin saldırılarından korksa şu duayı okuduğu takdirde her türlü tecavüzlerinden emin olur ki, dua-yı şerif şudur:

(*) İsmail Fennî merhumun Vahdet-i Vücud ve Muhiddin-i Arabî adn yüce eserini okuyanlar aşağıdaki satırların mâna ve medlûlüne elbette muttali'dirler.

«Kâfirler akıllarınca kendilerinin uyumuş olmalarını yüz ve gözlerine atılan toprağa bağlamaktadırlar. Halbuki herkes pek açık olarak bilir. Bir adamın yüzüne toprak serplendiği zaman uyumak şöyle dursun bil'akis dikkatleri toprağın atıldığı tarafa yönelir. Bu itibarla bu gafil münkirler; bunun bir mucize-i nebeviyye olduğunu dahi idrâkten âcizdirler. Hâle uygun, şu beyt neler anlatmaktadır. Bununla yer ve göğün, şanlı nebimizin âhir zaman peygamberi olduğuna şehâdetin esrârı saklıdır.»

«Mâh-ı nev'dir yoksa sen ettikte seyr-i âsümân,
Âsümân iman getirmiş kaldırıp parmak sana».

(*Yemînen ve şimâlen, tahten ve fevkan ve kuddâmen*) (*).

OTUZUNCU HÂSSA

Eğer salih bir kimse cuma gününden başlamak ve perşembe günü tamam olmak üzere Yâsin-i şerif suresini güvendiği bir şahsa veya âkıl bâliğ olmamış bir yavruya yazdırdıktan sonra yeşil bir sırça çanakta bal veya şeker şerbeti ile ıslatıp sabah namazından sonra aşağıdaki şartlarla içmiş olsa akıl ve zekâsı zeyreklik derecesinde, yâni dehâya yaklaşır bir durum arzeder. Ancak aşağıdaki şartlara riayet de şarttır. Yazdırılan sure-i muazzama şöyle kaleme alınmalıdır ki, misk ve zağferan ve gül suyuna ıslatılmalı; günde bir Yâsin-i şerif yazılmalıdır. Esasen bu hâssa akıl ve kiyâsetin artması için vird edilmesi gereken bir hâssa olduğundan usûlüne uygun bu hâssayı diline pelesenk eden kimse yukarıda da işaret ettiğimiz gibi o kimse nişan yâni, unutmaz neder bilmez. Bu duâ sahibinin yüzüne bakanlar sultanlar kadar heybetli ve azametli olur. Eğer bir pâdişah bu azim surenin duasını yapmış olsa onun özelliği şu olur ki diğer bütün akrânı hükümdarlar üzerinde hâkimiyet te'sis ettiği gibi ona sevgi gösterirler ve asla ondan ayrılmaz olurlar.

OTUZ BİRİNCİ HÂSSA

Herhangi bir kimse Yâsin-i şerifi vird-i zebân, yâni diline pelesenk eylese ve buna hiç ara vermese, kiminle görüşürse görüşsün veya tartışmaya girerse girsün dâima gâlip gelir. Hattâ bu tartıştığı kişi âlim, âmir veya lâlettâyin bir kimse de olsa hayretler içinde kalır. Yâsin-i şerifin berekâtı ile bu duânın sâhibi herhangi bir sözü söylemiş olsa muhâtabı onu bir hikmet ve vecize olarak kabul lenir. Bir yıllık süre içinde her beş vakit namazdan sonra Yâsin-i şerifi okumayı âdet edinse veya bunu hiç terk etmese kendisinde iki türlü tecelli âşikâr olur. Ya zühd ü salât sahibi olur yahut da kendisine velâyet mertebesi verilir. O mertebede de o derece huruç edip yükselir ki seyr-i ilâllahda yol alır. Bu mertebenin tecelliyâtından olarak taş, ağaç ve tüm eşya kendisine tâbi olduğu gibi kendisiyle

(*) Yalnız unutulmamalıdır ki, korku ve haşyet kelimelerinin, şanlı nebimizle uzaktan ve yakından bir ilgisi olamaz. Değil icâd-ı âleme sebep olan O Nebiler Sultânı için, hattâ O'nun velileri için bile korku bir an dahi düşünülemez. (*Ve lâ havfün aleyhim ve lâhüm yahzenûn*) âyet-i celilesinde buna önemle işaret vardır.

münasebet de kurar (*). Her birinin tesbitine muttali olur. Bütün kurt ve kuşlar etrafından ayrılmaz olurlar.

«Ulu kuşlar yuva yaptı başımda,
Ben Mevlâ'yı görür oldum düşümdе,
Yürü Leylâ yürü durma karşımda,
Yürü Leylâ ki ben Mevlâ'yı buldum,
Leylâ Leylâ derken Allah'ı buldum.»

Burada aşk-ı mecâzî'den aşk-ı hakikiye geçişin dile getirilişi vardır. Bu konuda emsâli bulunmayan bir beyte de yer veriyoruz:

«Tiğ-i ta'nı etme mecnuna havâle bilmiş ol,
Zâhidâ cezb-i Hudâdır aşk-ı Leylâ'dan garaz.»

OTUZ İKİNCİ HÂSSA

Ana sütü az olan bir hâtunun sütünün çoğalması:

Çocuklu bir kadının sütü az ise ve canından aziz yavrusunu kendi sütü ile besliyemiyorsa sûre-i Yâsin'in berekâtı ile sütü çoğalır. Ancak şu usûle uygun hareket etmesi lâzımdır. Sure-i muazzama olan Yâsin-i şerifi bir kâğıt üzerine mukatta' yazı ile yazıp misk, zağferan ve gül suyu ile kaleme aldıktan sonra buna sütü az olan hatunun adını da eklemelidir. Örneğin: Bu kadının ismi Cemile

(*) Burada Şeyhü'l-Ekber Muhiddin-i Arabî (R.A.)'nin şu yüce keşfiyyâtına temas etmeden geçemedik. Hazret-i Şeyh'e göre bütün cansız bildiğimiz cemâdâtın dahi canlı ve Hayy ismine mazhar oldukları dermehan buyurulmaktadır. Ayrıca yüce velî şunları da ilâve etmektedir: «Bilcümle cansız zannedilen eşya hakikatta zihavattır. Bu cihan halkı içindeki avam bunun câhilidir. Öyle ki: yeryüzüne gelir ve giderler de bu sırdan haberleri bile olmaz. Onları cansız sanırlar».

Hak (C.C.)'nun şu kelâmı bunu te'yid buyurmaktadır. Meâlen şöyledir ki: «Zaman gelecek, yeryüzü, üzerinde vukua gelen her şeyi haber verecektir». (Zilzâl sûresi: 4).

Bir ârif bu esrâr-ı ilâhiyyeye vâkif olduğu için şu kıssayı anlatır:

«Bir gün büyük bir su başında bulunuyordum. Bir tuzağa ekmek parçası koyup balık avlamak istedim. Su başındaki kovuktan Allah Allah sayması işittim. Bununla birlikte taşlar da zikre başladılar. Balıklardan biri bana hitaben «bizleri avlamakla vakit geçiriyorsun, Allah'tan kork» diye bağırdı.»

Bu kıssadan anlaşılan şudur ki: Tüm bitki, taş ve hayvanların kendilerine mahsus lûgatları vardır. Hz. Enes (R.A.)'den şöyle rivâyet edilmiştir: Bir gün Peygamber-i Zîşân; ufak taşcıkları mübarek eline almıştı. Elindeki taşlardan tesbih sesleri işitildiği bizzat et kulağı ile dahi duyulmuştur.

Bu esrar da gösteriyor ki, birkimseye velâyet mertebesi verilirse bütün eşya ona mutâbaat eder, yani uyar, onunla münasebet kurar.

ise (mim, cim, elif, be, mim, lâm, ye, ye, mim, nun, lâm, te, he, ye, mim, nun) harflerini ayrıca bir kâğıda yazıp bal şerbeti ile o kâğıdı ezmeli ve içmelidir. Yedi gün içinde bu minval üzere devam ederse sütü öyle çok olur ki, değil bir oğlan çocuğa, üç oğlan yavruya dahi emzirse gene de artar. Bu artan süte rahmânî gıda denir. Ayrıca bunun bir faydası daha vardır ki, tüm hastalıklardan, sakatlıklardan bir kimseyi uzak tutar. Ayrıca da kendisini zühd ü salâh ve ilim sıfatları ile sıfatlandırır. Anası ise her türlü dertten uzak olur. Buna ilâveten idrar sökemiyecekler dahi bu şerbetten içerlerse idrar tutuklугundan kurtulurlar.

OTUZ ÜÇÜNCÜ HÂSSA

Eş-Şeyh, Es-Seyyid kutbül'aktâb Muhammedü'l-Buhârî Hazretlerine bir gün dostlarından Derviş Ahmed Şemseddin adında birisi ziyarete gelerek geçim sıkıntısı çektiğini aile efradının çokluğundan fakr ü zarurete düştüğünü söyledi, üzüntüsünü tutamıyarak gayr-ı ihtiyari gözlerinden yaşlar akmağa abışladı. Hazret-i Sultan dahi ona merhamet ederek şu vasiyette bulundu:

— Evine git, yedi gün oruç ve namaz üzere ol. Evvelâ cuma gecesinden başlamak üzere oruca niyyet et, geceli gündüzlü Yâsin sûresini altmış üç defa oku. Her mübin geldikçe şu aşağıdaki vereceğimiz tesbih duasını oku. Gelecek cuma sekizinci gün olur. Sekizinci günün sonu yani cuma namazını kıldıktan sonra namazı kıldığın mescidden çıkmayarak yedi defa Yâsin-i şerifi okuyup arkasından yetmiş defa tesbih duasını okuyasın. Mezkûr dua budur:

TESBİH DUASI

(Sübhânel müferricü an külli mehmûmin. Sübhânel lünakkişü an külli medyûnin. Sübhâne men ce'ale hazâinehü beynel kâfi ven-nûni innemâ emrühü izâ erâde şeyen en yekulûlehü kün feyekûne. Fe sübhânellezi biyedihî melekûtü külli şey'in ve ileyhi türce'üne. Yâ müferrice Allahümme ferric hemmi vekşif gammi yâ ganî yâ muğni yâ mübdiü yâ mu'iydü yâ rahîym yâ vedüd ekfini bi celâlike an harâmike ve ağnini bi fadlike ammen sivâki).

Derviş Ahmed sekizinci günü cumadan sonra Sultanın huzuruna gelip ayağına kapandı, başladı ağlamağa. Sultan Hazretleri:

— Ya Şemseddin bu hal nedir, niçin ağlıyorsun?

Şemsüddin cevâben:

— Ey benim ulu sultânım, yakınımızda ulu bir hoca vardı, adına hoca Nasreddin derler, tefecilik yapardı. Benim borcum da ona idi. Bugün beni yanına dâvet ederek şöyle dedi:

— Ey Derviş Ahmed, sana ve bana müjdeler olsun. Bu gece rû'yamda Resûlullah (S.A.V.)'ı gördüm. Bana buyurdu ki:

«Ey Hoca Nasreddin! Derviş Ahmedin bize yakınlığı vardır. Yarın kıyâmet günü benden şefâat bekliyorsan onu kendine evlât edin. O'na da ayrıca müjdele ki kendisi oğlumuz Seyyid Muhammedü'l-Buhârî'yi şeyh edinmiştir. Sana bu iki müjdeyi bir arada veriyorum» deyip yanımdan yıldırım gibi geçti, dedi. Hoca Nasreddin bana bu sözleri söyledikten sonra:

— Ben seni âhiret evlâdlığına kabul ettim! Sen de beni âhiret atalığına kabul eder misin? dedi. Ben kendisinin elini öperek âhiret atalığına kabul ettim, o da beni âhiret evlâdlığına kabul ederek kendisine olan borcumu bağışladıktan başka aile efradına cümlesine elbiseler verdi... Küpler dolusu bal ve yağ gönderdi. Bu arada bin altın lira ihsanda bulundu. Ayrıca günlük ücretim on akçe olmak üzere beni vazifelendirdi. Bu ihsanlara garkolmamın yegâne sebebi, sizin yüce himmetleriniz ve sure-i Yâsin'in dua ve tesbihinin berekâtı sayesinde.

Hazret-i Emir Sultan şöyle buyurdu:

— Eğer bu târif ettiğim dua ve Yâsin-i şerife devam edersen daha bunun gibi nice ihsan ve in'amlara nâil olursun. (Hak (C.C.)'unun yüce fermânı Yâsin ve duaların berekâtı ile).

OTUZ DÖRDÜNCÜ HÂSSA

Sana eziyet veren ve dilhûn eden şeylerden kurtulmak istersen hiçbir külfete girmeden, her dileğinin yerini bulmasını arzuluyorsan, her ayın birinci, iki veya üçüncü gecesinde gusûl abdestini tâkiben namazı edâ için abdest aldıktan sonra on iki rek'at namaz kılmalısın. Yalnız şuna önemle dikkat etmelisin ki namazın her rek'atında mutlaka fâtihadan sonra Yâsin-i şerif okumayı asla ih-mâl etmemelisin. O ay içinde ne senin kalbinde, ne de ehl ü ıyâlinin gönlünde gamdan bir zerre bile kalmaz. Bütün elemelerden korunmuş olursun.

Ve dahi Seyyid Celâleddinü'l-Buhârî (K.S.9)'den şu husus rivâyet olunmuştur ki Yâsin sûre-i muazzamasının içinde ism-i âzam vardır. Sahibini havada tayarân ettirip uçuran, su üzerinde gezdi-

ren ve ateşteki yakma hâssasını yok eden bir hâssadır (*). Her ne arzu ederse fevkalâde hallerden olup bu durumdan dostları da mutlu olur. Düşmanları ise hor ve zelil olur, demiş.

OTUZ BEŞİNCİ HÂSSA

Bir kavmin arasında dostluk te'sisini dilerse ve bu dostluk birbirinizin ayrılığına tehammül edilemeyecek şekilde perçinleşsin istersen ve ayrıca iki köy halkının arasındaki düşmanlığın yerini dostluk alsın istersen sure-i Yâsin'i misk, zağferan ve gül suyu ile şeffaf bir kâğıt üzerine yazasın. Her mübin geldikte şu âyet-i kerimeyi: (Yühubbühüm kehubbillâh velleziyne âmenü eşeddü hubben lillâh. Kul in küntüm tühubbünallâhe fettebiünî yuhbibkümullahü ve yağfirleküm zünübeküm vallahü gafûrun rahîm) on defa okuyup su ile kaynatıp bu suda yemek pişire. Hasıl olan yemekten yukarıda zikrettiğimiz dargın kimselere yedireler. Sonunda çok acayip şeyler görülür.

OTUZ ALTINCI HÂSSA

Gufran ve rahmetle ilgili:

Herhangi bir kimse sabah namazından sonra bir kabristanlığa uğrayıp kabirler arasında iki rek'at namaz kılmayı murad etse, birinci rek'atta fâtihadan sonra Yâsin suresinin (fi dalâlin mübin)e kadar okuya, ikinci rek'atta sureyi tamam ede, tehiyyattan sonra yetmiş defa Yâsin Yâsin deyip selâm vererek namazdan çıkar. Na-

(*) Bir kâmil-i mükemmîlin tasavvuf istilâhında tayarânetmesi, yani uçması ve tayy-i mekân eylemesi gibi haller kurb-i nevâfil, yani nâfileler yakınlığı telâkkiyatındandır. Eğer bir kul yukarıda adı geçen kurb-i nevâfil sırrına ermisse bu gibi olağanüstü hallerin kendisinde zuhuru pek tabiidir. Burada ilm-i mahzûn'a taallük eden bir hususa da değinmeden geçemeyeceğiz: Kurb-i nevâfil yanında bir de kurb-i ferâiz vardır ki, kurb-i nevâfilde şöyle bir ayrılık goze çarpar. Nevâfil kurbunda kul fâil, Hak (C.C.) mef'ul durumundadır. Ferâiz kurbunun üstünlüğü şuradadır ki Hak (C.C.) burada fail, kul mef'ul durumundadır. Örnek vermek istersek şu âyet-i kerime bunun delîlidir.

Aşağıya dercedeğimiz âyet-i kerimenin meâli şöyle ki: «Yâ Habîbim! Kâfirlerin gözüne görünmemen için toprağı serpdiğin zaman onu serpmedin biz serptik».

Bu ilm-i mahzûna mahzûn denilmesinin sebebi ise çok kıymetli bir hazine gibi bahâ biçilmez sırları ihtivâ etmesinden, tâbir câiz ise bu sırrın şu mısra'da mündemiç olduğu gibi:

«Değil her cânâ, belki her cânâna da vermezler».

ledünniyyâtını ihtiva etmesindendir.

mazdan sonra el açıp Cenâb-ı Hakk'a dua ederse, ana - baba ve akraba-i taallukatından âhirete intikal etmiş kimselerin on yıllık günahları mağfiret olunur ve on yıllık geçmiş namazları ödenir. Hak Teâlâ (C.C.) on hac ve on umre görmüşçesine sevab verir. Sual meleklerinin sorularına kolaylıkla cevap verir. Ayrıca kendisi ölürken sekerâtü'l-mevt denilen can verme anında güçlük görmez, kabrin karanlığından kurtulur. Öldükten sonra kabrini üçyüz altmış melek ziyaret edip kıyâmete kadar yanından ayrılmazlar, en yakın dostu olurlar.

«Sen dünyada iken sabah ve akşam Yâsin-i şerif okurdun, bu mübarek süreyi okumayı hiç ihmâl etmedin, bizi öyle bir büyüledin ki senden ayrılmamız imkânsız hâle geldi, seni hiç yalnız bırakmayız» derler.

Ey sevgili okuyucu! Sana öğüdüm şudur ki: Daima Hak (C.C.)'nin esmâsı (isimlerinden biri) ile her an bir âşinalık göster. Ya bir dua veya bir sureyi de dilinden düşürme, devamlı vird edin. Unutma ki dünyada okuduğun her âyet-i kerimenin bir huddâmı vardır. O huddâm âhirete göçtüğün vakit sanki emrinde bir dostun, bir hâdimin gibi kalır. Kıyâmete, yani hesap gününe kadar yanından ayrılmaz, senin en yakın dostun olur.

Kişi tutar mı sözün yâd kişinin, Tutar sözünü herdem bilişinin.
Bilişi mü'minin olur ferîşteh, Keremler eyler onunla her işte.
Şu kimse kim şeytân ile bilişir, Zararı vaktine bir gün erişir.

OTUZ YEDİNCİ HÂSSA

Bir kimse Yâsin sûresini kırkbir defa okuyup bir kerpice üzerine üfürse, her defasında Yâsinin âhîrine gelip te kerpice üflerken bir çuvaldızla da kerpice bir çizik çekse; okuma tamam olduktan sonra kendisinin devamlı oturduğu yerden görülebilecek bir yere o kerpici gömmeli, ayrıca şu duayı okumalıdır:

(Allahümme inni kata'tu ve sedettü vahtemet ve ukdet velcem-tüssinni cemî halâyık ve lâ yenzurühüm alâ aybî ve lâ yetekellemüne aleyye bi sîi Allahümme'c'âlhüm kettürâbi bi hürmeti sure-i Yâsin).

Bu duanın te'sir ve berekâtı ile düşmanlarının dili, kulağı, gözü ve gönü şöyle bağlı olur ki, asla bu duayı okuyan hakkında bir kötülük etmeye veya kötü bir sözsöylemeye güç ve tâkatları olmaz.

Aleyhlerinde konuşmak isteseler bile aleyhlerinde değil, lehlerinde konuşurlar. Bu dua ehli tarafından defalarca tecrübe edilmiştir.

OTUZ SEKİZİNCİ HÂSSA

Aşağıdaki vereceğimiz öğüdü din kardeşlerimizin aynen tatbik etmeleri neticesinde ölümlerini kabir azâbından kurtarması mukadderdir. İki cihan serveri (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

(Men karee surei yâsin fil mekabiri haffefallahü anhümül azâbe yevmeizin ve kâne lehü bi adedi men fiha hasenât).

«Her kim kabirler arasında Yâsin sûresini okursa ölümlerinin azâbını hafifletir».

Öyle ise sen dahi Yâsin suresini perşembe günü sabah namazından sonra veya ikinci namazını tâkiben kabirler arasında yüz kere tevbe ve istiğfar, yüz gere salâvat-ı şerife ve yetmiş defa da Yâsin Yâsin diyerek besmele ile sona erdirir isen ve ayrıca yüz ihlâs-ı şerif, on defa âyete'l-kürsi okuyup ziyaretine geldiğin ölünün ruhuna bağışlarsan Hak (C.C.) o ölü veya ölümler kimler ise kabir azâbından halâs eyler. Günahları ne kadar çok olursa olsun af buyrulur. Eğer o kabristanlıkta dua okurken yatan ölümler arasında kâfir dahi bulunsan Kur'an ve Yâsin-i şerifin berekâtı ile getirilen salâvat-ı şerife ve istiğfarlar yüzü suyu hürmetine azâbı hafifler (*).

(*) Burada arzedeceğimiz bir husus vardır. Elbette bir müslümanın gi-deceği; ziyarette bulunacağı kabirler, yani mezarlık islâm mezarlığıdır. Bu maşatlık değildir. Böyle olunca yatan ölümler arasında kâfir var ise sözü üzerinde durmak gerektir. Öyle anlaşıyor ki, burada kâfirden murad (Allah muhafaza buyursun) ismi müslüman olduğu halde Allah (C.C.)'ı ve Resûl-i Ekrem (S.A.V.)'i inkâr edenlerdir. Bunlara müşrik demek daha uygun olur.

Bizde örtücü, yani setredici anlamına gelen kâfir lâfzı başka din sâlikleri için kullanılır.

Müşriklerin azâbı kâfirlerden daha çoktur. Bunlar hakkında ebedi azap göreceklere dair âyet-i kerime mevcuttur. Bunların cehennemde ebedi kalıp kalmayacakları ehlullah arasında ihtilâfıdır.

Müşrikler hakkında şöyle buyurulmuştur: Hak (C.C.) cehennemlik kullarını istedikleri günâha tekabül eden azâbı gördükten sonra cehennemden çıkarır; yalnız şirk müstesnâ, buyurulmuştur.

Bu, Kur'an-ı Kerim'in zâhir mânasından anlaşılmakta ise de Seyhül-Ekber Muhiddin-i Arabî Hazretleri, müşrikler hakkında dahi ebedi azâbı kabul etmemektedir. Bunu Erhamerrâhımın olan Allahü Zülcelâl'in sonsuz rahmeti ile kabil-i te'lif görmemektedir. Hak (C.C.)'ın onları cehennemden çıkarması dahi orada birçok nimetlerle nimetlendireceğini, keşiflerine dayanarak beyan buyurmaktadır. Ve şöyle demektedir:

OTUZ DOKUZUNCU HÂSSA

Seyyidler Seyyidi Cemâleddin Buhârî'den şöyle rivayet olunur: Çok sevdiği müridlerinden Derviş Sâlih isminde birisi gelip kendilerine Harb isminde birisi seni öldürmek niyyet ve kastindedir, gece gündüz sizi kolluyor. Sebebi ise bizim kızı, cariyenizi kendisine vermediğimiz için imiş.

Hazret gülerek derviş Sâlih'e şöyle buyurdular:

— Şu bütün duran baş kabağı getir, der. Sâlih de baş kabağı koparıp getirmek isterken Şeyh Efendi arkasından yetişip kabağı başından kesip yere bırakır. Ve şöyle buyurur:

— Ya İbn-i Harb! Baş kesmek, adam öldürmek, mâsum kânı akıtmak nasıl olurmuş...

Derviş Sâlih kıssanın sonunu şöyle anlatır:

— Ben bu hâdiseden sonra dışarıya çıkıp Hazretin huzurundan ayrıldım. Baktım bir grup insanlar tabut içinde bir cenaze götürüyorlar. Bu ölen adam kim? diye sorduğumda, tabutu taşıyanlardan birisi:

— Bu Mukatil İbn-i Harb'dir. Bugün sabahleyin bizimle oturmuş sohbet ediyorduk. O arada elinde kara saplı bir bıçak tutan el uzandı, Harb'in başını gövdesinden ayırdı ve önümüze koydu, dedi. Techiz tekfin için evine götürüyoruz. Ondan sonra defnedeceğiz.

Ben oradan geri döndüm ve hâdiseyi gördüğüm gibi Şeyh Efendiye naklettim. Şeyh Efendi şöyle buyurdular:

— İsm-i âzam sâhibi (*) ile düşmanlık edenin hâli böyle olur,

— Belli bir günâh için sermedi azap, adâlet-i ilâhiyye ile te'lif olunamaz. Şeyhü'l-Ekber (R.A.) bu bahsi şöyle bitirmektedir:

— Bu âlemler hamd ile başlamıştır, yine yüce Mevlâya hamd ile bitecektir. Okurlarımız bu konuda daha ayrıntılı bilgi edinmek isterlerse İsmail Fennî merhûmun Vahdet-i Vücut ve Muhiddîn-i Arabî adlı eserine başvursunlar. M. Y.

(*) Dikkat buyurulacak olursa Cemâleddin Buhârî Hazretleri -Sâhib-i İsm-i âzam böyle olur- derken kendilerinin kutbü'l-aktâb olduklarını da Derviş Sâlih'e ifşa buyurmuş oluyorlar. Evvelce de arzettiğimiz gibi bundan anlaşılabilir şudur:

İsm-i âzam; zamanın mutasarrıfının ve kutbü'l-aktâbı'nın ism-i şerifleridir. İsm-i âzam sırrının muamma oluşunun sebebi de kanâatımızca budur. Takriren aşağıdaki beyti yazalım:

«Bir muammadır bu âlem fehmeden âriflere,
İsm-i âzam sırrıdır çün ol muammadan garaz».

dedi. Kendisine yüce atam Emir Sultan'ın temiz rûhu için Allahü Zülcelâl'in birliği hakkında bu yolu bana da öğret dedim. Kendileri bana:

— Sana öğreteceğim şeyi ben âhirete gidinceye kadar hiç bir kimseye söylemeyeceğine ahdet, buyurdu. Ben de huzurunda yemin ederek ahd ü peymanda bulundum. Ve sonra bana şöyle buyurdular:

— Derviş Sâlih bir baş kabağı bul önüne hazır et. Ara vermeden yetmiş defa Yâsin suresini oku. Surenin sonuna geldikçe kabağı eline al, üzerine bir çizgi çiz. Kara saplı bıçağa da her mübin'e geldikte şu duâyı üçyüz altmış defa oku:

(*Yâ kâhîru zülbatşîş şedîdi entellezi lâ yûtâku intikamehü yâ kâhîrû*). Yetmiş Yâsin-i şerif tamam oldukta mezkûr bıçakla kabağın başını düşman tarafına düşecek şekilde gövdesinden ayır. Yalnız kabağı keserken düşmanın adını ve anasının adını kabağın başını kesmeden yazmış olasin. Göreceksin ki yetmiş gün tamam olmadan dilediğin kişinin işi tamam olacak. Yalnız dikkat edilecek hususlardan birisi, hattâ birincisi, müstehak olmayan birisine kendi nefsinin arzusu ve isteği doğrultusunda yapacak olursan, altından kalkamayacağın bir mes'uliyet yüklenmiş olursun.

KIRKINCI HÂSSA

Kahr ve galebe ile ilgili.

Eğer düşmanlarını, elinde hiç bir harb âleti olmadan öldürmek istersen bir ham kerpiç üzerine Yâsin suresini kırk bir defa okuyup üfüresin. Ve okudukça da bir hat çekesin. Yalnız dikkat edilecek husus şudur:

Yâsin suresini okumaya henüz başlamadan, Azrâil Aleyhisselâm'ın şu aşağıda verdiğim duasını bin kere okumalısın. Bunlardan da önce düşmanın kendi adı ve anasının adını kerpicin üzerine yazmayı ihmâl etmemelidir. Yâsin suresi okunmaya başlandığında her mübin'e gelindikte bu duâyı bir kere okumak lâzımdır. Mezkûr dua şudur:

AZRAİL (A.S.)'İN DUASI

(*Allahümme aleyke bihâzel cinnü vel insü feinnehüm lâ yu'cizûneke. Allahümmentekümühüm biintikamike yâ müntekümü. Allahümme akhîrhüm bi kahrîke yâ kâhhârü. Allahümme kîfe hâzâ bimâ şî'te ve keyfe şî'tel adlû*).

İşte yukarıya aldığımız duayı okuduktan sonra güzel bir salça düzerek üzerine kerpici koyup (ortada sanki bir cenaze varmış gibi) hafi cenaze namazı kılıp, mezkûr kerpici bir büyük suya, falancanın ölüsüdür deyip atmak lâzımdır. Kerpiç suda eridikçe düşmanın da erir ve telef olur. Bütün duaların sonunda ihtar edildiği gibi bunlar ancak Allah'ın rızasına muvafık şekilde yapılır, aksi takdirde gayretullaha dokunacağından hazer edilmelidir.

KIRK BİRİNCİ HÂSSA

Eğer iki kişi arasında veya karı koca arasında düşmanlık veya bir soğukluk hâsıl olup araları açılmışsa, bir parça ekmek üzerine yedi defa Yâsin-i şerifi okuyup üflemek lâzımdır. İhtilâf hangi taraftan geldi ise o ekmeği eğer kadın tarafından geldi ise bir dişi köpeğe veya erkek tarafından geldi ise bir erkek köpeğe yedirilir. Okunacak Yâsin suresi yedi parça ekmek üzerine okunursa daha da faydalıdır.

KIRK İKİNCİ HÂSSA

Bir kişinin taliini veya baht-ı ikbâlini bağlamak; bir kimsenin devletini, saâdetini, veya bahtını, yahut işi ve gücündeki satveti, satış ve kârı ile, erkekliğini, akli ve idrâkini, dilini, gözünü ve kulağını, hiçbir harekete gücü yetmeyecek şekilde bağlamak istersen, yedi virâne yıkılmış, harâb olmuş evlerin topraklarından birer avuç alıp, her bir avuç toprağın üzerine birer kere Yâsin suresini okuyup üflemeli. Bu toprakların tamamını kullanılmayan bir su kuyusundan su çekilerek mevcut toprakları çamur hâline getirip ol kişinin kapısının üst eşğine, alt ve yan taraflarına dökülmeyecek şekilde çamuru sıvamak lâzım. Hak Teâlâ'nın emri ile o kişinin bahtı, devleti ve tüm hareketleri öyle bağlanır ki hiç bir suretle bir daha açılmaz olur.

Kapının çevresine sıvanan çamurun eseri kalmayınca kadar onun da satveti ve gücü kalmaz. Yalnız uygun olmayan yerlere bu çamurdan sürmek caiz değildir, aksi halde ümit edilen te'siri görülmeyebilir.

KIRK ÜÇÜNCÜ HÂSSA

Eğer bir kimsenin tüm hareketlerinin herkes tarafından beğenilmesini istersen ve kimsenin onun hakkında kötü söz söylememesi için bu kimselerin ağız ve dillerinin bağlanmasını istersen kırk bir

nohut alıp her birinin üzerine bir Yâsin-i şerif okuyasın. Ve bu nohutları, o istemediğin kimsenin evinin doğu tarafındaki münasip bir yere gömesin. Gömdükten sonra yedi defa daha Yâsin okuyup üzerine üfledikten sonra şu duayı da okuyasın:

(Allahümme bihakki kırâeti surei yâsin ahfazni min şerrike cemîl a'dâi ve ukdetü elsinetihim ve a'yühim ve âzânihim aleyye).

Hak (C.C.) bu duânın ve Yâsin-i şerifin berekâtı ile cümlesinin dilini onun üstüne bağlar.

KIRK DÖRDÜNCÜ HÂSSA

Eğer istediğin bir kimsenin sana tâlib - istekli - olmasını diler sen, bir akar çayın kenarına vararak gusledip dört rek'at namaz kılasın. Sonra o çayın kenarından kırk tane temiz çakıl taşı toplayıp herbirini yerden alırken bir Yâsin süresini ve her mübin'e geldikte şu duayı (Allahümme sehhareli ve cezbeli kalbi fülânün bin fülâne bihakki yâsin vel kur'ânîl hakimi inneke leminelmürselin) okuya ve taşu üfüresin. Okunan taşları hiç kullanılmamış bir çömleğe koyup ağzını çamurla sıvayıp yanan bir ocağın yanına gömesin. Hararetle ateşler kızıştıkça istediğine aşk galebe edip sana temayülü artar.

KIRK BEŞİNCİ HÂSSA

Başka bir nevi:

Eğer istediğin tutkun olan bir şeyi sana, istekli tâlip kılmak istersen ve onun bir an bile senden ayrı kalmasına tahammül ve mecâli olmamasını istersen, yedi parça şekerin her parçasına bir Yâsin-i şerif okumalısın ve Yâsin-i şerifin her mübinine geldikte şu duayı (Ve hüvel gafûrül vedûdü zül arşil mecidi fa'alün limâ yûriyd) yirmi bir defa okumalısın. Bu şekerleri ol kişiye yediresin. O sevip istediğin kimse başka bir yiyecek istemez. Öyle kararsız olur ki, hemen seni iştiaqla arzular. Bulduğu ve sana kavuştuğunda da ayrılmak istemez. Bu nimete ancak Yâsin-i şerifin berekâtı ile erişebilirsiniz.

KIRK ALTINCI HÂSSA

Bir işte hayrete düşüp ne yapacağını bilmezsen; hemen bir abdest alarak iki rek'at namaz kılmaya niyyet edip Yâsin süresi ile namazı hitâma erdiresin. Namazdan sonra yetmiş defa Yâsin Yâsin

deyip sure-i şerifi sonuna kadar okumalısın. Her mübin'e geldikte: yirmi bir kere şu duayı okuyasın. Mezkûr dua şudur:

(*Yâ hâdiye menistehdî ehdîlî tarikul hayri innallâhe yehdî men-yeşâû ve men yehdillâhe fehüvel mühtedi yâ hâdiyül mudülline eh-dîni*).

Dua-yı şerifin okunmasını müteâkip Hızır (A.S.) hazır olup hayırlı yol hangisi ise sana bildirir. Veya dilek sahibinin kalbine ilham yolu ile gelir.

Bu dua def'alarla tecrübe edilmiştir, şübhe edilmesin.

KIRK YEDİNCİ HÂSSA

Eğer bir şehrin veya bir beldenin halkını, tuttuğun ve doğru olduğuna inandığın yolda yürümesini istiyorsan, her gün Yâsin-i şerifi diline vird edip bir sene süreyle bu minval üzere hareket etmelisin. En az beş vakit namazdan sonra birer kerre okumalısın. Ayrıca her mübin'e gelindikte yüz kırk defa şu duayı okuyasın.

(*Allahümme yâ hâdî menistehdî ihdîni cemü ibni âdeme ve benâi Havva aleyhümesselâmü*).

Yâsin suresi bittikten sonra dua-i câzibe-i rahmâniyye-i cemâliyyeyi de okuduktan sonra bu durumda hareket edecek olur isen değil, yerdeki melekler, gökteki melekler bile sana tutkun olurlar; bir mıknaşın demiri çekmesi gibi. Bu bir kibrit-i ahmer gibidir. Bunun bir misli ve benzeri yoktur. Bu Rahman'ın kulu cezbetmesi-ne benzer. Bu tevaziyül amelül sakaleyndir. Yâni bu insanları ve cinleri aynı zamanda çeken bir ameldir.

KIRK SEKİZİNCİ HÂSSA

Ârifler sultânı, muhakkikler kutbu Hazret-i Emir Seyyid Sultan'ın makbûllerinden Hasan denilen ünlü hoca ki, kendilerinden sonra O'nun mutlak halifesi olmuşlardır. Ve yerlerine dervişlerin söz birliği ile post ve seccadesine oturtmuşlardır.

Bir gün Hz. Emir Sultanın bazı menkıbeleri söylenirken biri üzerinde fazlaca durulmuş. O menkıbe şudur:

Hz. Emir Sultan bir hasta ziyaretine giderse hasta şifa bulurdu. Bir gün bu hâli kendilerinden sordum ve ilâve ettim:

— Sultânım! Bu kıssa bana pek acayip geliyor, dedim. Hz.Şeyh bu soruma şu cevabı verdi:

— Bize bu ecdadımızdan miras kalmıştır. Özellikle Ehl-i Beytin kutsal ayakları nereye varacak olsa ol yer dahi mübarek olur. Çeşitli hastalıklardan hangisinin üzerine ellerini sürmüş olsalar Hak (C.C.) o hastaya şifa verir. Zira bu seyyidlerin sırlarıdır. Daha açık bir ifade ile... iki cihan serveri (S.A.V.)'in torunlarının sırrıdır. Nitekim şöyle buyurdular:

(*El-veledü sırru ebîhi*). Yâni babanın sırrı evlâdında da görünür. Bunlar hangi hastayı ziyaret edecek olsalar hasta şifa bulur. Eğer eceli bile gelmiş olsa Şeytân-ı lâin imanını çalmak yolunu bulamaz. Kendisi cennet ehlinde olur.

HİKÂYE

Ve yine sultanın halifesi Şeyh Hasan'dan rivayet ederler ki: Sultan Hazretlerinin dervişlerinden - ki dostlukları tâ Buhârâ'dan başlamıştı - ve şeyh Hüseyin Ahlati Hazretleri ile daima hembezm olmuş. Hazrete hayli yakınlığı olan, gündüzleri oruçlu, geceleri uyumayan bu azizin ismine Baba Kâşifi derlerdi. Bir gün ecel erişip vefat etti. Ölüm ânında ağzından burnundan köpükler gelmişti. Techiz tekfin hazırlığı içinde iken Sultan Hazretleri eline yapıp — Hâlin nedir? deyince gözlerini açtı. Sultanın emri ile elini yüzüne sürüp ağlamaya başladı, gözlerinden hayli yaşlar aktı. Yine gözlerini yumup kendinden geçti. Yatsı namazını kıldıktan sonra geldik gördük ki el ve ayaklarında bir hareket var. Hemen sultâna:

— Kâşif Baba yine gözlerini açtı diyerek haber saldı başına gelip tekrar Yâsin suresini okudular. Sure-i şerif tamam olduktan ağzına köpük geldi ve kendinden geçti. Artık öleceğine kani olduğu için kefeninin hazırlanmasını, binaenaleyh mezarının da kazılmasını emrettiler. Biz bu hazırlık içerisinde iken Kâşif Baba teneşir tahtasının üzerinde tekrar kalktı oturdu. Sultan Hazretleri gelip üzerine bizzat kendi eliyle gömlek ve kaftanını giydirdi. Ve makamına getirip oturttular. Hazret:

— Yâ Kâşifi! Hâlin nedir? diye sordukta cevap vermeğe gücü yetmedi. Sultan Hazretleri:

— Bir çanak su getirin emrini verdi. Su gelince mübarek elini suya sokarlarken, bir yandan da su bardağına okuyup üflediler. Sonra bu sudan dervişin eline yüzüne ve burnu içi ile kulaklarına ve boğazının altına sürdüler, kalan suyu da içirdiler. O âna kadar konuşamayan Kâşif Babanın dili açıldı ve şöyle dedi:

— Ey benim ulu sultânım! Kendimden geçtiğimde; duvarın ansızın ikiye yarıldığını gördüm. Muhteşem bir kişi gelip bana:

— Beni bildin mi? diye sordu. Ben de:

— Bilemedim, cevabını verdim.

— Ben bu âlemin kutbuyum, böyle ölüm hâlinde olanlara yetişir, onları diriltirim. Mürşid-i kâmil dedikleri gerçek insan-ı kâmil-ler kutbül'aktâblardır. Artık doğrudan doğruya feyzi benden al. Şimdiye kadar tuttuğun yol yanlıştı, bize gel de sana merhamet edelim, dedi. Sıkıca tuttuğu elimi bir türlü kurtaramıyordum. Ben çekilip:

Eûzü billâhi mineşşeytânirraciym, Bismillâhirrahmânirrahıym, Yâsin vel kur'ânıl hakim inneke leminel mürselin alâ sıratın müste-kıym tenziylel aziyzirrahıym'e kadar okuyunca kendini zamanın kutbu tanıyan güya ulu zâtın şeytan olduğunu anladım. O sırada annem ve babam yanıma gelerek:

— Oğlum! Niçin zamanın kutbuna karşı korsun (*)! Din ulu-suna teslim ol, diyerek onlar da elime yapışıp çekmeye başladılar ve şimdi Tanrı'nın mazharı budur, ne derse itâat et, derlerdi. Herkes ve her şeyden imdat istediğim bir sırada ey ulu emirim! Siz çıkageldiniz. O zaman o muhteşem kişi (!) ve etrafımda oturan annem ve babam, karın güneşin karşısında eridiği gibi eriyip gittiler, yer-leri belirsiz oldu. Kâşif Baba sözlerine şöyle devam etti:

— Ol lâinier kaybolduktan sonra, sizin mübarek cemaatinizle gözlerimi açtım. Bildim ki bana görünüp tarikatımı değiştirmeklîği-mi söyleyen ihtişamlı kişi şeytan olup son demde imanımı almaya gelmiş. Yine şu gerçeği öğrendim ki, seyyidlerden şeytan firar eder-miş. Şeytan Seyyidlerin suretine giremezmiş.

Bir kişi şeyh olsun, ne olursa olsun seyyidlere biat etmelidir ki, onlar zâhir ve bâtın Peygamber (S.A.V.) varisleridirler. Ya sultânım! İkinci defa aklım gittiğinde gördüm ki Yâsin-i şerif okumak-tayım. Sultânım görüldüğünde sizinle beraber yer yüzündeki tüm insanlarla beraber melâike-i kirâm Hazerâtı da Yâsin-i şerif oku-maktaydılar. Üçüncü defa aklım gittiğinde öyle bir yere varmışım ki iniş ve yokuşu yoktur ve bu yerde içi lebâleb şarktan garbe ka-dar insanlarla dolu bir mağara gördüm. Bu insanların özellikleri şu idi ki, her birinin isimleri aynı, boyları eşit, başları ve yüzleri bir, hepsine aynı adla sesleniliyordu.

(*) Bu kıssadan çıkan sonuç şudur ki: a) Şeytân-ı lâinin pek çok yardımcıları vardır. İşte bu kıssada kendini kutbül'z-zaman diye tanıtan şeytân-ı lâinin tâ kendisi olduğu gibi Kâşifi Baba'nın ana ve babası şeklinde görünenler dahi birer ervâh-ı süfliyye olup şeytânın uydularıdır. Unutmamalıdır ki İblisin böy-le sayısız uyduları olduğu gibi pek çok igfâl âletleri de vardır.

Kâşifi Baba'nın sözleri burada sona erdi. Kendisi bu olaydan sonra yedi sene daha yaşadı.

Yukarıdaki kıssada nâçiz fikirlerimizin belirtilmesi gereken üç konu vardır:

a) «Kum bi-izni» hitâbı ile ölüleri diriltten Ehlullah Hazerâtı, Mâ şûkiyyet sırrına ermiş Evliyaullah Hazerâtıdır. Nitekim aşağıdaki anlatacağımız kıssa; Mahbûbiyyet ve Mâşûkiyyet sırrının yüceliğini gösterir.

HİKÂYE

Aynı mertebede ve Mâşûkiyyet tecellisine mazhar Abdülkadir-i Geylânî (K.S.)'nin bir müridi vefat eylemiş. Karısı ağlıyarak Gav-sül'A'zam'a varıp kocasını diriltmesini rica etmişti. Yüce sultân murâkabeye daldıkta Azrâil (A.S.)'in ruhunu kabzedip havalandığı-nı görmüş. Ölüm meleğine dervişinin ruhunu iade etmesini dile-miştir. Azrâil (A.S.):

— Ya Gavs! Ben nasıl yaparım. Hak (C.C.)'nun emri ile va'de-si hitam bulmuştu, ben de ruhunu kabzettim, mekânına götürüyö-rum, demiş.

Gavs-ı A'zam, tekrar ve tekrar ısrar etmiş. Bu durum karşısın-da Melekül'Mevt âlemlerin yüce Rabbına sormuş:

— Ya Rabbi! Senin emrinle ben bunun ruhunu kabzettim. Mâ-şukun Abdülkadir iâdesini istiyor, iraden nedir? diye sordukta Yü-ce Mevlâ:

— Mâşukum ne istiyorsa onu yap, ilâhi emrini vermiştir.

Ol dervişin rûhu tekrar iade olunup (hayy) kılınmıştır.

Müridin karısı evine döndükte kocasının hayatta olduğunu gör-

b) Şeytanın iki türlü yardımcısı vardır. Biri etbai, uyduları olan şeyâtin-dir. Diğer de şer - kötülük âletleri olarak kullandıklarıdır ki, bunlar arasında ilme mağrur olanlar ve emsâli ile kadın tâifesi de vardır. Ayrıntılı bilgi edin-mek isteyen okurlarımız Abdülkerim Ciyli (K.S.)'nin İnsan-ı Kâmil adlı ese-rine baş vurabilirler.

c) Eserde zikrolunan şeyh olsun, kim olursa olsun «Sâdâta biat eylesin» cümlesi üzerinde de biraz durmak isteriz. Elbette seyyidlik büyük bir mazha-riyettir. Ancak kutbül'aktâb hazerâtı ile Evliyaullah'ın mutlaka seyyid ol-ması gerekmez. «Gâhi ez nesl-i alist, gâhi velist» hikmeti bunun delilidir. Bu kelâm-ı kibârın doğruluğu ise emsâli ile sâbittir.

müş. Bu açık kerâmet karşısında şükrâne olarak secdeye kapanmıştır.

İşte Mâşukıyyet sırrına mazhar olan Ehlullah böyle ölülerini diltir.

Tavr-ı şeyâtini nice mekârimdir,	Hilebazı bed fikir gaddârdır.
Avn-i Hak erişmeyince bir kula,	Sanma anın fitnesinden kurtula.
Kılsa sâdâta şolar kim ittiba'	Yol bulamaz ana şeytan bî nizâ.
Gayret-i Hak anı saklar daima,	Rahmet-i Hak anı bekler daima.

Bugünün türkçesi ile şiirdeki mânaları anlatmak istersek anlamı şöyledir:

Şeytan öyle ikrâm edici ve suret-i Hak'tan görünür ki, onun, o gaddârın hilelerine akıl erdirmek ve o hileleri sezmek güçtür. Ancak Allahü Zülcelâl'in yardımı ile bu hilelerden kurtulabilmek.

Bir kişi seyyidlere uyarsa, şeytan ona erişmeye yol bulamaz. O zaman Allah'ın gayreti onu saklar ve onun bekleyicisi olur, demektir.

Emir Sultan Hazretlerinin halifelerinden şu rivâyet de nakledilmektedir:

Sultan Hazretleri bana şöyle buyurmuşlardı:

— Atamız Seyyid Mehdi Aliyyü'l-Mekki (R.A.) ne zaman bir nastayı yoklamaya gitseler yolda hep Yâsin suresini okurlardı. O kadar ki, (*Selâmün kavlen min rabbir-rahıym*)'e varıncaya kadar okur hastanın yanına öyle girerdi. Orada da hastanın ismi sayısınca (*Selâmün kavlen min rabbir-rahıym*) derdi. Bunu tâkiben sureyi tamamlardı.

Yüce sultanın hizmetini gören Seyyid Mehmed'e de aynı kıssayı anlattıktan sonra:

— Ya Seyyid Mehmed! Sen de böyle yap, diye öğüt verdi.

Bu kıssadan alacağımız çok hisse vardır. Biz de ulu kişilerin gittiği yoldan gidersek insanlık yolunda çok mesafe kat'etmiş oluruz.

KIRK DOKUZUNCU HÂSSA

Bir gün Seyyid Muhammedü'l-Buhârî (R.A.) amcası oğlu Seyyid Mustafâ'ya şöyle buyurmuştu:

— Ey amcam oğlu! Her istediğin şeyin olması dileğinde isen, her duânın kabul buyurulması arzusundaysan ve Hak (C.C.)'ya yakın olmak istersen, her hastanın derdine deva olmak arzusunda isen, gelen hastalara şu öğütte bulun. Bu öğütlerden herbiri bin öğüt yerine geçer.

Dertli ve hasta kimse sabah namazından sonra Yâsin suresini vird edinsin, sure son bulunca ellerini göklere doğru açsın. Yâsin dualarından birini okuyup ellerini yüzüne sürsün. Yâsin'i okudukça elleriyle bütün vücudunu meshedercesine sürsün, bütün dertlere derman olur.

Eğer bir kimsenin başı ağrıyor ise (*Elhâkümüttekâsürü*) suresini okursa ağrı şiddetini kaybeder. Göz veya karnı ağrıya ağrıyan yerini eli ile ovsa aynı zamanda (*Bismillâhirrahmânirrahıym. Yâsin vel kur'ânîl hakiymi inneke leminel mürseliyye alâ sıratın müste-kıym tenziylel aziyyirrahıym*)e kadar okusa acı ve ızdıraba deva olur. Büyük bir ağrı olur da elini ol ağrıyan yere sürerse ve sürerken de bu duayı okursa dua bitmeden Enbiyâ-i izâmın ve evliyâ-i kirâmın mânevî yardımları erişir. (Bahse konu dua nebi ve velilerin ruhlarının içinde geçen duadır). İşte bu dua okunurken elini acı duyulan yerlere sürmelidir.

ELLİNCİ HÂSSA

Her kim bu Yâsin-i şerifi diline vird edinse, bu kişi Yâsin-i şerifi okuduktan sonra bir suya elini sokup, o suyu bir tarlaya saçsa, tarlanın ekini tüm âfetlerden korunduğu gibi eğer yemişli bir ağaca serperse yemişleri çok olur. Yalnız şuna dikkat etmelidir ki, her Yâsin okunup bitirildikten sonra dualar da okundukça elinin içine üfürülmelidir. Yüce mertebe sahibi şeyhlerin âdeti üzere eller de yüze sürülmelidir.

ELLİ BİRİNCİ HÂSSA

Atam Seyyid Nûrullahü'l-Halebi Atası Seyyid Mustafa'dan şöyle nakletmiştir:

— Bir gün Emir Sultan Hazretleri ile Haleb'de Menkusa mahallesinde kabirler arasında dolaşip kabir ziyaretinde bulunuyor-duk. Emir Hazretleri tebessüm buyurarak bana şöyle hitab ettiler:

— Yâ amcaoğlu! İki cihanda seni mesrur edecek bir şey göstereyim mi? Bu lûtfuna cevaben:

— İn'âm ve lûtf u ihsan sizindir, diyerek ellerini öpüp söyleyeceği şeye intizar ettim.

— Eğer arz üzerinde ne kadar kabir varsa; bu kabir ehlini ayrı ayrı eşit bir sevabı kazanmak dilerse açık bir sahraya çık, iki rek'at namaz kıl ve her rek'atta bir Yâsin-i şerif ile iki rek'atın sonunda bir selâm ile namazını bitir veya Yâsin-i şerifi her rek'atta mübin'e geldiğin yere kadar oku. Namazın kılınmasından sonra da yetmiş defa Yâsin Yâsin dedikten sonra sureyi tamamla. Her mübin'de (*Elhâkümütttekâsürü*) sûresini on bir defa okuyup bitirdikten sonra şu duayı okuyasın:

(*Allahümme bellîğ sevâbe hâzihîl kırâeti min sureti yâsin ve mâ tebeahâ minel kırâeti mea sairî mâ kadderte lihâzeddaifi*).

Bu duayı ve dediğimiz gibi sure-i şerifeyi okuyup namazı kıldıktan sonra duayı da okursan ve hâsıl olan sevabı iki cihan serveri (S.A.V.)'in zamanından tâ kendinin zamanına kadar geçen erkek ve kadın mü'minlerin, yüce mertebe sâhibi şeyh ve halifelerinin ruhlarına hediye edersen, bu niyetle de kırkbir defa fâtiha-i şerife-yi okuyup şarktan garba kadar gönlünle ihâta edip üfüresin. Hak (C.C.)'nın emri ile yer yüzünde ne kadar mezar var ise tamamını ziyaret etmişçesine sevab kazanırsın ve ayrıca ne dileğin var ise Hak Teâlâ katında Kur'an ve Yâsinin berekâtı ile kabul buyurulur.

ELLİ KİNCİ HÂSSA

İki cihan serveri (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır: Yâsin suresi öyle bir sure-i şerifedir ki, O'nu okuyan ve diline vird edinen her türlü dünya ve âhiret belâ ve azâbından kurtulur. Âhiretteki şiddetli korkudan halâs olur. Bu sure-i muazzamaya muamma denilir. Nebiyy-i Zîşân'a yâ Resûlâllah! Muamma ne demektir denildikte Fahr-i Kâinat şu cevâbı vermişlerdir:

— Muamma öyle bir ilâhî nimettir ki; onun sahibi dünya ve âhiret ni'metlerine kavuşup ve her iki âlemin mutluluğuna erişir.

ELLİ ÜÇÜNCÜ HÂSSA

Bir kimse Yâsin sure-i şerifesini bir kâğıda yazar ve temiz bir suda ıslatırsa bu sudan içtiği takdirde bin türlü devanın tümüne birden sahip olur (Bin arapça elif mânasına geldiği gibi elif'den elife intikal edildikte elif'in Vâhidiyyet tecellisi olması itibariyle

Vahdâniyyet tecellisinin bütün ilâhî ledünniyatından da faydaladır).

Bu itibarla bir kimse Yâsin-i şerif duasını kabirler arasında okuyacak olursa yatan mevtaların tümü kabir azâbından kurtulur. Veya günahlarının derecelerine göre azaplarını hafifletir.

ELLİ DÖRDÜNCÜ HÂSSA

İki cihan serveri (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır: Bir kimse Yâsin-i şerifi okumaya devam ederse eceli geldikte her harf için bir melek, cenaze namazında hazır bulunur. Cennete kadar uğurlar. Şöyle ki; gömülmesi sırasında bu ölüyü nasıl bilirsiniz? diye soruldukta hüsn-i şehâdetde bulunur. Yâsin-i şerif okuyanın sekerâtü'l-mevtinde Melekü'l-mevt kendisine hoş bir surette görünür (*). Virdin feyziyle pâk ruhu cennet-i âlâya gider. Resûl-i Kibriyâ (S.A.V.) bu babda da şöyle buyurmuştur: Yâsin-i şerifte 2796 harf vardır. Her harf bir meleğe tekabül ettiğinden Yâsin-i şerifle meşgul olanın enisi yâni, arkadaşı olan melek sayısında iki bin yedi yüz doksan altıdır.

ELLİ BEŞİNCİ HÂSSA

İki cihan serveri (S.A.V.) sure-i muazzam olan Yâsin-i şerif hakkında ve betahsis bunun havâssı hususunda şöyle buyurmuştur: Yâsin-i şerifte öyle bir hâssa mevcuttur ki sade okuyana, değil,

(*) Melekü'l-Mevt olan Azrâil (A.S.) ruhları kabzı sırasında görüldüğü şekiller ve neşrettiği koku konusunda en ayrıntılı bilgiyi keşfe müstenit olarak Abdülkerim-i Ciyî (K.S.) şöyle buyurmaktadır: «Azrâil (A.S.) ruhlarını kabz ettiği hayvânât için dahi bu sözlerin geçerli olduğuna işaret etmektedir. Eğer rûhu kabzedilecek kimse ahlâk-ı hamide sâhibi ve cennetle müjdelenmişlerden ise Melekü'l-Mevt öyle hoş bir sîma ile görünür ki, ölüm halindeki insan bir an evvel ona kavuşmak arzusunda bulunur ve çok rahatlıkla ruhunu teslim eder.

Eğer rûhu kabzedilecek kimse zalemeden ise Azrâil (A.S.) öyle şiddetli ve zâlim bir mazharda görünür ki sekerattaki insan korkudan kendini yerden yere vurur. Rûhunu teslim etmesi çırpıntı ve azaplar içinde bâzan saatlarla sürer. Maâzallahü Teâlâ. Bu konu rûh-ı sultânî sâhibi olan insan için böyle olduğu gibi rûh-ı hayvânînin sahipleri bulunan yırtıcı mahlûkat... meselâ: Kaplan, yırtıcı kuş ve emsâlinin canını alırken aynı yırtıcılıkta bir mahlûk gibi görünür. Bâzan da cehennem ehli olduğu pek ma'lûm kimselerin ruhlarını kabzederken onlara öyle bir bitâbî verir ki el ve kollarını oynatamaz hâle gelir. Buna bu hâleti veren Azrâil (A.S.) bu kerre çok kerih bir koku şeklinde tecelli etmesindedir. İşte bu koku sekerattaki kimseyi bihûş ederek cehennemde gideceği derekattan hangisinin kendisin nasip olduğunu dahi gösterir».

dinleyen dahi şefâat-ı nebevi'ye nâil olur. Bu sure-i celileyi cuma geceleri okuyanın ise ilâhî gufrandan nasibi artar.

ELLİ ALTINCI HÂSSA

(Bu hâssa yukarıda geçen ve gufranla ilgili hâssa ile alâka-lıdır).

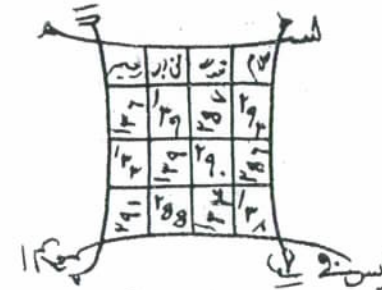
İki cihan serveri (S.A.V.) İmam-ı Hasan (R.A.)'dan rivâyet olunan hadis-i şeriflerinde şöyle buyurulmaktadır: Yâsin sure-i muazzamasını cuma günü okuyan mü'minin tüm günahları Hak (C.C.)'nin Gaffâr isminin yüzü suyu hürmetine mağfûr olur. Ayrıca kıyamette mizan görölürken kendisi bütün günahlarından arınmış olup seyyiatı hasenâta dönüşür.

ELLİ YEDİNCİ HÂSSA

Ey mü'min kardeşim! Şunu iyi bil ki Yâsin-i şerifte öyle bir ilâhî esmâ, o esmâ-i şerifenin havâs ve ledünnî sırrı mevcuttur ki, bir kimse bu sure-i muazzamayı yazıp bir suda ıslattıktan sonra kibleye dönerek içse esmâ adedi kadar Hak (C.C.) hikmeti gereği âlemlerdeki sırlar ona âşikâr olur. Bu sürenin ortasında beş kelime vardır. Bunların harflerinin toplamı on altı eder. Dördü huruf-u mukattaa'dandır. Alt ve üstünde de dörder olmak üzere ve altında iki tane dört bulunmak şartı ile beyan edildiği vechile tamamı on altı'yı bulur. Bahse konu ettiğimiz harfler şunlardır:

س ل ا م ق و ل ا م ن ر ب ح ي م

Bu hurufatta göklerin ve yerlerin, Kürsi ve cennetin esrârı gizlidir. Kendisinde bu mahsus âlemin sırrı gâfil olan nefis, yani nâsût âlemi gibi melekût âlemindeki esrar dahi mündemiçtir. Bu esrar ancak Kur'ân-ı Azimüşşân'ın kalbi mesâbesinde olan Yâsin-i şerif ile ledünnî mânası yönünden sure-i muazzama ile irtibatı bulunan (Bâ) harfinde ise yukarılarda zikrettiğimiz gibi ârif-i billâhların mübârek sözlerinden alınacak bâtını ders ve hisselerde mek-nûzdur. Doğru Hak (C.C.) bilir ve doğru yola O sevkeder.

ELLİ SEKİZİNCİ HÂSSA

Seyyidler Seyyidi Muhammedü'l-Buhâri (K.S.) Yâsin-i şerifin hâssaları hakkında şöyle buyurmuşlardır: Bir kimse gam ve kederlere gark olsa veyahut borç içinde me'yus bulunsa Yâsin-i şerifi okuyup buna ilâveten (*Tesbihü'l-Melihü'l-Kavi*) duasını okumuş olsa tüm gam ve müşküllerden kurtulduğu gibi borçlarını da ödemek imkânına kavuşur. Bahse konu dua şudur:

TESİHÜ'L-MELİHÜ'L-KAVİ DUASI

(*Sübhânel müferricü an külli mehmum. Sübhânel müneffisü an külli medyün. Sübhâne men ce'ale hazâinehü beynel kâfi vennün. Sübhâne men innemâ emrühü izâ erâde şey'en en yekule lehü kün feyekün. Fesübhânellezi biyedihi melekûtü külli şey'in ve ileyhi tür-ce'ün*).

Anlamı şudur ki: O yüce Mevlâ'yı tesbih ederim ki, her türlü müşkilden kullarını halâs edip felâha çıkarır, borçluları borçtan kurtarıp (Kün) emr-i celili ile (Kâf u Nün) hazinelerinden sonsuz ihsanlarda bulunur. Bu yüce Hâlik-ı Kâinatı tesbih ederim ki, bütün nâsût ve melekût âlemleri, yani tüm cismanî ve ruhânî varlıklar O'nun kudret eli arasındadır. Ey gam ve müşkillerden kullarını kurtarıcı olan yüce Mevlâ! Beni dahi gam ve müşkillerden kurtar.

ELLİ DOKUZUNCU HÂSSA

Seyyidler Seyyidi Emir Sultan (K.S.)'ın Şeyhü'l-Mesâyihi'nin Hasenü'l-Şâzeli'den naklettiği yüce kelâma göre, cebbâr ve zâlim bir sultandan kurtulmak için, yahut bir istek ve dileğin tahakkuku maksadı ile veya bir kaybolmuş malın tekrar ele geçmesi için Yâsin-i muazzama'nın aşağıdaki havâssından şöyle faydalanılmalıdır. Evvelâ Yâsin-i şerif okunduktan sonra şu dua okunmalıdır. Duâ-yı mübârek şudur:

Yâsin-i Şerifin Meâl - Tefsir ve Hâssaları

niyazdayım. Düşmanlarımla nazarlarını (lâ yûbsırûn) sırrının tecellisi ile benden def'et. Ön ve arkamdaki hilelerine karşı beni koru. Âyetlerinin yüzu suyu hürmetine düşmanlarımla zulüm ellerine beni düşürme. Onların tedbir ve tedhişlerini şerre mâtuf ise hayra çevir.

ALTMİŞİNCİ HASSA

Şeriat ehlinin önderi, tarikat yolunun imamı, bu âlemlerin de imamı olan hakikat ehli, kâmil ve noksanları yetiştirip tamamlayıcı, mârifet ehli yedi iklimin irfan efendisi Hz. Emir Sultan (K.S.) söyle buyurmuşlardır: Kendi âşıklarından dilese ki, velâyet mertebesine ersin veya başka bir murada niyet etse ona gereken şudur: Ayın ilk cum'asında sağlam bir murada niyetle ve çok dikkat ve ihtimam ederek temiz bir gusül abdesti alsın, güzel kokularla tutsülenip cuma ve onu tâkibeden cumartesi günü oruç tutsun. Bu iki gün içinde gereksiz kimse ile konuşmalar yapmasın; şakalaşp kahkahalarla gultmesin. Ehline ve lâıyk muhtaç kimselere sadaka veresin, diğer evrâd-ı şerifeyi diline virdi bırakarak evvelki bahislerde geçen Kassem'e'l-Hayat esmâsını hepsinden aziz ve müteber tutsun.

(Öyle anlaşılmaktadır ki Hayy ilâhî esmâsının diğer esmâya tercih edildiği anlaşılmıştır).

Asla bu esmâyı ve Kassem'e'l-Hayâtı hafife alıcı tavırlar takınılmamalıdır. Bu esmâyı önemsemeyiş hâli kişi için çok tehlikeli olduğu da bir an unutulmamasını, ona tam bir kalble inanmak ise vird edinenin zâhir ve bâtınını mâmur eder.

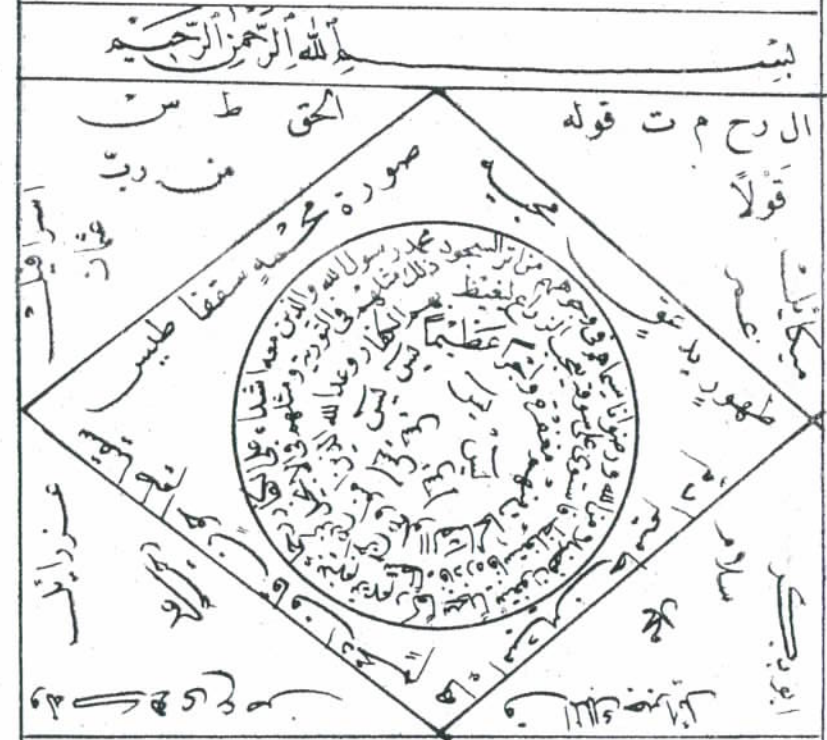
Şöyle inanılıp iman edilmelidir ki, bu dua İsmü'l-Hayât içinde öyle bir ism-i âzam saklıdır ki, onun berekâtı ile insan neslinin ilk babası Âdem (A.S.) Allahü Zülcelâl'in bütün esmâsını; Mâlik ve alimi olmuştur. Misâl:

İdris (A.S.)'in yüceliği, Nûh (A.S.)'in tûfandan kurtuluşu, Sâmineşşeytanırraciym, yâni taşlanan şeytanın şerrinden sana sığınırım istiazesi avâmın sığınmasıdır. Eüzü bike minke ise; sende sana sığınırım anlamıdır ki, havâssın istiazesidir. Aşağıdaki ârif-i billâhların bu konudaki ledün-niyâtı dile getirilen her şeyi hicabları kaldırarak açıklayan bir şilirdir.

Tûfân üfân fînciler' sığınan oldu âşıkâr,
Halk-ı âlem sandılar ki âni şeytân eyledi.

Burada ve mekeri ve mekerallihü vallahü hayrül mâkiriyn) âyet-i cellilemin sırrı da âşıkâr kılınmaktadır. Fehmet, bunu iyi anla.

وكفى السوء في نفسه وماله وامر من التلف والفرق وان وقع لي
حاجة سألت الله تعالى بها يقضى كل حاجتي ويصرف اللصوص عني والفرق والحية
والعقرب والحشرات واذا ذكرتها في السفر تاني الى اهلك لما بالك الدائرة هذا

الخاصة السبعون من خواص سورة يس اولك
پیشواى اهل شریعت اولك
راه روان اهل طریقت اولك امام عالم عامل اهل حقیقت اولك کامل
مکمل اهل معرفت اولك پادشاه جند عرفان حضرت امیر سید سلطان

lih (A.S.)'in taştan devesini ihracı, Lût (A.S.)'in kavminin helâki ve kendisinin, kendine iman edenlerle kurtarılması, İbrahim (A.S.)'in (Hillet) mertebesine varıp Allahü Zülcelâl'in dostu, yani, Halilullah oluşu ve Limaallah sırrına varışı, İsmail (A.S.)'in kesilmemesi için gökten koç indirilmesi, Yûsuf (A.S.)'in kuyudan halâs olunması, Mûsâ (A.S.)'in asâsındaki esrar ve Fir'avn'ın suya gark oluşu, bu Hayât esmâsı, Hayy ism-i şerifi içinde bulunan esmâ-i şerifin te'siriyledir. Nil'de Mûsâ (A.S.) ve kavminin geçmesi için on iki çatal yol olması (*Kul yuhyi hellezi enşeehâ evvele merretin*) te'sir ve sırrının hükmü gereğidir ve yine Esmâül-Hayâtın berekâtıyledir.

Dâvud (A.S.)'da hem ruhânî, hem cismanî kudretin bulunması, kendisine zâhir ve bâtın halifelîğın verilmesi, Câlût ve askerlerine gâlip gelişi, Süleyman (A.S.)'a yüzügündeki hatların esmâsı dahi Kassemi duayı hayat içinde bulunmaktadır. İnsanlara ve cinlere hükm edişindeki hikmetde dahi hep Hayy esmâsının tecellilerindendir.

Hazret-i İlyâs (A.S.)'a verilen ebedi hayat yine bu mazhariyyet ve Kassemül-Hayât duası berekâtıyledir.

İsâ (A.S.)'in semâya çıkması hep bu esmânın zikri ile olduğu gibi; dünyanın sonunda fesâdı söndürüp def'etmesi dahi aynı esmânın esrarındandır.

Yûnus (A.S.)'ın balığın karnında yaşaması ve duasının kabûlü de yine Hayy esmâsının tecellilerindendir.

İki cihan serveri (S.A.V.) Efendimizin göz açıp kapayıncaya kadar geçen kısa zaman içinde mi'râca çıkışı Hak (C.C.) ile doksan bin dokuz yüz doksan dokuz kelime konuşması hep Kur'an'ın kalbi olan Yâsin-i şerif ve adı geçen esmânın berekâtıyledir.

Tenbih: Ey mü'min kardeşim! Bu itibarla sıdkını bütün et, bu duayı diğer dualarla zinhâr ölçme. Bu esmâyı daima tâzim et. Zuhûr edecek tecellileri de kimseye bildirme. İsm-i âzam hâcesi mükerrem ve kibrit-i ahmer ve tiryâk-i ekberdir.

Her kim bu duayı yani Kassemül-Hayâtı ezberlerse, şartları ile adâbına uygun hareket ederse güneş batarken, yine iki kere okumakla birlikte Yâsin-i şerifi de okuduktan sonra bu minval üzere her gün devam eylerse ki aynı gün içinde üç defa da güneş hatt-ı üstüvada (tam tepemizde) iken okumalı. Hak (C.C.)'nın ism-i âzam sırrına gönülden inanan kimseyi Cenâb-ı Hak kendi sırlarına vâkîf eder, o kadar ki yerde, gökte hazır ve gaaipten her şeyin sırrına erdirir.

(Bu yukarıdaki cümle şu esrâr-ı ledünniyyâtı ne kadar güzel anlatıyor. Biliniz ki insân-ı kâmilin ilminden beyâbandaki dikenler bile hariç değildir).

Bu hakir kulunun başında ne kadar müşkil var ise Hak (C.C.)'nın kalbine verdiği ilhamla çözülmüştür.

Nitekim Şeyhler Şeyhi Ebül Hasanül-Şâzeli (K.S.) Hazretleri arapça şerhinde şöyle demektedir:

— Güneşin parlayan yüzünde bu dua yazılmıştır. Güneşin ziya ve nûru bu duanın berekâtıyla zâhir olur. İsrâfil (A.S.)'in ağzında sûr'u üflemeğe güç bulması dahi yine esmâ-i Kassemül-Hayât'ın sırrıyledir.

Cuma ve perşembe günleri oruç ve namaza âzamî itina gösterilip hayvanî gıdalardan perhiz ettikten sonra yetişebildiği kadar Yâsin suresini okuyup sonunda duâ-i hayâtı okumağı âdet olarak kırk bir kere, zamanı olursa yetmiş iki kere, bunlara kâdir olamazsa her vakit namazının sonunda hiç olmazsa bir kere Yâsin-i şerifi okumalı, akabinde de beş defa esmâ-i Kassemi'l-Hayât okursa ki bu sayılarda bir eksiklik yapmamalıdır.

Günlerden perşembe sabahı namazdan sonra güneş doğmak üzere iken, yani tam güneş doğarken üç defa Yâsin okumaya niyyet edip besmele'den sonra yetmiş kere Yâsin Yâsin Yâsin dedikten sonra sureyi okumaya başlamalıdır. Her mübin'e gelindikte esmâ-i Kassemi'l-Hayâtı da okuya ve sonra başını secdeye koyup Yûnus Peygamberin duasını okuya.

Güneşin zevâl vaktine yakın, yani öğle namazından hemen önce anlattığımız gibi iki defa daha okusa ve hep güneşe baksa, her mübin'e geldiğinde de duâ-i Kassemül-Hayâtı okusa secdeye vardığında da Yûnus (A.S.)'in duasını (kırk bir) defa okuyup Hak (C.C.)'dan her ne muradı vâir ise yerine gelir. (Bu kadar önemle bahsedilen Yûnus (A.S.)'in duasını aynen alıyoruz.

YUNUS (A.S.)'İN DUASI

(Allahümme inni zennüne abdike ve nebiyyike kad duâke yedurru ahbebtühü fenâdâke batnül hüte ve kâle ihdâ ve erbaüne merreten lâ ilâhe illâ ente sübhâneke inni küntü minezzâlimiyye ihdâ ve erbaine merreten festecebtü lehü ve necceytehü minel gamini ve kezâlike nüneccil mü'miniine festecebtü li kemâ estecebtü lehü

ve neccini kemâ neceytehü inneke lâ tuhlifül mi'âd bi rahmetike yâ erhamerrâhümîyn).

O irfan sahibinin reisi Hz. Emir Es-Seyyid Sultan (K.S.) şöyle buyurmuşlardır:

— Kassemü'l-Hayât duasını Yâsin-i şerif ile birlikte okuyup Yûnus (A.S.)'in duasını da birleştirirse; Cenâb-ı Hak'tan ne dilerse misal: Bir dağa sıdık u hulûs ile okursa, dağ parça parça olur. Akar su ve denizin kendisine yol vermesini dilerse; o akar su veya deniz açılır, kendisine yol verir, akmayan bir suya «ak» derse akar.

Bu duadan olma gafil yâ aziz,	Anla miktarını ol ehl-i temiz.
Enbiyâ vü evliyanın virdidir,	Tâbiin-i asfiyanın virdidir.
Şems anıncün buldu te'sir-i azim,	Bu duayı yazdı vechinde kerim.
Diler isen gün gibi yektâlığı,	Âlem içre rif'atı a'lâlığı.
Kâdir-i mülki tasarruf olasin,	Sâhib-i hilm-i telâttuf olasin.
Cümle yerde cümle izz ü şeref,	Açıla hem sana sırr-ı men aref.
İlm-i ihyâ içre İsâ olasin,	Cür'et-i heybette Mûsâ olasin.
Bu duaya sûre-i Yâsin ile,	Hem dahi Yûnus duasıyla bile.
Ol müdâvim ol muvâzib dâima,	Olasın her emre gâlib dâima.
Okusa medyum buları ber devâm,	Kurtulur def'ı kılursa ihtimâm.
Okusan bunu mariz üzre eğer,	Olâ lûtf-i Hakkile sıhhat zafer.
Okusa ma'zul erişe devlete,	Izzete ve mansıba ve rif'ate.
Ehl-i mansıb okur ise ey fetâ,	Mansıbın Hak emn ü hıfz içre tuta.

Eğer ayın birinci veya beşinci gününde mecnuna veya sar'a hastalığına tutulmuş bir kimseye; yukarıda izahatını yaptığımız duaları beyaz bir kâğıt veya bez üzerine yazıp hastanın başına bağlasalar yedi gün içinde şifa bulacağı ümit edilir. Ayrıca erkekliği bağlanmış kimseler üzerine aynı dualar okunursa te'sirini en kısa zamanda gösterip hanımı ile buluşmada güçlük çekmez.

Bu duanın şu hâssaları da vardır: İki insana bu dua-yı hayâtı, ikisinin adlarını, analarının da adlarını bir kâğıt parçasına yazıp bal şerbeti içine koymak sureti ile her ikisine de içireler, sevgi ve muhabbetleri ziyade olur. Bir hasta kimseye tibben çare bulunmasa, bu dertli hasta perşembe ve cuma günleri oruç tutup güneş doğarken anlatacağımız gibi, güneş batarken de okunabilir. Her vakit namazının sonunda, yani secdede iken Yûnus (A.S.)'in duasını müteâkip yüz otuz iki defa salâvat-ı şerife getirirse, perşembe gecesi veya gündüzü misk, zagferan ve gül suyu ile yazıp suyu ile

gusûl etse, suyun bir kısmını da guslettikten sonra içse, şüphesiz (bi-iznillâh) şifa bulur. Çünkü Hak (C.C.) Kitâb-ı Mübin'inde şöyle buyurmaktadır.

(*Velev enne kur'ânen süyyiret bihil cibâlû ev kuttı'at bihil ardu ve küllime bihil mevta belillâhil emrû cemiy'an*).

Ey bizden sonra gelecek olan haleflerimiz, bütün bu dediklerimizin yapılmasında şeriata aykırı birşey işlemiş olmayınız, hem bunları rastgele kişilere de vermeyiniz, gerekmedikçe bunları; bu duaları tecrübeye kalkışmayınız. Tavsiyeye şâyân olan, amelden ziyâde sûre ve duaları dilinizden düşürmemek evlâdır.

Nasıl önemli bir kişi kendisi ile arada dostluğu olan kimselerle münasebetini sürdürse ve o zâta dostu ancak başı dara düştüğünde giderse; bu esmâ-i izâm ile ünsiyyet edene Mevlâsı bir hâceti oldukça imdâd eder.

Kaseme'l-Hayât çok kere tecrübe olunmuştur (*). Tasavvuf

(*) Kaseme'l-Hayât duasının mazhariyyeti şudur ki: En şâmil olan Hay ismi bu duada meknuzdur.

Şeyhü'l-Ekber Muhiddin-i Arabi (K.S.) esrâr-ı hurûf bahsinde bu ledûn sırrını ifşa etmektedir. O da cansız sandığımız şeylerde bile Hay esmâ-i ilâhiyyesinin mütecellil oluşudur. Hay esmâsı bu kadar şumullü bir esmâ-i ilâhiyye olduğu için Kaseme'l-Hayât duası da pek çok esrârı kaplar. Bu anlaşılması çok zor, ancak keşif yoluyla kâbil bir sırdır. Şu sebebledir ki, son devrin tasavvufu zâhir, bilgisi çok yüksek olan Mehmed Ali Aynî merhum bile Fütûhat-ı Mekkiyye'deki esrâr-ı hurûftan - bazılarını ben de anlamadım - demiştir.

Dua-i Esmâü'l-Hayattaki ism-i âzam sır ve tecelliyatının Âdem (A.S.)'den başlayıp iki cihan serveri (S.A.V.)'e kadar her nebide tecellî eylediğini anlatan Yâsin Havâssı tercümesinin dahl satırlarına nâcizane şunları ilâve edelim: Hayy esmâsının bir başka dı da Aşkîr. Kâmil insanların tüm neşvesi hep on-dandır. Bütün enbiyâ-i izâm hazerâtı Hayy ismi gibi şâmil olan aşka râm olmuşlardır. Çünkü cümle mevcudat ve mahlûkata akdem aşk olduğu gibi herşey fena buldukta da bâkî kalacak odur.

*Ey gönül gel gayriden geç aşka eyle iktida,
Zümre-i ehl-i hakikat aşka eyler muktedâ.
Cümle mevcûdâtü ma'lûmata aşk akdem durur,
Zira aşkın evveline bulmadılar iptidâ.
Hem dahi cümle fenâ buldukta aşk bâkî kalur,
Ol sebebdan dediler kim aşka yoktur intihâ.*

Nitekim tüm nebilerin Hz. Nokta gibi Hz. Aşk'a râm olduklarına aşağıdaki satırlar delildir:

*Âdem ü Havvâ'yı ne etti rûy-i bûy-i aşk,
Geldi İsmâil ü Yahyâ, oldular kurbân-ı aşk.
Nevha-i Nûh'a sebeb olduysa ger aşkın yeli,*

uluları ve Muhakkıkın*ı izâm hazerâti, «İsm-i âzam bu dua içinde-
dir o sebeble her kim bu duayı okursa kabûl olunur. Hattâ şems ü
şamer üzerine bile okusa bütün mümkinât kendisine münkad olur,
yâni, itâat eder. Hele hele, Yâsin suresi ile beraber okunacak olursa,
ey ibret sahibi, ülû'l-elbâb! Bunda alınacak çok ibretler vardır» de-
mişlerdir.

*Gark ider uşâkı baştan başa tûfân-ı aşk.
Aşk değil mi zulmet-i Mûsâ'da nârî nûr eden,
Ya değil mi Yûsuf'u mahbûb eden zindân-ı aşk.
Görmedin mi Mustafa'yı rehnûmâ-yı aşk idi,
Leyle-i İsrâ'da cîlve eyledi cânân-ı aşk.
Sidre'den geçti ve kondu bârigâh-ı Hazrete,
Sırrında bizzat tecelli eyledi sultân-ı aşk.*

Bu pâkîze eş'ar aşkın Hayy esmâsı kadar yaygın olduğunu dile getirmek-
tedir. O kadar ki, Hz. Aşkın Zât-ı Baht'ın amâdaki tecelliyâtından vücud-ı
sarfından ibaret olduğu düşünülürse tüm esmâ-i İlâhiyyeye tekaddümü kabul
edilmek gerekir.

«Cümle mevcûdât ve ma'lûmattan akdem dürür» de bu sırâ işaret edildiği
gibi, hem dahi cümle fenâ buldukta aşk bâkî kahr hikmeti de «*Küllü şey'in
halikün illâ vecheh*» âyet-i celîlesi zâhir olur.

Kasemül'l-Hayat sayesinde Enbiyâ-i Kirâmın bu teayyünattaki zâhiri bu
esmâsına gâlip geldikleri Yâsin-i Şerif Havâssı tercümesinde ısrarla nakil ve
hikâyet olunmaktadır. Biz burada bâzı Enbiyâ-i Kirâmın menâkıbında geçen
olayların hakikatına da temas edeceğiz.

«Cümle İbrahim (A.S.) Halilullah oluşundaki tasavvufi hikmet Nemrud'un
ateşe atıldığı bu kutsal Nebînin yanmayış sebebi, Yûsuf (A.S.)'in kuyusunun
merteye-i hakikatteki mânasını gücümüz nisbetinde dile getirmeye çalışaca-
ğız.

Halilullah olan Hz. İbrahim şunu biliyordu ki: Hayy isminin tecellisi
olarak kendisi Allah'ın vücudundan başka bir vücuda sahip değildi. Limaallah
sırrı bunu ifade ediyordu.

Nitekim bu Kassamül'l-Hayat tecellisini kendine has nükteli ifadesiyle Şey-
hül'l-Ekber (R.A.) şöyle beyan buyurmuştur: Ateşin Halilullah'ı yakmayış ken-
di varlığından bir kıl bile kalmayışından idi. Serâpâ Hak olmuş, Hak (C.C.)'-
nın vücud-ı akdesi kesilmişti. Hz. İbrahim (A.S.) nâra ey ateş! Bende benliği-
me taallük eden bir tek kıl bile kalmış ise yak; ben baştan aşağıya Hak ol-
dum, Hak ile hayy'ım, dedi.

Bu manâları ifade eden aşağıdaki mısra'ların letâfetine bakın:

*Halilullah nâra dedi elhâk.
Eğer kalmışsa bir mü bende gel yak.
Vücûdu Hakk'a mahvolmuş serâpâ.
Halilullah, Halil-i Hak muhakkak.
Halilullah muhakkak olsa yakmaz,
Anı ateş ile Hak yakmaz.*

ALTMİŞ BİRİNCİ HÂSSA

Bu hâssayı gönül gözü açık olanların ibretle okuyacakları, rivâ-
yet ve kıssaları anlatmak yerinde olur. Ârifler Sultânı Hazret-i Emir
Buhârî'den rivayet edilen bu kıssa kendilerine de yüce cedleri Sey-
yid Celâleddin-i Buhârî'den nakledilmiştir:

HİKÂYE

Bir zamanlar Hindistan'da hüküm sürmüş Devlet Han İbn-i Şir
Han lâkabıyla anılan Firuz Şah, hükümdar idi. Bu sultanın ehl-i beyt
ve seyyidlere karşı fazlaca muhabbeti vardı. Şöyle ki: Her yemek-
te sofrasında birkaç seyyid bulundurmağı âdet edinmişti. Resûl-i
Kibriyâ (S.A.V.)'in şu hadîs-i şeriflerine uygun hareket ederdi:

(Men ekele taâmen mea evlâdi işnâke ileyhi taâmül cenneti)

Her kim benim evlâdım ve ehl-i beytime mensuplarıyla yemek yedi-
rirse ona da cennet yemekleri ikrâm olunur.

Her yıl bu Sultan Mekke ve Medine'de bulunan seyyidlere pek
çok altın ve akça göndererek dağıtırırdı. Bir gün âriflerden olduğu
anlaşılan vezirlerinden birine, seyyidlere dağıtılmak üzere yine pek
çok altın verdi ve bunları nesebi sahih seyyidlere dağıtılmasını ten-
bih etti. Mekke ve Medine'de dağıtılmak üzere Hindistan'dan para
geldiğini işiten seyyidler ve bunların fakirleri, Emir Sultan'ın yüce
ceddi Seyyid Celâleddin Hazretlerine varıp:

— Bu gelen altınlarda sizin de hisseniz var. Eger sizin ihuyacı-
nız yoksa hissenize düşeni biz fakirlere verin de bir süre ihtiyacı-
mızın karşılanmasına yardımcı olmuş olursunuz, diye yalvardılar.
Seyyid Celâleddin (K.S.) parayı dağıtan vezire hitaben:

— Siz bu altınları nesebi sahih seyyidlere mi vereceksiniz, yok-

Ehlullah Hazerâti Yûsuf (A.S.)'in düştüğü kuyunun bildiğimiz kuyular-
dan olmadığını, bunun batını başka bir mânası olduğunu ne güzel anlatmış-
lardır:

Hakikatte O'nun düştüğü çâh varlık çâhi idi. Kurtulmak, bütün seyr ü
sülûk erbâbı için zaruri olan kuyu budur. Bu itibarla Niyazi Mısri (K.S.)'nin
aşağıdaki şîri ibretle okunursa; sadeleştirdiğimiz Yâsin-i Şerif Havâssındaki
çâh'ın zâhiri çâh olduğu anlaşılır. Her ne kadar bu kitab-ı müstetabda Yûsuf
(A.S.)'in Kaseme'l-Hayât esmâsı berekâtı ile kurtulduğu beyan buyurulmakta
ise de bu kurtulduğu çâh benlik kuyusudur. Hakiki çâh ki bir an Yûsuf (A.S.)
ona düşmüştür. Bu benlik ve kendine vücut verişidir.

*Bu Niyâzi düştü varlık çâhına Yûsuf gibi,
Al elim kurtar ki nâçâr kalmışam yâ Rab meded.*

sa suretâ zâhirde seyyid tanınan kimselere mi dağıtacaksınız? diye sordu. Vezir de Celâleddin Hazretlerinin sorusuna cevaben:

— Sultânımızın emri; nesebinin sahihliği anlaşılanlara dağıtmaktır, ben bununla vazifeliyim, dedi. Seyyid Celâleddin Hazretlerinde Hâşimilik ırkının gayreti belirerek:

— Öyle ise gelin hepimiz iki cihan sultânı, ins ve cinnin imâmı ceddin Muhammed Mustafa (S.A.V.)'in türbesine varalım, niyâz edip selâm verelim, her kimin selâmını alırsa onun sahih evlâdı olduğu anlaşılır, dedi.

Vezir bu teklifi pek mâkul görüp:

— Hemen Medine-i Münêvvere'ye hareket edelim, dedi. Seyyid Celâleddin'le beraber kırk bir seyyid de beraber Medine'ye müteveccihen yola çıktılar. Vardıktan sonra üç gün beklediler. Dördüncü günü gusledip abdest aldıktan sonra güzel kokular da sürünerek Resûl-i Ekrem'in mescidine vardılar. Bu ziyaret-i Nebevide Hindistan vezirinden başka rûtbece büyük küçük görevli ne kadar var ise onlar dahi hâzır bulundular. Seyyidlerden herbiri Ravza-i Mutahharâ'ya varıp selâm verdiler, cevap gelmedi. Sıra Seyyid Celâleddin'e gelmişti. Kendileri iki rek'at namaz kılmak için niyet ettikten sonra her rek'atta fâtihadan sonra Yâsin suresini âhirine kadar okudu. Her mübîn'e geldikte de esmâ-i Kaseme'l-Hayâtı okuyup namazı itmam etti. Selâm verdikten sonra ol kadar niyaz ve tazarru'da bulundu ki gözlerinden yaş yerine kan revân oldu. Sonra türbenin karşısına geçip edeble salât ü selâm getirdikten sonra üç defa:

«Yâ ceddin, sana selâm olsun» diye seslenmişler, üçünde de gayet açık ve net bir sesle:

«Aleykümüsselâm ya oğlum Seyyid Celâl» sesi duyuldu. Orada bulunanların tümü bu cevabı işittiler. Hepsinin aklı başlarından gitti. Hattâ vezirin, hayretinden başındaki sarığı yere düştü ve kendisinden geçti.

Bu sûre-i azimenin, kılınan namazın ve Kaseme'l-Hayât esmâsının ve Yûnus duasının da berekâtıyla Hazretin duası kabul olunup iki cihan serveri (S.A.V.)'nin mucizelerinin de birisi daha gün gibi âşikâre olduğu böylece tebeyyün etti.

Seyyid Celâleddin Hazretlerinin diğer seyyidlerden efdaliyeti anlaşıldı. Bu hâli gören Hindistan veziri, Hazret-i Seyyidin ayağına düşmüş ise de Seyyid Hazretleri buna müsaade etmiyerek veziri kucakladı.

Vezir altınların cümlesini Seyyid Celâleddin'e verdi, fakat Sultan bunların bir tanesini bile kabul etmiyerek tamamını diğer fakirlere taksim ettiler.

Bu menkûbe el'an Medine-i Münêvvere'de büyük ve küçük herkesin dilinde dolaşır.

Vezir Hazretleri Hindistan'a döndüğünde hâdiseyi aynen Hükümdar Devlet Hân'a anlattı. O dahi sabrı kararı kalmıyarak hac mevsiminde birçok kıymetli hediyelerle vazirini tekrar Arabistan'a göndererek Seyyid Celâleddin'in Hindistan'a gelmesini rica etti. Seyyid Hazretleri de bu teklifi reddetmiyerek vezirle beraber Hindistana teşrif ettiler.

Sultan Firûz Devlet Han, Sultan Celâleddin'i istikbâl etmeyi unutmamış idi. Hazret-i Seyyid, emrine tahsis edilen konağa yerleştiler. Günlerden Ramazan idi ki, sofraya türlü nefis yemekler çıkardılar. Seyyid Hazretleri bunlardan ağzına bir lokma bile koymadı. Bir gün Padişah'ın önüne konan yemekler sofrası ile beraber kayboldu. Padişah dahil orada hâzır bulunanların hepsi hayrette kaldılar. Üç gece bu hâl tekrerrür etti. Gönül gözü açık olan vezir şâh'a:

— Ey benim ulu sultânım! Siz Seyyid Celâleddin'in istikbâline çıkmadınız; bu hikmet ondan olsa gerektir, dedi. Padişah bütün vezir ve avanesiyle beraber yatsı vakti Seyyid Hazretlerini ziyare gitiler. Mübârek ellerini öptüler ve oturdular. Sofra kuruldu. Yemek yenecek, gördüler ki üç gündür Sultan'ın sofrasından kaybolan yemekler bütün tazelik ve sıcaklıklarını muhafaza etmektedir, önlerine geldi.

Bir çarşı halkına yetecek kadar yemek vardı. Sultan Firuz Hân'ın bu kerâmetler karşısında sabır ve kararı kalmadı. Seyyid Hazretlerinin ayaklarına düşüp iltica eyledi. Ayrıca Bânu Hatun adındaki kızını da ona nikâhladı. Emir Sultan Hazretleri bu kıssayı naklederken şöyle buyurmaktadır:

-- İşte bizim cümle ata ve dedelerimiz bu muazzez hâtundandır.

Hindistan'da pekçokları Emir Sultan ve Seyyid Celâleddin-i Bu-hârî (K.S.) Hazretlerinin bugün dahi müridlerindendir. Onların tarikatına mensub tekkeler bugün dahi açıktır. Dervişlerinin başlarında on dört renk üzerine taşlar vardır. Yalnız kırmızı ve sarı renk yoktur. Seyyid Hazretleri bu renkler arasında yeşilleri giymeyi çok sevmiş. Giydiği kabâ dahi sünnet-i şerif üzere imiş. Mübârek veli

bütün elbise ve kemerlerinde buna riayeti bir gün dahi ihmal etmemiş. Yüce Seyyid daima şu sözleri diline vird ü zebân eylemiştir:

«Nerede iman ehli ve kalbinde iki cihan serveri (S.A.V.) ve âli eshâbına, ehli-i beytine muhabbeti varsa o bizdendir.»

Şu nokta da unutulmamalıdır ki yukarıda da bilvesile işaret ettiğimiz gibi Hintte sadece halk arasında değil, Hint sultanları içinde dahi Seyyid Celâleddin (K.S.) evlâdından nice nice azızlar vardır. Birçok sultanlar tıpkı İbrahim Edhem Hazretleri gibi fakr u fakâyı yani yoksulluğu zenginliğe tercih etmişlerdir. Yine hâlen baş sıklanlar meded ya Sultan Seyyid Celâleddin! diye istimdâd ederler. Sağlıkları el verdikçe hac görevini hiç bırakmazlar. Bunlardan pekçokları son demlerini Medine-i Münevvere'de geçirip mezarı şerifleri Emirü'l-Mü'minin Osman-ı Zinnüreyn ve Hz. Ali (K.V.) ortasındadır.

Seyyid Celâleddin Kudîse sirruhu'nun yedi oğlu ve üç kızı vardır. En büyük oğlu Seyyid Abdullah olup künye ve lâkabı Emirü'l-Haramdır. Onların dahi üç oğlu olup en büyüğü Seyyid Aliyyü'l-Mekki, künyesi Misbâhu'l-Harem'dir. Bizim Sultânımız Emir Sultan Bursa'da olup babası Misbâhu'l-Harem'dir. Emir Sultan'dan sonra Seyyid Yahya Medine-i şerifededir. Oğlu Seyyid İbrahîmdir. Medine Seyyidleri arasında ün salmış olup İbn-i Seyyid denilmekle ma'ruftur.

Ey aziz din kardeşlerim! Yâsin-i Mükerrrem süresinin ve ismi a'zamının havassı sayılamayacak kadar çoktur. Bir kısmını anladık; bazıları da bizden sonra ayân olsun ki hiçbir zaman tarikatımız kesilmesin. Bizim ruhaniyetimiz her zaman onlarla beraber ve kendilerine yardımcıdır. Bu veçhile menziller aşır seyr-i ilâllahda yol alsınlar. Böylelikle kalb âlemine yol bulmuş olurlar. Vahdâniyyet denizine girip gark olsunlar. O deryâdan misli bulunmayan cevherleri bir manevî dalgıç gibi çıkarmayı başarsınlar. Ol gevherler öyle parlaktır ki, her gece چراغ gibi karanlıkları nûra çevirip aydınlatırlar. Mü'min olanların zâhir ve bâtınlarını māmur kılar. Ve bu tarîk ile şu beytîn sırrına ermiş olurlar:

«Ko mebdâî şüglunu sen maksad-ı aksâyı gör,
Bil netâyîctir kaimu suğrâyı kübrâdan garaz».

ALTMİŞ İKİNCİ HÂSSA

Babam Seyyid Nurullahü'l-Halebi'nin atası Seyyid Mustafa şöyle buyurur ki:

— Amcam oğlu Evliyalar sultânı Emir Sultan'dan işitmişim ki, meşâyihın ulularından on dört Ahmed vardır. Hepsinin te'lif edilmiş nice nice eserleri mevcuttur. Şeyhler şeyhi Şeyh Attar (K.S.) Tezkeresinin sonlarında şöyle buyurmaktadırlar:

— Bir kimsenin derdi ve müşkülü olsa bu on dört Ahmed ismine bir Yâsin okusun ve herbiri için başladıkça yetmiş defa Yâsin lâfzını tekrarlasın. Sonra Yâsin-i şerif suresini bitirip tek tek de ayrıca birer Yâsin hediye eylesin. Elbette kabul olunur.

Okuyan günahkâr bir mü'min dahi olsa yukarıdaki minval üzere bu ondört Ahmedden iki Ahmedin ruhuna bir de fâtiha-i şerife gönderip onu tākiben Yâsin-i şerif okusa. Ayrıca bir fakire sadaka vermiş olsa, velev ki bu sadaka az da olsa ind-i ilâhîde kabul buyrulur. Çünkü Hak (C.C.) kimseyi yapamıyacağı, gücü yetmeyeceği birşey için zorlamaz. Nitekim yüce Mevlâ Kitâb-ı Kadîminde şöyle buyurmuştur:

«*Lâ yükellifullahü nefsen illâ vüs'ahâ*). Söylemeye gerek bile yoktur ki elbette gücü yetenler daha fazla sadaka verirlerse haklarında iyi olur. Duaları şübhesiz sür'atla kabul buyrulur. Bunun sırrı şöyledir: Hak (C.C.)'u indinde velileri çok aziz ve kıymetlidir. (*Elâ inne evliyâallahi lâ havfün aleyhim ve lâ hüm yahzenün*) buyurulmuştur. Yüce anlamı şudur ki:

— Benim evliyâm için korku yoktur, onlar mahzun olmaya caklardır.

(On dört Ahmedler bahsine girdiğimiz zaman bu on dörtlerin başında nebiler sultânı Ahmed-i Muhtâr'ın bulunduğu ve kendisinin ne meşâyih, ne velî, ne de diğer Enbiyâ-i izâm arasında sayılmayıp hakikat-ı Muhammediyenin hāmili, bütün peygamberlerin sultânı olduğuna işaret etmemiştik ki, şimdi bilvesile bu görevi yerine getiriyoruz).

Bu on dört Ahmedin başında iki cihanın hocası, ahd ve vefa mādîni Ahmedî Mahmûdü Ebü'l-Kasım Muhammed Mustafa (S.A.V.) gelir. İkincisi İmamı Ahmed Hanbelî'dir ki, Hanbelî mezhebinin yüce imamıdır. Üçüncüsü, Şeyh Ahmed-i Kebir (R.A.)'dir. Dördüncüsüne gelince, Ahmed Gazâlî (R.A.) olup, beşincisi Harb (R.A.)'dir. Altıncısı, ünü herkesce bilinen Şeyh Ahmed Yesevî Hazretleridir. Yedincisi Şeyh Ahmed Hazreviyye (R.A.)'dir. Sekizincisi Şeyh Ahmed Ebü'l-Abbâs Bûnî (R.A.) olup, dokuzuncusu Şeyh Ahmed Can Hazretleridir. Onuncusuna gelince Şeyh Ahmed Revende (R.A.) dir. On birincisi Şeyh Ahmed İsbicânî (R.A.)'dir. On ikincisi Şeyh

ifesi dahi ardına kadar sır kapılarını açmıştır. Olacak şeyler olmadan evvel kendilerine bilinir.

Şöyle bir benzetiş mümkündür: Vefkler adetleri meleklerin ayak bağıdır. Tıpkı terkip keyfiyyetinin de cismânî varlıklara ayak bağı olduğu gibi...

Eğer vefkler müşterek olur ise bu keyfiyyeti ruh ve cisimlerin birleşmesini andırır.

Mü'minler dua edip âmin dediklerinde melekler de âmin derler ise âdetâ bu âmin duası tek ağızdan çıkmış gibi olur.

Teşbih caiz ise, dua kapılarının kilidi de, anahtarı da bulunmuş olur. Amma bir kulun duasına melekler iştirâk etmezlerse duanın tesiri az veya hiç olmaz.

(*Bimâ vekaa minettâmmine ba'de elhamdü lillâhi ennel melâiketü tekülû âmine*) sır-ı celîlî zâhir olur (*). Öyle ise Melâike-i Kirâmın musahipliğini isteyen, duasına melâike-i kirâmın âmin demesini arzulayan azizler, neye devam edip okuyup çok faydalar istese vefkden yardım dilemesi zaruridir.

Bunu te'min eden dua sâhibi şöyle bir mazhariyyete ermiş sayılır. Vefk sayesinde dua sahibine râm olan melâike-i kirâmın ahvâli şuna benzer ki: Yüce bir Hâkânın ulûfedar ve koruyucusu gibi gelecek düşman ve kasdedicilerin saldırılarını def'edip ol dua sâhibini korumuş olur. Öyle ise kabullenmek gerekir ki, bir kimse vefk'in taşıyıcısı, nâzırı veya okuyucusu olmuştur. Onun nedimi (gövdesi) ve arkadaşı melekler olur.

Bilinmelidir ki her âyet ve sürenin ezelden belirlenmiş bir müvekkel meleği vardır. Huddâm denilen bu ruhânî varlıklar, cin tâifesinden de olabilir. Gerek teshir edilmiş melek ve cinler, gerekse, bunların hükümleri altındaki tâifenin adedi sayılamıyacak kadar çoktur. Hk (C.C.) kitab-ı kadiminde öyle buyurmuşlardır: (*Ve mâ yâ'lemû cünûde rabbî illâ hû*). Mâna-ı münifi şudur ki: Sayılarını yalnız Cenâb-ı Hak bilir demektir.

Yalnız şu da iyi bilinmelidir ki, her vazifeli, bir isim ve âyete müvekkeldir. Onun dışındaki esmâ'ya dâhli yoktur. Bu dediğimiz sadece dua ve dilek konusunda değil, her türlü bitki, canlı cansız her şey içindir. Özetleyecek olursak bu âlemin her bir zerresi için

(*) Çok önemli bir konu olan vefklerin uyuşması demek, bir kulun makbûl olan duasına melâike-i kirâmın da âmin demesi, yâni uyuşmasıdır.

vâki ve geçerlidir. Her birisine bir melek vekil olarak görevlendirilmiştir. Hattâ mizan günü her zerrenin, (tozcağızın) durumunu o müvekkel melek, Hak (C.C.) Hazretlerine arzedecektir. Böyle olunca âyet, sûre, aşır ve hızblerin, cemîi Kur'an'ın hattâ Kur'an'daki her bir harfin ayrı ayrı müvekkel ve hâdimleri vardır.

Nitekim Gavsü'l-A'zam Abdülkâdir-i Geylânî (K.S.)'den şöyle rivâyet olunmaktadır:

— Kur'an-ı Kerimin herbir harfinin melek-i müvekkeli vardır. Bu melek diğer melâike-i kirâma nazaran Kur'an'ın bâtinî mânasına daha yakındır. Bundandır ki, kendisine mukarreb melek denilir. Yâni yakın olan Melâike demektir.

Kur'an-ı azîmin bir harfi bile bu dünya ve içindkilerden değerlidir. Bu mânada evlâdır. Bununla ilgili hadis-i şerif şöyledir: (*Harfün vâhidün minel kur'ânî hayrûn mineddünyâ ve mâ fihâ*). Yüce anlamı şudur ki: «Kur'an'dan tek bir harf dünya ve tüm içindkilerden daha hayırlıdır» demektir.

Dua ve esmalarıyla meşhur Şeyh Ebül-Abbâs (Şemsü'l-Mearif) adlı kitabında, Şeyhül-Ekber Muhiddin-i Arabî'nin Havâss-ı Hurûf şerhlerinde bu konuda pek çok gizli sırları aşikâr kılmışlardır. Aynı konular üşerinde Şeyh Şehâbüddin-i Sühreverdî'nin Vasıyyet adlı kitabında incelendiği gibi, Şeyh Muhammedü'l-Kümü (Esmâ) şerhinde bu sırları açıklamışlardır. Şeyh Ebül-Hasanü'l-Şâzeli Hazretleri dahi nazım incileri olan Havâss-ı Kur'an'ında aynı konulardaki gizlilikleri dile getirmişlerdir.

Biz bu esrardan bahsederken ancak güneşten bir zerre, denizden bir katre mesabesinde cüz'î bir şey aldık. Böylelikle sâdik dostlarımızın istek ve arzularına Hak (C.C.)'in izzet dergâhının kapılarını açmak mümkün olsun.

Bir kişi Hak (C.C.)'ye ancak zikrullah ile vâsıl olur, başka türü mümkün değildir (*).

(*) Zikrullah bahsinde, mertebe-i hakikatte şu esrâra da temas etmemiz zaruridir; vâkıa yukarıdaki satırlarda «Bir kişi vâsıl-ı Hak olamaz illâ zikrullah ile olur» denilmekte ise de mutasavvıfın-i kirâmdan pek çoğu Râbita olmadıkça yalnız zikrin sâlikî vâsıl-ı Hak olamayacağı kanaatindeadırlar. Bu hikmet şu suretle özetlenebilir:

Zikirsiz râbita müsildir. Yâni bir sâlik, mürşidinin iki kaşının arasını tahayyül ettiği sürece zikirde olmasa bile hak (C.C.)'ye vâsıl olur. Amma Râbita olmadan zikrullah ile bir sâlik Allahü Zülcelâl'e vâsıl olamaz.

Haddi zâtında zikrullahın bir derecesi vardır ki, bu mertebe-i ulyâ evliyâ

Öyle ise esmâ okunurken adedince okumak gerekir. Arada dileğini tekrarlayıp yeniden okumağa başlamak ta câizdir. Yalnız bu esmâlar okunurken kimse ile konuşulmamalıdır. Ancak dua ve sûre-i Yâsin'i okurken olduğu gibi bâzan okunacak esmâ adedi fazla ise adetlerin tevzii de mümkün olabilir. Misâl: Yirmi sekiz adedinin bölünmesine izin vardır. Yirmi sekiz harfe karşılık yirmi de olabilir. Fâtiha kelimelerinin on sekiz olmasında sakınca yoktur. Amma vefk ilminde gelmiş ve geçmiş azizler şunda söz birliği etmişlerdir ki, müteber olanı belli adedince vefkleri okumak en uygundur. Şeyh Ebû'l-Vefâ Hazretleri şöyle buyurmuştur:

«Esmâları vefk'e uygun okumamakla şimdiye kadar geçen ömrümüze yazık etmişiz. Adetâ soğuk demiri dövmüşüz de haberimiz yokmuş. Vefksiz elli yıl zahmetlerle çektiğimiz esmâyı vefk'e uygun çektiğimizde o esmâ'nın te'siri göz açıp kapayacak kadar kısa bir zamanda güneş gibi doğmuştur.»

Vefksiz esmâ zikri kıyaslanacak olursa; vefk ile yapılacak zikre nisbetle katrenin denize, zerrenin güneşe nisbeti gibidir.

HİKÂYE

Bir gün iki kişi Şeyh Ebû'l-Vefâ Hazretlerine gelmişler. İkisi de bir iş bulmak; devlet kapısından bir memurluk istemek maksadıyla Şeyh Efendiden himmet taleb etmişler. Gelenlerden birisi ehl-i vird yani, zikrin usûl ve şartlarına vâkıf sâlih bir zât imiş. Diğeri pek fazla ilmi olmayan sade bir vatandaş imiş. Şeyh Hazretleri vird ehli olana şu duayı tâlim buyurmuşlar:

zikridir. Bu mertebede dil zikri keşilir. Zikir eden Hak (C.C.)'de mahv ü nâbül olmakla zikreden ile edilen aynı olur.

İmam-ı Vâsiti (K.S.) bu konuda şöyle buyurmuşlardır:

Ehl-i zikr-i Yezdân, zikr-i Hudâ'ya nısyân edenlerden ziyade gafil ve mahrum-ı ikandır. Anlamı şudur:

Allahü Zülcelâl'i dil ile zikredip onda benliğini yoketmeyenler, zikri unutan gaflet erbabından daha ziyade gaflet içindedirler. Bunu nazım şeklinde dile getiren şu kinayeli ve ledün sırrına açık beyan şilre yer verelim:

*Sırr-ı Hakk'ı nice fâş eyleyeyim ben ey sıhât.
Kanı ancak remz ile etmiş beyan ehl-i nihât.
Her ne denli âşikâr etsem hıfzım arttırır.
Ola âyân iken anı örter delâil beyyinat.
Anı tevhid eylemez illâ ki şirk ehli eder.
Vahdet-i Hakk'ı duyanın dili lâldir, akh mât.*

(Allahümme yâ vehhâbü rabbi-hebli mülken lâ yenbeği li ah-din ba'di inneke entel vehhâb).

Yetmiş yedi bin kere bunu oku demiş. Ve o kişi de Şeyh Efendinin bu tenbihini yerine getirmiş. Şeyh Efendinin çevresinde bulunan kimseler bu zâtın görevi alacağına muhakkak nazarı ile bakıyorlarmış. Zikir âdabını bilmeyen, ilmi az olana ise bu âyet-i lâtifî bir kâğıt üzerine yazıp herkesin içinde adamın sarığının kenarına sokmuştur. On gün sonra, hiç ihtimal yokken; vefk'in müvekkilinin yardımı ile vazife bu zâta verilmiştir, öbür vird ehline verilmemiş.

Hikâyenin başında da geçtiği gibi Şeyh Ebû'l-Vefâ Hazretleri'nin vefksiz geçen ömre hayıflanması boşuna değildir.

Yalnız şuna da önemle işaret edelim ki vefk'in şartları vardır. Bir kimseye vefk'e âşına denilebilmesi için harflerin hesabında usta ve bilgili olması, bununla beraber kendini kontrol etmesini bilen (az yiyen, az uyuyan), bir kimse olmalıdır. Ayrıca şeriata riâyetkâr; genellikle halveti ihtiyâr eden, çoğu zaman oruçlu, hayvani gıdalara perhizkâr, astronomi ilmine de âşinalığı bulunan, ancak böyle bir kişinin vefk'e âşinalığı sür'atle sonuç verir. Vefk esrârı keskin kılıç gibi, parıldayan şimşek gibi, ânında zâhir olur.

Vefk'in murabbâı çizilirken de dikkat edilecek hususlar vardır. Çizgiler birbirine eşit gayet düzgün olmalıdır. Mümkün olursa kuşluk vakti çizilmelidir.

Vefk'e sâhip olup üzerinde taşıyan âlemde hayır namına ne mümkün ise verir ve şerleri de ondan uzaklaştırır.

Bir kimse vefk'i üzerinde devamlı bulundursa ulvi ve süfli ruh-lara mâlik ve üzerlerinde tasarruf sahibi olur.

Ancak vefk'i taşıyan kimse her zaman temiz olup; asla cünüp gezmemelidir. Gözlerini haramdan çekmeli; unutmamalıdır ki vefk'i taşıyan kişi ilâhî esmâ'yı cezbeder ve bu esmânın müvekkeli olan melek yanından hiç ayrılmaz. Çünkü taşıdığı vefk ol meleği mık-natısın demiri cezbelediği gibi cezbeyleyler. Hattâ vefk'in sahibi vefk ile meşgul olmasa dahi te'siri yine de bâkî kalır. O müvekkel melek bu takdirde dahi yanından hiç ayrılmaz; ufak bir himmet nice zor işleri kolaylaştırır.

Özellikle Kur'an-ı Kerim'in kalbi mesabesinde olan Yâsin sure-sinin vefkine sahip olan kimse (71 fi 71) vefkini ki, bu vefk Yâsin-i şerif vefkidir. Bir kâğıt üzerine veya bir maden parçasının üzerine yazıp (kendisi yazamazsa), yazdırıp yanında taşırsa veya daima

vefk'e bakarsa aynı zamanda Yâsin suresi ile de meşgul olursa nıpkı Süleyman (A.S.)'ın sahip olduğu mühürün fevkalâdeliklerinin bir kısmına sahip olur.

Bu Yâsin suresini iyi anlamak lâzımdır ki iki cihan serveri (S. A.V.)'ne nâzil olduğu vakit Cebrâil, Mikâil, İsrâfil ve Azrâil (A.S.)'larla beraber yüz kırk bin müvekkel melek de hâzır bulunmuşlardı. Ayrıca bunların her birinin emrinde yetmiş melek vardı. Bu meleklerin adedini ancak Hak (C.C.) bilir. *(Ve mâ ya'lemü cünüde rabbi illâ hü)* sırrı âşikârdır.

ABDÜLVEHHÂB HAZRETLERİNİN DUASI

Abdülvehhâb Şa'rânî'den mervidir ki:

(Men sâme yevmen ve ketebehâ bi mâe virdin vezzağferan vel misk fe şürbi seb'ate eyyâme küllü yevmen merrete ba'de salâtül tacr, tulû'uşşems fe a'tâhullahel mağfireti el bâtinetü vezzâhiretü vec'al nûren ve ilmen nâfian vec'alullahü teâlâ indessalâti vel mülke makbûlen ve hafazallâhe min şürûril uyun ve elsinetül kabihate kale Aliyyi (K.V.) inne liküllü şey'in kalben ve kalbel kur'âni yâsin men karee yâsin yûridi bihi vechullahe teâlâ gaferelehü ve a'tâ lehü minel ecri keennemâ karee kırâetül kur'ân li külli isnâ aşere merrete fetehat lehü ebvâbel cennetü feyedhulü min eyyühâ bi gayri hisâb. Ve men ketebehâ bi mâe vird ve zağferan seb'a merrât ve şürbihâ seb'ate eyyâm fi külli yevmin merrete yahfez duâe küllü men yesm'ahu ve galebe alâ men yenâtıra ve azmün fi a'yünin-nâse ve men ketebehâ ve elkâhâ alâ cesedehü emmen aleyhi minel uyünüssüve vennehu vel cihmü vel evhâmü bel hevâm vel evcâ' ve men saki li merdâhu fil benâhâ bi kırâe bihâ yedhulü aleyhâ aşerün berekâtü inçâiyen şub'un ev mecnûne beriyyin ev uzbâ tezevvece el müsâfirün eycü ilâ vatanihi ev uhizet dâlleten feevcedel hüdâ ev kuriet indel meyyiti ve haffefe anhel azâbe ev men karee filleyli emsâ fi emânilâhi teâlâ hattâ yasbihi ve subhu kezâlik).

Açıklamasını şöyle yapmak mümkündür ki:

Resûlullah (S.A.V.) buyruklarında: Yâsin-i şerifi bir mü'min oruçlu olarak bir kâğıt üzerine yazıp safran ve misk ile ıslatılmış suyu yedi gün süre ile her gün sabah namazından sonra güneş doğarken içerse Hak (C.C.) ona bâtin ve zâhir mağfireti nasib eder. İlâhi nûr ve faydalı ilim ihsan buyurur. Sultan ve Meliklerin yanında makbul kişilerden eder, nazardan korur. Halkın kötü sözlerinden onu sıyânet buyurur.

Hiz. Ali (K.V.) ise Yâsin sure-i azimesi hakkında şöyle demişlerdir :

Her şeyin bir kalbi vardır. Kur'an-ı kerimin kalbi ise Yâsindir. Yâsin-i şerifi okuyan, okuyanı ve okuduğunu dinleyeni yüce Mevlâ Gaffâr sıfatı ile günahlarını örter. Yâni gufrânına garkeder. Ona sonsuz ecir verir. Her kim Kur'an-ı Azimüşşânı her gün iki kere hatmederse cennet kapıları açılır. Oraya girdiği zaman, hadsiz, hesapsız ihsanda bulunur. Yâsin-i şerifi her kim safran ve gül suyunda bırakılmış bir kâğıt üzerine yazıp yedi defa bu sudan yedi gün içerse duanın berekâtıyla Hak (C.C.) onu bütün belâlardan korur. Her kim ile konuşursa muhâtabı onun etkisi altında kalır. Tüm düşmanlarına galebe çaldıktan başka onlar zamanla kendisinin dostu olur. Hak (C.C.) (Mukallibül kulûb) yâni, kalbleri çevirici sıfatı ile tecelli ederek düşmanlarının kalblerini dostluğa dönüştürür. Nâsın gözüne onu yüce ve büyük gösterir. Kötü nazarlardan esirger, cin ve haşerat şerrinden hıfzedip evhamdan kurtarır, ağrısı varsa dindirir, eşine halâvetli gösterir, akli marazlardan beri kılar, yolda ise sağ selâmet evine kavuşturur, dalâlette olan bir kula hidâyet nasib eder, bir ölünün yanında okunursa azabı hafifler, gece vakti okunursa sabaha kadar her türlü belâ ve şerlerden emin kılar. Sabahleyin okunursa aynı mazhariyyete erişilir.

Velhasıl bu azim sûre'nin vefkinin sahibi öyle cazip ve çekicidir ki, tüm ulvî ve süflî ruhlar kendisine musahhârdır.

Hiç ayrılmadan bütün ervah, insan ve hayvanlar, tüm canlılar onun hükmü altındadırlar. Bütün melekler arştan yer yüzüne indiklerinde Yâsin-i şerif okuyan veya üzerinde taşıyan kimseye meclûb olurlar. Yer yüzünde kaldıkları sürece nazarlarını ondan ayırmazlar. Kuşlar her nevi Rahmânın cezbese ile onun etrafında pervane olurlar. Bu çekiciliğe âlemde hiçbir şey engel olamaz. *(Hüve cezbetün min cezebâtirrahmâni tüvâzi a'melessakaleyn)*: O cezbe öyle bir Rahmâni cezbedir ki bunun sırrı tecelli ettiği vakit insan ve cin tamamen tesirinde kalır.

Gerek harfler, gerekse tertip ve esmâ veyahut âyet-i kerime ile aşır, hizb, sure, cüzler ve cemî-i Kuran'ın her birinin başında öyle görünüp bâtin ve zâhir hâssası ile tecelli eder ki, akıl onların idrâkinden lâl olur. Yâni dili tutulmuş, hayretten dona kalmış olur.

İki cihan serveri (S.A.V.) den şöyle rivayet etmişlerdir:

(İnne lül kur'âne inne zahran ve batnen ve libatnihi batnen ilâ seb'ati ebturnin bel ilâ seb'ıyne).

Ayrıca şu âyet-i kerime de Kur'an-ı kerimin sırrıdır ve nûrudur, ehlullahdan gayri bu sırta kimse muttali olmaz.

(*Ve mâ ya'lemü te'vilehu illâllahü verrâsihüne fil'îlmi ve men yeşâullahü ya'lemü ve men lem yeşe' lem ya'lem âlimül esmâi vel hurûfi*). (*)

Yüce anlamı şudur ki: Cenâb-ı Hakk'ın kelâmının te'vilini batin ülemâsından dahi ancak râsihün zümresine dahil olanlar bilir. Hak (C.C.) bu ilmi de esmâsının esrârı gibi istediğine bildirir, istemediğine bildirmez.

Yukarda da işaret ettiğimiz gibi her ismin yani esmâ'nın, her âyetin, her aşrın, her hizbin, her sûrenin müstekıl birer başı vardır, kalbi ve nihayeti mevcuttur. Bu yâsin-i şerifte Kur'an-ı Kerim'in kalbidir. Âlemlerin kalbi ise Muhammed (S.A.V.)'dir. Muhammed Aleyhisselâm'ın kalbi ise Kur'an-ı Kerim'dir. Tekriren beyan olduğu gibi Kur'an'ın kalbi yâsin-i şerif ve yâsin-i şerifin kalbi ise (*Selâmün kavlen min rabbirrahim*)dir. (*Selâmün kavlen min rabbirrahim*)'in kalbi ise (Min rabbirrahim)'dir. Bu esrar ise ancak ehlullah Hazerâtı indinde ma'lûmdur.

Nitekim bu konuda Seyyid Celâleddin Buhari (K.S.) şöyle buyuruyor. Yâsin adedinin hükmü (Ayn) harfi adedine uygundur. Özellikle Hz. Ali (K.V.) şekli ayn'ın tasvirini cefri cami' kebirinin

(*) Bu mevzüyu biraz ayrıntılı izah etmek gerekirse; Kur'an-ı Kerim'in zahir mânâsı yanında yukarıda da işaret ettiğimiz gibi her sûre ve âyetin batin mânâsı da vardır. Bu batini mânâlar yedi ile yetmiş; hattâ bin yetmiş adedine kadar bâlîğ olur ki, busırta ehlullah içinde dahi ancak mutasarrıf-ı zamân olan kutbül-aktâb hazerâtı âşinadır.

Kur'an-ı Kerim'in te'vil ve tefsiri bahsine gelince Hak (C.C.) yukarıda mezkûr olduğu gibi şöyle buyurmuşlardır: Bunun te'vilini kümmelinden gayrisi bilemez, yüce Mevlâ ancak istediğine bildirir.

Huccetü'l-İslâm İmam-ı Gazâlî (K.S.) Cenâb-ı Hakk'ın ilmine kendisinden başka kimsenin alim olamayacağını beyan buyurmuşlardır. Buna karşı başta Bâyezid-i Bistâmî (K.S.) olmak üzere birçok Kümmelîn-i Evliyâullah, bu takdirde Hallâc-ı Mansûr'un (Enelhak) demesini, daha başka velîlerin: «Cübbe'nin altında Allah'tan başkası yoktur» buyurmalarının izahı müşkil olur demişlerdir. Haddi zâtında bu aykırılık zâhirdir. Zâten Cenâb-ı Hakk'ın ilminin künhüne bu evliyâullahın vakıf olmalarında izz-i Hakla vuku' bulunduğu unutulmamalıdır. Bunun yolu ise mürid-i kâmilin fem-i muhsininden ders almaktır. Aşağıdaki şîr tamamen bu ilm-i mahzûnû âşikâre kılmaktadır:

«Mürşid-i kâmil kime ta'lim-i irfân eyledi,
Her varaktan okuyup tefsir-i Kur'an eyledi.
Levh-i dilden okuyup bi harf ü savt ümmü'l-kitâb,
Hak Teâlâ ilm-i Hızır'ı anda ihsân eyledi.
Secdegâh etti cemâl-i Âdemi rûz-ı ezel,
Kendüye takrib için Hak böyle erkân eyledi».

sonlarına doğru bildirmiştir ki, ayn harfinin adedi ebced hesabına göre yetmiş olup yetmiş sayısının diğer sayılara nazaran üstünlüğünü ve erdemini belirtmiştir ki, Arapça ibare olarak metin şöyle izah buyurulmaktadır: (*Beynel abdi ve beynellahi seb'ine hicaben*). Yani: Allahü Zülcelâl ile kulu arasında yetmiş hicap vardır.

Nitekim te'vil bahsinde âlemlerin yüce Yaraticısı bu sırta râsihün'dan başka kimsenin muttali olamayacağını beyanı ile ledünni ve batini esrârı açıklamıştır. Bu ledünniyet arasında yetmiş âdinin erdemi ile ilgili başka bir konu daha vardır ki ayn harfinin adedi yâsin adedini ifade ettiği gibi, ayrıca bu adet (kûn) emrini de kapsamaktadır. Özetlersek yetmiş adedi hem sûre-i muazzama'nın adedine, hem de âlemlerin icadına sebep olan (kûn) yani, (ol) emrinin harflerinin adedine tekabül etmektedir. Bundan şu sonuç çıkar ki yâsin ismi ayn harfinin sırrıdır. (Kûn)'ün sırrı ise yâsin-i şeriftir. O halde sırrın sırrı yâsindir demek oluyor.

Bazı müfessirler yâsinin yâ Muhammed! Demek olduğunu beyan buyuruyorlar (*).

Bu takdirde bu aziz ismin harfleri âlemlerin yaratılmasına vesile olan (kûn) emri harfine mutabıktır. Mükevvenâtın mazharı taammı ism-i a'zamdır. (Sin) harfi şemsin son harfidir. Şemsin mimi Muhammed (S.A.V.)'dir. Şems harfinin te'siri altındadır. Parlayan güneş dahi göklerin kalbinde yer almıştır. Bu üslûba göre yâsin-i şerif de Kelâm-ı Kadim'in sırrıdır. Bu İlâhi gizlilikler, bu sonsuz nurlar öyle bir Padişahın lem'alarıdır ki, gözler ve gönüller onunla nurlanır, ziyâdâr olur.

**Sırr-ı Yâsindir bunu ehli olmayanlar eremez,
Pâdişah dergâhıdır destursuz ana giremez.
Kime kim bildirmedi Yâsin sırrın bilemez,
Çeşm-i huffâş âfitâbı neylesin ki göremez.**

(*) Mâ'lûmdur ki keşif ehli ve Kur'an-ı Kerim'in batini tefsircilerinden Abdülkerim-i Ciyli (K.S.) Yâsin hakkında şöyle buyurmakta idi: «Yâ» nîdâ edâtı olup yâ insan! yâ insân-ı kâmil demektir. Burada insan-ı kâmil denir iki cihan serveri (S.A.V.) Efendimiz demektir. Yani bir bakıma Yâsin, yâ Muhammed! Ya benim ve Kur'an'ın aynı olan insân-ı kâmil mânâsıdır.

Abdülkerim-i Ciyli (K.S.) ve daha pek çok eâzım hurûfât esrârını ifşa buyurmuş ise de birçok ledün sırlarını olduğu gibi harflerin gizliliklerini de mânevi me'muriyetleri gereği pervasızca açıklayan ârifler sultanı Muhiddin İbn-i Arabî (R.A.)'dir.

Nitekim esrâr-ı hurûf bahsinde Fütûhâtü'l-Mekkiyye adlı yüce eserinde «Bütün mahlûkların birer harf mesâbesinde olduğunu, binâenaleyh her kim bu hurûfâtın sırrına vakıf olursa ilerde olacakları keşfedebilir» demektedir. Vefk şekillerinin ledünniyyâtı dahi yukarıdaki beyanlarda gizlidir.

Resûl (S.A.V.)'i kaynak göstererek Üstad Aliyyü'l-Küreşî'den Şeyh Ebû'l-Abbâsü'l-Kastalânî, ondan da Seyyid Celâleddin Buhârî, ondan da Seyyid Muhammedü'l-Buhârî, ondan dahi Seyyid Nurü'l-Halebî rivayet etmişlerdir ki: Yâsin sûresi'nin vefk'inin fazileti ve okunmasının sır ve şartlarını ehli olmayana açmak fâhiş hatadır. Çünkü *(Ve kelimünnase alâ kaderi ukulihim)* hadis-i şerifi ne göre amel ederiz. İki Cihan Serveri (S.A.V.) bu hadis-i şerifle riyle beraber başka bir hadislerinde de şöyle buyurmuşlardır: *(Lâ tu'tül hikmete li gayri ehliha fe tazlimuhâ velâ temne'u min ehliha ve tazlimuhâ)*. Yüce anlamı şudur ki,

«İlâhî esmâlar bildirildikleri azizlere verilen emanetlerdir. Onu ehil olmayanlara söylemek emanete hıyânet olduğu gibi; ehline söylememek de zulüm olur».

Nitekim bazı ilâhî esmâ'ya âlim ve o ilimle hareket eden kâmil ve fâzıl azizler, buna öyle ma'nâ vermişlerdi. Bunun gibi bazı sülûk erbabı ise «sırr-ı rubûbiyyeti ifşa küfürdür» diyecek kadar ileri gitmişlerdir.

**Sad hezârân çün içinde bil o yâr,
Bir kişi gibi bulunur sırta yâr.**

Anlamı şudur ki: Yüz binler içinde sır vermeye yarayan bir kişi çıkar.

(Sin) harfi sessiz ve maiyy-i nurâniyy-i hüviyyeti ile altmış adedine tekabül eder. Sonra bu (sin) selâmı derya ile yâsin olduğu zaman adedi yetmişdir ki, heft ender heft, terkininin vefkine rastlar. Herhangi bir kimsenin isminin ilk harfi (sin) ise yâsin-i şerifi dilinden düşürmeyerek okumaya devam etmelidir. Kendisine en uygun hattı hareket budur. Özellikle ismi Selim veya Süleyman olursa onlara yâsin okumak herkesten fazla tavsiye edilir.

Kur'an-ı Kerim'in meşhur kurrâlarından İmam-ı Hamza, İmam-ı Keysai ve Ebûbekir (R.A.) yâsin-i şerifi yisin diye okurlar ki, selim adedi (yi) yâsin adedine uygundur.

Şöyle ki, üç (ye)nin toplamı otuz, (sin) altmış, (nun) elli sayısına tekabül edip bu harflerin toplamı ise (yüz otuz) olur ki, Sultanımız Selim Han'ın isminin karşılığıdır.

Bir ismin sayısı bir vefkin yahut kelimenin sayısına uygun düşerse, diğer insanların o mevzu ile bir yıl meşgul olmasından o is-

min sayısı uygun zâtın bir gün meşgul olması evlâdır. Bu sır esmâ ve vefk erbabınca böyle yorumlanmıştır.

HİKÂYE

Seyyid Ebû'l-Hasan, babası Nurullahü'l-Halebî'den şöyle rivayet eder:

— Sultan Murad'ın oğulları Sultan Mehmed Han Gâzi'nin saltanatlarının son zamanları idi. Emir Sultan (K.S.) hac niyetiyle yola çıktıklarında Haleb'e uğradılar, fakirhanede misafir kalmışlardı. Sultana şöyle söylemiştim:

— Ey benim yüce sultanım! Padişah Efendimize himmet elinizi uzatsaydınız da Haleb'i, Şam'ı ve Mısır'ı da ülkesi içine katsaydı muvâfık olmaz mıydı? dedim. Mübarek çehreleri gülümseyerek şöyle buyurdular:

— Ey amcam oğlu! Bizim onu Rûm'a Sultan kıldığımızda Cenâb-ı Hakk'ın malûmudur ki, muzaffer olması için üç defa Resûlullah'ın ayaklarına yüz sürdüm; ümidimiz o yoldadır ki inşaallah Osmanlı Hanedanından birisine Levh-i mahfuz sırrı tecelli edecek, bu dediğiniz yerleri zaptederek kendi idaresi altına alacak. Hükümdarın isminin ilk harfi (sin) olacak veya isminde (elif, lam, mim) bulunacak bu Sultan cihangirlik dileyecektir. Yanında (yetmiş bir) sâlih derviş bulunacak ki bunların duâsı ind-i İlâhî'de makbul olacaktır. Bu yetmiş bir azizden yedisi evlâd-ı Resûl'den olması mümkün ki, Seyyidlerin duâları Allah-ü Zülcelâl indinde makbuldür.

Nitekim Fahr-i Âlem (S.A.V.) Efendimizden şöyle bir hadis-i şerif rivayet edilmiştir:

(El veledi sırrı ebîhi).

«Oğul, babasının sırrına ermiştir».

Resûl (S.A.V.)'den yine şöyle bir hadis-i şerif rivayet edilmiştir: *(Mislü evlâdi beynel mü'minine kerrûhi fil cesedi. İnnallâhe Teâlâ celle zikrûhu fi avni ümmeti fi muhabbeti evlâdi. Mislü evlâdi ke-sefineti Nühin vemen rekebehâ fekat necâ vemen hâle fehâ fakad garika. Men celese fi meclisin ehl-i beyti merreten fe innehu kefaretü meclisissüi kablehü).* Ve diğer bir hadis-i şeriflerinde de şöyle buyurmuşlardır. Meâlen:

«Her cemiyette, dernek ve toplantılarda benim evlâdımdan birisi bu-

İnurun da bir dilek ve temennide bulunursa o kabul olunur. Bunludukla-
rın beldeye tâun, verem, vebâ gibi hastalıklar gelmez».

Yine bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

(Eyyühennâsü azzimû ehl-i beyti ves'av fi havâyicihim ve ühib-
bühüm bi kalbiküm ve lisâniküm fi külli şânin).

«Her dua, senâ ve ibâdetde benim evlâdımdan birisi bulunacak olur-
sa, ol dua ve ibâdetin kabul olunacağından şek ve şübheniz olmasın».

Zeyd İbn-i Erkam (R.A.)'dan şöyle rivayet ederler:

(Hatiben bimâi yûd'a hamen beyne Mekkete vel Medinete fe-
hamdallahe vesnâ aleyhi ve vaaza ve zekere sümme kâle. Emmâ
ba'dü eyyühennâsü innemâ ene beşerün yûşike en ye'tiyenî Re-
sûlüllâhi sallâllâhu aleyhi ve sellem Rabbi fe ecibü innî târikün
fiküm sekaleyni evvelühümâ kitabullahi fihilhüdâ vennürü fe hu-
zû bi kitâbillâhi vestemsikü bihi ve ehl-i beyti ezkürkümullahü fi
ehl-i beyti ezkürükümüllâhi fi ehl-i beyti minel mesâbihi). Bu ha-
dis-i şerifin mübarek anlamı şöyledir:

«Ey Âdem oğulları! Ey nâs! Ben size iki kıymetli hediye bırakıyorum.
Bunlardan birincisi Kur'ân-ı Azimüşşân; O'nun emirlerine uyun, yasak
ettiğini yapmayın ve ondan kaçın.

İkincisi benim ehl-i beytimdir, onları daima bir yâdigârım olarak her
zaman anıp hatırlarını sorunuz, onların birer ışık gibi sizleri aydınlataca-
ğını unutmayınız».

Bu hadis-i şeriften ehl-i beytin ne derece kıymetli bir emâne-
tulâh olduğunu anlayınız.

Şöyle düşünün ve kıyas edin ki; sana bir kardeşin veya sami-
mi arkadaşın, bir oğlunu veya bir yakınıni emanet etse onu kendi
öz evlâdın gibi gözetmezsen hiyânet etmiş olursun.

Şu hususu bilhassa unutmayalım ki, bu topluluğumuzda Re-
sûl-i Kibriyâ'nın âl ve ashâbı olmadan oturmanız şu hadis-i şerif-
le bağdaşır mı?

(Eyyühennâsü ekrimû a'lâ evlâdı vessalihine lillâhi vettalihine
li). Yüce anlamı şu meâldedir:

«Ey insanlar! Benim evlâdıma, Allah'ın sâlih kullarına ve benim sâlih
ümmetime ikramda bulununuz».

Bazı ashâb-ı kirâm hazerâtı da (Allah onlardan razı olsun)
şöyle buyurmuşlardır:

— Ehl-i beyt ümmetin en efdali ve en erdemlileridir; tıpkı gü-
neşin yıldızlara faikiyeti gibi... böyle olunca gerçek bir evlâd-ı
Resûl'ün mübarek dilinden ism-i a'zâmın zuhuru yüzbinlerce cenk
erinin kâfirlere karşı gazalarından evlâdır.

Bunların nefesinden gelen ilâhi esmânın duaları makbul ve
huddâmları musahhardır. Hikmeti budur ki, Allahü Zülcelâl'in ism-i
a'zâmının hükmü altında müvekkel şânı yüce bir melek vardır.
Onun emri altında da yüzlerce hâdim melek mevcuttur. Bu hud-
dâmın yüz binlerce huddâmı mevcuttur. Her huddâmın yüzlerce
safları emirlerine mutidir. Eğer o huddâmın bir tansine emir olu-
nur ise tüm memleketlerdeki askerleri bir anda perişan ederler.
Bunlar için pek basit biristir. Bunun sırrı şu âyet-i kerîmenin bâtin
mânâsında mündemiçtir. (İn kânet illâ sayhaten vahideten fe izâ-
hüm hâmidün) (*). Düşünmek ve tahayyül etmek gerekir ki mü-
barek nefesinden bir ism-i a'zam çıkan bir azizin emrinde üç yüz
altmış melek hizmet ederse ya yetmiş bir azizin emrinde kaç melek
hizmet eder ve onların da kaç tâlip melek ve huddâmı vardır? Böy-
le olunca sahih bir niyetle bu (yetmiş bir) aziz yâsin sûre-i şerife-
siyle iştigal ettiklerinde zuhur edecek devlet ve saltanatın âzemeti
bir düşünülün.

(İşte böyle bir İslâm saltanatı yedi yıl bitmeden yedi iklime
hâkim olur.)

Hele hele tümü riyâzat ehli, halvet sahibi mürşid-i kâmiliden
icâzetli kimseler hayvânattan dahi (ERBEİNLERİNDE) perhizli ola-
rak gece gündüz, yâsin sûresini (114) defa okuyan ve bunu yedi
yedi arttıran ve her mübine geldikte de Câzibe-i Rahmâniyye-i
Cemâliyye duasını okuyan, İslâm mücahitlerine başbuğluk eden Sul-
tanın nusret ve zaferi azim olur.

Her vesile ile şuna tekrar işaret edelim ki, her kim yâsin-i
şerifi okursa şu şartlara riayet etmelidir:

Yâsin-i şerife başladıkça Besmele Fâtiha-i şerife ile birlikte bir
defa yâsin demeli, sûre bittikten sonra bir yıl, yani (365) gün hiç
ara vermeden devam etmelidir.

(*) İllâ sayhaten vahideten sırr-ı celilini şu ârifâne beyit ne güzel ifade
eder :

Erenlerin kılıcı . Arşa değer bir ucu.
Ne de güzel kesici . Lâ ilâhe illâllah.

Felek burçlarının dairesini matlâiyyet derecesi itibariyle bir yılda devr eder ki bu (üç yüz altmış beş) gün ve günün dörtte biridir. Okumaya başlayan kişiler senenin sonunu takip edip şeref-i şemse rastlarlar.

Bu yetmiş bir azizin içinde hangisi daha bilgili ve aziz ise (burada bilgi, ilm-i ledün sırrına aşinalık anlamınadır). Ve bu aziz aynı zamanda âl-i Resûl'den yani, Resûlullah'ın soyundan ise Kibrit-i Ahmer ve Tiryâk-i Ekber'dir.

Gümüş veya altın levha üzerine şeref-i şemste, bir de yâsin-i şerifi ortak tedahul sırrında vefk edip bir varak üzerine dilediği Sultanın adını ve babasının adını da yazıp (*Selâmün kavlen min Rabbirrahim*) hanesinde belirtir ise, o levhayı o melikin hazinesi içinde temiz bir abanoz veya sandal ağacından yapılmış sandık içinde saklarsa ki, güzel kokulu baharatlarla da sandığı zinetlendirmek lâzım. Bunun neticesi yâsin sûresinin müvekkeli olan meleğin emrindeki tüm melekler ve yardımcıları, dünyadaki bütün hazineleri o sandığın yanına çekerler. Ayrıca beyaz veya sarı bir ipek kumaş üzerine yazıp bir altın hamâil içine koyup üzerinde taşısalar; hiç bir düşman ona karşı duramaz. Bir de ibrişimden bir parça üzerine aynı vefki yazıp cihangirlik iddiâsında bulunan Hükümdârın sarığının arkasına yâsin-i şerifi koyacak olursa tüm hayvan ve insan ol Hükümdârın adını işittikte kalblerinde o Sultânın heybet ve şecâati bulunur, kimsenin ona düşmanlık etmeye cesareti gelmez.

Okuyucularımızın şunu da bilmesinde fayda var. Ol yetmiş bir azizin meşgaleleri bir yıl tamamen Kâbe veya Kâbe yollarında geçse şeref-i şems'e veya yâsin-i şerifi Kâbe'nin haremünde yazıp bıraksalar, asla şüphe etmemelidir ki bu cemii mânâlar ve şartlar iki Cihan Serveri (S.A.V.)'nin işaretleri ile bizzat denenmiştir.

Nakibü'l-Eşraf, Hz. Seyyid Sultân'dan şöyle rivayet eyler ki:

«— Ya amcam oğlu! Eğer bu anlattığınız şartları bir tam senede yetmiş bir aziz yerine getirirler; niyet sahibi Sultân olmayıp sıradan bir insan olsa bile onun şöhreti yedi iklimi erişir. Zâhiri kutup olmasa bile bâtinî kutup olması kesindir», buyurmuşlardır.

Emir Seyyid Hazretlerinin yine bu mevzuda şöyle bir görüşleri vardır:

«— Ey ibret sahipleri, ey gönül gözü açık olanlar! Yâsin-i şerif ve (*Selâmün kavlen*)in hâssalarından biri de şudur ki, ister vezir, ister kadı, ister vali veya herhangi bir makam sahibi olur-

sa olsun; gün be gün kudretlerinin artmasını dileseler, gururlanmamak şartıyla kendilerine düşmanları bir zarar veremezler. Her türlü hastalıklardan selâmette olup yılan, akrep ve buna benzer zararlı hayvanlar bunların yanına yaklaşamazlar. Şeref-i şems, ay veya diğer seyyarelerin te'sirinden beri olarak beş vakit namazda, Cuma ve perşembe gün ve gecelerinde; özellikle ilk saatlarında, bayram günleri veya arefe günleri, beraat gecelerinde, kadir gecesi ve aşure günlerinde oruçlu ve namaza riâyetkâr olarak gerçek ve sahih niyetle dilediği kimsenin ismine ve (*Selâmün kavlen min rabbirrahim*)in bulunduğu yere o kimsenin adı ile anasının adını da yazmış olursa yetmiş bir içinde bir çizilmiş olmazsa 13 fi 13 de koyup ve duhul sırrına, yahut heft ender hefte yâsin sûresinin adedini okusa veya bu yazıyı sahibi, sarığının arkasında gezdirse hemen faydasını görür. Te'sirini gün gibi âşikâre görür. Amma yâsin-i şerifi her gün okumayı ihmal etmemelidir. Bunun neticesinde öyle şeyler görür ki akıllar izahından âciz kalır, her geçen gün heybet ve şefi daha da artar, vakarına gözler ve gönüller tâkat getiremez olurlar. Nefsin getirdiği havâtır ve şeytân-ı Racim'in vesveselerinden kurtulur. Fesat ehlinin şerleri men'olunur. Bunu taşıyan kimsede düşmanların zararlarını defeden bir hasa belirir. Şehvetlerin nefsine galebesi, tüm elemelerden, sakatlık ve hastalıklardan, veba, tâun onun evine giremez. Herkes inancının sağlamlığı ölçüsünde vefk-i şerif ve şekli lâtifin hâssalarından âzami derecede faydalanırlar.

Sözü özetlersek şöyle demek gerekir ki, bu yüce ve azim vefk (a'yn) vefkidir. Özellikle bu yetmiş birlerin ortasında ayn-ı ulvînin şekli çizilirse ve bu şekli misk, safran ve gül suyu ile yazarsa ve ezerek havâss-ı şerif olan bu vefki sâlihlerden sultân, vezir ve kadılarla kubbe altı vezirlerinden veya mevki sahibi herhangi bir zât taşırsa ayrıca yâsin sûresini aralıksız okumaya devam edecek olur ise (71 fi 71) sûret ve şeklini bu aziz vefki başında gezdirecek olur ise, tüm yeryüzü halkı birleşseler ona bir zarar veremezler. Kendisi tümüne galip gelir. Vefkin müvekkeli olan melek ve Kur'an-ı Azimüşşan'ın berekâtıyla daima düşmanlarına üstün ve galip gelir. Ancak şu şartlar da göz önünde tutulmalıdır.

Bir kere inanç sağlam olmalıdır. Tam bir teveccühle buna yönelmelidir. Meşâyih ve halifelerinden veya seyyidlerden icâzet almış olmalıdır. Ayrıca vefki yapan kişi takvâ sahibi olmalıdır. Sûre ile meşgul olan zât ve vefki taşıyan, her ramazan ayında ol vefki bir muşamba beze sarıp kalaylanmış bir leğen içine koyarak yağmur veya kuyu suyu ile doldurmalıdır. Üç gece güneş görmeyen bir yer-

de tutmakla her gün üzerine, sabah sabah yâsin-i şerif okumalıdır. Üçüncü günü suyu önüne getirip kıble cihetine koyarak tekrar yâsin-i şerif okuyarak üflemlidir. Bununla tüm ilgisi olan yakınlarına ve akrabalarına içmeleri için vermelidir. Selâmete ermek için hem içmeliler, hem de o su ile ellerini yüzlerini yıkamalıdır. Aynı suyu artan kısmından bağ, bahçe ve ekin tarlalarına serpmek de faydadan hâli değildir.

Bu dualı sudan içen kimse bir yıl süre ile bütün hastalık ve rahatsızlıklardan emin olur. Nefis ve şeytan dahi emri ve taahhüd altına girer. Gittikçe zühd ü salâhı artar. Bu verdiğimiz öğüt ve tâkip edilecek yol hulefâ veya sâlih kullar için pek uygundur. Böylece nefislerinin, ruhlarına gâlip gelmesi imkânı kalmaz. Allahü Zülcelâl'in emri ile bu dediklerimizi tutan kimse ile her ünsiyet eden veya konuşan, yüzlerine bakmaya tahammül edemez, gözlerinden yaşlar boşanır. Bu sırrın sahibi ise ince rekik kalbli ve şefkatlidir. Halvet ehli halvete girmeden önce veya girmekte iken bu vefki başında gezdirse veya karşısına koymuş olsa ve bu süreyi her gün bir miktar okusa şeytanın vesvese ve mâlihülyadan emin olup bunlar asla halvethanenin kapısına yanaşamazlar.

Eğer birisi sultan yahut büyük bir mevki sahibi zâtın yanına gidecek olsa, adı geçen vefki emniyetli bir yerine koyarak söylediğimiz şekilde yâsin-i şerifi başından sonuna kadar okuyup şu aşağıda vereceğimiz duayı da ilâve ederse kemâl derecelerinde izzet ve itibar görür. Kendisi ile her tanışan onun çekiciliğinden kurtulamaz. Bunı yazan kimsenin yüzüne fesat ehli baksa kalbleri yumuşar, ferah ve sürür bulur.

Dua şudur:

(Allahümme inni es'elüke murâdi bi hürmeti ve azameti ve şerefi sûre-i yâsin vel Kur'anil hakim indeke ve bi hakkı hâzel vefkullatif veli şeklüşşerif hüve levhikel mahfûz ve kadere nazaret ileyhi küllü yevmin bi aynil inâyeti bi hakkı nazara inâyetike azzezeni inde fülânî'emir vel vezir ene ed'afet duafâe ve entellâf ellatfâe hasele maksûdi keza ve kezâ).

Yâsin ve bu duayı okuyana helâlinden rızıklar ihsân olunur. Bu sûre-i azime ile âmil olan ve gece gündüz onu okumakla meşgul olan; ayrıca vefkine bakan, bu vefki üzerinde taşıyan Hak (C.C.)'dan ne dilerse kabul edileceği ümid edilir.

Bu sûre-i azimenin müdavimlerinden, yani devamlı okuyanlarından herhangi bir zât bir şeye okuyacak olursa ol şey çok be-

reketlenir: on kişiye yetecek yemek yüz kişiyi doyurur. Bu sır, yâsin sûresinin esrarındandır.

VASIYYET

Kutbül-âlem pişvâ-yı ehl-i din, Serveri âfâkı emîrel mü'minin.
Kendüler lûtf ü keremden yâd edip, Bu zaif ahabbını kim yâd edip.
Fâtiha ehlini fetha ergörür, Fâtihayla İsâ ölü diri görür.
Fâtiha-i kavmin aldın dedi pes, Fâtiha ehli olur feryâdı res.

Zâhir ü bâtın cihanda fâtihadır fâtiha,
Evvel âhir her zamanda vâfiyedir fâtiha.

Sultânü'l-Ârifin Hazretleri keremlerinin kemâline, dost ve sadık ahabbların tamamına şefkatleri gereği vasiyyetlerinden olan birinde şöyle buyurmuşlardır:

— Bizim tarıkımızın üslûbu odur ki, Kur'an-ı Kerim'den herhangi bir süre okunacak olursa evvelâ Fâtiha süresi okunmalıdır. Ondan sonra okunacak süreye başlanılmalıdır. Yalnız, sûre-i yâsin okunmadan önce iki defa fâtiha-i şerife okunmalıdır ki Allah katında kabule şâyân kılınsın. Eğer Kur'an-ı Kerim'i hatmetmeye niyet etti ise; her sürenin evvelinde fâtiha-i şerifeyi okumakla (yüz on dört defa) tekrar etmiş olur ki Kur'an sûrelerinin mecmuu 114'dür.

İki Cihan Serveri (S.A.V.)'in mübârek kelâmlarına uyarak biz de aynı şeyleri tekrarlayalım.

Sevgili Peygamberimiz (S.A.V.)'den şöyle rivayet edilmektedir: *(Men lem yûbdüü bihamdülillâhi fehüve eczem).*

Nitekim besmele-i şerif hakkında da şöyle buyurmuşlardır: *(Men lem yûbdüü bi bismillâhi fehüve ebter).*

Bizim Şeyhimiz Seyyidler Seyyidi Hüseyin Ahîâtî; silsile-i zehbiyyedendir. Şöyle buyurmuşlardır:

— Her vakit namazından sonra fâtiha-i şerifeyi on dokuz defa okumayı itiyad haline getirmelidir. Akşam namazının sünnetini kıldıktan sonra on dokuz defa daha okumalıdır. Bunun toplamı yüz on dört eder ki, Halvaî şerhinde bunu te'yiden şöyle denilmektedir: «Duanın efdali, en erdemlisi dua makamına fâtiha okumaktır».

Bizim tarikatımıza girmek ve ol tarik üzere olmak isteyen derişler bu tarif ettiğimiz üzere fâtiha-i şerifeyi okuyalar. Bunlardan

hâsıl olan ecir ve sevabı silsile-i zehebiyyeden âhirete intikal eden halife ve dervişlerin ve bilcümle ehl-i İslâm'ın ruhlarına bağışlamalıdır. Arkasından da şu duayı okumalıdır: (*Yâ 'îbâdillahi meddi-dûni*). Yatsı namazından sonra üç kere şu duayı okuduktan sonra fâtihaya başlamalı. Dua şudur:

(*Allahümmezur ileyna bil'affi verrızâi*). Böylece fâtihaya devam edenin duası ind-i lâhi'de kabul olunur.

Bu tertip üzere fâtihâ-i şerifeyi okuyan kimseye kaza, belâ gelmez. İki Cihan Serveri (S.A.V.)'den şöyle rivayet edilmiştir: (*İn-ne el kavme leyeb'asallâhü aleyhimül azâbe hatmen makdiyyen*). Diğer bir hadis-i şeriflerinde: (*Fe yakreü sabi ve sibyanihim men betebe elhamdülillâhi fe yed'ullahi anhumül azâbe bi zalike erbel'ne seneten*). Yine başka bir hadislerinde şöyle buyurmuşlardır: (*Efdalü eyyül Kur'an elhamdülillâhi Rabbil'âlemin*).

Böyle olunca bu konuda yazılacak o kadar çok söz var ki, bunların bir kısmını yazacak olsak kitabımızın hacmi almaz, ancak konumuz yâsin sûresinin şerhi olduğunu hatırlamamız lâzım. Bu sûre-i muazzama'ya ne zaman başlamak gerekecek olursa fâtihâ ile başlamak efdaldır.

Bizim tarikatımızın kâidesi budur ki iki Cihan Serveri (S.A.V.)'e varıncaya kadar Kümmelin Hazerâtı'na dua niyeti ile fâtihâ okumak lâzımdır. Buna fâtihâ-i fütuhiyye denildiğine geçen bahislerde işaret etmiştik.

FASIL

Seyyidler Seyyidi Nurullahü'l-Halebi (K.S.) şöyle rivayet eder:

— Atam Nakibü'l-Eşref Seyyid Mustafa bize şöyle anlatmıştır: Hz. Emir Sultân, olağanüstü hallerde bize, fâtihâ-i fütuhhiyye, yâsin sûresi ve hizbü'l-bâhirle zuhur etmiştir. Şöyle bilinmeli ki, bir kimse hizbü'l-bâhiri okurken yâsine varınca yetmiş kere besmele ile yâsin dese; yetmiş birinci def'a yâsin dediğinde bu sûre-i muazzamayı sonuna kadar okuyacak olsa sonunda (*şâhetül vücühü*) di-vererek üç def'a daha hizbü'l-bâhiri okumuş olursa hiçbir zaman duası redçolunmaz. Emir Sultân çok zaman bu sûretle okur idi. Bir kimse bu minval üzere devam eder de âhirete irtihal ederse onun kabri öyle bir ziyaretgâh olur ki, oraya kâfir gelen müslüman gider. Bu sürenin vefkini kabrinde bulundurlarsa yetmiş melek ha-

zır olur; hiç ara vermeden daima tavâf ederler, mizan ve hesap gününe dek onun enisi olurlar. Onun pâk ruhundan istimdat edenlere de mu'in olurlar. Allahü Zülcelâl'in izni ile bu azim vefkin okuyucusuna yazan ve nazar edenine, ezber edip tam bir itikatla yönelen azizlere (yetmiş bir türlü) hâssası verilir.

Bu heft ender heftin vefkinde büyük hâssalar vardır. Bunları anarak; denizden bir katre, güneşden bir zerre misali Allahü Zülcelâl'in lûtf u keremi ile vefkin ilk hâssasını beyan edelim.

BESMELE-İ ŞERİFE'NİN İZAHİ

(Bismillâhırrahmânırrahıym)'in vefkidir.

Şu hususa bilhassa riayet edelim ki, herhangi bir şeye özellikle vefk, esmâ ve dualara başlarken besmele ile başlamak vâcibtir. Konumuzu hayır ile tamamlamak için şu hadis-i şerife uyalım. (*Küllü emrin zi bâlin lem yûbde' bibismillâhi fehüve ebterü*).

Besmele-i şerifte pek çok sır vardır. Nitekim Allah'ın Arslanı Ali (K.V.) bize şunu anlattı:

«Ben besmele-i şerifenin altındaki noktayı», buyurdu. Hz. Emir Sultân ise besmele-i şerif hakkında şöyle buyurdular:

«Besmele kısa bir cümledir; içinde pek çok mânâ mevcuttur. Bu itibarla taşıdığı (mânâ) yönünden çok uzundur. Ömründe bir kere aşk u şevk ile (*Bismillâhırrahmânırrahim*) diyenin günahı mağfiret olunur».

(*Bismillâhırrahmânırrahim*)de üç harf vardır. (Be), (Sin) ve (Mim)dir. Be Allah'ın bekâsıdır. Sin mü'minler üzerine selâmdır. Mim ise âriflere muhabbetdir.

Allah (C.C.) tüm yaratılmışların yaratıcısıdır. Eğer canlı veya cansız birinin yaratılmasından âciz olsa idi; O'na Hâlık -Yaratıcı- denilmezdi. Errahmân, tüm yaratılmışların rızıklarını verendir; eğer bir tek yaratılmışın rızığını vermekten âciz olsa idi Rahmân denilmezdi. Errahim gâfir cümle halâiktir ki -yani yaratılmışların günahlarını örtendir.- Eger birinin rahmetinden âciz olsaydı Rahim denilmezdi. Yalnız şuna işaret edelim ki, gâfirlik sıfatı ehl-i İslâm içindir. Hemen tekriren ifade edelim ki (Be) bekâullahdır. (*Küllü men âleyha fânin ve yabkâ vechü Rabbike zülcelâli ve likrâm*). (Sin) sâkidir mü'minlere (*Ve sekâhüm Rabbühüm şarâben tahuren*). Ve (Mim) mü'minlere mülâkidir (*Ve lekkahüm nadreten ve surûren*). Bazı müfessirler «(Sin) ya Azrâil veya İsrâfil (A.S.)'lardır» demişlerdir.

HİKÂYE

Ebû Müslüm Cevvâl adında sadık, tam iman sahibi bir kimse

var idi. Ticaret maksadıyla Yemen'e gitmişti. O sıralarda Yemen'de Peygamberlik iddiasında bulunan sahtekâr, cebbar bir kimse çıkmıştı meydana. İnsanları zorla kendi dinine sokmaya uğraşır, kabul etmeyenlere çeşitli cezalar tatbik eder hattâ ateşte yakardı. Cevvâl'e de kendi peygamberliğini tasdik ederek dinine girmesini emretti. Ebû Müslüm Cevvâl cevap olarak:

— Ben müslümanım, böyle yalancı bir peygamberin dinini nasıl kabul ederim? dedi. Sahte peygamber:

— Seni ateşe atar cayır cayır yakarım! tehdidini savurdu. Cevvâl ise bu tehditlere hiç aldırmadan:

— Benim Rabbim beni korur, diye karşılık verdi. Sahte peygamber, büyük bir ateş yaktırdı. Ebû Müslüm Cevvâl'in elini ayaklarını bağlatarak ateşe attırdı. Ateş ol saatte el ve ayaklarının ancak bağlarını yaktı fakat kendisine bir zarar vermedi. (Berdin selâm) oldu, tıpkı İbrahim (A.S.)'ın olduğu gibi ateş soğumuş ve selâmet olmuş idi. Berdin selâma sırr-ı tecelli eylemişti. Ondan sonra Ebû Müslüm'e kimse engel olamadı, elini kolunu sallayarak ateşin içinden çıktı ve gitti.

Medine-i Münévvere'ye geldiğinde Hz. Ömer (R.A.) kendisine şu soruyu sordu:

— Yemen'de yalancı bir peygamber türemiş; imanı bütün bir müslümana da uydurma nübüvvetini tasdik için teklifte bulunmuş, hattâ ellerini, ayaklarını bağlayarak ateşe atmış ve ateşte o zâtı yakınmış, bu duyduğumuz havadis doğru mu, sen böyle bir şey duydun mu?» dedikte Ebû Müslüm Cevvâl, Hazret-i Ömer'e:

— Evet ya Ömer! O sahte peygamberi gördüm. Peygamberlik iddiası doğru. Hattâ ateşe atılan kimse de bendim», cevabını verince Hz. Ömer, Cevvâl'i elinden tutarak Halife Ebûbekir'in huzuruna götürdü ve hâdiseyi baştan sona kadar anlattı.

Sıddık-ı Ekber (R.A.) de:

— Ya Rabbi! Sana hamd ü senâlar olsun. Bu ümmetten de Halilullah sırrına eren birinin çıktığını bizlere gösterdin», diyerek secde-i Rahmân'a kapandı. Sonra Ebû Müslüm'e hitaben:

— Seni ateşe attıklarında hangi duayı okudun da ateş seni yakmadı?» Ebû Müslüm şu cevabı verdi:

— Ya Halife-i Resûlallah! Okuduğum dua besmele-i şerife idi. Onun berekâtı ile Hak Celle ve Alâ Hazretleri beni sakladı», dedi. Hz. Ebûbekir (R.A.) ona şöyle buyurdu:

«— Bu esmâ-i kerime öyle bir esmâdır ki kıyâmet gününde de seni ateşten korur, Cenâb-ı Hak sana cemâlini nasip kılar». Allahü Teâlâ kitab-ı Kadim'inde şöyle buyurmuştur: (*Feinni karibün ücibü da'veteddâ'i izâ de'ân*). Resûlullah da bir hadis-i şeriflerinde meâlen şöyle buyurmuştur: «Her kim *Bismillâhirrahmânirrahim* derse Hak (C.C.) ona Firdevs cennetinde bir köşk ayırır, bir kerpici altından, bir kerpici gümüşten; dışardan içi, içerden de dışı görünen bu köşkün kapısında (*Bismillâhirrahmânirrahim*) yazılır. (Mim) gözünden çok tatlı billûr gibi bir su akar, lâfzatullahın (he) gözünden de bal akar, Rahmân'ın (mim) gözünden cennet şarabı akar. Ve Rahim'in (mim)inden süt akar, azalma olmadığı gibi lezzetinde de bir değişme olmaz. O köşkte öyle bir yüksek taht vardır ki, üzerinde cennet örtülerinden bir örtü olup onun üzerinde bir huri oturur. Bu huri o kadar lâtif yaratılmıştır ki dille tarifi mümkün değil. Üzerine kat kat hulleler giydiği halde bunların altından teni gözükür. Teninin içinde kemiği hattâ kemiğin içinde iliği gözükür. Göğsünde (*Lâ ilâhe illâllah Muhammedün Resûlullah*) yazılmıştır, sağ tarafında Ebûbekir, sol tarafında Ömerü'l-Fârûk, sol yanagında Osman-ı Zinnureyn, alnında Aliyyü'l-Murtaza adları yazılmış, dudaklarında (*Bismillâhirrahmânirrahim*) yazılmış. Bu huri bağırır:

«— Beni arzulayan tâzim ederek besmele-i şerifeyi okusun». Allahü Teâlâ (*Bismillâh*)'ı dört kişiye verdi:

Birincisi Nûh (A.S.) (*Bismillâhi mecrahâ ve mürsâhâ*) dedi. Gemisi suya gark olmaktan kurtuldu ve sahil-i selâmete erdi.

İkincisi Süleyman (A.S.) idi. (*İnnehü min süleymane ve innehu bismillâhirrahmânirrahim*) dedi, taht-ı havâ üzere yürüdü.

Üçüncüsü Hz. Muhammed Mustafa (S.A.V.) Efendimize verildi, onunla (*Kâbe kavseyni ev ednâ*)'ya erişti.

Dördüncüsü ümmet-i Muhammed'e verildi. Onunla sıratın üzerinden yıldırım gibi geçecekler.

BESMELE'NİN KERÂMETİ

Dört kimse, Besmele'nin berekâtı ile dört kerâmet buldular.

1 — Süleyman (A.S.) emretti Asaf yazdı.

2 — Asaf Hûthût'e iletti.

3 — Hûthût Belkıs'a ulaştırdı.

4 — Belkıs okudu.

Hazret-i Süleyman'dan sonra Meliklik Asaf'a geçti, Asaf İsmullah-ı a'zamı buldu, Hûthût boğazlanmaktan kurtuldu, Belkıs imanı buldu.

Bunun remzi şöyledir ki, Hak (C.C.) (*Enallâhettâliku bilâ tedbir ve enerrahmânürrezzak bilâ te'hir ve enerrahimül gâfirü bilâ taksir*).

Vaktaki Hz. Süleyman (A.S.) kitabı Hûthût'e verdi, kuşlar ona şöyle dediler:

«— Ya Hûthût! Sen yalnız başına nasıl ve nereye gidiyorsun?» O şöyle cevap verdi:

«— Kimin ki yoldaşı bu mübarek ism-i şerif... olur, onun başka yoldaşa ihtiyacı olmaz». Onu başına koyunca kendisine tâc oldu.

Bir kimse (*Bismillâhirrahmânirrahim*)'i dilinden düşürmezse; Allahü Zülcelâl ona mağfiret tâcını giydirebilir, ebedi zâil olmaz.

Hûthût, Belkıs'a giderken nice usta ve sayısız avcılarının üzerlerinden uçtuğu halde Besmele-i şerifenin berekâtıyla Hûthût'e hiç bir avcı zarar veremedi. Cenâb-ı Hak mü'min kullarına şöyle hitap etmektedir:

«— Ey mü'min kullarım! Sen dahi nice ateş ve zebânî üzerinden geçersin hiç birisinin sana zararı dokunmaz. Tıpkı Hûthût gibi o da avcılarının üzerlerinden uçup geçtiği halde avcılar ona bir zarar verememişlerdi. Besmele-i şerifenin tekrarı ve ledünniyyatına erişmen seni bu azablardan halâs edecektir.

Yukardan beri anlattığımız Besmele-i şerifenin esrarı hakkında Emir Seyyid Buhari Hazretlerinin yazmış olduğu metni aşağıya aynen alıyoruz.

BESMELE'NİN FAZİLETİ HAKKINDA DUA

(*Bismillâhi harfen harfen vehûzil'ecre elfen elfen. Kul yâkarî ismel bâri fema' kelâmel bâri, lienneke izâ kulte bismillâhi künte, min ehlillâhi ve tevekkelte alallâhi fehasbike yâ kâri minkenni'metü ve minhi ni'metü, minkettilâvetü, veminhül halâvetü, ve kul bismillâhi, ve sırran ilallâhi, kul bismillâhi, ve kün ma'allâhi, kul bismillâhi, ve cahidillâhi, kul bismillâhi, vahlis lillâhi, kul bismillâhi, vasbir ma'allâhi, kul bismillâhi, vakrib ilallâhi, kul bismillâhi, vehcür sivallâhi, kul bismillâhi, vema' minallâhi, kul bismillâhi, ve*

tevekkel alâllâhi, kul bismillâhi, ve ardı bi hükmillâhi, kul bismillâhi, vahda' ilallâhi, kul bismillâhi, vahzur ilallâhi, kul bismillâhi, ves'el minallâhi, kul bismillâhi, lâ yühıbbü gayrullâhi, kul bismillâhi, felâ ta'büdü gayrallâhi, kul bismillâhi, velâ temünnü alallâhi, ismü men lâ cisme lehü velâ sûrete ismü men resme lehü velâ zarurete ismü men fihil işâretü, vel me'âni ismü men hüve min seb'almesâni, ismü men seheret lehül'uyünü, ismü men hatefet bihizzanünü, ismü men sebbehat lehü fil kalemi vennüni, ismü men izâ kâle lemeş'in kün feyekünü, ismü men edhake ve ebkâ, ismü men emâte ve ahyâ, ismü men agnâ ve aknâ, ismü men dâlle ve hedâ, ismü men mene'a ve'atâ, ismü men yağfirül a'mde vel hatâ, ismü men lehüddünya vel ukbâ, ismü men lehül'âhireti vel ülä, ismü men lehürrikâbil hâdia'tühu, ismü men lehül kulübül hâşia'tü, ismü men lehül'uyüddaimetü, ismü men lehül'âzânüssâmiatü, ismü men lehül'esrârı lâmigatü, ismü men lehünnüfüsüttâimetü, ismü men lehül havâyicülcâmia ismü men lehü yukbelül hasenâtü, ismü men lehü yemhusseyyi'âtı, ismü men ya'lemül hafıyyatı, ismü men yerfe'udderecâtı, ismü men bihi tesihhussalâtü, ismü men kerrefelleyle vennehâre ismü men ezharel esrâre, ismü men kâle fi kitabihi felevlâ izâ belâgatil hulküme ve entüm hine izin tanzurüne, ismü men ça'le taâmel küffâri min şeceretizzekkümü, ismü men hüve kâdirün en yücâdel ma'düme, ismü men leyse lehü vâlidün velâ veledün, ismü men hüve vâhidün bilâ adedin, ismü men kâne bihi kul hüvallahü ahadün enerrahmânü beytuke bi ni'meti enerrahimü egfirü bi rahmetirrahmânü yağfirül alâ niyyettirrahimü yağfirüsserrâirerrahmânü, yağfirü mâ yağrifü ve yağfirül melâiketürrahimü yağfirü külemâ ya'rifü velâ ya'rifül melâiketürrahmânü yağfirüssağâirerrahimü yağfirül kebâirü).

Yukarda aynen Arapça ibare olarak besmele-i şerifenin yazılan ledünniyatının mutasavfînin-i kirâm hazerâtının indindeki anlamı şöyledir:

Ey okuyucu! Bilesin ki besmelenin her harfi hattâ daha açık söyleyelim, tek bir harfi binlerce ecr ü sevap kazandırır. Daima Hak (C.C.)'nın besmelede mezkûr ism-i şerifini okursan, O'nun kelâmını dinlersen sen ehlullah'ın eriştiği nimetlere erişmiş olursun. Ayrıca ondaki halâveti bulursun (*). Ey okuyucu! Şunu vir-

(*) Halâvat bahsi ehlullah indinde şu bakımdan çok önemli bir bahistir. Aynı mertebe ve derecede iki velî'nin birinin kelâmı halâvetli olduğu halde diğersinin halâvetten yoksun olduğu çok görülen hallerdendir. Hikmet-i Âtâiye adlı yüce eser bunu şu ledünnî sırta atfetmektedir: «Eğer aynı derecedeki ev-

düzebân et, daima bismillâh de. Besmele-i şerifenin yalnız zâhiri-ni değil sırrını da anla, o zaman Allahü Zülcelâl'le beraber olursun. Bismillâh diyen, yüce Mevlâ'nın «SABUR» sıfatına nâil olursun; O'na yaklaşırsın. Daima besmele-i şerife ile ihlâs bulduğun gibi onunla mücadele edesin. Ancak besmele-i şerifedir ki seni mâsivadan uzaklaştırıp Hakk (C.C.)'a yaklaştırır. Besmele ile bu yeryüzündeki her şeye hükmedersin. Onunladır ki her dileğin kabule şâyan olur. Besmele-i şerifeyi okuyan azîz, Allah'dan başkasını sevmez olur. O'ndan gayrisine ibâdet etmez. O isimdir ki, El-kalemi vennun esrarını sana âşikâre kıldığı gibi, kün feyekün ledünniyatı da onda mündemiçtir. Mü'min kulları ağlatan da, güldüren de bu esmâdır ki, öldürür ve hayat verir. Yine besmele-i şerifedir ki, dalâlete düşenleri hidâyete kavuşturur. Ancak şunu da unutma ki bu esmâda hidâyet ve dalâlet men ediş ve ihsan buyuruş, hatâ ve sevap cem olunmuştur. Buna sığınanlar kâfirlerin gıdası olan zakkum ağacının zehirleyici hâssalarından Allahü Zülcelâl'in Kâdir tecellisi ile ebediyyen uzak bulunur. O Hudâ-yı Lemyezeli ki, O'nun ne doğurarı, ne de oğlu vardır (*). O tektir. Nazir ve şeriki yoktur. O'nun bu tenzih-i hüviyeti «Kulhüvallahü ahad» âyet-i celilesinde yazılmıştır. Ya Erhamerrahimin! Rahmetini bizden esirgeme. İlm-i mahsunundaki sırları bizlere âşikâr kıl. Bize Melâike-i Kirâm'ın dahi vâkif olmadığı nükteleri ihsan buyur. (Vâkîfî nükte değil cinn ü melek — Nev'-i insana verildi irfan).

İlyâullah'dan birinin sözü halâvetli ise bunun hikmetli şudur ki, Hak (C.C.) kendisine o sırrı ifşâ için izin vermiştir, diğerine izin vermemiştir. İşte halâvet ve kelâmdaki tatlılık bundan neş'et etmektedir.

Nitekim Füsûsu'l-Hikem'deki halâvet bu yüce eserin bâzı esrârı ifşâ buyurması için ârifler sultanı Muhiddin-i Arabî (R.A.)'nin me'nur buyurulmasındandır.

(*) Bu bahsin iyice anlaşılabilmesi için Gavsü'l-A'zam Abdülkâdir-i Geylânî (R.A.) Risâle-i Gavsıyyesinde Hak (C.C.) ile mükâlemât bahsine nazar atfetmek lazımdır. Âlemlerin yüce Rabbi Gavs-ı A'zamına şöyle buyurmaktadır: «Yâ Gavs! Benim indimde en sevgili kulum, babası öldüğünde ağlamayan, oğlu öldüğünde göz yaşı dökmeyen kulumdur. Çünkü ancak öyle bir kulumun ne vâlidî, ne de mevlûdû vardır. «Kul hüvallahü ahad» sırrı bu kulumda tecellî etmiştir.»

Unutmamak gerekir ki bu yüce kelâmın anlamında şu gizlilik âşikârdır: En makbûl kul (Tehallâkû biahlâküllâh) yani Allah'ın ahlâkı ile ahlâklarınız sırrına binâendir. İşte bu sırta mebnidir ki babasının veya oğlunun ölümüne ağlamayan bilâ vâlid ve bilâ veled olan kul, ind-i ilâhîde makbûldür.

Şeyh Galib (K.S.) tekriren de arz edildiği gibi, aşağıdaki beyitte bu ledünniyâta temas buyurmuştur:

Atan anan senin vâir ise mihr ü mâhdır cânı,

Ki bir bakışta mihre, bir bakışta mâha denzersin.

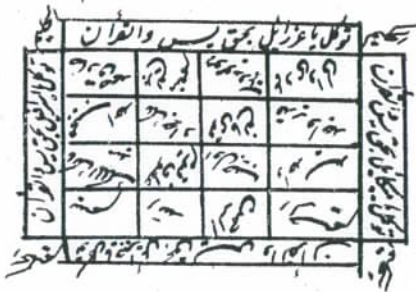
Ya Erhamerrahimin! Büyük-küçük bütün günahlarımızı GAF-FAR sıfatının yüzü suyu hürmetine bağışla.

Besmele kenz-i kerem miftâhıdır,
Besmele din kökünün misbâhıdır.
Cümle eşyanın ol ervâhıdır,
Hem ledünni ilminin fettâhıdır.

Bu besmele-i şerifenin vefkinde sayılamıyacak kadar menfaatler vardır ki çok güç işleri kolay eyler, nereye giderse, hangi topluluklar içinde bulunursa bulunsun sözlerine etkinlik verir.

Bir kişi (yüz elli) besmele-i şerif okusa bilmediği mes'ele ve müşkül bir işin çözümlenmesini merak etse, ol işin hakikatına erişir. Bu vefkin hamili yani, taşıyıcısının kalbi nurlanır; yüzü mutluluk ve şatâret üzere olur. Kendisinin yüzüne bakan kimselerin de gam ve kederleri dağılır, ahlâkı düzelir. Bir kişi bu zâtın dikkatlice yüzüne baksa ve nazarını üzerinden ayırmadan (779) defa (*Bismillâhirrahmânirrahim*) diyecek olursa ki, vakar ve heybetli olur. Ancak şu şartla ki kalb safâsı ve zahiri anlamı ile de temiz olmalıdır.

Aşağıda koyacağımız şeklin herhangi bir müşkül anında elini üzerine koyan kişiye büyü de yapılmış olsa derhal çözülür. Hiddetlenmiş, gadaba gelmiş bir kimsenin karşısına çıktığında nefes almadan bu vefki on dokuz kere okursa şerrinden emin olur. Bu havâs ve esmâ yâsin-i şerifin ve eşkalinin berekâtı ile vücut bulmuştur.

Şekil: 7

Hak (C.C.) şöyle buyuruyor: (*Yâsin vel kur'ânîl hakîm*). Anlamı şudur ki, bu âyet-i kerimeyi seksen üç defa okuyan kimse; özetlersek düşmanlarının dilini bağlar, korktuğu şeyden emin olur, git-

tiği yolculukta daimi sıyânete mazhar olup korunur. Her sabah bu sure-i muazzamayı okuyan kimseye ilâhî arşın tüm hazineleri açılır. Öyle olağanüstü haller zuhur eder ki kendisi dahi bu hâlâtın zuhuruna hayretler içinde kalır.

İşbu şekille olur akdî tarik,
Hem basar akdî hem tard-ı refik.
İlm-i ahfâ'nın zuhuru bundadır,
Hüsnü nâsın hem füturu bundadır.
Bûnun ile olur âdâ cün cemâd,
Buna irer ol ki ola hayrül ibâd.
Bu tasarruf bu saâdet kânıdır,
Bunu bulan âlemin sultânıdır.
Kayd-ı leşker, hezm-i asker hem budur,
Mefreki her cem'i mazhar hem budur.
Ey birader müntebih ol müntebih,
Killet-i ma' haste olma müştebih.

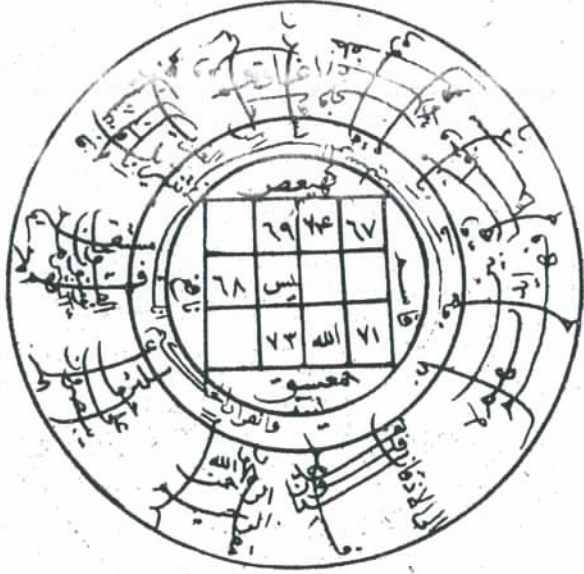
Bu şerif şekli ve lâtif vefk'i bulunulan yerin, en büyük camiinin mihrabına koyup veya yazıp hergün seksen üç âyet-i kerime okumuş olsa hakkında dedikodu edenlerin dilleri bağlanır. Özellikle saçağın altında kendisinin ismi ile anasının ismini yazsa ol kimse herhangi bir şeyini kaybetse bu kerre de Arapça olarak yazıp bir mescidin mihrabı veya kapısının orta yerine gömse veya asmış olsa geniş anlamı ile her türlü belâyı kendinden def eder.

Bir kimse bulunduğu görev veya mansıptan azledilmesini dilesse asla korktuğu şey başına gelmez; şu şartla ki şu aşağıdaki şekli yazıp ortasında kendisinin ve anasının ismi yazılmalı ve buna ilâveten görevini de yazmış bulunmalıdır. Yine buna benzer bir dilekte bulunan kimse aynı şekli Kâbe duvarında saklasa ömrü boyunca görevinden azledilmez.

Ol şekli-i şerif 220'nci sayfadadır.

Bu levhanın faydaları pek çoktur. Eger bir mü'min kardeşimiz yüksek değerde bir maden üzerine, yani altın, gümüş üzerine kazdırıp receb ayının ilk beşinci ve tek günü bunu parmağına yüzük yaparak taşımış olsa her türlü korkudan emin olur. (Yâni yukarıdaki cümleden maksud, Yâsin-i şerifi altın veya gümüş bir yüzüğün içine saklasa mânasını tazammun etmektedir).

Eger bağlı bir kişi bunu taşıyacak olursa bağlı olduğu şeyi yapmağa gücü yeter olur.

Şekil: 8

Bu yüzük parmağında iken bir sultanın huzuruna çıkmış bulunsa sevgi ve saygı görür. Dilediği şey ne ise Sultan tarafından yerine getirilir. Öfke ve hiddetli kimsenin başına elini koyacak olursa gazabı geçer. Susuz kalmış herhangi birinin ağzına o yüzüğü değdirdirselar şusuzluğu geçer. Başka bir kimse bu yüzüğü yağmur suyunu bıraksa ve içse idrak ve hafıza gücü artar, eğer evde kalmış kısmeti bağı bir kadın veya kız bu yüzüğü parmağına taksa yahut yüzüğün batırıldığı suda yıkanmış olsa hemen kısmeti açılıp nikâh bulur. Eger sar'ah bir hasta veya deli o yüzüğün suyunu içse veya o suda yıkanrsa sıhhata kavuşur. Çocuğu olmayan bir kadının kalbinin üzerine mesh edilse hatunun çocuğu olur. Kendirlik otunun üzerine yazsalar veya o yüzüğü mühür gibi bassalar yahut tutsüleyecek olsalar eğer büyülü ise büyü bozulur. Asr-ı Saâdetten önce bazı hakimler mukatta' harflerden bazısını bir putun göğsüne yazmışlar, bu putu görenlerin ihtiyarları elden gidip ona secde etmeye başlamışlardır.

Bir kişi yolculuğa çıkarken bu levhı yazıp ismini de koymuş olsa selâmetle gidip döner. Eger bir gemide seyahat ediyorsa ve deniz de çok dalgah ise para üzerine yazıp denize atmış olsa kor-

kunç dalgalar sükûnet bulur. Bu vefk'i taşıyan kimse ne istiyorsa dünyevi ve uhrevi hemen o şeyi hatırlamakla dileği yerine gelmiş olur.

Her ki diler istikamet hak tarıkında müdâm,
Eylesin bu sûre-i uzmaya şuglu subh u şamı,
İmtilâ-i meh'de yevm-i cüm'a'da bu levhi hern,
Hutbe vaktinde harîr-i ebyaz üzre kıl hitâm.

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN BİRİNCİ HÂSSASIDIR

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سِرِّ ١ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ٢ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ٣ عَلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ٤

(Yâsin vel kur'ânîl hakîm. İnneke leminel mürseline alâ sırâtın müstekîym).

Hikmet sahibi Kur'an hakkı için. Muhakkak ki sen (ey Resûlüm, tarafımdan elçi olarak kullarıma) gönderilen peygamberlerdensin.

Yâsin vel kur'ânîl hakîm âyet-i kerimesinin inîş sebebinin ve tefsirini türkçeye çeviren ben mütercim nâciz Şeyh Ebü'l-Hasanü'l-Halebi okurlarına şu hakikatleri bildirmekle iftihar eder. Âyet-i kerime tefsirini ben, müfessirler sultanı Mevlânâ Celâleddin (K.S.) den okudum. O âyet-i celilenin ilâhi emrini de o tefsir gereği kente düsturül amel eyledim. (Yâni o tefsire uygun hareket etmekten bir an bile ayrılmadım). Vefkinin şerhini dahi iki cihan serveri (S.A.V.)'in pâk neslinden Seyyid Emir Hazretlerinin târif ve tavsîfine uygun olarak tüm hâssalarını ol veçhile topladım. Böylelikle ümidim şudur ki, bu gayretim vefk ve şerhlerle muradlarına erecek âşık ve tâliblerin benden dualarını esirgememeleri, beni hayırla yâdetmeleridir. Âyet-i kerimenin inîş sebebi şudur ki: Evvelce de anlattığımız gibi kâfirler (Hâşâ) iki cihan serveri (S.A.V.) için: «Peygamber değildir, Ebu Tâlib'in yetimidir, edeb görmemiştir ki peygamber ola. O nerede peygamberlik nerede» demiş, şirk ve küfürlerini belki bir kere daha derinleştirmişlerdi. (Bilmiyorlardı ki iki cihan serveri (S.A.V.) ümmî oluşu bütün eşyanın ve teayyünâtın ümmü, yâni anası olduğundandır.

Nitekim Resûl-i Kibriyâ'nın: «Yâ Câbir! Hak (C.C.) her şeyden evvel senin peygamberinin ruhunu yaratmıştır» mübarek kelâmından çıkan ma'nâ da budur.

«O'na ümmî lâkab olmak mahzâ,
Olduğundan dürür ümmül eşyâ».

«Bu âlemlerin vücud bulma sebebi ve kendisine sâniyyü Hudâ denilse bile ma'zur olan» ol hakikat-ı Muhammediyyenin hâmilî olmasındandır. Küfür çirkâbına düşmüş kâfirler bu hakikatı nasıl ve nereden anlayabileceklerdi. Ol Resûl-i Kibriyânın medhine beşer lisanı kâdir değildir. Nitekim aşağıdaki şiirler bu hakikatı ifade etmektedir:

«Senin meddâhın Allah'tır benim medhe gücüm yetmez.»

«Hazret-i Hak olunca meddâhın,
Nice medheyleye seni Yahyâ».

Amma akl ü iz'andan mahrum kâfir ve müşriklerin bunu anlamalarına imkân yoktu. Hidâyet yolunu kabul etmedikleri için Hak (C.C.) onların kalblerini, gözlerini, kulaklarını mühürlemiştir. Azim bir azab onlar için mukadderdir. Nitekim yüce Allah kelâmı bunu te'yid buyurmaktadır.

(Hatemallahü alâ kulûbihim ve alâ sem'ihim ve alâ ebsârihim gışâvetün ve lehüm azâbün azıym).

İşte mudıl esmâsına mâsadak yani, tamamen uygun müşriklerin iki cihan serveri (S.A.V.)'nin nübüvvetini inkârlarına karşı âlemlerin yüce yaratıcısı Habib-i Ekremine şöyle buyurdu:

— Ey Habibim! Münkirler senin Resûl olduğunu inkâr etti diye me-lûl olma! Ben sana Yâsin sûre-i şerifi ile şehâdet ettikten sonra müşriklerin küfr ü dalâl nişânesi sözlerinin ne önemi olur.

İşte Yâsin âyet-i kerimesi şanlı nebimizin risâletine yüce Mevlâ'nın şehâdet nişanesi ve delili tabiîsidir.

(Yâsin vel kur'ânîl hakîm inneke leminel mürseline alâ sırâtın müstekîym).

Bu sırr-ı azîmede müfessirler beş türlü tefsirde bulunmaktadır:

Birinci kavle göre «Yâsin İNSAN demektir»; Arapların âdetidir, her kelîmede bir harf ihtiyâr edip onunla telâffuz kılarlar. Açık-

laması şöyledir: (ya) dan (ye) yi aldılar, insandan (sin)'i aldılar yâsin oldu. İnsandan murad Muhammed (S.A.V.)'dir. Şöyle denilmek istenilmektedir:

— Ya Muhammed! Kur'an-ı azîm hakkı için sen gönderdiğimiz peygamberler sultânı, Sultânü'l-Enbiyâsın demektir.

Bâzı müfessirler ise «Yâsin-i şerifin Kur'an'ın adı olduğunu» dermeyân etmişlerdir. Bahse konu olan Peygamberin Nebiliğine kâsem; nebiligi üzerine yemin etmek mânasını tazammun eder, demişlerdir.

Başka müfessirler ise «Yâsin ilâhî esmâ'dan birisidir»,

Diğer bir tefsirde ise şöyle beyan buyurulmaktadır: «Yâsin Hak (C.C.)'nın dört bin esmâsından birinin adı olmak muhtemeldir. Şöyle ki yüce Mevlâ'nın yukarıda adı geçen esmâlarından birisi vardır ki kendinden gayri kimse bilmez.» Bin esmâsını Melâike-i Kirâm'dan başkası bilmez (*). Bin ismi, Levh-ı Mahfuz'dadır. Üç yüzü Tev-

(*) *Yâsin vel-kur'ânîl hakim* levhasının birinci bahsindeki başlıkta konu edilen bâzı satır ve cümleler hakkında haddimiz olmayarak âtidedi maruzâtı arza cür'et ediyoruz. Tercüme edilen kısmın bir yerinde Melâike-i Kirâmın, insanın fevkinde olduğuna delâlet eder gibi görünen bâzı ibâreler mevcuttur. Buna iştirâk edemeyeceğiz. Bunun birinci sebebi şudur ki, insan lîmeallah sırrına erdikte ne bir melek-i mukarreb ne de bir resûl ona yakın olamaz. Ayrıca ilâhî nüktenin esrârına yalnız insan vâkîf olup ne melek, ne de cin tâifesi bu nüktenin gizliliklerine erişemez. Tekriren yer verelim:

«Vâkıf-ı nükte değil cinn ü melek,
Nev'-i insâna verildi irfân».

beyti bu ledünniyyâtı dile getirmektedir. Ve yine Yâsin-i şerifin esrârı bahse konu edilirken Allah lâfz-ı celâlinin Zât ismi olduğunu işrap ve işaret buyuran cümlelere rastlamaktayız. Ârifler sultânı Seyhül-Ekber (R.A.) Allah lâfzının mücmel bir ism-i celâl olduğunu kabûl buyurmakla beraber, Zât ismi olduğu fikrine iştirâk buyurmamaktadır. Şöyle ki, Hak (C.C.)'nın amâda iken herhangi bir ism-i şerifi olduğunu kabûl etmemektedirler. Bu sebebledir ki, vücûdun ilk mertebesi olan İTLAK ve ŞE'NÎ sıfı mertebesinde iken Zât-ı Baht her türlü nuut ve vasıf ve isimden hattâ itlâk kaydından bile mukaddes ve münezzehtir. Böyle olunca Zât-ı Baht'ın amâda herhangi bir ism-i şerifin olamayacağı için Allah Lâfz-ı Celâli dahi zât ismi olamaz. Vücûdun merâtib-i külliyesi bahsinde «TUHFETÜL MÜRSİLE» adındaki tasavvuf eserinde rastlanan satırlar yukarıdaki maruzatımızı kuvvetlendirir niteliktedir.

Birinci mertebe İTLAK mertebesi olup yukarıda da işaret ettiğimiz gibi her türlü kayıttan münezzehtir. Elbette ve elbette böyle olunca Hak (C.C.) amâda her sıfat gibi isimden de münezzehtir ki Allah İsm-i Celâlinin Seyhül-Ekber (R.A.) Zât ismi olamayacağını bu konu âşikâr kılar.

Yâsin-i şerifin birinci levhasının tercümesi bahsinde yâ insân! diye izâh buyuran müfessirler, burada insandan muradın yalnız Hz. Muhammed oldu-

rat'da, üç yüzü Zebûr'da, üç yüzü İncil'dedir, doksan dokuz ism-i şerifi dahi Fûrkan'da olup yukarıda bilinmez niteliğini beyân ettiğimiz birtek ismi, ism-i âzamdır. Şöyle de beyan buyurulmaktadır ki Hak (C.C.)'nın bin türlü lügatı vardır. Bu her lügatın bin türlü adı vardır. Allahü Teâlâ'nın bin defa bin adı olduğuna göre bunca adı kim zikredebilir diye sorulur ise, cevabı şöyledir ki, hitap eden kul, esmâül husnâsını zikretmekle talebini yerine getirmiş olur. Ancak, şunu da unutmamalıdır ki, üç şey kullar için şükürün edâsında güçlük arzeder. Zira Hak (C.C.)'nın nimetleri o kadar çoktur ki kimse onun şükürünü hakkıyla edâya kâdir olamaz. «İnsanların bütün şükürleri bir araya gelse Allahü Teâlâ'nın insana ihsan buyurduğu bir tek kirpiğin bile şükürünü edâya yetmez».

guna yâ'nın ise nidâ edâtı bulunduğuna işaret etmektedirler. Maksûdun insan-ı kâmil olan Muhammed (S.A.V.)'in tazammun ettiğini ifade ediyorlar denilmektedir ki, kanaatımız odur ki Yâsin'deki yâ insan hitâbı, mânevî veradet yolu ile iki cihan serveri (S.A.V.)'in hallfeleri bulunan bütün kutbül-aktâb hazeratına da şâmilidir.

«Enbiyanın âsûmân-ı hak gibidir sözleri,
Evliyânın sözleri tezyin dürrür etme gurûr».

Bu babda tasavvufun en derin ledün sırlarını dile getiren icmâl ve tafsîl bahsine de girmeden geçemeyeceğiz. Seyhül-Ekber (R.A.) icmâl ve tafsîli şöyle beyan buyurmaktadır: «Cenâb-ı Hak kullarından bir kul üzerinde ilâhî bir esmâsından bir isimle tecellî edecek olursa o kul o ismin nurları altında muzmahil olur. Hak ile kul birbirine o kadar yakın olurlar ki birinden istimdâd edildiği zaman diğeri cevap verir. Allah ismi mücmel ilâhî esmâdandır. Buna karşılık ondan dîn derecede olan Rahmân, Melik, Rab, Kâdir esmâları ise tafsîli esmâdandır.»

Şuna önemle işaret edelim ki tafsîli esmâya erişemeyen bir veli seyr-i ilâhîde noksan kalır; icmâlin tafsîline varamaz. Ehlullah hazeratının, «icmâl ile tafsîlin remizlerini bildinse ebsem ol» yâni, sükût et diyerek sâliklere nasihatı bulunmalarının sırrı da buradadır. İstitrâten arz edelim ki, evliyaullah hazeratına dahi Yâsin'de yâ insân-ı kâmil denilmesinin sırrı dahi bunda mündemiçtir. Ol ezân varlık dağını yıkmışlardır. Mecazda da bir örnek verelim: Şeslenen Leylâ'nın ismiyle nidâ ederse âşıkla mâşuk öyle bir olmuşlardır ki ona Mecnûn cevap verir. Buna mukabil Mecnûn'un adı anılırsa Leylâ cevap verir.

Yâsin-i şerifin birinci levhında şöyle de buyurulmaktadır. Müfessirler *Yâsin vel kur'ânîl hakim*'i beş türlü tefsir ederler. Bizim itikadımız şudur ki, müteşâbihât denilen *Yâsin, Tâhâ, Elif lâm mim* gibi ilâhî remizlerin ledünnî mânaları devrin kutbül-aktâblarına Hak (C.C.) tarafından verilen şifre ve işaretten ibarettir ki mutasarrıf-ı zamandan gayrisi bundaki mânayı anlayamaz. Bu dip nota ârifler sultânı Seyhül-Ekber (R.A.)'in icmâl ile tafsîli özet hâlinde beyan buyuran Fuzulî tarafından Türkçeye çevrilen şu beytle son veriyoruz:

«Gel sen senisen neyim ben ey yâr,
Ver sen senisen neyim menizar».

Hak (C.C.) kullarına bu güç işi, yâni şükrün edası keyfiyyetini söyle kolaylaştırmıştır: Bu sühûlet (Elhamdü lillâh) yüce kelâmının ifâdesi ile yerini bulmaktadır.

İ Z A H A T :

(Hamd keyfiyyetine gelince, bu konuda Şeyhü'l-Ekber (R.A.) şöyle demektedir: «Hamdin faziletini mertebe-i hakikatte beyan buyurarak buradaki sırrı açığa çıkarmaktadır».

«Âlem, hamd ile başladığı gibi; bütün âlemlerin sonu da yine hamd ile bitecektir».

Bu konu İsmail Fennî merhumun «Vahdet-i Vücûd ve Muhi-din-i Arabî» adlı eserinde belki, yüz yüz elli sahife yer tutacak şekilde ayrıntıları ile ve (Sâdeddin Taftazânî'nin, Aliyyü'l-Kârî'nin itirazlarına cevap olarak ayrıntıları ile incelenmiştir. Şöyle ki: Ma-lûm olduğu vechile Allahü Zülcelâl Kur'an-ı Kerim'inde şöyle buyurmaktadır: Yüce Mevlâ «Şirk müstesna kullarının diğer günahlarını afv buyurup belli bir süre azab çektikten sonra onları cennete kavuşturur».

Şeyhü'l-Ekber (R.A.) Kur'an-ı Kerimin bu zâhiri mânasına karşı batını mânasını keşfe müstenit açıklayıp buyurmuşlardır ki: «Allahü Zülcelâl için kulları hakkında sermedi azab yoktur. Çünkü belli bir suç için ebedi bir ceza Allahü Teâlâ'nın Rahıym sıfatıyla bağdaşamaz».

İşte bu kelâmından dolayı gerek Sâdettin Taftazânî'nin, gerekse Aliyyü'l-Kârî'nin yüce Şeyhi tekfir etmelerine cevap olarak İsmâil Fennî merhum çok muknî deliller ileri sürmüştür. Bundan bir tanesini istitrâten arz edelim:

(İsmail Fennî merhum bu konuda şöyle demektedir: «Müşriklerin azaptan kurtulmaları için cehennemden çıkmalarına gerek yoktur. Belli bir süre yüce Mevlâ onlara cezalarının karşılığını verdikten sonra azab sebebi olan şeyleri kendisi için nimet sebebi yapar. Bugün âciz kullar dahi telkin vasıtası ile ve medyumluk hâssası ile karşısındaki adama içtiği su iken, sen şerbet içiyorsun diye telkin ederek o adam hakikatte da şerbetin fâdını almaktadır. Âciz bir kul buna muktedir olursa her şeye kâdir olan Hak (C.C.)'nin bir müşrike azap vesilesi olan şeyi nimet vesilesi yapmağa gücünün yetmiyeceğini iddia etmek abesle iştigal olur.»

İsmail Fennî merhum, Şeyhü'l-Ekber (R.A.)'i yukarıdaki sözlerle savunduktan sonra bu bahsi şöyle bitirmektedir: «Görülmektedir ki, böylelikle Şeyhü'l-Ekber (R.A.) hem Kur'an-ı Kerim'deki müş-

riklerin cehennemden çıkmıyacağına dair yüce beyanın zâhiri mânasını muhafaza etmekte, hem de azâbın sermedi olmayacağını, yâni ebediyyete kadar devam etmeyeceğini gizli ilim hazinelerinden bir sır olarak çıkarıp açıklamaktadır. Zaten en büyük azâb vatan hasreti ve firkat-i vatandır». Ayrıca gönül gözü açık olanlara şu sırrı da beyân edelim ki, bütün ehlullah şunda müttefiktir: Yüce Mevlâ'ya hiç kimse kendisinin hamd ettiği gibi hamd eyleyemez).

Elhamdü lillâh demekle bir kul nasıl şükrün edasına kendisi için bir sühûlet bulursa, ikinci olarak da sayısız dileklerini kolay beyan eylemek için aşağıdaki duaya iltica ederse güç olan şey, böylelikle âsân olur.

(Allahümme rabbenâ âtinâ fiddünyâ haseneten ve fil âhireti haseneten ve kına azâbennâr. Allahümme 'a'tinâ külle hayrin va'id-nâ min külli şerrin).

Bu duayı okuyan mü'min kardeşimiz dünyevi ve uhrevi bütün dileklerinin Bârigâh-ı İzzette kabul buyurulacağını görecektir.

Nitekim Şeriat-i Ahmedîyyede de bu âyet ile tüm dualar âlemlerin yüce yaratıcısından birlikte talep kılınmış olur. Bir de üçüncü tefsir tarzı vardır ki, o da Allahü Zülcelâli bütün isimleri ile anmak müşkildir. Bunun için Allah demekle bütün esmâ birlikte zikrolunur. Böylece yüce Mevlâ'ya hitab kolaylaşmış olur. (İlerde dip notumuzda Muhiddin-i Arabî Hazretlerinin Allah ism-i celâlinin Zât Esmâsı mı, yoksa Sıfat esmâsı mı olduğu hakkındaki keşfe dayalı beyanları ayrıntıları ile arz edilecektir).

Bir tefsire göre de «yâsin bir isimdir». İki cihan serveri (S.A.V.) pek çok yerde isimleri başka türlü zikir ve beyan buyurulmuştur. Birinci gökte Ahmed, ikinci gökte Hâmid, üçüncü gökte Mahmûd, Dördüncü gökte Mustafa, Beşinci gökte Safâ, Altıncı gökte Fahrü'l-Enbiyâ, Yedinci gökte Şefî-i yevmüddin, Sidretü'l-Müntehâ'da Habib, Arş'da Seyyidü'l-Enâm, Kürsî'de Hayrül-Berîyye, Cennet'te Ebül-Kaasım, cehennem bahse konu olunca Şefî'ül-Müznibin, Tevrat'ta Ma'muz, Zebûr'da Harkarika, İncil'de Ta'le, Kur'an'da Müzzemmil, Müddessir, Şâhid, Dâi ve Sırâc-ı Münîr, Tâhâ ve Yâsin'dir.

İki cihan serveri şöyle buyurur ki «Benim isimlerim pek çoktur, amma bir isimim vardır ki hepsinden âziz ve sevgilidir. Ol isimimin berekâtı ile ilâ-yı illiyyine vâsıl oldum. Bu isimim ol isimdir ki Hak (C.C.) bana kulum diye cevap verdi.

Yüce Mevlâ bu sırrı açıklayarak şöyle buyurmuştur:

(Sübânellezi esrâ biabdihi leylen minel mescidil harâm).

Yâsin demekliğin Allahü Zülcelâl hakkı için veya Kur'an-ı Azim hakkı için, din erkânını sağlamlaştırır. Bu, şu anlamı da ifade eder ki, sen mürsel, yani gönderilmiş peygamberlerin sultanısın, doğru yol İslâm dinidir.

Şöyle suâl edilebilir ki? Hak (C.C.)'nın yüce nebimizin nübüvvet için yemin kılmakla bu yemini müşrikleri inandırmak için mi yapmıştır, yoksa mü'minleri inandırmak için mi yapmıştır? deseler, akla şöyle bir sual gelebilir:

Eğer mü'minler için edilmiş ise zâten mü'minler Hak (C.C.)'ye ve O'nun resûlüne inandıkları tabii olduğundan yemine gerek yoktur. Yook, bu yemin kâfir ve müşrikler için ise zâten onlar aslâ iman etmeyecekler ve iman mutluluğu onlara nasib olmayacaktır. Büyük bir azab onlar için mukadderdir.

Nitekim Hak (C.C.) Hazretleri bu nevi muannid küffâr için cehennemden çıkmaları o kadar imkânsız ki, «ancak deve iğnenin deliğinden geçerse o zaman ateş azâbından kurtulabilirler» buyurmuştur. Bu nükteye değinerek ârif bir şâir şu nazmı inşâd eylemiştir.

**O gamlar kim benim vardır, bairin başına koysan,
Çıkar kâfir cehennemden, güler azap ehli oynar.**

Anlamı şudur ki, «bendeki gam o nisbette büyük ve tahammül-süzdür ki devenin başına koyacak olsan deve iğnenin deliğinden geçecek kadar zayıf olur ve bu sebeble azap ehli de cehennemden kurtulacaklarından gülüp oynar».

Öyle ise kasem, yani yemin keyfiyeti sırf te'kid, kelâmı kuvvetlendirmek için olabilir.

اوله	ثانيه	ثالثه	رابعه
١٢	١٧	١٠	١٤
١٦	٢٠	١١	١٥
٢١	٢٤	١٢	١٩

Şekil: 9

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN İKİNCİ HÂSSASIDIR

تَنْزِيلُ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ

(Tenzilel azizirrahim)

— Kur'an, Aziz, Rahim olan Allah'ın indirdiği bir kitabdır.

Azizirrahim'in bir anlamı da şudur: «Sana indirilen bu kitap öyle bir kitabdır ki âlemlerin yüce Yaratıcısı gâlibdir ve Âzizün züntikamdır. Asilerinden intikam alıcı olduğu gibi kendine itaat edenlere karşı da Rahim esmâsı ile tecelli eder».

Hak (C.C.) Hazretleri'nin başka bir âyet-i kerimede de intikamının aziz olduğuna şöyle işaret buyurulmuştur: (Fasbir kemâ sabere ulûl'azmi minerrûsûli vallahü azizün züntikam). Ma'nâ-yı münifi şudur ki:

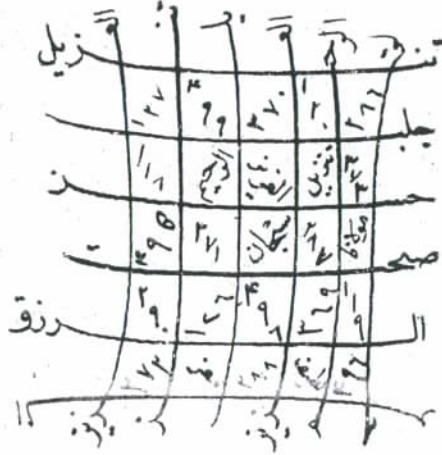
— Ya Habibim! Sabret, Peygamberlerin ulû'l-azimi sabrettikleri gibi sabret. Allahü Zülcelâl'in intikamı azizdir, demektir.

Ya Muhammed! Bu galip kelâmı oku, seni inkâr edenler duy-sunlar da insafa gelsinler, ma'nâ-yı mün'findedir.

Havassı :

Bu âyet-i kerimenin vefkini de açıklıyalım: Bir kimse bu âyet-i kerimeyi yani, yâsin sûre-i âzimesini beş vakit namazı takiben kırk gün içinde her gün yüz otuz sekiz def'a olmak üzere okuyacak olur ise Hak (C.C.)'a karşı olan borcunu ödemiş olur. Eğer bu adetten fazla okursa âlemlerin yüce Yaratıcısı onu hiç bir kula muhtaç eylemez, izzet kapıları her yerde ona açık olur. Yâsin-i şerifi bu üslup ile bir yere koyup her an ona bakarsa veya başının uygun bir yerine âyet-i celileyi koymuş bulunursa her an ona nazar ettikçe esrar-ı ilâhi kendisine görünen azizlerden olur. Tüm Nebîlere indi-

rilen suhuf veya büyük kitapları dinleyenler veya gereğince âmil olanlar kadar bu âyetin, yani yâsin-i şerifteki (Tenzilel azizirrahim) âyetini okuyanlar o rütbe sevap ve ledünni gizliliklere erişmiş olur.

Şekil: 10

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ÜÇÜNCÜ HÂSSASIDIR

لَتُنْذِرَ قَوْمًا مَّا أُنْذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ①

(Litünzire kavmen mâ ünzire abâühüm fehüm gâfilüne).

— Babaları (Allah'ın azabı ile) korkutulmamış bir kavmi (Kureyş'i) korkutasın diye gönderildin. Çünkü onlar habersiz gafillerdir.

Ya Muhammed! Sana Kur'an'ı gönderdik ki onları bu kitab-ı mübîn ile korkutasın. Arap kavmini senin ataların olan gelmiş geçmiş peygamberan-ı izâm korkutamamıştı. Hz. İsmail'den itibaren nice nezir ve şeriat önderleri gelmiş, hıç biri şeriatları ile bu kavmi yola getirememişti.

Sevgili din kardeşlerim! Sen böyle bir kavmi yola getiren yüce bir Nebi'nin ümmetisin. Kur'an-ı Kerim'in kalbî olan yâsin-i şerifin havâssı nice düşmanlarını ıslâh edegelmıştır.

Havassı :

Bu vefk havâssı pek çok olan bir vefktir. Bu vefkin öyle havâssı vardır ki Allahü Zülcelâl Hazretleri'nden korkmayan veya ke-bâirden günahlarla iştigal eden, misâl: Zina, kumar, içki gibi şeyleri işleyen kimseleri bu günahlarından halâs eylemek istersen, bu âyet-i kerimenin yazılmış bir kâğıt üzerindeki yüce elfazını bu gibi günahkârların içtikleri şeylere veya yedikleri yemeklere katıldığında hepsi de işledikleri şirk veya büyük günahlardan nefret ederler. Ayrıca bu vefkin bir hâssası daha vardır ki, bu âyet-i kerimeyi bir kimse bir yıl başında adedi miktarınca okusa; bir dahaki sene-ye erdiğinde öyle bir heybet kazanır ki her gören, heybetinin altında ezilir. Onu tanıyan veya adını işiten bu vefkin te'siri ve etkinliği ile ondan korkar olur. O kimsenin bulunduğu veya oturduğu yerin dört köşesine asarlarsa veya ayak basılmayan dört köşesine

gömecek olur iseler o kimseye gaflet ve korku yanaşmaz olur. Bütün korktuklarından emin olur. Eğer bir kişi düşmanının kendi durumunu bilmemesini ve gaflet içinde olmasını isterse bu vefki ayın görünmediği gecelerde veya güneşin battığı esnada yazıp namaz kılınmayan bir mescit mihrabında düşmanlarının isimlerini yazıp buna ilâveten kendi ismini de yazarak oraya bıraka. Gaflet olunmasın.

Ger dilerseñ olasın ankâ şikâr,
Kılasın a'danı gafil serbeser,
Cün bula merih seyrinde su'ud,
Kon müsebbâ'da hemen bu âyeti,
Yaz harir-i ahmer üzre âni sen,
Gafil olma işbu levhî mu'teber,
Hem götür bu levhi kendine müdam,
Geldiğinde bu araya kıl talep,
İş budur ol levh-i a'zam ol habir,
Olasın heybet salâbetle şikâr,
Tâ edesin mahvolalar bi eser.
Hem kıla derci şeref üzre ku'ud,
Ol şerefde buldur ana gâyeti.
Tâ olasın âlemin sultânı sen,
Cümle a'dâyı kılar zîri zeber.
Şuğl kıl bu sûreye hem sup hu şam.
Kahrı a'dâ ve tasallut hem tarap,
Hâmilidir hâkimi bir nâvepir.

Şekil: 11

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN DÖRDÜNCÜ HÂSSASIDIR

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾

(Lekad hakkal kavlü alâ ekserihim fehüm lâ yû'minüne).

— Doğrusu çoğunun üzerine azab gerçekleşmiştir. (Çünkü imanı istemeyecekleri, Allah tarafından biliniyor;) artık onlar iman etmezler.

Tefsiri :

Onlar ol azab ehlidirler ki pek çokları iman etmeyenlerden olurlar. Bunlar Allahü Zülcelâl Hazretleri'ne iman etmemekte tek vücud gibi olmuşlardır. Meselâ: Ebû Cehil, Atebe, Şeybe ve Muğire gibi kimseler bu yüzden imana gelmemişlerdir. Ezelden imana gelmeyişleri mukarrer -kararlaştırılmıştı-.

Havassı :

Bu âyet-i kerimenin lâtif olan vefkinin hâssası şöyledir ki, böyle inatçı kâfirlerden mürekkep bir kavmin içine düşmanlık ve kargaşa sokasın, aralarında butlan olmaz fehvasınca uyum göstermeyeler. Tedbirleri daima maksatlarına uymasın, her işleri ters gitsin.

Bu vefk-i şerifi ayın son gününde yazıp virâne bir kilisenin sütunlarından birinin altına gömmelidir. Eğer o kavmin hepsinin isimlerini yazmak mümkün değilse bile ileri gelenlerinin adlarını yazmalıdır, sonra olacak fevkalâdelikleri beklemelidir.

Çün zühaldürür müttesiz hâkimi, Oldu Azrâil bunun hâdimi.
Ey kara gûsünde sup hu yevmi sept, Kıl bu şekli levha karşun üzre sept.
Karalar ki baştan ayağa tamam, Sa'yî kıl kim gök yüzü ola gamam.
Silme bir halvete ola kıl amel, Eyle maksûdun velî dâim emel.

Şekil: 12

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN BEŞİNCİ HÂSSASIDIR

إِنَّا جَعَلْنَا فِي عَنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ

(İnnâ ce'alnâ fi a'nakihim ağılâlen fehiye ilel ezkanı fehüm muk-mehüne).

— Çünkü biz, o kâfirlerin boyunlarına bağlar geçirmişiz ki, bunlar cenelerine dayanmıştır da başları yukarı kalkık bulunuyorlar. (Artık hak tarafına başlarını çevirip de boyun eğmezler).

Bu âyet-i kerime kâfirlerin cehennemdeki çirkin ve elem dolu hallerini tasvir etmektedir.

Havassı :

Bu vefkin birinci hâssası şudur ki, herhangi bir kimsenin köle veya câriyesi kaçmış olsa veya kaçacağından şüphelenilse, bu âyet-i kerimenin vefkini ilerideki şekilde yazıp suda ıslattıktan sonra elde edilen suyu üç gün içse, vefki de başında veya boynunda taşısa istediği dilek her ne ise olur. Köle ve câriyenin kaçma fikri de bu şekilde zail olur. Şayet kaçmış olsalar dahi dönüp geri gelirler.

Cünkü Kur'an oîdu bil asli usul,
Pes gerekmez kesret-i bâbı fuzûl.
Her murad olur bunun ile husûl,
Ya âmel kıl yürü sen olma fuzûl.

جَعَلْنَا	مِنْ	بَيْنِ	أَيْدِيهِمْ	وَمِنْ	خَلْفِهِمْ	سِتًّا	فَاغْشَيْنَاهُمْ
٧	٢٥	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩
فَاع	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩
قَه	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩
اَع	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩

Şekil: 13

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFİR VE HAVÂSSİ'NİN ALTINCI HÂSSASIDIR

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سِتًّا وَ مِنْ خَلْفِهِمْ سِتًّا فَاغْشَيْنَاهُمْ
فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ⑨

(Vece'alnâ min beyni 'eydihim sedden ve min hal'ihim sedden feagşeynâ hüm fehüm lâ yübsirüne).

— Biz onların önlerine (âhiret işlerine) bir engel, arkalarına (dün-ya işlerine) bir engel çekip kendilerini sarmışız da artık onlar (Hakk'ı) görmezler.

Biz onların önlerinden ve artlarından setrettik ve gözlerini erit- tik, hiç görmezler.

Bâzıları şöyle rivâyet ederler ki: Bir gün Ebû Cehil, İki Cihan Serveri (S.A.V.)'i تنها bir yerde namaz kılarken gördü; eline bü- yükçe bir taş alarak Resûlullah'ın mübarek başına vurmak istedi. İki Cihan Serveri Efendimiz secde de iken Hak (C.C.), Ebû Cehil lâ- ininin o menfur gözlerini sanki eritmiş gibi görmez hâle getirdi.

Bâzıları da şöyle rivâyet ederler ki: Bir gün Muhammed (S.A.V.) Kâbe'de namaz kılıyorlardı. Kureys müşrikleri de kapıda oturuyor- lardı. Aralarında şöyle kararlaştırdılar ki, gidelim Muhammed ve ashâbını tutup Ebâ Kubeys Dağı'na götürüelim; eğer diyet verirler- se bırakalım, şayet diyet vermezlerse hepsini öldürelim diye ittifak üzere iken Hak (C.C.) önlerinden ve arkalarından kapadı. Muham- med (S.A.V.)'i göremediler.

Bâzıları da şöyle söylerler: Bu âyet müşrikler hakıkdadır. Bir gün oturmuşlardı. Her biri türlü herze ve hezeyânlarda bulunuyor- lardı. Muhammed (S.A.V.) gelip yanlarında durduğu halde gözleri görmez oldu.

Yine bazıları şöyle rivâyet ederler ki: Muhammed (S.A.V.) şol vakitteki, bütün Kureyş münkirleri bir araya toplanmışlardı; her biri bir fikir ileri sürüyor: «Muhammed'i nasıl yokederiz» diyorlardı. O sırada iblis lâin bir ihtiyar sûretinde kalabalığa yaklaştığında. Ebû Cehil lâinine cesaret geldi, oradaki topluluğu da teşvik ederek Muhammed'i öldürmeye karar verdiler. Hemen o saatta Cibril-i Emin gelip bu âyetle:

«— Ya Muhammed! Hak (C.C.) sana selâm eder. Bu geceden tezi yok hicret etsin. Gitsin arz-ı Yesrib'i mâmur eylesin, Medine'ye varsin mansur ve muzaffer olsun».

Sevgili Peygamberimiz, bu âyet-i kerimeyi okuya okuya aralarından çıkıp gitti.... hiç bir kimse onu göremedi. (Feağşeynahüm fehüm lâ yûbsirûne) dedi. Bir avuç toprak alıp yüzlerine saçtı. Hepsinin dili bağlandı ve gözleri görmez oldu. Muhammed (S.A.V.) aralarından geçip gitti. Zâlimlerin başlarından ve sakallarından topraklar döküldüğü halde: «Vallahi görmedik, duymadık» derler idi. Çünkü: (Feağşeynahüm) âyet-i celilesinin bâtinî ma'nasındaki sır tecelli eyledi.

Havassı :

Bu âyet-i kerimenin hâssaları pek çoktur. Beyanı ciltler dolusu kitaplara sığmaz. Biz ancak denizden bir katre misâli imkânlarımız nisbetinde beyan eyleyeceğiz.

Herhangi bir kimse yaptığı işten, başka birisinin bilgisi olmasını isterse, ayrıca yolkesicilerden, nazar veya gıybetten emin olmasını dilerse; bu âyet-i kerimenin çizilmiş olan vefkinin şeklini aynen çizmek suretiyle ayın ilk gününde veya (On dördüncü gün veya gecesinde) suda ısıtılmalı, elde edilecek suyun bir kısmını içip kalan kısmını da abdest ve gusûl için ayırmalıdır. Gusûl için ayrılan suya; gül suyu, safran ve misk de katarsa dünya yüzündeki tüm insanlar ona kastetmiş olsalar bile bir kılına zarar veremezler. Eğer kendisini insanlardan gizlemek isterse yâsin sûresinin okumasına devam etmekle beraber bu âyet-i kerimenin vefkini de yüz ve gözüne sürmek suretiyle nerde gezerse gezsin kendinin varlığından hiç kimsenin haberi olmaz. Mezkûr sudan oturduğu yerin ayak aasmaz dört tarafına kaplar içinde koyacak olsa veya toprak altında gizlese veya kandil gibi dört tarafına assa, kendisi dahil evlât ve ayâline de bir zarar erişmez.

Bu vefk ile meşgul olan kimse gıybet, veya nazardan emin olur. Ayrıca tüm hastalıklardan korunmuş olur.

Bu vefkin bir hassası da şudur ki, yâsinin baştarafından (Lâ yûbsirûn)a kadar vefk edilmiş olsa vefk sahibi dünya servet ve nimetine mâlik olmakla beraber bütün âlem emrine musahhar olur. En vahşi atlara binse; hayvan derhal mûnisleşir. Bütün vahşi hayvanlar, yâsin-i şerifin ve bu vefkin berekâtı sayesinde (Süleyman Aleyhisselâm misâli) emrine mûsahhar olurlar. Sıtkı tam olan bir kimse her ne dilekte bulunsun dileği o vefkin bereketi sayesinde yerine gelir.

İnam-ı Ali (K.V.) şöyle buyurmuştur: (Rahimallahü imreen arefe kadrehü velemin yeteadde tavrahü).

Herkim bu vefk-i şerifi görse ve gece gündüz zikretse; eğer bu kimse hükümdar ise kendisine akıllı ve tedbirli bir vezir müyesser olur, öyle ki hikmet ve dirayette bu vezir Süleyman (A.S.)'in veziri Asaf mertebesinde olur. Eğer o kimse hükümdar değilse kendisine sadık bir yâr bulur. Bu sadık dost kendisinin her işinde yardımcı olur.

Bir kimse yolculuğa çıksa yola çıkarken bu vefki yanında taşıyacak olsa tüm yollar yokuşsuz ve âsân olur, yani yollar yokuşlu da olsa yorgunluk hissetmez. Eğer o kişi nefis mertebelerinin ilki olan emmâre nefsinden kurtulup nefis-i levvâme ve mülhimeye istika etmek isterse bu vefki daima üzerinde bulundurmakla beraber yâsin-i şerifi (yûbsirûn)e kadar okumalıdır. Görecektir ki emmârelikten dilini, gönlünü kurtarır, (Men arefe) sırrına yâni (nefsini bilen Rabbini bilir) sırrına âşina olur. Bu âlemin başlangıç ve sonunun malûmu olur.

(Men'arefe nefsehü fakat arafe Rabbehü),
Sen nefsinî bilmeden Rahmân'ı arzularsın.
Dağlar gibi kuşatsın benlik günahı seni,
Günahını bilmeden Gufranı arzularsın.

Nitekim Hz. Âişe (R.A.), Resûlullah (S.A.V.)'a bir gün şöyle sormuşlardı:

— Ya Resûlallah! Hak (C.C.)'yu en iyi bilen kimdir?

Habib-i Kibriyâ buyurdular:

— Yâ Âişe! Nefsini en iyi bilen Rabbini de en iyi bilir.

Nefsi en iyi bildirmeğe vâsita olan da evliyâ-i kirâm hazerâtıdır.

Ona vefkteki sırlar açılır, melekler ve melekût sırları açılır; hikmet kaynaklarından taşan berrak ve temiz suları nebean eder.

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFŞİR VE HAVÂSSİ'NİN YEDİNCİ HÂSSASIDIR

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

(Ve sevâün aleyhim enzertehüm em lem tünzirhüm lâ yû'mi-nüne).

— Sen onları korkutsan da, korkutmasan da onlarca birdir; iman etmezler.

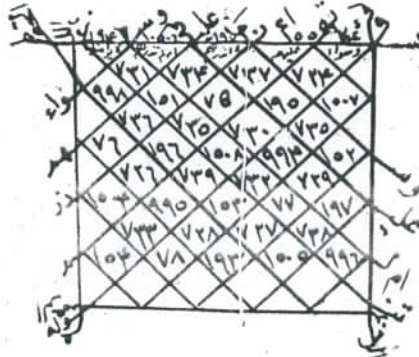
(Sepebi şudur ki, Hak (C.C.): Bunlar sebilürreşaddan istinkâf ettikleri için onların kalberini, kulak ve gözlerini mühürlemiştir, bü-yük bir azab onlar içindir. Onlara, iman etmek kuş gibi havada uç-maktan zordur).

Onları korkuttuğun veya korkutmadığının hiç bir farkı olmaz. Onlar asla imana gelmeyeceklerdir. Zira, ilm-i İlâhi'de onların kü-fürle hedm olduğu aşikârdır.

Havassı :

Bu vefkin sayısız hâssaları vardır. Vefkin kâmil ve aşinası, nefs-i emmâreden kurtulur, akı ve rûhu galip olur. Eğer bir topluluk içinde bulunacak olursa o kimselerden itibar görür.

Herkim dâim olsa işbu vefk ile,
Kim anunla muhip ola, olmaya,
Heybeti halk üzere anın düşiser.
Ger olur ise begayet şaşiser.

Şekil: 16

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFŞİR VE HAVÂSSİ'NİN SEKİZİNCİ HÂSSASIDIR

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنََ الْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ
بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿١١﴾

(İnnemâ tünzirü menittebe'azzikre ve haşiyerrahmâne bilgaybi febeşşirhü bi mağfiretin ve ecrin kerimin).

— Sen ancak Kur'an'a tâbi olan, onunla amel eden ve görmediği Rahmân'a içten saygı besleyen kimseyi sakındırırsın. İşte onu hem bir mağfiretle (dünyadaki günahlarının bağışlanmasıyla), hem de iyi mükâ-fatla (cennetle) müjdele.

Senin korkutmaların daima Allahü Zülcelâl'in ism-i şerifini di-linden düşürmeye fayda verir. Yani ilâhi azaptan korkana te'siri olur. Yoksa Hak (C.C.) dururken halktan korkup yüce Mevlâ'dan maazallah pervâ etmeye faydası yoktur. İşte ancak âlemlerin yü-ce Yaratıcısından korkanlar için müjde ve beşaret vardır. Onlar cennetle müjdelenmiş ve cennet ehlidirler.

Havassı :

Bu âyet-i celilenin bir de hâssası vardır ki, bu âyet-i kerimeyi onuncu vefke vaz'eden veya karşısına geçip nazarlarını ondan ayır-mayan bir kimseye âlimlerin yüce Yaratıcısı öyle bir kudret, hey-bet ve şecâat verir ki üzerine cümle âlemlerin ejderleri gelmiş olsa asla kendisini korkutamazlar. Bütün canlılar onun emrine musah-hardır ve ondan korkarlar. Bundan başka da gayb âleminin türlü türlü fütuhâtı onlara görünür. Özellikle evliyâullah hazerâtı bu vefk-

le amel edecek olanların mertebeleri artar. Nebilerin gerçek mirasçısı ve derece itibariyle nefs-i sâfiye veya nefs-i kâmile denilen nefsin yedinci mertebesindeki velilerden olurlar.

İbn-i Âdem sanma şol dûn himmeti,
Ki âdemin yek idi huyu hasreti.
Ger ata dininde olmazsa oğul,
Yâd olur mirasına lâıyk değil.
Âdem oğlu oldur esmâî ola,
Tâki esmâdan müsemmâyı bula.

Bu havâssın bir faydası daha vardır ki bu vefkin taşıyıcısına bütün insanlar sevgi ve dostluk gösterirler. Gûnbeğûn bu sevgileri artar. Zâhir ve batını ma'mur olur. Emir Sultan (K.S.) şöyle buyururlar:

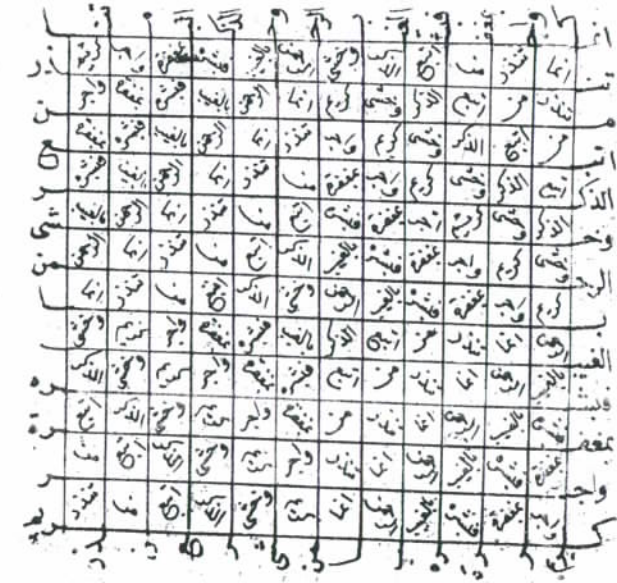
— Bir kimse bu âyet-i celîleyi (Elli beş gün) beşer defa okumuş olsa kendi ahvalinin sonucundan haberdar olur. Kendisinin şâki veya sa'id mi olduğunu bilir. Bu konuda şöyle bir hadis-i şerif vardır: (*Essaid sa'idûn fi batnı ümmihî, eşşekî şakiyyûn fi batnı ümmihî*). Anlamı şöyle dir ki, şâki ana karnında şâkı, sa'id ise ana karnında sa'id olur.

Melekler daha sa'id bir kul kendi mekânını görmeden o kulu cennet ile müjdelerler.

Havâssı :

Bir kimse eğer cuma gecesi yâsin-i muazzama'yı on defa okursa ve bu kimse vefkin hâmilî veya nazarlarını bu vefkten ayırmayan bir kimse olursa İki Cihân Serveri (S.A.V.) rû'yasında görür.

Budur ol şekli-î azizî muteber,
Neyyir-i âzam gibi rûşen eser.
Binihayettir havâs iş bunun,
Ol sebepten eylenirdi ihtisar.

Şekil: 17

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN DOKUZUNCU HÂSSASIDIR

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ
مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٧﴾

(İnnâ nahnü nuhyil mevtâ ve nektübü mâ kaddemû ve âsâre-
ham ve kulle şey'in ahseyhâhü fi imâmin mübinin).

— Gerçekten biz, ölüleri diriltiriz; (ölümlerinden önce iyi ve kötü) ileri gönderdikleri amelleri ve (öldükten sonra) geri bıraktıkları (iyi ve kötü) eserleri yazarız. Biz her şeyi İmam-ı Mübin'de = Levh-i Mahfûz'-da yazıp saymışızdır.

Tefsiri :

Biz nice gönülleri HAYY yani, diri kıldığımız gibi mevtaları da-
hi kıyâmet günü diriltiriz. Kirâmen kâtibine kulların işlediklerini
yazdırırız. O kullarımızdan bâzen hatâ ve bâzen sevap zuhur eder.
(Yukardaki âyet-i kerimedâ işaret buyurulan âsârehüm hatâları an-
lamındadır).

İbn-i Abbas (R.A.) bu âyetin nüzul sebebini şöyle anlatmakta-
dır:

— Ensârın evlerinin mescidden uzak olmaları sebebi ile «evle-
rimizi mescid-i şerifin yakınına yapalım» dediler. Yani mescid uzak-
ta olup da o uzaklığı göze alanların sevap hanelerine hadsiz hesap-
sız hayır işaret buyurulacağından imâ buyurmaktadır. Bundan an-
laşıldı ki mescidin uzakta olması o uzaklığı göze alıp namaza gelen-
lerin hayır ve hasenatını artırır.

İki Cihan Serveri (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyur-
maktadır: (Elâ uhbirüküm bimâ yemhullahe bihil hatayâ ve yerfe-

udderecatü istibâğul vüduu alel mekâreti ve kesretil hatveti ilel me-
sâcidi intizârissalâtü ba'desselâtü).

Âgâh olunuz ki size vereceğim bu sır öyle bir ledün sırrıdır ki,
onunla pek çok makam ve mertebelerinizi yükseltirsiniz.

Bu esrarı şöyle hulâsa etmek mümkündür. Cemaatla namaz kıl-
makta evinizde yalnız namaz kılmağa nazaran büyük sevap farkı
vardır. Onun için salâtı cemaatla edâ etmeyi itiyad edininiz. Bunun
gibi mescid uzak diye gitmekten asla yûksünmeyiniz. Namazı kıl-
dıktan sonra diğer salât vaktine intizarı da imkân oldukça itiyad
edininiz. Unutmayınız ki, namaz mü'minin mi'râcıdır. «Mi'râcı ol-
mayanın namazı da olmaz» kelâm-ı kibârî, Hak (C.C.) Hazretleri'-
nin Risâle-i Gavsîyye'de Gavsü'l-A'zam'ına beyan buyurdıkları ilâhî
esrardandır.

Siz bulunduğunuz yerde durunuz. Evlerinizi mescidlerin yakınında
yeniden inşa çalışmayınız. Mescid veya cami ne kadar uzak olursa
sevabınız da o nisbette ziyade olur.

Havassı :

Bu âyet-i kerimenin vefkinin hâssalarını sizlere şöyle tasvir ede-
yim ki: Evvelâ o hâssalar sayılamayacak kadar çoktur. Ayrıca hem
âhiret, hem de dünyadaki tüm dileklerinizin husûlüne vesile olur.
(*) Yalnız şunu unutmayınız ki, Kur'ân âyetlerini dünyevi arzula-

(*) Yalnız unutmamak lâzımdır ki Resûl-i Kibriyâ (Kelliminnâs kadri ukû-
lihîm) kendisine düstur ittihaz buyurmuş ve ümmetine öyle tavsiyede bulun-
muşlardır.

Yoksa mertebe-i hakikatte terennümsüz okunacak özel hakikat şu şîrde
inündemiştir:

«Dünya ve mâfiha'yı tâmir eylemekten geçmiştiz,
Her taraftan yıkılıp viran olan anlar bizi».

Aslında bu mertebe-i hakikattaki ilm-i mahzun, şu pâkize mısraların le-
dünniyyatında gizlidir:

Senin âşıkların kılmağ nazar Firdevs-i Âlâ'ya,
Ne hüriden haber söyler ne meyleyler musaffaya,
Nükûsu masivallahtan geçirmiş bunları aşkın,
Komuşlar cümle sevdâyı dolaşmışlar bu sevdaya,
Gel ey Yûnus yûm gözünü cemâl-i masivallahtan,
Ki burda göresin Hakk'ı ne lâzım vâdi ferdaya

rınız için okumak asla câiz değildir. Aynı zamanda muteber de sayılmaz. Elbette dünyevi arzuların tümünden çekinmek herkesin kârı değildir. Bunu idrakte beraber yine de mü'min kardeşlerimize bu yolu seçmelerini bir ubudiyet, yani kulluk vazifesi sayarız.

Bu lâtif vefkin şu gibi hallerde kullanılmasına cevâz yoktur. Eğer vefk-i lâtif, zorunluluk olmadan kullanılıyorsa hem etkili olmaz, hem de vefk sahibi için zararlı olur. Amma insanlar zorunlu hallerde meselâ: Geçim darlığı veya uğradıkları sonsuz musibetler ve hastalıklar karşısında Hak (C.C.)'a münacaat etmedikçe olmaz. Bu vefkin böyle hallerde kullanılışı da ind-i İlâhî'de dileklerin kabulüne vesile olur. Unutmayın ki münacaat esmâsız da olmaz. Nitekim bu kenz-i mahvî sırrını yüce Mevlâ Kelâm-ı Mecid'inde iman edenlere şöyle ta'lim buyurmuştur:

(*Rabbenâ âtinâ fiddünyâ haseneten ve filâhireti haseneten ve lînâ azâbennâri. Allahümme âtinâ külle hayrın ve e'dnâ min külli şerrin*).

Bu tür duaları nefsinde toplayan yukardaki dua-yı şerifeyle dua etmeli. Böyle olunca İki Cihan Serveri (S.A.V.) Efendimiz'in şu hadis-i şeriflerindeki kenz-i mahfî esrarı da âşikâr olur.

(*Ve'selü mekâsıdeküm minallahi teâlâ hattâ galeyânî kıldriküm innâri ve kat'i şirâkinî âli*). Bundan anlaşılacak şudur ki:

Küçük ve büyük her istediğinizi Hak (C.C.)'dan isteyiniz.

Öyle olunca da pek çok dünyevi ve uhrevî dilekleri olacaktır. O zaman şu âyet-i kerîme ile niyazda bulunmalıdır:

(*Üd'ünî istecib leküm*) duası ile âlemlerin yüce yaratıcısına yalvarmadan olmaz. Bu dahi esmâ ve âyetsiz olmaz. Özellikle vefk ile birlikte olur ise icabet ve kabulünde kuşku bulunmaz.

Bir kimse tam bir sıdk ile cuma gününün ilk saatlarında dolunay'ın ışığında bu vefk'i bir an bile nazarlarından ayırmazsa kalbine öyle bir ferahlık gelir ki târifine imkân olmaz. İlham, lem'a ve parıltılar ile kalbi nur içinde olur. Ol kimsenin akıl ve kıyâseti artar. Cismi ferah, kendisi ise sıhhat ve selâmette olur. Bu vefk'in hâmilinin - vefk'i taşıyanın - solunda olan Müvekkel Melek, hayâ-

Ancak unutmamak gerekir ki herkes dünya ve mâfihâ'dan geçemez. Bu itibarla dünyevi ve uhrevî dilekleri elbette olacaktır. Herkes bir âşığın, cananının arzusundan başka bir âşığın arzusu olamaz. Eğer olursa o kimse Mâşukuna değil, kendi arzusuna âşıktır.

sından o kimsenin günah ve hatalarını yazamayıp sağındaki müvekkel Melekle o vefk'in hâmilinin hâdimi; başka bir deyişle huddamı olur. Bu müvekkel Melekleri o vefk, miknâtısın demiri çektiği gibi çeker.

Bu âyet-i kerîmeyi okuyan kimsenin sevâbının en azını bile yazmakta sevab melekleri âciz kalır.

Hak (C.C.) bu konuda şöyle buyurmuşlardır:

(*Kul lev kânel bahrü midâden likelimâti rabbi lenefidel bahrü kable en tenfide kelimâtü rabbi...*) ilâ âhiril âyet.

Bir kimse bu âyet-i kerîmeyi secde ederken okumuş olsa Hak (C.C.) o kimsenin her bir adımına hac sevâbı ihsan buyurur. Kıldığı namaz ve ettiği ibâdeti dergâh-ı izzetinde kabul buyurur ki bunun târifi mümkün değildir. (Dikkat buyurulacak olursa bu satırlardan bir mescid ne kadar uzakta olursa olsun hiç yüksünmeden namazı cemaatla kılmaya koşan mü'minin sevâbının çokluğu remiz tarikiyle anlatılmak istenmektedir).

Bir kimse bu vefk'i cuma günü sabahı yazarak beyaz sırça bir çanaga koymuş olsa ve bal şerbetiyle de ezmiş olsa; hâsıl olan sudan içerse bir türlü şifa bulamadığı yedi yıllık hastalıktan halâs bulur. Yalnız şu şarta da riayet etmelidir ki, Yâsin-i şerifi de ayrıca okumalıdır. Eğer hastalığı görünür bir yerde ise Yâsin'i okuduktan sonra üzerine üfürerek messetmelidir.

Bu vefk'i üzerinde taşıyan kimse bunun bir benzerini de yazarak bir şişe içerisine koyacak olursa, hâlis bir niyetle Cenâb-ı Hak kendilerine hayırlı evlâtlar ihsan eder, kıyâmete kadar bu hayırlı evlâtlardan nesli devam eder. Memlekete ve millete bu evlâtlar arasından hizmet edecek büyük kimseler çıkar.

Ger dilerseñ hayâtı cavidân (*).

(*) «Ger dilerseñ hayâtı cavidân» mısraında şeriat mertebesinde ölümsüzlük iksir ve süyundan bahis edilmekte ise de mertebe-i hakikatta âb-ı hayvan ile Hızr'ın hakikate şu beyitteki ledûn sırrı ve ilm-i ledûn ile anlatılmaktadır:

*Havza-i hâdrayı bilmez Hızr'a yoldaş olmayan,
Âb-ı hayvanı bu zulmü görmeyenler sandı mâ.*

Yüce anlamı şudur ki: «Hızr'a yoldaş olunmadıkça havza-i hadra bulunmadığı gibi avam nâs da mihen ve zulmü görmedikçe âb-ı hayvan yani, ölümsüzlük suyu denilen iksiri su sanır. Bundan anlaşılan mânâ şudur ki, devrin

Kalbini ihyâ ede hayy-i cihan.
 Biz bu şekli suphu yekşebende sen,
 Levha kim ola zeheple fiddadan.
 Ko anı madde-i matarda ey feta,
 İç-o sudan sıdk ile subhu mesâ.
 Şuğl kıl yâsine kâdirsen eğer,
 Mu'teber tut bu sözümü mu'teber.
 Gönlüne açıla ebvab-ı guyûb,
 Hem sana meclûb ola cümle kulûb.
 Ehl-i ilhâm olasin ittıla',
 Halk-ı âlem kıla sözün istima'.
 Ya'nî kim ehl-i velâyet olasin,
 Lâyıkı izzi riayet olasin.
 Mâ hüvel Hakk'ı bulasin mayile,
 Üns tutasın sırrı mâ evhâ ile.
 İşbu mâdır şüphesiz mâül hayat,
 Bunun ile zinde olur her memat.
 Daima sersiz oluben ol dıraht,
 Hem ola pür meyve bil ey nikûbaht.
 Budur ol şekli-i azizi muhtasar,
 Şerhini ketbetmeğe yetmez kalem.

Şerh olan Kutbül-Aktâb'ı görmeyenler ne havza-i hadrayı bilir ve ne de tür-
 meşakkat ve mihnetler çekmedikçe âb-ı hayatın ne demek olduğunu anlar.
 hayat ve ölümsüzlük iksirini, şurubunu su sanmak gafletinde bulunur demek-
 tir.

«Yûsuf gibi envâ-i mihen çekmeğe mâtuf,
 Âsân değil ihvana veliyyünniâm olmak».

Dikkat edilirse burada cinas-ı edebî san'atına da yer verilmektedir.
 İhvandan kasıt hem kardeş, hem de tarikat içinde birbirinin seyr-i sülûk
 yoldaşı olan ihvan maksuttur.
 Hiç unutmamak gerekir ki, mü'minler iman etmekle kurtulmazlar, pek çok
 imtihanlardan geçmek vardır.

«İman etmekle kurtuldum mu sanırsın? Ah o imtihanlar olmasa!...
 Her kimin kim derdi Hak'tan yüreğinde olsa dağ,
 Akıbet dermana erip cân-ı gönül ola sağ».

تفسیر الیومین الیومین
 وکل من اصحاب الیومین
 است وکل من اصحاب الیومین
 ۳۰۲۱

۹۹۷		۹۹۵
۹۹۶	۹۹۸	۱۰۰۰
۱۰۰۱	۹۹۹	۹۹۹

Şekil: 18

Tefsiri :

Levh-i Mahfûz'da bize mâlûm olan elbette bizden gizli bulun-
 mayan hayır ve şerre âit her şeyi beyân eyledik.

Havassı :

Ey mü'min kardeşim! Bu âyetin vefkinin hamiline her zaman
 Hak (C.C.)'nın rahmeti ve lütfu müyesser olur. Bu vefki üzerinde
 taşıyan daima emn-ü amanda, yani emniyette bulunur. Tüm ciha-
 nın tasarrufatı bu vefkin berekâtı sayesinde. Bu âyet-i kerimede
 öyle hâssalar vardır ki, Sübhân'ın lütfettiği inâyeti irfan ehlindeki
 ilmi bi tâlimi, yani hocası yüce Mevlâ olan ilmi, şeytan-ı lâinin tard-ı
 keyfiyeti hep bundandır. Beş dılgılı bu vefkin hâssalarından biri de
 Merih âlemine hükümrân oluşudur. Bu vefkin sahibine hisap ilmi
 keşfolunur. Bir kimse yeşil bir çanağın içine ve ortasına bu vefkin
 yazılmış şeklini su ile ıslatıp korsa ve buna yağmur suyunu da ilâ-
 ve ederek ezerse bu suyu yedi sabah içtiği takdirde öyle garip ve
 acaip şeyler zuhur eder ki cümle âlem şaşar kalır. Hisap ilminde
 bu vefkin sahibi öyle derin bir bilgin olur ki kimseler pâyesine eri-
 şemez. Ayrıca ne ehl-i ayâlinde, ne de malında bir noksan görül-
 mez. (Ehl-i ayâlinde noksan görünmemekten kasıt çoluk çocuğunun
 ve karısının bir musibetle ölüme vakitsiz düçar olmaması demektir).

Bu vefki taşıyan kimseye nazar değmez. Eger daha evvel kem
 gözlerden, nazar erişmişse bundan kurtulur. Bu vefki temiz bir kâ-
 gıda yazıp hamam kurnası içinde ıslattıktan sonra kırk tas dökü-
 nürse tutulduğu hastalıktan iyi olur. Şu şartla ki vefkle beraber âyet-i
 kerime de okunmalı ve vefk bir kâğıda yazılırken safran da karış-
 kılmalıdır. Bu vefk 19 Nolu şekilde gösterilmiştir.

layınca o anda hasta şifâ buldu. Ayrıca yukardan beri sözü geçen pirin gözlerinde de perde varmış, duâ berekâtı ile o âmanın da elçilerin gösterdikleri kerâmetle gözleri açıldı. Bu ihtiyarın adı ileride uzun uzun kıssaları anlatılacak olan HABİB NECCÂR'dır.

Bu olay, yani Habib Neccâr'ın oğlunun müzmin hastalığının iyi oluşu ve kendisinin gözlerinin gelen elçilerin duası berekâtı ile açılışı keyfiyeti dilden dile bütün şehir halkına yayıldı. Tüm hâcettîler akın akın gelip dilekleri ne ise kabul olması için İsâ (A.S.)'nin elçilerinden dua eylemesini rica ettiler.

Nitekim bu elçiler hangi hasta için duâda bulunduyorsa izn-i Hak'la duâları kabul olundu. Devam edegelen bu olaylar zinciri, pek tabii olarak Antakya Kralına da duyurulmuş oldu. Hükümdar, elçileri huzuruna çağırıp hüviyetlerini tahkikle beraber geliş sebeblerini sordu. Onlar şu cevabı verdiler:

— Bizler gerçek Nebî İsâ (A.S.)'nin elçileriyiz. Geliş sebebimiz bugüne kadar size hiç bir faydası olmayan, kendilerine dahi ne zarar, ne de fayda veremeyen putlara ibadetten men etmektir, deyince, Sultan bu sözler karşısında çılgına döndü ve:

— Sizler cazular'sınız. Ülkemizde fitne çıkarmak için geldiğiniz anlaşılmaktadır. Şimdi cezanızı göreceksiniz, dedikten sonra tebeasına dönerek:

— Bunlar cazudurlar, sakın bunlara inanmayın! emrini verdi. Halk, Hükümdarın sapıklık sonucu verdiği bu işaret üzerine Hak dininin gerçek temsilcilerini dövdüler, sövdüler ve türlü işkenceler ederek saç ve sakallarını yoldular; sonra hidâyet yolunun bu gerçek temsilcileri, Mudil isminin mazharı olan sapık Hükümdarın mazhariyeti gereği verdiği emirle zindana atıldılar.

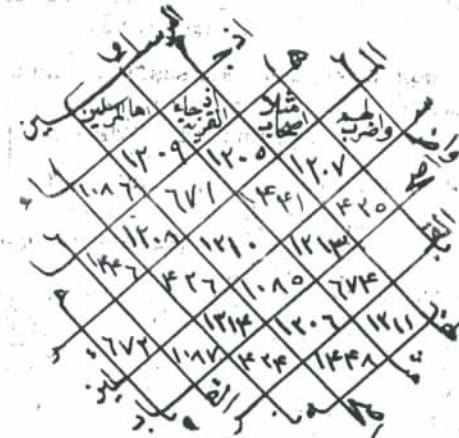
Havassı :

Ey mü'min kardeşler! Bu âyet-i kerîmenin vefkinin hâssaları şudur ki, eğer bir belde veya ülke halkı kötü ahlâk ile muttasıf ise bu âyetin vefkini her kim çarşamba günü gün doğarken yazarsa, öbür çarşambaya kadar bir bardak su içine koyup içerse ve diğer çarşamba gününde de altın veya gümüş bir levhaya yazıp başında gezdirirse zaman zaman da bu levhayı suya koyup o levhanın suyunu içerse Allahü Teâlâ'nın izni ile o kötü ahlâklı ülke halkı iyi ahlâklı kimseler olurlar. Eğer bu ülke halkı küfr-ü inâdilerinde ısrarla direnirlerse bu takdirde günahları yukardaki hikâyede bah-

si geçen Antakya kâfirlerinin günahlarına eşit olur ve âkıbetleri de aynı fena sonuçla sonuçlanır.

Bu vefkin sahibinin sevapları ise tıpkı İsâ (A.S.)'nin bahsi geçen elçilerinin sevabı kadar yüce olur.

Dilesen bir kavmi meclûp edesin,
Kendünü anlara mahbûb edesin.
Ya musallat kılasın bir kişi,
Tâbi edip erkeğini ve dişi,
Salasın bir kavme yahut heybeti,
Edeler sana zarurî izzeti.
Bir bakır levha eylesen,
Resmî kıl bu şekli ana bi hazen.
Bir yanına aynını bir dahi yaz,
Subhu yevm-i septe ide vaz.
Ko bu levh-i tahtı seccâden de yes,
Sûreye şügl eyle andan sözü kes.
Yedi günde her muradın ey hümam,
Eyler ervah emri hak ile tamam.
İş budur şeklü zib'ü melih,
Hassâ istersen amel eyle sahih.

Şekil: 20

YÂSİN SURESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ON BİRİNCİ HÂSSASIDIR

إِذَا رَسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَهُكُم مُّرْسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾

(İz erselna ileyhimüsneyni fe kezzebû hümâ fe azzezna bi sâ-lisin fekalû innâ ileyküm mürselûn. Kalû mâ entüm illâ beşerün mislûna vema enzelerrahmânû min şey'in in entüm illâ tekzibûn).

— O vakit kendilerine (İsa'nın havarilerinden) iki elçi göndermiştik de bunları tekzip etmişlerdi. Biz de üçüncü elçi ile bu ikisini takviye etmiştik. (Bu üç elçi varıp Antakya halkına) şöyle demişlerdi: «— Gerçekten biz size gönderilmiş elçileriz».

— Onlar dediler ki: «— Siz ancak bizim gibi bir insansınız. (Bize bir üstünlüğünüz yok), hem Rahmân = Allah bir şey (kitap) indirmemiştir. Siz sırf yalan söylüyorsunuz».

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur ki, İsa (A.S.) zindandaki azizlere, ölmeleri ve kendilerini selâmete çıkarmayı temin için Şem'un (A.S.)'u gönderdi. İki azize ekmek vermekle görevlendirilen Şem'un Aleyhisselâm, zindanın kapısında yüce Mevlâ'ya «Ya Rabbi! Bana destur ver ki içeriye gireyim» diye niyazda bulundu. İlâhi destur tecelli edince içeri girip bu azizlerin karınlarını doyurduktan sonra hâl ve hatırlarını sorup şöyle buyurdu:

— Sizler hata edip acele etmişsiniz, haliniz şuna benzer ki: Bir kadın bir erkek çocuk dünyaya getirmiş, henüz ana memesinde bulunan çocuğa çabuk büyümesi için ekmek yedirmiş ve tabii ilâhi sünnete uymadıkları için çocuk da ölmüş. (Yüce Allah kelâmında âyet-i kerime şöyle başlar: (İz erselna ileyhimüsneyni fe kezzebû

hümâ ve azzezna bi sâlisin). Unutmayın ki, (Etta'cilû mineşşeytan vette'ni minerrahmân)dır. Yani:

Acele etmek iblise mahsus bir haslettir. Bir işte teenni ise ilâhi hasletlerdendir.

Biraz sabredin. Allahü Zülcelâl'in izn-i keremi ile Sultân'ın yanına varıp sizleri kurtarırım dedi. Oradan puthaneye vardı, gördü ki halk puthanede toplanmış ibadet etmekte. O da halkın arasına karıştı, Allahü Zülcelâl'e yalvardı secde etti. Halk onu kendilerinden sandı. Puthane'den çıkıp şehre vardığında kerâmetler gösterip ilâç verdiği hastaları iyi etti amma yukarda işaret ettiğimiz gibi teenniden de bir an ayrılmadı, elçiliğini âyan kılmadı. Tüm halk ile iyi münasebetler kurdu; şehirde bir hayli tanındı. Hüsnü-hâli herkes tarafından tanınıp yayılınca iş Sultân'a kadar aksetti. Sonuç olarak Sultân'ın mukarriplerinden, yani yakınlarından oldu. Ve bundan da terakki ederek nedimlik pâyesine kadar yükseldi. Bir gün söz arasında Hükümdar kendisine şöyle dedi:

— Bundan epeyce zaman önce iki kişi gelmişlerdi. Onlar da senin gösterdiğin kerâmetlere benzer kerâmetler gösteriyorlardı. Amma hadlerini aşarak dinimize tecavüzle bâtıl dedikleri ve peygamberlik dâvasında bulundukları için emir verip zindana attırdım. Şem'un (A.S.) buna cevaben şöyle buyurdu:

— Müsaade ederseniz bunları göreyim de iddia ettikleri risâlet dâvasının niteliğini ve ellerinde bulunan delilleri eleştirme imkânına bu sûrele varayım, deyince, Hükümdar bu sözlerin sıdkına inanarak onlarla görüştürülmesine müsaade etti. Şem'un, yanına getirilen iki azize şu hitapta bulundu:

— Sizler mademki risâlet veya bir Resûlün elçiliği iddiasında bulunuyorsunuz! Evvelâ halka ta'lim etmek istediğiniz akidelerin ve inançların neler olduğunu ve bu inançlar doğrultusunda halkı da'vet için size kimin tarafından emir verildiğini söyleyiniz, dedi. (Yef'alullâhü mâ yeşâû ve yahkümü mâ yüridü).

Ma'nâ-yı inünifi şudur ki:

O Hak (C.C.) ki istediğini yapar ve mülkünde istediği gibi tasarruf eder, hüküm ve irade O'nundur.

Anlamındadır.

Bu iki azizin sözlerinden anlaşılan şu idi ki, kendileri Allahü Zülcelâl'in vahdâniyyetini âlemlere yaymak için ve halkı o güne göre Hak dinine da'vete gelen yüce bir Peygamberin gerçek elçileri olarak bu görevi yapmakta idiler. Esasen bu cihet Şem'un (A.S.) tarafından çoktan ma'lûm iken böyle konuşması sırf Antakya kâ-Yâsin-i Şerifin Meâl - Tefsir ve Hâssaları

birlerinin nazarlarından kendisinin bu iki azizle ilgisini gizlemek gayesine ma'tuf idi. Şem'un (A.S.) bu iki azize sordu:

— Risâletinizi te'yid eden kerâmetleriniz nelerdir?

Buna karşılık evvelce gelen iki aziz şöyle cevap verdiler:

— Bizler Allahü Zülcelâl'in izni ile hastaları iyi eder, körlerin gözlerini açarız.

Şem'un (A.S.), öyle ise yapın da görelim diyerek anadan doğma kör, hattâ göz çukurları bile açılmamış bir çocuğu iyi etmeleri için onlerine getirdiler ve iki aziz'e şöyle dedi:

— Eğer bu çocuğun gözlerini açabilirseniz Sultân'ın yanında size ricacı ve şefaataçı olurum, dedi.

O iki Resûl bir parça balçığı külllediler, iki göz çukuruna koyup duâ ettiler. Hak (C.C.) bu duânın berekâtı ile o oğlancığa öyle iki göz verdi ki cümle âlemin gözlerinden daha iyi görür oldular. Şem'un (A.S.) cevaben:

— Bu ma'rifet bende de vardır, dedi. O da benzeri kerâmetler gösterdi. Bu iki aziz buna karşılık «amma biz bununla kalmayız; biz ölüleri de diriltiriz» deyince, Şem'un (A.S.):

— İşte ben bunu yapamam, eğer siz bunu yapmağa muktedir olursanız sizin dininizin Hak dini olduğunu tasdik ederim. Meselâ: İşte burada yedi gün önce ölen bir mevta var, babası ortada yok, getirmeceğiz onu beklettik, henüz defnetmediler, bunu diriltin de görelim, deyince. Bir tahta üzerinde yatan ölünün dirilmesi için iki aziz duâ ettiler (*). Şem'un (A.S.) da gizlice içinden onların duâlarına âmin dedi. Mevta dirildi. Bu yedi gün içinde, yani ölümü sırasında neler geçtiği ölüden soruldukta ölü şöyle cevap verdi:

— Öleli yedi gün olmuştu. Bu yedi gün içinde yedi dere gör-

(*) Evliyâ-i kirâm hazerâtı içinde ma'sukıyyet mertebesine ulaşan velilerin tümü, örneğin: Şeyhü'l-Ekber (R.A.), Gavsü'l-A'zam Abdülkâdir-i Geylânî, Hacı Bayram-ı Velî, Bayezid-i Bistâmî, Eşrefoğlu Rûmî (K.S.) Hazerâtı gibi tamamiyle bu mertebeye olduklarından ölü kalbleri dirilttikleri gibi ölüleri de (HAY) isminin mazharı olarak diriltebilirler. Öyle anlaşıyor ki, gerek Şem'un (A.S.) ve gerekse daha evvel Antakya'ya gönderilen iki aziz bu sırra mazharlılar. Ölüyü diriltmeleri vücudlarının (Hâ ve Kaf) esmâsının müsemması oluşlarından. Ancak burada ilm-i mahzun'a ait bir sırta ifşa edeceğiz: Bu evliyâullah hazerâtı (Kum bilznillâh) dedikleri takdirde belli bir ölü dirildiği halde eğer (Kum bilznî) derlerse, örneğin: Bir mezarlıkta olsa bütün ölüter dirilir. Bunun sırrı şu kudsi hadîs-i şerifte mündemiçtir: «Ben bir kulunu seversem o kulumun gözü olurum, o gözle görür. Kulağı olurum, benimle işitir, ayağı olurum benimle yürür». İşte bu tecelliyattır ki, hem kurb-u nevalle teallük eder, hem de ölüyü diriltmek ve tayy-ı mekân gibi olağanüstü haller hep bu tecelliyatın zuhurundandır.

düm, her birinde bir gün bana azab ettiler. (Öyle anlaşılmaktadır ki, bu gördüğü dereler derekâttır: Ledün ilmi bilenlerce ma'lûmdur ki derece cehennem çukuruna veya deresine verilen isimdir, tıpkı sâlih kullar için cennet dereceleri bulunduğu gibi).

Yedinci derekede iken canımı gövdeme çıkardılar, yukarı bak dediler. Baktığımda göklerin sanki kapısı açılmış, bir yiğit görünmekte idi. Güzel yüzlü yiğitin eli arşa uzanmıştı. Şu huzurunuzda gördüğüm üç kişi beni saçımdan tuttular, o derenin içinden çıkardılar ve o anda ölüm uykusundan uyanarak gözlerimi açtım.

Şem'un (A.S.), Hükümdara dönerek:

— Ey Hükümdar! Şu senin putların da bir ölüyü diriltsin görelim, deyince, Hükümdar:

— Onların dâi, gözü, kulağı yok, nasıl ölü diriltirler? dedi.

O zaman Şem'un (A.S.) şöyle cevap verdi:

— Ey Hükümdar! Bu iki azizin yaptıkları cazuluk değildir, bunların dini Hak'tır. Yani dinleri din-i İslâm fıtratındadır. Ben dahi bunların Hak din üzere olduklarına tanıklık ederim. İnandıkları Tanrı ise birdir, şerik ve naziri yoktur.

Antakya halkı bu sözleri işitince:

— Siz aranızda ittifak etmişiniz, bizi azdırıp sapık bir yola sevke çalışıyorsunuz. Aslâ peygamber değil bizim gibi alelade insanlarsınız, dediler.

Kur'an-ı Azimüşşan'da olayın bu kısmı şöyle beyan buyurulmaktadır:

— *Fekâlû innâ ileyküm mürselûne. Kâlû mâ entüm illâ beşerûn mislünâ vemâ enzelerrahmânü min şey'in in entüm illâ tekzibûne).*

«Gerçekten biz, size gönderilmiş elçileriz».

— Onlar dediler ki: «— Siz ancak bizim gibi bir insansınız (bize bir üstünlüğünüz yok), hem Rahmân = Allah bir şey (kitap) indirmemiştir. Siz sırf yalan söylüyorsunuz».

Ey iman sahipleri! Yukardaki âyet-i kerimenin esrâr-ı ledün-niyesi şudur ki herkim bu âyeti vefk eylese, üzerinde taşısa veyahut daima ol âyet-i kerimeye baksa her nereye varmış olsa bereket getirir. Her türlü felâket ve nikbetlerden kurtulur. Karşındakileri

Nitekim Eşrefoğlu Rûmî (K.S.)'nin, bin sene önce ölmüş bir papazı diriltirken (Kum bilznillâh) dedikten sonra muhatablarına eğer (Kum bilznî) deseydim mezarlıkta ölü kalmaz dirilirdi, sözünün esrarı da burdadır. Nitekim bundan sonra Eşrefoğlu Rûmî Hazretleri yüce Mevlâ'ya dönerek divanında yer alan şu pek ma'rif misramı söylemiştir:

etkiler. Her türlü belâ ve kaza ol kimseden uzak olur. Her sözü hikmet olarak kabul olunur, dereceleri yücelir. Bu vefk herhangi bir yere konulmuş olsa o yere kazâ, belâ, hastalık ve illet gelmez.

Müseddes şeklindeki bir vefki ayın üçüncü gününde ve günün sekizinci saatında içki gibi fena alışkanlıkları olan bir kimseye içir-seler, o kimse kötü alışkanlıklarını bırakır.

Bu âyetin okuyucusu ve bu vefki taşıyan kimsenin, nasihati tutulur, kime ne söylerse reddedilmez.

Bir kimse ay veya haftanın üçüncü günlerinin ikinci saatında va'z eylese, yani koysa o kimsenin çoluk çocuğu ve malları üzerine semâvî âfetler inmez. Hak Teâlâ Hazretleri ona pek çok sevap verir. Yukardaki kıssada beyan buyurulan İsa (A.S.) ile elçilerine iman edenlerin sevabı kadar sevaba nâil olur.

Dülesen bir kişiyi hor edesin,	Hacletiyile halkıdan dür edesin.
Her ne söz söylerse tekzip edeler,	Her ne fi'l eyleyse ta'yip edeler.
Ger ekâbir ger esagîr anı hiç,	Dinlemeye ya inana er ve geç.
Yazıgel işbu âyet-i selâse günü,	Ayın eskisinde hûp anla bunu.
Bir demir levha müsebba'da ey yâr,	Bile yaz vefk içre ismin âşikâr.
Defnet ânı bir-ıssız-ırânede,	Yahut bir hâlî karağu hanede.
Hikmetullah'ı temâşa edesin,	Seyr-i anda ahâdden inşaa edesin.
İş budur ol şekli-i zibâvü lâtif,	Kim misal eyledim anı ben zaîf.

اَنَا رَسُلَاكَ	فَلْيُؤْمَرْ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ
اَنَا رَسُلَاكَ	فَلْيُؤْمَرْ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ
اَنَا رَسُلَاكَ	فَلْيُؤْمَرْ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ
اَنَا رَسُلَاكَ	فَلْيُؤْمَرْ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ
اَنَا رَسُلَاكَ	فَلْيُؤْمَرْ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ
اَنَا رَسُلَاكَ	فَلْيُؤْمَرْ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ
اَنَا رَسُلَاكَ	فَلْيُؤْمَرْ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ
اَنَا رَسُلَاكَ	فَلْيُؤْمَرْ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ
اَنَا رَسُلَاكَ	فَلْيُؤْمَرْ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ
اَنَا رَسُلَاكَ	فَلْيُؤْمَرْ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ	وَمَا يَكْفُرُونَ

Şekil: 21

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ON İKİNCİ HÂSSASIDIR

قَالُوا رَبَّنَا عَلِّمْنَا لَآلِ الْبَلَاغِ
الْمُبِينِ

(Kâlu Rabbünâ ya'lemü innâ ileyküm le mürselüne. Vemâ a'ley-nâ illelbelâgul mübinü).

— (Elçiler, onlara şöyle) dediler: «— Rabbimiz biliyor ki, biz ger-çekten size gönderilmiş elçileriz.

— Bize düşen, ancak apaçık bir tebliğdir».

Antakya kâfirlerinin inkârcı tavırlarına karşı üç elçi Kur'an-ı Azimüşşan'da beyan buyurulduğu üzere şöyle demişlerdir:

— Allahü Zülcelâl biliyor ki biz size elçilik görevi ile geldik, yüce Mevlâ'nın ilâhî fermanını sizlere iletmek bizim için kutsal bir görevdir. Umarız ki Hak (C.C.) size hidâyet buyursun da bizi tasdik edesiniz.

Cihan kâfir olup dolsa cahime,
Zarar vermez hüdâvend-i rahime.

Yukardaki beytin bugünün diline göre anlamı şöyledir: Bu ci-han halkı tümü ile kâfir olup da işledikleri amellerin sonucu ce-hennemi doldursalar, bundan Rahim olan Hak Teâlâ'ya elbette hiç bir zarar gelemez.

Havassı :

Bu âyet-i kerimenin vefkini taşıyan veya ona biteviye bakan esmâü'l-hüsna'nın müsemmasına, yani yüce anlamlara, vâkıf olur.

Kendisine iç huzuru hâsıl eder, belki de huzur-ı daimî erbabından olur (*).

**Sofiyâ esmâda kalma gel müsemmâ dersin al,
Bil müsemmâdır kamu ta'limi esmâdan garaz.**

Bu vefkin taşıyıcısı (*Ve alleme âdemel'esmae küllehâ*). Hak Teâlâ, Âdem (A.S.)'e bütün esmâ'nın esrarını öğretti, ma'nâ-yı münîfinde olup yukarda işaret ettiğimiz gibi vefkin taşıyıcısı bu sırlara âşinâ olur. Hattâ semâya yücelme mazhariyetini bulur. Bu vefk nerede olursa olsun o yerde her türlü bolluk görülür. Vefkin sahibi ulvi ve süfli ruhların tümü ile münasebet kurar.

Uyanıldığı zaman aynen çıkan rüyalar ki buna rü'ya-yı sâdika derler, vefkin sahibi için zuhur eden tecellilerden olur. (Unutmamak gerekir ki, rü'ya-yı sâdika nübüvvetin kırkta biridir).

Ayrıca vefkin taşıyıcısı bir rüyayı ta'bir etse daima isabetli olur. Bundan başka hayatında ne merde, ne de nâمرتne muhtaç olmamacığı gibi olumünden sonra dahi kabrine konulduğu vakit o andan başlayarak kıyâmet gününe kadar ruhlar onu terketmezler. Vefkin sahibinde cezbe ve kerâmet eksik olmaz, tıpkı İbrahim (A.S.) mazhariyetinde görülen fevkalâdeliklere benzer haller bulunur.

Bir bakıma buna İbrahim (A.S.) meşrebinde olur demek de mümkündür (**).

(*) Huzur-u dâimî erbabından murad; öyle velilerdir ki daima hiç ayrılmaksızın Allahü Zülcelâl'in huzurunda olurlar. Bunda okurlarımızın hataya düşmemesi için şunu açıklayalım ki: Bu dâimî huzurda olmak demek her an Allahü Zülcelâl'le beraber olur demek ma'nâsını tazammun etmeyip istediği anda gözlerini murakabeye daldığında yüce Mevlâ'nın huzurunda bulunması ve gayb kapılarının kendisine bu murakabe anında açık olması ma'nâsını kapsar (M.Y.).

(**) İbrahim (A.S.) meşrebinde olmakla mertebesinde olmak mefhumlarını birbirine karıştırmamaları için okurlarımıza âtidedeki mâruzatı zarurî gördük:

Hz. İbrahim (A.S.)'in meşrebinde olmak yukarda da işaret edildiği gibi vefk sahibi için mümkün ise de mertebesinde olmak asla mümkün değildir. Bu mertebe evliyâullahın eâzımından birkaç kişiye nasip olmuştur. Ve bunun neye delâlet ettiğini de aşağıda ayrıntıları ile açıklayacağız.

Bu tahsis, bu mertebe Gavsü'l-A'zam Abdülkadir-i Geylânî'ye nasip olmuştur. Kendisine iki şanlı Nebî'nin mertebesi müyesser olmuştur ki birisi Mûsâ (A.S.)'in Kelimullahlık sıfatı olup bu sıfatla Risâle-i Gavsîyye'sinde görüldüğü gibi Hak (C.C.) ile görüşmüştür. Yani, kelimullahlık mazhariyetine ermiştir. Bu konu şimdiki mevzuumuzun dışında olmakla biraz değinerek geçiyoruz.

Bu şekli herkim evinde bulunduracak olursa çoğu zaman rü'yasında meleklerle konuşur. Melâike-i kirâm gayb âleminin kapılarını kendilerine açmakta aracı olup, olmuş ve olacakları haber verir.

Definelerin yerleri onun için ma'lûm olur. Bu vefki okuyan veya üzerinde taşıyan kimse sonsuz sevaba erişir. Enbiyâ-i kirâm hazretâtının gazvelerinde şehid olanlar kadar ecr-ü mesubata nâil olur. Onu dinleyenler sözlerini kırmazlık edemezler, her sözünü tasdik ederler.

**Şol kavim ki sana eylerler inat, Yok ara yerde salâhül iktisat.
Suphu perşembede sen bu şekli yaz, Bir hariri ebyaz üzre ede va'z
Anı kendinde götüre rûz-ü şep, Okuyasın eyle matlubun talep.
Sûreye şuğlünde eyle ihtimam, Yedi gün uzletle olunca tamam.
Kılmaya her giz sana eyler inat, Arada sulh ola ve gide fesat.
Her sözün makbulü mergup olur, Ola hem gökler sana meclup olur.
Budur ol şekli-e eaz hemm-i ecil, Kim muhit olmaz havasisi emel.**

قالوا ربنا انزلنا ابراهيم واسحق وادريس
ادابهم في الجنة انهم كانوا
في الجنة ١٠٠٠ سنة

٨٤٨	٨٥٣	٨٤٦
٨٤٧	٨٤٩	٨٥١
٨٥٥	٨٤٥	٨٥٠

Şekil: 22

İkinci mertebe Gavsü'l-A'zam'ın İbrahim (A.S.)'in mertebesinde oluş keyfiyetidir ki bahsimizle ilgisi itibariyle bunun mahiyetini açıklayacağız.

İbrahim (A.S.) mertebesine erişen velî'ye Hak (C.C.) ilâhî mekirden bulunmayacağına dair teminat verir ki Gavsü'l-A'zam'ına bu teminatı vermekle kendisini İbrahim (A.S.)'in mertebesinin bir kısmına mazhar kılmıştır. Bunun herkese lûtf-u ihsan edilecek feyizlerden olmadığı aşîkârdır. Aşağıdaki mısra bu esrarı ne güzel dile getirmektedir:

«Değil her cânâ yâhü belki her cânana da vermezler» (M.Y.).

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFİR VE HAVÂSSİ'NİN ON ÜÇÜNCÜ HÂSSASIDIR

قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِن لَّمْ يَنتَهِوا لَأَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ

مِنَ عَذَابِ آيَةٍ ۝

(Kâlü innâ tetayyernâ biküm lein lem tentehû lenercümennaküm ve leyemesseneküm minnâ azâbün elimün).

— (Onlar, elçilere) dediler ki: «— Doğrusu biz, sizinle uğursuzlandık. Eğer (bu sözünüzden) vaz geçmezseniz, muhakkak sizi taşla öldürürüz; ve her halde size bizden çok acıklı bir azab dokunur.

Tefsiri :

Bu kavim şöyle söylediler; siz bu şehre gelmekle kıtlık, belâ ve hastalığı da beraberinizde getirdiniz. Eğer durmayacak olursanız, sizi bir taşla tepeler çeşit çeşit azablar ettikten sonra öldürürüz.

Havassı :

Bu âyet ve sûre ile meşgul olup bu vefki üzerinde taşıyan ve biteviye ona bakan nerede bulunursa bulunsun o çevrede bulunanların hiç birisine büyü te'sir etmez. Evvelce yapılmış olanlar da bozulur. Kendisine büyü yapılan bir kimseye bu vefki yazıp perşembe günü güneş doğarken bir şişe de yağmur suyu ile yahut duâ sahibinin el suyu ile ıslatılırsa büyü sonucu cinnet getirene veya kendisine büyü yapılan gusûl abdesti aldrılırsa şifâ bulur, büyü de çözülmüş olur. Ehline veya âyâline bundan sonra bin defa büyü yapılacak olsa kâr etmez, yani zarar vermez.

Mûsâ (A.S.) bu vefkin şâğılini, yani meşgul olanının hasenatının artacağını ve mizan günü Sırat üzerinden geçerken sağında

Cebrâil (A.S.), solunda ise İsrâfil (A.S.) bulunacağını, diğer müvekkel olan me'lâike-i kirâmın önde ve arkada yer alarak tekbir ve tehlillerle onu cennete uğurlayacağını müjdeler. İki Cihan Serveri (S. A.V.) Efendimiz de şöyle buyurmuşlardır:

«Erkek ve kadın ümmetinden bu sûre-i muazzamayı okuyanlara ne mutlu, mizan ve hesap günü ben onlarla, onlar da benimle olacaklardır».

İşbu şekliyle tasarruf çok dürür,
Görür anı kim gözü açık dürür.
Her kim buldu işbu gence dest-i res,
Gönlü ve gözü anın ki tok dürür.

100	99	98	97	96	95	94	93	92	91
90	89	88	87	86	85	84	83	82	81
80	79	78	77	76	75	74	73	72	71
70	69	68	67	66	65	64	63	62	61
60	59	58	57	56	55	54	53	52	51
50	49	48	47	46	45	44	43	42	41
40	39	38	37	36	35	34	33	32	31
30	29	28	27	26	25	24	23	22	21
20	19	18	17	16	15	14	13	12	11
10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Şekil: 23

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ON DÖRDÜNCÜ HÂSSASIDIR

قَالُوا طَآئِفَةٌ مِّنكُمْ أَتَيْنَ الذِّكْرَ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ

(Kâlû tâiruküm meaküm ein zükkirtüm bel entüm kavmün müs-rifüne).

— (Elçiler) dediler ki: «— Uğursuzluğunuz yanınızdadır. Nasihat edilseniz mi (bunu uğursuzluğa yoruyorsunuz ve bizi tehdit ediyorsunuz)? Doğrusu siz, haddi aşmış bir kavimsiniz».

Tefsiri :

Bu üç gerçek Hak elçileri o, kavm-i leine şöyle dediler: Asıl şomluk ve uğursuzluk sizdendir. Sizin küfrünüzün şomluğundandır. Size nasihat edip «Allah'ın birliğini ikrar ediniz, Hak ve hakikata yöneliniz» dediğimiz için bizi taşla öldürmek istiyorsunuz. Halbuki sizler küfürde haddini aşmış bir kavimsiniz.

Havassı :

Bu azim sürenin hâssaları şöyledir:

Bir kere bu vefkin sahibine ne kadar tılsım yapıldıysa çözülür, ne denli müşkülü varsa çözüm şekli kalbine doğar. Bağlı bütün kitliler açılır; engeller aşılır, tıpkı İskenderül feylesofiyyeye bütün engel ve hazinelerin açıldığı gibi bu vefkin sahibine de aynı tecelliyat zuhur eder.

Süphu selâsede hadid üzre kazup,
İşbu şekli işbu tarz üzre düzup,
Gömse bir kavm arasında nâgehan,
Cenk edeler birbirinden yazıp.

ق	ك	ل	و	ط	ا
٢٢١	٢٢٢	٢٢٣	٢٢٤	٢٢٥	٢٢٦
٢٢٧	٢٢٨	٢٢٩	٢٣٠	٢٣١	٢٣٢
٢٣٣	٢٣٤	٢٣٥	٢٣٦	٢٣٧	٢٣٨
٢٣٩	٢٤٠	٢٤١	٢٤٢	٢٤٣	٢٤٤

Şekil: 24

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ON BEŞİNCİ HÂSSASIDIR

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا
الْمُرْسَلِينَ ۝۱۲ اتَّبِعُوا مِنْ لَدُنْكُمْ وَلَا يَحْزَنْهُمْ هَدَاهُ ۝۱۳

(Vecâ emin aksal medineti reculün yes'â kâle yâ kavmittebi'ul
mürseline. İttebû men lâ yes'elüküm ecnen ve hüm mühtedüne).

— (O esnada, elçilerin geldiğini haber alan ve Allah'a ibadet et-
mekte olan) bir adam (Habibü'n-Neccâr), şehrin tâ ucundan koşarak gel-
di (ve şöyle) dedi: «— Ey kavmim, uyun bu gönderilen elçilere; uyun
bizden bir ücret istemiyen kimselere ki, onlar hidâyet üzeredirler...»

Tefsiri :

O esnada şehrin öbür ucundan bir er, bu kahraman fedâî, bu
büyük mücahid, bu güzel vaiz doğru cennete giden ve Allahü Te-
âlâ'nın bilhassa ikramına inazhar olan bu sevgili şehid, sahib (Yâ-
sîn) Habib-i Neccâr diye ma'ruftur.

Elçilerin tebligatı ve onlara karşı edilen muamele şehrin her
tarafından işitilmiş, belâğ-ı mübin yapılmış idi. Bu Medine'ye de
Antakya diyorlar ve o zaman büyük ve geniş bir şehir olduğunu
söylüyorlar. Mamafih Medine'nin aksâsından demek, o memleke-
tin ileri gelenlerinden bir zat ma'nâsını da andırır.

Resüllere suikast edilmek üzere bulunduğunu haber alan bu
zât koşarak geldi. Ehl-i imana nümune olmak, irşad etmek için
bütün cehdiyle çalışıyordu. Bakınız kısaca ne güzel nasihat etti:
«Ey benim kavmim! Ey hemşehrilerim! dedi. Uyun o gönderilen
Resüllere, uyun! Dedikleri yola gidin!» Demek ki evvelâ hemşeh-
rilik şefkatini ileri sürerek nasihatı takdim ve onların Resûl olduk-

larını ihbar ile imanını izhar eyledi ve sebeblerini de şu te'kid ile
izah eyledi. «Uyun o kimseye ki sizden bir ecir istemez, dünyevi
bir garaz u ıvaz talep etmez, kendileri ise hidâyete ermiş, doğru
yolu tutmuşlar».

Havassı :

Bu sûreyi okuyan ve üzerinde taşıyan ve yüzüne bakan için
yüce Mevlâ öyle mutluluklar verir ki ellerini hangi hastanın üs-
tüne koysalar, hangi ağrı ve sızıya sürseler, eğer o hastanın eceli
gelmişse sekerat-ı mevtinde ızdırıp çekmez, iman ve Kur'an'la rû-
hunu teslim eyler.

Bu âyetin vefkini taşıyanın ilmi ve hikmeti Lokman Hekim'i an-
dırır; olağanüstü harkia ve âdet ve türlü kerâmetler zâhir olur. Her
duası kabul olunup ne söylerse geçerli ve müessir olur. Aleyhinde
söz söyleyenlere yüzünü görünce pişmanlık doğar. Herhangi bir top-
lulukta olursa başka birisinin sözü onunkî kadar müessir olamaz.

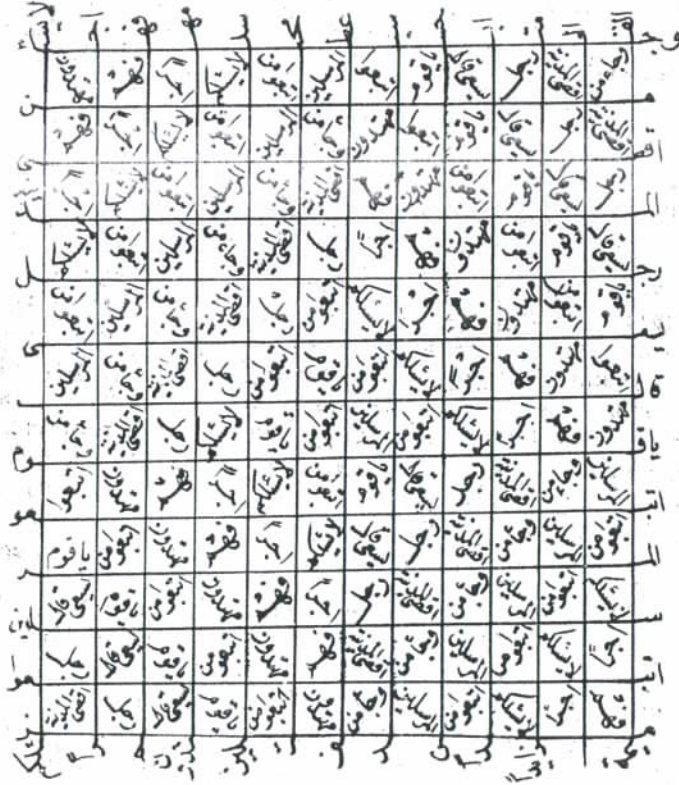
Bir kimse şekli-lâtifi başında taşısa hiç bir işte acz göstermez,
keder ve üzüntü nedir bilmez.

(Âşıқта keder neyler,
Gam halkı cihanındır).

Makam-ı Yûsuf olan hapis haneye haksız olarak girmiş ise bu
vefki boynunda taşısa âyet-i kerime ve vefkin berekâtı ile hapis-
ten kurtulur.

(Kadr-i mes'ûdiyyeti bir kerre me'yus ol da gör,
Cevher-i hürriyeti bir kerre mahbus ol da gör).

Herkim bu şekli-i azizi kendüde,
Ak harir üzre yazuben hıfzede.
Ola her işte anın bir mu'in,
Kim ede tahsini Cibril-i Emin.

Şekil: 25

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ON ALTINCI HÂSSASIDIR

وَمَا لِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ رُجْعُونَ ﴿١٦﴾

(Vemâliye lâ a'büdüllezî fataranî ve ileyhi türce'üne).

— Hem bana ne oldu ki, beni yaradana ibadet etmiyeyim? Hepiniz de döndürölüp O'na götürüleceksiniz.

Tefsiri :

Hem benim neyime, ibadet, kulluk etmiyeyim o beni Yaradana. Yani, o Resûller bizi Yaradana kulluk etmeğe ve yalnız O'nu ma'bud tanıyıp O'na ibadet etmeğe da'vet ediyorlar. Bunun doğruluğu ise aşikârdır. Ben sizi kendim gibi düşünüyorum, ben beni Yaradana kulluk etmeyi borcum, vazifem bilirim, çünkü beni yaratmıştır. O'na karşı bu vazifemi yapmamak için hiç bir özürüm ve manim yok. O halde siz, o sizi yaratan Rabbinize niye ibadet etmiyesiniz. Halbuki hep döndürölüp O'na götürüleceksiniz, o halde O'na kulluktan nasıl kaçınırsınız?

Havassı :

Bu âyetin havassı ise şöyledir: Âyet-i kerimeyi okuyan ve vefki taşıyan kimse her an mutlu ve sürür içinde olur. Hiç ümidi olmayan yerlerden sevinçli haberler alır. Kalbi istikamet târiki üzere muhkem olur. İki kişi, veya bir erkekle kadın arasında düşmanlık olsa bu vefki üzerinde taşıyan kimse araya girince o birbirine küs ve düşman olan kimseler, barışıp sevgi ve muhabbetleri günbegün artar. Bu şekl-i şerifi karşısına koyup nazarlarını ayırmayan bir kimsenin ibadeti ve Allahü Zülcelâl'deki sıdk-ı kavi olur.

(Vemâ liye lâ a'büdüllezî.....) âyet-i kerimesinin esrarı onu okuyana öyle olağanüstü haller gösterilir ki cümle âlem hayran

olur. İhtilâfı olan kimselerin arasını bulur, yani muslih-i âlem olur.
Bu şekl-i lâtif olan vefkin dışı dörtgen, içi üçgendir.

İşbu şekl ile ola akd-i târik,
Hem olur mübgiz olan gayet şefik.
Ehl-i semâ hem bunun ile eder,
Celb-i selbi dahi tefrik-i refik.

Şekil: 26

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ON YEDİNCİ HÂSSASIDIR

أَتَاخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْ يَرِدَنِي الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ
لَا تُغْنِي عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونِ ﴿١٧﴾

(Ettehizü min dünihi âliheten in yüridnirrahmanü bi durrin lâ tuğni anni şefa'atühüm şey'en velâ yünktzün).

— Hiç ben O'ndan başka tanrılar edinir miyim? Eğer O Rahmân (Allah) bana bir keder murad ederse, o tanrıların şefaati bana hiç bir fayda vermez; ve onlar beni kurtaramazlar.

Tefsiri :

Hiç ben O'ndan başka ilâh mı edinirim, başka ma'budlar mı tutarım? Çünkü eğer O Rahmân -rahmetiyle beni yaratmış olan Rahmân- bir sıkıntı ile sıkamak isterse onların, yani O'ndan başka tapılanların benden yana şefaathları hiç bir fayda vermez ve beni kurtaramazlar, hiç biri ma'bud olamazlar.

Münkirler, Resûllerin bu sözleri üzerine şu yersiz sözleri söylediler:

— Bunlar seni azdırıp kandırmışlar ve kendi yollarına saptırmışlar; ya eski dinine dönersin, ya aksi halde seni tepeleriz.

Havassı :

Bu sûre-i muazzamanın mütekidine ve onu devamlı üzerinde saklayana ilâhî büyüklük, sultanların bile erişemeyeceği mutluluk nasip olur. Rahmani izzet ve kerâmete erer. Velilik irfanına erişir. Furkan'ın te'vili ona nasip olur.

meye teşebbüslerine engel de olmuştu. Allah ve Resûlünden korkmayan bu sapık kavim Habib-i Neccâr'ın boynuna zincir taktılar ve şehrin kapısında astılar. Bazı rivâyetlere göre ise ayakları altında öyle ezdiler ki bağırsakları dışarı çıktı. Yine bazıları da derler ki; mıhlarla, çivilerle duvara çivileyerek öldürdüler. Âllahü Zülcelâl rahmet eylesin.

Havâssı :

Bu vefki taşıyan ve sûre-i muazzamayı bir an nazarlarından uzak tutmayan kimseye dünya ve âhirette izzet müyesserdir. Bunların zâtları şerif sıfatları kerim olur. O'nu her gören emrine mutî kalbi sevgisi ile dolar. Bu vefk ile meşgul olan, vefki yazıp asan kimse öyle bir sırta erer ki bulunduğu şehir tümüyle ateşler içinde kalsa o ateşten emin olduğu gibi bu vefki en müthiş bir ateşin içine atsan ateş söner. Bu vefki su ile ıslatıp bir bostana o sudan saçacak olsan öyle bol maksul idrak olunur ki mislini görmek hemen hemen imkansızdır.

Herkim diler emn-ü âman içre ola, Hem Hakk'ın ilmini iz'an-ı içre ola.
Hıfzede imanını iblisden, Saklaya gönlün kamu telbisten (*).

(*) İblis ve telbis bahisleri Kur'an-ı Kerim'de defaatla pek çok âyetlerde zahir ma'nâsiyle ifada buyurulduğu gibi mertebe-i hakikatta mutasavvifin-i kirâm hazerâti ve ezâmle Abdülkerim-i Ciyli (K.S.) Asâr'ında bu bahsi keşfe müstenit olarak buyurmuştur. Lâigavi ma'nâsi itibariyle telbis -karıştırma- anlamına gelir ki hemen her gün kullandığımız iltibas kelimesi de iblis kelimesi gibi aynı kökenden gelmektedir:

Ma'lûmdur ki, iblisin asıl ismi kendisine Hak (C.C.) iblis hitabı ile ta'zir buyurmadan evvel Azâzil idi. İltibası ancak Âdem (A.S.)'e Hak (C.C.) secde emredip de, secde etmekten kaçındığı andan itibaren başlar. Sebebi şudur ki: İblis bir noktayı karıştırmıştır; yani telbis olmuştur. O nokta şudur: Hak (C.C.) kendisine Âdem (A.S.) yaratılmadan evvel «Benden başka kimseye secde etme» emrini vermişti. Âdem (A.S.)'e «Secde et» emrini verdiği zaman yüce Mevlâ'ya şöyle dedi:

— Ya Rabbi! Hem bir taraftan bana «Benden başka kimseye secde etme» diyorsun, bir taraftan da «Âdem'e secde et» diyorsun. Bunu ben müfekkiremde te'lif edemedim, cevabını vererek bu iki emir arasında terettüde düşüp karıştırdığından Azâzil'in ismi iblis olup Hak (C.C.) kendisine: «Öyle ise sen tard edilmişlerden oldun ve bundan sonra da ismin Azâzil iken iblis oldun» buyurmuştur. Bu sırrı aşağıdaki şîrler pek ârifane bir şekilde dile getirmektedir. Tekrîren de olsa hâle uygunluğu sebebi ile aynen alıyoruz.

Secde eyte Âdem'e tâ kim Hak'a kul olasın,
İden Âdem'den İba Hak'dum dahi düşü cüda,
Benidim onda görünen ben idim secde emreden,
Beni biledi o nâdan, (M.Y.)

Cum'a gün bu şekil yazıp kendüde, İtikad-ı külli ile hıfz ede.
Sûreye hem şügl ede her rûz-ü şep, Eyleye maksûdunu Hak'tan talep.
İsmet içinde tuta Mevlâ anı, Dû cihanda eyleye evlâ anı.

فاسق	كاتب	افس	نسا	مبزر	ننك	انكاد
١٠٠	١٠٠	٩٦	٧٦	٢٠	٢٠	٩٦
٧٦	٢٠	٢٠	٩٦	١٠٠	١٠٠	٩٦
١٠٠	١٠٠	١٠٠	٩٦	٧٦	٢٠	٢٠
٩٦	٧٦	٢٠	١٠٠	٩٦	١٠٠	١٠٠
٢٠	٩٦	٢٠	١٠٠	٧٦	١٠٠	١٠٠
١٠٠	٩٦	٧٦	٢٠	٩٦	١٠٠	١٠٠

Şekil: 28

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ON DOKUZUNCU HÂSSASIDIR

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي
يَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٠﴾

(Kiledhulil cennete kâle yâ leyte kavmi ya'lemune. Bimâ ga'fe 'alî rabbi ve ce'alni minel mükremine).

— (Onun nasihatlarına rağmen kavmi, onu öldürdüler. Ruhuna hitaben şöyle) denildi: «— Haydi, gir Cennete!» (Cevap olarak ruhu şöyle) dedi: «— Ne olurdu, kavmim bilselerdi, tasdik etselerdi? (*)

— Rabbimin beni bağışladığını, beni Cennetle ikram edilenlerden kıldığını...

(*) Ölümün, avam-ı nasın zannettiği gibi korkulacak bir şey olmadığını Gavsü'l-A'zam'ın Risâle-i Gavsîyye'sini okuyup orada bu bahiste yüce Mevlâ'nın Gavsına ölümün esrarını açıklayan beyanlarına muttali olanlar elbette pek güzel anlamışlardı. Âlemlerin yüce Rabbi, Gavsü'l-A'zam'ına şöyle buyurmaktadır:

«— Ya Gavsü'l-A'zam! Eğer bu cihan halkı ölümün erdemliğini bilselerdi (İmteni-imteni): Ya Rabbi! Beni çabuk öldür!» diye niyazda bulunurlardı. Aşağıdaki şiir işte bu ilâhî sırra delâlet eylemektedir:

Ölümden korkar mı tez ölen kimse,
Çoktan mazhar oldum ben hak nefese.

Yine bir âyet-i kerimede şöyle buyurulmuştur: (Fetemennevül meute in-küntüm sâdikine). Ma'nâ-yı münifi şudur ki:

Eğer sözünüzde sadık iseniz, ölümü temenni ediniz, demektir ki aşağıdaki şiir bu yüce Hak kelâmını kudreti nisbetinde dile getirmektedir:

Kable mütü en temütü sırrına mazhar olan,
Haşr-ü negri burda gördü nefha-i sır olmadan.

Tefsiri :

Bakınız netice ne olur, gir Cennete denildi, yani şehid edildi. doğrudan doğruya Cennete girmekle ikram olundu ki, Allah yolunda şehid olanlar hep böyledir. Böyle denince ne dedi bilir misiniz? Dedi ki: «Ay! Bu ne güzelmış, keşke kavmim bilselerdi, Rabbim bana ne büyük mağfiret buyurdu da beni böyle ikram edilen kullarından kıldı», kavmi hakkında böyle temennide bulundu. Demek kavmini unutuvermemiş, onlara intikam da beslememiş. Düşmanlarına bile merhamet eden evliyâ ruhuyla istemişti ki kendinin erdiği saadeti bilseler de cinayetlerine, küfürlerine tevbe edip iman ve itaat yolunu tutsalar, Allah yolunda fedâilik etseler. Bununla beraber bu temenni, bir mübahat ma'nâsından hâli de değildir.

Şimdi hiç şüphe yoktur ki burada hatıra şöyle bir sual gelebilir: Böyle bir kahramanı böyle yüksek bir vaiz ve mücahidi katil eden o kavme Allah Teâlâ ne yaptı?

Ol sapık kavim bu sözleri duyunca kendisinin mübarek cesedini ağaçtan aşağı atıp tepelediler. O hâlâ Mevlâ'ya «Ya Rabbi, kavmime sen hidâyet buyur» diyordu (*).

(*) Evliyâullahda kin olmadığı hakkındaki sözler hak ve hakikata uygun olmakla beraber unutulmaması gereken bazı hususlar vardır. Evvelâ Hak (C.C.) intikam-ı azizdir.

Nitekim yüce Mevlâ, Habib-i Ekrem'ine: «Sabret! Enbiyâ-i İzzâmın ulûl azimi sabrettiği gibi sabret. Allahü Zülcelâl'in intikamı azizdir» buyurmuştur.

Bunu iyi anla! Vâkıa, müşrik ve kâfirler mudil isminin mazharı olmaları itibarıyla ehlullah'a azaba yeltenirler. Amma lâıyk oldukları cezaları da bulmakta gecikmezler. (Fezûkul azâbe bimâ kânu yeksibûne). Nazm-ı celîlî bunun delilidir. Ma'nâ-yı münifi şudur ki: «Tekzib ettiğiniz için en elîm azâbı tadın» demektir.

Aşağıdaki şiirde ise her kim de Hak (C.C.)'a aşk galip ise o nisbette onda belâ ve musibetlerin çok olduğunu göstermektedir.

Düştü cüdâ naimü sefâdan ebül beşer,
Oldu hâl ile tecrübe geh gerdeni püser.
Eyyüb'u illeti beden inlettî zâr zâr,
Minşâra eyledi Yahyâ jedâ-yı ser.
Taş bağladı mülcaa ile batn-ı pâkine,
Dünyaya râğbet eylemedi seyyidül beşer,
Her kimde aşk galip ise kurb-u hazrete,
Ol rütbe denlû anda belâdır füzunter.

Şimdi bugünün diline göre şiirin daha açık ma'nâsını verelim:

Adem (A.S.) cennetten atılıp Hz. Havva ile uzun süre ayrı düşerek safâ nimetlerinden uzak kaldı.

Havassı :

Herhangi bir kimse halk arasında hiç bir saygı görmezken bu âyetin vefkini dolunay esnasında, yani ayın on dördüncü günü yaparak bunun suyunu içse ve buna kırk gün devam eylese veya başında taşısa başka su içmese ve her içmeye teşebbüs ettiğinde yedi kere bu âyeti okusa, her cuma gecesi veya gündüzü suyu yenilese aşağıdaki mazhariyetlere ermiş olur. Şu şartla ki beş vakit namazdan sonra yâsin-i şerifi okumalıdır.

Görecektir ki izzette kemâl mertebesini bulacak, kötü arkadaşlarının ahlâkını iyiye dönüştürecek. Bunun gibi bu vefkin sahibine zillet izzete, fakirlik varsa zenginliğe dönüştürülecektir. Her gördüğü rû'ya gerçek rû'yalardan olacaktır ki, bu nevi rû'yalara rû'ya-yı sâdika denir.

Vefk sahibini her görenin kalbinde Yûsuf (A.S.) misali yer alacaktır.

İşbu vefki herki tutsa kendüde, Hak anı cümle belâdan hıfzede.
Hem ana vere huzur-u câvidan, Ola daim izzet ile şâdiman.
Hak anı ehl-i kerâmet eyleye, Lûtf-u ihsan bi nihayet eyleye.
Ermeğe kadrine makduru beşer, Mündefi' ola özünde cümle şer.

Hız. İbrahim (A.S.)'e oğlunun gerdanı tecrübe tahtası oldu. (Püser Farisice - oğul demektir).

Hız. Eyyûb'u beden illeti zâr zâr inlettî.

Yahyâ (A.S.) ise bıçkıya başını feda etti.

İki Cihan Efendisi olan Hız. Muhammed (S.A.V.) ise açlığını dindirmek için pâk karnına taş bağladı. Ve böylelikle dünyaya râğbet göstermedi. Özetlersek her kimde Hak (C.C.)'a karşı aşk gâlip ise ondan belâ ve musibet eksik olmaz. Nitekim şu Arapça ibarede yukardaki şiir özetlenmiş gibidir:

(Eşeddül belâ, alel enbiyâ, sümme evliyâ, sümme salihîn).

Yani belânın büyükleri evvelâ peygamberân-i izâma, sonra evliyâullah-i kirâma, sonra sâlih kullaradır. Bunun hikmeti burasının bir dâğ-ı imtihan, yani imtihan yeri oluşundandır.

۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۰۰	۹۹	۹۸	۹۷	۹۶	۹۵	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷	۸۶	۸۵	۸۴	۸۳	۸۲	۸۱	۸۰	۷۹	۷۸	۷۷	۷۶	۷۵	۷۴	۷۳	۷۲	۷۱	۷۰	۶۹	۶۸	۶۷	۶۶	۶۵	۶۴	۶۳	۶۲	۶۱	۶۰	۵۹	۵۸	۵۷	۵۶	۵۵	۵۴	۵۳	۵۲	۵۱	۵۰	۴۹	۴۸	۴۷	۴۶	۴۵	۴۴	۴۳	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹	۱																		

**YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN
YİRMİNCİ HÂSSASIDIR**

وَمَا أَنزَلْنَاهُ عَلَىٰ قَوْمِهِ مِن بَعْدِهِ مِن جُندٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا

مُنزِلِينَ ﴿٢٠﴾

(Vemâ enzelnâ alâ kavmihi min ba'dihi min cündün minessemâi vemâ künnâ münzilîne).

— (Habibü'n-Neccâr'ın kavmi tarafından) öldürülmesinden sonra kavminin üzerine (azab olarak) gökten bir ordu indirmedik, indirecek de değildik.

Tefsiri :

Onun arkasından da kavminin üzerine semâdan bir ordu indirmedik, yani onu dinlemeyip kat leden kavmini de onun arkasından sağ bırakmadık, gerçi o şehidin arkasında ve Resûllerin elinde bir ordu yoktu, bununla beraber onlara harp için gökten bir ordu da indirmedik, indirmiş de değildik. Yani, bu gibi ahvalde gökten ap'acık bir ordu âdet-i ilâhiyye olmamış olduğu gibi harikulâde olarak da indirmedik, daha doğrusu indirecek de değildik. Allah'ın bir kavmi mahvetmesi için öyle ordular indirmesine lüzum yoktur. «Bedir»de, «Hendek»de melâike indirmesi bile mucerred mü'minlere bir müjde ile kalblerini tatmin için idi. O bir iş murad edince sâde telâ der oluverir.

Hak (C.C.), Cebrâil (A.S.)'e emir verdi, şehrin iki kenarından tutup çalkaladı. Bir sayha atmasıyla hepsi birden helâk oldular. Nitekim Kur'an-ı Azimüşşan'da böyle buyuruluyor:

— Biz Habibü'n-Neccâr'ın kavmine kendisinin âhirete teşrif buyurmasından sonra gökten leşger -ordu- indirmeden onları helâk ettik. Çünkü bizim bir kavmi helâk etmemiz için zâhir ordularına ihtiyacımız yoktur. Bir sivrisinekle bile düşmanımızı yani (aduvullâhı) mahvetmeye kâdiriz. (Hâle uygun aşağıdaki Arapça beyitle Türkçe tercümesini mütalâamızla birlikte yazmadan geçemedik:

Ve takdünnel menune bilâ kıtâli).

(Nuiddül meşrefiyyete vel avalî,

Gafil insanlar birbirlerini öldürmek için kılıç ve süngüler hazırlarlar, halbuki biz onları ölümleri geldiği zaman hiç bir öldürücü âlete gerek duymadan helâk ederiz).

Havassı :

Bir kimse bu sûre-i muazzama ile meşgul olsa ve bu âyetin vefkini üstünde taşısa her türlü yeryüzü âfetlerinden ve semavi tehlikelerden korunur. Daima mutlu bir hayat sürer. İlâhi mağfiret kapıları ona açık olur. Düşmanları ise mahvolur. Kendisi ise halk arasında iyi nam ve şöhrete erişir (*).

Dilesen bicendü bi harb-i kıtal, Kılâsin bir kavmi kahr-ı pâyimal,
Suphu yevm-i sedde bu şekl-i kaz, Levh-i esrep üstüne ol kâr-ı saz.
Defnet ol kavm içre şugl'et sûreye, Kıl talep eriştiğince buraya.
Göresin ol kavmi makhur-ü zelil, Mani ettirir kim buna delil.
Budur ol şekl-i azizi mu'teber, Hâmiline gün gibi rûşen eser.

وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾
وَمَا	أَنزَلْنَاهُ	عَلَىٰ	قَوْمِهِ	مِن	بَعْدِهِ	مِن	جُندٍ	مِّنَ	السَّمَاءِ	وَمَا	كُنَّا	مُنزِلِينَ	﴿٢٠﴾

Şekil: 30

(*) Ancak mertebe-i hakikatte bulunan ehlullah için halkın kendilerini iyi nam ile yâd etmeleri de bir ma'nâ ifade etmez, hattâ aksine ehlullah hazeratı halk içinde menfur olmadıkça Hak (C.C.) indinde makbul de olmaz. Nitekim her biri başta Şemseddin Tebrizi Hazretleri olmak üzere Gülşenî Tarikatı'nın yüce piri Sezâi Gülşenî (K.S.) de aşağıdaki şîrlerinde bu ledün sırrını şöyle ifade buyurmuşlardır:

Halk içinde gerçi menfuruz SEZÂİ GAM DEĞİL
Çünkü şâh-ı aşka mensup olmuşuz rağbetteyiz.

Bir acip sevdaya düş olmuş yanar şems-i müdam
Hakk'a makbul olmak ister halka menfur olmadan.

Öyle ma'sukum ki ma'suku Hüdâ derler bana.
Bendei nâcizim amma şehriyârim dîlodedir.

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN YİRMİ BİRİNCİ HÂSSASIDIR

٢٩ إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَامِدُونَ

(In kânet illâ sayhaten vâhideten feizahüm hâmidüne).

— O (helâk edilîşlerine sebeb) yalnız bir sayha, (Cebrâil'in sesi) oldu, hemen sönüverdiler (öldü gittiler).

Tefsiri :

Olan hâdisе başka değıl sâde bir sayha oldu, -tek bir ses, bir haykırma, Cibril'in bir haykırması hemen sönüvermişlerdi-, önüne geleni yakmak isteyen o ateşin kavm o vakitten itibaren sönmüşlerdir. Bundan Antakya ahalisinin mahv ü helâkini anlamak istemişlerse de da'vet-i iseviyye karşısında müşrik Roma devletinin ortadan kalkmış olduğunu anlamak daha şümullüdür.

Antakya kavmi Cebrâil (A.S.)'in bir sayhası ile helâk oldu. Dünya ve âhiretleri hüsrana inkılâp etti.

Şöyle rivâyet olunur ki, zamanın kutbu, ârifler Sultânı, Resûl-i Kibriyâ'nın ehl-i beytinden Emir Sultân (K.S.) Rûm diyarına hicret ettiği zaman Yıldırım Bâyezid'in kızı Hunda Sultân ile evlenmişlerdi. Sultân Bâyezid Gelibolu'da kâfirlerle kazâ ve cenkte idi. Kendisine münafıklar yalan yanlış haber ilettiklerinden bu izdivaç keyfiyetine Yıldırım Bâyezid çok kızmıştı, kapıcılar başı Balaban Ağa'ya her ikisinin de hemen başlarının kesilmesini emretmişti. Kan dökmede ün salmış kırk kişiyi de Balaban Ağa'nın emrine vermişti. Hz. Emir'in bugün dahi meşhur olan kardeşi Şücağ Çelebi'nin evi önüne bu kırk asker yukarda mezkûr Balaban Ağa ile geldiklerinde onların hay-ı huyundan korkan Hunda Hatun ile zevci ârifler sultânı olan zât-ı akdes sohbetinde idi. Hunda Sultân o kadar endişe eyledi ki sorma gitsin. Hemen yanlarında bulunan ta'lim yayını işa-

ret eden Emir Sultân (K.S.) zevcesine hitaben şöyle dedi:

— Ya Hunda, şu oku al yaya koy çek ve bekle, dedi. Kendisi de (In kânet illâ sayhaten....) âyet-i kerimesini okumaya başladı. Bu âyet-i kerimenin zahiri ma'nâsının kırâeti son bulduktan... Bâtini ma'nâsının ledünni sırrı tecelli eyledi. Yüce veli bir taraftan da bunu takiben murakabeye çekildi. Öyle anlaşılmaktadır ki bu murakabe huzur-ı dâimi erbabının murakabelerinden olmakla aşağıdaki olağanüstü haller zuhur etti. Hunda Hatun'un kurduğu yaydan kırk tane yeşil ok fırlayıp her birisi yüce veli ile zevcesini öldürmeye gelen kırk askerin ma'nâ âleminde ciğergâhına saplanıp her biri o anda şehid oldular ve öyle rivâyet olunur ki bunlar Kadûkler mezarlığına defn oldular. Bu durumu gören ve olayın dehşetinden bihuş kalan Balaban Ağa o anda yere yıkıldı ve kendinden geçti. Yüzüne su serpilerek uzunca bir süre uğraşıldıktan sonra ayılan bu zât hemen tehalûkle koşarak Emir Sultân'ın ayaklarına kapanıp aman diledi. Zamanın kutbu olan yüce Veli, kırk askerin na'şlarının yukarda zikrettiğimiz Kadûkler mezarlığına defnedilmelerini emir buyurdu ve bunların cenaze namazları da Allâme-i din olan Molla Fenâri tarafından kıldırıldığı, kendisinin ilerde bahsi geçecek olan Yıldırım Bâyezid'e yazdığı mektubunda mezkûrdur. Bu vesile ile şuna da işaret edelim ki, Balaban Ağa emrine girdiği yüce ma'nâ Sultân'ının hizmetinden bir daha ömrü boyunca ayrılmamıştır. Bu menkıbe istitraten arzedelim ki bugün dahi dilden dile intikal ede ede o bölge halkının hafızalarında nakş olunmuştur. Ve defn olundukları mezarlık bugün dahi çevre halkınca bilinmektedir.

İlm-i zâhîrisi itibariyle Allâme lâkabına hak kazanan Molla Fenâri'nin aynı zamanda bir gönül eri olduğu da şundan anlaşılmaktadır ki, kerâmetini gördüğü Emir Sultân (K.S.)'in (kûn) emrine mazhar ulemâ-i râsihûn'dan bulunduğu Yıldırım Bâyezid'i ikaz eden arizasından anlamaktayız. Nitekim yüce Allâme Sultân Bâyezid Han'a bir ariza gönderip Emir Sultân'ın seyr-i ilâllahtaki dördüncü mertebe velilerinden olduğunu arizanâmesinde beşer lisanının istitaatı derecesinde arz eylemiştir ki, bahsi geçen arizanâmenin sûretini aşağıya aynen derc ediyoruz.

PADİŞAH YILDIRIM BAYEZİD'E YAZILAN ARİZA

«Padîşah-ı âlem penâha şöyle ma'lûm ola ki Resûl-i Kibriyâ (S. A.V.) Efendimizden bizlere intikal ettiği vechile İsa (A.S.)'nin ashabından üç kişiyi Antakya kavmi yalanlayıp öldürdükten sonra, bazılarına göre üç, bazılarına göre de yedinci gününde Hakk (C.C.)'in

emr-i ilâhisi ile Cibrîl-i Emîn bir sayha edip hepsini ifna eylemiştir. Zât-ı şahânelerinden bizim dahi istirham ve temennimiz şudur ki, şimdiki halde öldürülmesini emir buyurduğunuz zât, evlâd-ı Resûlden bir azizdir. Kendisi velâyet ehli ve pek tabii olarak bunun sonucu ehl-i kerâmettir. Nitekim bir sayha-yı vahide ile kırk nefer kulunuzu ukbâ âlemine göndertmiştir. Namazları tarafımdan kılıp defn edildi (*). Endişemiz odur ki Antakya kavminin başına gelenler bizim şehrimizin maazallah başına da gelmesin. Bütün istirhamımızı âlemin sığındığı yüce Sultânımıza arzla temennimizi tekrar eder, kabul buyurulmasını dileriz».

O gece Yıldırım Bâyezid Han rû'yasında gördü ki dört tarafında dört yeşil bulunan ok yere saplanmadan muallâkta durmaktadır. O kadar ki yere bırakıldığı takdirde dahi aynı gözler kamaştırıcı haşmetle dikilmektedir. Üzerinde altın hülle ile yazılmış dört satır vardır ki, meâli şöyledir:

Bu yüce mızrak evliyâlar sultanı Emir Sultân (K.S.)'ın mazharında tecelli eden (*el veledü sırri ebihi*) ledünniyatının muktezasındandır. Ancak bu mızrak asla ehl-i dinin başına inmeyip yalnız küffârın başına iner. Emir Sultân İki Cihan Serveri (S.A.V.) Efendimizin ehl-i beytinden ve onun da çok sevdiği azizlerinden olmakla bu olaya muttali olan Yıldırım Bâyezid hemen kazâ meydanını bırakıp Bursa'ya dönmüştür. Kendisini karşılayan Molla Fenârî'nin hatırı şerifini tatiypkâr sözlerle sorduktan sonra Emir Sultân (K.S.) ile karşılaştıktan sonra şu hayret verici olay cereyan etmiştir. Şöyle ki:

Yıldırım Bâyezid Han gaza sırasında stratejik önemi olan bir kaleyi uzun müddet kuşattığı halde bir türlü zapta muvaffak olmamışken bir yiğitin kale kapısını açarak asâkir-i İslâm'ı sokmaya muvaffak olmuş, ancak o tarihten beri bu yiğitin hüviyeti bir türlü ma'lûm olamamıştı. Meğer ki bu yiğit bir asker mazharında gözüken Emir Sultân'dan başkası değilmiş. İşte damadı olduğunu bilmediği ve ilk karşılaştığı bu yüce veliyi görünce koca Hakan kendinden geçerek:

— İşte, işte! O yiğit bu idi! diyerek ellerine sarıldıkta hazirûn-

(*) Evliyâullah hazerâtı dilerlerse istediklerinin ruhlarını kabz ve istediklerini öldüren (kum bilznî) yani iznimle kalk sırrı ile diriltir. Tasavvuf istilâhında buna (Hû) kayığına bindirmek derler. Ancak hû kayığına binmek dahi iman ehline mahsus bir mazhariyettir. Müşrik, münkir ve kâfirler hû kayığına binemezler. Bunun sebebi şudur ki ehlullahın kılıcı ile giden şehid gider. Onun için mevte teveccühde evliyâullah hazerâtı pek fazla itina gösterir.

dan başta Molla Fenârî olduğu halde «Efendim, damadınız bu zât-ı demişlerdir. Yıldırım Bâyezid Han, yüce veliden özür dilemekle beraber kızı ile de karşılaştıkta: «Ey benim gözümün nûru ve sebeb-i devletli kızım» diyerek gözlerinden iştıyakla öpmüştür.

Bütün bu olayların ve işin hüsn-ü intacının sebeb-i zâhirisini teşkil eden Molla Fenârî'den de veliler Sultân'ı çok memnun kalıp ona dünya ve âhiret ma'murluğu dileyen şu duada bulunmuştur:

EMİR BUHÂRÎ (K.S.)'NİN MOLLA FENÂRÎ'YE DUASI

فستعذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم
اللهم اني رجز منك لهذا المولى المولى الى اغنى مولانا فان عودته اليك في
كل شئ خصوصاً من ذهاب الدولة وتغير النعمة وتحو العافية وغلب
الشقاوة على السعادة وموجبات الهلكة وموافق الخزي والفضيحة في الدنيا
والآخرة اللهم اني سئلك زيادة في العلم وكثرة بالاولاد الصالحة ولا ينقص
الي يوم القيمة واسعد هم في الاجل والاجلة وبركة في الرزق وصحة في البدن
وقوة قبل المنة ومجاناً بعد المنة واماناً في القبر وتيسر عند الحساب وفضلاً
عند الميزان وجوازاً على الصراط وحفظاً من النار ودخولاً في الجنة وقرّة
عند اللقاء برحمتك يا ارحم الراحمين

(Nesteüzü billâhissemi'ul alîmi mines-Şeytânirracim. Bismillâhirrahmânirrahim. Allahümme inni ercû minke lihâzelmevvel mevâlî a'nî mevâlâ fenârî avveztühü ileyke fi külli şey'in husûsan min zehâbiddevleti ve tağyirinnî'meti ve tahvil'âfiyeti ve galebetişşekâveti Alesse'âdeti ve mücibâtilheleketi ve muvafikil huzi ve fadihati fid-dünya vel âhireti. Allahümme inni es'elüke ziyadeten fil'ulmi ve kesreten bil evlâdissâlihâti velâ yenkaridu ilâ yevmel kıyâmeti ve es'üd hüm fil eceli vel âcilâti ve bereketihi firrızkı ve sıhhati fil bedeni ve tevbeten kablel mevti ve necâten ba'del mevti ve emânen fil kab-

ri ve teysiren indel hisâbî ve fadlan t'ndel mizânı ve cevâzen ales-sıratı ve hıfzan minennâri ve dühülen fil cenneti ve ferâhaten indel likâi birahmetike ya erhamerrâhimine).

Meâl-i münifi şudur ki:

Ya ilâhî! Senden niyâzım şudur ki, kullarından Mevlâna Fenârî'yi her işinde muvaffak ve müyesser kıl, onu nimetlerine gark et, şekave-tini her anda seadete tebdil buyur. Dünya ve âhiret fezâhatlarından esirge. Senden şunu dilerim ki, ilminin derinliğinde ona pâyansız hu-dutlar aç. Daima evlâd-ı sâliha ihsan buyur ve hiçbir zaman sîlsilesi mün-kariz bulunmasın. Mizan gününe kadar said esmânla onu müteahhili -süslü kıl- rızkı bol, hayatı boyunca sıhhat ve âfiyet ihsan eyle. Ölümünden evvel tevâbelerini kabul et, kabir rahatlığı ver. Mahşer günü hesabını kolay verenlerden eyle. Mizanda sıratı emn ü âman içinde geçmesini murad buyur. Cehennem ateşinden koru. Cennette likânı -yüzünü- gö-renlerden eyle. Ya merhametlilerin merhametlisi olan yüce Mevlâ! Rah-metin yüzü suyu hürmetine bunu senden niyâz ederim.

Nakl'olunur kim Emîr Sultan-ı dîn,
Müntekîş olurdu kalbine hüküm,
Kalbinin mir'âtı olmuştu saffî,
Hatırı halka ne ederse hutûr,
İlm-i esrar anda görünür idi,
Âlemin kalbinde olan ma'rifet,
Dedi Mevlâna Fenârî oğluna,
Biz de varalım ana oldur velî,
Pes Emîri görmeğe azm'ettiler,
Çün yakîn vardı ferid asır ana,
Karşı çıka izz-i istikbal ede,
Çün Fenârî âlim-i fâzıl idi,
Gördü Mevlânâ olunmaz hiç nazîr,
Dedi Yûsuf belî dönmeğe âr olur,
Lâcerem dönmeğe olur fi'li fazîh,
Ol veliye bu mevalîr verâiler,
Okudu Sultan Emîr bir âyeti,
Ba'dehâ ilm-i kelâmdan söyledi,
Demedi Mevlânâ Fenârî bir kelâm,
Gidecek oğlu dedi söylemedin,
Ona gelmiştik pes ilzam etmedik,
Dedi Mevlânâ Fenârî üç makam,
Müşkülümdü keşfedip hulleyledi,
Ehl-i keşf ile olmaya bahs-i nazar,

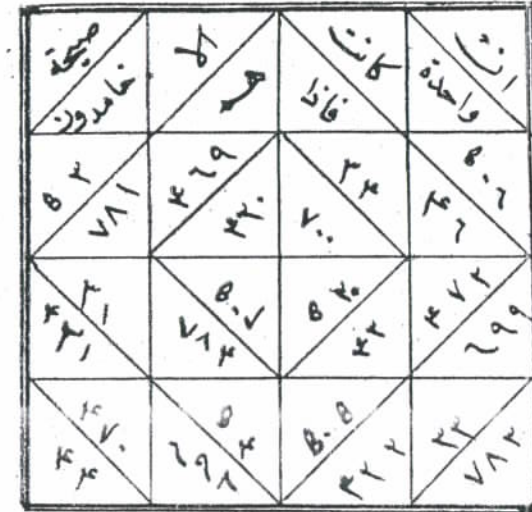
Ana keşfetmişti Hak ilmelyakîn.
Zâhiri bâtin ulûm keşfiydi hem.
Görünürdü anda her ilm-i hafî.
Levhi kalbinde bulurdu ol zuhur.
Âyine-i kalbi safî nûr idi.
Nakş'olur kalbinde ki ol safî saft.
Verdi halkı Bursa ol keşf ehline.
Oğlu Yûsuf belî dedi hoş belî.
Hoş hulûs-i niyyet üzre gittiler.
Ol müridi ol vahîdi dehr ana.
Halku lûtf-i hürmeti ikbal ede.
Oğlu dahi âlim-i kâmil idi.
Dedi oğluna dönelim ey pezir.
Halk içinde fiilimiz bed kâr olur.
Pes mülâkattır ana fikr-i sahih.
Hoş tevazu'la edeble girdiler.
Şöyle tahkik etti kim yok gâyeti.
Ol kelâmı dahi tahkik eyledi.
Mültefit oldu bu üç fenden tamam.
Bu kadar fazlınla bahs eylemedin.
Anın iskânına ikdâm etmedik.
Müştebihti bana tahkiku! meram.
Akdım idi anı münhal eyledi.
Dilfikâr olur edemez dil fikâr.

Havassı :

Bir kimse bu âyet-i kerimenin vefkini taşısa veya nazar eyle-se o kadar izzet, vekâr ve temkin sahibi olur ki kimse ona aykırı harekette bulunamaz. Herhangi bir kimseye ne nitelikte olursa ol-sun bir söz söyleyecek olsa etkin olur, akranları arasında daima şânı yücedir. Herhangi bir kibirli cebbar şahsın yanına girse bu vefki başının münasip bir yerinde taşısa yâsin-i şerif duasını oku-yup bitirinceye kadar duayı devlet-i ebediyeyi okusa, karşısındaki ne kadar kibirli ve cebbâr olursa olsun titrer ve onun emirlerine uygun hareket eder ve vefkin sahibi hayatında ebedi mutluluk bu-lur.

Dilesen ehl-i mehâbet olasın,
Her nefes kim idesin ola heman,
Müşteri said-ü nikû hâl ola,
Yaz bu şekli ak harir üzre götür,
Göresin ta kudret-i kahrî sen,

Sahib-i izzî selâbet olasın.
Pes olasın efdâl-i halk-ı cihan.
Hem şeref dercinde hayre dâl ola.
Süreye ait şugl eyle otur.
Anlayasın hikmet-i settârî sen.

Şekil: 31

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFŚİR VE HAVÂSSİ'NİN YİRMİ ÜÇÜNCÜ HÂSSASIDIR

أَلَمْ يَرَوْا كَمَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾

(Evelem yerev kem ehlekâ kablehüm minel kurûni ennehüm leyhüm lâ yercî'üne).

— Onlar '(Mekke kâfirleri) görmediler mi ki, kendilerinden evvel ne kadar nesiller helâk etmişiz; onlar (öldükten sonra) hiç dönüp, onlara gelmiyorlar.

Havassı :

Hak (C.C.) bu sûre-i muazzamayı okuyanla bu vefk'in taşıyıcısı ve yazanına öyle hâssalar verir ki bulunmadığı bir toplulukta bile hemen ondan bahs açılrsa derhal bir vesileyle o meclise gelir. Bu âyetin tecelliyatından biri de yine bulunmadığı bir mecliste kendi mevcutmuş gibi varlığını hissettirir, yani mü'minler ölmez sırrının bir başka tecellisi onda tecelliyatını gösterir. Ayrıca bu sûre-i muazzamanın zikredenine iki cihan serveri (S.A.V.) görünür (*).

(*) Dikkat buyurulacak olursa yukardaki «görünür» ibaresinde şâmil ve genel bir anlam vardır. Yalnız rû'yada görünür denilmemiştir. Bu sırrı anlayabilmek için seyr-i sülûkün geçtikleri fena mertebelerine işaret lâzımdır.

Bu fena mertebelerinin ilki fenâfişseyhdır. Hemen burada işaret edelim ki hakikaten matluplardan olan bir sâlik fenâfişseyhde zâhiri benzerliği ile de aynen şeyhin kîbâline girer.

Mertebelerin ikincisi, fenâfirresûl mertebesidir. Burada da aynen Resûlullah'da fenâ bulan kimse karşısında iki Cihan Serveri'ni görür. Yani sade rû'yada görmüş olmaz. Bu konuda bir hikâyeyi aynen alıyoruz.

Şeyh Şibli (K.S.)'nin müridlerinden birinin keşfi açılır. Karşısında şeyhi şeklinde yani Hz. Şibli şeklinde görünen zâtın Resûlullah olduğunu anlar. İki Cihan Serveri bu müride «ben Resûlullah'ım» der, fakat mürid «evet ya Resûlullah» dedikten sonra tekrar iki Cihan Serveri'ne «ya şeyh» diye hitaba devam eder. Bunun sırrı şudur ki, bir sâlik Resûl-i Kibriyâ'yı siyer kitaplarının bilinen semâli ile görmedikçe O'nun Resûl-i Kibriyâ olduğunu bilse dahi edeben görüldüğü mazhara göre hitap etmesi gerekir. Pek tabiidir ki fenânın üçüncü ve son mertebesi fenâfîllâh mertebesidir.

Herhangi bir kimse bu sûrenin teshirinin gücüne şahid olsa o surenin müvekkel meleği gelir, bütün dileklerini yerine getirir. Uyku esnasında veya uyanık iken dilerse havada uçar, su yüzünde yürür, istediği anda ateş onu yakmaz olur (*).

Herki bu şekli husûfu mehde ya, İki nahz ola bu kabil saniya.
Ya kıranî cürm behramuzu hal, Olduğu vaktin bu şekli bî bedel.
Levha nekş edip o saatta tamam, Gömmeye bir yerde kılsa ihtimam.
Zelzele ire o yire şol kadar, Kim ola baştan başa zir-ü zeber.
Yahut bir illet ire halkına kim, Kılmaya çaresini hergiz hâkin.

Özetlersek Hızır (A.S.) gibi rûhaniyyeti cismâniyyetine galib gelir.

(*) Bu vefkin sahibine atfedilen tayarân etmek (uçmak), su yüzünden yürümek, tayyimekân, ateşin yakmaması keyfiyetleri kurb-ı nevaflı erbabına ait ve mahsus havastandır. Öyle anlaşılmaktadır ki bu vefkin sahibi kurb-ı nevaflı erbabıdır denilmek istenmektedir. Bu konu şu hadis-i şerifte mesnedini, dayanağını bulmaktadır. Hak (C.C.) şu hadis-i kudsinin muhtevasında şöyle buyurmaktadır ki bu nevaflı kurbu erbabının tasviridir. «Ben bir kulumu seversem onun gözü olurum onunla görür, kulağı olurum onunla işitir, ayağı olurum onunla yürür» buyurmaktadır ki bu kerâmetler iki nevi kerâmetten kerâmet-i kevnîyeye taallük etmektedir. Yani bir velînin bu zâhir âlemine ait gösterdiği kerâmetlerle ilgilidir. İkinci nevi kerâmet ise kerâmet-i ilmiye olup bu nevi kerâmette bir velî müridine müridinin vücudunda kerâmetini izhar eder. Meselâ: Veled-i kalb zuhur eder, yani kalbi Allah Allah diye zikretmeye başlar. Ayrıca bütün letâifinde yani ruh, sır, hâfi ahfasında zikrullahı duyar. Unutmamak gerekir ki bir kâmil akdi nikâh etmedikçe tıflican'ın zuhuru imkânsızdır. Aşağıdaki şiirden pek güzel anlaşılmaktadır. Hemen istitraten söyleyelim ki kerâmet-i ilmiye, kerâmet-i kevnîyenin üstündedir. Şiir şudur:

Tifti cânı beyza-i tenden tevellât eylemez,
Nefsini akd'eyleyüp bir merde mahrem olmasa.

- Ömrünü nerede ve nasıl tükettin?
 - Elde ettiğin şeyleri nasıl çürütüp harcadın?
 - Kazandığın dünya mallarını hangi yollarla kazandın?
 - Elinde olan malların sarf yeri neresidir?
 - Bildiğinle nasıl amel eyledin, yani ilminle âmil oldun mu?
- Bir de ayrıca şu suâli irad buyuracaktır:

(*Evvellü mâ yüs'elül'abdü yevmel kıyâmeti minen niami en yü-kâlû elem nesah cismûke lem nürevvike bilbâi el bârid*).

Meselâ: Susuzluktan yanan bir kuluma senin elinde buz gibi sular varken ona bu sudan verip suya kandırdın mı?

H İ K Â Y E

Şeyh Ebû'l-Hasan-ül-Nürî bir gün bir cami veya bir mescidde vaaz ediyordu. Hak (C.C.)'nin mizan günü kullarına soracağı sorulardan söz ediyordu. O sırada Şeyh Şibli (K.S.) içeriye girdi, hâtime döndü ve şöyle söyledi:

— Ya şeyh, Hak Teâlâ pek çok soru soracak diye halkı korkutma! Hudâ-yı Lemyezâl pek fazla soru sormayacaktır, hemen şu iki soru soracaktır:

«Ya kulum, ben seninle idim, ya sen kiminle idin?» diyecektir.

Şeyh Ebû'l-Hasan-ül-Nürî'nin aklı başından gitti kürsüden yere düştü. Aklı başına geldiğinde Cenâb-ı Hak'ın kendisine şöyle bir sual irad buyuracağını anladı ki o soru aşağıdaki şu âyet-i kerimede mündemiçtir:

(*Mâ garrake birabbikel kerim*). Yani:

— Sen niye gururlanarak Hak (C.C.)'a itaat kılmadın? diyecektir.

Hız. Ali Kerremallahü Veche bu âyet-i kerimeyi sık sık okur ve sonra şöyle derdi:

— Ya Rabbi! Ben isyanımın bu kadar büyük ve azâb-ı azim olduğunu bilememiştim.

Siddik-ı Ekber (R.A.) ise şöyle buyuracaktır:

— (*Gurreni keremike*), yani senin keremine ve lütuf hazinelerinin sonsuzluğuna güvenerek bu günâhı işledim.

Hâle uygun şu beyit ne kadar düşündürücüdür:

(Cürm işleyeyim yüz sene öğrenmek için,
Afvın mı, günahım mı büyüktür ya Rab).

Havassı :

Hak Teâlâ bu âyet-i kerimenin vefk'inin hâmiline yani üzerinde tayıcı ile bu âyet ve vefk'i biteviye bakana tüm zamanlarını ferah kılar, gönlünü küşâde edip GAFFÂR sıfatı tecelli ederek ayıplarını örtücü olur. Bundan başka gayb âleminde haberler ihsân bu yurur. Düşmanlarını zelil eder, başına gelecek kaza ve belâları def eder. Müvekkel Melekler yardımcısı olur. Tüm zaruretlerden kurtulur, Yûnus (A.S.) gibi bu yüce nebinin mazhariyetinden bir nebesine mâlik olmuş olur.

Ayrıca bu vefk'in hâssalarındandır ki, bir yitiğini bulmak isterse vefk'in berekâtiyle bu dileği yerine gelir. Eğer sen hazineler sana mâ'lûm olsun istiyorsan bu vefk'i ayın ilk cuma gecesinin üçte ikisi son bulduğu sıralarda vefk'i yedi çeşmenin suyundan aldığın su ile ıslattıktan sonra buna safran ve gül suyu da ilâve edip beyaz bir şîşeye yazdığın vefk'i koymalısın. Define veya hazinenin bulunduğunu tahmin ettiğin yere doğru bu mübarek sudan saçmalısın. Senin gibi her kim bu minval üzere hareket edip iki rek'at namaz kılarak istihare gibi uykunun seçkin bir bölümü olan sinede bulunduğun takdirde bir muhbir gelerek sana hem kaybettiğin şeyin yerini, hem de definenin bulunduğu mahalli elinle koymuşsun gibi sana gösterir.

Eğer bir kimse kaçan bir hizmetkârının veya câriyesinin yerini bulmak istiyorsa yukarıdaki minval üzere hareket ettiği takdirde muhbir kendisine bu yeri ayan beyan gösterir. Ancak vefk'in orta yerine dilek sahibinin adını ve anasının adını yazmayı unutmamak lâzımdır. Hiç kuşkun olmasın ki derhal bu dilek yerine gelmiş olur (*).

(*) Yukarda câriye bahsine temas edilmişken hem aşk-ı mecâziyi, hem de aşağıdaki beyit delâletiyle varılan aşk-ı hakikiyi dile getiren bir câriye hikâyesini okurlarımıza anlatacağız. Aşk-ı mecâziden aşk-ı sübhaniliğe varılan yolu kinâyeli bir şekilde ifade eden beyit şudur:

«Ger mecâzi ise de aşkı ko dursun dilde,
Kays Leylâ diyerek bulmadı mı Mevlâ'yı».

HİKÂYE: Gönül eri Allah'ın sevgili kullarından birisi bir gün herhangi bir sebeple beşeriyetine mağlûp olarak câriyesini mezada çıkararak satmıştı. Ancak satıştan sonra büyük bir pişmanlık duyarak câriyeye tekrar kavuşması için Cenâb-ı Hak'tan muttasıl niyâzda bulunmuştu. Böyle uykusuz geçen gecenin sabahında daha gün ağarırken kapı çalınmış, câriyeyle beraber sattığı adam gelmiş ve o gönül eri şahsa şöyle hitap etmiş:

İşbu şekil ihzar-ı gaip etmeye,
Dâvet-i ervah eden şağillere,
Münasiptir bu şekli-i muteber,

Halkı ya bir şahsa talip etmeye,
Dahi seccâde nişin kâmillere,
Celb-i cem için eyâ sahîp hüner.

وَالْأَرْضُ مَرْغَبٌ	لَهُ	وَالْأَرْضُ مَرْغَبٌ	لَهُ	وَالْأَرْضُ مَرْغَبٌ	لَهُ
٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩
٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩
٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩
٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩	٢٩

Şekil: 34

— Ya hazret! Cârîyenî geri al; verdiğim parayı da tamamen sana heşâl ettim; geri almayacağım, çünkü dün gece rû'yamda İki Cihan Serveri (S.A.V.) Efendimizi gördüm, bana şöyle buyurdu:

«— Bak bu köşk senin cennette mekânın olacaktır. Şu şartla ki; satın aldığın cârîyeyi ve verdiğin parayı da hibe edeceksin. Çünkü bu cârîyenin sahibi benim velîlerimdenidir», diyerek o yüce velînin ayaklarına kapanıp ayrılp gitmiştir. Aşağıdaki beyit bu hikâyenin ledünniyatını da seyr-i sülûk erbabına ne güzel ifade buyurur:

Tig-i ta'n etme mecnûna havâle bilmiş ol,
Zahidâ cezb-ü Hüdâ'dır aşk-ı Leylâ'dan garaz.

(M.Y.)

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN YİRMİ BEŞİNCİ HÂSSASIDIR

وَايَةُ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَوْتَةُ
أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَنُيَا كُلُّوْنَ ۝٣٢

(Ve âyetün lehümül ardul meytetü ahyeynâhâ ve ahracnâ min-hâ habben feminhü ye'külüne.)

— Hem ölü (kurumuş) arz, (kudretimize ve ölüleri dirilttiğimize delâlet eden) bir âlâmettir onlara. Biz ona (yağmur sebebiyle) hayat verdik; ondan daneier çıkardık da ondan yiyip duruyorlar.

Tefsiri :

Hem bir âyet, yani Allahü Teâlâ'nın kudretinin kemâline ve ölüleri diriltileceğine açık bir delil ve âlâmettir. Onlara, o gafilere ve münkirlere o ölü arz -Arz, toprak, malûm ki câmidir, hattâ sûre-i «Hicir» de bu mevzuya temas buyurulduğu üzere sönmüş bir ateş halinde hayat ile tamamen zıd bir mahiyette ölüdür. Hele bir öğle sıcakında Arabistan çölünün manzarası düşünülürse onun hayattan ne kadar uzak olduğu görülür. Diğer tabiata kalsa idi o ölü arzda bir ot bile bitmezdi. Fakat (Ahyeynâhâ) biz ona hayat verdik, onda hayat yarattık, nebâti, hayvânî uzviyyetlerle dirilik, şenlik vücuda getirdik. Hayatın iptida bir hüceyreden başladığını göstererek buyuruluyor ki:

(Ve ahracnâ minha habben) ve ondan, yani Arz'dan bir dane çıkardık. Bu haysiyyetle bir habbe, hayatın ilk başlangıcı olan bir hüceyre (cellule) demektir. Tabiat ilimleri noktasından iş ele alınacak olursa Arz'ın anâsırından bir hayat hüceyresinin tekevvünü, bir habbenin çıkması tabii değildir. Tohumuz bir hayat hüceyresi tabii olarak teşekkül edemez. Filvaki, bir nâkısın kendiliğinden bir zâid oluvermesi akla da muvafık gelmez. Bununla beraber Arz'da hayat emri vaki' olduğu için yine tabiat âlimleri derler ki: Fakat bi-dâyette ilk tohumun, ilk hüceyrenin gayri tabii olarak vücuda gelmiş olduğunu itiraf etmek zaruridir.

İşte bu nokta doğrudan doğruya tabiatler üzerinde hâkim olan Hâlik Teâlâ'nın ölülere hayat veren kudret-i Rabbaniyyesini gösterir. Bunun bir istifa olduğunu söylemek de aynı mânâyı isbat et-

mektedir. Çünkü ıstıfanın her mertebesi tabiatın fevkinde bir tekemmül arzeder. (Sûre-i «En'âm»a bak) bu suretle ölü arza hayat-ı nebâtiden başlayan bir hayat verip ondan habbeler çıkarıldığı ve böyle tek hüceyrelere başlayan bu hayatın insan hayatına doğru terbiye ve tekemmül ettirildiği lâtif bir imtihan tarzında belâğ bir i'caz ile ihtar olunarak buyuruluyor ki: Ondan bir habbe kıldık da (Feminhû ye'külûne) şimdi ondan yiyorlar. Belli ki bu şöyle demektir: O insanları dahi yarattık da o danelerden yiyip duruyorlar. Sonra onların terkibi ve terakkisiyle bilhassa insan hayatının mükemmelleştirilip devamına inayet buyurulduğu bir sonraki âyet-i kerimenin tefsirinde gelecektir.

Hak (C.C.) mahv-ü helâk ettiği şehir halkının kıssasını anlattı ki sonradan gelecekler bundan ibret almış olsunlar. Ve yüce Mevlâ'nın birliğini ikrar eylesinler.

Bu âyet-i kerime Hak Teâlâ'nın birliğinin delilidir.

Havassı :

Birinci olarak bu âyet-i kerimeyi gül suyu ile yıkayıp o mübarek suyu çorak araziye ve verimsiz tarla ve bostana serpecek veya saçacak olur isen görülmemiş bet-bereket hâsıl olur. Ayrıca bu âyetin ve vefkinin sahibi bir mahbusun bulunduğu hapishanenin duvarına mübârek elini sürse ondaki mahbuslar içinde haksız olarak yatan kader cilvesinin kurbanları varsa o zaman bunlar halâs bulurlar.

(Unutmamak gerekir ki haksız yatan bir mahpus için ehl-i irfan kinâyeli olarak kendisinin mazhar-ı Yûsuf'ta tecelli ettiğine kani olur ve sık sık bu nitelikteki mahpeshanelere makam-ı Yûsuf alâk olur ki, zaten bihakkın kader kurbanları işte bu gibi mazlumlardır. Yoksa katlin şeniini irtikâp eden veya ırz düşmanları için mazlum ta'birinin kullanılması bu tabire mâsâdâk olmaz).

Mertebe-i hakikatta bunun Hallâc-ı Mansûr ile alâkalı şu kıssasını yazarak sayfalarımızı süslemeden geçemeyeceğiz.

HALLÂC-İ MANSÛR'UN KISSASI

Hallâc-ı Mansûr'u berdar etmek üzere bir mahbese atmışlar, bir de bakmışlar ki Hallâc mahbeste yoktur. Hikmetini sual ettikte dö-nüp gelen Hallâc-ı Mansûr:

— Bugün ben Zât-ı Kibriyâ'yı ziyarette gittim, der. Ertesi günü hapishane tümü ile ortada yoktur. Yine bulup sordukları yüce Velî:

— Zât-ı Ulûhiyyet beni ziyarete gelmişti. Onun için hapishane yüce Mevlâ'yı karşılamak üzere gayp ellerine doğru yürümüşü, cevabını verir.

Üçüncü günü ise ziyaretler son bulmuş olup bakarlar ki hem hapishane, hem de yüce velî Hallâc-ı Mansûr, bulunduğu yerde durmaktadır.

Buna müşabih bir hikaye daha vardır ki, İbrahim Edhem (K.S.) ile Hz. Adviye arasında cereyan etmiştir. Hemen istitraten şunu arz edelim ki Hz. Rabia son devirlerinde durmadan Kâbe'ye şöyle hitap edermiş:

— Ya Kâbe! Ben taş ve topraktanım, sen ise tuğla ve kerpiç-tensin, ben seni değil, Kâbe'nin Mevlâsını arıyorum. İşte bu son devrelerinde bir gün İbrahim Edhem Hâzretleri Kâbe'yi ziyarete gider. Bakar ki Kâbe yerinde yoktur. Sebebini lûtfetmesini yüce Mevlâ'dan istifsar eyledikte:

«Ya İbrahim Edhem, Kâbe kendisini ziyarete gelmekte olan Rabiâtü'l-Adviye'yi karşılamaya gitmiştir» buyurmuştur.

Bu âyet-i şerifeyi okuyan kimseye Hak (C.C.) yerden biten tüm bitkilerin sayısı kadar sayılamıyacak çoklukta sevap ihsan buyurur. Bu sevaba ermenin bir başka yolu da bir aç doyurmak ve onun çıplak vücudunu donatmaktır.

Subhu perşembe de bu şekli yazıp, Kimselerden ana derman bulmasa.
Bir hatunun oğlu kız olsa, Guslü kılsın suya bırakıp ezip.
Hem bu sudan kana kana içsin ol, Bâdehü helâline bulsun vusul.
Bir oğul kıla Hüdâ anu ata, Munis-i mukbil olavü bi hatâ.

١٨٠	١٨١	١٨٢	١٨٣
١٨٤	١٨٥	١٨٦	١٨٧
١٨٨	١٨٩	١٩٠	١٩١
١٩٢	١٩٣	١٩٤	١٩٥

Şekil: 35

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN YİRMİ ALTINCI HÂSSASIDIR

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ۝
لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ۝

(Ve ce'alnâ fihâ cennâtın min nahîlin ve a'nabin ve feccernâ fihâ minel'uyûni).

(Liye'külû min semerihî vemâ amilethû eydihim efelâ yeşkürûne).

— Biz o arzda hurmalıklardan, üzüm bağlarından çeşitli bahçeler yaptık; iclerinde gözeler kaydattık (nehirler akıttık).

— (Bu sayılanların her birinin) mahsulünden ve kendi ellerinin yetiştirdiklerinden yesinler diye... Hâlâ şükretmeyecekler mi?

Tefsiri :

Hem onda: O arzda cennetler yaptık, O tek hücreli hayatı üretip terkiib ve te'lif ederek birbirine girmiş dilber, dilnişin bağlar husûle getirdik; hurmalıklar ve üzümlikler neler ki, bunlar nebati hayatın en mükemmel şekli ve insan zevklerinin en tatlı menbâlarıdır. Ve onda yine arzda yahut o cennetler içinde kaynaklardan çaylar, pınarlar akıttık ki onun mahsulünden, Allah'ın verdiği meyvesinden, hasılatından ve ellerinin yaptığı sırası, pekmezi ve teferruatı gibi ma'lûmatından yesinler, menfaatlanıyorlar diye. Onu onların elleri yapmadı, yani o bağlara bakmaları ve suyu, çapası gibi işlerine çalışmaları iktiza ederse de menfaatlanacakları mahsul onların sun'u değil, Allah'ın vergisidir.

Hâlâ şükretmeyecekler mi? Şirk ve küfrandan vaz geçip tevhid ü iman ile ibadet ve kulluk etmeyecekler mi?

Abdülkadir-i Geylânî (K.S.) Fütuhu'l-Gayb'de der ki: Şükür ya lisan veya kalb veya cevarih ile olur:

Lisan ile şükür, ni'metin Allahü Teâlâ'dan olduğunu itiraf ve halka izafeti terk eylemektir. Ne kendine, ne havl ü kuvvetine ve kesbine, ne de senin gayrından ellerinde cereyan edenlerin hiç birine isnad etmemek, çünkü sen de, onlar da hep o ni'met için esbab, alât ve edevatsınızdır. Onu kismet eden, gönderen, icad eden, onunla meşgul eyleyen, müsebbib olan Allah azze ve celldir. Kasım O, mut'iy O, mücid O'dur. Şükre ehakk olan O'dur. Hediyeği getiren uşağa bakılmaz, gönderen efendiye bakılır. Zâhire, sebebe bakıp da ilmi ve marifeti ondan ilerisine geçmeyen cahildir, nâkıstır, akıllı kısıdır. Çünkü akıllı kimseye âkil denilmesi âkıbeti görmesi itibariyledir.

Kalb ile şükür: Sende olan ni'metlerin hepsi zâhirde ve bâtında hareket ve sekenâtındaki menfaatların, lezzetlerin cümlesi başkasından değil, ancak Allah'dan olduğuna itikad-ı daimle sağlam bağlanmaktadır ki lisanınla şükürün, kalbindeki şükürün tercümanı olur.

Cevarihle şükre gelince: Bütün âzalarını Allahü Teâlâ'nın tâatında tahrik ve isti'mal eylemektir. O halde Allah'dan i'raz bulunan herhangi bir hususta halktan hiç birine icabot etmemek lâzım gelir ki, nefsi hevâyâ, irâdeye, emâniye ve sair halka şâmilidir. Allah'a taatı asıl ve metbu' ve masivasını ferî' ve tâbi' kılmak gibi ki başka türlü yaparsan cebbar olursun.

(Yef'alullahü mâ yeşâü ve yahkümü mâ yüridü).

— O yüce Mevlâ ki ne işlerse onu yapar. Ne dilerse hüküm O'nundur. Veziri ve ortağı yoktur.

(Ve hüvel vâhidül kahhâr)dır.

Ve hüve fi küllü şey'in lehü âyetin'dir. Yani:

— Âlemdede ne varsa O'nun birliğinin delilidir. Ve yine herşey O'nun naziri bulunmaz vâhid ve âlemlerin yaratıcısı olduğunu gösterir (*).

(*) Evvelâ bu bahse taallük eden yukardaki Arapça beyiti alalım, sonra tercümesini yapmağa çalışalım. (Vefi külli şey'in ve hüve âyetün - Tedillü alâ ennehül vâhid). Anlamı şudur ki: — Her şey O'nun tek olduğunu, benzer ve şeriki olmadığını isbatlayan âyetlerdir, demektir.

İsmail Fennî Merhum Maddiyyun Mezhebi'nin İzmihlâli adlı şâheserinde (Lui Buhner) ismindeki inatçı, kâfir ve menfûr müşrikin Hak (C.C.)'yu inkârına karşılık ikna edici deliller gösterirken bu şiirde de şu sırâ temas buyurmuştur: «Nasıl deve izleri o yoldan bir deve katarının geçmiş olduğuna delil ise, âlemdede görülen bunca hisap akıl, mantık ve intizam onun âkil bir

İki Cihan Serveri (S.A.V.) Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

(*Feizâ reeytümürrebû fezkürünnüşûre mâ eşbeherrebû binnüşûr*).

Ma'nâ-yı münifi şudur ki:

— Aklınız varsa bahar faslını görünüz ve kıyâmet gününü yâd kılınız. Bahar günü kıyâmeti nasıl hatırlatır. Şu vechile ki, yer altındaki bitkiler bahar faslında zuhura gelir. Kıyâmet gününde de yer altındaki ölümler ve hazineler yer yüzüne çıkar.

(*Ve ahracetül ardu eskâlehâ*).

İKİNCİ vechi dahi budur ki, bahar faslında bazıları rahatta, bazıları ise zahmete düçar olur. Kıyâmette dahi bazıları cennet ehli, bazıları ise cehennem azabına düçar olup nâr ehlinden olurlar.

ÜÇÜNCÜ benzerlik ise şudur ki: Baharda kışın aksine tâze ve tufanda sebzeler yetişir amma dünyada nefis-i emmâresine uyup

yaratıcısı bulunduğuna delildir. Muhasip olmayan bir yerde hesap da olamaz. Nerede bir hesap varsa orada da bu hesabı yapan bir muhasip mevcut demektir.

Yine İsmail Fenni Üstadımız, aynı eserde illet-i tabîyye bahsinde (Lûi Buhner) müşrikine cevap verirken şöyle demektedir:

«Âlemin yaratıcısı olarak yalnız bir ilk illetin (illet-i ulâ'nın) var olması kafi değildir. Açıkarsak illet-i ulâ ve illet-i felle ve illet-i muharrikenin, yani her şeyin zincirlemenin sonunda bir illeti, yani yaratıcısı ve her hareket eden cismin hareket etmeyen ve bütün varlıkları harekete geçiren bir şeyin mevcudiyeti dünyada ve tüm âlemlerdeki hesap ve intizamı izâha yeterli değildir. Bir illet-i galyenin de mevcut olması şarttır. Yâni kâinatın bir yaratıcısı bulunmakla iş bitmiş olmaz. Bu yaratıcının Hakim, Âkil ve şuur sahibi bir varlık olması mutlaka bu ilk illetin bizim iman ettiğimiz Allahü Zülcelâl bulunması gerekir ki ancak o zaman âlemdaki bunca nizam ve intizam izah olunabilsin.

Nitekim (Newton) ne güzel söylemiştir: «Ya bu yıldızlar, ay ve güneş, hare eden akli hesap ve hikmet sahibi bir hakim-i mutlak vardır, yahut bunların herbiri birer seçkin mühendislerdir. Eğer gözü nazara alırsak bunu yaratan kudretin rüyâyet kanunlarını bilmese yaptığı gözün görme kabiliyetini iktisap edemeyeceği âşikârdır. Tenâsül uzuvları hakkında da durum aynıdır. İlet-i galyeyi hiçbir şeye kuşku bırakmayacak şekilde açıklayacak düstur şudur: Malûlda bulunan yetenek, illette de mutlaka fazlasıyla bulunmak gerekir. Halbuki tabiata baktığımız zaman tabiatın şuarsuz ve vicdandan bihaber olduğunu görüyoruz. Amma bizde vicdan var, şuur var; öyle ise birer malûl olan bizlerin yaratıcısı bu şuarsuz kör tabiat olamaz. Bu itibarla Hâlık-ı Kâinat'ın Allahü Zülcelâl olmasında zaruret vardır. Ruhaniyyûndan olan (De-kart) ve (Emenüel Kant) gibi filozoflar bu fikirdedirler. Ve Allah (C.C.)'ın varlığına kâildirler» (M.Y.).

harama eğilim gösterenler kıyâmet gününde azâba müstehak olurlar.

DÖRDÜNCÜ benzeyiş şudur ki: Rençberler tohum saçarken dünyada zahmet çeker. Bunun gibi dünyada yine nice taat ve ibadet ehli vardır ki gündüz oruç tutup gece namazla kaim olurlar, amma bunlardan bazıları maazallah benlik girdabına düşerse ettikleri ibadet heba olur gider.

BEŞİNCİ benzeyiş şudur ki: Bahar faslında su kenarlarında dost dostu ile sohbet ettiği gibi cennet ehli de birbiri ile naz u naîm içinde cennet zevklerini çıkarırlar.

ALTINCI benzeyiş ise, baharda bazen şehir yelleri, bazen de kuzey rüzgârları eser. Kimine fayda, kimine de zarar verir. Kıyâmet gününde de bazısına mutluluk veren mânevî şehir rüzgârları, lâtif bir sûrette iman ehlinin yüzlerini okşarken, bazen de şekâvet yelleri eser.

YEDİNCİ benzeyiş şudur: Bazı ağaçlar kışın hiç hayat eseri gösteremeyecek bir şekilde kuruduğu için baharda bile yeşeremez, yapraksız kalır. Kıyâmette de âbid ve sâlikler emellerinin tâclarıyla benzerken bazıları dünyada kebâir işleyerek ibadet ve kulluk ağacını büsbütün kuruttuklarından, kulluk meyvelerinden yoksun çırpıplak kalıp âleme rûsvay olurlar.

SEKİZİNCİ benzeyiş ise şudur ki: Bahar mevsiminde vaktiyle ekin ekmevenler pişman olurlar.

DOKUZUNCUSU da şudur ki: Dünyada herkes ektiğini biçtiği gibi میزان gününde de hayır eken sevap, şer eken günahının keffâretini öder. (*Eddünya mezraatül âhireh*) yani dünya, âhiretin tarlasıdır.

ONUNCUSU da şudur ki: Baharda yeryüzünde türlü türlü renkte çiçekler açtığı gibi, kıyâmette dahi ihlâs ve yakın, rıza ve tevekkül ve buna mukabil küfür, nifak, şirk, zakkum ve ısırgan otları biter.

Havassı :

Bu âyetin vefkinin şekline ve o âyet-i celilede gözlerini ayırmaksızın biteviye bakan kimseye veya üzerinde taşıyana, bu sûre-i muazzamanın okuyucusuna, öyle bir mutluluk erişir ki her muradı kolaylıkla hâsıl olur. İyi huylarla sıfatlanır. Bu lâtif şekli güneş do-

garken bir su içine ezip koyan ve iki günde bir bu mübârek sudan içen kimse bu süre ile de anlattığımız şekilde meşgul olursa kırk gün tamam olmadan ona öyle gayb ve izzet kapıları açılır ki herkesin parmağı ağzında kalır. Yine öyle olağanüstü haller zuhur eder ki kendisi dahi hayran ve şaşkınlık içinde kalır. Kalb inceliğine sahip olup gözleri bütün insanlara karşı merhamet hissi ifade eden gözyaşlarıyla dolar. Onun güzel sözlerini işitenler mutlaka duyulanır, hayvanat dahi onunla arkadaşlık etmeden hoşlanır (*). Kuş-

Yukarıda bahsi geçen insan sıfatıyla sıfatlanan, hayvaniyetten uzaklaşıp kalbi bütün yaradılmışlara karşı rikkatla dolu olan bir kimsenin tüm canlılara karşı merhamet hissiyle mütehalhi olması sonucu hayvanlar ve kuşlar kendisinden ayrılmaz olurlar. Çünkü ondan kendilerine bir fenalık gelmeyeceğini bilirler. Seyr-i sülûk erbabının ma'lûmudur ki halvet ve erbain'de şartlardan birisi de hayvan eti yemeyip tam bir riyâzat ve perhîz üzere olmaktır. Tuyûrun bu gibi azizlerin çevresinde uçmalarının hikmetini dile getiren Fuzulî'ye ait şu beyitler ne kadar güzeldir. Bunu Kays'ın dilinden söylemektedir:

«Ulu kuşlar yuva yaptı başımda,
Ben Mevlâ'yı görür oldum düşümdü.
Yürü Leylâ durma benim karşımda,
Yürü Leylâ ki ben Mevlâ'yı buldum.
Leylâ Leylâ derken Allah'ı buldum».

Nitekim aşağıdaki kıssa konumuzla ilgisi itibariyle çok ibret vericidir.

Bir gün Hasanû'l-Basri (R.A.) ile Rabia Hatun' arasında şöyle bir muhavere geçer:

Hasanû'l-Basri Hazretleri uzaktan gelirken bir de bakar ki Hz. Rabia'nın etrafına geyikler toplanmış, onunla ünsiyet ve arkadaşlık etmektedirler. Garibi şudur ki tam Hasanû'l-Basri Hazretleri Hz. Rabia'nın yanına yaklaştığı zaman bütün geyikler kaçarlar. Hayretle kendisi Hz. Rabia'ya şöyle sorar:

— Ya Rabia! Bu seninle ünsiyet eden geyikler acaba beni görünce neden kaçırlar?

Bu soruya Hz. Rabia şöyle bir soruyla cevap verir:

— Ya Hasanû'l-Basri, sen bugün ne yedin? Koca Sultan cevaben:

— Fazla bir şey yemedim, yalnız geyik yağı ile kızarmış bir parça ekmek yedim, deyince Rabia Hatun cevaben:

— Başka ne sebep arıyorsun, işte bu hayvancıklar kanına giren birisi ile ünsiyet etmemek için dağınıp gittiler, demistir. Ancak bu vesileyle şuna işaret edelim ki, Hz. Rabia hakkında Ömer Rıza Doğrul'dan başlayarak eser veren herkes Hasanû'l-Basri Hazretleri ile Rabia Hatun'un aynı asırda yaşamadığını fakat bütün kıssalarda da ikisi arasında pek çok muhaveratın nakledildiğine hem dikkati çekmekte, hem de buna hayret etmektedirler. Bizce bu muasırılık beşerî zaman muasırılığı olmayıp mânevî muasırılıktır. Nitekim Üveysilik sırrına eren bütün velîler hakkında bu değişmez kalde geçerlidir. Misal ararsanız Abdülhâlık-ı Gücdüvânî (R.A.) ile Hz. Şâh Muhammed Nakşibend Efendimiz, zaman ölçülerinde muasır olmadıkları halde her an beraber olmuşlar ve yüce şâh seyr-i sülûkunu Abdülhâlık-ı Gücdüvânî Hazretleri'nden tekmil bu-

lar çoğu zaman üzerinde uçarlar. Yahya (A.S.) meşrebinin bir nebzesi onda da tecelli eder.

İş budur ol şekli-i zibâ ve ecel,
Kim havâssına anın ermez emel.
Gaşy olur idrak-i küllinde ukûl,
Şemmesin duyanlar olur bi bedel.

وَجَعَلْنَا	فِيهَا جَنَّاتٍ	وَأَعْنَابَ	وَفَجْرًا	مِّنَ النَّخِيلِ	وَالزَّيْتُونَ	لِبَاطِلٍ	وَمَا عَلَّمْنَاهُ
٧٨١	٥٥١	١٦١	١٢٩٣	٩٢٣	٢٥٨	٤٣٧	
٩٤٧	٢٥٩	٢٢٨	١٨٤	٥٥٤	١٦٤	١٣٥٤	
٥٥٣	١٦٣	١٢٥٥	٩٢٨	٢٥٣	٤٢٩	٧٨٣	
٢٥٤	٢٢٢	٧٨٤	٥٥٤	١٦٤	١٣٥٦	٩٢٩	
١٦٥	١٣٥٧	٩٢٠	٢٥٥	٤٢٤	٧٧٨	٥٥٥	
٤٢٥	٧٧٩	٥٤٩	١٦٦	١٣٥٨	٩٣١	٢٥٦	

Şekil: 36

yurdıkları gibi zıkr-ı hafî denilen ve Nakşî Tarikatı'na has olan tariki de ondan öğrenmişlerdir. Ve şu ledün sırrı bundan tecelli etmiştir.

«Mir'at-ı mukabildeki sûret gibi hamûş,
Dilden dile menkul olur esrar-ı Muhammed».

Bu sebebledir ki Marifetnâme sahibi İbrahim Hakkı Erzurumî Hazretleri Tarikat-ı Nakşibendiyye meşâyihini efdal tutmuştur (M.Y.).

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN YİRMİ YEDİNCİ HÂSSASIDIR

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُبْتِ الْأَرْضُ
وَمِنْ نَفْسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

(Sübhânellezi halâkal ezvâce kullehâ mimmâ tünbitül'ardu ve min enfüsihim ve mimmâ lâ ya'lemune).

— Arzın bitirdiklerinden, kendi evlâdlarından ve daha bilmeyecekleri şeylerden, bütün (erkek ve dişi türlerden ibaret) çiftleri yaratan Allah çok yücedir.

Tefsiri :

Sübhân, tesbihin âlemidir. Bununla beraber büyük taaccüb makamında da kullanılır, tesbih de tenzihin aksâsıdır, yani herhangi bir lekeden, yaraşsızlıktan itikatta, kavilde, fiilde son derece tenzihdir. Bu suretle tesbihin burada böyle istinaf ile sevki ne güzeldir!

EVVELÂ. Bu bir taraftan şükretmeyenleri tevbih, bir taraftan şükredecekleri, şükürün başı kemâli tenzih ile tevhid olduğunu gösterilmiştir.

İKİNCİSİ: Sıla mevkiinde zikrolunan âsar-ı kudretin ehemmiyetini iş'ar ile şükürün âsar-ı kudretin ehemmiyetini iş'ar ile şükürün esbab-ı mucibesini ziyadesiyle te'kidir.

ÜÇÜNCÜSÜ: Eşleri yaradanın eşsizliği, şerik ve nazirden münezzehe birliğini isbat eden belîğ bir san'at-ı uygunluk vardır. Tesbih o yaradana, yahud ne münezzehe sübhândır o yaradan ki: Bütün o çiftlerin hepsini yarattı.

Ezvac: Zevcin cem'idir. Zevc çift ve eş demektir ki, Ragıb'ın beyanı vechile iki karının her birine de ve bir diğerine mümasil veya zıddolarak alâkadar olan her şeye de denir. Bu itibarla âlemdaki şeylerin hepsi bir zıddı veya ona benzeyen herhangi bir terkib ve tekabülü bulunmak haysiyetiyle çifttirler. Meselâ cisim ve ruh, madde kuvvet, cevher araz, nefis âfâk, Arz ve Semâ, zumlet ve nur, Dünya ve Âhîret gibi. Elektrik bile müsbet ve menfi olmak üzere ikiye ayrılır. O halde (*Halekal'ezvac*) demek bütün enva' ve esnafile âlemi halk etti demeye müsaavidir. Ancak burada asıl sevk, bütün âlemin halkını anlatmak değil, bir şerik ve nazırı bulunan bütün eşlerin, bütün çiftlerin mahlûk olduğunu ve binaenaleyh mahlûkun Hâlik'a eş olamayacağını anlatarak Hâlik'ın nezahet ve vâdaniyetini isbat etmektir. Bundan başka ezvac ta'bir olunmasında diğer bir nükte daha vardır ki beşer hayatı için evvelki ni'metlerden daha ziyade ehemmiyeti haiz olan izdivac ni'metinin halkına işaret ile şükre heyecanı ifade eder. Nitekim; o çiftleri ki arzın bitirdiklerinden envai nebatat ve eşcar ve kendi nefislerinden erkek ve dişi ve daha bilemiyecekleri şeylerden ki ne göz görmüş, n kulak işitmiş, ne de bir beşerin hatırına gelmiştir.

(*Vahtilâfi elsinetiküm elvâniküm*). Örnek vermek gerekirse şöyle dememiz mümkündür ki cennet ve cehennem çift yaratılmıştır, dünya ve âhîret çifttir, canla ten çifttir, sıhhatla maraz çifttir, akıl ve nefis çifttir, geceyle gündüz çifttir, Âdem (A.S.) ile Havva çifttir, tek olan bir şey vardır, o da âlemlerin yüce yaratıcısıdır. Doğmak ve doğurulmaktan münezzehtir. Bir benzeri ve ortağı da yoktur, yani (*Kulhü vallahü ahad Allâhüssamed*)dir. (*Lem yelid velem yüled*)dir (*).

«Atan anan senin varise mihrümâhdır cânâ,

Kı bir bakışta mihre bir başka mâha benzersin».

(Şeyh Galib'in Hüsnü Aşk'ından.)

İki Cihan Serveri'nden rivayet buyurulmuştur ki: Hak (C.C.) öyle mahlûklar yaratmıştır ki zât-ı akdesinden başka kimse bilmez. Garip haberler içinde şöyle yer almıştır ki bildiğimiz veya söy-

(*) Yüce velî Gavsü'l-A'zam'ın Risâletü'l-Gavsiyye'sinde âlemlerin yüce Rabbi, Gavsü'l-A'zam'a şöyle buyurmuştur:

«Benim indimde en makbul kulum odur ki ana ve babası çocuğu ölünce ağlamaz, zira o kulum (*Tehallekû bi ahlâkillah*) sırrına erişmiştir. Yani benim ahlâkımla ahlâklanmıştır. Ahâddır. Doğmuş ve doğurulmuş değildir. Bu sırdan bir nebze kendisinde tecelli eylemiştir.

lenilen (KAF) dağının ardında yetmiş Kaf dağı gibi dağlar vardır. Bu dağların ardında ak bir dağ daha vardır ki ona arz-ı beyza denir. Orada bir mahlûk vardır, dünyada insanoğlu bulunduğunu dahi bilmez. Bunun gibi âdem nesli de onları tanımaz. Bu konuyla ilgili Muhammed (S.A.V.) şöyle buyurmuştur:

«— Mi'râca çıktığım gece Kaf dağının arkasında bir şehir gördüm. İlk defa Âdem neslinden kimseler beni gördükleri zaman Allahü Zülcelâl'e şükrettiler ve yüce Mevlâ'ya hitaben «Ya Rabbi! Sana binlerce hamd ve şükür olsun ki sen bize Muhammed Mustafa'yı (S.A.V.) gösterdin» dediler».

İki Cihan Serveri bundan sonra şöyle buyurmaktadır:

«— Ben onlara şeriatı ta'lim ettim ve kendilerine hangi kavimden olduklarını sorduğunda cevaben:

— Biz Beni İsrâil kavmindeniz. Mûsâ (A.S.) âhirete teşrif buyurduğunda Beni İsrâil arasında çok uyuşmazlık çıktı. Fısk u fücür aldı yürüdü. O kadar ki bir saatlik sürede kırk üç peygamber öldürdüler. Sonra yüz on iki âbid, âlim yüce Mevlâ'nın «yapılmasını» emrettiği emirleri bildirip yapılmaması emrolunan şeyleri beyan ettikleri için, yani emr-i bilmâruf ve nehy-i anilmünker'den bahsettiklerinden dolayı onları dahi yok ettiler. Böylelikle fesat artmaya devam etti. Biz onların arasından kurtulup deniz kenarına vardık, dua ettik. Niyazımız kabul olunarak yer yarıldı altına indik ve bir buçuk sene orada kaldık. Hak (C.C.) bizi orada rızıklandırdı. Sonra bu yere çıkarıldık. Mûsâ (A.S.) cedlerimize şöyle vasiyet kılmıştır ki:

«— Sizlerden herhangi biriniz Muhammed (S.A.V.)'e erişerseniz selâmımı iletip kendisine iman ettiğimi haber veriniz» demişti.

Yüce Mevlâ'ya şükürler olsun ki bizi sana kavuşturdu.

Nebiler Sultanı bilâhare bu sadık kavme oruç, namaz, zekât ile cuma namazını kılınayı öğretti. İki Cihan Serveri şunu müşâhede buyurmuş ki bunların evlerinde kapı yoktur. Sebebinin sordugunda onlar şu cevabı vermişlerdi:

— Kapiya gerek yok, çünkü hiç birimizin diğerine zararımız olmaz. Resûl (S.A.V.) mescidlerinin uzak oluşunun sebebinin sordugunda şu cevabı almışlardır:

«— Mescidin uzak olmasının pek çok sevabı vardır da ondan». Kabirlerinin hemen evlerinin önünde oluş sebebinin ise ölümden

ibret almağa ma'tuf olduğunu beyan etmişlerdir. Aralarında hasta bulunmaz mı sorusuna ise şöyle cevap vermişlerdir:

«— Hastalık günahın keffâretidir. Halbuki biz az günah işleriz. Onun için hastalık bize yaklaşmaz», demişlerdir (*).

Peygamber (S.A.V.) yukarda bahsi geçen mutlu kavme:

«— Siz ekin ekmez misiniz?» sualini irad buyurduktaki:

«— Ekeriz ve ekinlerimizi yüce Mevlâ'ya emanet ederiz. Ekinler kemâle erince de birlikte toplarız» cevabını vermişlerdir.

«— Davarlarınız yok mu?» sualine ise:

«— Yabandadır. İhtiyaç olduğunda getiririz».

Peygamber (S.A.V.) göz bebeklerinin sarı oluşunun sebebinin sordukta şu cevabı vermişlerdi:

«— Ölüm korkusundandır amma bizde ölüm azdır. Belki binde birimiz ölürüz» cevabını verdiler.

Hâle uygun şu şaheser beyitle sayfamızı süslemek isteriz:

Akide rehber iken bir cihan-ı fâniye.

Ölüm deyince ölür faniyân haşyetten.

Sözlerine şunları da eklediler ki:

«— Hak (C.C.)'nin gayb âleminde türlü türlü kulları vardır. Yer, gök, dağları, denizleri, arş ve kürsileri, ay ve güneşleri vardır. Bu âlem o âlemlerin yanında denizden bir katre gibidir» dediler.

Hz. Muhammed (S.A.V.) Efendimizin ashâbından birisi vefat etmişti. İki Cihan Serveri namazını kıldı, cenazesiyle birlikte kabrine vardılar, cenazeyi defnettiler. Hz. Peygamber saadet hanesine avdet buyurduğunda Hz. Âişe (R.A.) mübarek elbisesi ve sarığına ellerini sürdüğünde nemli ve ıslak olduğunu gördü. Ve hayretle Resûl-i Kibriyâ'ya şöyle dedi:

— Ya Resûlallah! Elbiseniz ve sarığınız nemli. Halbuki dışarıda yağmur yok.

(*) Eâzım-ı evliyâullahdan pek çok zâtların biteviye ileri sürdükleri su kelâm-ı kibârî burada zikretmeden geçemeyeceğiz. Son asrın Zülcenâhiyn yani hem bâtın, hem zâhir ilmi kendinde nûmayân insan-ı kâmilî Sultanü'l-Ârifin Burhânü'l-Vasîlin Fahrü'l-millet-i veddin Mahmudü'l-Fahrî (R.A.) şöyle buyurdu:

«— Bu hastalığı kabul edene hiç bir hastalık gelmez. Şüph yoktur ki, bu hastalık diye işaret buyurulan mazhariyyet, seyr-i ilâhîde yol almaktan başka bir şey değildir» (M.Y.).

Bu soruya karşılık Peygamber (S.A.V.) Efendimiz, Âişe -valide-mize gayb tecelli yatından bir sırrı nûmayan kılacak şu suali tevcih buyurdular:

— Ya Âişe, başına örttüğün nedir?

— Ya Resûlallah! Sizin mübarek sarığınızın örtüsünü örtmüş-tüm, cevabını alınca Resûl-i Kibriyâ müşahede buyurdu ki Hazret-i Âişe'nin gözünden perde kalkmış, gayb âleminin yağan rahmetinin esrarına muttali olmuştu. Havâs (*) bilir ki gayb âleminin yağmur ve bulutlariyle fırtınaları vardır, amma görecek göz lâzımdır.

Havassı :

Bu vefkin hâssası şöyledir ki üzerinde taşıyan ve ona biteviye bakanlara bütün melekler itaat üzere olurlar. Her sabah görünüp selâm verirler. Tüm ruhlar kendileriyle konuşurlar. Düşmanlariyle harp veya tartışmaya girerlerse bu vefkin delalet ettiği yetmiş bir rakamının esrarını da üzerinde taşıyan şekli-i lâtifî başlarının uygun bir yerine koyup yetmiş bir kişiye yedişer defa okutup düşman tarafına bu yedi kişi birer avuç toprak atarsa ve bir taraftan sûre-i muazzama olan yâsin-i şerifi okumaya devam ederse sûre tamam olunca hasım tarafına üfürürlerse düşman kesin olarak bozguna uğrar.

**Bu dürür ol şekli kim şerh eyledik,
Katre-i bahr-i havâssın söyledik.
Ta kıyâmet söylensem olmaz tamam,
Ol sebebdan ihtisar ettik tamam.**

(*) Evliyâullah hazeratı, havâs, havâssül havâs ve ahâs olarak seyr-i ilâhîdaki mertebelerine göre üçe ayrılmaktadır. Yukardaki (Havâs bilir ki gayb âleminin de yağmur ve bulutları vardır) cümlesinden anlaşılmaktadır ki bu üç mertebenin ilk merhalesi olan havâs dahi gayb rahmetinden ve onun esrarından haberdardırlar. Esasen aşağıdaki esrar dolu şîr hiçbir şeyin mahiyetinin bu zahiri nazar perdesiyle müşahede olunamayacağını ne güzel göstermektedir.

«Âkıl kemâl-i aklı fehmeylemekte âciz,
Mahiyet-i cününü divâneler de bilmez.
Çeşm-i nedide hâba âyineler de hayran,
Mahiyet-i cemali cânânelerde bilmez».

(M.Y.)

Şekil: 37

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN YİRMİ SEKİZİNCİ HÂSSASIDIR

وَاِنَّهُمْ لَنِسْلُ مِنْهُ النَّارِ فَاذَاهُمْ مُظْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

(Ve âyetün lehümülleylâ neslehu minhünnehâre fe izâhüm muz-limune)

— Gece de (kudretimize delâlet eden) bir alâmettir onlara: Ondandır gündüzü soyar çıkarırız. Bir de bakarlardı ki, karanlığa dalmışlardır.

Tefsiri :

Bir âyet de onlara gecedir. Mekânda tecelli eden kudret-i ilâhiyyeyi ihtardan sonra bununla da zamanda tecelli eden kudret-i Rabbâniyyeye işaret buyuruluyor. Şöyle ki: Ondandır gündüzü yüzeriz. Muhitten ziyanın sıyrılıp sönmesiyle adem-i asliyi ihtar eden karanlığa dalmışlardır. Bu suretle gece yalnız bir inzar âyeti olarak ihtar edilmiş olur. İkinci mânaya göre ise geceden gündüzün yüzülmesi karanlık içinden aydınlığa çıkarılması, yani sabah olmak hâdisesi olmuş oluyor ki bundan ölümlere hayat vermektense nümune olan bir neş'e-i tedbir vardır. Nitekim geceler gebedir denilir. Buna göre yine aynı günün âhiri geceye varacağını göstermiş olur.

Şunu iyi bilin ki, gece elbette gündüzden yeğdir: Gece cennet-ten; gündüz cehennemden nişanedir. Doğru haber şudur ki cennet hem gece, hem gündüz vardır. Nuru gecede topladı, gündüzü aradan ayırdı, cehennemde nur kalmadı. Gecelerin üstünlüğüne delil odur ki (*) tevbe mahallidir, ayıpların örtücüsüdür. Gündüz ise perdelerin yırtıldığı musibetler yeridir.

(Elleylülî lî'lâşıkîne, yâ leyte akvâtenâ tedümü).

(*) Gecelerin ve gece uyanık bulunmanın efdalliyetini gösteren şu şiirdeki güzelliğe bir bakın:

Ve dahi ikinci delil gece ârifler nazargâhıdır. Gündüz ise sofiler nazargâhıdır.

Üçüncü delil İbrahim (A.S.)'in hil'at sarayında nübüvvet hil'atini giydi.

(Felemmâ cenne aleyhilleylülî reâ keykeben kâle hâzâ rabbî felemmâ efele kâle lâ ühıbbül âfilîne).

— Vaktâki İbrahim'in üzerini gece bürüdü, bir yıldız gördü: «— Bu mu benim Rabbim?!» dedi. Derken yıldız bativerince: «— Ben böyle batanları sevmem», dedi. (En'âm: 76)

Ve Yunus (A.S.) tesbih-i zemzeminin gücünü görmelisin ki melekleri bile harekete getirdiğinde gece idi. (Fenâdev fîzzulümâtî).

Müsâ (A.S.) Cebel-i Tûr'da mest olup dağı oynattığı esnada vakti gece idi. (Ve vâ'adnâ müsâ selâsiyne leyleten) (A'râf 142).

Hız. Muhammed Mustafa (S.A.V.) Efendimiz de Kaabe kavseyni ev ednâ makamına eriştiğinde gece idi. (Sübhânellezi esrâ biabdihî leylen minel mescidil harâmî ilel mescidil aksallezi...)

— Her türlü noksanlıktan münezze olan O Allah'dır ki, kulumu (Hz. Muhammed S.A.V.) gece Mescid-i Haram'dan (Mekke'den alıp) o etrafını mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya kadar götürdü. (Esrâ: 1).

Gecede bir saat vardır ki hangi mü'min ol saata uygun gelse Hak (C.C.)'dan her ne hayır dilenirse kabul olunur. Unutmayın gece uyumayıp tefekkürle otursanız hiç şüphesiz sizi Allahü Zülcelâl'e yaklaştırır.

İki cihan serveri (S.A.V.) Efendimiz geceleri namaz kılarırken kıyamda fazla durmaktan ayakları şişerdi. Ashâb-ı kirâm bu hâli görüp:

— Ya Resûlallah, senin geçmiş ve gelecek günahlarının çoktan hesabı görülmüştür..

Buna Resûl-i Kibriyâ daima şu cevabı verirlerdi:

Sakın ey yâr-ı mihmandar uyuma,
Ko hâli gafleti şol kalbe seyret,
Dilersen Hayy-ü Kayyum'un rızasın,
Çü şâh ikbâl-i jerah buldu uşşak,
Edip taziy-i ekkat uşşak nalk,
Gam-ı aşk eylese şol kalb-i meksûr,
Gam-ı aşk olsa mihman koyma tenha,

Gelir dil beytine dildâr uyuma,
Nice zâhîr olur esrar uyuma,
Gece tenha olur zîhar uyuma,
Gözet sen hem de bul dîdar uyuma,
Sen etme zayı ol bidar uyuma,
Gelir tahtına ol Cebbar uyuma,
Onu ver Hakk'ı her ne var uyuma

İbrahim Hakkî'dan

YASİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN YİRMİ DOKUZUNCU HÂSSASIDIR

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ ۚ لَهَا ذَلِكِ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۝

(Veşşemsü tecri limüstekarrin lehâ zâlike takdiyrül aziyzil aliyim).

— Güneş de (bir alâmettir): Kendi mihveri etrafında muayyen bir vakit için hareket ediyor. Bu Aziz, her şeye galip olan, Alim, her şeyi bilen Allah'ın takdiridir.

Tefsiri :

Güneş de bir âyettir. Yâni gece ve gündüzün sebebi gibi görünen Güneş de Allah'ın kudretine bir alâmettir. Kendisi için mukadder bir müstekar içinde cereyan ediyor. Bu cereyanı şemsin yalnız mekânda hareketi diye anlamamalı, mekânî ve zamânî bilcümle âsar ve evzâiyle vücudda tevâlisi mânasına anlamalıdır. Meselâ ziya ve hararet neşri de onun bir cereyanıdır.

BİRİNCİSİ: Güneş kendisi için takdir ve tahsis edilmiş bir istikrar sebebi ile, yâni sabit bir karar, muntazam bir kanun ile cereyan eder. Hesapsız, serseri, kör bir tesadüf ile değil.

İKİNCİSİ: Bir istikrar için, yâni kendi âleminde bir karar ve muvazene husule getirmek hikmet ve gayesiyle, yahut nihayet bir sükûna erip durmak için cereyan ediyor.

ÜÇÜNCÜSÜ: İsm-i zaman olduğuna göre kendine mahsus bir istikrar zamanı için, yani duracağı bir vakte, bir ecel-i müsemmaye kadar cereyan eder ki bu vakit (İzeşşemsü küvviret) vaktidir.

DÖRDÜNCÜSÜ: İsm-i mekân olduğuna göre: Kendine has bir istikrar mahalline mahsus yani, yerinde sabit olarak cereyan eder, mihverinde döner, yahut kendisinin karargâhı olan âlemin menâ-

fii için cereyan eder. Bu ma'nâda vatana hizmet için bir teşvik de vardır. Nihayet birinci (Lâm) ilâ mânasına olmak üzere şu mâna da vardır: Kendisi için bir istikrar noktasına doğru gitmektedir. Tatbiki bir kaç veçhile izâha muhtemel bulunan bu mânaya göre şemsin diğer bir merkeze doğru hareket etmekte bulunduğu da anlaşılabilir.

Nitekim bir hadis-i şerifte de (Müstekarrün hâ tahtü'l-arş): «Şemsin müstakarrı Arşın altındadır» diye vârid olmuştur.

İşte o cereyan-ı acib, o Azizi Alimin takdiridir. Yâni kudretiyle her şeye galip ve hâkim, ilmiyle her şeyi muhit olan ve sana Kur'an'ı indirip sırat-ı müstakıym'ı gösteren Allah'ın takdiri, yâni bütün hudut ve tafsilatını bilip biçmesiyledir. Yoksa ne yaptığı bilmez kör bir tabiatın eseri değil, bizzat kadim bir müessir hiç değildir.

(İzeşşemsü küvviret).

Bâzıları derler ki, müstekarr-ı şems, Arş altında durur. Ebûzer-i Gıfârî (R.A.) şöyle rivayet buyurmuştur:

— Bir gün iki cihan serveri (S.A.V.)'nin yanında idim. Güneş tutuldu. Resûlullah bana şu suâli tevcih buyurdu:

— Ya Ebâ Zerr! Şimdi güneşin nerede olduğunu biliyor musun?

Söyle cevap verdim:

— Onu ancak Allah (C.C.) ile Resûl-i Kibriyâsı bilir.

İki cihan serveri buyurdular ki:

— Güneş şimdi Arş'ın altına varıp secde eder... İzin çıkıncaya kadar böyledir.

(Müstekarrün şemsin) güneş Rahmân'ın secdesinde vazife-i ubûdiyyetini ifa ederken destur olup tekrar devrânî vazifesine başladığı zaman seyyah-ı aşk olup yüce Mevlâ'nın verdiği görevi ifa eder ve meşrıktan doğar. Eğer yer yüzünde günah çok, isyan, fisk u fücür zâhir ise insanlar Emr-i bilma'ruf ve nehy-i anilmünkerden uzaklaşmış iseler şemsin arş altındaki secde süresi uzar; bâzı bu süre bir gecelik zaman kadar sürer. Güneş bu bağlanıştaki hikmeti anlıyarak bu defa ilâhî müsaadenin çıkmasını istirham mahiyetinde yanına ay'ı alarak birlikte secdeye kapanırlar. Üç gece kadar bu süre devam eder. Bu secdeleri ve niteliklerini ancak ârif-i billâhlr bilir, gafiller ondan habersizdir (*).

(*) Dikkat buyurulacak olursa gaflet ehli yukarıya aldığımız güneş ve ay'ın doğuş ve batışı ile şems'in arşın altındaki secdelerini zâhir ile ıyrum-layarak bugünün Astronomi ilmine aykırı gibi görebilirler. Bilmezler ki o doğuş ve batış eşya-yı kemâhiye (olduğu gibi görenler) içindir.

Müctehidler, burada maksut olan âlim-i billâhlardır, demişlerdir.

(Benim ilmim katında müctehitler âciz oldular,
Veli ilm-i ilâhinin deli divânesiyyem ben).

Uyanıp abdest alarak ubüdiyyet vazifelerini yerine getirmek örneğin: Sabah namazını edâ etmek isterler. Fakat gök yüzüne baktıklarında görürler ki yıldızlar yerli yerinde durmakta, tulû' emarelerinden hiç birisi zâhir olmamaktadır. Birbirlerine haber verip zârı zârı ağlaşırlar. Yüce Mevlâyâ secdeye varıp niyaz ederler. Eğer üç gecelik bir süre geçmiş güneş ve aya batıdan doğması emir olunmuş ise bu kıyamet alâmetlerindendir. Gittikçe güneş nûrunu kaybedip karanlık bir cisim hâline dönüşür.

Münâdiler: (Ve cümü'aş şemsü vel kamer) diye bağırdıkta âsiler ve kebâir ehli âkıbetlerini görüp ağlaşmaya başlarlar. Ne çare ki (imân-ı ye'si makbûl değildir) ancak tevbe kapıları sâlih kullar için açıktır.

Ay ile güneş günün ortasına vardığı zaman Cebrâil (A.S.) bir kanat darbesi ile onları geri döndürür, batıya yöneltir. Batıda yani mağripde bir kapı yani tevbe kapısı vardır. O kapı kapandığı zaman

(Anadan doğmu gözsüzler kemahî görmez eşyayı,
Sezâi vech-i âldârı ulûlebsar olandan sor...)

Nitekim Mevlîd sahibi Süleyman Çelebi şu açık ârifane beyitiyle eşyanın görünen şekli ile kemâhiye oluşu arasındaki farkı gönül gözü açık olanlara göstermektedir.

«Bir feza oldu o anda rûnema,
Ne mekân var onda ne arzu sema.
Kim ne hâlidir ne mâlî ol mahâl,
Aklü fikretmez o hâli fehm-ü hal».

Garb felâsifesinden Emanüel Kant gibi Ruhaniyyûn'dan olan filozoflar; bizim eşyayı olduğu gibi göremediğimizi, daima onlara renkli bir gözlükle baktığımızı, yani «Numeni» göremeyip sırf «fenomene» göre bildiğimizi beyan ediyor ki bu bilgilerin ışığı altında güneşin arşı Rahmân'ın altında secde kılışı... doğuş ve batışında şaşılacak bir şey olmadığı aşikâr olur. Şu karşımızda duran şey bizim gibi yaratılmış mahlûklar için örneğin bir masa şeklinde görünmektedir amma hüviyyet-i aslıyesinde nedir, nasıldır? bilemiyoruz. İşte «Noumene-phenomene» sırrı arasındaki fark bundan gelmektedir.

İki Cihan Serveri (S.A.V.) Efendimiz Mi'râc'a çıktığında ona öyle bir feza belirlenmiştir ki onda mesâfe ve zaman-mefhumu yoktur. Orda ne yer ve ne de gök mevcut olmadığı gibi ne boş, ne de doludur.

artık tevbe kabûl olunmaz. Bir süre daha ilâhî emirle eskisi gibi güneş meşriktan doğar ise de az zaman sonra kıyamet kopar.

Havassı :

Bu sûre-i muazzamanın okuyucusuna ve bu vefk'in taşıyıcısına bir muallim tarafından öğretilmeden zâhir ve bâtın ilmi aşikâr olur, herhangi bir işe başlamış olsa meramları kısa zamanda hâsıl olur. Hastalıklardan sağlığa kavuşur.

Eğer hasta bir adamın ağrıyan yerine elini koysa hasta şifa bulur, o hastanın eceli gelmiş ise ızdırap çekmeden ruhunu teslim eder. Eğer elini yıkadığı sudan alıp ağrıyan yere masaj yapar gibi sürerse hasta biiznillâh şifa bulur.

Her kim ki olsa bu şekli-i mu'teber,
Mündefi' olusen andan cümle şer.
Âfitâbi devleti dâim anm,
Meşriki izz-ü saadettir doğar.

وَالْقُرْ	حُجَّةٌ	لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ	الْعِلْمُ
حُجَّةٌ	لَهُمْ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ
لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ
لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ
لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ
لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ
لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ
لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ	ذَلِكَ	تَقْدِيرٌ	لَهُمْ

Şekil: 39

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN OTUZUNCU HÂSSASIDIR

وَالْقَمَرَ قَدَرْنَا مُنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ٢٠

(Vel kamera kaddernâhü menâzile hattâ âdekel'urcünil kadîmî).

— Ay'ın da seyrine menziller (miktarlar) takdir ettik. Nihayet kuru-
muş eski hurma dalının yay şeklini almıştır.

Tefsiri :

Kamere gelince ona menzil menzil miktar biçmişizdir. O güneş gibi istikrarlı bir surette cereyan etmez. O'na bir takım menziller ve her menzile göre bir miktar ta'yin etmişizdir. Seyyardır; her gün bir menzile gelir, her menzile göre bir şekilde görünür.

Araplar Ay'ın menzillerini şunlarla saymışlardır: Şertan, bu-tayn, süreyya, deberan, hek'a, hen'a, zira', nesre, terf, cebhe, züpre, sarfe, avva, simak, gafir, zübânâ, iklil, kalb, şevle, neâim, belde, sa'düzzabih, sa'dübûla, sa'düsüd, sa'dül'ahbiye, fer'uddelvil mukad-dem, fer'uddelvil muahhar, reşâ'.

Bunlardan her gece bir menzile konar da istikbale kadar günden güne nûru arta arta, sonra da eksile eksile son menzildeki ic-timadan öncedir. İyice incilir, kavislenir hattâ (âdekel'urcünil kadîm) nihayet dönüp eski urcün gibi olana kadar.

URCÜN: Eğri salkım çöpü demektir. Bilhassa hurma salkımının dip çöpü kü eskisi, yani geçen seneninki, daha ince, daha eğri ve daha renkli olur. Bu teşbih pek bedî'dir. Zannedildiği gibi hilâlin ilk ve son şeklini göstermekle kalmıyor; kamerin o menazile giderken arz etrafında bir ayda kat'ettiği mahrekin bir mürtesimini de göstermiş oluyor. Eski denilmekle, o mahrek üzerinde Kamerin her menzildeki cirmi de tahyil edilmiş bulunuyor ki eski hey'etçiler bu

teşbihin letâfetini idrak edemezlerdi. Bu takdir o kadar güzel ve bu tevzii vazaif o kadar yerindedir.

Havassı :

Bu sûre-i muazzamayı okuyanla bu vefki üzerinde tasıvana bütün dil, göz ve akıllar bağlı olur.

Gözü nurlu göz ağrısından emîn olur. Kalbi şecaatlı, rûhu kuvvetli, gönlü ferah ve cömertlikle vasıflanmış olur.

Herkim bu şekli götürse kondüde,
Hak zevâl-i devletinden men ide.
Daima ola saâdet üzre ol,
Hüsn-ü hulk yahşi âdet üzre ol.

٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦
١٥	١٤	١٣	١٢	١١
١٠	٩	٨	٧	٦
٥	٤	٣	٢	١
٠	١	٢	٣	٤
٥	٦	٧	٨	٩
١٠	١١	١٢	١٣	١٤
١٥	١٦	١٧	١٨	١٩
٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤

Şekil: 40

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN OTUZ BİRİNCİ HÂSSASIDIR

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ
الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٥١﴾

(Leşşemsü yerbegi lehâ en tûdrikel kamere velelleylü sâbikun-nehâri ve küllün fi felekin yesbehüne).

— Ne güneşin aya yetişmesi mümkün olur, ne de gece-gündüzü geçer. Hepsi ((Güneş, ay ve yıldızlar ayrı ayrı) bir felekte yüzerler, devirlerini tamamlarlar.

Tefsiri :

Ne güneş kendisine yani aya çatmak yâraşır, ne gündüz gece-nin önüne geçer. Hepsi bir felekte yüzerler. Hiç biri diğerine çarp-maz, vazifeleri o kadar güzel ve muntazam tevzi' olunmuştur.

(Yesbehün) cemi' sigasıyle irad olunmakla külden murad, yalnız gece ve aydan her biri değil bütün ecram olduğu anlatılmıştır. Bu cümle 'bey'et-i cedide düsturuna işaret eden bu ayetin bir naziri Kur'ân-ı kerîm'de geçmiş olduğu cihetle oraya bak.

Yalnız şemsin yüzdüğü felek nedir? Bu bir medar olduğuna göre onun da bir seyyare olması lâzım gelmiyor mu? diye sorula-bilir. Gerçi mihveri etrafına da mahalli deveran ma'nâsına medar denilebilirse de sun'dan zâhir olan güneşin yukarda da zikrolun-duğu üzere hadis-i şerifin gösterdiği vechile Arş'ın altında diğer bir müstekarre bir merkeze doğru hareket ettiğini ve binaenaleyh onun yüzdüğü felek de ona olan medar ve mahreki olduğunu kabul et-mek iktiza eder.

Havassı :

Hak Teâlâ Hazretleri bu süreyi okuyana ve bu vefki üzerinde bulunduran kimselere, devamlı bakanlara uzun ömür nasip eder. Daima iyilik üzere olurlar. Akran ve emsalleri içinde ilerleme ve terakki üzere olurlar. Yüce Mevlâ'dan bir şey istemiş olsalar, derhal niyazı kabul olunur. Dört unsur una müti olur -emine girer-

Yağmur, rüzgâr, su ve denizde hareket halindeki gemi. Bu dört şey Kur'ân-ı Azîmüştân'ın berekâtıyla emrine musahhar olur.

Dilesen halk içre âdın anıla,
Suphu düşenbîhde artarken Kamer,
Götürüp kendinde şuğlet süreyi,
İş budur ol şekli-i zibâ ve lâtif,

Hüs-n-ü hulkun adl-i dâdın anıla.
Ak harire yaz bu şekli gör eser.
Kıl talep mâksûdun ersin buraya.
Hâmilin kılur aziz-ü hem şerif.

١٢٠	١٢١	١٢٢	١٢٣	١٢٤	١٢٥	١٢٦	١٢٧	١٢٨	١٢٩	١٣٠	١٣١	١٣٢	١٣٣	١٣٤	١٣٥	١٣٦	١٣٧	١٣٨	١٣٩	١٤٠	١٤١	١٤٢	١٤٣	١٤٤	١٤٥	١٤٦	١٤٧	١٤٨	١٤٩	١٥٠	١٥١	١٥٢	١٥٣	١٥٤	١٥٥	١٥٦	١٥٧	١٥٨	١٥٩	١٦٠	١٦١	١٦٢	١٦٣	١٦٤	١٦٥	١٦٦	١٦٧	١٦٨	١٦٩	١٧٠	١٧١	١٧٢	١٧٣	١٧٤	١٧٥	١٧٦	١٧٧	١٧٨	١٧٩	١٨٠	١٨١	١٨٢	١٨٣	١٨٤	١٨٥	١٨٦	١٨٧	١٨٨	١٨٩	١٩٠	١٩١	١٩٢	١٩٣	١٩٤	١٩٥	١٩٦	١٩٧	١٩٨	١٩٩	٢٠٠	٢٠١	٢٠٢	٢٠٣	٢٠٤	٢٠٥	٢٠٦	٢٠٧	٢٠٨	٢٠٩	٢١٠	٢١١	٢١٢	٢١٣	٢١٤	٢١٥	٢١٦	٢١٧	٢١٨	٢١٩	٢٢٠	٢٢١	٢٢٢	٢٢٣	٢٢٤	٢٢٥	٢٢٦	٢٢٧	٢٢٨	٢٢٩	٢٣٠	٢٣١	٢٣٢	٢٣٣	٢٣٤	٢٣٥	٢٣٦	٢٣٧	٢٣٨	٢٣٩	٢٤٠	٢٤١	٢٤٢	٢٤٣	٢٤٤	٢٤٥	٢٤٦	٢٤٧	٢٤٨	٢٤٩	٢٥٠	٢٥١	٢٥٢	٢٥٣	٢٥٤	٢٥٥	٢٥٦	٢٥٧	٢٥٨	٢٥٩	٢٦٠	٢٦١	٢٦٢	٢٦٣	٢٦٤	٢٦٥	٢٦٦	٢٦٧	٢٦٨	٢٦٩	٢٧٠	٢٧١	٢٧٢	٢٧٣	٢٧٤	٢٧٥	٢٧٦	٢٧٧	٢٧٨	٢٧٩	٢٨٠	٢٨١	٢٨٢	٢٨٣	٢٨٤	٢٨٥	٢٨٦	٢٨٧	٢٨٨	٢٨٩	٢٩٠	٢٩١	٢٩٢	٢٩٣	٢٩٤	٢٩٥	٢٩٦	٢٩٧	٢٩٨	٢٩٩	٣٠٠	٣٠١	٣٠٢	٣٠٣	٣٠٤	٣٠٥	٣٠٦	٣٠٧	٣٠٨	٣٠٩	٣١٠	٣١١	٣١٢	٣١٣	٣١٤	٣١٥	٣١٦	٣١٧	٣١٨	٣١٩	٣٢٠	٣٢١	٣٢٢	٣٢٣	٣٢٤	٣٢٥	٣٢٦	٣٢٧	٣٢٨	٣٢٩	٣٣٠	٣٣١	٣٣٢	٣٣٣	٣٣٤	٣٣٥	٣٣٦	٣٣٧	٣٣٨	٣٣٩	٣٤٠	٣٤١	٣٤٢	٣٤٣	٣٤٤	٣٤٥	٣٤٦	٣٤٧	٣٤٨	٣٤٩	٣٥٠	٣٥١	٣٥٢	٣٥٣	٣٥٤	٣٥٥	٣٥٦	٣٥٧	٣٥٨	٣٥٩	٣٦٠	٣٦١	٣٦٢	٣٦٣	٣٦٤	٣٦٥	٣٦٦	٣٦٧	٣٦٨	٣٦٩	٣٧٠	٣٧١	٣٧٢	٣٧٣	٣٧٤	٣٧٥	٣٧٦	٣٧٧	٣٧٨	٣٧٩	٣٨٠	٣٨١	٣٨٢	٣٨٣	٣٨٤	٣٨٥	٣٨٦	٣٨٧	٣٨٨	٣٨٩	٣٩٠	٣٩١	٣٩٢	٣٩٣	٣٩٤	٣٩٥	٣٩٦	٣٩٧	٣٩٨	٣٩٩	٤٠٠	٤٠١	٤٠٢	٤٠٣	٤٠٤	٤٠٥	٤٠٦	٤٠٧	٤٠٨	٤٠٩	٤١٠	٤١١	٤١٢	٤١٣	٤١٤	٤١٥	٤١٦	٤١٧	٤١٨	٤١٩	٤٢٠	٤٢١	٤٢٢	٤٢٣	٤٢٤	٤٢٥	٤٢٦	٤٢٧	٤٢٨	٤٢٩	٤٣٠	٤٣١	٤٣٢	٤٣٣	٤٣٤	٤٣٥	٤٣٦	٤٣٧	٤٣٨	٤٣٩	٤٤٠	٤٤١	٤٤٢	٤٤٣	٤٤٤	٤٤٥	٤٤٦	٤٤٧	٤٤٨	٤٤٩	٤٥٠	٤٥١	٤٥٢	٤٥٣	٤٥٤	٤٥٥	٤٥٦	٤٥٧	٤٥٨	٤٥٩	٤٦٠	٤٦١	٤٦٢	٤٦٣	٤٦٤	٤٦٥	٤٦٦	٤٦٧	٤٦٨	٤٦٩	٤٧٠	٤٧١	٤٧٢	٤٧٣	٤٧٤	٤٧٥	٤٧٦	٤٧٧	٤٧٨	٤٧٩	٤٨٠	٤٨١	٤٨٢	٤٨٣	٤٨٤	٤٨٥	٤٨٦	٤٨٧	٤٨٨	٤٨٩	٤٩٠	٤٩١	٤٩٢	٤٩٣	٤٩٤	٤٩٥	٤٩٦	٤٩٧	٤٩٨	٤٩٩	٥٠٠	٥٠١	٥٠٢	٥٠٣	٥٠٤	٥٠٥	٥٠٦	٥٠٧	٥٠٨	٥٠٩	٥١٠	٥١١	٥١٢	٥١٣	٥١٤	٥١٥	٥١٦	٥١٧	٥١٨	٥١٩	٥٢٠	٥٢١	٥٢٢	٥٢٣	٥٢٤	٥٢٥	٥٢٦	٥٢٧	٥٢٨	٥٢٩	٥٣٠	٥٣١	٥٣٢	٥٣٣	٥٣٤	٥٣٥	٥٣٦	٥٣٧	٥٣٨	٥٣٩	٥٤٠	٥٤١	٥٤٢	٥٤٣	٥٤٤	٥٤٥	٥٤٦	٥٤٧	٥٤٨	٥٤٩	٥٥٠	٥٥١	٥٥٢	٥٥٣	٥٥٤	٥٥٥	٥٥٦	٥٥٧	٥٥٨	٥٥٩	٥٦٠	٥٦١	٥٦٢	٥٦٣	٥٦٤	٥٦٥	٥٦٦	٥٦٧	٥٦٨	٥٦٩	٥٧٠	٥٧١	٥٧٢	٥٧٣	٥٧٤	٥٧٥	٥٧٦	٥٧٧	٥٧٨	٥٧٩	٥٨٠	٥٨١	٥٨٢	٥٨٣	٥٨٤	٥٨٥	٥٨٦	٥٨٧	٥٨٨	٥٨٩	٥٩٠	٥٩١	٥٩٢	٥٩٣	٥٩٤	٥٩٥	٥٩٦	٥٩٧	٥٩٨	٥٩٩	٦٠٠	٦٠١	٦٠٢	٦٠٣	٦٠٤	٦٠٥	٦٠٦	٦٠٧	٦٠٨	٦٠٩	٦١٠	٦١١	٦١٢	٦١٣	٦١٤	٦١٥	٦١٦	٦١٧	٦١٨	٦١٩	٦٢٠	٦٢١	٦٢٢	٦٢٣	٦٢٤	٦٢٥	٦٢٦	٦٢٧	٦٢٨	٦٢٩	٦٣٠	٦٣١	٦٣٢	٦٣٣	٦٣٤	٦٣٥	٦٣٦	٦٣٧	٦٣٨	٦٣٩	٦٤٠	٦٤١	٦٤٢	٦٤٣	٦٤٤	٦٤٥	٦٤٦	٦٤٧	٦٤٨	٦٤٩	٦٥٠	٦٥١	٦٥٢	٦٥٣	٦٥٤	٦٥٥	٦٥٦	٦٥٧	٦٥٨	٦٥٩	٦٦٠	٦٦١	٦٦٢	٦٦٣	٦٦٤	٦٦٥	٦٦٦	٦٦٧	٦٦٨	٦٦٩	٦٧٠	٦٧١	٦٧٢	٦٧٣	٦٧٤	٦٧٥	٦٧٦	٦٧٧	٦٧٨	٦٧٩	٦٨٠	٦٨١	٦٨٢	٦٨٣	٦٨٤	٦٨٥	٦٨٦	٦٨٧	٦٨٨	٦٨٩	٦٩٠	٦٩١	٦٩٢	٦٩٣	٦٩٤	٦٩٥	٦٩٦	٦٩٧	٦٩٨	٦٩٩	٧٠٠	٧٠١	٧٠٢	٧٠٣	٧٠٤	٧٠٥	٧٠٦	٧٠٧	٧٠٨	٧٠٩	٧١٠	٧١١	٧١٢	٧١٣	٧١٤	٧١٥	٧١٦	٧١٧	٧١٨	٧١٩	٧٢٠	٧٢١	٧٢٢	٧٢٣	٧٢٤	٧٢٥	٧٢٦	٧٢٧	٧٢٨	٧٢٩	٧٣٠	٧٣١	٧٣٢	٧٣٣	٧٣٤	٧٣٥	٧٣٦	٧٣٧	٧٣٨	٧٣٩	٧٤٠	٧٤١	٧٤٢	٧٤٣	٧٤٤	٧٤٥	٧٤٦	٧٤٧	٧٤٨	٧٤٩	٧٥٠	٧٥١	٧٥٢	٧٥٣	٧٥٤	٧٥٥	٧٥٦	٧٥٧	٧٥٨	٧٥٩	٧٦٠	٧٦١	٧٦٢	٧٦٣	٧٦٤	٧٦٥	٧٦٦	٧٦٧	٧٦٨	٧٦٩	٧٧٠	٧٧١	٧٧٢	٧٧٣	٧٧٤	٧٧٥	٧٧٦	٧٧٧	٧٧٨	٧٧٩	٧٨٠	٧٨١	٧٨٢	٧٨٣	٧٨٤	٧٨٥	٧٨٦	٧٨٧	٧٨٨	٧٨٩	٧٩٠	٧٩١	٧٩٢	٧٩٣	٧٩٤	٧٩٥	٧٩٦	٧٩٧	٧٩٨	٧٩٩	٨٠٠	٨٠١	٨٠٢	٨٠٣	٨٠٤	٨٠٥	٨٠٦	٨٠٧	٨٠٨	٨٠٩	٨١٠	٨١١	٨١٢	٨١٣	٨١٤	٨١٥	٨١٦	٨١٧	٨١٨	٨١٩	٨٢٠	٨٢١	٨٢٢	٨٢٣	٨٢٤	٨٢٥	٨٢٦	٨٢٧	٨٢٨	٨٢٩	٨٣٠	٨٣١	٨٣٢	٨٣٣	٨٣٤	٨٣٥	٨٣٦	٨٣٧	٨٣٨	٨٣٩	٨٤٠	٨٤١	٨٤٢	٨٤٣	٨٤٤	٨٤٥	٨٤٦	٨٤٧	٨٤٨	٨٤٩	٨٥٠	٨٥١	٨٥٢	٨٥٣	٨٥٤	٨٥٥	٨٥٦	٨٥٧	٨٥٨	٨٥٩	٨٦٠	٨٦١	٨٦٢	٨٦٣	٨٦٤	٨٦٥	٨٦٦	٨٦٧	٨٦٨	٨٦٩	٨٧٠	٨٧١	٨٧٢	٨٧٣	٨٧٤	٨٧٥	٨٧٦	٨٧٧	٨٧٨	٨٧٩	٨٨٠	٨٨١	٨٨٢	٨٨٣	٨٨٤	٨٨٥	٨٨٦	٨٨٧	٨٨٨	٨٨٩	٨٩٠	٨٩١	٨٩٢	٨٩٣	٨٩٤	٨٩٥	٨٩٦	٨٩٧	٨٩٨	٨٩٩	٩٠٠	٩٠١	٩٠٢	٩٠٣	٩٠٤	٩٠٥	٩٠٦	٩٠٧	٩٠٨	٩٠٩	٩١٠	٩١١	٩١٢	٩١٣	٩١٤	٩١٥	٩١٦	٩١٧	٩١٨	٩١٩	٩٢٠	٩٢١	٩٢٢	٩٢٣	٩٢٤	٩٢٥	٩٢٦	٩٢٧	٩٢٨	٩٢٩	٩٣٠	٩٣١	٩٣٢	٩٣٣	٩٣٤	٩٣٥	٩٣٦	٩٣٧	٩٣٨	٩٣٩	٩٤٠	٩٤١	٩٤٢	٩٤٣	٩٤٤	٩٤٥	٩٤٦	٩٤٧	٩٤٨	٩٤٩	٩٥٠	٩٥١	٩٥٢	٩٥٣	٩٥٤	٩٥٥	٩٥٦	٩٥٧	٩٥٨	٩٥٩	٩٦٠	٩٦١	٩٦٢	٩٦٣	٩٦٤	٩٦٥	٩٦٦	٩٦٧	٩٦٨	٩٦٩	٩٧٠	٩٧١	٩٧٢	٩٧٣	٩٧٤	٩٧٥	٩٧٦	٩٧٧	٩٧٨	٩٧٩	٩٨٠	٩٨١	٩٨٢	٩٨٣	٩٨٤	٩٨٥	٩٨٦	٩٨٧	٩٨٨	٩٨٩	٩٩٠	٩٩١	٩٩٢	٩٩٣	٩٩٤	٩٩٥	٩٩٦	٩٩٧	٩٩٨	٩٩٩	١٠٠٠	١٠٠١	١٠٠٢	١٠٠٣	١٠٠٤	١٠٠٥	١٠٠٦	١٠٠٧	١٠٠٨	١٠٠٩	١٠١٠	١٠١١	١٠١٢	١٠١٣	١٠١٤	١٠١٥	١٠١٦	١٠١٧	١٠١٨	١٠١٩	١٠٢٠	١٠٢١	١٠٢٢	١٠٢٣	١٠٢٤	١٠٢٥	١٠٢٦	١٠٢٧	١٠٢٨	١٠٢٩	١٠٣٠	١٠٣١	١٠٣٢	١٠٣٣	١٠٣٤	١٠٣٥	١٠٣٦	١٠٣٧	١٠٣٨	١٠٣٩	١٠٤٠	١٠٤١	١٠٤٢	١٠٤٣	١٠٤٤	١٠٤٥	١٠٤٦	١٠٤٧	١٠٤٨	١٠٤٩	١٠٥٠	١٠٥١	١٠٥٢	١٠٥٣	١٠٥٤	١٠٥٥	١٠٥٦	١٠٥٧	١٠٥٨	١٠٥٩	١٠٦٠	١٠٦١	١٠٦٢	١٠٦٣	١٠٦٤	١٠٦٥	١٠٦٦	١٠٦٧	١٠٦٨	١٠٦٩	١٠٧٠	١٠٧١	١٠٧٢	١٠٧٣	١٠٧٤	١٠٧٥	١٠٧٦	١٠٧٧	١٠٧٨	١٠٧٩	١٠٨٠	١٠٨١	١٠٨٢	١٠٨٣	١٠٨٤	١٠٨٥	١٠٨٦	١٠٨٧	١٠٨٨	١٠٨٩	١٠٩٠	١٠٩١	١٠٩٢	١٠٩٣	١٠٩٤	١٠٩٥	١٠٩٦	١٠٩٧	١٠٩٨	١٠٩٩	١١٠٠	١١٠١	١١٠٢	١١٠٣	١١٠٤	١١٠٥	١١٠٦	١١٠٧	١١٠٨	١١٠٩	١١١٠	١١١١	١١١٢	١١١٣	١١١٤	١١١٥	١١١٦	١١١٧	١١١٨	١١١٩	١١٢٠	١١٢١	١١٢٢	١١٢٣	١١٢٤	١١٢٥	١١٢٦	١١٢٧	١١٢٨	١١٢٩	١١٣٠	١١٣١	١١٣٢	١١٣٣	١١٣٤	١١٣٥	١١٣٦	١١٣٧	١١٣٨	١١٣٩	١١٤٠	١١٤١	١١٤٢	١١٤٣	١١٤٤	١١٤٥	١١٤٦	١١٤٧	١١٤٨	١١٤٩	١١٥٠	١١٥١	١١٥٢	١١٥٣	١١٥٤	١١٥٥	١١٥٦	١١٥٧	١١٥٨	١١٥٩	١١٦٠	١١٦١	١١٦٢	١١٦٣	١١٦٤	١١٦٥	١١٦٦	١١٦٧	١١٦٨	١١٦٩	١١٧٠	١١٧١	١١٧٢	١١٧٣	١١٧٤	١١٧٥	١١٧٦	١١٧٧	١١٧٨	١١٧٩	١١٨٠	١١٨١	١١٨٢	١١٨٣	١١٨٤	١١٨٥	١١٨٦	١١٨٧	١١٨٨	١١٨٩	١١٩٠	١١٩١	١١٩٢	١١٩٣	١١٩٤	١١٩٥	١١٩٦	١١٩٧	١١٩٨	١١٩٩	١٢٠٠	١٢٠١	١٢٠٢	١٢٠٣	١٢٠٤	١٢٠٥	١٢٠٦	١٢٠

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN OTUZ İKİNCİ HÂSSASIDIR

وَايَةُ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْهُونِ ﴿١٠٠﴾

(Ve âyetün lehüm ennâ hamelnâ zürriyyetehüm filfülkil meşhûni).

— İnsanlar için (kudretinize delâlet eden) bir alâmet de, (ticarete gönderdikleri) evlâtlarını dolu gemide taşımamız.

Tefsiri :

Fülk-i meşhun denilince ibtida Hazret-i Nüh'un gemisi hatıra gelir. Fakat burada (Zürriyyetehüm) kaydı bunu iradeye manidir. Bu karine ile burada fülk-i meşhun, hâmil kadınların rahimlerinden mecaz belî bir istiâredir. Evet sulb-i pederden bir tufan ile atılan zirriyyetler, anaların rahimlerinde Hazret-i Nüh'un gemisi gibi sefine-i necat bulur.

Havassı :

Bu âyet-i kerimenin vefkini yazıp başında taşıyan kimsenin günden güne zâhiri ve bâtinî mertebe ve derecesi artar. Ayrıca bu vefkin sahibi şöyle bir mazhariyyete sahip olur ki çocuğu olmayan bir kimse; ayın ilk perşembe günü sabahleyin bu vefki müsebba' yani yedi köşeli olarak yazılmış vefki temiz bir şişe içine gül suyu ve eritilmemiş balda ezip korsa, bir hafta saklasa ayın ilk üç veya yedinci günü bu bal şerbetinden içse ve helâli ile yatsa (mücameatta bulunsa) öyle tecellilere şahit olurlar ki dil ile anlatmak mümkün değil (Cenâb-ı Hakk'ın izni ile hayırlı evlâdları olur).

Bir kimse mezkûr şerbetten içecek olsa veya o baldan yiyecek olsa ona en zehirli haşere ve vahşi hayvanların dahi zararı dokunmaz. Bütün semavî âfetlerden ve zelzele misali yeryüzünde yuku'a gelecek âfatlardan da emin olur. Ayrıca bütün belâ ve hastalıklardan dahi kurtulur. Bir karı-koca kendilerine hayırlı bir evlâd isterlerse yatacakları zaman şehadet parmakları ile mezkûr baldan yerlerse; bir ay içinde hanım gebe kalmazsa ki bunu yedi kere tekrar

etmek icap eder. Bu tekrarların neticesinde öyle acaip şeylere de şahit olurlar ki kendileri de şaşarlar.

Eğer bir kimse bir gemiye binerken ayak bastığı anda besmele-i şerife ile başlayıp yetmiş kere yâsin yâsin dedikten sonra, Yâsin süresini yukardan aşağıya okuyarak (Ve âyetün....)e geldikte bu âyet-i kerimeyi kırk bir kere okuduktan sonra bu süreyi sonuna kadar okursa böylelikle Hak (C.C.) çok müsait bir hava ihsan buyurur ki güzel ve lâtif bir deniz yolculuğu yapar.

Emir Sultan Hazretleri'nin âdeti bu idi.

Bir kimse deniz yolculuğu sırasında dağlar gibi dalgalarla fırtınalara tutulmuş olsa dahi bu âyetin harflerini mukatta' yazıp denize atsa deniz çarşaf gibi sâkin olur. Eğer altı köşeli yapıp denize atılsa denizin sükûnet bulacağından hiç şüphe edilmemelidir.

Bu vefki, havanın yani rüzgârın hangi yandan esmesini diliyorsa o tarafa doğru asmalı, vefkin bereketi ile rüzgâr o taraftan eser.

Budur ol şekli-i şerifi çâre res,
Ez kaza-i fevki taht piş-i pes.
Ak harir üzre bunu yaz cüm'a gün,
Hıfzı kıl canın gibi ol zi fûnun.

وَايَةُ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْهُونِ ﴿١٠٠﴾	وَايَةُ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْهُونِ ﴿١٠٠﴾	وَايَةُ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْهُونِ ﴿١٠٠﴾	وَايَةُ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْهُونِ ﴿١٠٠﴾	وَايَةُ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْهُونِ ﴿١٠٠﴾	وَايَةُ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْهُونِ ﴿١٠٠﴾	وَايَةُ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِّ الْمَشْهُونِ ﴿١٠٠﴾
٩١	١٠٠	١١٠	١٢٠	١٣٠	١٤٠	١٥٠
١٦١	١٧٠	١٨٠	١٩٠	٢٠٠	٢١٠	٢٢٠
٢٣٠	٢٤٠	٢٥٠	٢٦٠	٢٧٠	٢٨٠	٢٩٠
٣٠٠	٣١٠	٣٢٠	٣٣٠	٣٤٠	٣٥٠	٣٦٠
٣٧٠	٣٨٠	٣٩٠	٤٠٠	٤١٠	٤٢٠	٤٣٠
٤٤٠	٤٥٠	٤٦٠	٤٧٠	٤٨٠	٤٩٠	٥٠٠

Şekil: 42

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN OTUZ ÜÇÜNCÜ HÂSSASIDIR

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿١٧﴾

(Ve halâknâ lehüm min mislihi mâ yerkebûne).

— Ve kendilerine bunun gibi binecekleri şeyler (türlü vasıtalar) yaratmamızdır.

Tefsiri :

Bu bütün kara ve deniz vasıtalarına şamildir.

Havassı :

Bu âyetin vefkini üstünde taşıyan yahut karşısına koyup bakan kimsenin kalbine Hak (C.C.) te'vil, tenzil ve müteşabihatın gizliliklerini ilham yoluyla bildirir. Bu vefki bulunduran kimseyi herhangi bir zehirli mahlûk soksa o anda yâsin sûre-i muazzamasını okursa öyle tecelliyat zuhur eder ki o zehir te'sirini kaybeder ve akıllar hayran kalır. Eğer bu vefki cuma günü hatip minberde iken bir kâğıt üzerine yazdıktan sonra yağmur suyu veya zemzemle (ki daha iyisi budur) ıslattıktan sonra istediği yemeğin içine karıştırıp aynı zamanda yâsin-i şerifin yukarda bahsi geçen âyetini okursa öyle garip şeyler zuhur eder ki akıllar durur. Meselâ: Yâsin sûresinin berekâtıyla on kişiye yetecek yemek yüz kişiye yetecek şekilde bereketlenir.

Cün şeref-i derdine var âfitap,
İşbu şekli yaz dilersen feth-i bab.
Bir müzehheb levha ve götür anı,
Göresin te'sirin ânın bî hisap.

وَخَلَقْنَا	لَهُمْ	مِنْ	مِثْلِهِ	مَا	يَرْكَبُونَ
١٧	٩١	٧٧	٧٧	٥٧٤	٢٥٢
٥٧٢	٧٢	٧٦٩	٢٥٠	٧٩	٢٥٢
٢٥٢	٧٩	٢٥٢	٢٥٢	١١	٧٢
٧٩	١١	٧٩	٢٢	٢٥٢	٥٧١
٧٧	٥٧٢	٢٥٩	٢٥٢	٧٩٢	٧٢

Şekil: 43

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN OTUZ BEŞİNCİ HÂSSASIDIR

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

(Ve izâ kilelehümüttekû mâ beyne eydikûm vemâ halfekûm le'-allekûm türhamüne).

— Onlar (O Mekke halkına Peygamber tarafından): «— Önünüzdeki âhîret işinden ve arkanızdaki dünya felâketlerinden korkun ki, merhamet olunasınız» denildiği zaman yüz çevirirler.

Havassı :

Bu âyet-i kerimeyi üzerinde taşıyanın ve nâzırının her günü ayrı bir bayram, her gecesi de kadir gecesi gibi olur. Her dileği kabul olunur. Bu vefk-i şerifin sahibi, insanların bütün hayatındaki bazı sırlarına vâkıf olur. Ona gaflet, unutmak ve tekâsül yani bir şeyi savsaklamak gibi noksanlıklar bulaşmaz. Bu sûre-i azîmenin işareti ârifler için âşikâr olup bunun ledün sırlarını ancak ârifibilâh olanlar bilir. Taliplerinin (*) bu esrardan istifade edebilmeleri

(*) Mutasavvifin-i kirâm indinde mâşukîyyet mazharı pek büyük velilere has mazhariyetlerden olduğu gibi sâlikler arasında da tâlîp ve matlup diye iki ayrı vasıf ve mefhum mevcuttur. Şöyle ki: Tâlîp bizzat kendisi bir mürşid-i kâmilin huzuruna giderek o mürşidin tarikatına girmek için niyâzda bulunan kimseye derler. Ekseriyetle bu gibi mü'minleri meşâyih-i kirâm tarikatlarına kabul etmeden evvel istihâreye yatırıp sonucuna göre kabul edip etmeyeceklerini tebliğ buyururlar. Mürşidlerle tâlîpler arasındaki münasebet böyledir. Ancak bir de matlubîn-zümresi vardır ki bunların tarikata celbi kendi dilekleri ile olmayıp bizzat mürşidin onları celbetmesi suretiyle olur. O kadar ki kendisinde büyük bir gönül erliği istidadı görülen kimseyi mürşid-i kâmil onun haberi olmadan sırr-ı kaderin tecellisi olarak zorla celbeder, hattâ türlü belâliye ve zâhîrî tedavisi imkânsız hastalıklar vererek devâsını da yalnız onu celbeden mürşidde olduğunu ona göstererek bizzat tarikata girmesini sağlar. Bunlar ezelden ezel sırrı ile mutlulukları müjdelennmiş sâliklerdir. Girdikten sonra kendilerine öyle tecelliyat gösterilir ki hayatları bahasına bir daha o mürşid-i kâmilden ayrılamazlar.

için siddikın bölüğünden olmaları yani Sıddık-ı Ekber (R.A.)'in etbâından olup onun esrarından bir nebzesine vâkıf olması gerekir.

Subhu yevm-i erbaada bunu yaz,
Bir hariri ebyaz üzre dahi yaz.
Götür onu kendinizde daima,
Saklaya seni belâlardan Hüdâ.

119.

1185		1187
1186	1188	1189
1190	1191	1192

Şekil: 45

Bir gün kâmil zatlardan birinin dervîşi, bir çok sâlikleri alıp alıp tarikata kabul için mürşid-i kâmilin yanına getirirmiş. Günlerden bir gün mürşid-i kâmil dervîşine şöyle demiş ve önünde duran mıknaatla da söylemek istediği sırrın zâhîrî anlamını açıklamış.

«Ey Dervîş Mühmed! Ne diye bunları birer birer alıp bana getiriyor-sun? Eğer bunlarda istidat görsem şu elimdeki mıknaatın demir parçalarını cebzettği gibi onları alıp getirirdim» buyurmuştur.

Yine bir başka kıssada da bir gün devrin insan-ı kâmillerinden birinin huzurunda kendisinin matlubinden olduğunu bilemeyen ve bu mazhariyeti henüz anlayamayan bir dervîş tarikata yeni girmesi hasebiyle sırf bu yönüyle mübtedî sayılan birisi oturuyormuş. Mürşid-i kâmilin yanına bir zât gelerek kendisinin tarikata kabulü istihâminde bulunmuş. O şeyh-i kâmil, gece istihareye yatmasını, ertesi günü gelip kendisine haber vermesini emir buyurmuş. Bu muhavereyi dinleyen, adetâ tarikat ve teveccüh miras yedisi olan mübtedî ve gösterilen teveccühü anlayamayan mürid, şeyhine:

«— Ya Hazret! Bakın bu gelen zâta istihareye yatmasını ve sonucuna göre tarikata kabul edip etmeyeceğinizi beyan buyurdunuz. Halbuki bana hiç böyle bir şey söylemediniz. Acaba ben gerçek mânâsıyla yüce tarikatınıza kabul edilmedim mi?» gibi gafillâne ve acemice bir sual sormuş. Buna asrın insan-ı kâmilli kıyâmete kadar ibret ve ders teşkil edecek şekilde bütün sâliklerin kulaklarına küpe olacak şu ihtîşamlı cevabı vermiş. Tebessümle:

«— Oğlum! O talibler için öyledir. Sana istihare teklifine ne gerek var, sende irade kalmamıştı, seni biz zorla getirmiştik. Şimdi bu sırrın hakikatını anladsın mı?»

Tecrübesiz mürid kendisine gösterilen teveccühden gafil olmasının hicabını duyarak mürşid-i kâmilin ayaklarına kapanıp af dilemiş.

Aslında unutulmaması gereken nokta şudur: Mürid (lâmen irâde lehû) yani kendisinde irade bulunmayan sâlik demektir. Bu itibarla şu beyiti hiç hatırdan çıkarmamalıdır.

«Mürşide Hak diyen kişi gayriyi yok bilmek gerek».

Tefsiri :

Âfâki ve tekvini âyetlerden sonra tenzili âyetlerden de i'razlarını beyandır. Bu âyetin zındıklar hakkında nâzil olduğu söylenir. Mekke'de bir takım zındıklar sadaka ve iane için teşvik olunduklarında Allah, fakir edecek biz besliyeceğiz öyle mi? diye böyle küfr ederlermiş ki bu zendeke eski İran'dan mün'akis olmak gerektir. Bir de derler ki: Ne zaman bu vaad, bu ölülerin dirilmesi, bu izhar vadi. Eğer doğru iseniz, yani böyle diyerek istihza etmek isterler.

Bilmiyorlar ki herkese in'âm ve ihsanda bulunan Allahü Zülcelâl'dir. O sadaka vermesi emrolunanların verdikleri dahi Allah (C.C.)'in kendilerine ihsanından gayri bir şey değildir (*).

(*) Bu tefsirin mertebe-i hakikatte izahını yapmak için evveleminde hakikat ve şeriat mertebelerinde yapılan tefsirlerin ayrılık ve özelliklerinden bahsetmek gerekir. O zaman bu tefsirin dahi açıklanması çok kolay olur. İstikrâten şunu arz edelim ve ondan sonra şeriat ve hakikat mertebelerindeki Kur'an-ı Kerim tefsirine yer verelim.

Kâfirler sadaka vermekten istinkaf etmekle ne büyük bir dalâlet içre olduklarını şu hakikat-i ezeliyyeden bigâne olduklarını göstermişlerdir. Şunu iyi bilmelidir ki herhangi bir sadaka verildikte o sadaka verenin eline geçmedi evvel Hak (C.C.)'in eline geçer.

Kur'an-ı Azimüşşân'ın tefsiri bahsi fikr-ü nazar erbabı ile mutasavvifin-kıram arasında uzun yıllar devam edegelen bir ihtilâf mevzuudur. Çünkü Kur'an-ı Kerim'in biri zâhiri, diğeri bâtinî iki türlü tefsiri vardır. Zâhiri tefsirler müfessirinin yaptığı tefsirler olup bâtinî tefsirler pek az rastlanan ve ilm-i mahzun hakâyıkını dile getiren tefsirlerdir ki, bunları yapan eâzımın adedi parmaklarımızın adetleri kadar azdır. Evvelâ bu bâtinî tefsirlerin başında Sadreddin-i Konevî (K.S.)'nin Kur'an-ı Kerim tefsiridir. İkincisi bu nevi hakikatların mertebe-i hakikattaki tefsirini en muhteşem bir şekilde Şeyhül-Ekber (R.A.)'in Fususül-Hikem ve Fütubat-ı Mekkiyye'sinde, yine Sadreddin-i Konevî (K.S.)'nin bazı esrar-ı Kur'aniye'yi ihtiva etmesi itibarıyla Kitâbü'l-Fükûk'unda, Abdülkerim-i Ciyli (K.S.)'nin insan-ı kâmil ve Bismillâhirrahmânirrahim ve el-Kehfâ'r-Rakim adlı eserlerinde ayrıntılarıyla bulmak mümkündür. Ancak bugün için daha kolay anlaşılabilmesi itibarıyla İsmail Fennî merhumun Vahdet-i Vücut ve Muhiddin-i Arabî adlı eserinde zâhir ve bâtin tefsirlerinin azim farkını bulmak mümkündür. Orada görülecektir ki Kur'an-ı Azimüşşân'ın âyetlerine Şeyhül-Ekber (R.A.) ile, müfessirinin verdikleri ma'nalar tamamen başka başkadır. Bu konuda okurlarımız geniş malûmat sahibi olmak için İsmail Fennî merhumun adı geçen eserine baş vurmalıdırlar. Ancak biz bir âyet-i kerimenin zâhir ma'nasıyla Şeyhül-Ekber (R.A.)'in verdiği bâtin ma'nası arasındaki farkı göstermekle yetineceğiz. Malûmdur ki Mûsa (A.S.) Kur'an-ı Azimüşşân'da belirtildiği gibi, yüce Mevlâ ile binbir kelâma gittiğinde Harûn (A.S.)'a:

« Ben gelinceye kadar bu kavme sahip çık; tekrar putperestliğe dönmeler diye sıkı sıkıya tenbih etmiştir. Döndüğünde bir de görmüştür ki kavmi altından bir buzağı yapmış etrafında dönüp ona tapmaktadırlar. Zâhirî ma-

Nitekim yüce Mevlâ bunların yani kâfirlerin nafaka vermekteki telbisleri sonunda düştükleri azgınlık girdabını kastederek şöyle buyurmuştur:

naya göre Mûsa (A.S.), Harûn (A.S.)'u sakalından iterek bu hâle sebebiyet vermesi dolayısıyla kendisini ta'zir etmiştir. Kur'an-ı Kerim'in bahse konu âyetinin zâhirdeki ma'nâsı budur. Ancak Şeyhül-Ekber (R.A.)'in bu âyet-i kerimeyi bâtinî tefsiri hem zâhir ma'nasıyla, hem de müfessirinin bildiğimiz tefsirleriyle uyumsuz gibi görünmektedir. Ancak unutmamak gerekir ki, Muhiddin-i Arabî'nin tefsiri keşfe müstenit olduğu gibi düşmanlarının bile ittifak ettiği vechle kendisinden yalan sâdır olmayacağına göre Fususül-Hikem'i bizat Resûl-i Kibriyâ kendisine tevdi etmiş ve ifşasını emir buyurmuştur. Şimdi bu izahattan sonra yüce Şeyhin âyet-i kerimeye verdiği ma'nâyı açıklayalım:

« Mûsa (A.S.), Harûn (A.S.)'u kabilesini altın buzağıya taptığı için azarlamış değildir. Aksine gösterdiği telâş ve korku karşısında sakalından tutarak şöyle uyarmıştır:

— Ya Harûn, ne telâş ediyorsun! Kendine gel, her ne kadar bu altın buzağı bir put ise de Hak (C.C.)'in hudutsuz tecelliyat ve mazharlarından biridir. Sonuçta ona da tapılmış olsa Hak (C.C.)'a tapılmış olur. Yalnız şunu unutmamak gerekir ki öyle de olsa vech-i hâssa ibadet küfürdür.

Nitekim Muhiddin-i Arabî (R.A.) de başka bir kelâm-ı kibarında şöyle buyurmuştur:

« Hristiyanların asıl küfürleri İsâ (A.S.)'a Allah demelerinde değildir. Hiç bir kayıtlı mukayyet olmayan ve hiçbir şeye sığmayan yüce Mevlâ'nın varlığını İsâ (A.S.) beşerî varlığına hasr-ü tahdit etmelerindedir. Nitekim Mûsa (A.S.) kavminin altın buzağıya tapması karşısında başını göğe kaldırıp: (İnhiye illâ fitnetük) — Ya Rabbi! Bu fitne sendendir. Mutasavvifin-kıram indinde bu hitap hakikata uygun fakat edebe aykırıdır. Aşağıdaki ârifane eş'ar bu ilm-i mahzun hakâyıkını dile getirmektedir:

«Sendendir ilâhî bu mekr-ü bu fitne,
Bu mekr-ü bu fitne yine sendendir ilâhî».

Buna mümasil mertebe-i hakikatte böyle tefsire zâhir müfessirlerinin tefsirinde rastlamak mümkün değildir. Bu nevi tefsirler olsa olsa bâtinî müfessirlerce yapıp ve ancak ehlullah hazretlerinin keşfe müstenit âsarında rastlanabilir. Niyazi Mısri Hazretleri bu gerçeği şöyle dile getirmiştir:

«Benim ümim katında mültehidler âciz oldular,
Veli ilm-i ilâhî'nin deli divânesiyem ben».

Bu gibi ehlullah bulunup bilinmedikçe Allahü Zülcelâl de bilinemez, bulunamaz.

«Kande bulsun Hakk'ı inkâr eyleyen bu misriyi,
Zâhir olmuşken yüzünde nuru zât-ı kibriyâ».

Gönül gözü açık olanlara nâcizane tavsiyemiz şudur ki, mutlaka ve mutlaka Kur'an-ı Kerim'in bâtin tefsirini okumalıdırlar (M.Y.).

BİRİNCİSİ: *Nefhai sa'ka ve nefha-i feza' ikisi birdir.*

Ebü Said-i Hudrî (R.A.)'den rivâyet olunmuştur ki Peygamber (S.A.V.) bu konuda şöyle buyurmuştur:

(Keyfe en'amü ve sahibüssuri kad elkâ femihî ve eskâ sem'ihî ve hanâ cebhete yenzur metâ yû'mer binnefhî).

Ma'nâ-yı münifi şudur ki:

«— Nasıl hayattan lezzet bulayım, nasıl onun geçici nimetlerinden bir an bile faydalanayım ki aklımdan sür'un dehşeti bir türlü çıkmamaktadır. İsrâfil (A.S.) sür'u üflemek için ağzına götürmüş, sür borusunu dudaklarına değdirmeye hazır durumdadır. Hemen üflemek için emir beklemektedir.

Ebü Said-i Hudrî tekraren İki Cihan Serveri'ne sormuştur:

— Ya Habiballah, bize öğüdünüz nedir?

Cevab-ı Risâlelfe'nâhi şöyledir:

— Her an *(Hasbünallahi venî'mel vekil)* cümle-i tayyibesini dilinizden düşürmeyin. (Yani benim vekilim âlemlerin yüce yaratıcısıdır. O bana kâfi ve ne güzel vekil) demektir.

Sür çalındığı zaman yerler heybetinden yarılacaktır. Dağlar harekete geçecek, sanki bir hallaç pamuğu gibi havaya atılacaktır. Gökler yarılıp yıldızlar dökülecek (*), ay ve güneş tutulacak, ka-

(*) Dikkat buyurulursa burada dünyanın başka bir dünyaya tebeddül edeceğine telmih yoluyla işaret bulunduğu gibi yıldızların da göklerden alay alay dökülüp her şeyin ashna rücu' edeceği ve yalnız Zülcelâli vel ikrâm olan ve yalnız vechi baki kalan O hüsn-ü ezelin ebediliğine işaret mevcuttur. Aşağıdaki şiir bu sırra çok derin bir anlamda temas buyurmaktadır:

*«Sönseydi bir nefeste güneş, bir nefeste ay,
Bir bād esüp de encüm neydi alay alay.
Zulmet süleydi cümleten eşkal-i âlemi,
Ancak kalaydı gün gibi zâhir o karşı yay».*

Yukardaki şiirin yazarı olan yüce veliye Rabiatü'l-Adviyye (K.S.) âlemlerin yüce Sultân'ına olan aşk ve iltiyakını da şu mısralarla dile getirmektedir:

*«Sana bilmem niçin, nasıl her an,
Bütün insanlar olmuyor kurban.
Senden evvel niçin, nasıl yaşamış,
Sonra yahut nasıl yaşar bu cihan».*

Dikkat buyurulursa burada amâ âlemine bir iltiyakı ve taayyünat âlemin-den bızırlığın şahane ifadesi de görülmektedir.

ralarla denizler büyük bir derya olacaktır. Yeryüzünde içilecek bir damla su kalmayacaktır. Emzikliler canlarından aziz bildikleri çocuklarına meme verirken bir tarafa fırlatacaklar, gebe kadınlar korkularının dehşetinden çocuklarını düşürecekler; bütün yaratılmışlar sarhoş gibi olup ne yapacaklarını bilmiyecekler. Nur topu gibi oğlancıklar yerle bir olacaklar, onun heve'nin vechinden gayri hiç kimse kalmıyacaktır. Emir sudûr ettikte bütün melekler gibi Ceb-râil (A.S.) ile Mikâil (A.S.) ve Azrâil (A.S.)'ler de ölümü tadacaklardır. *(Ve yebkâ vechü Rabbike zülcelâli vel ikrâm)*. Yani:

«Celâl ve ikram sahibi Mevlâ'nın vechinden başka hiçbir şey kalmıyacaktır» (*).

(*) Kıyâmet alâmetleri ve sür-ı İsrâfil bahsi mutasavvifin-i kirâm hazretinca bâtinî ve ledünnî anlamda dile getirilmiştir. Abdülkerim-i Ciyli (K.S.) İnsan-ı Kâmil adlı şaheserinin Eşratüssaat veya kıyâmet alâmetleri adlı bahiste Sür-i İsrâfil ile kıyâmet alâmetlerini bütün ayrıntılarıyla anlatmaya çalışmıştır. Yalnız Ehlullah hazeratı «Kablemûte en temütü». Ölmeden evvel ölmek sırrına erdiklerinden onlar için haşr ü neşir olmadan da haşrin ledünniyyatına vâkıf olurlar. Onlarda şu şiirin ifade ettiği esrar nûmayan olur:

*Mütü kable en temütü sırrına mazhar olan,
Haşr ü neşri bunda gördü nefha-i sür olmadan.*

Ancak sür'un esrarından bahsederken şuna da işaret edelim: Seyyid Nesimî (K.S.)'nin buyurduğu gibi: «Aşk ehli ölmez ki dirilmesi bahse konu olsun. Bunlar mevt-i ihtiyari erbabıdır.

*Aşk ehli ölmez yerde çürümez,
Yanmayan bilmez ateşi aşka».*

Ve yine aynı sırra ârif-i billâh Yunus Emre de şöyle buyurmaktadır:

*«Yunus öldü diye salâ verirler,
Aşıklar ölmez ölen hayvan imiş».*

Pek çok evliyaullah hazeratı da bu sırra aynı letâfette arifane şiirleri ile temas buyurmuşlardır.

*«Ölümden korkar mı tez ölen kimse,
Çoktan mazhar oldum ben hak nefese».*

Aşağıya alacağımız şu çok ârifane ve kenz-i mahfi esrarını dile getiren beyitte sür-ı İsrâfil'i başka bir yönü ile anlatmaktadır:

*«Sür-ı İsrâfil'e benzer evliyânın nefhası,
Bir nefeste nice yüzbin mürde diller cân bulur».*

(M.Y.)

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFİR VE HAVÂSSİ'NİN OTUZ SEKİZİNCİ HÂSSASIDIR

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ
رَبِّهِمْ يَنسِلُونَ ﴿٥٠﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَن بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا
هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥١﴾ إِنْ كُنْتُمْ إِلَّا
صَيِّغَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٢﴾

(Venüfiha fissûri feizâhüm minel'ecdâsi ilâ rabbihim yensilû-ne. Kalû yâ veylenâ men be'asenâ min merkadinâ hâzâ mâ ve'ader-rahmânû vesadakal mürselûne. İnkânet illâ sayhaten vâhideten fe-izâhüm cemi'un ledeynâ muhdarûne).

— (Bir de ikinci defa) Sûr'a üfürülmüştür. Ne baksınlar, kabirlerden Rablerine doğru akın ediyorlar!

«— Eyvah başımıza gelenler!.. Kim kaldırdı bizi uyuduğumuz yer-den? İşte bu, O Rahmân'ın vaad buyurduğu (kıyâmet)... Doğru imiş, o gönderilen peygamberler», derler.

— Başka değil, sade bir tek sayha (Sûr'a son bir üfürölüş) olmuş. Derhal hepsi toplanmış. (hesap için) huzurumuza gelmişlerdir.

İşte inkâr edegeldiğimiz mizan ve hesap günü geldi. Allahû Zül-celâl'in bizim için vâde verdiği süre de geldi çıktı. Uykudan uyanır gibi uyandık ve bu azab günü olan kıyâmeti bütün dehşetiyle te-maşa ettik, hiç olmazsa son intibah -uyanıklık- süresi olan kırk gün içinde uyanmışlardan olabilseydik.

Bazıları bu yukardaki sözleri mü'minlerin kâfirlere kinâye ola-rak söylediklerini, daha doğrusu söyliyceklerini ileri sürerler. (He-men şunu nâçiz fikrimiz olarak arz edelim ki zaten müşrik ve kâ-firler sûru, kıyâmet gününü beklemeden daha ruhlarını teslim eder-ken her şeyi görecektir; hattâ gideceği cehennem derekelerini görüp iman decek ve peşiman olacaklardır. Amma ne çare ki bunun bir faydası olmayacaktır. Çünkü iman-ı ye'si ind-i ilâhî'de makbul de-gildir. Filhakika ruh, ten zulmetinden kurtulup vatan-ı asliye avdet ettikte her şeyi anlayacak, gaflet uykusundan uyanacaklardır. Ne çare ki artık imtihan bitmiş, azab günü gelip çatmıştır. Aşağıdaki şiir bu sözlerimizi doğrulamaktadır).

«Kurtulup rûh zulmeti tenden,
Süzülüp eyledikte azm-i vatan,
O zaman hallolur bu şüphe ü zan,
Bilinir hâsılı nedir ma'nâ».

Peygamber Aleyhisselâm bu sırrı telmihen şöyle buyurmuşlar-dır:

«— İnsanlar uykudadır, öldükleri zaman uyanacaklardır».

Hak (C.C.)'ın kıyâmet gününde ise «bana yaklaşın» buyurma-ları kurbiyyet ma'nâsını ifade etmeyip hisap sormak için onları yan-larına da'vettir. Elbetteki ârif olanlar çok iyi bilir, kerâmet kurbiy-yeti öyle herkese nasip olan nimetlerden olmayıp seçkin evliyâul-laha ihsan olunan nimetlerdendir.

Havassı :

Ayın üçüncü günü ve bugünün sekizinci saatında bu vefki te-miz bir kâğıt üzerine yazan bir aziz evvelâ abdest alıp Peygamber (S.A.V.)'e on dört kere salâvat getirdikten sonra dört rek'at namaz kılmalıdır. Her rek'atta Fâtiha-i şerifeden sonra yukarda geçen âyet-leri yedişer defa okumalıdır. Sonra bu âyeti yazıp misk, anber ve safranla karıştırmalı ve uygun bir yerinde üzerinde taşınmalıdır. Bu minval üzere hareket eden kimse heybet ve şecaat sahibi olur. Ki-yâset, vakar ve azamet sahibi olup beşeri derecelerin en yükseğine erişir. Şekaveti, onun karşılığı olan saidliğe yani mutluluğa dönüşür. Bir düşmanı ile döğüşse her an ona galip gelir. Hattâ bu düşman-ları ne kadar çok ve güçlü bile olsalar hepsi de sonunda gelip ayak-larına kapanır ve şu beytin sırrını tecelli eder:

«Zalimlere bir gün dedirir kudret-i Mevlâ,
Tallahî lekad âserekâilâhü aleynâ».

Bugünkü anlamı şudur ki: Yüce Mevlâ'nın kudreti bir gün zalimlere Yûsuf (A.S.)'a kıskançlık saikasıyla yaptıkları kötülükten pişman olarak biz ne yaptıkça sonunda mağlûb olduk. Çünkü Allâhü Zülcelâl seni bize tercih etti, anlamındadır. Burada Kur'an-ı Kerim'in âyetine atıf ve telmih san'atı vardır.

Bu düşmanlar nihayetle kendisinin sadık dostu bile olurlar.

Budur ol şekli aziz-i mu'teber,
Mihr-i âlemtâb veş rûşen eser.
Şekli ulvidir dedi eflâktir,
Anlar ol kim sahib-i idraktır.

Şekil: 49

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFİR VE HAVÂSSİ'NİN OTUZ DOKUZUNCU HÂSSASIDIR

فَالْيَوْمَ لَا تَظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

(Felyevme lâ tuzlemü nefşün şey'en velâ tûczevne illâ mâ kûntüm ta'melûne).

— Artık bugün hic kimseye zerre kadar zulüm edilmez. Sadece yaptıklarınızın cezasını çekeceksiniz.

Her nefis amelinin karşılığını görecektir, kendilerine asla zulmedilmeyecektir. Hak Teâlâ insana cüz-i irade, hayır ve şerri seçecek temyiz kudreti verdi. Öyle ise İlâhî adâlet herkese işlediklerinin hisabını sormayı gerektirmektedir.

Behlül Dânyâye şöyle sordular:

— Görünmüyordun, nerelerdeydin?

Kendisi cevaben:

— Cehenneme gittim; baktım ki cehennemde ateşten eser yoktur.

Yine sormuşlar:

— Ya Behlül! Hiç cehennemde ateş eksik olur mu?

O şöyle cevap vermiş:

— Elbette olmaz amma oradaki ateşi herkes kendi eliyle taşıyıp yakmaktadır.

(Cehennem dediğin od, ateş yoktur,
Herkes ateşini kendi getirir).

Yani od aldım kendi elimle ciğerime koydum. Bu itibarla kime şikâyet edeceğim.

(Velâ tûczevne illâ mâ kûntüm ta'melûne). Sözün başlangıcına dönersek kıyâmet günü olacak hâdiseleri şöyle özetleyebiliriz. Her-

kes kabrinin başında yalınayak baş açık durur. Aç, susuz ve çıplak geçen bin yıl mizan günü bir saatlik süre gibi gelir. Hz. Âişe (R.A.) bir gün Resûl-i Kibriyâ'ya şu suali sormuştur:

— Ya Resûlallah! O gün kadınlar da çıplak olarak mı kalkacaklardır? İki Cihan Serveri (S.A.V.) şu ibret verici cevabı lütfetmişlerdir:

— Ya Sıddık kızı! O günü düşünüp hicabından ağlama! Çünkü o gün öyle bir gündür ki kimsenin diğerinin haline bakacak güç ve mecali bulunmayacaktır. Herkes ancak kendi haliyle meşgul olacaktır.

Melekler sâlih kulları rıfk-ı mülâyemetle -yumuşaklıkla- götürürlerken, kötü amel sahibi kimseler ise dizlerinin üstünde sürünüp gidecekler. Mahşerde bu tasvir ettiğimiz şekilde dehşet verici olay cereyan edecektir. Güneşin harareti bir taraftan başlar üstünde en şiddetli yakıcılığıyla cehennemler saçarken, hakiki cehennem ateşinin kızgınlığı ise bu günah sahiplerinin altlarında yanacak, böylelikle kebâirlerinin -bütün günahlarının- tazyiki ile ter içine gark olacaklardır. Orada elbette sığınacak bir gölgelik de bulamayacaklardır. Arşın gölgesi yalnız yedi tâifeyi gölgesi altına alacak, bunları rahatlandıracaktır.

Birinci Arş'ın gölgesinden âdil olan hükümdar ve devlet adamları faydalanırlar.

KASİDE-İ ADLİYYE

Şeb-i Rûz tâzedir imarı adlin,
Şeriat şehrine çün adl ola yol,
Selimen sâlimen ismen ve ma'nen,
Selim bin Bâyezid ki âl-i Osman,
Çu sahip sin-i şems-i nûr efruz,
Cülûs etti serir-i saltanatıta,
Olur ni'mel meâbı bâb-ı refiîn,
Semâi devletindir matla-ı şems,
Cihan gülzârını kılmağa tâze,
Asıp zinciri dâd-ı dar'a lehu,
Selim olmağa ye'cücû kıtından,
Hidâyet râh-ı rûşen olmağı çün,
Eğer zât-ı cihana vermese kor,
Nice dini şeref vere cihana,
Olup maksûda vâsil şer'i dinle,
Behişt adn içinde göstere hoş,

Ki zîra haktır mimarı adlin.
Hadîs âyet olur güftâr-ı adlin.
Bu tarihte geliptür yâr-i adlin.
Selâmet mülküne ikrâr-ı adlin.
Habibin matlaı envâr-ı adlin.
Kabul etti anı ihbâr-ı adlin.
Çu halkın halka hoş i'sar-ı adlin.
Nıkabın ref edip ruhsâr-ı adlin.
Sordu Kevseri bi ennâr-ı adlin.
Emin etti giderdi zâr-ı adlin.
Süleyman oldu iskenderân-ı adlin.
Selim oldu kamu ihsâr-ı adlin.
Ne resme oldu izhâr-ı adlin.
Nitekim şer' ile ola kâr-ı adlin.
Ede arzı cemâli ezhâr-ı adlin.
Cemâli ber kemâl didâr-ı adlin.

MESNEVÎ

Adl oldur tuta emr-i şeriat,
Şâhide hoş reâyasın riayet,
Ola sultanda hoş adl-i sahâvet,
Dahi şunlara vere hoş münasip,
Adûnun halini ede tefekkud,
Basiret bula kalbi ola yâkzan,
Gönül bir kal'adır içi dışı nur,
Ola dil şâh-ı ruhun mülk-ü tahtı.
Vezirin re'yi olsa ger riyyet,
Vezir verdi Hak ol sultana aklı,
Reâyadır şehâ cism-i cevarih,
Kavi cümle ola emrine ferman,
Çu nefsi yerine nasb ede iblis,
Harap etmek diler din mülkiyyetin,
Hased buhl riyyâ sancak çekerler,
Ederler cünd-ü şeytan herdem ağı,
Gönül tahtın olursa nefsi zâlim,
Gönül tahtında ger sultan ola can,
Çu cât-i yerine nasbetti Rahmân,
Seha, ilim, amel beyler beyidir,
Saâdet ravzasına edip irşad,
Bulardır cünd-ü yezdan hizb-i sultan,
Amel eden onunla hoş velidir,
Çu mülkü cisme rûhun oldu sultan,
Kıl ol gündüzünde adl-i irfan,
Çu vechile kılasın tuat-ı hak,
Ve illâ Hak seni görür gibi kıl,
Dahi her ne serversen nefsi sen,

Zulüm oldur ide ihdas-ı bid'at.
Mahalle sarf ede malın be gayet.
Reâyaya edine rahm-i âdet.
Ki ola anlara rasit münasip.
Yatup gafletle etmeye terakkut.
Kıla iklim-i kaibe can aklını Han.
Gerek adl-i sehile ola ma'mur.
Serir-i saltanatla bula bahtı.
Bula adlile âlem yüzü ziynet.
Kıla hükm hükmü aklı ve nakli.
Anı ıslâh-ı adli kıla sâlih.
Çekip asker ederler cenk her an.
Refik-i tâci ahmer ehl-i telbis.
Gidermek ister İslâm şevketin.
Ki her sancakta var bâid-i leşker.
Ki din mülkün edeler cümle yağma.
Diriğa ki kati olur mezâlim.
Kıla ma'mur edip hoş adl-i yeksan.
Selim Han oldu sankin mülke sultan.
Hayâ ve zühd ana asker gibidir.
Ki ola avn-i Rahmân birle ruhu şad.
Ederler hayr-i hoş i'lâm i'lân.
Ki zât-ı Hak gülünün bûlbûlüdür.
Kıla iklim-i cisme adl-i ihsan.
İbadet kıl Hakk'a ve kılma isyan.
Ki sen Hakk'ı görür gibi muhakkak.
Seni hak gördüğü hakdır anı bil.
Ana göre edesin halka ihsan.

HİKÂYE

Demiş Sultan Murad sultan Emire,
Nice eyleyelim bu halka biz,
Dedi Sultan Emir edem nasihat,
Bu halkı eylegil birkaç bölük sen,
Göresin bir pîr-i etek gibi tut,
Ömür bâbında ger olsa beraber,
Dahi küçüklerin oğlun gibi sar,
Sana sen ne sanursun anlar âsan,
Ger oğlun bir hata etse nideydin,

Nasihat eyle lütfet ben fakire.
İşimiz adlola yuna kirimiz.
Ki vaki' olmaya hergiz fesihat.
Olasın tutarisen sözümü sen.
Hata ve ger sevap olmuş ana kut.
Anı bil kendine daimi birader.
Budur âlemde ger isterisen say.
Olasın kâmil-i mü'min müslüman.
Nice suçlarını afv edeydin.

Kalan mü'minleri de öyle tutgil,
Şeriat üzre olgil subhile şâm,
Hakk'ı ve halkı kıl razı ve hoşnut,
Vücudun mülkünü kıl nûr ma'mur,
Beğim adl ile nefsinde ilinde,
Özünü adl-i dini eyleyip yâr,
Kılarsın halka hulki adl-i ihsan,
Rivayettir ki yakmaz tabu odu,
Kişi gerektir adlile her yâr,
Bunların ortasında kıla adli,
Sorusuz cennete âdil giriser,
Begim sa'yi artır adl-i dârin,
Resûl dedi ki şol zamanda,
Habibullahi fahr-i dû cihanın,
Bihamdillâh ki bulduk şol zamanı,
Çu zıllullah o derya vü bâhir,
İşi adl-ü sehâ ve lûtf-i cûdi,
Şeha hak kıldı lûtf-i yâri,
Sebeb feth-i cihana cünd-ü fersan,
Olur lûtf-u kelâmın dafi-i gam,
Çu bir sözün eder çok def'i bid'at,
Mutî' olmuşdur emrine ekâbir,
Kodu Hak bunca ni'met ki elinde,
Ki bir dem adl-i çün ey nik-i âdet,
Kılursun adli her bir âlâ bende,
Hem âdın zinde kala tâ kıyâmet,
Dua ede sana ins ü melâik,

Bu yol cennet yoludur ona gitgil.
Olasın tâcîdârî ehl-i islâm.
Rıza ile hâsıl olur cümle maksud.
Hazar kıl zulmü zulmetten olup dâr.
Dahi her şeyde kim vardır elinde.
Gönül dârinde şem'i aşkı uyar.
Bulasın cenneti huri bu Rıdvan.
Aniki olsa kemâl-i adli cûdi.
Meyânî ehl-i beyti yâr-i ağıyâr.
Eli açık ola ilâya bezli.
Sekâhüm rabbühüm didar görüser.
Halâyık hayrile zikrede adın.
Olurdu adl dâd ol vakit cihanda.
Ederdi şükrü adline zamanın.
Selim Han âdil oldu pâsihâni.
Duasın vird edinmektir bize farz.
Behar-i garka verdi her vücudu.
Mutîin eyledi halkı diyâri.
Sebeb celb-i cânana cûd-ü ihsan.
Dolu cânâ sürûru eyle mahrem.
Sözün mihriyle gider zulm-ü zulmet.
Görüptür lûtfunu küllî asâkir.
Hemişe lûtf-u adl ile elinde.
Yazılır sana altmış yıl ibadet.
Deminde mürde diller ola zinde.
Bulasın ol kerimden çok kerâmet.
Olasın dû cihan fevkal erâik.

KASİDE-İ MEDH DER ŞÂN SULTAN SELİM HAN

Demi adl-i şehile âlem enver,
Kerem cûd-u lûtfiyle muazzez,
Yüzü nûru şu resme dilküşâdır,
Başında tâcı anın şems-i eflâk,
Sipahi mevce gelse hemçü derya,
Cihan rûye gözüne görünür tenk,
Ser-i âdadine şekl-i hababe,
Çün ola lala gün tiği ve tiyri,
Revan ettikte piki tir-i pikân,
Kendi çevkân remaış kûya küy,
Çün ola tiz ser-i tiz serkeş,
Leb-i tiği o per can-ı adûyu,
Salâtin hak bus-i âsitani,
Cefa kılar mı her dil bülbülüne,
Kılır küsfendi gergi adl-ı hemzâr,
İlâhi kıl Selim'i dû cihanda,
Çınar el açıp ettikçe dualar,
Ayağı üzre durup ettikçe medhi,
Yeşil hulle giyip serv-i ser'efrâz,
Gülüstanda niyaz ettikçe bülbül,
Hezâr destanı gülzâr eyleyip zâr,
Kıla adlin Hudâ manzum kemâle,

Dili can mihr-i fazliyle münevver.
Seha fazl-ı şerifiyle muvakkar.
Münevver günden ol ruh-u musavver.
Elinde tiği hemçün berk-i ezher.
Aduye gör ne katre bahr-i ber.
Kaçankim eyleye hamle gazanfer.
Şu demkim eylesin seyl-i ahmer.
Olur rûy-ü adûv zerd-i muza'fer.
Uçar can-ı beşer kim ola pür şer.
Meh-i hurşidi râder çarh-ı ekber.
Adûs-u sernigün ola ki ahkâr.
Ser-i tiri dili a'daye mihker.
Bu heft iklimdir emrine musahhar.
Şeha devrinde güldür ekser.
Eder hem bazı enboz-ı kebûter.
Müeyyed yed muzaffer terk-i evter.
Çemende arzı kad ettikçe ar ar.
Ki bağda sarula dağda sanavber.
Salındıkça çemende vaz' edip ser.
Tebessüm naz ile ettikçe güller.
Melek tavuslayın açtıkça şehper.
Dahi fazlın kemâle ede münce.

İkinci Arş'ın gölgesinden, sâlihlerden ömrünü ibadet ve Allahü Zülcelâl'e kulluk etmekle geçirenler istifade ederler.

Üçüncü Arş'ın gölgesinden ise, mescid ve camilere çok devam edip herkesten evvel gelerek namaz vaktini bekleyenler faydalanır.

Dördüncü Arş'ın gölgesinden ise Allahü Zülcelâl için birbirleri ile dost olup sırf Hak (C.C.)'a muhabbet sebebi ile sohbette bulunanlar istifade ederler (*).

(*) Gerek şeriat, gerek tarikat erbabı için esas kaide, bir kimseyi Allah rızası için sevmek veya bir aduvullaha ısrâf Allah'a düşman olduğu için buğz etmektir. Her iki şıkta da dönüp dolaşıp konu mü'minlerin birbirleri ile soh-

Beşinci Arş'in gölgesinde ise sadakayı verirken kimseye göstermeyenler yer alacaktır.

Altıncı Arş'in gölgesinde ise fattan ve güzel bir kadının türlü oyun ve fitnelerine rağmen nefis ve iffetini koruyup günah işlemekten kaçınanlar yer alacaktır.

Yedinci Arş'in gölgesinde ise Allahü Zülcelâl'in korkusu ile ağlayıp ona olan iştihak ile geceleri gözlerine uyku girmeyip daima zikir-i hak ile meşgul olanlar istifade edecektir.

Tekrar kıyâmet alâmetlerinin devamı bahsine sözü getirip cereyan edecek olayları şöylece gözden geçirelim. Halk kıyâmet günü güneşin dayanılmaz sıcaklığı altında bin yıl kadar kalırlar. (Yalnız unutmamalı ki âhiretin gün ve yıl mefhumu bu fani dünyadaki zaman ölçülerine sığıp sığmadığını ancak gayba alim olan Hak (C.C.) bilir). Bundan sonra karanlık bir dere içine sürüklenirler. Mü'minler ahnları ak olarak bir saat gibi kısa bir zamanda bu dereden çıkarlar. Kâfirler ise bin yıl kadar bir süre kalıp yüzleri kapkara olarak hisap sorulacak mizan yerine gelirler. Bu mahalde dokuz durak vardır. Her bir durakta günahlarının çeşidine göre sorular so-

betine münce olmaktadır. Bu konuda en yüce kelâm-ı kibâr, Nakşibendî Tarikatı'nın yüce Piri Şâh Muhammed Nakşibend Efendimizdir. Kendileri mutasıl tarikâna «tarik-i sohbet» buyurmuşlardır. Yani bizim tarikatımız sohbet tarikatıdır, anlamına gelmektedir. Bunun ledünni ma'nâsını şöyle ifade edelim: İki sâlik bir araya gelip sohbet ettiklerinde üçüncüsü mutlaka mürşid-i kâmil olur. Şundan dolayıdır ki iki sâlikin bir araya geldiği anda bir elektrik cereyanı gibi mürşid-i kâmilin ruhanîyeti orada zuhura gelir. Bunsuz seyr-i ilâhîde yol almak hemden hemden imkânsızdır. Bunu şu ilm-i mansûn nakâyîkine benzetmek mümkündür. Nasıl rabitasız zikir mûsil değilse, hak yolunda sohbetsiz limaallah sırrına ermek de muhaldir. Onun için gerçek sâlikler mutlaka ve mutlaka Hz. Mürşid'in bulunmadığı yerde dahi onun kemâlâtıyla daimî surette terennümsâz olmalıdır. Yani cezbe haline gelip her mürşidin eşsiz varlığını dile getirmelidir. Bu konu Nakşibendî Tarikatı'na mensup olanlardan başka Mevlevî Tarikatı'nda bulunan sâlikler arasında da çok geçerlidir. Nitekim bunun şaheser misalini Mevlevî Tarikatı'nın ârif şairi Senih şu beyiti ile dile getirmiştir ki bütün tarikat erbabı için bunda alınacak ders çoktur. Hatâ mürşid-i kâmilin kemâlâtını idrak etmeyen (belhüm adal) -hayvandan da beter- kimseler yanında sükût-ı ihtiyâr tercih olunur. Nitekim zarif şair Senih'i böyle yapmıştır:

«Senih, hazret-i mollayı vasfedersin lik,
Celâl-i aşkı kim anlar, kiminle söyleşelim».

Buyurmuştur ki, hazret-i molladan murad ârifler sultânı Mevlevî Tarikatı'nın kurucusu Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî Hazretleri'dir.

rulur. Bu sorulara alınının akı ile yukarda da belirttiğimiz gibi kısa bir süre içinde verip çıkarlar. Hesabı temiz verenler sağ ellerinde beyaz bir belge ile (buna berat da diyebiliriz) çıkarlar. Hesap veremeyenler sol ellerinde siyah bir belge ile bin yıl kaldıktan sonra ancak çıkabilirler. Elleriindeki belgelerde şu yazılıdır: (Ikra' kitabe ke kefâ bi nefikel yevme aleyke hasibâ). Yani:

«Kitabını oku. Artık ey kulum, senin için yapılan hesabın sonu gelmiş, netice anlaşılmıştır».

Sırrı tecelli eder. Yukarda bahsedilen bir bakıma berat niteliğindeki belgeler açılıp mahiyetleri anlaşılır. Her kulun bu dünyada yaptıkları bütün şeyler orada yazılmıştır. Mizan, arşın önünde kurulmuş olup sağ tarafta yanında melekler cennetin haznedarı olan Rıdvan durup, sol tarafta ise zebâniler saf saf olup dururlar. Her birinin ayrı ayrı hesabı görülür. Hak (C.C.) tarafından hesabı görülen kula dünyada yaptıkları işlere dair özet halinde bu belgelere bir diyeceği olup olmadığı sorulur. O kul kebâirinin tazyiki altında hiç bir diyeceği olamayacağını söyleyip kadere rıza göstermekten başka bir çare bulamaz. O zaman yüce Mevlâ şöyle buyurur:

«— Ey kulum! Müdâfaanda söylemediğin bir hasenatın vardır ki ben rahim olan Mevlâ kimseye zerrece zulmetmiyeceğimden bu hasenatını şimdi sana göstereceğim».

O anda emr-i ilâhî üzerine parmak kadar bir kâğıda yazılmış bir yazı çıkartılır. Bunda (Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlüh) cümle-i tayyibesi yazılmıştır. Bu nâme ancak şefaati Muhammediye'yle mü'minlere verilen Muhammed ümmetine has bir mahariyettir. Hesabı görülen mü'mine şöyle hitab-ı ilâhî şeref varid olacaktır:

«— Sen dünyada bir nefes bu kelimeden ayrılmadın, burada dahi ayrılmamaktasın. Bu hasenat bütün günahlarına tekabül eden bir hayırdır».

Bu yazı günah kefesine karşı diğer kefeye konduğu zaman ağır bastığı görülür. Zira onda Allah ism-i celâli vardır.

(Bir nefes ayrılmadım tevhidden Allah bir).

Nazmının esrarı tecelli eder.

Zühretü'z-Riyâz'da şöyle rivâyet olunmuştur: Hz. Âişe (R.A.)'nin bir sorusuna karşılık Peygamber (S.A.V.) şu cevabı lûta'f buyurmuştur:

«— Üç yerde bir kul ehi ü ayâlini hatırlayamaz. Biri o nâmenin okunduğu an, ikincisi mizan sırası, üçüncüsü ise Sırat'ı geçerken».

O sırat köprüsü ki bütün halk oradan geçmeye sürüklenip zorlanır. Bu köprü kıldan ince, kılıçtan keskindir. Altında ise cehennemle yalın ateşlerinin alevleri fışkırmaktadır.

Sırat üç bin yıllık yoldur ki bin yıllık yokuş, bin yıllık imiş, bin yıllık düzdür. Sırat yedi bölünü üzre olup ilk durakta iman ile ilgili sorular, ikincide namaza müteallik sorular, üçüncüde zekât, dördüncüde oruç, beşincide hac, altıncıda abdest, yedincisinde ise dünyada iken zulüm ve gaddarlığı işleyenlerin mizanı görülür. Eger bu duraklarda hesabı görülenlerin suçlarına rastlanır ise her bir durakta günahkâr kul bin yıl bekletilir. Zâten kıyâmet gününün miktarı sahih rivâyetlere göre elli bin yıl olduğu ileri sürülür. Amma günahdan beri arınmış kullar bir saatlik sürede geçerler. Sıratı en evvel geçen İki Cihan Serveri (S.A.V.) Efendimizdir. Peygamber (S.A.V.) sıratın öbür tarafına geçerek durur. Sellim işaretleriyle kuruluş ve necatın bayraktarı olduğuna delil teşkil eder.

Melekler birer birer sancakları getirmeye başlarlar. İlk önce Peygamber Aleyhisselâm'ın sancağı gelir ki, bu sancağın gözleri kamaştıran parlaklığı belki bin yıllık mesafeden görülebilir. Adetâ yeşil zebercetler dalgalanmış gibidir. Mızrağı kızıl yakuttan salınacak kadar ışık saçıcıdır. Hiç bir ak gümüş bile kabzasının berraklığını ifadeye muktedir değildir. Sancağı şerif öyle bir haşmet arzeder ki «mağriple maşrikten görülür» denilmesinde bile şaşırtıcı bir tavsif yoktur. Sancağı şerifin üzerinde üç satır yazı olup ilk satırı (*Lâ ilâhe ilâllah Muhammedün Resûlüllah*)dır. Tüm nebiler şehid ve siddıklar, Resûl-i Ekrem'in yanındadırlar. Âdem (A.S.)'den âhir zaman peygamberine varıncaya kadar gelen bütün nebiler bu sancağın altında toplanırlar. Nitekim (*Âdeme ve min dunihi tahte levâi*) cümle-i tayyibesi ebû'l-beşer Hz. Âdem Aleyhisselâm ile onu takiben gelen enbiyâ ve mürselinin bu sancağın altında toplanacağına işaret vardır. Melekler, bir hülle ile tac getirirler ve Resûl-i Kibriyâ'nın serdar-ı ekremi olan bu tâife böylece cennete uğurlanır.

Bundan sonra münadiler yani sesleniciler şöyle bağırlar: «*Ey-yühessâbikune fil iman*» ve bunu takiben yüce bir sancak daha ortaya çıkar ki bu sancağın altında toplananlar, yukarda da işaret buyurulduğu gibi islâmla ilk müşerref olanlardır. Bunların temsilcisi bulunan Siddık-ı Ekber (R.A.) bu bağırıya karşı «Lebbeyk» diye

cevap verir. Ensâr ve Muhâcirler Hz. Ebûbekir'in sancağı altında toplanırlar. Onlar da bu şerif sancakları ile birlikte cennete uğurlanırlar.

Bundan sonra ise münadiler başka bir sancak getirip şöyle çağırırlar: «*Eynellezine yansurune dinel islâm*». Bunda da kastedilen islâma yardımcı olan ashâb-i kirâm ki temsilcisi Hz. Ömer (R.A.)'dir. Bu yüce halife ulvî simasıyla münadilerin seslenişine «Lebbeyk» diye cevap verir. Burada toplananların islâma her yönüyle yardım etmiş ensârdan başka adâleti ile ün salan hükümdar ve devlet adamları bu sancağın çevresinde içtima edip cenneti şereflelendirirler.

Bunu takiben yeni bir sancak dahi getirilir ki sesleniciler şöyle bağırlar: «*Eynellezine yünfikune emvâlehüm fi sebilillâh*». Hz. Osman (R.A.) «Lebbeyk» diye cevap verir. Allahü Zülcelâl yolunda mallarını harcayanlar ise bu sancağın etrafında cem' olurlar. Onlar dahi cennete uğurlanırlar.

Bu sancaktan sonra şöyle bir sesleniş duyulur: «*Eyne evliyâul-lahillezi lâ havfün aleyhim ve lâhüm yahzenûn*». Bu sancağın altında da tüm evliyâullah toplanırlar ki âyet-i kerîmede de beyan buyurulduğu üzere onlar için ne keder, ne de korku vardır. Bunların başında şâh-ı velâyet Hz. Ali (K.V.) bulunup da'vet nidâsına karşı «Lebbeyk» diye cevap verir. Bütün meşâyih-i kirâm bu sancağın altındadır.

Bu kere de münadiler «*Eynellezine kutilü zulmen*» diye seslenirler. Bundan maksat zulme mâruz kalıp da şehid olanlardır. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin Efendilerimiz. Bu da'vet sadâsına karşı «Lebbeyk» cevabını verir. Bu iki ciğerpâresini önüne alan Fâtıma annemiz, bir elinde Hz. Hasan'ın zehirli gömleği, diğer elinde Hz. Hüseyin'in kanlı gömleği olduğu halde şöyle feryad eder:

«— İlâhi! Benim intikamımı sen al, zalimlerin yanında koyma; yoksa öyle bir âh ederim ki, cennet, Arş ve Kürsi ateşlere yanar» der.

O sırada Peygamber Aleyhisselâm kendisini yatıştırıcı nitelikte şu sözleri söyler:

«— Ey benim ciğerimin köşesi sevgili kızım Fâtıma! Bizim hanedanımızın usulünde kin ve intikama yer yoktur; tıpkı gurur ve kibir olmadığı gibi. Bizim sünnetimiz af ve şefaattir. Bugün şefaât günüdür. Bana da yaraşan şefaattir. Bizim şefaatomuzladır ki âsiler azaptan kurtulacaklardır. Düşün ki bana çok cefa etmiş idiler. O kadar ki zulümleri sonucu

Muhacirin ile birlikte vatanımızı terke mecbur kalmıştım. Fakat ben hiç birisi hakkında intikam sevdasına düşmedim, hepsini afveyledim. Sen dahi af edicilerden ol». buyurur.

Bunun üzerine O da af buyurarak bütün mazlum ve şehidler Hasan ve Hüseyin Efendilerimizin sancığı altında cennete uğurlanırlar.

Bundan sonra ise bir sancak daha gelir ve münadiler «Eynel-
lezine tâbü ve ahlesü» bu sancığın altında toplananlar bütün yaptıklarından nadim olan tevbekarlardır.

Bir münadi de bunu takiben şöyle bağırır: «Eynel cebbarunel mütekebbirun». Yani ey zalim ve zorbalar, kibir ve gurur sahipleri neredesiniz? Bu sancığın yani zaleme bayrağının altında Fir'avn, Nemrud ve şeddad getirilir. Başlarına ateşten bir tac konulmuş, katrandan gömlek giydirilmiştir. Bütün zalim ve mütekebbirler bu bayrakla beraber kendilerine ayrılan cehennemden derekâlarına sürüklenirler.

Bu kere de münadiler: «Eynel hâsidün» diye seslenirler. Bunun temsilcisi olarak da Yahudi Kâab bin Eşref getirilir. Lâinin yüzü kara, elleri bağlıdır. Bu lâini takiben tüm hak ve hakikatı örtenlerin onun arkasında toplanırlar. Ve cehenneme sürüklenirler.

Bundan sonra da Ebû Cehil mel'unu getirilir. Bütün Peygamber Efendimize inanmayanlar çevresinde toplanıp tâmüya sürüklenir. Bunu takiben Velid bin Muğire getirilir ki, bütün fukarayı hor ve hakir görenler etrafında toplanır, hepsi de tâmü derekâtına sürüklenirler. Bunu takiben İmriü'l-Kays mel'unu yüzü kara, dili ağzından sarkmış bir halde getirilir, küfr-ü inâdiyle malûl bütün şairler tâmüya sevk edilerek orada kalırlar. Kemâ kalâllahü Teâlâ: (Yevme ned'ü küllü ünsin bi imamihim). Bunlar cennet ehlinin yakınlarına varınca onların mânevî sonsuz mutluluk âleminde olduklarını görürler ve buna gıpta ile bakarlar. Bu mutlu kullar cennet bahçelerini teşrifleri son hulup köşklerine döndüklerinde ferîştahlar kendilerini karşılayıp şöyle hitap ederler ve (Selâmün a'leyküm tibtüm fedhulaha halidün). Bu hitabla cennete kabul olunurlar, sanki bu haşmetli kabul bir hakanın tekrar sarayına dönüşte karşılanılışını andırmaktadır. Huriler ayaklarına nâleyn giyerek aziz misafirlerine şerbetler sunarlar. Bu halleri gören cehennem ehli, gıpta ve hasetle seyrederek (*)

(*) Ahirete taalluk eden mes'elelerle ilgili kıyâmet, cennet ve cehennemi tasvire müteallik bahisler hakkında nâcizâne bazı mütalâalar serdinde zarur-

ret gördük. Şöyle ki: Mârifetnâme başta olmak üzere pek çok tasavvufî âsarda aklarına mağruren Hasanü'l-Halebi'nin tercüme eserinde de gereği olmadan bazı mübalâgalı cümlelere yer verilmiştir. Ezcümle Sırat köprüsünün üç bin senelik yol oluşu gibi... Bugün ulûm-i müsbitte meraklıları bu ulûmdan çıkarılan hakâik-i tekziye çalışmak boşuna gayrettir. Bu gibi kimselere böyle cümleler tatmin edici görülmez.

Zaten bu sebebledir ki İsmail Fennî Merhum Maddiyyun Mezhebinin izmihlâlî adlı eserinde şöyle demektedir:

«Bir takım ekâbir-i mütefekkirinin ulûm-i müsbitte netayicine müstenit olarak beyan ettikleri mütalâat, hakâik-i mezkûreyi musaddık bir mahiyet iktisap etmiştir. Bu hakâik-i müsbitte aykırı, gerek şer'i, gerekse tasavvufî eserde bahisler bulunması çok sakıncalıdır. Halbuki sofîyyane eserler bu nevi ilmi sonuçları doğrular niteliktedir. Zâten müsbit ulûm erbabının İslâm mis-tisizmine mütene ve ayrıncalı bir yer vermiş olmaları da bu yüzdendir. Hâl böyle iken betahsis bugünün görüş zâviyesine aykırı, mübalâgalı ulûm-i müs-bite ile bağdaşmayan cümlelere ne gibi bir zorunlulukla yer verildiğini anlamak güç hem de pek güçtür».

«Vahdet-i vücud mezhebi elyevm ulûm-i müsbitte erbabının çoğunluğu tarafından kabul olunmuş lakin maatteessüf Vücudiyye felsefesi şeklinde olarak kabul edilmiştir».

Çünkü bunların itikatları teftiş edildiği halde ulûhiyyetin bu âlemdeki kuvvetlerin mecmuundan ibaret idüğüne kâil oldukları anlaşılır. Şimdi yapılacak şey vahdet-i vücud itikadını cerh ve iptal değil mutasavvifin-i kirâmın kabul ettikleri yolda şer-i şerife tevfiğ ile tasdik ve ikmalidir. Çünkü ulûm-i müsbiteden istintaç olunan hakâik-i naksa çalışmak faydasızdır. Bunların hakâik-i İslâmiyye'ye muhalif olmadığını göstererek erbab-ı tetkiki varta-i ilhattan muhafaza etmelidir».

Hâl böyle iken bugünün erbab-ı tetkikini gereksiz kuşuklara düşürecek cümle ve ibarelere tasavvufî âsarda yer verilme sebebini itiraf edelim ki anlayamadık.

«Şeyhü'l-Ekber (R.A.)'in kabul etmiş olduğu mezhebi, selef müslümanlar arasındaki anlaşmazlıkları ortadan kaldırdığı gibi ulûm u fînunu hâziranın asıl ve hakikat-ı eşyanın harici âlemde olamayacağından ibaret olarak vardığı neticeye muvafık olan itikadı te'mine kâfidir».

Cemaat bahsinde mertebe-i hakikatte söylenilmiş en güzel sözlerden birisi de âit olan şu derin cümlelerde mündemiçtir.

«Bu âlemden nice kimseler gelir geçerler de bende cenneti göremeden göçerler. Bu cennet irtian cennetidir. Ârif odur ki bir kimsenin cennete girmesi pek hayret edilecek şey değildir. Asıl acip olan cenneti teşrif eden zatların kudümü ile cennet-i âlânın şeref bulmasıdır».

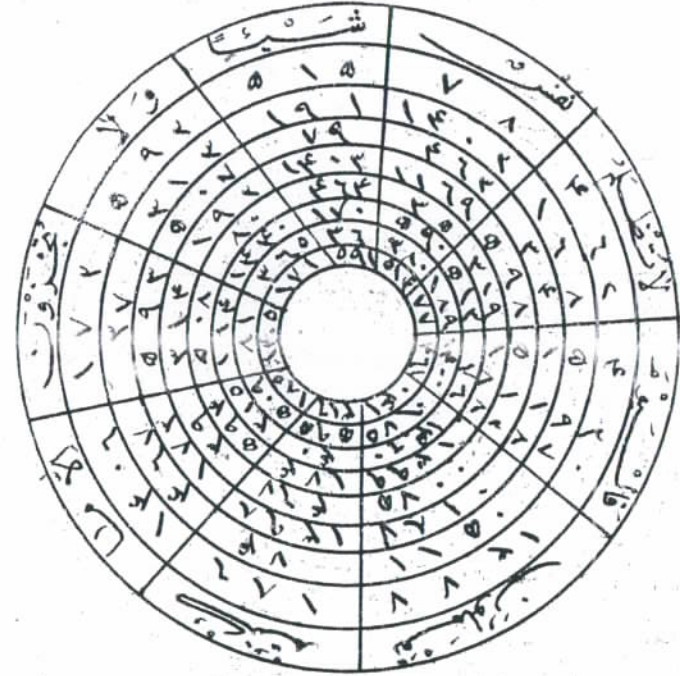
Bir de «İmriü'l-Kays'ı hedef alarak tüm şairlerin ehl-i cehennem olup tāmuya gideceği» hakkında otuz dokuzuncu hâssada görülen cümle ve ibareye de uyamadığımızı eklemeliyiz.

Zira bugün pek çok evliyâullah hazerâtı aynı zamanda şairdirler. Ezcümle Mesnevî'nin emsalsiz şairi böyledir. Niyazi Mîsrî (K.S.) şairdir. Şeyh Galîp (K.S.) şairdir. Yûnus Emre hem velî, hem şairdir.

İki Cihan Serveri (S.A.V.), Şair Lebîd'i pek beğenmiş ve şu beyt-i sebebi ile şöyle buyurmuşlardır:

Havassı :

Bir kimse bu vefkin sûretini karşısına koyup her gün yetmiş bir kere baksa ve her bakışında bu bahsin başlığında yer alan âyet-i celileyi başında gezdirse bu âlemde kendine karşı yapılacak her türlü eziyet ve belâlar def olur. Yılan, çıyan, akrep, arslan ve kaplan gibi sokucu ve yırtıcı hayvanlar kendisine zarar veremez ve ona mutî olurlar. Ayrıca bir zâlimi zulmünden döndürüp adle meyl ettirmek dilerse yine yukardaki âyeti yazıp bir yiyecek veya içilecek şeyin içine konulur da içirilirse o cebbar zâlimin zulmü adâlete dönüşür. Bu sûrenin okuyucusuna veya vefkin taşıyıcısına âlemlerin yüce Rabbi geçim sıkıntısı vermez, ummadığı yerden bol rızık gönderir. Yüzünün nuranîyeti günbegün artar. Kalbler teshir ediciliği gibi ayıplarının örtücülüğü de Allahü Zülcelâl'in Gaffar yüzü suyu hürmetine yerini bulur. Her dileği nezd-i İlahî'de Kur'an-ı Kerim'in berekâtı ve vefkin etkinliği ile hâsıl olur.

Şekil: 50

(Elâ külli şey'in mâhâllallahü bâtilün ve külli naimün lâ muhalefeten zâllün).

En doğrusunu Lebid söylemiştir, ma'nâsı şudur:

«Hiç şüphemiz olmasın ki her nîmet zâil ve geçici Allah (C.C.)'dan gayri ne varsa bâtıldır» (M.Y.).

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN KIRKINCI HÂSSASIDIR

إِنَّا مَخْطَبَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَكَهُونٌ ۝ هُمْ
وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكُونٌ ۝

(Inne ashâbel cennetil yevme fi şuğulin fâkihûne. Hüm ve ez-
vâcühüm fi zilâlin a'lelerâiki müttekiüne).

— Gerçekten cennetlik olanlar, bugün (kıyâmette) pek güzel bir meş-
guliyet içinde zevklenmektedirler.

— Kendileri ve zevceleri, ağaçların gölgeleri altında süslü koltuklar
üzerine kurulup yaslanmışlardır.

Tefsiri :

Haberiniz olsun ki, ashâb-ı cennet: Sâlih amellerle cennete sa-
hip olanlar, gerçi cennete girmek esas itibariyle Allah'ın fazlıyle-
dir. Lâkin (Velâ tûczevne illâ mâküntüm ta'melûn) buyurulması
burada bu ma'nâ ihtar buyurulmuştur.

(El erâik) Erike hacelede, yani gelin odasında döşenen süslü
koltuk demektir.

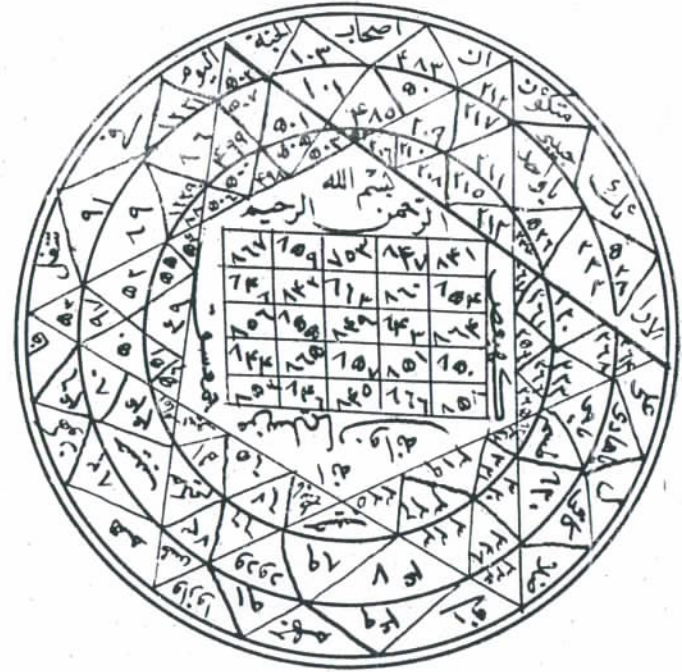
Havassı :

Allahü Zülcelâl bu sûrenin okunması ve vefkin kerâmeti ile âmil
olunan kimsede keşf-i esrarı hüviyyet sırrına ermek gibi bir mut-
lûk hâsıl olur. Kalbi vahdâniyyet âlemi ile doludur. Bu vefki kar-
şısına alıp, zaman zaman ona bakan kimsede âlemlerin gizlilikleri
ve zâhir ilmi ona açıklanır.

Bâtın ilimleri her yönünden kapılarını ö vefkin sahibine ardına
kadar açar. Gayb âlemlerinden haber alanlardan olur. Dereceleri
yükselip; dini ve dünyevi bilgiler hâsıl olur.

Bu vefkin sahibinin her kim yüzünü görsen onun aşığı ve tâlibi
olur ve ondan ayrılmak istemez.

Kangı evdeki ola bu şekl-i kürri,
Gami hem ger mâye-i ni'met ola.
Kim götürse kendü de mahfuz olup,
Her belâdan sahib-i sıhhat ola.

Şekil: 51

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN KIRK BİRİNCİ HÂSSASIDIR

لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ﴿٥٧﴾

(Lehüm fihâ fâkihetün velehü mâ yeddeûne).

— Onlara orada (cennetde) çeşitli meyve var; hem onlara istedikleri her şey var.

Tefsiri :

Meyve ta bir buyrulması da mücerred zevkten ziyade çalışmalarının karşılığına işarettir. Ve onlara iddia ettikleri istedikleri var, da vayı kazandılar.

Havassı :

Bu sûre-i muazzama ile çok meşgul olan ve vefki daima üzerinde taşıyan kimse İki Cihan Serveri (S.A.V.) Efendimizi sık sık rû'yasında görür, ilâhî ihsan ve bağışlar ondan eksik olmadığı gibi çevresine (koğulmuşlardan olan) şeytan yavaşamaz. Düşmanları da ima Hak (C.C.) tarafından aynen şeytan misali yine koğulmuşlardan olur. Allahü Zülcelâl düşmanlarının kendisine kötülük etmelerine imkân vermez. Yani bu vefkin taşıyıcısına düşmanlarının yollarını kapar.

Bu vefkin suyundan bostana, bağa; kısaca ekilmiş araziye saçılacak olsa bereketli ve çok mahsul alınır.

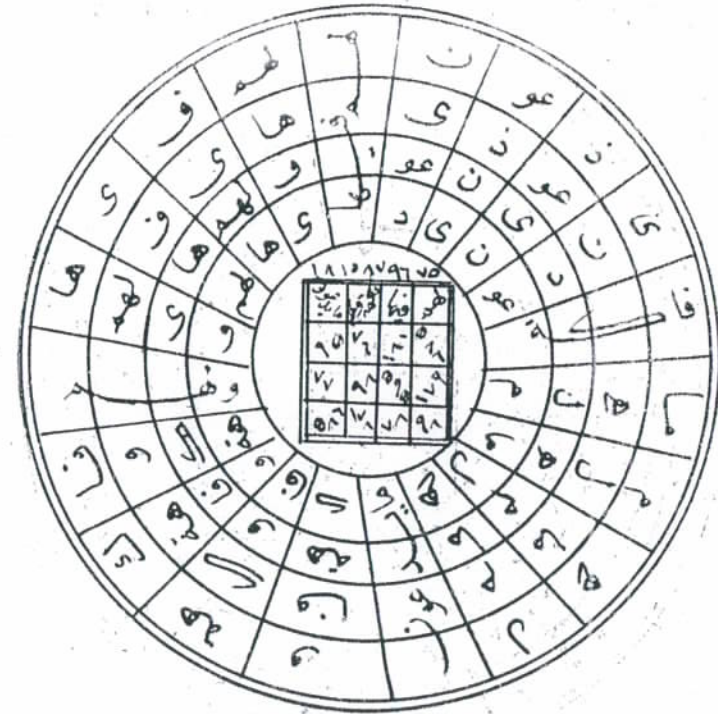
Akıl hastalığına tutulmuş herhangi bir kimseye bu vefkin suyu, bir çini veya sırça kap içerisine konulduktan sonra içirilecek olursa veya vefki katkısız petek bal ile ezerek macun haline getirdikten sonra hastaya yedirilirse Hak Teâlâ ona öyle bir akıl, zekâ verir ki âlem ondaki idrak ve ferâsete hayran kalır.

Bundan başka bu vefkin kerâmetlerinden biri de şudur ki: Bir kimsenin oğlu veya kızının çocuğu olmasa yukardaki tarif üzere bu mübarek vefki bir çini üzerine yazıp içine bal konularak yedi

gün sabahları yedirilecek olursa, bununla beraber aynı vefk yazılıp evin kible tarafına yapıştırılmış olsa üzerine her bakışta bu vefkin âyet-i kerimesini yedi defa okusa; iyi huylu, ahlâklı, memleket ve milletine hayırlı çocukları olur. Vefkin sahibi de uzun ömürlü olup evlâdının evlâdını görmek nasip olur.

Herkim bu şekli yazıp bir bağçede,
Bir yemiş ağacı üzre salb ede.
Anda ola her şecer pür berk-i bar,
Şol kadar kim ola bi hadd-i şumar.

Anlamı şudur ki: Bir kimse bu vefkin şeklini yazarak bir ağaç üzerine asmış olsa onda, yâni o ağaçta öyle sık yapraklar görülür ki, bakan şaşırır kalır. Bunun gibi sayılamıyacak kadar da çok meyvesi olur. Şekil budur:

Şekil: 52

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN KIRK İKİNCİ HÂSSASIDIR

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ ۝۸

(Selâmün kavlen min rabbirrahimin).

— Allah tarafından (melekler vasıtasıyla) bir söz olarak onlara «selâm» vardır.

Tefsiri :

Selâm var rahim olan, yani sonunda mü'minleri rahmetiyle muvaffak kılan ve şerik ve nazır olmayan bir rabden doğrudan doğruya söylenme bir selâm.

Bir hadis-i şerifte Hazret-i Peygambere (S.A.V.) demiştir ki: Ehl-i cennet ni'metleri içinde zevkyâb olurlarken kendilerine bir nûr parıldar, başlarını kaldırır bakarlardı ki fevklerinden Rab kendilerini şeref-i didariyle müşerref kılmış «Esselâmü aleyküm ya ehl-i cennet» buyuruyor. İşte «Selâmün kavlen min rabbirrahim» kavli ilâhisi budur. Bunun üzerine onlara nazar buyurur, onlar da O'na nazar ederler ve nazar ettikleri müddetçe diğer ni'metlerden hiçbir şeye iltifat etmezler, tâ ihticab buyuruncaya kadar ki o vakitte üzerlerinde ve diyârlarında nûr ve bereketi bâki kalır.

İbn-i Abbas (R.A.)'dan mervî bir hadis-i şerifte de şöyle buyrulmaktadır: «Her cennetin kapısında yetmiş perde vardır. Melekler bile cennetlerden herhangi birine girmek istedikte o perdeler Melâike-i Kirâm'ın içeriye girmelerine izin vermezler.

— «Şimdi cennet ehli hürilerle sohbettedir, ziyaretiniz elbette uygun olmaz, başka bir zamanda ziyarete geliniz» derler.

Uygun bir zamanda Melâike-i Kirâm cennet ehlini ziyarete geldiklerinde âlemlerin yüce Rabbinin hediyelerini de beraber getirirler. Münâdiler; cennet ehline şöyle seslenirler:

— Ey cennet ehli! Bundan sonra size yalnız sağlık ve mutluluk vardır -mukadderdir, asla elem ve ızdırap yoktur. Burada çirkin şeyler, hattâ beşeri uzuvların mahsulü olan ve zorunlu olarak bulunan sümük, balgam gibi şeylerde yoktur. Pis kokular; insanları tiksindirici şeyler cennette bulunmaz, cennet ehli bunları asla duymayacaktır. Burada duyacağımız misk kokularıdır, bunlar da yediğimiz şeylerin hazına yarar.

Cennet ehlinin vücudunda kıl olmaz; meğer ki saç, kaş ve kirpik gibi kıllar müstesna ola. Cennet ehlinin gözleri fitratan sürmeli vücud yapıları uygun, hepsi de otuz iki yaşında olup yaş itibarıyla İsa (A.S.)'a, güzellikte Yûsuf (A.S.)'a benzerler. Sesleri Dâvud (A.S.)'unki kadar hoş, ahlâkı, Muhammed (S.A.V.)'in ahlâkı hamidesi ile bezenmiştir.

Ebü Saidü'l-Hudri (R.A.) şöyle rivâyet eder ki:

— Cennette en basit bir cennet ehlinin evinin yetmiş iki kapısı vardır. Her kapıdan biri inciden olup her birinde yakuttan bir kürsü konmuş, her kürsüde yetmiş kat döşek bulunur. Her birinde bir hürî oturmuştur. O hürinin yetmiş kat güzellikte tarifsiz elbise vardır. Bu kadar elbisenin içinden yine de tenleri görünür. Ta kemik ve iliklerine kadar da bedenlerinin içinden en güzel uzuvları görülmektedir. Eğer bu hürilerden herhangi birisi dünyada görmüş olsa idi, onun nûrunun parlaklığından ay ve güneşin ışığı sönmüş kalırdı. Ağzından bir damla tükürük düşse bütün denizlerin suyu tatlı olurdu (*).

Söyle rivâyet olunur ki, cennet ehli mü'minlerin sayısız çadırları.

(*) Mertebe-i hakikatta, hürilerin tavsif edilen güzelliklerine kapılmak ve bu güzellikler sebebi ile cennet arzulamak günahların en büyüğü sayılır. Hak (C.C.)'nın âşıkları için ne cennet, ne hürî bir ma'nâ ifade etmez. Ehl-i hakikatın dileği yalnız ve yalnız âlemlerin yüce Rabbidir. Aşağıdaki sûr hâle çok uygun olduğu için tekriren de olsa almadan edemedik:

«Senin âşıkların kılmaz nazar firdavs-i âlâya,
Ne huriden haber söyler ne meyleyler musaffaya.
Nükûş-i mâsivallahdan geçirmiş bunları aşkın,
Komuşlar cümle sevdâyı dolaşmışlar bu sevdâya.
Eğer ol âşkın halin sorarsan gayriden sorma,
Sorarsan hali mecnûnu sor ol ruhsâr-ı Leylâ'ya.
Gel ey Yûnus gözünü yum cemâl-i mâsivallahdan
Ki burda göresin Hakk'ı ne lâzım va'd-i ferdâya.

Cennet cennet dediğin birkaç evle birkaç hürî,
Dilegene ver onları bana seni gerek seni.

vardır, bunlardan bir tanesi beyaz incidendir, genişliği yetmiş mil-
dir. Her köşesinde bir huri oturmuş olup hiç biri birini görmezler.

Cennet içinde dört ırmak vardır. Öyle ki vasıfları itibariyle hayat verici hâssaları ve bal kadar tatlı suları içenlere şifa; bu fânî dünyadaki hiç bir gıdanın şifası onunla ölçülemez. Öyle içkileri vardır ki sekir veren dünya içkilerine benzemez.

Cennetteki köşklerde şadırvanlar vardır. Bu dört ırmağın lâtif suları o şadırvanların hepsine de erişirler. Cennet ehli sevda pınarlarından da içerler. Bu pınarlardan içerlerken fânî dünyada kendilerine gıda olan aşkı hatırlarlar (*).

(*) Dünyada da, ahirette de bâkî ancak aşk olduğunu mertebe-i hakikatta ifade eden aşağıdaki şiir ne kadar ârifânedir. Bundan her şeyin iptidâ ve intihâsının da aşk olduğu anlaşılır:

*Ey gönül gel gayrıdan geç aşka eyle iktidâ,
Zümre-i ehl-i hakikat aşkı eyler muktedâ,
Hem dahi cümle 'ena buldukta aşk bakî kalır,
Ol sebeblen dediler kim aşka yoktur intihâ,
Aşk ile tâmu da olmak cennetidir aşkın,
Lâk cennette olursa tamûdur aşksız ona.*

Unutmamak gerekir ki âlemlerin yaratılma sebebi aşktır. Eğer amâda zât-ı baht, hakikat-ı Muhammediyye aynasında kendi hüsnünü görüp aşık olma-
ydı âlemlerin yüce yaratıcısı hilkate vücut da vermezdi. Levhâke sırı muta-
savvifin-i kiram indinde bu suretle te'vil buyurmuştur. Hak (C.C.)'nın Lev-
hâke hitabı zâhidlerin sandığı gibi İki Cihan Serveri (S.A.V.)'nin yüce beşeri
varlığına değil, hakikat-ı Muhammediyye mir'atına hitaptır. Ki bundan aşıkla
ma'sukun tek varlık olduğu nümâyandır. Cümle mevcudât-ı ma'lûmata aşkın
akdem oluşu ledünniyyatı da bunda meknuzdur. Yani gizli bir hazine gibi
saklıdır. Zâten her mecâzda bezm-i eleste aşık olunulan ol hüsn-ü ezelin
aşkı meknuzdur. Aşağıdaki ârifâne şiir bu hakikatin nazım haline gelmiş bir
ifadesinden başka bir şey değildir:

*Âşinalık tâ ezeldendir SEZÂİ yâr ile,
Bu talep kanden gelir rû'yet mukaddem olmasa.*

Bugünün genç neslinin anlayabilmesi için Sezâi Gülşenî (K.S.)'nin yukar-
daki beytinin ma'nasını biraz açıklayalım. Bir güzeli sevebilmek için evvelden
onun cemâlini görmek gerekir. Mecâzda da, hakikatta da durum budur. Öy-
le ise bizim Allahü Zülcelâl'i sevebilmemiz için O'nun Cemâl-i İlâhî'sini önce-
den görmemiz gerekir. İşte elest bezminde yüce Mevlâ'yı gördüğümüz için-
dir ki O'na aşık bulunmaktayız. Ancak şuna önemle işaret edelim ki bu her-
kesin kârı değildir. Ancak aşık-ı Sübhânî olanların, yani, mecâzdan geçip
hakikî aşka kavuşanların kârıdır. Bundan dolayıdır ki yine Sezâi Gülşenî Haz-
retleri aşık-ı Sübhânîliği şöyle izah buyurmaktadır. Tekriren bile olsa hâle
uygunluğu itibariyle bu beyti de alıyoruz.

Bal ırmagını da cennet ehli içmeyi ihmal etmez. Zira dünyada
ondan şifa bulduklarını hatırlayarak tatlı bir gülümseyiş belirir yüz-
lerinde.

Sâde su olarak akan ırmaktan da içerlerken dünyada sebeb-i hayatımız idi, düşüncesine yer verirler.

İçki (hamr) ırmağından da içmeyi ihmal etmezler. Çünkü dün-
yada ferah sebebi olup gam ve kederi görmemelerine bu ırmağın
suları ahirette de sebep olur (*).

Said İbn-i Müseyyeb (R.A.), Ebû Hüreyre (R.A.)'ye şöyle bir lâtifede bulunmuştur:

— Ya Ebâ Hüreyre! İnşâallah yarın cennette komşu oluruz da cennet pazarında da birlikte alış veriş çıkarız.

Ebû Hüreyre Hazretleri de: (İnşâallahü en yecmea beyni ve bey-
nike fi sükil cenneh). Hak Teâlâ'dan dilerim ki, seninle beni cen-
net pazarında beraber etsin, dedikten sonra:

— Ya Said! Orada pazar var mı? deyince,

*Gerçi mecnunuz SEZÂİ aşk ile âlemdeyiz,
Sanmanın Leylâ'ya meftun aşk-ı Sübhânîyiz.*

(*) Enlullah hazreti da vakıa serbesttirler. Anima onların içkileri aşk
kadehinden gayrı yerde bulamaz. Aşağıdaki şiirler bu ilmi mahzan haki-
katına temas buyurmaktadır.

*Öyle sermestim ki idrak etmezem dünya nedir?
Men kimem sâki olan kimdir mey ü sehpâ nedir?
Gerçi cânândan dil-i şeyda için kâm isterim,
Sorsa cânân bilmezem kâm-ı dili şeyda nedir?*

Açıklaması şöyledir: O kadar serhoşum ki, şu yaşadığımı dünyanın ne ol-
dugunu bilmediğim gibi bana içkiyi veren sâkiyi, onun sunduğu içkiyi de bil-
miyorum. Vakıa sevgilimden bu aşık gönlüm için sonsuz bir iştiyakla arzu ta-
lep ederim. Fakat cânân dönse de senin arzun ve seni mutlu edecek şey ne-
dir dese onu da bilmiyorum.

Esasen aşık-ı billâhların hiç bir surette bu dünyanın içkileri serhoş da
edemez. Meger ki içtiği şey ilâhî aşk iksiri olsun.

*Biz o meyden içmişiz hümlar tehi kim nûş edip,
Bir kadehde Vamık'ı Ferhâd beyhûş oldular.*

Anlamı şudur ki: Biz o içkiden küpler boşaltacak kadar içtik amma ken-
dimizden geçmedik. Halbuki unlu aşık Vamık'la Ferhâd ondan bir kadeh iç-
mekle kendilerinden geçtiler, akılları başlarından gidip beyhûş oldular.

— Evet vardır. Her cuma günü cennetin pazarıdır (*). Arş'ın altında, daha doğrusu arş kulesinin altında kurulan bu pazar bir nevi güzellik pazarıdır. Senede bir bu pazar bütün diğer pazarların fevkinde ayrı bir letafet, bir güzellik arzeder.

Söyle de rivâyet olunur ki: Cuma günleri melekler, kanatları bulunan buraklar getirirler. Yolda cennet ehli uçarak giderken şükür dağına da uğrarlar. Bu dağda sayısız ırmaklar aktığı gibi çeşitli çiçekler de açılmıştır. Cennet ehli burada çeşitli kuş ve bülbül seslerini de işitirler. İstedikleri kuşların kızartılmış olarak etleri önlerine getirilir. Buraklar şükür dağından da havalanarak karşıda güzelliği tarife sığmayan dağlar görürler. Orada nefse hoş gelen kokular saçarak sarıl sarıl akan çeşmeler vardır. O çeşmelerin etrafında muntazam sedirler konulmuş olup üzerlerinde Peygamberler ve şehidler oturmuşlar sohbet etmekte. Burakla dolaşan müminleri gördükte onlara izzet ve ikramda bulupurlar, süslü bardaklarla şarap ikram ederler. Cennet ehli bu şaraptan içerler. Bir yıl geçip o büyük pazarın sene-i devriyesinde misk yerine ol tepelerde nurların berk urduğu, yıldırım hızı ile geçtiği görülür. Yine burarlardan geçen ehl-i cennete görünmez eller tarafından (Şarâben tahürâ) sunulur. O ikram eden görünmez sâkiler, kendilerine şöyle seslenir:

«— Sizler! Ey iman edenler, dünyada nefislerinize hâkim olarak oruç tutmuş ve bunun neticesi diliniz, damaklarınız kurumuştu. Cîgerleriniz susuzluktan yanmıştı, şimdi ise şarâben tahürâ'dan içerek onun mükâfatını görün» diye seslenecekler.

Cennet ehli:

— Ya Rabbi! Sen va'dinde (keremin gereği) hulfetmezsin, va'dini mutlaka yerine getirirsin. Bize dünyada Cemâlinle müşerref ola-

(*) Cennetlerde cuma günleri pazar kurulması hakkında Said İbn Müseyyeb (R.A.) ile Ebû Hüreyre (R.A.) arasında geçen muhaverede bizim kanaatımız şudur: Zâhir ma'nâlarına göre te'vil ve tefsir buyurulmamalıdır. Daha çok bunların ilm-i mahzun esrarından olduğu nazarı dikkate alınmalıdır. Esasen arif-i billâhlar bunun böyle olduğunda elbette mütefekkirdirler. Nitekim bunun güzel bir misalini ârifler sultanı Şeyhülekber (R.A.)'ın (arz-ı semsem) ta'bir ve tasvirinde bulursunuz. Aynı ledünniyatı Abdülkerim Ciyli (K.S.)'nin İnsan-ı Kâmil adlı eserinde de ayrıntıları ile beyan buyurulmuştur.

Şeyhülekber (R.A.)'ın (arz-ı semsem) tavsifini tenkide yeltenen tüm zâhir ülemâsına karşı İsmail Fennî merhum şu ârifane ve zârifane cevabı vermiştir:

«— Bizim gibi avâmünnasın arz-ı semsemi bilmeden tenkide yeltenmeleri cahil bir kimsenin telsiz cihazını tavuk kümesi sanıp onda kusur bulmasına benzer» demektedir.

çağımızı vaad buyurmuştun. Biz Cemâlini (*) (mübârek yüzünü) görmedikçe bu ikram ettiğin şaraplardan içmeyiz, diye ilâhi müsamahaya sığınarak naz edeceklerdir. O anda ansızın bir bulut zuhur edip âdeta nurlar berk urup bulutun hicabı kalktıkta Hak Teâlâ'nın Cemâl-i mübâreki zuhur edip görünecektir (**).

(*) Allahü Zülcelâl'in Cemâl-i pâkinin cennette müşahade buyurulmasından bahis açılmışken «Kesip» ta'bir ve mahallinden söz edilmeyişi kanımızca bu önemli mahallin unutulmuşu olur ki haddimiz olmayarak bu noktayı da biz açıklamış olalım.

«Kesip» cennette öyle bir yerdir ki Hak (C.C.)'ın vaad-i ilâhileri gereği Cemâli, ehl-i şeriat için ancak bu yerde mümkündür. Ehl-i şeriat diyoruz... Zira ehl-i hakikat ve ülemâ-i rasihûn hazerâtı için değil âlem-i uhrada, dünyada dahi her an Hak (C.C.)'ı görmek mümkün, hattâ zaruridir. Ehlullah hazerâtı bu fânide dahi bir an Allahü Zülcelâl'i göremeseler helâk olurlar. Nitekim aşağıdaki kıssa buna güzel bir misal teşkil etmektedir.

Bir gün bir meczubu birçok kimsenin dögmekte olduğunu görürler. Sebebin soran Ehlullahdan bir zâta şu cevabı verirler:

— Döğdüğümüzün sebebi şudur: Cinnet getirmiş, «ben Allah'ı gördüm», diyor.

Bu kerre de o velî döğülen meczubdan işin kühünü ve esasını sorduğunda, meczub-u ilâhi şu cevabı verdi:

— Vallahi doğru söylerim. Ben görmediğim Allah'a (C.C.) kulluk etmem, der.

Bu kıssayı iyi tefekkür edecek olursak; ne gibi esrar-ı ledünniyye saklı olduğu meydana çıkar.

Aşağıdaki şiirler bu esrarı ifade etmiyor mu? Zâten Hazret-i Ali (K.V.) de aynı ledünniyyatı ifşa buyurmuyor mu?

Sana sen perde olmuşsun ve illâ,	Cemâl-i aşkı her yüzden nihandır.
Kamu ayından zâhirdir ol nur,	Eğerci kalbi câhil pîr gümandır.
Kim ki aşkın dârına berdar oku,	Cümle uşşak içse ol serdar olur.
Nâr-ı uşşakı yakan od âkıbet,	Nâr-ı İbrahim gibi gülsâr olur.
Bunda âyâr hasretinden kurtulan,	Vahdet illerinde vâsı yâr olur.
Korkma tâmûdan eğer âşk isen,	Bülbül olanın yeri gülsâr olur.
Cennet-i irfana dahil olanın,	Kanda baksa gördüğü dîdar olur.
Gözsüz olanlar O gözü göremez,	Anı gören hep ulûlebsâr olur.

Nitekim bu dünyada Allahü Zülcelâl'i göremeyen âmâ gözlerin âhirette de âmâ olacaklarına ait hadis-i şerifi evvelki bahislerde beyan eylemiştik.

«Men kâne fi hâzihi âmâ fehüve fil âhireti âmâ». İlm-i ledün sırrını dile getirmiştir ki, bir ârif-i billâh da ma'lûm olduğu gibi aynı hadis-i şerifi şu nazmında ne ârifane bir şekilde dile getirmiştir:

Dünyada görmeyenler hiç görmez âhirette,
Aç gözünü ana bak bu kavi-i Mustafa'dır.

(**) Âhirette Cemalullah'ı görenlerin şarâben tahurayı dahi içmeyecek kadar kendilerinden geçtikleri ve bundan sonra içtikleri şarabın sayısını bile

Bir kimse dörtgen şeklindeki esmâyı yüz kırk kere okuyup onu bir yere kor ve üzerinden hiç nazarını ayırmadan bakarsa o kimse de mevcut olan «hafakan» yani bugün tıbbın kullandığı (taşıkardi) hastalığı şifa bulur. Yalnız bunu şu usul üzere yapmalıdır. Vefk-i lâtif bir çini çanağa yazdıktan sonra içine tatlı bir şey meselâ; bal koyarak ezip on dört gün aralıksız içmeye devam ederse yürek çarpıntısından eser kalmaz.

Meşhur vefk budur.

س	ل	ا	م	ق	و	ل	ا	م	ن	د	ر	ب	ر	ح	ی	م
ل	ا	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م
م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و
و	ل	ا	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی
ل	ا	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م
ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن
ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر
ب	ر	ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح
ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر
ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م
ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م	ق
م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و
ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن

Şekil: 54

Bir kimse bu âyet-i kerîmeyi güneş doğarken okuyacak olursa herhangi bir şeyden korkuyorsa; o korktuğu şeyden emin olur. Cin ve insanların yapacakları zararları vefkin berekâtıyla def eder. Hak (C.C.) ona ziyadesiyle rızk verir.

İşte murabbadır ki korkan kimseye korktuğu şeyden emn-ü âman verir. Her ârif-i billâh'ın bu vefk-i lâtif silâhıdır. Bir kimse sahib-i kerâmet olmak dilerse bu şekil-i lâtif en aziz bir yere koyup ona azami saygı göstermekle beraber yâsin-i şerifi okumaya da devam etmelidir.

Vefk-i azim budur:

س	ل	ا	م	ق	و	ل	ا	م	ن	د	ر	ب	ر	ح	ی	م
ل	ا	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م
م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و
و	ل	ا	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی
ل	ا	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م
ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن
ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر
ب	ر	ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح
ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر
ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م
ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م	ق
م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و
ن	س	ن	ر	ب	ر	ح	ی	م	ق	و	ل	ا	م	ن	س	ن

Şekil: 55

Babül bâtin: (*) Eğer bir kimse başka bir kimsenin rû'yasına girmek dilerse veya herhangi bir surette ona görünmek isterse (**)

(*) Şüphe yoktur ki: Bu (Elli altı Nolu şekilde gösterilen vefk, bâtin bânın kapılarının yahut gayb illerinin açılış esrarını dile getirmektedir. «Bâ-bülbâtin» başlık ve serlevhası işte bu sırr-ı ledünniyyeye işaretler. Ashında esrar kenz-i mahfiyi kendinde bulanların eşrarıdır.

«Kenz-i mahfi aşikâr hep sendedir,
İki âlemde ne var hep sendedir».

Ledünniyyatına âgâh olanlar bu sırrı anlayabilir.

(**) Bir kimseyi vakiada, yani rû'yasında görmek istersen onu uyanık iken de görmek mümkün. Bu elli altı nolu şekildeki vefk kanımızca belli başlı

«Ben dost ile peymanımı eleştiren evvel etmişim,
Ben dostu ayan görmüşem hayal, rüya neme gerek».

Beytinin mazmununda işte bu işaret ettiğimiz esrar-ı ledünniyye saklıdır. Aşağıya alacağımız kıssalar bunun en açık delilidir:

BİRİNCİ KISSA

Bir gün, fenafişseyh tecellisine mazhar olan bir matlûb-ı ilâhî, sokakta giderken kendisini şeyhinin ruhanîyetinin takip ettiğini görür.

O zaman genç yaşta olan bu sâlikin tıpkı şeyhinin şemâline uygun olarak boyu küçülür, yüzünde sakallar çıkar, aynen mürşid-i âzanunun kîbâl ve şemâlini alır.

Etrafındakiler bu hâli beşeriyet gereği korku ile karışık hayranlıkla seyrederek.

Fenafişseyh mertebesine varan o seçkin sâlik, muttasıl yanındakileri kendisinden uzaklaştırmaya çalışsa da bir türlü buna muvaffak olamaz. Bu suretle fenafişseyh -şeyhte feza bulmak- tecelliyatına, henüz o mertebeye gelmeyen ihvanda ilâhî bilinmez lûkmet gereği muttali olur.

bu ism-i âzamı Müşteri yıldızının daha doğrusu Müşteri burcuna isabet eden saatte veya Utârit, Güneş ve Ay'ın burcunda oruç ve namazı bırakmayarak vefki iki kâğıt üzerine yazmalı. Bu kâğıtlardan birisini karşısına alıp hiç aralık vermeden ona bakmalı. Her bakışında da yetmiş altı defa okumalıdır. Ve vefkin içine dilediği kimsenin ismini yazdıktan sonra yâsin süresini de (yetmiş altı defa) okumaya devam etmelidir. Her mübine geldikte «Mugayyis» esmâsını (yüz elli iki defa) zikretmelidir.

Bu vefkin yazılı bir nüshasını da üzerinde uygun bir yerinde taşırsa (mânevi) çok faydasını görür. Yine başka mübinlere geldikte (yüz on dört kere) yâ mübin, (yüz otuz üç kere de) (*Selâmün kavlen min rabbirrahim*) okumalıdır. Üç veya yedi gün içinde dileği ve isteği yerine gelir Allah'ın izniyle.

İKİNCİ KISSA

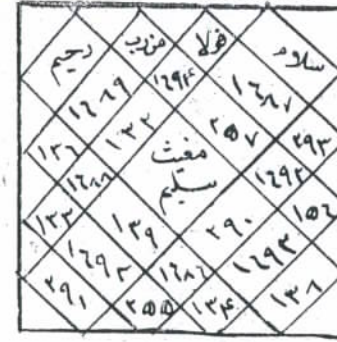
Profesör Mehmet Ali Aynî merhumun başından geçen bir olay, fevkalâde bir haldir. Şöyle ki: Mehmet Ali Aynî Bey'in mazannadan bir kahveci dostu varmış. Bir gün bu zâtı Heybeliada'daki evinde ziyarete gider ve gece de misafiri olarak orada kahr. Günlerden yaz günü olduğu için sivrisineklerden korunmak gayesiyle cibinlikle yatıyorlarmış. Herhangi bir sebeble Mehmet Ali Bey'in dostunun yatak odasına girmesi icap etmiş. Ne olduysa da o anda olmuş: Yatan kahvecinin nurdan küçük bir minyatürü cibinliğin tepesinde durmaktadır. O anda uyanan kahveci bu sırrı lâyık olmayanlara ifşa etmemesini Profesörden rica etmiş. Filhakika Mehmet Ali Aynî Bey bu hâdiseyi ömrü boyunca ifşa etmemiştir. Bu dipnotun nâciz yazarı bu sırrı, çocuk denecek yaşta seyr-i ilâlahta nice mesafeler kateden bir mazanne-i kirâmdan duymuştur.

Bu keyfiyete tasavvuf istilâhında insilâh itlak olunur. «Ne yazık ki bugün elde ayrıntılı bir tasavvuf lûgatı olmayışı böyle insilâh ve tecelli-i berki gibi sufiyane istilâhların ayrıntıları ile açıklanmasına imkân vermemektedir».

İnsilâh keyfiyetinin ziyadesiyle ârifler sultanı Şeyhülekbir (R.A.) de mânevi evlâdı Şeyh-i Kebir lâkabı ile anılan Sadreddin-i Konevî (K.S.) tarafından asarında defaatla beyan edilmiştir. Sadreddin-i Konevî bu konuda şöyle bu-
vurmaktadır:

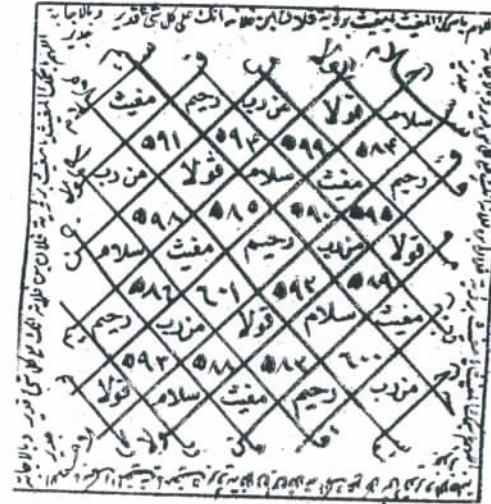
«— Şeyhimiz ne zaman herhangi bir Nebi-i Zîşân veya âhirete intikal eden bir velî ile buluşmak isterse insilâh tarikiyle bunu gerçekleştirdi.

(İnsilâh, bir azız hayatta iken ruhunun bedenden bir süre için ayrılması keyfiyetine denir) (M.Y.).

Şekil: 56

İşbu şekli bil tasarruf kânıdır,
Kalb-i Kur'an'ın bu kalb-i cânıdır.
İşbu kenze şol ki buldu dest-i res,
Filhakikat âlemin sultanıdır.

Şekil: 57

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN KIRK DÖRDÜNCÜ HÂSSASIDIR

أَلَمْ أَعْلَمْ بِكُمْ يَا بَنِي

آدَمَ أَن لَّا تَقْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٦٠﴾

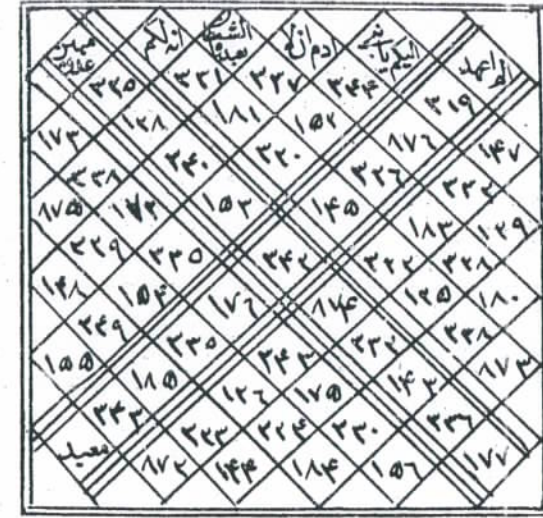
(Elem a'hed ileyküm yâ benî âdeme enlâ ta'büdüşşeytâne inne-hû leküm adüvvün mübinün).

— Şeytâna itaat etmeyin, o size açık bir düşmandır diye size öğüt vermedim mi? Ey Âdem oğulları!..

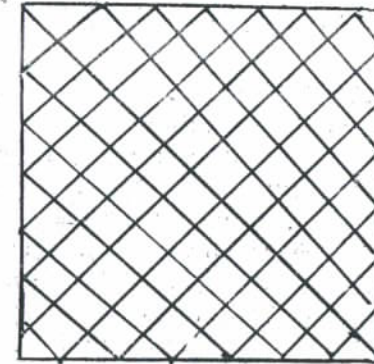
Havassı :

Bu sürenin okuyucusuna, taşıyıcısına ve devamlı yüzünü çevirmeden nazar eden kimselere velilik mertebesi nasip olur. Her ne söylerse elbette Hak (C.C.) sözünü rast getirir. Şehvet ehli bu vefki taşımış olsa, sâkin olur. Bilhassa bu vefk daha çok meşâyih, halvet ve uzlet ehline şâyeste ve lâyıktır. Bununla keşfi açılıp bir çok gizli sırlara vâkıf olurlar. Bütün âhireti teşrif eden şanlı nebilerle velilerin ruhlarına meclûp olup yönelirler. Her işinde hayra ma'tuf olmak şartıyla kılavuzluk ederler.

Bu murabba her kişide kim ola,
Zahip ola daima doğru yola.
Hıfzede Hak şerri şeytândan anı,
Ber güzide ede insandan anı.

Şekil: 59

Şekil: 59/1

**YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN
KIRK BEŞİNCİ HÂSSASIDIR**

وَأَنَا عَبْدُكَ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ١١

(Ve eni'büdünî hâzâ sırâtun müstekimün).

— Bir de bana ibadet edin, doğru yol budur (diye emretmedim mi)?

Havassı :

Bu vefkin hâmilî, yani taşıyıcısının ve devamlı yüzüne bakanın, her işi rast gelir, tüm hayırlı işler kalbine ilham olunur. İbadeti kavî ve feraseti herdem artar amma bu vefki taşımak için cumartesi gününün mutlaka sekizinci saatine rastlamalı. Vefki suda ezerek elde edilen mayii yedi gün muntazam içse ve bu vefki de üzerinde taşısa Biiznillâhi Teâlâ her muradı hâsıl olur.

Her kim diler halkı teshir eyleye,
Kenduyu gün gibi teshir eyleye;
Çün şeref dercine vara müşteri,
Yaza bu şekli-i şerifi huşteri,
Götüre ve şugl ede yâsine hem,
Bulaq maksuduna bî şübhe vusûl.

١١	١٢	١٣	١٤
١٥	١٦	١٧	١٨
١٩	٢٠	٢١	٢٢
٢٣	٢٤	٢٥	٢٦

Sekil: 60

**YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN
KIRK ALTINCI HÂSSASIDIR**

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبَلًا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ١٧

(Velekad edalle minküm cibillen kesîran efelem tekünû ta'kilüne).

— Böyle iken içinizden bir çok kimseleri şeytan yoldan çıkardı. O vakit neye düşünür akıl eder olmadınız?

Tefsiri :

Sizlerde hiç akıl yok mu idi ki, sizin açık düşmanınız olan şeytanın sözüne ve azdırışına uydunuz; cenneti bırakıp cehennemi seçtiniz?

Havassı :

Âlemlerin yüce Rabbi bu âyetin vefkinin taşıyıcısına emn ü emân verir, sağlık ve âfiyeti ihsan buyurur. Bir bostanda yemiş olmasa, o çorak ve yemişsiz bahçe ve bostana vefkin sahibi da'vet edilip mübarek elini bir leğen suya sokup yâsin sûresini okuduktan sonra ol bostan ve bahçeye saçsa öyle bol meyve ve mahsul elde edilir ki akıllar durur.

İşbu vefki her kim tutsa kendüde,
Her dalâletten anı Hak hıfzede.
Zihni pâk akli hâlis vere Hak,
Anı iûtf-i hûnine doyura Hak.

Cumartesi bir kimse bu âyeti seksen bir defa okusa ve âyetin sonunda (Tekfûrûn) kelimesi hanesine düşmanının adını, (ıslav) hanesine ise kendi ismini yazacak olsa her cihetle öyle galip gelir ki düşmanı ona karşı gelemeyen emrine girer.

Bu mekânda dilesen bir kavmi sen, Çektiresin bi huzur edip mihen.
Yefîri od ola ise ızdırıp, Ol mekândan eyleyeler içtinap.
Subh u septte levh-i esrep üzre naz, İşbu şekli kim olasın hârisaz.
Ol mekânda kim acâip göresin, Çok tasarruf, çok garaip göresin.

١٠	١١	١٢	١٣	١٤	١٥	١٦	١٧	١٨	١٩	٢٠	٢١	٢٢	٢٣	٢٤	٢٥	٢٦	٢٧	٢٨	٢٩	٣٠	٣١	٣٢	٣٣	٣٤	٣٥	٣٦	٣٧	٣٨	٣٩	٤٠	٤١	٤٢	٤٣	٤٤	٤٥	٤٦	٤٧	٤٨	٤٩	٥٠	٥١	٥٢	٥٣	٥٤	٥٥	٥٦	٥٧	٥٨	٥٩	٦٠	٦١	٦٢	٦٣	٦٤	٦٥	٦٦	٦٧	٦٨	٦٩	٧٠	٧١	٧٢	٧٣	٧٤	٧٥	٧٦	٧٧	٧٨	٧٩	٨٠	٨١	٨٢	٨٣	٨٤	٨٥	٨٦	٨٧	٨٨	٨٩	٩٠	٩١	٩٢	٩٣	٩٤	٩٥	٩٦	٩٧	٩٨	٩٩	١٠٠

Şekil: 62

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN KIRK SEKİZİNCİ HÂSSASIDIR

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ
أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٥﴾

(Elyevme nahtimû a'lâ efvâhihim ve tükellimünâ eydihim ve teşhedü ercülühüm bimâ kânû yeksibûne).

— Bugün onların ağızlarını mühürleriz de elleri, ne yapıyor idiyeler bize söyler ve ayakları şahidlik eder.

Tefsiri :

Nice kâfir-i billâh ve müşrikler yemin ederler ki «bizler müşriklerden değildik». Ol zaman âlemlerin yüce Rabbi ağızlarını söz söylemeğe muktedir olamayacak şekilde mühürleyip yaptıkları kötü işlere tanıklık etmek üzere ayak ve ellerine söz söyleme hâssasını verirler. Misâl: Elleri kendisi ile putu tuttuğuna, ayakları ise kendisi ile putun önünde ibadet için durduğuna açık bir şekilde tanıklık edeceklerdir. Başı ise inkârcı müşrikin kendisi vasıtası ile putun önünde secde ettiğini şehadet edecektir. Çaresiz kalan müşrik kimin dostluğuna güveneceği konusunda tereddüt içinde kalacaktır.

Dünyada iken dost bildiği kimseler ona düşman kesilmiş olacaklardır. Fazla söze ne hacet ki bizzat kendi uzuvları bile ona düşman kesilmişlerdir. Âlemlerin yüce yaratıcısı kitab-ı mübininde şöyle buyurmuştur: (Yevme yefirrûl mer'ü min ehihi. Ve sahibetihî ve benihi). — Anasından ve babasından, zevcesinden ve oğullarından... O gün onlardan herkesin kendine yeter bir işi vardır, (ancak kendi derdi ile kalır. (Abese: 35, 36, 37). Bundan insan oğlu ibret almalı ki, bir kimsenin aynı babanın sulbünden gelmiş, aynı anadan doğ-

muş kardeşi, anaları ve babaları bile o gün için kendisinden kaçacaktır. Bu durumda bir insana ancak ve ancak âhiret kardeşi ve âhiret ata veya anasından fayda umulabilir.

İslâm şeriatına uygun olarak İki Cihan Serveri Fahr-i Kâinat Efendimiz şöyle buyurmaktadırlar:

— Bir kimse bir âhiret kardeşi veya atası veya oğlu edinecek olursa ol saatte Hak Teâlâ o iki kişi için cennet içinde iki yüce sa-
ay ve emsalsiz bahçeler ihsan buyuracaktır. Dünya ehli onun ben-
zerini görmemiştir. Veyahut ârif ve gönlü gözü açık bir kimse
hepsinden efdal olacak, bir şeyh-i kâminden el alıp ona biat etme-
lidir. Derman olur ise ancak ondan derman olur.

Bu konuda Peygamber Efendimiz'in başka bir hadis-i şerifleri daha var. Meâlen şöyledir:

— Benim sünnetimi işleyip onunla amel eden, velâyet derecesine ayak basmış) azizler, âhirette ümmetimden birçoklarına şefaateceklerdir.

Bunların mânevi güçleri ol rütbe-i azimdir ki, bir yoldan geçen selâmını alanlar dahi şefaata mazhar olurlar.

Elbette ki ol veli ile oturup sohbet eden, onun meclisinde hazır bulunup feyzinden istifade eden kimselere şefaati evleviyetle erişir.

H İ K Â Y E

Geçmiş zamanda Bağdat şehrinde çok zengin ve zengin olduğu nisbette de hayır sever muhterem bir zât varmış. Rivâyet edildiğine göre bu zât Kâbe'yi ziyaret için gelen kimselerin faydalanması için dörtbir taraf yollara haymalar kurdurmuş. Her isteyen insanlar buralardan ihtiyaçlarını temin etsinler diye. Bu haymaların adedi üç yüz altmışa yakınmış. Buralara yiyecek ve içecek taşınması için dört bin deve tahsis etmiş. Ayrıca Harem-i Şerif'in içine de bir çadır kurdurmuş ki bunun emrine de ayrıca dört yüz deve görevlendirmiş. Bunlara ilâveten elli deve de daha uzaklara göndermek suretiyle hacıların susuz kalmamalarını temine çalışılmış.

Her fâni gibi bir gün bu zat da ömrünü tamamlayarak âhirete göçmüş. Azizlerden birisi, mezkûr hayır sever kişiyi rû'yasında görmüş. (Cennette dil ile ta'rif edilemeyecek güzellikte) bir köşk üzerinde oturuyor. Sormuş:

— Hepimiz biliyoruz, sağlığında birçok kervansaraylar, hanlar,

hamamlar, imarethaneler ve medreseler yaptırdın. Fakir fukarayı doyurdun. Acaba bunlardan hangisi Hakk'ın rızasına muvafık geldi de bunu sana ihsan etti? dedikte, o zât cevap olarak şöyle demiş:

— Dünyada iken yaptığım onca hayır ve hasenat, benim yaptığım kötülük ve günahları bile karşılamadı. Yalnız benim devamlı gidip geldiğim yolumun üzerinde tembel, miskin bir adam otururdu. Her geçişimde ben buna hisımla ve nefretle bakar, o adama selâm vermezdim. Bir gün içimden nefsim karşı şöyle bir isyan belirdi. «Şu adama bir selâm versem n'olur» dedim. Nefsım bu isteğime mani olmak istedi. Ama ben nefsimin bu isteğini yenerek o fakirin huzuruna vardım. Edeble, «Esselâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühü» dedim. Olduğu yerden (tebessüm ederek) doğruldu: «Ve aleykümüsselâma» diyerek redd-i selâmda bulundu. Meğer ol derviş evlâd-ı Resûl'denmiş. İşte bu gördüğün köşk ve ni'metlere sahip olmamın sebebi, günahlarımın bağışlanması hep bu selâmlaşmanın neticesidir.

Zira bir selâm verip almanın yüz sevabı vardır. Ellisi selâmı verenin, ellisi de alanındır. Yalnız selâmı verenle alanın izzetleri beraber olmalıdır ki bu taksim gerçekleşsin. Aksi takdirde selâmı veren veya alan kimselerin birinden biri selâmın bilincinde değilse, biri doksan sevap, diğeri de on sevap alır. Daha açık bir ifade ile bu niyete bağlıdır. (İnnemel âmâlü binniyat) buyurulmuştur.

Dikkat buyurulacak olursa, yapılan bunca hayır ve hasenat, halis bir niyetle verilen selâmın karşılığı olamıyor. Bir de ehl-i beytten bir azizle beraber olmak, onun sohbetlerinde bulunup sofrasında yemek yemek, o azizin iltifatlarına nail olmak, şereflerin en büyüğü ve en güzelidir (*).

(*) Dikkat buyurulursa kırk sekizinci hassıyye baştan sona evliyâullah ve mürid-i kâmilleri dile getiren seçkin bahislerden ibarettir. Yukarda bahsi geçen hayır sahibi zâtın bir dervişe selâm verip vermemekteki tereddüdünün açık sebebi hakikat ehlinde nişan bulunmadığını, bunların nişandan muarra olduğunu bilmediğinden doğmaktadır. Aşağıdaki bir benzeri az bulunan şiir işte bu ledün sırrını ifşa buyurmaktadır:

«Bilinmez ârifin nâm-ı nişanı,
Yerin terkedenin yoktur mekânı,
İzi yoktur ki izinden biline,
Sen ânu sanma sözünden biline,
Ne denlül var ise âlemde evsaf,
İnad ehli değilsen eyle insaf,
Sen ânun sabr-ı şükürünü sorarsın,

Değil irfan filân ibn-i filânı,
Hakikat ehlinin olmaz nişanı,
Dahi tozma ki tozundan biline,
Hakikat ehlinin olmaz nişanı,
Sıfatlanır anı bir ehl-i âraf.
Hakikat ehlinin olmaz nişanı.
Bulamazsın o vasfîle yorarsın.

Beğendiğin nişanını ararsın,
Kabab-ı Hak'ta mestür olan erler,
Ne doğarlar onlar ne dolanırlar,
Cihanda bir guruh olmaz ki ey can,
Olur mevşuf sıfatlar ile her an,
Kimi şâdan kimi nâşad olurlar,
Niceler suretâ cellât olurlar,

Hakikat ehlinin olmaz nişanı.
Sıfat-ı halk içinde görünürler.
Hakikat ehlinin olmaz nişanı.
Bulunmaya içinde ehl-i irfan.
Hakikat ehlinin olmaz nişanı.
Kimi üstad kimisi zât olurlar.
Hakikat ehlinin olmaz nişanı.

«İlm-i bâtin vardır inkâr olunmaz,
İzharına hergiz mecal bulunmaz.»

«Hikmet-i evliyâyı inkâr eden ebleh ve nâdandır,
Onu ehven ukubatı zevk-i hikmetten irmandır.»

Yani açıklaması şöyledir ki: Bâtını bir ilim vardır. Bu ilim inkâr olunamayacağı gibi bazı hallerde lâyük görülmeyen kimselere de açıklanamaz. Evliyâdaki hikmetleri inkâr eden ebleh, aptal ve cahildir. En önemsiz cezaları hikmet zevkinden yoksun kalmaktır.

Evliyâullahı tanımak Allahü Zülcelâl'i tanımaktan daha güçtür. Meğer ki kendileri tanıtmış ola. Çünkü evliyâullah hazerâtı mümâsilet-i beşerîye ile mestürdür. Ma'nâsı şudur ki: Bu cihan halkı, Allah'ın yüce dostları olan velileri kendileri gibi yalnız beşerî sıfatlarıyla gördüklerinden onlardaki olağan-üstü halleri anlayamazlar. Hak (C.C.) ile olan münasebetlerinden habersizdirler. Kırk sekizinci hâssiyede geçen şu cümleyi ele alalım. (Hak nasip edip de bu kitaptan bir kul bir mürşid-i kâmile biat edecek olursa, doğrudan doğruya ve vasıtasız Peygamber (S.A.V.) biat etmiş gibi olur). Cümlesi aşağıya aldığımız beyitte nazım şeklinde bu esrarın özetlenmiş bir ifadesidir.

«Gel yedullah sırrına talip isen,
Mürşid-i kâmil elin tut biat et».

Ebû'l-Abbâsü'l-Mürsî (K.S.) evliyâullah hazerâtının yüce pâyelerini şu ârifane cümle ile dile getirmişlerdir: «Bir velinin hakikatı zâhir olsa, evsafı evsaf-ı ilâhiyyeden, nuutu nuut-u Rabbanîyyeden olduğu için ma'bud ittihaz edilirdi».

Bugünün diline göre açıklaması şöyledir: Bir velinin, yani yüce Allah dostunun hakikatı görülse onun vasfı, ilâhî vasıflardan, niteliği de Allahü Zülcelâl'e âit niteliklerden olduğu için bu cihan halkı onu ma'bud sanarak tapmağa yeltenirlerdi. Bir velinin bu mertebedeki bir hakikata erişebilmesi için aşağıdaki vahdet-i vücud esrarını dile getiren «Hemeost» tecelliyatı ile ünsiyet etmesi şarttır ve bunun lâzımı gayri mufariki ayrılmaz bir gereğidir.

«Kasap elinde koyunum, ya o beni ya ben onu,
Cellât âninde boynumun, ya o beni ya ben onu.
İrzu vekarı mal menal yağma olundu cümlesi,
Soyunmuşam bu yolda ben, ya o beni ya ben onu.
Cisme bugün kırk erbain oldu tamam decal lâin,
Kıldı beni Rabbim-emin, ya sen beni ya ben seni.
Vallahi senden korkmazam da'va-yı bâtil kılmazam,
Hakdır sözüm yorulmazam ya sen beni ya ben seni».

Mürşid-i kâmile el verip biat eden kimse vasıtasız Resûl-i Kibriyâ (S.A.V.)'e biat etmiş gibi olup (Yedullahi fevka eydihim) sırrı tecelli eder. Hadis-i şerifte de şöyle buyurulmuştur: (El veledü sırrı ebihi).

(Unutulmamalıdır ki aşağıdaki beyitler mertebe-i hakikatte ilm-i mahzun esrarından nice sırları dile getirir).

«Bi kılavuz kim varır Allah'ına,
Rehnûması olmayınca evliyâ».

Mürşid-i kâmilîsiz veled-i kalb zuhur edemeyeceği gibi rûh-ı cüz'-inin rûh-ı külliye kavuşması da mümkün olmaz. Katreyi umman etmek ancak mürşid-i kâmilin delâleti ile olabilir. Yukardaki beyitin lügavî ma'nâsı bugünün diline göre şöyledir: Bunu Osmanlıcaya yaşları itibariyle âgâh olamayan gençlerimiz için açıkladıktan sonra beyitin esrarına, derinliğine gireceğiz. Beyitin açık anlamı şudur: Hiç kimse bir veli yol göstermedikçe Allah'ına vâsıl olmaz.

Bu o kadar doğrudur ki, büyük velilerden Eşrefoğlu Rûmî (K.S.) bundaki zarureti açıklamak için iki şahâne örnek vermiştir. Yüce veli buyurmuştur ki, «Eğer mürşid-i kâmilîsiz vâsıl-ı Hak olmak mümkün olsaydı İki Cihan Serveri (S.A.V.) beşerî varlığı itibariyle bir şeyhe, bir mürşide ihtiyaç göstermezdi. Halbuki O'nun beşerî varlığına Cebrâil (A.S.) bir süre mürşidlik etmiştir. Bunun gibi Hızır (A.S.) da, Mûsa (A.S.)'a irşad vazifesi görmüştür. Dikkat buyurulacak olursa ısrarla Resûl-i Kibriyâ'nın mürşidliği Cebrâil (A.S.) derken biteviye beşerî varlığı kaydını koymaktayız. Bunun hikmeti şudur ki: Cebrâil Aleyhisselâm'ın mürşidlik ettiği, Resûl Aleyhisselâmın beşeriyetidir. Yoksa Hakikat-ı Muhammediyye olarak Muhammed (S.A.V.)'a hiç kimse mürşidlik etmez ve etmemiştir: Nitekim yukarlarda da geçtiği gibi Resûl (S.A.V.) Hakikat-ı Muhammediyye

Niyazi Mısri (K.S.) bir velinin kurbiyyet makamına, yani Hak (C.C.) yakınlığı için muttasıf olması icap eden vasıflarla beraber burada bir de erbain hakikatını dile getirmektedir. Arâf ehlinin mâlûmudur ki, ehlullah, hattâ o derecelere yaklaşmış sâlikler erbaine girerken bir eline kefeni, diğerine Hak (C.C.)'ye kavuşmak istiyakını alır ve hal diliyle şöyle der:

«Ya ilâhî, bu erbainde ya sana kavuşacağım, yahut işte kefen şu zahiri vücudumu bu uğurda ifna eyliyeceğim».

Yukardaki «kasap elinde koyunum, ya ben onu ya o beni» derken bu nükteye işaret edilmiştir. Evliyâullah hazerâtının tümü kanaatımızca hemeost'ta, yani her şey haktır itikadına hâizdir. Yoksa Hemeozost tecelliyatına değil. (M.Y.)

ye olarak evvelü mâ halâk olan bir nûrdur. Galip Dede'nin «Saniyy-ü Hüdâ desem de ma'zur» mısraında bu hakikat gizlidir. Mûsa (A.S.) hakkında da Hızır (A.S.)'ın mürşidliği bir süre için vaki omluştur. Dağın yıkılması ile kul olan Mûsa (A.S.) ortadan kalkıp Hakk'ın vücudunda fânî olduktan sonra elbette Hızır (A.S.)'ın mürşidliğine artık gerek kalmamıştır. Zaten Tûr'dan nidâ etmek demek ehl-i hakikat nezdinde nefis tarafından nidâ eylemek demektir. Bir de sağ Tûr'un karşısında bir sol Tûr vardır ki Tûr-ı Eyser'dir. Bu ise Mûsa (A.S.) erbeine girerek vâsıl-ı hak olmasına işarettir. Seyr-i sülûk erbabı içinde de bu haller ziyadesiyle vaki olmakta ve erba- bınca bilinmektedir. Meselâ: Bir şeyhe müntesip olan evliyâullahın derecâtı ve irşad keyfiyeti o mürşidin irşad vazifesinin hudutlarını aştığı zaman tıpkı Resûl-i Kibriyâ ve Mûsâ (A.S.)'da olduğu gibi başka bir mürşide gönderilir. Burada Resûl-i Kibriyâ'nın mürşid-i hakikisi Allahü Zülcelâl idi. Nitekim Mi'rac'da Cebrâil (A.S.)'in: «Ya Resûlallah! Ben daha ilerî varamam, yoksa kanatlarım yanar» de- yişindeki hikmet bu sırra ma'tuftur. Şeyh Galip (K.S.) bunu dile getirerek şöyle demiştir:

«Bir mektebe oldu ki müdavim,
Allah idî zâtına muallim».

Şimdi piran ve evliyâullah hakkında da mürşidlerinin irşad kud- retleri kâfi gelmediği zaman bir başka mükemmil zâta gönderilme- leri hususunda vereceğimiz örnekleri sırasıyla zikrederim:

Ma'lûmdur ki bidâyette Nakşibendî Tarikatı'nın büyük Piri Şah Muhammed Nakşibend Hazretleri önceleri Emir Gülâl Hazretleri'n- den irşad gördükleri halde O'nun irşad hududunu Hazret-i Şah'ın istidadı tecavüz ettikte güzestegândan Abdül-Halik-ı Gücdüvânî Üveysilik (*) tariki ile kendisine mürşid olmuş, zikir-i hafiyi de on-

(*) Okurlarımız hatırlayacaklardır ki, daha evvelki satırlarda geçen, «mü- minlerden her kim Hz. Emir (K.S.)'in tarikatına sülûk etmek isterse» kelâm-ı kibârından şu hakikat anlaşılmaktadır ki, bir yönü ile Hz. Emir tarikatına girmek isteyenler üveysiyyûl meşreptirler.

Bu konuya girmiş iken üveysilik hakkında okurlarımıza özet halinde de olsa bazı ma'lûmat vermeyi zaruri gördük. Üveysilik umumî ma'nâsı ile güzestegân'dan, yani evvelce yaşamış da âhireti şereflendirmiş bir nebî veya vefînin ruhaniyeti ile irşad ve terbiye olmaktır. Tıpkı Şah Nakşibend Efendi- mizin Abdül-Halik-ı Gücdüvânî Hazretleri'nin ruhaniyeti ile irşad buyurul- ması gibi. Üveysiliğin üç nev'i vardır. Birisi, Veysel Karânî Hazretleri'ne âlem olan üveysiliktir.

Ma'lûmdur ki, Veysel Karânî Hazretleri, İki Cihan Serveri'ni dünya gözü

dan taallüm etmiştir. Bunun gibi Hazret-i Mevlâna bidayette Şem- seddin Tebrizi Hazretleri'nden irşad edildiği halde öyle bir merha- leye gelmiştir ki artık Şems ona mürşidlik vazifesini göremez ol- muştur. Ve pek çoklarının bilmediği bir sırda da şurda ilişelim ki aniden Şemseddin-i Tebrizi'nin ortadan kayboluşunu ve bir daha bu- lunamayışı bu sırda ma'tuftur. Nitekim bu sırrı seneler sonra Hz. Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî şöyle ifşa buyurmuştur: «Ya Hüsamed- din! Ben öyle bir mertebeye vardım ki saçımın her telinde bin tane şems asılı durmaktadır». Yine yukarlarda beyan ettiğimiz gibi Mev- lâna Halid Hazretleri kutbiyyet vazifesini üzerine almakla, tebşir olunan bir zât-ı akdes olduğundan kendisini irşada yetecek bir mür- şid bulamayınca tâ Hindistan'daki mutasarrıf-ı zaman olan Abdul- lah-ı Dehlevî Hazretleri'ne gönderilmiştir.

Yûnus Emre dahi zamanın kutbu olduğunun bizzat kendi tara-

ile görmemiştir. Fakat Resûlüllah'ın ruhaniyeti ile seyr-i sülûk terbiyesine ermiş; sülûkunu tamamlamıştır. Hazret-i Veys, Resûl-i Kibriyâ'ya o derece aşuktur ki, İki Cihan Serveri'nin hırkasını Peygamberimizin emirleri üzerine kendisine giydirmek için gelen Hz. Ömer (R.A.) ile Hz. Ali (K.V.)'ye şu suali tevcih etmiştir:

— Siz İki Cihan Serveri'ni sever misiniz?

H. Ömer ve Hz. Ali (R.A.) bu söz üzerine hayretlerini izhar ettiklerinde,

— Öyle ise ağızlarınızı açın bakın, dişleriniz tamam, dedikten sonra kendi mübarek ağzını açarak göstermiştir ki, ağzında bir tek dişi bile kalmamıştır. Sebebi sorulduktan cevaben,

— Uhud gazvesinde İki Cihan Serveri'nin bir dişi şehit olmuştu, ben han- gi dişi olduğunu bilemediğimden bütün dişlerimi kırarak çekirdim, demıştır.

Üveysiliğin ikinci nev'i güzestegân'dan irşad bulmuş olma şeklindedir. Nite- kim yukarda Hazret-i Şah Nakşibend Abdül-Halik-ı Gücdüvânî Hazretleri'nin münasebâtı bu ikinci şekle misaldir.

Bir de Üveysiliğin başka tarzı vardır ki, bu da âlem-i ervahı teşrif bu- yuran şeyhinin ruhaniyetinden istifadeye devam etmiş olmasıdır. Bu çoğun- lukla matluplar arasında câridir. Hemen ilâve edelim ki şeyhi âhirete irtihal ettikten sonra bir sâlikin kaldığı makamdan nasıl yükselceği ve yol alacağı hakkında İmam-ı Rabbânî ve İmam-ı Ma'sum'un mektûbatlarında bu gibi müş- küll durumda kalan sâliklere yol gösterilmektedir. Âhirete irtihal eden bir ve- linin matlubundan olan sâlikine ruhaniyeti ile vereceği dersin daha müessir olacağına şu mısralar en büyük delildir:

İki âlem de tasarruf ehlidir ruh-i velî,

Dimekim bu mürdedir bundan nice derman ola.

Ruh-ı şimşiri Hudâ'dır ten kulaf olmuş ona,

Dahi âlâ kâr eder bir tiğ kim uryân ola».

Yani kimından çıkan kılıç daha çabuk te'sirini gösterir demektir. Üveysi- liğin her şeklinde gıybet hâli ziyadesiyle hâkim olmakla istifade güç ve mat- lubiyet veya ma'sukiyet sırrına ermeyenler için hemen hemen imkânsızdır.

fından müşahade olunması için şeyhi Taptuk Emre tarafından zâhiri bir sebeble dergâhtan uzaklaştırılmış, ancak şu kıssa tahakkuk ettikten sonra durumunu anlayabilmiştir.

Ma'lûmdur ki, ârifler sultânı Yunus Emre dergâhtan ayrılıp yollara düştüğü zaman iki hâl ehl-i zât ile karşılaşmış, sabah kahvaltısını bu zâtlardan birinin okuduğu bir dua ile beraberce hayretler içinde yedikten sonra, öğle yemeğini de ikinci arkadaşının bir duası ile görülmemiş cennet taamları ile süslenmiş bir sofrada yemiş, akşam yemeği sırası gelince bu iki yol arkadaşı kendisine:

«— Hadi Yunus, bu sefer de sıra sende, dua et de sofralar kulsun» teklifi karşısında şaşırان Yunus Emre, yüce Mevlâ'ya hitaben:

«— Ya Rabbi! Beni mahcup etme, bu iki arkadaş ne dua ettirerse o duaların berekâtı hürmetine bizi gayb nimetleriyle doyur» dedikte öyle bir sofraya kurulmuştur ki evvelki sofralardan daha mü-kemmelen yemeklerle sofraya donanmıştır. Koca Yunus, iki arkadaşına hitaben:

«— Siz ne dua ettinizdi?» dedikte, onlar cevaben:

«— Biz şöyle dua ettik ya Rabbi, devrin Kutbül-Aktâbı Hazret-i Yunus Emre'nin yüzü suyu hürmetine bizi it'am et».

Bu suretle Yunus Emre kutbiyyetini anlayarak onu bu mertebelere erıştiren şeyhinden af dilemek için dergâha koşmuştur.

Burada şu hakikata temas edelim ki, Ricalullah indinde kerâmet göstermek hayz-ı rical gibidir. Ancak âdetullah öyle câri olmuştur ki Hak (C.C.), bâzan kendi haberleri olmadan da evliyâsına nusret ve muavenet kılar.

Bu sözlerde şatahat nev'inden cümleler bulunduğu ma'lûmumuzdur. Bu sebeble, belki bazılarının idrâki bunları kabul edemeyecektir. Nitekim bu sırâ mâtuftur ki, niyabetle Gavsül A'zam olan Bayezid-i Bistami (R.A.) şöyle buyurmuştur:

«Benim bidayet-i sülûkumda söylediğim sözleri dinleyenler siddik, nihayet-i sülûkumda söylediklerimi duyanlar da zındik olur» buyurmuştur.

«Âkilin idraki akli mâverâsın almadı,
Âşıkın âkiller içre âdi mülhid ya deli».

Yine hiç unutmamak gerekir ki, bir mürşid bulup ona biat et-

mekte büyük ve tasviri imkânsız mazhariyet vardır. Böyle bir mürşid-i kâmile yapışan el, öyle metin bir ipe sarılmıştır ki o ip hiç üzülmez, böyle bir ipe sarılan pişmanlık da duymaz. Şeyhi olmayanın yevm-i kıyâmette şeyhi şeytan olduğuna dair nice nice kelâm-ı kibâr mevcuttur. (Aşağıdaki emsalsiz şiirde pek çok hakikatlar dile gerilmiştir ki erbabı seyr-i sülûk bu şiiri kendilerine vird ü zebân etmelidir.

«Bir kimsenin ki olmasa şeyh-i bilâ hilâf,
Şeytan olur o gümrehe yevmilhesab-ı şeyh».

İşte yukardan beri yüce vasıflarını tevsif ettiğimiz ehlullah meyanında birkaç örnek vermek gerekirse bunlar arasında Seyyid Abdülkâdir Geylânî, Seyyid Ahmedül-Bedevisi, Seyyid Cemâleddin, Seyyid Celâleddin-i Buhârî (K.S.) hazerâtı ile bizim sultanımız, muvahhidler sultanı, muhakkikler bürhanı Seyyid Muhammed Buhari Hazretleri'ni zikretmeliyiz. Bu gibi silsilelere, silsile-i cevher-i zehebiyye denilir, akli idraki olan herkes için bu kadar izahat yeter sanırız. Zaten ârif olanlara bir işaret kafidir. İki Cihan Serveri (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır: (Etturuku ilâllahi bi adedin enfâsül halâyık). Yani:

«Allahü Zülcelâl'e giden yollar tüm yaratılmışların adedi kadar çok ve değişikdir».

Şimdi tekrar sadede gelelim. Cehennem ehlinin durumlarını arz etmeye devam edelim. Dünyada iken bunların dostluk kurup ekmek verdiği, beraber yiyip içtikleri kimselerden hiç birisi kendisine yardım edemeyecektir. Bu cehennem ehlinin hisapları görülenlerin artık savunacakları birşey de kalmayınca zebâniler aldıkları emir gereği her bir zebânî yetmiş âsiyi cehennem derekelerine sürükleyecek, işledikleri günahın derecesine göre ateş bunlardan kiminin topuğuna, kiminin dizine, kiminin beline kadar çıkacak, kimisi de boğazına kadar ateşe gark olacaktır. Öyle ki ateşten hiç bir yerleri görünmez olacaktır. O zaman bu dehşetengiz manzara karşısında Hak Teâlâ (C.C.)'dan, İki Cihan Serveri (S.A.V.) ümmetinin günahkârları hakkında şefaatta bulunacak.

O zaman Hak Teâlâ'dan şu hitap şeref sâdır olacaktır:

«Ya ateş! Mü'min kullarımı yakarken dikkatli ol. Bana secde eden bir kulunun yüzünü yakma! Zira o kul fânî âlemde o yüzle bana secde eylemiştir. Yine Habib-i Ekrem'imün ümmetinden olanların dilini de yakmayasın. Çünkü o dil daima (Lâ ilâhe illallah

Muhammedün Resûlullah) diyerek ömür geçirmişti. Yâ nâr! Sakın kalbini de yakma, zirâ mü'minin kalbi benim hazinem ve nazargâhımdır».

(Unutmamak gerekir ki kalb beytullah, yani Allahü Zülcelâl'in evidir. Nitekim Yûnus Emre'nin:

«Muhammed'i seyrettim ulu bir dağ içinde,
Kalbden yüce dağ olmaz».

beytinde bu sır nümâyandır).

Sahih rivâyetlerdendir ki daima namazı vakit ve zamanında edâ eden, hasbel beşeriye günah işleyip de cehenneme düşenlerin abdest aldıkları uzuvlarda cehennem ateşinden masun kalacaktır. Bu günahkâr mü'minler cehenneme de atılmış olsalar, diğer günahkârlardan farklı olacaklardır. İmanları nur gibi rûşen ve parlak kalacaklardır.

Resûl-i Ekrem (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır: «Dünyada pek çok ni'metler gören, ömrünü nâz ü nâim ile geçiren bir kulu bir saatlik cehennem ateşine atsalar hemen geri çekip, kendisine dünyada hiç bir hoş demin geçmedi mi? diye soracak olsalar, ateşin dehşeti onu o rûtbe bihuş edecek ki şöyle diyecek: «Vallahî fânî âlemde hoş hiç bir zamanım geçmemiştir». Bu sözlerden artık cehennem ateşinin ne dehşetli bir nâr olup ona düşenlerin şuursuz kaldığını var kıyas et. Cehennemî anlatmağa ne kimsede takat, ne de bizde ifakat vardır.

«Her birimizi kılmıştır isâet,
Hemen nefis zaliminden şikâyet».

Ah elinden bu nefis-i betkârın,
Alğanma âline varsa ârin,
Nefs-i bilirsin vekili şeytan,
Uyma ona ve kılma yârân.

Cehennemî anlatılması bile bu kadar korkunç olursa ya onu görenlerin hali n'ola.

Yine cehennem tasvirlerine devam edelim. Cehennem zebânîlerinden birisi bu dünyaya nazar kılacak olsaydı onun dehşetinden bütün bu cihan halkı ölürdü, eğer cehennem rüzgârlarından ufak bir esinti kısa bir süre bu dünyada esseydi yeryüzündeki bütün bit-

kiler bir daha neşv ü nemâ bulamayacak surette kururdu. Cehennem ehlinde birinin elbisesi farz-ı muhal bu dünyada bir yere asılmış olsa, kokusundan bütün halk mahv ü helâk olurdu. Ve yine eğer cehennem zincirlerinden birisini bu dünya dağlarından birinin üstüne koysalar o dağlar erir suya dönüşürdü. (*Allahümme âfinâ min azâbennâr*) (*).

(*) En büyük azab, firkat-i vatan olduğunu; aşkın ger mecaz ve ger hakikat mertebesinde olanından uzak kalmanın, azabların en müthiş bulunduğunu dile getirmeleri itibarıyla şu nesir ve şîrleri bu vesileyle almadan geçmedik:

«Aşk ile tâmûda olmak cennetidir dışkın.
Lâk cennette olursa tâmûdur aşksız ona».

«Cânan, içinde yoksa eğer cennet istemem,
Düze'de varsa vuslat eğer, rahmet istemem.
Yârin, hayali müşfik ise kalbi yârdan,
Âlemde bir dakika dahi vuslat istemem».

Mertebe-i hakikatta bir velinin cehennemle ilgili şu sözleri vahdet-i vücud ve hemeost tecelliyatını ne güzel dile getirmektedir. «İlâhî hisap günü cehenneme atılacak olursam öyle bir sırrı ifşa ederim ki cehennemî benden bin yıl uzaklaştırır». Bu ifşa edeceği sır nedir? Hiç şüphe olmasın ki o sır hemeost tecelliyatıdır. Yani vahdet-i vücud esrarının ifşasıdır. Herşey cennet de, cehennem de o hüsn-ü ezelin tecelliyatından başka bir şey değildir.

«Hep celâlin perdesidir küfr-i isyandan garaz».

Yüce Mevlâ bâzan cemâlinde, bazan da celâliyle tecelli eder ki cemâliyle tecelli ettikte cennet, celâliyle tecelli ettikte cehennem vücud bulur. Niyazi Mısri (K.S.) bu hakikat-ı ezeliyyeyi dile getiren şîrindeki şu nefâsete bakınız. Bir benzerini bulmak mümkün müdür? Cennet'in de, cehennemî'nin de mahiyetini ne güzel dile getirmektedir.

«Anın zâtına gayet sun'una hergiz nihayet yok.
Anınçün her bir isminden gelir bir kâr olur peyda.
Tecelli eyler ol daim celâl-i geh cemâlinde,
Birinin hâsılı cennet birinden nâr olur peyda.
Cemâli zâhir olsa tiz celâli yakalar anı,
Bakarsın bir gül açılma yanında hâr olur peyda.
Bu sırdandır ki bir kâmil zuhur etse bu âlemde.
Kimi inkâr eder âni, kime inkâr olur peyda.
Alan lezzât-ı birlikten halâs oldu ikilikten,
Niyazi kande baksa ol hemen didar olur peyda».

Böylelikle yüce veli Niyazi Mısri (K.S.)'nin cennetle cahimînin hakikatını dile getirmekte cemâl tecelliyatının daima cânânı, celâl tecelliyatının ise ca-

Ebü'd-Derda (R.A.) Hazretleri, İki Cihan Serveri (S.A.V.)'den şöyle rivayet etmektedir:

«— Cehennem ehlinde bütün diğer azablarını unutturacak kadar şiddetli bir açlık hüküm sürecektir. Bütün ehl-i cehennem yiyecek bir şey isteyeceklerdir. O zaman cehennemde dağ ve derelerin de biten (Sarı) adında en korkunç zehir taşıyan bir ot vardır ki açlığın te'siri ile cehennem ehli o ottan yemek zorunda kalacaklardır. Bu otun yenmesiyle boğazlarında kalması bir olur. O acı ile feryad ederek su isteyecekler. Zebâniler cehennem suyundan dolu dolu taslarla verecekler. Ağzlarına değdirir değdirmez iç organları o tasların içine dökülecekmiş gibi ızdırap duyacak ve feryada başlayacaklardır. O zaman zebâniler kendilerine (*Elem ye'tiküm nezirün mübinün*) — Size peygamberler gelip bugünlerden haberdar etmediler mi? diye sorarlar. Azab ehli ise:

— Haber verdiler ama biz inanmadık, şeytanın iğvasına aldandık.

Buna cevaben zebâniler şöyle diyeceklerdir:

— Artık ağlayıp döğünmenizin bir faydası yoktur, çilenizi çekeceksiniz.

Mâlik'e yalvaracaklar, o da bir cevap vermeyip sükût-ı ihtiyâr eder. Ve sonra şöyle cevap verirler: (*İnneküm mâkisûne*). — Siz Peygamberlerle alay edenlerdendiniz, diyeceklerdir.

himi vücuda getirdiğini anlatmaktadır. Yalnız şu aşağıdaki nefis beyitte görüleceği gibi herkesin bu sırra erebilmesi muhaldir. Zira Hak (C.C.) lütuflarını celâlinin perdesinde gizlemiştir.

«Şive-i yâri SEZÂİ ehl-i sûret anlamaz,
Çün celâli perdesinden gizlemiş eltâfını».

Aşağıdaki şiir dahi mertebe-i hakikatta yukardaki esrarı başka bir üslûpla canlandırmaktadır:

«Zülfü rûyun oldu cânâ küfr-i imandan garaz,
İsmi yâdıyle mudildir ins-i şeytandan garaz.
Her ne nakşı kim gönül görse hemen dem meyleder,
Seni seymektir ancak bunca elvandan garaz.
Hem cemâliyle celâlin mazharı subh u mesâ,
Rahmetin bir katresidir bahr ü ummandan garaz.
Hicr-i vaslın farkeder mi âşık-ı biçareler,
Kahr ü lütfun oldu çün cennetle nirandan garaz».

(M.Y.)

Sonra âlemlerin yüce yaratıcısına yalvaracaklar ve şöyle diyeceklerdir: (*Rabbena galebet aleyna şikvetünâ ve künnâ kavmen dâline*) — Ya Rabbi! Bizde şakâvet galebe etti, sapık kullardan olduk, tarik-ı hidâyetten inhiraf ettik, hiç bir faydası olmayan, bizi kurtaracağını sandığımız putlara tapmakta inat ve ısrar gösterdik. Şimdi o taptığımız şeylerin dahi bize söyledikleri yalan vaadlerin hakikatle bir ilgisi olmadığını gördük.

Kendilerine şöyle cevap verilecek:

— (*Kâlehseü fihâ velâ tükellimûne*). Öyle ise bana bir şey söylemeyin, o taptığınız şeylerin âkıbetleri de sizin gibi olacaktır.

(Ehl-i cehennemden şirk ehlinin yaptıkları sadece putlar olmayıp; Firavn ve Nemrud gibi hâşâ, Allah'lık iddiasında bulunan zalim ve kâfirler olduğu yukarıdaki muhaveratın ma'nâsında gizlidir).

Umutlarını kaybeden müşrik ve kâfirler ise naçar kaderlerine boyun eğeceklerdir.

İki Cihan Serveri (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

(*İnne nâreküm hâzâ cüz'ün min seb'ine cüz'in min nâri cehenneme*). Ma'nâ-yı münifi şudur ki:

— Bu dünyada gördüğünüz ateş, cehennem ateşinin yetmiş parçasından biridir. Yani yakıcılıkta ancak yetmişte bir derecesindedir. Cehennem ateşinin yanında bu dünyanın ateşi rahmet sayılır. Bu cehennem ateşi rahmetle yıkandıktan sonra dünyaya gönderilmiştir.

Sahih olan rivâyette şöyle denilmiştir: «Eğer bir kimseyi cehennemden çıkarıp dünya ateşinin üzerine bıraksalar, hiç ses çıkarmaz şikâyetle bulunmadan yetmiş yıl bir yanından diğer yanına dönmeye uyurlardı» denilmiştir. Artık cehennem azabının ne olduğunu var bununla siz tahmin edin.

Ya Erhamerrâhimin, bu zaif kullarını bu azablardan sonsuz rahmetinle muhafaza buyur.

(Taştı rahmet deryası gark oldu cümle âsı,
Dört kitabın ma'nâsı Lâ ilâhe illâllah).

Havassı :

Bir kimse yâsin-i şerifi okusa ve vefkini karşısına koyup gö-

ve ziyanından korunur. Düşmanı ile herhangi bir mücadeleye girdiğinde yüce Mevlâ'nın yardımıyla daima galip gelir.

Üstüne gelse senin düşman şeha,
Dilersen bulasın anlardan reha.
İşbu şekli cüm'a günü yaz götür,
Şüreye şügl eyle yetmiş gün otur.
Her ne vakt ne kim dilersen bâdezan,
Oku işbu âyeti sen ey civan.
Ufur ol a'daya hikmet göresin,
Bu azim âyetle kudret göresin.

١٧٦	١١١	٦٦١	٥٥٦	٥٥٩	٧٧١	٢٩٤
١٧٦	١١١	٦٦١	٥٥٦	٥٥٩	٧٧١	٢٩٤
١٧٦	١١١	٦٦١	٥٥٦	٥٥٩	٧٧١	٢٩٤
١٧٦	١١١	٦٦١	٥٥٦	٥٥٩	٧٧١	٢٩٤
١٧٦	١١١	٦٦١	٥٥٦	٥٥٩	٧٧١	٢٩٤
١٧٦	١١١	٦٦١	٥٥٦	٥٥٩	٧٧١	٢٩٤
١٧٦	١١١	٦٦١	٥٥٦	٥٥٩	٧٧١	٢٩٤
١٧٦	١١١	٦٦١	٥٥٦	٥٥٩	٧٧١	٢٩٤

Şekil: 85

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ELLİ BİRİNCİ HÂSSASIDIR

وَمِنْ نُّسْرَةٍ نُنْكِثُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿١٨﴾

(Vemen nûammirhü nünekkishü filhalkı efelâ ya'kilüne).

— Bununla beraber kimin ömrünü uzatıyorsak, yaratılıştaki onu tersine çeviriyoruz (kuvvetini düşürüyoruz). Hâlâ anlamıyorlar mı (Allah'ın kudretini anlayıp doğru yola gelmeyecekler mi)?

Tefsiri :

Mamafih her kimi de muammer ediyorsak, yani gençlik çağında almayıp, uzun ömür ile yaşatıyorsak (Nünekkishü filhalkı) hilkatte tepesi üstü dikeyiyoruz. Bidayettekinin gençliğin aksine olarak günden güne kuvvetten düşürüp zaafını arttırıyoruz ve ölüme doğru götürüyoruz. Hâlâ akıllanmıyacaktırlar mı? Bunu yapan kudretin daha evvel o tams ü meshi de yapabileceğini anlayıp da doğru yolu tutmıyacaktırlar mı?

Resûl Aleyhisselâm bir kudsi hadiste şöyle buyurmuştur ki: Hâk (C.C.) (Eşşeybü bi nûri estahyî en ahrûkâ bi nâri). Yüce ma'nâsı şudur ki:

— Pirlilik benim nûrumdandır, ben kendi nûrumu a'şime atmaktan hayâ ederim.

HİKÂYE

Bir gün Hz. Ali (K.V.) çok yaşlanmış, bir köşeye düşmüş, gözleri görmez bir ihtiyara rastladı. İhtiyar biteviye yüce Mevlâ'ya şöyle yalvarıyordu: «Ya Rabbi, bana yaşadığım kadar ömür ver».

Hz. Ali elden ayaktan düşüp göz nurlarını kaybeden, yaşamak

kendisi için çekilmez bir yük teşkil etmesi gereken bu pirin haline şaşarak:

«— Ey ihtiyar! Bana göre artık senin vaktin tamamdır. Şimden sonra ölümü arzu edeceğin yerde hâlâ Allah'tan uzun ömür temen-ni etmenin ma'nâsını anlayamadım» dedi.

İmam-ı Ali'nin bu sözlerine cevap veren ihtiyar ise şöyle dedi:

— Ey yiğit, sen kimsin?

Hız. Ali bunu şöyle cevapladı:

— Ben Ali bin Ebi Talib'im.

Bu kere pir-i fânî titrek sesiyle şöyle cevap verdi:

— Ya Ali, ben de seni birşeyler bilir sanırdım, meğer sen hiç bir şey bilmezmişin, deyince Hız. Ali:

«— Ya ihtiyar! Benim bilmediğim şey nedir ki sen beni bilme-mezilikle suçluyorsun?»

«— Sen şunu bilmiyorsun ki, bütün ölenler benim halime gıpta ile bakıyorlar. Artık fuzûlî gençlik heveslerinden şimdi sıyrılış durumdayım. Vaktiyle yaptığım günahlara ağlamaktayım».

(Hâle uygun şu beyit ihtiyarın teessüfû ile ne kadar hem âhenk durumdadır:

«Kimisi kalbe dokundu kimi cism-i cânâ,
Zevk namıyla ne yaptımsa peşiman oldum»).

Allahü Teâlâ benim yaşıma merhamet nazarını atfedip beni bu yaşta ateşe atmaktan hayâ duyacağım buyuruyor. Bundan daha güzel bir mazhariyet olur mu?

Hız. Ali cevaben:

— Ey pir! Ben hata etmişim; sen haklıymışsın, beni ma'zur tut, dedi.

Nitekim Sıddık-ı Ekber'den rivâyet olmuştur ki: Resûl-i Kibriyâ (S.A.V.) şöyle buyurmuştur: Meâlen: — Kırk yaşından başlayarak yüz yaşını idrak edene kadar ömür sürmüş mü'minler için şu ilâhî müjdeyi vermektedir: «Bir kimse kırk yaşını idrak ettiğinde kendisinden bazı hastalıklar tamamen uzaklaşır. Meselâ: Hak (C.C.) ondan cünun, cüzam ve sair hastalıkları tamamen uzaklaştırır. Elli yaşına vardıkta ilâhî lûtf bir çok hastalıklarda daha geniş siyânet gösterir. Altmış yaşında bir mü'mini, Hak (C.C.) merhameti ile taltif buyurduğu gibi ondan rıfk mülâyemetini esirgemez. Ayrıca.

melâike-i kirâm da ona sevgi ile bakarlar. Yetmiş yaşına geldikte işlediği hayırlar defterine bir misli fazlasıyla yazılır. Seksen yaşına gelen bir mü'minin defterine yalnız hasenâtı yazılıp seyyiatı için defter kapanmış olur. Doksan yaşına geldiğinde o mü'mine Hak (C.C.)'ye yaklaşmak imkânı verilir. Yüz yaşında bir mü'min için melâike-i kirâm, «işte bu kul ateşten âzâd edilmiş mutlu bir kuldur» derler.

Diğer bir hadis-i şerifte de kırk yaşını geçen mü'min bir kulun daima hayrı şerrine galip gelir, anlamındadır (*).

(*) Evvelâ şuna işaret edelim ki, İkî Cihan Serveri (S.A.V.) Efendimizin ihtiyarlık yaşlarında bazı kimselere merhametle bakacağı ve onları cehennem ateşinden koruyacağına dair yüce beyanları elbette mü'min hattâ mü'minler içinde de sâlih kullar içindir. Yoksa müşrik ve kâfirler için bahse konu olmayacağı kanısındayız. Nitekim vefkin havâssında zâhir olan ma'nâ dahi vefkin sahibine rûhanî teşkilâtın nükebâ ve nücebâ ve emsalî teliflerin görülmesi hiç şüphe yok ki vefk sahibinin sâde mü'minlerden de değil azizler zümresinden yüce zâtlar olduğunu âyan beyan göstermektedir. Bu mertebeye erişmek ise ancak iman-ı taklidiyi iman-ı tahkikiye erdirmekle mümkündür. Sonra bazı ârifler vardır ki değil ihtiyarlık hattâ ölüm bile kendilerine erişemez. Zira (Kable mütü entemütü) sırrına mazhar olmuşlardır. Aşağıdaki şiir bu sırrı, yani bu kutsal zâtlara hazânın erişemeyeceğine dair olan ezeli hakikatını ne güzel dile getirmektedir.

«Gülsitân-ı lâze lâze güllerim açmaktadır.
Arzû-u nevbahar etmem, hazan olmaz bana».

İstitraten bu konuya temas ettikten sonra vefk sahibine görünen nükabâ, nücebâ ve emsalî zevat-ı âli kadirler hakkında okurlarımıza malûmat vermeden geçemedik. Bu konuda baş vurulacak en sahih kaynak elbette ve elbette Muhiddin-i Arabî Hazretleri'nin Fütuhâtü'l-Mekkiye'sidir. Şimdi oradan mânevî ve rûhanî teşkilâtı alalım.

Kutub: Ahval ve makamâtın cümlesini câmi'dir. Ya asâlet, yahut niyâbet tarikiyle olur. Asâlet tarikiyle olan kutubluk Muhammed Aleyhisselâm'a hasır. Niyâbet tarikiyle olursa Gavs denilir. Gavsîyyet dahi ikiye münkasem yani bölünmüştür. Bir zât hem zâhiri, hem bâtinî Gavsîyyete erişebilir. Buna örnek olarak Şeyhayn denilen dört Halife-i Resûlullah ile Hasan ve Hüseyin Efendilerimiz böyledir. Diğerleri bâtına mahsus gavsıdır ki Bayezid-i Bistâmî (R.A.) buna misaldir. Zaman bunlarsız olmaz.

(Yalnız biz şahsî kanaat olarak arz edelim ki bazen kutbiyyet, nadir hallerde bâtında da olur).

İkincisi: Ebneme bunlardan birisi Abdürrab'dır ki daima kutbun sağında oturur. Diğer Abdülmelik'tir ki kutbun solunda yer alır. Bunlardan birinin nazarı mülk ve nâsüt âlemine, diğerinin nazarı melekût âlemine döndür.

Üçüncüsü: Evhad'tır. Bunlar dört zâttır. Meşriktakine Abdülhay, mağripta kine Abdülalim, kuzeydekine Abdülmürîd, güneydekine Abdülkâdir denir.

Dördüncüsü: Ebdaldır. Bunlar yedi zâttır. Birinci iklimde mutasarrıf olan

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ELLİ İKİNCİ HÂSSASIDIR

وَمَا عَلَّمْنَا
الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ١١

(Vemâ allemnâhüşşi're vemâ yenbeği lehü in hüve illâ zikrün ve kur'ânün mübinün).

— Biz ona (Peygambere) şiir öğretmedik, ona yaraşmaz da... O kitab, sade bir öğüttür ve (haramla helâli) açıklayan bir Kur'an'dır.

Tefsiri :

Biz ona, yani Peygambere şiir öğretmedik, bu söylenenleri bir şiir saymamalıdır. Kur'an'ın ne lâfzan, ne de mânen şiir olmadığı açıktır. Bir kerre Kur'an'ın nazmında şiir nazmının vezin ve kâfiyesi yoktur. Ma'nâ bakımından ise, şiir hakikat olup olmadığı aranmaksızın hoşlandırmak veya tiksindirmek, coşturmak veya küstürmek gibi hisleri gıcıklayan muhayyel kuruntulara, vehmî kıyaslara, hissiyat oyunlarına racidir. Kur'an ise Hakk'ın sırat-ı müstakimine irşad eden hikem ve ahkâm ile irfan nuru, iyyan rehberi bir yadigar-ı ilâhidir. Fakat kâfirlerin bir çokları onu bir şiir gibi mülâhaza etmek ve ettirmekte ısrar etmeleri ve bu suretle Peygamberi bir şair gibi tanıttirmek istedikleri cihetle buyuruyor:

Biz ona şiir öğretmedik, hem o ona yaraşmaz da. Zira ne makam-ı risâlete şöirlik yaraşır, ne de Kur'an'a şiir.

O Kur'an başka değil ancak bir zikir, mahza Allah tarafından bir va'z, irşad ve bir Kur'an-ı mübindir. İbadetlerde ve ibadethanelerde okunacak kelâmullahtır.

Havassı :

Bu âyetin vefkinin taşıyıcısına ve ona bakana kendi müvekkel meleği kendisine münkad olur. Ayrıca diğer melekler de emrine muşahhar olurlar.

Bu vefkin her hanesine kendi adını yazıp, yedi gün namazla beraber perhiz ve oruç üzere olmalıdır. Yâsin sûresini de her namazdan sonra bir defa okuyup bu âyete geldikte adedi kadar tek-

rar etmiş olursa ve sûre bittikte Resûlullah'a salâvat-ı şerifeyi Muhammed ism-i mübarekinin adedi kadar tekrar etse ol duanın ka bulünde hiç şüphe yoktur. Eğer âyetin adedi kadar okuyamazsa kendi isminin adedi kadar okumalıdır. Bu meşguliyetlerin hepsinde zikreden kimsenin adedince olmak evlâdır.

Bir kimse azizler huzurunda bu vefki iki defa yazıp birini yağmur suyu ile ıslatarak yedi veya on gün içse hiç şüphe edilmesin ki sûreyi okuyanın müvekkel meleği gelip uyku ile uyanıklık halinde hazır bulunur ve arzu ettiği şeyi yerine getirir.

Bir kimse bu vefke sahip olduktan sonra dini ve dünyevi mak-satlarına kavuşur, âhireti de mâmur olur. Vefk budur.

وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ
وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ
وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ
وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ
وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ
وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ
وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ
وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ
وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ
وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ
وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ
وَمَا	عَلَّمْنَا	الشِّعْرَ	وَمَا	يَنْبَغِي	لَهُ	إِنْ	هُوَ	إِلَّا	ذِكْرٌ	وَقُرْآنٌ	مُبِينٌ

Şekil: 87

YASİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFİR VE HAVÂSSİ'NİN ELLİ ÜÇÜNCÜ HÂSSASIDIR

لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ٥٠

(Liyünzire men kâne hayyen veyehikkal kavlü a'lel kâfirine).
— Akli olanı korkutmak, kâfirlere de azab gerçekleşmek için...

Tefsiri :

Hayatı, yani akli, duygusu olanı inzar edip gafletten uyandırmak, küfürde ısrar ile kâfirlik edenler aleyhine kavli-i Hak olmak için.

Bu zaiflerin zaifi haşr ü mizan günü yalnız Hüdâ-i lemyezeli rahmeti ve sevgili Peygamberi Muhammed Mustafa (S.A.V.) Efendimiz'in şefaata muhtaç bendeleri bu âyet-i kerimenin şerhi-ne geldiğinde ilüme şöyle bir ilhâm-ı Rabbânî vâki oldu. Bu te-ayyünat âlemünde, bu on sekiz bin âlemde ne var ise hepsi Kur'-ân-ı Kerim'de mevcuttur (Velâ ratbin velâ yâbisin illâ fi kitabın mübinin). — Yerin karanlıkları içindeki tek tane, yaş ve kuru her şey Allah'ın ilmindedir (Levh-i Mahfuz'dadır). (En'âm: 59). O olay bitince hükmü geçer diye düşünmek hataların en büyüğüdür. O'nun emri her zaman geçerli olur. Zira o kelâmullah-ı natiktir. Kelâmullah ise mahlûk değildir (*). Gayri mahlûk olunca da sonsuz, yani

(*) Unutmamak gerekir ki Kutbül-Aktâb hazerâtı da Kur'an'ın esrarına vakıf olmakla Kitabullah-ı nâtik olmuşlardır. Nitekim Hz. Ali (K.V.), Muaviye safında harp edenlerin mızraklarına Kur'an-ı Kerim'i takmaları üzerine: «Ene Kur'an» ben Kur'an'ım, buyurmuşlardır. Bu konudaki olaya tamamen uygun düşen mısra ne kadar düşündürücüdür.

«Onda biz kitabullah-ı nâtikten okuduk ebçeti».

Hele bir arif-i billâhın şu beyiti güzelliikle emsali az bulunur ve evliyaulaha has şatahatı dile getiren bir şildir:

«Aşk meşidine sıdk ile oldunsa cemaat,
Kur'an bile okunmaz imâmı okuyunca».

gayri müntehidir. Ancak mahlûk olanın bir sonu vardır, müntehidir. Ademiyet mahlûkiyyetle tev'emdir. Akıl bu ma'nâyı kabul eder.

Nitekim bir ârif bu sırrı aşağıdaki nazımla beyan buyurmuştur:

Kün dedi kudret diliyle söyledi,
Yeri göğü yığınca var eyledi.
Öyle sanma ol irâdât oldu kat',
Kat' olaydı dürlürdü işbu nat.
İmdi bil kün demesin Hakk'ın ey yar,
Bu hisabca yok ola hadd-i kenar.
Ol bin ender ki oluptur bi adet,
İ'tibar ile adet bulur abad,
Zirâ indullah bu cümle cihan,
Nice olsa ol hemân oldur hemân.

Seyyid Celâleddin Buhârî (K.S.) şöyle buyurmuşlardır:

— Cemi yeryüzünde gezen mahlûkların her birisi için ister büyük, ister küçük, ister zâhid, ister âsilerden bulunsunlar, hattâ cansız eşya ve bitkilerin her birisi için esfel-i sâfilinden âlâ-i illiyyine varıncaya kadar onların durumlarına uygun Kur'an-ı Kerim'de bir âyet-i celile vardır. Eger her insan imkân olsa da haline ve tecellisine uygun bu âyetlerin gizliliklerine vakıf olabilse ve o âyet-i kerime ile yefk-i şerifinin kadr ü kıymetini değerlendirerek ol şekli-lâtifi beraberinde gezdirse onun her işinde ruhlar âleminin yardımı olur. Sırr-ı ezel kendisine âşikâr olarak takdir buyurulan mertebeye varır. Bu insanlar içinde seçkin ve sırr-ı insana âşikâr zatlardan olur.

Her insanın bir ism-i âzamı vardır. Yani kendisine en uygun esmâ mevcuttur. O esmâya, o ism-i âzama vakıf olur da zikrini dilinden düşürmezse, bu âlemde her dilediğine erişir. Kendisine uygun bulunmayan bir zikir, kendi ism-i âzamanın gayri bir esmâ ile yapacağı zikir onu muradına kavuşturamaz.

Bunun sırrını ism-i âzamanın târifinde bulmak kâbilirdir.

İsm-i âzam ona derler ki, kendisi çağırıldığı vakit, çağırıcısına icâbet edip cevap versin. Bir kimse ondan bir şey isterse o istediğini tâlibe ihsan buyursun. Ancak bu yolu seçip kendi ism-i âzamanı bulabilen için gayb hazinelerinin kapısı açılır.

Hak (C.C.) bu bâbda idrak sahiplerini uyarmak için (Ene inde hüsnî zannî abdi):

— Ben kulumun hüsnü zannı gibiyim.

Buyurmuştur. Ancak şunu unutmamak gerekir ki bir kimse kendi ismi-âzamını zikre devam etse bile bunda ihlâsın vücubı yine şarttır. Yani Hak (C.C.)'nin Fettah esması kalbinin levhinde yazılmış olmalıdır. Nitekim İki Cihan Serveri (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır:

(Lâyenzurullahe alâ süveriküm ve akvâliküm bel yanzur alâ kulûbiküm ve ahvâliküm). Ma'nâ-yı münifi şudur ki:

— Hak (C.C.) sizin sûretlerinize ve sözlerinize değil hâl ve kalbine bakar.

Demektir. Mamafî bir kimsenin Fettah esmâ-i şerifesiyle ünsiyet ve meşguliyyeti, tam ve usulüne göre olur ise hem onun her muradı hâsıl olur ve hem de öyle garip ve olağanüstü haller zuhur eder ki cümle âlem hayran kalır (*).

(*) Bu bahis kitabımızın en fazla üzerinde durulmağa lâyık bahsidir. Ve mümkün mertebe açıklanması gerekir. Evvelâ herkesin ayrı bir ism-i âzamı vardır kelâmının delâlet ettiği ma'nâ açıklanmalıdır. Bir de Fettah ism-i şerifiyle meşguliyyetin usul ve âdabı hakkında ma'lûmat vermekle beraber «Ben kulumun hüsnü zannı gibiyim» cümlesindeki esrar-ı ledünniyyeyi hakikat mertebesinde ifşa dahi zaruridir. Bunun sırrı şudur ki, bu eşya tümü ile mazharı esmâül-Hüsnâ'dır. Herkes ve her varlık, bu esmâ-i ilâhiyyeden kendisine en uygun ilâhî mazhara eğilim gösterir. Kur'an-ı Kerim'in bâtinî ma'nâsı içinde tüm varlıkların ayrı ayrı durumlarına uygun esmâ neler ise, gösterilmiştir ki kitabın müterciminin kastettiği ayrı ayrı ism-i âzamlar vardır sözünün medhî budur.

Nitekim Hak (C.C.) âhirette tecellî-i Cemâl eylerken o kulum dünyada en çok sevdiği mazhar ne ise o surette tecellî eylesinin hikmeti bu olduğu gibi «Ben kulumun hüsnü zannı gibiyim» lâfzı mübarekinin anlamı da budur. Ârif bir şair bu sırrı bütün açıklığıyla aşağıdaki beytinde göstermiştir:

«Mahşerde cemâlinle denir cümle mübeşşer,
Rabbim bana sen hüsnünü cânân gibi göster».

ârifâne beytinde de zâhir olan esrar ve ilm-i mahzun hakikatı işte budur.

Daha evvel defaatle arzettiğimiz gibi fehmeden -anlayan ârifler için- bu âlemin muamma oluşu da ism-i âzam sırrının çözümlenmesindeki güçlükten gelmektedir. Tekriren beyti alalım:

«Bir muammadır bu âlem fehmeden âriflere,
İsm-i âzam sırrıdır çün ol muammadan garaz».

Zorluk şuradan gelmektedir ki zamanın kutbunun ismi o devrin ism-i a'zamıdır. Kendisi bildirmediğçe ârifler için dahi bu zâtı bilmek ve bulmak çok güçtür.

Âkil oldur istese Hak'tan ginâ,
Hem gani ismine kıla ıstıgal,
Zâhirü bâtin bir kimse kişide,
Çün üzerinde kalmaya ihtilâf,
Kişide çünkim teveccüh tâm ola,

İsteğe ol zâhirâ ve bâtinâ.
Hem ginâ isteğe diiden bir kemâl.
Ânın ervahı istediği işi ide.
Her murad ve ne ana bî hilâf.
Sanmakim maksudu anın hâm ola.

Yakin eshâbından seçkin kişiler şöyle buyurmuşlardır:

«Nefsi hoş ve ind-i ilâhîde makbul bir kimse, diğer başkası için ona uygun olan âyet-i kerime ile meşgul olur iseler, tıpkı o şahı:

İkincisi bu müsterek ism-i a'zam dışında Kur'an-ı Kerim'in bâtin ma'nâları içinde her canlı için gösterilen ona en uygun mazharın esmâül-Hüsnâsını bulmak ayrı bir müşküldür. Bundan dolayıdır ki, âriflerden bulunan Şeyhülislâm Yahya Efendi şu beytiyle buradaki zorlukları dile getirmektedir:

«Sırrı aşkın müşkülün YAHYA nice halleylesin,
Söyleyenler kendisin bilmez, bilenler söylemez».

Hak (C.C.)'nin Fettah esmâ-i şerifesiyle bir azizin gayb kapılarını açabilmesinin de bazı usulleri vardır. İlk şart bir mürşide (meyyitin gassala teslimiyyeti gibi) teslimiyyet şarttır.

İkincisi, bu zâhiri havâss-ı hamse, yani beş duygudan bulunan göz, kulak dil kapılarını bir süre kapatmak gerekir. Kitabımızda ihlâs olmadan fetih kapıları açılmaz sözünün anlamı budur. Ancak böyle olduğu zamandır ki Hak (C.C.) kendisine feth-i bâb ihşan eder. Aksi halde Fettah esmâ-i ilâhiyyesinin zikrine müdâvemet dahi maksadın husûlüne yeterli değildir. Nitekim İmam-ı Vâsit Hazretleri, zikir bâbında şöyle buyurmuştur:

«— Dil ile zikredenler eğer müstağrak-ı bilferdanîyye olmazlarsa bunların zikredişleri kendilerine Allahü Zülcelâl'e yakınlık te'sis etmez. O kadar ki bunlar zikretmeyen ehl-i hevâdan fazla mahrum-ı ikandırlar. Yani Allahü Zülcelâl'i zikretmeyen hevâi kullar ne kadar yüce Mevlâ'dan uzak iseler, dil zikriyle yetinenler de onlar kadar uzak ve belki daha da uzaktır» buyurmuşlardır. Nitekim Niyazi Mısri (K.S.)'nin aşağıdaki beyiti aynen bu sırrı dile getirmektedir:

«Ânı tevhid eylemez illâ ki şirk ehli eder,
Vahdet-i Hakk'ı duyanın dili lâidir aklı mal».

Eğer bir sâlik göz, kulak, dil kapılarını muhkemce kapayamıyorsa, serap peşinde koşan gafiller gibi olur. Nitekim Niyazi Mısri Hazretleri bu sırrı şöyle dile getirmektedir:

«Göz, kulak, dil kapıların bağla muhkem bir zaman,
Ola kim Hak'tan yana gönlünden ola feth-i bâb».

«Gaflet ehli çok seğırtti bu serabı su sanıp,
Hiç birisi bulmadılar onda hem bir katre âb».

(M.Y.)

meşgul olmuş gibi olur. Ve muradı ne ise ona kavuşur. O kadar ki bu âyet kâfirin üzerine bile okunsa imana erişir, hattâ velâyet mertebesine kadem basar. Herhangi bir cins hayvan, nebat ve cemaattan birisinin âyet-i mümasilesini, bilerek onunla da'vet olunsa hemen büyülenmişcesine emrine girer. Dünyanın en yarıcı hayvan ve canavarı için de durum aynıdır. Bu azgın canavarlar dahi ehlileşir, o kimsenin emrine itaat eder.

Hattâ hattâ dağları bile uygun esması ile da'vet etsen yürütebilirsin.

Nitekim Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmuştur: *(Veleve enne Kur'ânen süyyiret bihil cibâlû ev kuttia't bihil a'rdû ev küllime bihil mevtâ belillâhil emrû cemian).*

— Bir Kur'an ki, eğer onunla dağlar yürütülse veya onunla arz parçalanırsa veya onunla ölümler konuşturulsa, yine o kâfirler O'na iman etmezler. (Rad: 31).

İmam-ı Ali (K.V.)'nin Cifr-i Câmî'nin de haber verdiği şeyler aynı aynına zuhur eylemiştir.

Resûl-i Ekrem (S.A.V.)'in zaman-ı saadetlerinden kıyâmet gününe kadar geçecek şeylerin hepsinden haber vermiştir (*). Misal:

(*) Dikkat buyurulacak olur ise burada gayiptan haber verme gayba ittilâ kesbetme esrarına temas buyurulmaktadır. Bu konu Hüccetü'lislâm İmam Gazalî (K.S.)'nin hem Miskâtü'l-Envâr'ında, hem de Esmâü'l-Hüsna'sında derinlemesine incelenmiştir.

Miskâtü'l-Envâr'ında *(Lâ ya'rifullâhe künhü ma'rifetehü illâhü)*. «Yani: Allâhü Zülcelâl'in ilminin künhünü yine kendi Zât-ı ecellî âlâsı bilir, gayri kimse bilmez» denilmektedir.

Buna rağmen pek çok evliyâullah hazerâtı tabiatı ile evleviyetle enbiyâ-i izam hem marifetullâhın künhünü, hem de gaybe âlt hususları bilmektedirler. Zâhırde çelişkil gibi görünen bu konuyu yine İmam-ı Gazalî şöyle izah buyurmaktadır:

«Bu kümmelinin esrarı Hak (C.C.)'ye vukuflarının sebebi, kendilerinin müstağrak-ı bilferdaniyye oluşları ve kendi varlıklarını Hak'ta fânî kılışlarındandır».

Bir de esrâr-ı gayba ittilâ, âlem-i misal tecelliyatı ile husûl bulmaktadır. Nitekim bir gün Şeyhü'l-Ekber (R.A.)'e şöyle bir hitab-ı Sübhânî vakî olmuştur (Bir kulun hayalî gösterilerek):

— Ya Şeyh! Buna ilim ta'lim et buyurulmuştur.

H. Şeyh'in: «Ya Rabbi, bu kimdir?» diye sorması üzerine, «Beşâret köyünden Hasanü'l-Ciyli'dir» cevabı verince, Hazret-i Şeyh:

— Ya Rabbi! Ben neredeyim, O nerede? Nasıl ilim ta'lim ederim?» diyece,

«— Sana onu gösterdiğimiz gibi, seni de ona gösteririz» buyurulmuş ve Şeyh Hazretleri ona ilim ta'lim eylemiştir.

Geçen ve gelecek olan hükümdarların cülûs ve tahttan indirilişleri ve buna benzer olaylar aynı ile gerçekleşmiştir. Hattâ yüce eser olan Cifr-i Câmî'nin esrarına vâkıf olan mümtaz kimseler, tüm insan ve hayvanların başından geçecek hayır ve şerre ait her şey bilirler. Cifr-i Câmî'nin esrarı Kur'an-ı Azîmin dokuz suresinin başında müşahede edilen baş harfleridir:

المصّر المّر الرّكيعصّم حمسق صق ن لير

Cifr ilminin (ümminhat) anahtar harfleri bunlardır.

Kur'an-ı Azîmüşşân'ın her âyet-i celîlesi belli bir olay ve hükm için indirilmiştir. Meselâ: Şol vakitkin, Kureyş'in her işleri küfrü dalâlet olan sapıklar, söz birliği edip aralarında Resûl (S.A.V.)'e ve ona inanan mü'minlerle alış veriş etmemeye kendi aralarında akdettiklerinde bunun sonucu eshab-ı kirâm çok sıkıntı çekmişler, açık tehlikesiyle karşı karşıya kalmışlardı. Bu durumdan İki Cihan Serveri (S.A.V.)'ne ashabı şikâyetle bulunup sızlanmaları üzerine pek çok ashab-ı kirâmın ailesiyle birlikte Habeşistan'a hicretleri emrolundu. Bu ashab-ı kirâmın önderliğine de Cafer-i Tayyar seçildi. Aradan bir yıl kadar bir süre geçtikte sûre-i Necm nâzil oldu. Resûlüllah'ın bu sûre-i mübarekeyi bitirdiğinde ki son âyet secde âyetidir. Hacerü'l-Esved'in önünde secde eylemesini Cenâb-ı Hak'a secde ettiğini idrakden büsbütün yoksun Kureyş müşrikleri tam aksi bir ma'nâ ile yorumlayarak hâşâ Resûl Aleyhisselâm'ın kendi her şeyden âciz putlarına secde ettiği ma'nasını çıkararak dalâlet ve anlayışsızlıkların şaheser bir örneğini daha verdiler.

Bu haber tâ Habeşistan'a kadar gitti. (Resûl (S.A.V.)'ün Kureyş kâfirleri ile barıştığı şeklinde hakikatin tam aksi olarak yayıl-

Bir de Resûl-i Kibriyâ (S.A.V.) Mi'rae'da, bir anda Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya gittiğini beyan buyurmasına inanmayan kâfirler, Kudûs hakkında ve yolda gelmekte olan kervanların ahvalinden soru sormuşlardır. Hepsi de hakikata uygun cevap almışlardır. Bunun sırrı şudur ki: Resûl (S.A.V.)'ün önüne arzın dürülmüş bir şekli getirilmiş, yeryüzünde bütün olan ve olacak şeyler kendisine gösterilmiştir. O kadar ki ileride ümmetinin fethedeceği yerler dahi irae olunmuştur. Gaybe ittilâm bir başka tarifi de âlem-i misal tecelliyatıdır ki pek çok garâibi vardır.

İlm-i cifr mevzuu daha çok *(Vemâ ya'lemü te'vilehü illâllah)* sırrında tecellisini bulmaktadır. İlm-i cifride Kur'an-ı Kerim âyetlerinin mertebe-i hakikatta ve bâtinî ma'nâda te'vili bahse konudur. O sûretle bu taayyünat âlemindeki her varlığın kendisine uygun ve ensep ism-i âzam sırları ve vefk sahibi azizlerin ma'lûmu olur. (M.Y.).

di. Bu hadîseden sonra Habeşistan'dan ehl-i islâmın Mekke-i Mükerrreme'ye geri döndükleri zamanları müslüman zenginlerinin Allahü Zülcelâl uğruna tüm mal ve mülklerini bezleyedikleri tarihlere tesadüf eder. Örneğin: Zenginlerin başında gelen Hz. Hadice (R.A.) harcamak ve sarfetmekle tükenmiyecek mal ve nakdini Allahü Zülcelâl ve Resülû uğrunda harcatmıştır. Ehl-i islâmın bir akça değerindeki bir nesneyi elli, hattâ yüz akçaya almak zorunluluğunda kalmaları onları maddi yönden pek çok sarsmıştı. Bunun sonucunu olarak mâli sıkıntı bütün dehşetiyle kendini gösterdi. Bu zaruretler içinde geçen üç yılın sonlarına doğru bir gün Fahr-i Kâinat Efendimiz amcası Ebû Talib'e şöyle buyurdu:

— Ey sevgili amcam! Şu Kureys müşriklerinin üç yıl evvel imzaladıkları sözleşmeye bir bak. O ahidnâmenin üzerinde ve üç yerinde bulunan Allah ismi kalmış, diğer yazılar silinmiş, güvelerin kemirmesi sonunda okunmaz bir hâl almıştır (*).

(*) Bu kıssanın mertebe-i hakikatta ehlullah tarafından yorumlanması şöyledir ki, erbab-ı fikri nazar ve ehl-i şeriat indinde biri Allahü Zülcelâl'in, diğeri mahlûkâtın olmak üzere iki ayrı vücut kabul etmelerine karşılık, mutasavvifin-i kirâm indinde böyle ayrı iki vücut mevcut olmayıp tek bir vücut vardır ki o da Hakk (C.C.)'un kutsal vücududur. Bu vücut Allahü Teâlâ'ya nisbet edildikte kadim ve ezelî, eşya ve mahlûkata nisbet edildikte hadîs ve mütegayyirdir. Böyle olunca âlemde mevcut her şey Hak (C.C.)'ın vücudundan ve O'nun esmâsının tecellisinden ibarettir. Mudil esmâsının tecellisinden başka bir varlıkları olmayan sapık müşriklerin taptıkları putlar bile bir esmanın tecellisinden gayri bir şey de değildir. Ancak hiç bir zaman bir vechi hâssa tapmağa izin yoktur. Bu tapış küfürdür.

Nitekim ârifler Sultanı Muhiddin-i Arabî Hazretleri şöyle buyurmuşlardır:

— Hristiyanların asıl küfürleri İsa (A.S.), Allah denemelerinde değildir. Asıl küfür olan şey, lataayyûn ve lâ itlâk kaydıyla ifadesini bulabilecek olan ve hiç bir yere sığmayan Zat-ı ecellî âlâyı İsa (A.S.)'nın beşerî varlığına hasr ü tahdit etmelerindedir. Resül (S.A.V.) Hâcerü'l-Esved önünde secde etmesini de bu ilâhî esrarın tecellisinde görmek lazımdır. Şu ârifâne beyit Hâcerü'l-Esved'in de insanın enânivesinde tecellî eden vücud-ı mutlakın başka bir mazharı olduğunu en idrakî kit kimselere bile anlatmak kutsal bir görev olmuştur.

Hâcerü'l-Esved imiş Kâbe-i rûğundaki ben.
Ben hacıymı öpmeye sa'y ederim ol beni ben.

Bu ezel sırrı dolayısıyla Şeyhü'l-Ekber (R.A.) bir şatahatında Allah'ın Resülû Allah'dır buyurmuşlardır. Bu nükteyi anlamak evliyâullah hazeratının kabul buyurduğu şekilde vahdet-i vücud hakikatına ârif ve vakıf olmakla mümkündür. Nitekim aşağıdaki beyit bu sırrı tüm ledünniyyatını bütün haşmetiyle dile getirmektedir.

«Cümle bu cihan ol sanemin vechidir elhak.
Ger mescid il ya deyr il yâ put haneye baksan»

Ebû Talip, Kureys'in ileri gelenlerinin yanlarına gidip İki Cihan Serveri (S.A.V.)'nin mübarek kelâmlarını onlara intikal ettirdi ve kendilerine «eğer bu söz doğru çıkarsa kabul etmek gerekir ki sizin söylediğiniz de, fiilleriniz de bâtıl ve abestir. Tüm işimiz geçersiz, küfür ve münafıklıktan başka bir şey değildir» dedi.

Bu arada söze karışan Ebû Cehil mel'unu, Ebû Talib'e «Muhammed ne söyledi» diye sordukta Ebû Talip:

«Yegenim Muhammed vaktiyle müslümanlarla alış veriş etmeyeceğinize dair imzaladığınız ahidnâmenin üç yerindeki Allah lâfzından başka diğer kısımlarını kurtlar kemirip okunmaz hale geldiğini söyledi» diye cevap vermiştir. Müşriklerin Kâbe'nin orta yerine astıkları ahidnâmeyi, Amr İbnü'l-Âs gidip getirdikte Resül (S.A.V.)'ün sözlerinin aynen vâkı olduğunu gören müşriklerin tümü dünya ve âhirette asla kurtulamayacakları büyük bir utanç girdabına düşmüşlerdir. Amr İbnü'l-Âs da mahut ahidnâmenin geri kalan okunamayan parçalarını yırtıp atmıştır. O zaman Ebû Cehil lâline hakaret dolu nazarılarla bakan yararı ona yönelerek:

— Bu senin yaptıklarını ve halk arasına soktuğun fitne ve nifaka bugüne kadar dünya şahit olmamıştır», diyerek ağır serzenişlerde bulunmuşlardır. Bu olaydan sonra (Kul yâ eyyühe'l kâfirune) süresi nâzil olmuştur. İbretle düşünmek lazımdır ki hiç bir süre ve âyet-i kerime yalnız nüzûl zamanına mahsus değildir. Bugün dahi hükmü ebediyete kadar geçerlidir. El'an dahi bir çok ülkelerde kâfirler arasında kalmış, özellikle komünizmin hükümlerinde olduğu yerlerde nice nice müslümanlar vardır ki bu âyet-i celîle hükümlerine sığınmağa mecbur durumdadırlar. Bu çaresiz kalan müminler için (Leküm diniküm veliyedîn) demekten başka yapacakları bir şey de yoktur (*).

Kur'an-ı Azimüşşân'ın öyle âyetleri vardır ki, Allah'ın nâciz bendesi şu âciz mütercim Hasan Nûri'nin kalbine unutulmaz heyecan ilka etmiştir. Bunlardan birisi de (Vema allemnâhişşire)dir. Bu âyet-i kerimeye geldikte heyecanla ürperirim. Zira bu âyet-i celîlenin batını ma'nâ-yı şerifinden sarı ırkın en şiddetli ve muzirri olan

(*) Şu hadîs-i şerifi göz önüne alarak bir müslümanın zulme hemen teslim olmasının vebali bulunduğuna kesinlikle işaret etmeliyiz. Ma'lûmdur ki hadîs-i şerifte şöyle buyurulmuştur:

— Münker bir şeyi yasaklanmış bir şeyi gördüğünüz zaman size düşen görev onu elinizle menetmektir. Eğer buna gücünüz yetmezse dilinizle men etmeye çalışın. Buna da muktedir olamazsanız kalben bugz edin, düşmanlık gösterin. Ancak bu sonucunu iman zaflıyetinden gelirdir.

Şah İsmail üzerine 920 H. tarihinde Padişahımız Sultan Selim Han Hazretleri'nin büyük gazaya azmedeceğinin mânevi işaretini gördüm. Sanki Hak (C.C.) bu âyet-i kerîmeyle Şah İsmail Safavi'ye ve onun taraftarı olan sapık kimselere islâm dininin hidâyet yolu olduğunu, dalâlet ve sapıklığın kendisi gibi mudillere lâıyık bir sıfat bulunduğunu beyan buyurmuş gibidir. Buna müşabih bir âyet-i kerîme daha vardır ki (*Veşşuarâû yettebiuhûmlgavûne*) hitab-ı ilâhîsi ile şairlerin dahi bid'at ehli olup sözlerinde yalan ve mübalâgalar olduğunun açık işaretidir.

Zaten bir bakıma İsmail Safavi dahi yalan, bid'at ve sihir ihdas eden sapıkların başında gelir. Şairler derken elbette söylemeye bir gerek yoktur ki bütün şairler kastedilmemiştir. Nice nice tevhid ehli saymağa insaf ölçüleri asla müsait değildir. Örneğin Hasan bin Sabîl (R.A.) bu gibi şairlerin başında gelir.

Yukarda bahsi geçen âyet-i celile evvelce de işaret ettiğimiz gibi nüzûl zamanına münhasır kalmayıp 920 H. yıllarında cereyan edecek olaylara tevîl yoluyla tatbik edileceğinden âdetâ yüce Mevlâ İsmail Safavi'ye:

«— Benim Habib-i Ekrem'im dinî dalâletten külliyyen müberra sırf hidâyet yoludur. Kitab-ı mübinim Hakk'ı bâtıldan ayırt etmek için indirilmiş ilâhî bir lûtuftur. Dalâlet ancak sen ve emsalin gibi sapıklara has bir sıfattır».

Sedit ihtarını yapmaktadır. Bu âyet-i kerîmeden Sultan Selim Han'ın Hilâfet seririne oturmasıyla İsmail Safavi'yle gaza edeceğini nerden çıkarttın denilecek olursa? Cevabım şudur ki, bir kere zikir kelimesinden bizim senemizin cifer hesabına göre tarihi çıkmaktadır (*Ba'dezzikri yerisül arda ibadiyessâlihüne*).

İkinci olarak şuarâdan muradın İsmail Safavi olduğunu nasıl çıkardın? denecek olursa, sebeb şudur ki: (*Veşşuarâû yettebiuhûmlgavûne*) lâfz-ı celilinde işaret buyurulduğu gibi hem mudil hem dâldir. Yani hem sapık, hem de sapıklığa sevk edicidir.

Bir de mübinden murad Sultan Selim Han'dır. Zira Padişahın son harfî de (mim)dir. Bir de kuvvetli dayanağım şudur ki: Tacû'l-Esmâ isimli kitabın sahibi rû'yasında Ârifler Sultanı Hazret-i Emir'den Sultân Bayezid'den sonra tahta kimin geçeceğini sorduğunda Hz. Emir H. Tarihinin 906 ncı yılında bu soruya şu cevabı lûtfetmişlerdir:

— Yâsini hesap ettik, Sultan Selim Han'a adeden mutabıktır.

Ayrıca şuna da işaret edelim ki Emir Hazretleri'nin silsilesinden ve bizim Halifelerimizden bir zât istiharesinde Emir Buhârî Hazretleri'nden şu nidâ-yı şerifi işitmiştir:

(*İnnallahe lâyühıbbül hainin*) İlâhî hesabı hesap edildikte 920 H. tarihi çıkmaktadır. Bu da bizim için ayrı bir mesnettir. İsmail Safavi'nin ihaneti ise gün kadar âşikâr bir hakikattir. Bir de (*El Hakku ya'lû velâ yû'lâ*) kelâm-ı celilinde Rûm'un Acem üzerine galebesine işaret vardır. Bu galebe ile mü'minlerin ferah bulacakları telmihen beyan buyurulmuştur. Kâşânî tefsirinde bu iddiamızı doğrulamaktadır.

Bir kuvvetli delilim de şudur ki. Resûl Aleyhisselâm'ın âlemlerin yüce yaratıcısına benden sonra ümmetimin ahvali nice olur? sorusuna yüce Mevlâ şu cevabı vermiştir:

— Ya Habibim! Sen onlar için gam çekme, ben senin de, ümmetinin de vekiliyim. Yüz yılda bir huruç sahibi çıkararak dinî kuvvetlendiririm, müjdesini vermiştir, ki işte bu huruç sahibi şimdiki Padişahımız Sultan Selim Han'dır (*).

Kuvvetli bir delilim de şudur ki: Hicrî her yüzyılın ilk yarısı âlem-i islâm için adâlet ve mutluluk devresidir. Amma son yarısı ise yeryüzünde fitne ve fesadın hâkim olduğu devreye rastlar. Hicrî tarihin 750 nci yılında işte bu nizam bozulmuş, Timurlenk gibi bir zâlimin zuhuru bu devreye rastlamaktadır. Ancak bu son yarı geçtikten sonra tekrar Cemâl tecellisi görülmüş, bu âlâmetler cümlesinden olarak veliler ve muhakkikler sultânı Seyyid Emir Sultân Rûm diyârına gönderilmiştir. Âhir zamanın ye'cûc me'cûcleri olan sarı ırkın tasallutu nihayete erip Sultân Murad Gazi'nin oğlu olan Mehmed Han âkil, adâletli bir hükümdar, zâhiri kutup tayin edilecek âleme huzur ve emniyet gelmiştir. Ancak bir zaman sonra yine devran adâletten uzak bir durum alarak sırf halkın kötü fiillerinin sonucu olarak Timur'dan da, Cengiz'den de daha zâlim İsmail Safavî belâsı halkın başına ızdırap kaynağı olarak gelmiştir. Şe-

(*) Kıymetli mütercimim her yuz senede bir müceddit ve sahib-i zuhur çıkacağına dair beyanları doğru ise de; bu sahib-i zuhur ne kadar değerli olursa olsun bir hükümdar veya sultan veya büyük bir devlet adamı değildir. Bu müceddid Resûl (S.A.V.)'in mânevi saltanatının varisi olan Kutbül-Aktâb Hazretidir. Bunun sayısız misalleri hakikat mertebesine vâsıl olanlarca her an hakkelyakın müşahede edilmektedir. Hattâ fırak-ı dâllenin, yani sapık fırkaların zuhuru akabinde Resûl Aleyhisselâm'ca eline Fûsûsü'l-Hikem gibi bir kitap verilip gönderilen veliler Şâh-ı Muhiddin İbn-i Arabî (R.A.) de böyle kutul bir zâttır (M.Y.).

riat-ı Muhammediyye'yi tekrar hâkim kılmak üzere halkın imdadına yetişen Padişahımız Sultan Selim Han'ın demir yumruğu (kat'i imanımız odur ki İsmail Safavi'nin) başına inecek, tâci tahtını param parça edecektir. Yukarda işaret ettiğimiz vechile (*Vemâ al-lemnâhüşşi're*) âyet-i kerimesinde buna kesin deliller vardır. (Zaman zaman zalimlerin halkın mukteza-yı ameli olarak başlarına musallat olmasının hikmeti şu hadis-i şeriflerin ma'nâlarında zahir-dir: (*Ezzalim seyfullah yentekimü bihi sümme yentekimü minhü*). Ma'nâ-yı münifi şudur ki:

— Zalim, Allah'ın kılıcıdır. Onunla intikamını alır, sonra da ondan intikamını alır.

Timurlenk'lerde de, Cengiz'lerde de, İsmail Safavi'lerde de daha nice nice zalimlerde görülen ve görülecek olan hep bu ilâhî ve değişmez düsturun tecellisidir).

Kur'an-ı Kerim'in zâhir ma'nâsı yanında bâtin ma'nâsı da olduğu hadis-i şerifle müeyyettir. Nitekim Resûl Aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: (*İnne lil Kur'âni zahran ve batnan ve libatnihi batnan ilâ sebkihi ebtuni bel ilâ seb'ine ebtunin bel ilâ seb'ine elle ebtuni*).

— Yani Kitabullah'ın yetmiş bin bâtinî ma'nâsı olduğuna kesin delâlet vardır.

İslâm şeriatı şöyle buyurur ki bir âyet-i kerimeyi ma'nâsını tefekkürle okumak bin kerre hatmetmekten efdaldır. Kur'an-ı Kerim'in kemâlî ile hakikatine ancak te'vil sırrına âgâh olan Ehlullah Hazretî erebilir.

(*Vemâ ya'lemü te'vilehü illallahü verrasihune fil'ilmî. Vemâ ütüm minel'ilmî illâ kalilen*). Te'vil ilâhî sırrını ancak Hak (C.C.) bilir. Bir de Basihun'dan olan ulemâ bilir. Hak (C.C.)'ın ihsan buyduğu ilim, ilm-i ilâhiye nazaran pek azdır. Denizden bir katre ve güneşten bir zerre gibidir.

Hiz. Mûsa, Hızır (A.S.) ile bir gemide seyahat ederken, nehr-i kebirden bir kuşcağın su içtiğini görürler. Hızır (A.S.), Hazret-i Mûsa'ya:

— Bak ya Mûsa! Senin de, benim de ilmimiz Hak (C.C.)'nın ilmi yanında denizden bir katre gibidir, dedi.

(Resûl (A.S.) da bu bâbda şöyle buyurmuştur: (*Sübhâneke mâ arefnâke Hakk'a ma'rifetike*). Bunun zahiri ma'nâsı:

— Ya Rabbi! Seni ancak sen tenzih edebilirsin. Ne yazık ki hakkıyla senin mahiyetine nüfûz edemedim.

Demektir ki mertebe-i şeriatla bu sözlerin özeti şu nazımda toplanmıştır:

«Mümkün değil Hüdâ'yı bilmek de bilmemek de».

Hakikat-ı Muhammediyye hamili bulunan bir zât-ı akdesin, Hak (C.C.) hakkında böyle bir itapta bulunamayacağı aşıkardır. Aslında (*Sübhâneke mâ arefnâke Hakk'a ma'rifetike*) kelâm-ı mübarekinin aslı (*Mâ arefnâke yâ ma'ruf*) cümlesinde mündemiçtir ki Resûl-i Kibriyâ (S.A.V.) müstağrak-ı bilferdâniyye olduğu zamanlarda sık sık gâşyolur ve yüce Mevlâ'ya bu hitapta bulunurlardı. Şimdi mertebe-i hakikatın en yüce derecesinde olan ve (*evvelü mâ halâk*) bulunan şanlı Nebimizin Cenâb-ı Rabbül'âlemin'i lâyık ile bilememiş olmasına bir an için bile imkân tasavvur edilemez. Nitekim Hz. Âişe (R.A.)'nin söylediği aşağıdaki cümleler bunun en açık delilidir. Bir gün Hazret-i Âişe (R.A.), Resûlullah'a şöyle sormuşlar:

— Ya Resûlallah! Cenâb-ı Hakk'ı lâyık vechile kim daha iyi anlar ve bilir?

Habib-i Ekrem'in cevabı yukardaki bütün müşkülleri tamamıyla giderecek haşmet ve mahiyettedir.

— Ya Âişe! Nefsini kim iyi bilirse Allahü Zülcelâl'i de en iyi bilir.

Burada (*men aref*) sırrının ledünniyatı zâhir olmaktadır. Nitekim Niyazi Mısri (K.S.) bunu aşağıdaki beyitle bütün sâliklere ders-i ibret olacak şekilde özetlemiştir.

«Men arefe nefsehü fakad arefe Rabbeh,
Sen nefsin bilmeden Rahmân'ı arzularsın.
Dağlar gibi kuşatmış benlik günâhı seni,
Günâhını bilmeden gufrânı arzularsın».

Bundan başka yukarlarda da bir nebze işaret ettiğimiz şekilde İnam-ı Gazâlî, Hak (C.C.)'nın künhüne hakkıyla marifet, yani künhü hakkında kemâhiye olduğu gibi bilgi sahibi olmak yalnız o Zât-ı Ecclü Alâ'ya mahsus olduğuna dair gerek kitapta, gerekse hadislerde defaatla geçen beyanlara rağmen; bırakın yüce Nebimizi, Evliyâullahın bile Hakk'ın künhünün âlimi oluşları karşısında hayrete düşmüştür. Nasıl hayrete düşmesin ki Bayezid-i Bistâmî ve Cü-

neyd-i Bağdadi hazerâtı, «benim cübbemin altında Allah'tan başkası yoktur» gibi şatahatta bulunmuşlardır.

İmam-ı Gazali bu zâhiri çelişkiyi bu Evliyâullah'ın müstağrak-ı bilferdâniyye oluşlarına hamlederek çözümlemek istemiştir. Aslı şudur ki: Kutbül-Aktab hazerâtı bile halk mazharında görülen Hak veya Hak tecellisinde görünen halktır. Bu sırrı her nedense İmam-ı Gazali böyle açıklamaktan çekinmiş olmalıdır. Amma Abdülkerim-i Ciyli Hazretleri bunu mânevî memuriyeti icabı bütün çıplaklığıyla açığa vurmuştur. Bir bakıma denilebilir ki, dilber-i ra'nâ olan hakikatı, şeriat libasından soyumuştur. Halbuki mutasavvifin-i kirâma göre; dilber-i ra'nâ olan hakikat, şeriat libasından soyulmamalıdır. Nitekim Niyazi Mısri Hazretleri buna şu beyitle işaret buyurmuştur:

«Hakikat dilberi ra'nâ gibidir,

Anın zerrin libasıdır şeriat.

Sakin soyma anı namahrem içre,

Yüzün suyu hayâsıdır şeriat».

Bu böyle olmakla beraber Abdülkerim-i Ciyli (K.S.)'nin bu ifşaatta bulunmasına da kimse müdahale edemez. Aksi halde had-dini bilmeyen gafillerden olur. Misâl mi arıyorsunuz? Bir çok zâhir ulemâsının itiraz ettikleri Gavsül-A'zam Abdülkâdir-i Geylânî (R.A.)'nin vesile manzumesinde geçen şu satırlar ve bunları söyleyiş sebebi düşünülürse, Allahü Teâlâ'nın izniyledir ki, Abdülkerim-i Ciyli Hazretleri de yukardaki ifşaatta bulunmağa ma'nen me'murdu deyip susmak gerekir. Edep de budur.

Vesile manzumesinde bakın Gavsül-A'zam ne buyuruyor:

«Dâvud'a sesindeki nâme tatlılığını ben verdim, İbrahim ateşe atıldığı zaman o ateş benim duamla soğudu, İsâ mazharına girerek beşikte konuşan bendim. Ben bunları öğrenmek için söylemiyorum. Yüce Mevlâ bana: «Sen benim ma'sukiyet sırrına mazhar velimsin, bunları ifşaya me'zunsun» diye emir ve izin verdi de onun için söyledim» buyurmuşlardır.

Yukardan beri çıkan ma'nâlardan evliyâullahın bile Hak Teâlâ'nın kûnhüne vukufı kabul edilirse hakikat-ı Muhammediyye hamilinin bu esrara hakkıyla vukufunu inkâr etmeye elbette imkân yoktur. Bakın iki velinin şu seçkin sözleri iddiamızın en kuvvetli delili olmuyor mu? Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri, Nebiler topluluğuna dönerek şöyle buyurmuştur:

— Size nübüvvet ihsan olundu. Bize de öyle şeyler ihsan olundu ki o şeyler size ihsan olunmamıştır, buyurmuştur.

Şeyh Şibli Hazretleri de şöyle buyurmuştur:

— Eğer ben karanlık bir gecede kara taşın üzerinde kara karnıcanın hareketini duyamazsam bana verilen velîlîğin mahdû ve menur olduğuna kani olurum.

Açıklanırsa ben bu kadar bir pâyeye varamazsam bana verilen velîlîğin hileli, hud'alı olduğuna kâni bulunurum. Yani Hak (C.C.) bana mekretmiştir derim, anlamınadır.

Havassı :

Dokuz rakamının içine ikinci bir dokuzu yazıp ayın on ikinci gecesinin sekizinci saatinde mahbushanede bulunan birine götürse, zindanda yatan ve o zindanı makâm-ı Yûsuf yapacak kadar haksız olarak yatan kimse veya kimseler varsa kurtulur. Bir borçlu borcunu edâ etmek ister de buna imkân bulamazsa bu süreyi ve vefkin âyetine gelinceye kadar sayısınca okursa ve tamamlarsa, yetmiş gün daha tamam olmadan ummadığı bir yerden aldığı para ile ödeme gücüne kavuşur.

(Âyetlerin te'vili râsihûn zümresine dahil nüfûs-u safiye veya kâmile erbabına has bir mazhariyettir). Burada bir nebzecek olsun nefis mertebelerine işaret etmekte okurlarımızın aydınlanması bakımından zaruret vardır.

Nefis mertebeleri yedi olup:

- 1 — Nefs-i emmâre.
- 2 — Nefs-i levvâme.
- 3 — Nefs-i mülhime.
- 4 — Nefs-i mutmainne.
- 5 — Nefs-i radiyye.
- 6 — Nefs-i mardiyye.
- 7 — Nefs-i sâfiye ki, buna nefis-i kâmile de derler.

Her asırda nefis-i kâmile erbabı üçtür: Kutbül-irşad, Gavs, Kutbül-Aktab Hazerâtıdır. Bazan bu üç görevi ikisinin bir tek zâta verildiği de olur. Meselâ, Gavsıyyetle Kutbiyyetin bir zâta birleşmesi gibi. Gavsül-A'zam Abdülkâdir-i Geylânî buna misaldir. Burada nüfûs-ı safiyye erbabının vazifelerinin taksiminde Şeyhül-Ekber (R.A.)'in Fütuhâtül-Mekkiyye'sindeki taksim şekliyle bazı mu-

tasavvifin-i kirâmın taksim şekli arasında fark vardır. Meselâ Fütuhâtü'l-Mekkiyye'de Gavslık makamı en yüksek mertebe kabul edilip, Bayezid-i Bistâmî Hazretleri, hükmü asırlara cari nâip şeklinde Gavs olarak nitelendirilmiştir. Halbuki diğer tasavvufî âsârın pek çoğunda Gavs Kutbü'l-Aktâb Hazretleri'nin muavin ve mülâzımı şeklinde tavsif edilmiştir. Buna işaretten sonra işte ilâve edelim ki, te'vil yetkisi bu rasihûn cümlesine dahil ehlullahâ mahsustur. Bu ilm-i mahzun hakikatları her veliye ihsan olunmaz.

Defnet ârı hâne-i a'dada sen, Anlara ire hemen kuhr-ü mihen.
Lik her bir nesne sâbir ile ol, İş idesin bula şeytan sana yol.
Dedi sâbir kullarını Hak sever, Sabreden her belâsını savar.
Zikr ile sabr ehline her ne ki var, Bahşiş etti cümle ihsanı ey yar.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Şekil: 88.

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ELLİ DÖRDÜNCÜ HÂSSASIDIR

أُولَئِكَ زُورُوا أَنَا خَلَقْنَا لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ أَنِ يَكُونُوا
أُولَئِكَ زُورُوا أَنَا خَلَقْنَا لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ أَنِ يَكُونُوا

(Evelem yerav enna halâknâ lehüm mimma amilet eydinâ en âmen fehüm lehâ mâliküne).

— (Şunu da o Mekke halkı) görmediler mi: Biz, onlar için, kudretimizin meydana getirdiklerinden bir takım davarlar yaratmışız da, onları sahip bulunuyorlar.

Tefsiri :

Biz kendileri için ellerimizin i'mal ettiği şeylerden, yani başk hiç bir şa'natın dahli olmayıp doğrudan doğruya kendimizin ihde eylediğimiz ni'metlerden en'am, yumuşak hayvanlar yarattık... B ihtarda bir çok cihetten incelikler vardır ki bunu tefsirden ziyad okuyanların zevki takdir edecektir.

Havassı :

Bu sûre ile meşgul olana ve bu âyetin karşısına geçip daim ona bakana tüm hayvanlar müsahhar olur, yani emrine girer. Ke disinden ayrılmaya mecalleri kalmaz. Yâsin sûre-i muazzamasını sahibi bir yere varmak isterse pek çok kişi bu azizi rû'yasında g rür. Tüm zor işler ona âsan ve kolay gelir. (Yukardaki âyet-i cel ile ile (Velekad kerremnâ benî âdeme) âyet-i celilesi arasında m âlen çok sıkı bir ilgi vardır. Dikkat buyurulacak olursa bütün ha vânat ve canlı varlıklar hattâ cemadat bile insanın emrine müsa har kılınmıştır. Benî âdeme Allahü Zülcelâl'in kerem kılması şur delâlet eder ki, insana kendi ruhundan bir nefha üfleyip onu ölür süzlük sırrına erdirmiştir. İşte (Velekad kerremnâ benî âdeme) âye

**YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN
ELLİ YEDİNCİ HÂSSASIDIR**

وَآتَخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ﴿٧٧﴾

(Vettehazû min dūnillâhi âliheten leallehüm yunsarinet)

— Onlar tuttular Allah'dan başka bir takım ilâhlar (putlar) edindiler; umuyorlar ki (putlar) tarafından yardım olunacaklar.

Havassı :

Bu âyet-i kerimenin vefkini üzerinde taşıyan bir kimsenin emniyet içinde olacağı ve yol kesici, zorba kimselerden kurtulacağı tecrübeyle sabittir. Yalnız şuna önemle dikkat etmelidir ki, yâsin-i şerif okurken bu âyet-i kerimeye gelince âyet-i kerimenin adedi kadar tekrarlanmalıdır. Bu âyetin vefkini koluna (bazubend) olarak muhafazalı olarak bağlayıp taşıyan kimsenin veya gül suyunda ezilmiş suyunu içen kimse keşif sahibi olur. Aynı zamanda dünya ni'metlerinden bol rızıklara kavuşur.

Yaz gıl işbu âyet-i selâse günü,
Vefk-i hefte götürsen de anı.
Hiç düşman bulmaya sana zafer,
Her inad ehli ola zir ü zeber.

٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧
٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧
٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧
٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧
٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧
٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧
٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧	٧٧

Şekil: 92

**YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN
ELLİ SEKİZİNCİ HÂSSASIDIR**

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُّحَضَّرُونَ ﴿٧٨﴾

(Lâ yestetiüne nasrahüm vehüm lehüm cündün muhdarüne).

— Putların kendilerine yardıma güçleri yetmez. Onlar ise putlara karşı itâata hazır askerlerdir.

Akl u idrakten yoksun müşrikler putlarının sanki askerleri ve uydurdıkları cansız birer taş veya tahta parçalarının önlerinde secde edecek kadar gafil ve sapıktırlar. Mizan günü bu müşrikler putları ile birlikte cehenneme atılacaklardır.

Nitekim bu ma'nâyı ifade buyuran yüce Mevlâ şöyle demektedir:

(Ve mâ ya'bûdüne mindünillâhi hasebü cehenneme innâ na'lemü mâ yüsirrüne ve mâ yu'linüne).

— Cenâb-ı Hakk'ı inkâr eden cehennem ehlinin sana söylediklerinden esef etme. Onların gizlediklerinde âşikâr kıldıklarını da bilmekteyiz.

Havassı :

Bu âyetin vefkini taşıyan için kebâir denilen büyük günahlardan vefkin berekâtı sayesinde kendisini korur. Gökten kazâ ve âfetler yağmur gibi yağacak olsa kendisinin bir tek kılına bile zarar gelmez. Eğer beşeriyet gereği bir günah işlemiş olsa dahi ânında tevbe ederek kurtulan ve müjdelenmiş sâlih kullardan olur. Herhangi bir günahı işlemeye eğilim gösterse Allahü Teâlâ'nın yardımıyla o günahı işlemekten vaz geçer.

Kosalar re'si livâda iş bunu,
Olalar nâzil melâik şol kadar,
Münhezim olup olalar târûmar,
Yedi iklimi müsahhar kıla ol,
Yedidir şehrin kapısı der Resûl,
Ne yedidir bu yedi herkim bilir,
Yedi yedi Kâbe'yi kılmak tavâf,

Alsalar bile kazâlarda anı.
Görûben düşman kıla havf ü hazer.
Kılmayalar dahi bir saat karar.
Yediler sırrına nâzır bula yol.
Saklanır deccâldan der kıl kabul.
Zinde-i enfası Rûhullah olur.
Bu yedi şahittir ana bi hilâf.

١١-٧	٥٧	٧	٥٥١	٢٨٥	٦١٥	٢١
٧٢	٥٢	٢١	٢١	٢١	٢١	٢١
٢١	٢١	٢١	٢١	٢١	٢١	٢١
٢١	٢١	٢١	٢١	٢١	٢١	٢١
٢١	٢١	٢١	٢١	٢١	٢١	٢١
٢١	٢١	٢١	٢١	٢١	٢١	٢١
٢١	٢١	٢١	٢١	٢١	٢١	٢١

Şekil: 93

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ELLİ DOKUZUNCU HÂSSASIDIR

فَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ

(Felâ yahzünke kavlühüm innâ na'lemü mâ yüsirrûne vemâ yu'linûne).

— O halde (ey Resûlüm), o kâfirlerin sözü, (tekzibi) seni mahzun etmesin. Biz onların (içlerinde) gizlediklerini de, açığa vurduklarını da biliriz.

Havassı :

Bir kimse bu âyet-i kerimenin vefkini üzerinde en değerli bir emanet gibi taşısa karşısına çıkacak kimseler ister hükümdar, ister vezir, ister büyük mevkili bir devlet adamı veya yüksek dereceli bir hâkim olsun hepsinden hüsnü kabul ve itibar görür. Her işi düzende olup sahip olduğu mallar günbegün artar. Hak (C.C.)'in emirlerinden zerrece ayrılmaz. Akran ve emsâli kondisinden çok daha büyük mevkilerde bile olsalar bundan dolayı kendisine zerre kadar endişe gelmez. Eğer bir olay onu kedere gark etse de kısa sürede sevinç ve şadımanlığa dönüşür. Gizli ve aşıkâr her ne işlerse hepsi halka güzel ve uygun görünür. (Yani kendisinde aşığıdaki beytin esrarı tecelli eder).

«Yerînme nâkısım dey ü kemâl ehlini gördükçe,
Kamu noksana tekmiil eden âdemden haber geldi».

ler ordusu ile küfür askerleri karşı karşıya gelip mübalâğalı bir cenk oldu. Resûl Aleyhisselâm kâfirler ordusu içinde İbn-i Halef mel'ununu gördü, elindeki harbe ile lâini boynundan vurdu. Müşfikin pis kanı akmağa başladı. Mel'un feryad edip ağlıyordu. Bu küfür ordusuna kumanda eden Ebû Süfyan lâine şöyle dedi:

«— Ey Ebi Halef, sen ne biçim erkeksin, ufacak bir yaradan çocuklar gibi ağlıyorsun? Çocuklar bile bu kadar önemsiz yara ile böyle şamata çıkarmaz».

Ebi Halef kâfiri ona şu cevabı verdi:

«— Ben iki sebepten ağlıyorum, birisi ciğerim parça parça oldu onun acısı ile feryad u zâr ederim. İkincisi de, Muhammed «seni bu at üzerinde öldüreceğim» demişti. Şu anda onun dediği tahakkuk etti. Şimdi anladım ki o asla yalan söylememiş. İşte onun yüreğimde açtığı yara ile ölmekteyim» dedi. Ve canı cehenneme gitti.

(Belki mel'un, Resûl Aleyhisselâm'ın sözlerinin aynen gerçekleşmesi üzerine iman etmek istemişti, ne çare ki iman-ı ye'si ind-i lâhî'de asla makbul değildir).

Canı cehennemden derekâtına giden kâfir (Evelem yerel insanü) ikazını elbette zamanında anlayamadı. Kendisini bir katre nutfeden halk eden, el ayak veren, konuşacak dil ihsan eyleyen yaratıcısına şükür edecek yerde (maâzallah) O'na düşman kesildi, aduv-vullahlardan oldu.

Havassı :

Bir kimse bu âyetin vefkini (on bir) rakamı içinde bir (on bir) daha yazıp Utarit veya Müşteri burcunda ve saatında yazarak koluna uygun bir şekilde sararsa ve beraberinde nereye gidecek olursa olsun götürürse veya bu vefkin üzerinden nazarlarını bir an bile ayırmazsa dünya mal ve mülkünden her ne isterse ayağına gelir, yahut herhangi bir kimse evlenmek niyetinde bulunacak olursa o şahıs niyeti üzere yedi gün içinde sûre-i şerifeyi yedi gün okur ve bu vefk-i lâtifî göğsünde veya bazusuna yakın kolunun bir yerinde sarıp taşıyacak olursa aynı zamanda da (Sübhanellezi..) âyetini sonuna kadar yazdırıp bu âyetin vefkini de sol kolunda taşırsa muradına erer. Bir de bu iki âyeti yazıp (on bir) gün mübarek suyunu içecek olursa hiç aklına gelmedik nitelikte bir âhiret hâtinuna nail olur.

Bu iki âyetin başka hâssaları da şunlardır: Bu vefkin sahibi vefat ettikte yazdırıldığı bu vefki kabrine koyacak olursa kabir azabından kurtulur. Münker ve Nekir'in sorularına kolaylıkla cevap verir. Bu sûreye devam eden kimse ruhunu kâmil bir iman ile teslim eder. Tüm kâinat emrine mutî olduğu gibi, her muradı da kolaylıkla hâsıl olur.

Budur ol şekli-i aziz-i müteber, Mihr-i âlem tâb veş rûşen eser.
Mûteber ol cân u gönülden buna, Ger sen isen âkil-i sahip nazar.
Hanesi (yâ)'ye işaretir bunun, Kimde olsa ol bulur daim zafer.
Bu adet üze dürür farz-ı sefer, Bilen olmuştur hakikatten haber.

٧٠٢	٧٤	١١	٨٨٢	٥٢٩	٩٠	٧٨٦	٥٢	١٩٣	٢٢٠	٧٧
١٢	١٢٢	٥٤	٩١	٧١٧	٥٢	١٩٣	٢١٠	٢١	١٠٢	٧٤١
٥٤١	٩٢	٧١١	٥٤	١١٤	٢١١	١٩	١٠٤	٧٤٢	١٢	٢١٤
٢٧٩	٤٤	١٠٥	١١٢	٢٠	١٠٥	٧٤٢	١٤	٢١٥	٥٤٢	٩٢
١١١	٢١٢	٧١	١٠٢	٧٤٢	١٥	٢١٢	٥٤٢	٩٤	٧٧٩	٤٥
٢١	١٠٧	٧٤٥	١٢	٢١٧	٥٤٢	٢٣	٧١٠	٢٣	١١٧	٢١٢
٧٤٢	١٧	٢١١	٥٤٢	٢٥	٢١١	٤٧	١١١	٢١٥	٢٣	١٠٦
٢١٧	٥١٥	٢٣	٧١٢	٢١	١١٩	٢١٢	١٢	١٠٩	٧٤٧	١٢
٢١	٢١٢	٤٩	١٩	٢١٧	٢٠	١٠	٧٤١	٢١	٢١٩	٥٤٢
٥٠	١٩١	٢١١	١٢	١١	٧٤١	٩	٢١٠	٥٤٢	١١	٢١٢
٢١٩	٢٧	١٠١	٢٢٩	١٠	٢١	٥٤٢	٢٩	٧٨٥	٥١	٢٩٢

Şekil: 95

Eyle bu şekl-i azize i'tibar,
Götürüp kendinde ol gel kâmikâr.
İştigal et sûreye tâ eyleye,
Ulu kişi senin ile iftihar.
Bu dürür ol şekl-i ziba ve lâtif,
Hâmilin kılar aziz ü nâmüdar.

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ALTMİŞ BİRİNCİ HÂSSASIDIR

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ مِثِّي الْعِظَامُ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾

(Ve darabelenâ meselen ve nesiye halkahû kâle men mihiyl-
izâme ve hiye rahimûn).

— (Nutfeden) yaratılışını unutarak bize bir de misal getirdi:
«— Bu kemikleri kim diriltir, onlar dağılmışken?» dedi.

Havâssı :

Bir kimse bu sûre-i muazzamayı yani yâsin sûresini daima oku-
maga kendisine vazife edinse (yetmiş bir kere yetmiş bir) adedine
tekabül eden bu vefki üzerinde taşıyacak olursa bütün teşebbüs et-
tiği işler kolaylıkla çözümlenir. Ve bu şekl-i lâtifî karşısına koyup
ona bakan, bir taraftan da başından sonuna kadar yâsin sûre-i şe-
rifisini okursa, bu âyete geldiğinde de sayısı kadar tekrar ederse
muradına erer. Şunu düşünmelidir ki, kamerin yirmi sekiz günde
kat'edeceği mesafe nazara alınarak işbu âyeti (yirmi dört) hane-
sine koyup kamerin her bir burcuna gelişinde bir (on iki) adedi
daha ilâve etmelidir. Sonuna kadar böyle devam edilirse veya gü-
neşin kemâl mertebesinde, yani grubunda bütün letâfetiyle arz et-
tiği en şerefli ânında işbu âyeti yazmakla beraber başında taşırca
âlemde vuku' bulacak bütün fevkalâdeliklere âgâh olur. Ayrıca bir
olay daha vuku' bulmadan kendisinin mâlûmu olur. Bu mâlûm oluş
keyfiyeti ya gönlüne doğmak suretiyle olur, veyahut rû'yasında gö-
rülür. Bu vefkin sahibini kim görse kendisine âşık olur, kendisin-
den ayrılmak istemez. Rızık taleb etse Hak (C.C.) derhal rızıkını
ihsan buyurur.

وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾
وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾
وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾
وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾
وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾
وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾
وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾
وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾
وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾
وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾
وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾
وَضَرَبَ	لَنَا	مَثَلًا	وَنَسِيَ	خَلْقَهُ	قَالَ	مَنْ	مِثِّي	الْعِظَامُ	وَهِيَ	رَمِيمٌ	﴿٧٨﴾

Şekil: 96

YÂSİN SÜRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN ALTMİŞ İKİNCİ HÂSSASIDIR

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ تَرَةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ

(Kul yuhyihellezi enşeahâ evvele merretin ve hüve biküllü hal-kin alimün).

— (Ey Resûlüm), de ki: «— Onları ilk defa yaratan diriltir ve O, her yaratılanı tamamiyle bilir» (*).

(*) Gerek bu altmış ikinci hâssada, gerekse daha evvelki, elli dokuz ve altmışıncı hâssalarda insanın hilkatinden bahis buyrulurken onun bir nutfeden yaratılıp insan şeklini iktisap ettiğine işaret buyrulmaktadır. Elbette bu böyledir. Ancak iki ulu Peygamber bu hilkat şeklinin dışındadır.

Birisi, Âdem Aleyhisselâm'dır ki, onun yaratılışı bambaşka bir hüviyet taşımaktadır. Kendisi, bir nutfeden meydana gelmediği gibi, karnında büyüdüğü bir validesi de yoktur. Bu itibarla ona analık eden toprağa (Batn-ı nûman) derler.

İkincisi ise yine Peygamberlerin ulularından İsa Aleyhisselâm'dır. O da bir nutfeden meydana gelmiş olmayıp, cismi, nurâniyet iktisap etmiş, her türlü zülemat ve kesafetten sıyrılmış bir haldedir. Kanaatımız odur ki kendileri meyt-i ihtiyârî erbabının önde gelenlerindendir. Mevt-i ihtiyârî mazhariyetine eren evliyâullahın bile cisimleri kesâfetlerini kaybedip rûh halini alıp yeşil bir fânus şeklinde gayb illerine, lâmekân ülkelerine uçmaları mümkün iken İsa Aleyhisselâm gibi Peygamberlerin ulularından kutsal bir zâtin aynı vasıflarla nitelenerek tamamen cism-i lâtifinin rûh haline inkılâbından daha tabii bir şey olamaz. Zâten idrak erbabına göre bu yüce Nebî'nin göklere yükselişinin hikmeti dahi bu sırda gizlidir. Âdem Aleyhisselâm'ın batn-ı nûmandan zuhuru hakkında en itimada şayan eserler şu malûmatı vermektedir. Mufessirlerden velâyet payesine erişenler, bu sırrı şöyle zikir ü beyan eylemişlerdir: Cenâb-ı Hak (C.C.), Âdem Aleyhisselâm'ı yaratmayı murad edince dünyanın her bir yerinden birer avuç toprak almak ve batn-ı nûmanda cem ile tesbit etmek üzere Cebrâil (A.S.) emr ü ferman eylemişlerdir.

Şeriat lisanında batn-ı nûman, sofîyye istilâhında teayyün-ü saniyy-ü zuhurî ve vücubîyye-i imkânîyye veya neş'et-i insanîyye derler. Yüce Mevlâ bir buluta şöyle ferman eylemiştir ki, kırk gün rahmet yağmurları yağdırısın. O bulut otuz dokuz gün gam ve elemle yağmış ve bir gün ferahlı bir şekilde neş'etle arsa immiştir. İnsan ağılında da göğünlülük gam ve kederin hakim oluşu

Tefsiri :

Ve O halkın hepsine alimdir. Yani her mahlûku bütün tafsilâtiyle, her birinin toplanan ve dağılan bütün eczası, usul ü fûrûu evzâi, ahvâli, keyfiyet ve kemiyyeti, her türlü hususiyetiyle bilir maddeli maddesiz, âletli âletsiz, örnekli örneksiz, gerek ilkin, gerek sonra her nev'ini bilir. Bütün mes'ele bundan ibarettir.

Havassı :

Bir kimse bu âyeti mübarek bir saatte başının uygun bir yerine koyup yanında taşırsa velâyet derecesine erişir. Her duası Al lahü Zülcelâl indinde kabul olunur.

İlk mebdelere ait ulûm ile son bilgilerin tümü ona aydınlık ve malûm olur. Hangi bilginle ve erdemli zât ile görüşse, bir tartışma ve fikir alış verişinde olanlardan üstün gelir. Bunların tümü ona istekli ve sohbetinden lezzet alırlar. Bu vefkin bir diğer hâssas da en öldürücü zehir bile ona te'sir etmez. Zehirli hiç bir mahlûk ısıрма ve sokmasından ona zarar da gelmez.

Hikmet-i bâri Hüdâ azze ve cel,
Çok dūrūr gayet derin şekli-i ecel.
Hâmiline işbu şeklin ey aziz,
Biline sırr-ı ebed ilm-i ezel.
Kim götürse bu ma'serî şeklini,
Ermeye ol kimseye füczen ecel.
Âlim-i Rabbanî ola ol güzün,
Hiç âhad kılmaya ana bir hiyel.

buna binaendir. Şeriat dilinde, çekilen bu çile ve ızdıraplara elem ve gam v mutasavvîfin-i kirâm ise bu çilelere kuyûdat ve izâfat demişlerdir. Âdem (A.S.) işte bu sûretle yaratılmıştır. Şuna da işarette fayda vardır ki, ne Cebrâil (A.S.) ne de diğer melekler yeryüzünden bu birer avuç toprağı almaya muvaffak olamamışlardır. Çünkü Arz, kendisinden bu toprağın alınmaması için yalvarm ve inlemiştir. Ancak rûhlari kabzedici Azrâil (A.S.) bu emri yerine getirmiş kâbz-ı ervah, Âdem Aleyhisselâm'ın balçığını teşkil eden toprağı çeşitli yerlerden zorla almıştır. Dikkat buyurulacak olursa, modern ilim dahi ilk hayv nüyesinin zuhurunu böyle tasvir etmektedir. Onlara göre de Arz, yağın yağ murlar ve sonra açan güneşle lâzucî bir nitelik kazanıp ilk hayat belirtile husûle gelmiştir. Şimdi şu mukayese bile asrın ünlü ulûm-ü tabiiyye bilgî lerinden (Şarl Rişe)'nin, olsa olsa «İslâm Tasavvufu ilk mebdelerin sırrını « zebilir» deyişindeki esrarı anlatır sanırız.

**YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN
ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ HÂSSASIDIR**

الَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِّنْهُ تُوقِدُونَ ﴿٥٥﴾

— O (Allah) ki, size yeşil ağaçtan bir ateş yaptı da şimdi siz ondan yakıp duruyorsunuz.

O ki size yeşil ağaçtan bir ateş yaptı (meşhur olan bu ağaç merh ile afar denilen iki ağaçtır ki ikisi de yemyeşil suları damlar ken, merh çakmak makamında afere sürtülmek suretiyle ateş çıkarılır, bedevilerce mälumdur. Bunun birini erkek, birini dişi menzilesinde de farzetmişlerdir). Mamafih «fi külli şecerin nâr vestem, cîdül merh vel afar» «her ağaçta ateş vardır, fakat merh ile afar bulunmuştur» diye bir mesel vardır. Bu haysiyetle bazı müfessirle demişlerdir ki, ağaçtan murad cinstir. Merh ve afar temsil tarikiyle zikrolunmuştur. Ancak burada şâyân-ı dikkat olan nokta şudur ki, bununla maksûd ağaçtaki odun veya kömürü göstermek değil, delk ü temas ile yeşil ağaçtan zuhura gelen hararet ve ıstıhalatıdır. Bu ise şimdi bildiğimize göre bir elektrik hâdisesidir. Demek ki bu suretle âyet elektrige işaret etmiş ve bu işaretten (kümrü) emrini anlamağa zihinleri tahrib için bir misal de verilmiş oluyor. Yanmış da siz ondan çıkıp çıkıp hemen tutuşturuyorsunuz. Ya bil'fiil tecrübe ile mälûmunuz olan şüphesiz bir ateş. Demek ki mcerred akl-ı nazari ile bilinemiyecek hakikatler tecrübe ile konuşulabilir.

Bu âyetin vefki bulunan bir ev yangın tehlikesinden korunur. Diğer bir hâssası da vefkin sahibinin evine hırsız girmez.

tin bütün ledünniyyatına vakıf bir zât-ı akdestir. Kendisine kelime-i Hazret diye mütasavvifin-i kirâm hazeratının ifade buyurduğu (kûn), yani ol emri verilmiştir.

Allahü Zülcelâl'in inâyeti ile kendisi dahi kum' bilznîl: İznimle kalk! dese bütün mezarlıktaki ölüleri Hayy kılacak kudrettedir.

Niyazi Mısri (K.S.)'nin beyanı vechile özetlersek, vücudu (Ha) ile hafî olmuş, gönülde himmeti ise (nun) ile kâfir. Yani ona kûn emri ihsan buyurulmuştur. Böyle bir kûsâl zât ve bir Nebî Allahü Zülcelâl'in ölüleri diriltip diriltmeyeceği hakkında en ufak bir endişesi olamaz. Hâl böyle iken kıssada şu kudret-i İlahiyyeye bak. Bu çürümüş kemikler, dağılmış et ve saç kıllarını «Allah; nasıl diriltir» demiş olması keyfiyeti mertebe-i hakikatta yadırganacak ahvaldendir. Sonra kıssada tekrar dirildiğinde Üzeyr (A.S.), Hak Teâlâ'nın her şeye kâdir olduğuna ilm-i yakînim vardı, şimdi aynelyakînim hâsıl oldu dedirtilmektedir ki, bu da bize bir Nebinin söyleyebileceği sözler gibi gelmedi. Zira değil bir Nebî-i Zîşân, Evliya-i Kirâm Hazeratı dahi ilmelyakîn, aynelyakîn, Hakkıyakîn mertebe ve gavamızına âgâh olmadan (ahas) mertebesine yükselemez.

Kur'an-ı Azîmüştân'da geçen bu kıssada Üzeyr (A.S.)'in ismi tasrih buyurulmamıştır. Buyurursa idi dahi o, âyet-i kerîmelerin birer idrak etmeğe gücümüz yetmeyen batını ma'naları vardır der idik.

Enbiyâ-i kirâm hazeratına atfedilen bazı çektikleri müşkilât onların o engelleri hâşâ def'e muktedir olmadıklarından değil, ümmetlerine birer ders-i ibret vermelerinden o vak'alar zikir edilegelmiştir.

Bir de şöyle düşünülebilir. Üzeyr (A.S.), Allahü Zülcelâl'in, ölüleri diriltmeğe veya nasıl dirilteceğine dair endişe izhar ettiği için bizzat nefsinde bäsübâdei meyt tecelliyyatı kendisine gösterilmiştir. Bunu İlahî erbab-ı terbiyenin bir tecellisi görmek mümkündür. Mâlumdur ki mertebe-i şeriatla mübah görülen ahval, mertebe-i tarikatta afvı güç bir günah sayılacağı gibi, mertebe-i tarikatta mübah olan haller de hakikat mertebesinde mübah kabul buyurulmaz.

Nitekim Yûsuf (A.S.)'in, beraber hapishanede yatıp tahliye edilen bir arkadaşından medet umması bu yüce Nebinin yedi yıl daha mahbeste kalmasına sebebiyet vermiştir.

Bunun hikmeti şudur: Mertebe-i hakikattaki bir aziz, hiçbir suretle aşıkare gördüğü ve huzur-ı daimi erbabı olması itibarıyla her an beraber olup lümaallah sırrı gereği temasına doymadığı Rabbü'l-âlemin dururken esbaban ve masivadan birşey talebinde bulunamaz.

Bir misal daha vermek gerekirse Şeyhü'l-Ekber (R.A.)'in, asırların binniyâbe Gavsi kabul ettiği Bâyezid-i Bistâmî (K.S.)'nin, sırf süt ağzını yakmış demiş olması tevhid-i hakikiyyeye uygun görülmemekle Hak (C.C.) tarafından taziir buyurulmasını örnek alabiliriz.

Aşağıdaki pâkize beyitler bu vak'ayı dile getirmektedir.

«Azâba bâis olan şirk ü şektir,
Kişinin şirkinden budur azâbı.
Kişinin şirkinden pâk olsa cânı,
Bir işi Zeyd ü Amr'ın bilmeyeydi,
Gel imdi Zeyd ü Amr'a tapmayı ko,

Anı tevhide zevk etmek gerektir.
Er isen gâyet eyle istinabı.
O görmez hiç azâb-ı dâ cihânı.
Azâba cürm ü cânın salmayaydı.
Kamu envâ-i şirk ü şekten 'el yu.

nırsız (Hayy) esmâsının tecelliyyatını Üzeyr (A.S.)'e bizzat nefsin de göstermek için rûhunu kabz eyledi. Yüz yıl Üzeyr (A.S.) orada biruh bir şekilde kaldı. Bu bir asır içinde Benî İsrâil arasında pek çok değişiklikler oldu. Merak edenler de Üzeyr (A.S.)'e, ne olduğunu, nereye gittiğini bilemediler. Kendisinden ne bir iz, ne bir haber vardı.

Yüz yıl sonra Hak (C.C.)'nin Muhyi sıfatı ve esmâsının zuhuru tecelli etti, Üzeyr (A.S.)'i tekrar diriltti.

Uykudan uyanır gibi kalkan Nebî (S.A.V.)'ye hâtifi bir nida şı suali sordu:

— Ya Üzeyr, ne kadar uyudun?

— Olsa olsa bir günlük zaman kadar uyumuş olsam gerek. Çünkü güneş ikinci vaktindeki solgunluğa henüz erişmişti.

Üzeyr (A.S.), bundan yatıp uyuduğu günün ikinci vakti olmalı üzere bulunduğunu sandı. Ona tekrar şöyle bir nida erişti:

Usat-ı mül'minini yaktığı nâr,
Eğer şirk-i hafidir ger celidir,
Hudâ kalmaz velisine azâbı,
Rivâyet kulunur kim pîr-i Bistâm,
O denli, hadd-ü sa'y ü dikkatiyle,
Bakıp her haline ol merd-i fâik,
Demiş bir Hakk'a lâyük iş yok elhâk,
Denilmiş bilmemişim sût yediğin,
Bu sözle bulunur mu sende tevhid,
Uyan gafletten imdi âkil isen,
Ölüp gitmezden evvel hay be vayı,

Anın gündüzleyin şirk-i hafî var,
Kamûdan pâk olan lâbût velidir,
Velî ol şirkinden kıl içtinabı.
O Şeyh-i Bâyezid ol sahip ikdâm,
O denli halvetiyle uzletiyle,
Arayıp bulmamış bir Hakk'a lâyük.
Meğer var ise tevhidim var ancak.
Yüreğim ol sût ağırttı dediğin.
Acep sen kandasın ya kanda tevhid,
Muvahhit olagör ehl-i dil isen.
Hudâ'yi bil yok anla masivayı».

Bütün bu misaller hakikat ehlinin en ufak dikkatsizliklerinin şirk sayılacağını, ehli şeriat için mübah ef'alın onlara azîm günah teşkil ettiğini anlatmağa kâfidir sanırız.

Dünyanın fânîliğini ve her şeyin zevâle mahkûm olduğuna nice haşmetli sarayların virâneye, harabezâra döndüğünü şu enfes dörtilü tasvire yeterlidir sanırız.

«Haşmetli saray göklere açılmış da kolu,
Olmuş kapısı şâhlar için secde yolu.
Baktım yıkılan sūra bugün bir kumru,
Konmuş ötüyor hu, hu, hu».

Hudâ-i lemyezâlin hikmet ve esrarı çoktur. Yaptıklarına, hadd ü payânına akıl ve sır erdirmek muhaldır. Bu bahse şu şiirle son verelim:

«Sübhâne men tehayyere fî annihî fuhûl,
Sübhâne bi kudretihi yecüzül fuhûl».

YÂSİN SÛRESİ'NİN MA'NÂ, TEFSİR VE HAVÂSSİ'NİN
ALTMİŞ ALTINCI HÂSSASIDIR

فَسُبْحَانَ الَّذِي يَكْتُمُ الْمَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

(Fesübhânellezi biyedihî melekûtü külli şey'in ve ileyhi türce'üne).

— O halde her şeyin mülkiyet ve tasarrufu kudret elinde olan Allah ne yücedir!.. (Öldükten sonra hep) O'na döndürülüp götürüleceksiniz.

Tefsiri :

O halde tesbih O'na: Her şeyin melekûtü ye'dinde bulunan, her şeyde dilediği gibi tasarruf eden sübhâne (Ve ileyhi türce'üne) hep de döndürülüp O'na götürüleceksiniz. O'na sahip «yâsin» gibi koşa koşa iman ve islâm ile birrızâ rücû ederek mazhar-ı gufran ve ikram olmak istemiyenlerde âkıbet kerhen irca' olunacak, yakalanıp O'nun huzur-ı Celâline götürülecek, hesabı görülüp cezası verilecektir.

İbn-i Abbas Hazretleri'nden mervidir ki: «Yâsin» hakkında rivâyet olunan faziletlerin niçin O'na mahsus olduğunu bilmiyordum, bu âyet için imiş.

Havassı :

Bu sûre-i muazzamayı okuyan ve bu vefki üzerinde bulunduran kimse yakın ve uzak korumak istediği bir dostunu sıyanet eder. Her dilediği ayağına gelir. Her işinde hayırlı hangisi ise Hak Teâlâ onu ihsan buyurur. Lâyık olmayan ve hayrı dokunmayan işleri kolaylıkla def'eder. Hiç bir kulundan şikâyetle bulunmaz. Bir toplulukta herhangi birisi onun aleyhinde bulunacak olsa o meclisten kovulur.

Boyle bir kimse dilerse rû'yasında arş-ı Rahmân'ı görür. Eger vediti cuma gecesine kadar görmeyecek olur ise bilsin ki münafıktır. Amma görür ise içi ve dışı mâmûr olur.

Kıyâmet gününde arş-ı Rahmân'ın gölgesinde yüce Hak elçileri Peygamberân-ı izâmla beraber oturup birlikte haşrolunurlar.

YÂSİN SÛRE-İ MUÂZZAMASININ BEREKÂTI İLE
YEDİ SEYYÂRENİN RÛHÂNİYETLERİNİN
DA'VET OLUNMASI UŞULÛ VE BU MEVZUDA
OKUNAN DUALARIN ESRARI

Eş-Seyh Şehabeddin-i Horasânî'den menkul olup işbu kitabımızda Süheyl bin Abdullah'dan rivâyet olunan, yıldızların da vefi şekliyle bu mevzuda okunan duaları okurlarımıza aynen arz ediyoruz. Bu arada şunu da ilâve edelim ki bu esrarın ehil olmayanlara ifşâ buyurulmamasının tenbih edildiğine de işaret etmeyi görev biliriz.

Bu nüshamızda olayların nakledicisi olan zâtın aynı zamanda Emîr Sultân Hazretleri'nin yaşadığı mutlu zamanı idrak ettiği de nazara alınırsa tenbihinin önemi bir kat daha artar.

Bir kimse tûtsülendikten sonra imkân bulursa, her gün guslettikten sonra yâsin-i şerifteki ilgili âyet-i kerimeyi çok okur ve vefkini de üstünde taşırsa tüm yaradılmışlar indinde aziz olur. Hattâ bazıları sadece her gün bir kere gusûl abdesti ile yetinmeyip halvet ihtiyâr ederek aynı zamanda günde beş defa abdest alacak olursa halk arasında izzet ve itibarı daha çok artar. Yine bir kimse bu âyetin cifir hesabıyla sayısını gümüş bir yüzük kaşına nakşettirerek o nakşı çok temiz bir mum üzerine basıp mühür şekline getirdikten sonra akan bir suya atarsa yedi adet mühür şeklindeki bu bal mumlarının her birini atışta (İnnemâ emrühû izâ erade şey'en) mübârek âyet-i kerimeyi okumalıdır.

Ayrıca bu duayı suya üfleyecek olursa o su ile abdest aldığı takdirde bu aziz'e ömrü boyunca hiç bir gam ve keder erişemez. Hayatı boyunca da fakirlik yüzü görmez. Bu aziz'e bütün gayb kapıları açılmış olup akrân ve emsali arasında erdemliği ile seçkin bir yeri de olur. Herhangi bir meclise girse ondan itibarlı hiç bir kimse bulunamaz. Hiç kimse ona düşmanlık edemeyeceği gibi farzımuhal etse dahi sonunda mağlûp olur.

Yine bir kimse bu âyetle meşguliyyeti âdet edinmek isterse yetmiş gün çok sıkı perhiz edip riyâzata itina göstermelidir. Bu

sûre içinde hayvan eti yememeli, her gün de yâsin sûresini yetmiş defa, gücü yetmezse kırk kere veya yirmi bir defa okumalıdır. Eğer buna da muktedir olmazsa on dört defa okumakla yetinebilir. Âyet sona erince tekrar edilmelidir.

İlk onuncu güne geldikte perhiz edilmelidir; şu suretle ki bütün yiyecekleri bâdem, bal, zeytin ve arpa ekmeği olmalıdır.

Daha ikinci on güne varır varmaz kalbinden tüm karanlıklar silinir.

Üçüncü on günde bu aziz'in nefsinden Cenâb-ı Hak bütün kötülükleri izâle eder. Başlangıçta emmâre-i sü', yani nefis mertebelerinin en aşağı ve kötü mertebesinde bulunan nefis-i emmâresini yok eder. Bunun yerine kendisi ancak velilere mahsus olan beş ve altıncı nefis mertebesi bulunan Râdiyye ve Mârdiyye makamlarına erişir.

Dördüncü aşırda yani kırkıncı günde kalbinden tüm hicabları Allah kendisi ile arasındaki tüm perdeleri kaldırır.

Beşinci, onuncu gün tekrar edildikte bir mübeşşir bir müjdeleyici gelerek kendisine ilham verir. Kerâmetlerle kalb ve rûhuna beşaretler erişir. Öyle bir mutluluğa kavuşur ki müflis bir adam nasıl ansızın sayısız mal ve mülke kavuşursa onun sevindiği gibi sâd ve mesrûr olur.

Altıncı onuncu gün tekrarda ise öyle bir âlem görür ki bu dünya âlemleri ile mukayese mümkün olmaz. Hak (C.C.)'nin âyetlerini müşahade kılıp vahdet mülküne ayak basar.

Yedinci onuncu günün başlangıcında ise öyle bir güzellik tecelli eder ki onun üzerinde bu âlemlerde daha güzel bir şey görülmemiştir.

Altmış dördüncü güne varıldıkta şanı çok yüksek bir melek teşrif eder. Bulut sûret ve hüviyetinde görülen o melek da'vet sahibini alıp gökyüzünün ve arzın görülmemiş yerlerini ona gösterir.

Altmış beşinci günü ise öyle büyük bir melek gelir ki, eğer benzetmek câizse ayın ondördü gibi güzel ve parlaktır. Da'vet sahibine dönerek şöyle söyler: (*Selâmün kavlen min Rabbirrahim*). Müjdeler olsun ki Hak Teâlâ seni sâlih kulları arasına koydu.

Altmış altıncı günü idrak edildiğinde yüce bir melek gelir. Yüzü güneş gibi parlayan bu melek, kendisine (*Selâmün kavlen min Rabbirrahim*) dedikten sonra:

— Ey insanoğlu, sana müjdelerim ki sen taklid imanından talik imanına vardın, der.

Altmış yedinci günü ise bu kerre de yine aynı nitelikte bir melek gelip (*Selâmün kavlen min Rabbirrahim*) der. Amma bu melek dört yüzü olup, biri insan, biri arslan, biri öküz ve bir yüz de atmaca şeklindedir. O dahi bu da'vetin sahibini kutlar ve ş temenniye izhar eder:

— Dilerim ki sen hiç bir düşüncende yanılmayasın, işlediği her iş mahz-ı sevap olsun.

Altmış sekizinci gün ise ak sakallı bir pir görünür. O da ayı usul üzere beşaret dileklerini iletir.

Altmış dokuzuncu gününde ise öyle bir aziz çıkagelir ki her yârında nûr parlamaktadır. Heybetle bir oturuşu vardır ki da'vet sahibinin haşyetten, yani korkudan aklı başından gidecek gibi olur (*Selâmün kavlen min Rabbirrahim*) âyet-i celîlesi alından düşme yen bu aziz dahi bütün içtenliğiyle da'vet sahibini kutlar ve ş sözleri de ilâve eder:

— Müjdeler olsun ki Hak Teâlâ gayb hazinelerinden sana ilm ledün hakikatlarını ihsan buyurdu.

Yetmişinci gün oldukta ise da'vet sahibi olan azizin bütü uzuvlarında nûr belirir. Nereye bakacak olursa baktığı yerde ker di cemâlini görür. Her bir cuma başka başka âlâmetler zâhir olur.

Üç veya dördüncü cuma günü onun için geceyle gündüzü farkı kalmaz. Çünkü oturduğu hücre nûrla dolar.

Beşinci cuma günü, garip garip kelimeler işitir amma orta yer de kimseler görünmez.

Altıncı cuma günü ise kalbi mutmain olur. Ta'bir câizse, nefis mutmainne erbabından olur. Tüm kuşkulardan, kederden emin olur Kendisinde öyle bir itminân-ı nefis zahir olur ki önüne ejderler çık sa kılı kıpırdamaz.

Yedinci cuma günü kendisi şöyle bir imtihana tâbi tutulur. On Kârün kadar servet vermek isterler. Bunların hiç birisine iltifat etmemelidir. Eğer zikrettiğimiz dünya mallarına istekli bir nazarla bakacak olursa zelle neticesi, yani ayak kayması neticesi derecesi ni kaybeder. Eğer bu mallara iltifat göstermezse Hak Teâlâ görülmemiş bir güzellik şeklinde öyle bir hikmet verir ki o hikmeti dünya ve âhiretteki hiçbir şeye değişmez. Eğer cennet dahi kendisine

verilecek olursa gözleri o gördüğü hüsnü cemâlde takılıp kalır.

(Su aşağıdaki beyitler Kârun kadar zengin olmanın bir değer taşımadığını, kendini cezbeden aşkın, cümleye tercih olunduğunu ne güzel dile getirmekte ve bu aşkın mâşuku yanında cennetin bile bir değer ifade etmiyeceğini anlatmaktadır.

«Ne mülk ü mâl bana çarh verse memnûnem,
Ne mülk ü mâlden âvâre kılsa mahzûnem.
Eğerci müflis ü peşt ü muhakkar-i dînem,
Demadem öyle hayal eylerim ki Kârunem».

«Eğerci iğne tek geçtim cihanın cümle varından,
Henüz ardıncadır kayd-ı taallûk zülf ü tarından.
Şehid-i aşk olup feyz-i bakâ kesbeylemek hoştur,
Ne hâsıl bî vefâ dehrin hayat-ı müsteârandan».

Sekizinci cuma günü ise öyle bir topluluk gelir ki hepsi pür silâh sanki kendisine kastedecekmiş gibi bir tavır alırlar. Bu bir imtihandır. O da'vet sahibine düşen odur ki, sabit kadem olup hiç onlara iltifat etmeyerek (*Selâmün kavlen min Rabbirrahim*) âyeti-ni dilinden düşürmemektir.

Dokuzuncu cuma günü ise geçeleyn veya gündüz, bir cemaat daha gelir ki dünya lisanına benzemeyen kelimelerle birbirleriyle konuşurlar, amma da'vet sahibi bu konuştukları dile âşinadır. Bu topluluk dönerek da'vet sahibine şöyle der: «Biz senin kardeşlerin gibiyiz, bizden korkmaklığına hiç bir sebep yoktur».

Onlar dahi (*Selâmün kavlen min Rabbirrahim*)'i okurlar ve da'vet sahibine beyaz, baldan tatlı bir şerbet sunarlar. Bu şerbeti içmesiyle beraber, kalbine binbir hikmet dolar.

Onuncu cuma günü gözüne öyle büyük bir levha görünür ki tarifi mümkün değildir. Üzerinde kelâmullah yazılıdır. Ona bakınca bütün Kur'an-ı Kerim'in elfaz-ı celilesi aklına gelir. Bu kişi okumamış bir kimse de olsa kitabullahın bir çok ma'nâsına muttali olur.

On birinci cuma da acip bir taht getirirler. Bu tahtın yaslanan yerinde bir tac bulunur. Rengârenk manzara arzeden bu taclardan hangi birisine bakılsa (*Selâmün kavlen min Rabbirrahim*) sedâsı işitilir. Bu dünya lisanına hiç benzemeyen bir ses:

— Ya Abdullah, gel bu tâcı başına koy! Bu tahta çık istersen sana beş vakit namazı Kâbe'de kıldirtalım.

Diğer bir tacdan da da'vet sahibine şöyle bir nida gelir:

Gel ben seni yeryüzünün bir ucundan bir ucuna götürüyüm, görmediğin yerleri göstereyim, der.

Yetmiş yedi adet tacın her birisinde ayrı bir tasarruf gücü vardır. Her biri bir iklimin tacıdır.

Ey insanoğlu, gafil olma ki şana görünen tecelli Süleyman Aley-hisselâm'ın yüzüğünün esrarından birer lem'adır. Dünya ve âhirette hiç bir makam yoktur ki bu tac ve tahtların makamlarına dahil olmasın. Bu makamata erişmek için ilk riayet edeceğin şart şunlardır: Az yemek yemeli ve hayvani yiyeceklerden kaçınmalısın. Daima dünya halkından uzak kalmalısın; örneğin kadın, zevk ve şehvet gibi şeylerden irak durmalısın. Bu esnada mümkün mertebe cihan halkı ile az konuşmalısın. Yâsin-i şerifi dilinden düşürmeyecek daima okumalı, en az on dört defa kıraat etmelisin. Her sûre tamam oldukça da'vetirriyaz âyetini (*Azizirrahim*)'e kadar her gün bin kere okumalısın, her zamanki meşguliyetlerini bırakmalı, her gün (*Selâmün kavlen min Rabbirrahim*)'i on bir binden eksik olmamak üzere okumağa gayret etmelidir. Her on bir bin tamamlanınca da dua-yı riyâzı okumak şarttır.

Bu açıklamalarımızdan anla ki, yedi seyyar kevkibin -gezegenlerin- teshiri bu sûrenin içinde vardır. Misal, güneş veya ayı teshir edip emellerine uygun hareket ettirebilirsin. Bunun için yapacağın şudur ki, yetmiş yedi gün uzlet ve halvete niyet etmelisin, riyâzat ve perhiz âzamî itina göstermelisin. Bu sûretle aynı mülkünü ve içindekilerini kendine çekicilerden olursun. Bir da'vet sahibi için ay hükmü altına almak diğer gezegenlerden daha kolaydır. Kamer kendine râm etmek kısa sürede mümkün olur. Yetmiş yedi gün nihayete erdiğinde muradın hâsıl olur.

Yâsin sûresinin yetmişinci bâbını ayın da'vetiyle tamamladık tan sonra diğer yıldızları dahi kendine râm etmek bunun gibidir. Ancak kaide şudur ki, bu yâsin sûresini diline yird edinmelidir. Ge rek ay'ı, gerekse güneşi kendilerine râm olmuş görmek isteyenle sûre-i muazzamayı (*Azizirrahim*)'e kadar her gün sabah namazından sonra kamer veya güneşin ilm-i cifirde bilinen adedi kadar zik retmelidir. Yedi gün veya yetmiş gün perhiz ve riyâzat üzere olmalıdır. Bir netice alınmazsa yedi defa yetmiş yedi gün, riyâzâtı tek rar edecek olursa muradı hâsıl olur.

Bir kimse bu yedi yıldızı hükmü altına almak isterse evvelâ aydan başlamalıdır. Zira yukarda da zikrettiğimiz gibi bunun da'veti daha kolaydır. Bu da'vete da'vet-i murad ismi verilir. Şart şudur ki: Yetmiş yedi gün yüzünü aya çevirip pek çok geceler gözüne uyku girmeden aya bakmalıdır. Güneşte de aynını yapmalı ve gözünü güneşten ayırmamalıdır. (*Ecip ya şems, daiullah*) demeli, diğer yıldızlar için de aynı usul takip etmelidir ve her gün gücü yettiği kadar süre-i müazzamayı okumalıdır. Da'vetin son gecesi ayın bedir haline rastlamalıdır. Çünkü bu zaman ay yüzünü da'vet sahibine doğru tutar. Ay ona muti' olur. Ayrıca kamer açık seçik bütün gizliliklerini kendisini da'vet edene açıklar. Yalnız dikkat edilecek husus şudur ki: Da'vet sahibi bu sıralarda (*Selâmün kavlen min Rabbirrahim*)i dilinden düşürmemelidir. Kamer, kendi lisaniyle da'vet sahibine şöyle der:

— Ya sahib-i da'vet! Beni niçin çağırdın?

Sahib-i da'vet aya şöyle cevap verir:

— Ey Kamer! Sen kürre-i arzın da, denizlerin de en çevik, en sür'atli dostusun. Tüm âlemi az bir sürede dolaşabilirsin. Beni de dolaştırmanı senden diliyorum, der. Ay ise şöyle cevap verir:

— Öyle ise biraz dur bekle, sana âlemin acâipliklerini göstereyim.

Bunu takiben sahib-i da'vete yeryüzünde bitmez tükenmez ne kadar gümüş mâdeni varsa ona bildirir. Eğer teshir edilen güneş ise, râm olduğu kimseye defineler ve altın gömülen yerler sahib-i da'vete eliyle koymuşcasına bildirir.

Amma azizler için gereken şudur ki, bu gibi dünya zenginliklerine rağbet etmemelidir. Çünkü dünya fânî olduğu gibi onun serveti de fânîdir. Eğer istenecekse bunlardan mânevî faydalar temin edecek şeyler istenmelidir. Misal, Kamerden karada veya denizde mevcut acâipliklerin gösterilmesi taleb edilmelidir. Nitekim Büyük İskender, Kamer'in kendisine tâbi olması sayesinde öyle acâipliklere, öyle garipliklere rastlamıştır ki daha evvel hiç bir kimse ne görmüş ve ne de işitmiştir. İskender nice nice yerleri gördüğü gibi, pek çok tehlikelerden de ayın yardımıyla kurtulmuştur.

(Nâcizâne fikrimizi arz edelim ki, aya ve güneşe hükmeden, onları müsahhar kılan kimselerden bahsedilirken bu ay ve güneşin bildiğimiz ay ve güneş mi olduğu yoksa bunların birer sembol ve remiz mi olduğu üzerinde çok düşünülecek bir konudur. Da'vet ehli olan İskender'in türlü türlü seyahatlar ihtiyâr etmesi bizce şöyle mânevî bir cezayı kapsamaktadır. Kendisi sefer-i batını yapmadığı

için nihayetsiz zâhir seferlerine sürüklenmiştir. Nitekim Hak (C.C.) sefer-i batını ihmal edenleri daima sefer-i zâhirle müptelâ kılmıştır. Sünnetullah budur. Yüce Mevlâ, Gavsü'l-a'zamı ile mâlûm münazile ve mükâlemelerinde bu konuda şöyle buyurmuştur:

— Ya Gavsü'l-a'zam! Sülûkünü ikmal edip kendi vücudunun letâifinde batın seferini yapamayanları ben seferi zâhiriyle müptelâ kılarım.

Hemen okurlarımız arasında meşgul olmamaları dolayısıyla letâifin delâlet ettiği ma'nâyı bilmeyenler için bir nebze açıklama yapalım:

Her insanın zâhiri beş duyguya karşı letâif adı verilen batını beş duygusu vardır. Bunlardan mahallen insan göğsüne tekabül eden rûhânî noktalar ki, kalb, rûh, sır, hafi ve ahfadan ibarettir. Batın seferini yapan bir sâlik bir mürşid bulduktan sonra ismi Celâl zikriyle bu letâife Allahü Zülcelâl'i zikretmek hâssasını verir. Seferi batın işte budur. Dikkat edilecek olursa aydan, güneşten ve diğer seyyârelerden yardım dileyenler kanaatimizce mahiyetini açıkladığımız sefer-i batını ihmal ettiklerinden iptilâyâ dâ'îr olmuşlardır. Nitekim İskender, âb-ı hayatı bulmak için yaptığı iddia olunan ardı arası kesilmeyen seferlerinde başarısızlığa uğraması mukadder olan bu iptilânın sonucudur).

ISKENDER İLE HIZIR (A.S.) KISSASI

Kamerin yardımıyla İskender ve Hızır Aleyhisselâm âşına oldukları dille aydan âb-ı hayatı bulmada kendilerine zâhir olmasını istediler. Kamer onların bu isteklerine karşı kendine mahsus dille şöyle dedi:

— Şunu iyi bilin ki bu âlemde bütün nûrlar tek bir nûrdan muktebestir. O nûr ise benim yüzümde gördüğünüz nûr da o nûrun tecellisidir. Vechimde gördüğünüz nûr bir bakıma yüce Mevlâ'nın kitab-ı mübinindeki fâtiha-i şerife ve yâsin süresinin nûrudur. O nûru her kim isteyecek olursa şu işaret ettiğim amudi direğin yanına gitsin. Orada fâtiha-i şerifenin nasıl İlâhî bir nûr olduğunu görecektir, cevabını vermiştir.

Hızır Aleyhisselâm ve İskender, işaret edilen nûrdan amudi direği görünce sonsuz hayretler içinde kaldılar. Fâtiha-i şerifenin görmelere sezâ nûrunu temâşa ettiler. Fâtiha'nın mahiyetinin ne olduğunu öğrenmek istediklerinde kendilerine şöyle cevap verildi:

Ahır zaman Peygamberi Muhammed Mustafa (S.A.V.)'ya nâzil olacak kitaptan bir sûredir.

Hızır Aleyhisselâm ve İskender:

— Ya Rabbi, bu fâtiha-i şerifeyi bize ihsan et, niyâzında bulunduklarında, hâtifi bir sadâ onları şöyle uyardı:

«— Ne kadar yalvarıp niyâzda bulunsanız bir fayda vermez. Ab-ı hayatı bulmanız için meğer ki Habib-i Ekrem'imın zaman-ı saadetini beklemelisiniz. O nûrdan direk yuce Nebî çıkıp Mi'râc sırrına erecek, yedi kat göklere uruç eyleyerek Kürsü ve Arş'ı görecek. Ondan sonra bu muazzam süreden Resûl-i Ekrem'in ashab ve ümmet-i hissement olacaklardır. Eğer o zamana erişerseniz Resûl Aleyhisselâm'a mülâki olup fâtihanın esrarı ile müşerref olursunuz».

Fakat insan (*Zalûmen cehûlâ*) sıfatıyla nitelenmiş bulunmakla acele eden İskender âb-ı hayata hemen kavuşmakta ısrar etti ve bu arzusuna zâhirde Hızır Aleyhisselâm'ı da ortak kıldı. Bu azim ile yola revan olduklarında ansızın bir ağacın üstünde duran bir kuş görüp hayvanat lûgatiyle görüşmeye başladılar. Kuş İskender'e selâm verdikten sonra aralarında esrara ait pek çok görüşmeler oldu. Karanlıklar içinde Hazret-i Hızır yürürken nûrdan bir su göründü. Bir derenin yatağından akıp giden suya ellerindeki pişmiş balığı salınca can bulup tekrar eskisi gibi yüzdüğünü gördüler. Hayret içinde kalan İskender bunun esrarına bir türlü akıl erdiremedi. İki Cihan Serveri'nin zaman-ı saadetleri gelip fâtiha-i şerife nâzil oldukça her ikisi de Resûl Aleyhisselâm'a gelerek fâtiha süresinin zâhir ve bâtın ma'nâsını öğrendiler. Artık şükrünü edâdan âciz oldukları bu ni'mete erişmenin sevinci ile «ebedî hayatı diledimiyiz» dediler. Resûl Aleyhisselâm, Hazret-i Hızır'a dönerek şöyle buyurdu:

— Ya Hızır! Senden istediğim şudur ki: Ümmetime denizlerde yardımcısı olası. Onlar çaresiz kalıp tehlikelerle karşılaşmalarında hiç bir müzaheretini esirgemiyenin.

(Dikkat buyurulacak olursa yukardaki kıssada İskender-i Kebir, ehl-i imandan gösterilmekte, hak dine dönmüş bir mü'min olarak kabul edilmektedir. Şurasını önemle işaret edelim ki, kurûn-i kadimeden, ilk çağlardan Sokrat ve Eflâtun'un nebiliklerine kail olan pek çok mü'min mevcuttur. Buna mesnet olarak Kur'ân-ı Kerim'de bazı Enbiyâ-i İzâm'ın ismen yegân yegân gösterilmeyişidir. Daha çok şeriat ehli indinde Sokrat'ın Peygamberliği uygun görülmekte-

dir. Kendisinin (signe divin) yani ilâhî işareti vahy olarak kabul edilmektedir. Filhakika Sokrat'ın tevhid akidesine sarsılmaz bir imanla bağlı oluşu, bu uğurda mahkûm edilerek zehir içirilmesi bu kanaati kuvvetlendirmektedir.

Platon'un, nübüvvetine kail olanlar arasında ise daha çok ehlullah hazeratı mevcuttur. O kadar ki bunlar arasında kibâr-ı Evliyâullahdan, râsihûndan zâtlar da vardır. Bu meyânda Abdülkerim-i Ciyli'yi zikretmeliyiz. İlerde bu konuya başka bir vesiyede döneceğimiz için şimdilik bu kadar değinmeyi yeterli bulduk. Ancak özel kanaatimiz olarak Eflâtun'a ehlullah Hazeratından mühim bir kısmının verdikleri değerle kendisine ne nübüvvet, ne de velâyet pâyesini izafe etmeyenlerin dayandıkları karşılıklı mesnetler özetleyelim.

Evliyâullah Hazeratının Eflâtun'a verdikleri değerlerin sebebi şudur ki, eserinde pek mühim bir yer işgal eden IDEES'ler (ideler) âlemi, mutasavvifin-i kirâmın kabul buyurduğu âyân-ı sabite ve âlem-i misal mefhumlarıyla hemen hemen aynıyet arzeder. Eflâtun'a mânevî değer izafesine muhalif olanlar ise kendisinin iştirakiyyûn mezhebinin mübeşşirlerinden oluşunu Komonizmaya yo açan fikirlere önderlik etmesindendir. Bu konuda fazla bir şey söylemeye cür'et edemeyiz. Allahü âlem bissevab demekle yetiniriz.

Hadis-i şerifte şöyle buyurulmuştur ki, meâlini şöyle özetleyebiliriz:

«Arşın altında öyle bir melek vardır ki insan başını andıran bir başı olan bu meleğin sağ tarafında fâtiha süresi, solunda sûre-ihlâs, önünde ise Lâ ilâhe illâ hü ve göğsünde yâsin süresi yazılıdır.

Hızır Aleyhisselâm âb-ı hayatı içmeye karanlıklar içinde dalgı giderken, İskender-i Zülkarneyn de askerleriyle yol ve izini bilmedikleri karanlık geçitlere giderken bir yıldırım çarpmış, gök gürültüsünün getirdiği yağmur sularıyla ortalığı seller kaplamıştı. O kadar ki bu tûfan içinde tüm askerlerinin hiç birisi kurtulamamıştı. Ancak İskender vaktiyle Kamer'i kendisine râm ettiği için Kameri koşarak onu kurtarmış amma âb-ı hayatı bulmak da kendisine nasip olmamıştır.

H İ K Â Y E

Şöyle nakledilir ki, İskender bir deniz kenarına varıp ordusu nu orada konaklatmıştı. Gözlerine ansızın yeşil bir dağ şeklinde

büyük bir cisim göründü. İskender bu cismin ne olduğunu anlamak için hazırlattığı pek çok kumandan, subay ve askerlerle bir gemiye binerek o mahiyeti meçhul yeşil dağ şeklindeki cisme doğru ilerlediler. Aristo bu kervanla nereye gittiğini sordukta İskender:

— Şu görünen yeşil dağa gidiyorum, cevabını verdi. Aristo bazı hâkimlerle beraber gemiye binmeyi reddettiler. Deniz kenarında durup dua ile meşgul oldular. İskender yanındakilerle o dağ gibi görünen şeyin yakinine vardıkta yeşil dağda âni bir hareket oldu, gemiyi (görülmemiş büyüklükteki) ağzını açarak yuttu. Ancak vaktiyle emrine musahhar kıldığı ay aşağı inerek İskender'i gemiden kurtardı, sahile çıkarıp bıraktı. Diğerlerinin âkıbetlerinin ne olduğunu kimseler bilemedi. İskender'in kurtuluşuna hayretler içinde kalan Aristo cihangire hitaben şöyle dedi:

— Ey âlemlerin şâhi, nasıl oldu da sen kurtulabildin?
Bu sualine İskender şöyle cevap verdi:

— Benim imdadıma yetişen ay oldu. Allah'ın mübarek ismine yemin ederim ki şimdiye kadar kimseye bu sırrı söylememiştim, amma aramızda pek çok hukuk var. Onun için sana söylememelik edemezdim... Ve şöyle devam etti:

— Melistas adındaki bir hakim hocam vardı, ondan ism-i a'zamı sırrını öğrenmiştim. İşte bu üstadım bana Kamer'in teshirini âdâbıyla öğretti. O andan itibaren Kamer benim dostum oldu. Her işimde yardımcı ve muzahir olan odur.

Aristo adındaki hakim bu sözleri dinledi ve ayın dostluğunun esrarını öğrendi. Biz de bu kitabımızda onun anlattıklarını anlattığı gibi ne bir harf fazla, ne de eksik olmaksızın getiriyoruz. Böylelikle saadet-i hakikiyye olan bu esrara okuyucularımızın da mutali olmalarını sağlamış oluyoruz.

(Kitabı okuyanlar bazı bahislerde muhterem mütercimim mübalâğa yoluna saptığı zehabında bulunabilirler. Meselâ aynen kitabın tercümesinden iktibas ettiğimiz aşağıdaki satırlarda zâhir ma'nalarına bakarak mübalâğa görmek elbette mümkündür.

«İskender cemaatiyle yola gittiler, çün ol dağ gibi görünene yakın vardılar. Nâgâh ol dağ gibi nesne harekete geldi ve ağız göründü ki ol gemiyi yutunca filhal Kamer aşağıya indi. İskender'i kurtarıp kenara koydu».

Elbette ki yukardaki cümleler zâhir ma'nalarıyla alındıkta akl-ı maâşımızın alacağı şeylerden değildir. Bunun gibi kamerin İskender-i

der-i kebir ile ve genellikle da'vet sahipleriyle konuşması da muhal olan şeylerden gibi görünmektedir. Bizce bunun izahı çok kolaydır. Kitapta anlatılmak istenen kamer ve güneş, bildiğimiz zâhiri güneş ve ay değildir. Bunların hepsi birer remizdir. Daha doğrusu erbabının çok iyi bildikleri âlem-i misâl garaip ve tecelliyatındandır. Şeyhü'l-Ekber (R.A.)'in buyurduğu gibi «Âlem-i misâlin pek çok acaip ve garaib ahvali mevcuttur. Nitekim Şeyhü'l-Ekber Hazretleri'nin evde oynarken bıraktığı kızı Fatma'nın, âlem-i misâlde iken bir zelzele olmasını müteakip misâl âlemindeki arkadaşlarının ona baş sağlığı dilemesi de bu gibi garibelerdendir. Her zelzele vukuu, âlem-i misâlde bulunan misafirin bir yakınının ölümüne delâlet edişi keyfiyeti de akl-ı maâşımızla anlaşılabilir şeylerden değildir. Akl-ı maâş bunu inkâr eder ama aslında inkâra mecazı de yoktur. Çünkü bizim akl-ı maâşımız sınırlı ve kısırdır. Aşağıya aldığımız beyit bunu ne güzel dile getiriyor:

«Akıl olmakla kesir ü mahdud,
Hariçte kalan olur mu merdud.
Biz anlamadık ki iptidâyı,
Mahkûm ola indimizde gayet».

Sade yâsin-i şerifin havâss-ı tercümesi olan işbu kitabımızda değil yüce velilerden Abdülkerim-i Ciyli'nin âsarında da aynı şeyleri akl-ı maâşımıza uymayan esrar ve bize göre mübalâğalı bahisler görmek mümkündür. Kendisinin İnsan-ı Kâmil adlı kitabının Arapça metninin «yedi kat gökleri, arz ve denizlerin acaipliklerini gösteren (58)'inci sayfa ve devamında öyle garaip zikredilmiştir ki bunların bildiğimiz gök ve yıldızlara tatbiki imkânsızdır. Meselâ: İkinci kat tabakatını anlatırken; orada Nuh Aleyhisselâm ile konuştuğunu ve bu Peygamberin bir serir üstünde oturduğunu beyan buyurmaktadır ki, bildiğimiz ve bu gözlerle tasvir edilen âlemi müşahade mümkün değildir. Çünkü biz eşya-yı kemâhiye görememekteyiz. Daima eşyaya Kant'ın dediği gibi bir gözlükle bakmaktayız. Bizim gibi yaratılmışlar için bunun dışında eşyayı görmek imkânsızdır. Gözlüğümüz yeşil ise eşyayı yeşil, sarı ise sarı görmeye mahkûmuz. Ancak eşya-yı kemâhiye olduğu gibi bakmak kulûb-i Evliyâ'ya müyesserdir. Aşağıdaki nefis şiir bu sırrı ifşa ettiği gibi her şeyi kemâhiye göremeyişimizin hicranını da dile getiriyor.

«Kulûb-i evliyâda ya ilâhi,
Ziyâdâr ettin envar kemâhi.
Yakinen bildiler tâki seni Hak,

Sana gösterdiler tevhid-i mutlak.
Anınçün sevmədiler mâsivâyı,
Sivâyâ etmediler ilticâyı.
Enisi onların sensin ki yâ Rab,
Âvâlim oldu vahşi onlara hep.
Çevirdi kim ki vechin senden ey Hak,
O bi şek mazharı hüsrân-ı mutlak».

Aynı esrarı dile getiren şu beyit de söylediklerimizi doğrular niteliktedir:

«Hak tecellî eyledi Mûsâ için,
Ne Aristo ne Ebû Sinâ için».

Aristo, İskender, Platon ve Hızır Aleyhisselâm'ın âb-ı hayatla ilgili maceralarını Abdülkerim-i Ciyli (K.S.) de kitabımızdaki anlatış şekline muvazi olarak şöyle anlatmaktadır:

İskender, üstadı olan Eflâtun'dan âb-ı hayat için ölmez diye bir söz işitmişti. Onun bu sözüne güvenerek bu sudan içmek için sayısız seferler çıkarttı. Platon hattı zâtında o suyun bulunduğu yere giderek âb-ı hayatı içmiştir. Bunun sonucu olarak bugün dahi hayattadır ve Dirâvet dağındadır. Aristo, Eflâtun'un talebesidir. Muallim-i evvel diye anılan bu hakim hâssaten İskender'in üstadıdır. İskender, Hızır Aleyhisselâm ile Mûsâ (A.S.) bulunduğu yer olan Mecmuu'l-Bahreyn'den geçmiştir amma orasının Mecmuu'l-Bahreyn olduğunu bilememiştir. Bu sebeble oradaki âb-ı hayatı içmeye muvaffak olamamıştır. İskender'in ordusu içinde bir nefer mazhariyle Hızır Aleyhisselâm da bulunmakta idi. Hızır Aleyhisselâm âb-ı hayatı içtiği halde bu sırrı İskender'den gizlemiştir. Ancak Aristo, Hızır Aleyhisselâm'ın matlubuna eriştiğini anlamıştır».

Dikkat buyurulacak olursa hep bunlar birer remizdir. Nitekim kibâr-ı evliyâullah hazerâtı şu sırda müttefikler: Âb-ı hayat demek ulu varlığa nisbetle hakikat-ı zâtiyyenin mazharı demektir. Aşağıdaki şiir bu hakikat-ı ledünniyyeleri ne güzel dile getirmektedir:

«Bağrım pürhûn eder şol çeşm-i mestân ile bahs,
Dağıtır aklımı şol zülfü perişan ile bahs.
Leblerin feyzine mutâd eyledin cün ağzımı,
Söylemez kim eyleye âb-ı hayvan ile bahs.
Dürr-ü yâkuttan dehâ'nın sevel-i dilber senin,
Gelmez oldu dile hergiz lâl-ü mercan ile bahs.

Yakîn üzre yazılan ma'nâ-i Kur'an'ı gören,
Eylemez evrak içinde lâfz-ı Kur'an ile bahs.
Cümle fitne kaşın ile kirpiğinden olduğun,
Bilen eder mi cihanda nefsi-i şeytan ile bahs.
Şol ruhunla hattının sırrını zâhit anlasa,
Kürsü üzre eylemezdi küfr-ü iman ile bahs.
Cemî-i tafsilin rûmuzun anladınsa ebsem ol,
Etme ondan sonra aslâ kulu sultan ile bahs».

Havassı :

(Fe sübhânellezi bi yedihi.....) âyet-i kerimesinin vefkini üzerinde taşıyan ve bu vefk-i lâtifden nazarlarını hiç ayırmadan bakan bir aziz, uzakta veya yakında bulunan istediği kimseyi muhafaza eder; isterse onu kendi yanına çağırabilir. Bu vefkin sahibini Hak (C.C.) kendisine lâyık olmayan kötü işler işlemekten alıkoyup siyaset buyurur. Hiç bir kimse onun şikâyetçisi olmaz. Bir toplulukta herhangi birisi onu kötöleyici söz söylemeye kalkışsa o mecliste bulunanlar güler yüzle karşılamazlar.

İki Cihan Serveri (S.A.V.) Efendimiz'i rû'yasında görmek isteyen kimse, her ayın ilk perşembesinde oruç tutup ve gecesinde de yâsin sûresini hızbül bahirle beraber okumalıdır. Her mübine geldiğinde (yüz otuz üç) defa salâvat-ı şerife getirmelidir. Yatarken vefki başının altına koyup uyumalıdır. Resûlullah'ı aynı gece rû'yasında göremezse ikinci perşembeye kadar görmesi ümit edilir. Yalnız (İnnemel âmâlü binniyat) ikazını unutmamalıyız. İki Cihan Serveri'ni bu zaman içinde rû'yasında göremezse kendi halini kontrol etmekle beraber, bir mürşid-i kâmil önünde tevbe ve istiğfar etmelidir. Bundan sonra yâsin sûresinin ve ricâllullahın himmeti ile İki Cihan Serveri'ni mutlaka rû'yasında görür.

Görülmektedir ki her müşkülde bir mürşid-i kâmile baş vurmak zaruri imiş.

«Ey kardeş, Hakk'ı bulayım dersen,
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.
Râsihûn cemâlin göreyim dersen,
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.
Niceler gider mürşid arayı,
Erenler buldu derde devayı,
Bin yıl okursun akta karayı,
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.

Gel imdi kardeşler gidelim bile,
Nice âşıkların bağırını dele,
Cebrâil delildir Muhammed'e bile,
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.
Kadılar müftüler cümie geldiler,
Kitapların bir araya koydular,
Sen bu ilmi kimden aldın dediler,
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.
Yûnus Emre'm bunda mî'nâ var dedi,
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz.
Hazret-i Mûsâ'ya Hızır'a var dedi,
Bir kâmil mürşide varmayınca olmaz».

[illegible]

Şekil: 101

CÂZİBE-İ RAHMÂNİYYE-İ CEMALİYYE DUASI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَأْمَنْهُ فَوْقَ كُلِّ فَوْقٍ
وَلَيْسَ لَهُ فَوْقُ يَأْمَنْهُ فَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ وَلَيْسَ لَهُ تَحْتُ يَأْمَنْهُ أَوَّلُ كُلِّ شَيْءٍ
وَلَيْسَ لَهُ أَوَّلُ يَأْمَنْهُ آخِرُ كُلِّ شَيْءٍ وَلَيْسَ لَهُ آخِرُ يَأْمَنْهُ هُوَ أَحَدٌ مِّنْ لَا أَحَدَ لَهُ غَيْرُهُ
يَأْمَنْهُ شَيْءٌ يَأْمَنْهُ هُوَ شَرَاهِيئًا أَهْيَا أَصْبَا وَثَائِلَ شَدَائِي بِمَقَرِّ لَيْسَ وَالْقُرْآنِ
الْحَكِيمِ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ تَنْزِيلَ الْغَبْرِ الرَّحِيمِ
وَكَهَيْعِصَ وَتَمَعِصَ رَبِّ رَبِّ رَبَّنَا جَلِيلُ الْأَجَلِ يَا صَدَنَاتِ الَّذِي
خَلَقْتَ الْأَيْلَ كُلَّ شَيْءٍ يَفْنَى وَأَنْتَ الْبَاقِي إِنَّمَا يَكْفِيكَ مِنَ الْمَشِيئَةِ إِشَاءُ
وَيَكُونُ أَمْرُكَ غَزْمٌ وَقَضَاؤُكَ خَتْمٌ وَوَعْدُكَ صِدْقٌ وَفِعْلُكَ عَدْلٌ وَأَنْتَ
الْأَوَّلُ الدَّائِمُ يَأْمَنْهُ هُوَ مُخْصُوصٌ بِالْإِخْلَاصِ بِأَذِ الْمَعَارِجِ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ عَمَّا يَقُولُ الظَّالِمُونَ عَلَوْا كِبَرًا يَا دَائِمُ الْأَبَدِ يَا أَبَدَ الْأَبَادِ
وَالْمُحْصَى بِالْأَعْدَدِ وَالْقَوِيُّ بِالْأَمْدِ وَالْغَبِيرُ بِالْأَوْدِ وَهُوَ السَّيِّدُ السَّنْدُ
يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ

Yâ men hüve fevka külli fevkin ve leyse lehü fevkun. Yâ me
hüve tahte külle şey'in ve leyse lehü tahtun. Yâ men hüve evvel
külli şey'in ve leyse lehü evvelün. Yâ men hüve âhirü külle şey'i

ve leyse lehû âhirûn. Yâ men hüve ehadün menlâ ahade lehû gay-rûke. Yâ men leyse lehû şibhûn. Yâ men hüve şerâhiyyen âhiyyen asbavüse âyil şeddâ bihakki yâsin vel Kur'ânîl hakim inneke lemi-nel mürseline. A'lâ sıratın müstakim. Tenzilel a'zizirrahim. Ve kâf hâ yâ ayn sâd ve hâ mim ayn sin kaf, Rabbi rabbi rabbi rabbünâ celilül'ecelli, yâ samadü entellezi halâktel âyile küllü şey'in yefnâ ve entelbâki innemâ yekfike minel meşîyyeti inşâe ve yekünü em-rûke azmün ve kadâüke hatmün ve va'düke sitkun ve fi'lûke adlün ve entel'evvelüddayimü. Yâ men hüve maḥsûsün bil ihlâsı yâzel me'arici yâ lâ ilâhe illâ ente tebârekte ve teâ'leyte amma yekülüz-zâ-limüne ulüvvven kebiren yâ dâimül ebedü, yâ ebedel âbâd vel muh-sî bilâ ededin, vel kaviyyü bilâ mededin, vel'azizü bilâ veledin, ve-hüvesseyyidüssenedü yâ vâhidü yâ ahadü yâ men lemyelid velem yûled velem yekün lehû küfüven ehadün. Velhamdülillâhi Rabbil-âlemine.

CAZİBE-İ RAHMÂNİYYE-İ CEMALİYYE DUASININ TÜRKÇE MA'NASI

Ey şirk ve naziri bulunmayan yüce Mevlâ! Âlemde senin fev-kinde hiçbir şey olmadığı gibi bütün esfel-i âlâda mütecelli olan da Zât-ı ahadiyyetindir. Her şeyin evveli, âhiri, zâhiri ve bâtını sen-în. Senin akdes yarlığından gayrı mutlak bir vücut da yoktur. Gönderdiğin Resûl-i Ekrem'ine doğru yolu göstermeleri için Kur'-ân-ı Kerim'i indiren Zât-ı ecellü alândır. Ey (Keheayse ve hamesek) esrarını inzâl buyuran Celil ve ecel olan Rab ve Rabbimiz, her şeyi yaratan sensin. Her şey fena bulup bâki kalacak olan da Zât-ı aha-diyyetindir. Senin emrinle bütün avâlim vücut bulur. Sen ebede kadar dâim adetlerle ifade edilemeyecek bir Muhsisin.

Ya Rabbel'âlemin, öyle teksin ki ne doğurur, ne de kimse ta-rafından doğurulursun. Hiçbir şey senin küfüvün, yani dengin ola-maz. Hamd âlemlerin Rabbi olan Zât-ı ecellü âlâya mahsustur.

YÂSİN SÜRESİNİN ALTMİŞ YEDİNCİ LEVHİNİN HÂSSİYETİ

Sahih rivâyetlerdendir ki, Seyyid Ahmed Buni Hazretleri, kırk yıl mübin ism-i şerifiyle meşgul olmuştur. Mübin esmâsının dört harfi olup her harfin bir de müvekkel meleği mevcuttur. Ahmedül-Buni meşgul olduğu mezkûr kırk yıl içinde dört meleği kendi hük-mü altına almış, yani zâtına musahhar kılmıştır. Bu tılsım sayesinde yeryüzünde ne kadar hazine ve define mevcut ise yerlerini avu-cunun içi gibi bilirdi. Feth-i Talâsim adlı bir kitap te'lif ederek meraklı talip ve azizlere ilmi bir miras olarak bırakmıştır. Bu kitap halen (Bun) şehrinde kabirleri üzerinde durmaktadır. Halen Şeyh Ahmed-i Buni'nin yolunda yürüyen, onun ilmi hüviyetini meslek edinmiş nice azizler mevcuttur. Garp âleminde bile bu gibi tılsım meraklıları Şeyh Buni'nin evlâdından olan azizlere baş vurup Feth-i Telâsim kitabından aradıkları kısımları kendilerine öğretilmesini isterler. Gerekirse bu uğurda hiç bir maddi fedakârlıktan kaçın-mazlar. İçlerinde define yerlerini arayanların ancak binde birini ar-zularına erişmek nasip olur. Bunun hikmeti şudur ki, fetih kapıla-rının açılması ancak ism-i mübinle mümkün olabildiği gibi, her şey-den evvel bu garphların islâmî müşerref olmaları lazımdır. (Nite-kim Yunus Emre (K.S.) bu hikmeti şu beyitle dile getirmiştir:

«Yolun uğramazsa Muhammed'e,
Kalktı kervan kaldın dağlar başında».)

Şeyh Ahmedül-Buni bu ünlü eserinden başka üç yüz altmış kadar kitap te'lif etmişlerdir. Âlemde ne kadar ilim ve fen mevcut ise bu kitaplara dercetmiş bulunmaktadır. Özellikle harflerin delâ-let ettiği ma'nalar ve havâssın nitelikleriyle esmâ ve duaların yıl-dızların burçlarına göre kabule en yakın saatlarını da beyan et-miştir. Dünyada ne kadar insan varsa her birinin Kur'ân-ı Kerim'-de en uygun esmâsı olduğu hakikatına da işaret eylemiştir. Dostla-rından birisi bu mertebeye nasıl ve neyle eriştiniz? diye sordukta, Ahmedül-Buni şu cevabı vermiştir:

— Ey oğul, bende senin beğendiğin bazı vasıflar mevcutsa bu na Allâhü Teâlâ'nın ism-i mübini ve (Selâmün kavlen min Rabbir-rahim) ayet-i cemesinin esrarına muttali olmaklığima borçluyum.

İsm-i mübinin üç harfi ism-i a'zam harflerindendir. Bir kimse her sabah güneş doğarken ism-i mübini okumuş olsa, diğer taraftan da halkla ünsiyete ara verse ve yüz iki güne kadar da ara vermeden meşgul olsa ulûm-ü evvelinden ve âhirinden, yani ilk mebdeler ilmiyle son bilgilerden ne kadar bilgi varsa hepsine âgâh olur.

(Kitapta bir çok yerlerde ulûm-ü evvelin ve âhirin terimleri, yani istilâhları geçmektedir. Okurlarımıza ilk mebdeler ilminden ne murad edildiğini açıklamak isterim. Felsefede şu bahislere (Les premiesr prinçipes) (pirömiye prensipler), yani ilk illetler ilmi denir ki felsefenin, daha doğrusu metafiziğin konusunu teşkil eder. Allah mes'elesi, ruh mes'elesi, vücut mes'elesi bilginizin kabli mi, badi mi olduğu mevzuları hep bu ilk illetler ilmi arasındadır. Bilginimizin kabli veya badi mi olması demek biz doğarken dimağımızda önceden konulmuş bilgiler var mıdır, yoksa dimağ boş bir levha gibi bütün bilgileri tecrübeden mi almaktadır konusu metafiziğin en önemli bahsidir).

Özellikle namazını hiç kaçırmadan edâ eden ve bu esnada oruçlu da bulunan bir kimseye keşf-i kubur, yani ölümlerin ahvali açık ve açık belirlenir. Kalbi auri olur, gönlü kuvvetli, yüzü gayet heybetlidir. Bu mazhariyete ermek için her akşam iftarını vefkin istatılmış mübarek suyundan içmekle açmalıdır. Temiz bir kâğıdın üzerine bu vefki nakş edip şeker veya bal şerbeti ile ezerek içmelidir. Görecektir ki kendisi akl-ı kâmil sahiplerinden olacak, hafızası unutmayı inkâr edecek kadar kuvvetli bulunacaktır. Doğru sözlü olup nefsinde ve çoluk çocuğunda yaşarken bir eksiklik ve nakise görmeyecektir. Mal ve mülkünde artış olup eksilme olmayacaktır. Günbegün değeri artmada devam edecek, her duası Hak (C.C.) yanında makbul olacaktır. O kadar ki yüzünü gören hayran olup bihuş durumda bulunacaktır.

Acaip vefk badur:

ن	ي	ب	م
۱	۴۱	۴۹	۱۱
۴۲	۴	۸	۴۸
۹	۴۷	۴۳	۲

Şekil: 102

İSM-İ MÜBİN HAKKINDA MÜHİM BİR AÇIKLAMA

Şeyhler şeyhi, ârif-i billâhlar şâhi Muhiddin İbn-i Arabî şöyle buyurmuşlardır:

— İstihâremle sabittir ki, ism-i mübinin on sekiz bin âlemde bir misli ve benzeri yoktur. Yalnız bazı şartlara uymak lâzımdır. Gusletmek, temiz bir su ile abdest almak, iki rek'at şükür namazı kılmak, ayrıca bundan sonra da hâcet namazı edâ edip her rek'atında fâtiha'dan sonra yâsin-i şerifi okumak selâmdan sonra dahi yine tekrar kıraat etmek ve her mübine gelindikte (*Yâ mübinü bey-yinli rûyete mâ hufi a'lâ zamiri yâ mübinü*). Yüce anlamı şudur ki; yâ mübin ism-i şerifinin yüce müsemması içimdeki niyetimin benim için hayırlı olup olmayacağını ve muradımın husul bulup bulmayacağını beyan et, demektir.

Bu dua-yı şerifi bir kimse (elli bir veya yüz iki) defa tekrar-larsa şüphesiz bir haber verici gelip muradını bildirir. Bir yitiğini bulmak isteyen muradı gibi görüşmek istediği bir kimseyi de kendisine celbeder. İsteddiği bir işin, hakkında hayırlı olup olmayacağını bildirir.

Ayrıca bu vefkin bir hâssası da şudur ki âhirete intikal etmiş bir yakınının azabta mı veya ilâhî rahmete mi nail olduğunu vefkin berekâtıyla öğrenir.

HİKÂYE

Tırhala'da, Ömer Bey Zaviye ve Tekkesinde Alâaddin Halife adında bir aziz vardı. Şimdi arzedeceğim şeyleri ben fakir mütercim, bizzat ağzından işitmişimdir. Kendileri bana şöyle anlatmışlardır:

— Şeyh Ahmedül-Buni'nin mezarlarında kendi nesillerinden Fethullah-i Mağribî adında bir zât vardı. Yedi yıl komşuluk ettiğim bu zât-ı ziyaret vesilesiyle görmüştüm ki, Ahmed-i Buni'nin türbesi başında bir bayrak, onun tepesinde de yedi türlü maddeden yapılmış bir sığırcık kuşu heykeli bulunurdu. Tıpkı çalar saat gibi

bu kuş ya her saatte bir defa, yahut iki veya üç saatte bir kere öterdi. Yirmi dört saatte yirmi dört defa öttüğünü beyanda da hiç bir sakınca yoktur. Sene tamam oluncaya kadar. Bu ötüşler ayarlandığı şekilde devam ederdi.

İstitraten şunu arz edelim ki Bun şehri zeytiniyle meşhurdur. Zeytin vakti gelince Bun şehrinin tam karşısında bir dağ vardır. Ortasına rastlayan yerinde adamsı bir yer mevcuttur ki çok yağmur yağması yüzünden çevresi deniz gibi su ile dolardı. Öyle ki oraya kuştan başka bir mahlûkun geçmesi imkânsızlaşmıştı. Zeytin mahsulü idrak edildikte türbenin başındaki yapma sığırcık kuşu öyle bir öterdi ki bütün kasaba halkı bu sedayı bir işaret gibi duyar ve mahiyetini anlardı.

Güneş doğarken çevreye o kadar çok sığırcık kuşu toplanırdı ki gökyüzü bu kuş bulutlarından görünmez bir hal alırdı. Hikmetine akıl ermez bir tecellidir ki bu sığırcık kümesinden her kuş, üçer zeytin alarak biri ağzında, ikisi ayağında olmak üzere taşıyıp o sığırcık heykelinin yanına bırakırlar, böylelikle o kuşların taşınması sayesinde bütün dağın zeytininin nakil işi üç günde tamamlanır, o kubbenin çevresinde bulunan dipleri delik mahzenlerin zeminini zeytinle dolardı. Bu kuşlar aracılığıyla toplanan zeytinler ya çekirdek şeklinde veyahut zeytinyağı olarak tüccarlara satılırdı. Bu yıl hiç zeytin olmadı denildiği senelerde bile mahsul üç yüz altmış bin okkanın altına düşmezdi.

Hazret-i Şeyh'in imaretindeki bütün fakirlerle uzlet ehli dervişler, caminin imamı müezzini ile bütün hademe bu zeytinlerden gelen varidatla, yiyecek ve giyeceklerini te'min etmiş olurlardı.

Yukarda da bahsi geçen Seyyid Fethullahî'l-Mağribî, Ahmedül-Buni'nin neslindendir. Tüm bilgilerde derinleşmiş bir azizdir. Özellikle kimya, simya ve cifir ilimlerinde maharet sahibidir. Bu zikrettiğimiz aziz, halife olarak Tırhala'da Ömer Bey Zaviyesi'nde halen şeyhlik postunda oturmaktadır. Bu zât icazeti Ahmedül-Buni'den almış bir zâttır. Bu icazete nail olmak için tam yedi sene Ahmedül-Buni türbesinde halvet ve erbein çıkarmıştır.

Kendisinin mazhariyeti şudur ki, bütün kuşlar emrine musahhardır. Bunun gibi mübin esmasını kendine vird edinen kimse de o esmanın berekâtı ile aynı esrara mazhar olur.

Şurasını da kaydedelim ki mübin esmâ-i celilesi Muhammed adedine mutabıktır. Bu sebebledir ki bu on sekiz bin âlemin vücud bulması mübin esmasının berekâtıyledir. (Çünkü adeden tetabuk gös-

terdiği Muhammed ismi öyle bir Zât-ı Akdesin ismidir ki Hakikat-ı Muhammediyye'nin hamili olmak itibariyle sebep-i hilkattir. Zât-ı bahtın hakikat-i Muhammediyye aynasında kendi hüsnünü görmekle hüsnü ilâhisine aşkı sonucu İki Cihan Serveri'nin yüzü suyu hürmetine bu taayyünata vücud vermiştir. Kendilerinin Levlâke Sultanı oluşu da bu nazhariyettendir. Bu âlemlerin bidayeti de, nihayeti de aşktır, bunu iyi anla.

Amî-i billâh bu sırdandır ki aşağıdaki beyitlerle dâim terennüm sâzdır.

Mahfi iken nûr-u zâtın sonra ifşa eyledin,
Sine-i bî kinem-i ol nûrdan ığna eyledin.
Kendi hüsnün hüblar şeklinde peydâ eyledin,
Çeşm-i âşıktan dönüp âni temâşa eyledin.
Nûh'u siylâb-ı belâdan lûtfedip kıldın reha.
Fûlk-i cismim kârı bahr-ı aşka ika eyledin.
Gülşen ettin nâr-ı Nemrud'u Halilullâh'a kim,
Nâr-ı hubbunla vücudum yaktın ifna eyledin.
Merhem-i rahminle Eyyûb'a şifalar bahşedip,
Ehl-i derdîn zümresinde beni ibka eyledin.
Kurtarıp sıcn-i belâdan Yûsuf'u Kenan'ı sen,
Eşk-i çeşmim câh-ı gönlüm içre icra eyledin.
Ey mütercim lâmekân ilin mekân et durma kim,
Feyz-i akdesten bu şeb bana tecellî eyledi).

Herhangi bir kimse her sabah sûre-i yâsini okusa ve her mübinê geldikte (yüz iki kere) yâ mübin dese olağanüstü haller zuhur eder ki akıllar onun hikmetini anlamakta âciz kalır. Kendinde yâsini okumanın ve ism-i mübini zikretmenin berekâtı ile tasarrufatı müşahede eder. Yine her zaman yâsin sûresini tekrar edip mübin ismine geldikçe (yüz kırk kere) mübin esmâ-i şerifesini zikreylese tüm dilekleri kısa zamanda yerine gelir. Bu mübarek esmâ berekâtı ile iktidarda olan sultan ve hükümdarların şevket ve kudreti günbegün artar.

Sûre-i yâsin ile ismullah olan mübin ve selâmün kavlen min rabbirrahim'in hâssaları:

Selâmün kavlen min rabbirrahime kadar yâsin-i şerifi okuyup tazarru' ve niyazda bulunan ve göz yaşı dökerek selâmün kavlen min rabbirrahim âyetine gelince (sekiz yüz on yedi) defa bu âyeti kerimeyi tekrarlayarak yâsin-i şerifi tamamlayacak olursan, aka-

binde de (yüz otuz üç) defa salâvat-ı şerife getirerek secdeye varıp göz yaşı dökmelidir. Hâle uygun dilekleri, ilâhi dergâhtan geri çevrilmez.

Bir mahbusun, halâs bulması için, her türlü kaza ve belâlar için selâm âyet-i kerimesinin on altı harfinin 16×16 hanesine köyüp (bu vefk (55) numaralı şekilde gösterilmiştir) misk ü safran ve gül suyu ile veya yağmur suyu ile yahut bal şerbetiyle karıştırarak içerse bilzillâh halâs bulur. Ayrıca o kimsedeki karın ağrısı, beniz sarılığı hastalığına düçar olması halinde bu vefkin berekâtıyla şifaya kavuşur. Bu âyet-i kerimeyi başında taşıyan da aynı suretle şifa bulur. Herhangi bir uzvunda ağrı olsa o da bu mübarek suyu içerse hastalıktan kurtulur. Ayrıca ağrıyan uzvuna bu sudan sürülürse hastanın duyduğu ağrı sakinleşir. Bunun sebebi şudur ki, günler, saatlar hatta cematın, yani cansız şeylerin de müvekkel melekleri olduğu gibi yıldızların da melekleri mevcuttur. Yâsin-i şerif ve selâmün kavlen min rabbirrahimin de müvekkeli olan melâike-i kirâm bu sûre ve âyetin sahibinin imdadına yetişir. Her türlü müşkül ve ıstırabın da yardımcısı olur.

Bir kimse (Selâmün kavlen min rabbirrahim)in zâkir ve müdavimi olsa aynı zamanda yukarıda anlattığımız şartlara da aynen uysa yerde ve gökte ne kadar melâike varsa onu her işinde gözleyip hiç ayrılmayan bir yardımcısı olur. Herhangi bir günün veya saatin müvekkili olan meleği çağırıp bu âyet-i kerime adedince selâm verdiği an ve dakikada gelip her ne istiyorsa istediği şekil ve surette dileğini yerine getirir. Öyle aklın alamıyacağı acaip ve garip zuhur eder ki beşer idraki onu izah ve te'vilden âciz kalır.

Bir kimse uzunca bir süre sıkı bir perhiz ve riyâzatla meşgu olsa bunu yapamıyorsa yetmiş gün halvet ve uzlet ihtiyar etse yani bu cihan halkı ile olan temas ve ilgisini kesse bu riyâzat süresince hayvânî yiyeceklerden kaçınsa ve Allah'ın emirlerine harf harfine uysa ruh-ı sultânisini nefesine hâkim kılrsa elbette Kur'an-Kerim'in beşer akl ü idrakinin alamıyacağı havâs onda zahir olur. Bu havâs önünde kendisi dahi hayran kalıp dili tutulur.

(«Sübhâne men tehayyere fi sun'ihil ukul,
Sübhâne men bi kudretihi ya ciz'ül fuhul».

Ma'nâ-yı münifi şudur ki:

— Ben o Allahü Zülcelâl'i tesbih ederim ki yaptığı işlerden akıla âciz kalır. Yine O yüce Ma'bud'a hayran kalırım ki gösterdiği kudre

âsarı karşısında en derin bilginler âciz kalır, demektir).

Nefs-i emmâre ve rûh-ı hayvânisine ve onun şer ve kederlerine bir kimse meydan vermeyip akl-ı meâdını akl-ı maâşî üzerine hükümrân kılsa elbette her şeye kâdir olan Mevlâ ona sayısız ihsanlarda bulunur.

(Akl-ı meâd, rûh-ı sultânî karşılığdır, yani her ikisi de Hak (C.C.)'nın yüce vasıfları rûhun bekâsı gibi ulvî mes'elelerle uğraşan insanı ölümsüz kılan akıl ve rûhtur. Akl-ı maâşî ise bu gibi ulvî işlerle uğraşmayıp insanın geçimi, daha doğrusu aç karnını doyurmak ve çıplak bedenini giydirmek için türlü yollarla gayret gösteren akıl olup buna bir bakıma rûh-ı hayvanî demek de mümkündür ki insanın ölümü ile beraber kaybolur gider. Bu rûh-ı hayvanî insanla hayvanda müşterek olan rûhtur. Rûh-ı sultânî yüce Mevlâ'nın (*Velekad kerremna benî adem*) lûtfuyla kendi rûhundan üflediği rûhtur ki ona hiç bir vakit ne ölüm ve ne de hastalık âriz olmaz).

Cenâb-ı Hak, nefs-i emmâresine hâkim ve yukardaki vasıflarla mücehhez kuluna gayb kapılarını ardına kadar açar.

(«Verme rahat nefesine her dem gaza-yı ekberet»

sırrı o kimsede tecelli eder).

Allahü Teâlâ'nın yüce ve sonsuz kudreti değil midir ki mahbubu ve kulu olan İki Cihan Serveri (S.A.V.)'nin leyle-i isrâda müşerref olacak kadar Ev'ednâ ledün sırrı ile kerem buyurmuştur.

(Görmedin mi Mustafa'yı rehnümâ-yı aşk idi,
Leyle-i isrâ da cılve eyledi sultân-ı aşk.
Sidreden geçti ve kondu barigâh-ı hazrete,
Sırrına bizzat tecelli eyledi cânân-ı aşk).

Âciz bir kul dahi yukarlarda arz-ı izah ettiğimiz gibi riyâzatla âlem-i melekûta, yani rûhânî âleme yücelir. Hep bunlar gaza-yı ekber demek olan nefs-i emmâreye fırsat vermeyen sıkı perhiz ve riyâzatla mümkün olabilir. Nitekim âlemlerin tek ve eşsiz yaratıcısı, kitab-ı mübininde şöyle buyurmuşlardır: (*Velevenne Kur'ânen süyyiret bihil cibalü ev kuttia bihil ardu ve küllime bihil mevta belillâhil'emrû cemian*).

Ma'nâ-yı münifi şudur ki:

— Hak (C.C.) Kur'an'ın bâtin ve zâhir ma'nâlarının sonsuz esrarını tecelli ettirip dağları yürütse, arzı paramparça edip kesse, ölüleri dirilterek koşuştursa yine hidâyet nasip olmayan kâfirler iman etmeyecekler. (Er-Ra'd: 31) buyurmakta ise de bu ilâhî kelâmlardan anlaşılmaktadır ki Kur'an-ı Kerim öyle bir lûtf-ı ilâhî ve öyle sonsuz bir kudrete sahiptir ki onun esrarına âşina olursa dağlar yürütülür, yer yüzü bıçak gibi ortadan kesilir ve elbette mevtalar (Hayy) esmâsının esrar-ı tecelli ederek nutka gelip konuşur. Hiç şüphe yok ki ehl-i âraf, yani bu dünyada yüce Mevlâ'nın ilm-i ilâhisine ortak yaptığı velilerin büyükleri bu bâtin esrarına vâkıf olduklarında Kur'an'ın berekâtı ile bu yapılamaz gibi görünen şeyleri âciz ve kâsır akl-ı maâşımızın kapsamayacağı tecellileri pek önemsiz şeyler gibi görür ve ona tahkik imanı ile inanır.

(«Can bağışlardı lebin izhar-ı güftar eyleyip,
Vurmadan İsâ leb-i canbahşıktan dem henüz».)

sırrı ile yüce veliler Hak (C.C.)'nın Etem mazharları olmak itibariyle muktedirler. Bunu anlayabilmek her şeyden evvel (Kum bi iznî) sırrına mazhar olmakla mümkündür ki daha evvelki bahislerde de buna ayrıntılarıyla temas etmiştik. Bunu da iyi anlayabilmek için her şeyden evvel Kur'an ile Furkan'ın nâmütenahi-sonsuz- esrar ve kudretine vâkıf olmakla kâbidir. Hiç olmazsa Kur'an denilen kelâm-ı kadimin beşer aklının şerhinde âciz olan havâss-ı kerimesine tam bir imanla inanmakla mümkündür.

(Kur'an-ı Azimüşşân zât-ı bahtın ta kendisidir. Yani Zât-ı ahadiyetidir. O öyle bir ümmül kitapdır ki O'nda, bütün sıfatlar yok olup tasavvuf istilâhı ile (müstehlike) olmuştur. Bu sır dolayısıyledir ki yâsin-i şerifin hakikatını bütün perdeleri kaldırıp irfan ehline anlatan yüce âraftan Abdülkerim-i Ciyli (K.S.) bu konuda şöyle buyurmaktadır:

«Yâsin, ey insan-ı kâmil olan Habibim Muhammed Mustafa, sen ki benim ve Kur'an'ın, yani zâtımın ayniyetisin».

Bu ilm-i mahsun hakikatını dile getiren yukarıya aldığımız cümle zâttan ibaret bulunan Kur'an-ı Kerim'in amâdaki ahâdiyetinin aynı olduğunu şeksiz ve şüphesiz ilân etmektedir. O öyle bir kitab-ı kadimdir ki ancak onun nûruna dağların bile tahammül edemeyeceği ulviyyeti yalnız hakikat-ı Muhammediyye hamili bulunan Hazret-i Muhammed tahammül edebilir. Bu sebeble bu kitab-ı mübin yüce Nebimize indirilmiştir. Onu kendisinin hem meş-

hedî, hem de mücellâsı -tecelli ettiği yer- yapmıştır. Zaten Kur'an-ı Kerim ile Furkân-ı azîmin farkı şuradadır ki Kur'an Zât-ı Baht'ın ta kendisi olduğu halde, Furkân O'nun ilâhî sıfatlarıdır. Kur'an-ı Kerim öyle bir ümmül-kitaptır ki onun esrarına ancak ulemâ-i râsihün erebilir.

Ne yazık ki ayn-ı zât olan Kur'an-ı Kerim'in mertebe-i hakikat-ıta bütün esrarını açıklığıyla anlatan Abdülkerim-i Ciyli (K.S.)'yi tercüme edenler esefle söyleyelim ki irfan ehline her nedense aynıyla intikal ettirememişlerdir. Abdülkerim-i Ciyli (K.S.) Kur'an'ın ayn-ı zât olduğunu beyan buyuran Arapça metnini aynen aldığım şu cümleyi noksan aksettirmişlerdir. (*Vekâne mücelliyül esmâül vâhîde bi cesedihî kemâen bi hüviyetihi mücelliyül ahâdiye ve bi zâtihi aynızzat*) ibaresindeki bi zâtihi aynızzat kısmını olduğu gibi yazmaktan çekinmişlerdir ki, bu çekiniş Kur'an-ı Azîmüştân'ın aynı zât-ı baht olduğunun ve hakikat-ı Muhammediyye hamili bulunan Muhammed Mustafa (S.A.V.)'nin bütün evsafı camî' etem mazharları olmak itibarıyla hem zât-ı baht ve hem de Kur'an-ı Kerim'le aynıyet arzettiğinin gönül gözü açık olanlarca anlatılmasına engel teşkil etmiştir.

«Zât-ı Hakk'ı anla zâtındır senin,
Hem sıfatı hep sıfatındır senin,
Sen seni bilmek necatındır senin,
Gayra bakma sen de iste sen de bul».

Yukarıya aldığımız Abdülkerim-i Ciyli'ye ait cümleleri aynen tercüme etmekteyiz ki ehl-i irfan olan din kardeşlerimiz Kur'an'ın nasıl zât-ı bahtın aynı ve Habib-i Ekrem'yle hem aynıyet olduğunu anlayabilsinler. O Resûl-i Kibriyâ ki Hak (C.C.)'nin tecelli mahallî olmuş mübarek cesetleri ki rûhaniyyet iktisab ettiğinden vâhidiyyet mertebesine erişmiştir. Böylelikle de Hak (C.C.)'nin ahâdiyyetinin ve hüviyyetinin mücellâsı olduğu gibi bizâtihi de aynı olmuştur. Demek ki yüce velî Abdülkerim-i Ciyli'nin gerek İnsan-ı Kâmil'i gerek diğer âsârını tercüme kalkanlar işte bu bizâtihi aynızzat ibaresini bil'iltizam almamışlardır. Resûl-i Kibriyâ (S.A.V.):

«Kur'an benim üzerime tek cümle olarak indirildi» buyurmuştur. Bu hadis-i şerif ile Hazret-i Peygamber yukarıda beyan ettiğimiz hakikata mazhariyetinin kendilerinin Hakk'ın tam ve kâmil tecellisi olduğunu beyan etmekle izah buyurmuştur.

Şimdi Kur'an-ı Kerim'deki (*İnnâ nahnü nezzelnâ aleykel Kur'âne tenzilâ*). Gerçekten biz, Kur'an'ı sana âyet âyet indirdik. (El-İnsan: 23) dediği halde, Resûl-i Kibriyâ'nın bir hadis-i şeriflerinde: (*Ünzile a'leyyel Kur'âne cümleten vahideten*) «Kur'an bana tek cümle halinde indirildi» dediği görülmektedir. Mutasavvifin-i kirâm bunu şöyle te'vil buyurmuşlardır: «Kur'an-ı Kerim'in tek cümle olarak indirilmesi sırrı şudur ki, bu tevcih İki Cihan Serveri (S.A.V.)'nin hakikat-ı Muhammediyye mazharına hitaptır. Kur'an-ı Kerim'de bahsi geçen «Biz Kur'an'ı, sana âyet âyet indirdik» kelâm-ı kâdimi ise yüce Nebimizin beşerî sıfatına tevcih buyurulmuştur. Nitekim Cibril-i Emin'in Kur'an-ı Kerim âyetlerinin inmeye başlaması üzerine beşerî bir korku izhar buyurması ve devlet hanelerine gelerek «beni örtün» diye haşyetullahla mübarek vücudlarının titremesi beşerî sıfatı ile ilgilidir. Esasen bundaki esrarın kendilerinin buyurduğu gibi benden sonra yeni nefhâlar -esintiler- gelecektir diye tebşir buyurduğu mânevî varislerinin yaydıkları tarikat-ı Muhammediyye'de de bunun pek çok emsali görülmektedir.

Erbab-ı sülûk muayyen bir mertebeye geldikte çok iyi bilirler ki vücut-ı beşerileri zât-ı bahtın ve rûh-ı küllinin tecellilerine mütehammil değildir. Zaten rabitalarda tecelli eden, ashında rûh-ı küllî olduğu halde mürşidin mazharında görülmüş bulunması sâlikin rûh-ı küllî ile vasıtasız karşılaşmalarına tahammül edemediğinden dir. Bu sebebledir ki sâlik tevahhuş etmemesi için mürşidinin suratinde tecellisi daima sâlik mürşidiyle hemhal olması itibarıyla ondan bir korku hissi duymaması maksadına matuftur.

Bu hakâyıkın Meryem süresinin elli ikinci ve müteakip âyetlerinde geçen hakikatların sırlarıyla sıkı sıkıya ilgilidir. Nitekim Hz. Mûsa dahi beşerî vücudu itibarıyla ilâhî tecelliye dayanamamış dağ yıkılmıştır ki, dağın yıkılması demek, Mûsa Aleyhisselâm'ın ilâhî bekâ tecellisi ile kendinden fânî olması beşer ve kul olan Mûsa'dan eser kalmamasındandır. (*Lenterâni*) hitab-ı ilâhisi, Hazret-i Mûsa kul olarak kaldıkça ve bu sıfat da mevcut oldukça bu süreye münhasır olmak üzere vaki olmuştur. Ancak kelimullahın varlık dağı yıkıldıktan sonra tecelli-i cemâl mümkün olabilmıştır.

«Lenterâni'den terâni sırrı zâhirdir hemin»,

Yani beni göremezsın hitabından «rürsün anlamı çıkmaktadır. Söyle ki, yüce Mevlâ kelimullah «Sen sen oldukça beni göremezsın» demektir. Zâten sen senlikten çıktıktan sonra (hu)dan başka

ortada hiçbir şey kalmaz. Niyazi Mısri (K.S.) de bu esrara şöyle temas etmektedir:

«Ben sanırdım âlem içre bana hiç yar kalmadı,
Ben beni terkeyledim bildim ki ağıyar kalmadı.
Hep gülistan oldu âlem şimdi hiç hâr kalmadı».

Ancak bizim şanlı Nebimizin diğer Enbiyâ-i İzâmdan farklı bir ciheti şudur ki, İki Cihan Serveri, yalnız bir Resûl olmayıp Levâke sultanıdır. Hakikat-ı Muhammediyye ki vahidiyyet mertebesidir, ona tahsis buyurulmuştur. Bu itibarla Kur'an-ı Kerim ona (cümleten vahideten) inzal buyurulmasında da hiç bir isabetsizlik yoktur. Nitekim bir ârif bu sırrı şu mısrayla beyan etmektedir:

«Sana mahsus lûtfudur Hakk'ın,
Tâc ü levlâke taht-ı ev'ednâ».

Resûl-i Kibriyâ'nın ümmî oluşu da ümmül kitab oluşundandır. Şu beyitte bu sır ne güzel ifadesini buluyor:

«O'na ümmî lâkab olmak mahza,
Olduğundan dürür ümmül eşya».

Hakikatta ikinci mertebe olarak, yani mertebe-i vücudun ikinci mertebesi olmak itibarıyla Zât-ı akdesleri ümmül kitab oluşun bütün esrarını camî'dir. Yani kendilerine cevâmül kelimat, yani cemi-yetli kelimeler ihsan buyurulmuştur. Ne var ki yukardan beri ayrıntılarıyla anlattığımız bu esrara ancak gurebâ vâkıftırlar. Gurebâdan kast ise halkla ünsiyyet etmeyen evliyâullahın büyükleridir. Yoksa lûgat ma'nâsıyla garip demek değildir. Şimdiye kadar arzet-tiğimiz bahisler ancak keşifle bilinecek ve esrarına erilecek hakikatlardır. Bir bakıma ayakların kayabileceği esrar dolu ledün sırlarıdır. Nitekim sırf bu yüzden bazı kelimâtı delâlet ettiği, asıl ma'nâsıyla bilmedikleri için İseviler, yani Hristiyanlar, nâr ehli olmuşlardır. İncil'deki (Eb) baba kelimesinin Allah ismi celâline (Üm) kelimesinin, yani ananın zâtın künhüne delâlet ettiğini (İbn) kelimesinin ise kitab ve vücud-ı mutlak demek olduğunu anlayamamışlardır. Kendilerini bu yüzden küfrün girdabına sürükleyip gitmişlerdir. Ve garip bir şekilde hiç bir hakikata dayanmayan bir teslis akidesi ortaya koymuşlardır. Günahlarının azameti buradadır.

Yukarda Kur'an'ın aynı zât ve Furkânın ise O'nun sıfatları olduğuna işaret etmiştik. Furkânı iyi anlayabilmek ise icmal ve tafsilin derinliğine inmekle kabildir. Ancak Rasihûn Efendilerimiz cem ü tafsilin rumûzunu anlayabilmişler, onlar da bu hakâyıkı izin verilmedikçe ifşadan çekinmişlerdir. Pek çok ilm-i zâhir ulemâsının da hi bu ince farkı idrak edemiyerek Kur'an'la Furkânı lûgat ma'nâsına aldıkları ve aynı gördükleri her zaman rastlanan olaylardandır. Furkânın hakikatlerini anlayabilmek için cem ü tafsilin rumûzunu, yani neye delâlet ettiğini önemle işaret etmiştik. Halbuki bugün mevcut eserlerde Furkân-ı azimî anlatmağa çalışanlar aslında ledünniyyata taallûku itibarıyla zâten ihatası güç olan bu konuyu daha müphem bir hale getirmekten başka birşey yapamamışlardır. Halbuki Furkân esrarı ile en çok meşgul olan, ulemâ-i râsihûndan Abdülkerim-i Ciyli (K.S.) Furkânın delâlet ettiği ma'nâları gönül erlerine kelimelerin ifade edebileceği son hadde kadar bütün açık lûgıyla anlatmışlardır.

Ne yazık ki tercüme ediyorum diye izahını yapmaya çalışanlar nedense bazı hakikatların ifşasında kendileri için bir sakınca vehmettiklerinden bililtizam en derin ve izâhı zaruri bahisleri ya tamamen almamışlar yahut üstü kapalı geçirmişlerdir. Halbuki Zât-ı ahâdiyyetin ta kendisi olan Kur'an-ı Kerim gibi ilâhî sıfatların ve esmânın tecellîgâhı olan Furkân-ı azimin de kelimelerin son haddine kadar izâhında zaruret vardır. Ehlullah indinde Furkânın ifade buyurduğu ma'nâ o kadar derindir ki ona âşina olabilmek âraf ehlinde olan ulemâ-i râsihûnca anlaşılabilir niteliktedir.

«Cem'i tafsilin rumûzun anladınca ebsem ol,
Etme ondan sonra asla kul ve sultan ile bahs».

ârifâne beyt işaret ettiğimiz bu hakikatı doğrulayıcı mahiyettedir.

İcmal ve tafsili anlayabilmek Hak (C.C.)'nin evliyâsına mertebe icmâl-i esmâsından tafsil-i esmâsına kadar nasıl ve ne suretle tecelli ettiğini ve bundaki ilâhî seyri iyice bilmekle kaimdir. Aşağıdaki ehlullah hazerâtına mahsus cümlelerde işte bu sırra işaret vardır. Yüce Mevlâ kullarından mâşukîyyet ve mahbubîyyet derecesine ermiş yüce bir kuluna (velisine) ilâhî esmâdan birisiyle tecelli edecek olursa o sevdiği kul o esmânın nûru altında ezilir müstehtlike olur gider. Artık o kulda kendi benliğinden (tasavvuf isti-lâhı ile söyleyelim) enâiyetinden hiç bir iz ve eser kalmaz. Tamamen o kul kendi isim ve varlığını kaybedip Hak (C.C.)'nin kendisinde tecelli ettiği esmâdan ibaret kalır. O kadar öi hal diliyle daima:

(Cümle sensin cümle sen,
Sen dururken diyemezem bana ben).

ârifâne beytini daima kendisine vird eder.

Herhangi bir dilek ve hâcet sahibi ne vakit Hak Teâlâ'dan muayyen esmâsını zikrederek bir şey dileyecek olsa ona Hak cevap vermez. Mahbubiyet sırrına mazhâr olan kul cevap verir. Burada anlaşılması çok güç bir noktaya gelinmiştir. Avâm u nâsın bilmeyerek, meselâ: Yâ pir veya yâ Şah Nakşibend veya yâ Aziz Mahmud Hüdâî imdadına yetiş diye Allahü Zülcelâl dururken onlardan medet ummaları bilmiyerek de olsa bu sırdan dolayıdır. Çünkü bu pirânın her birinde Hak Teâlâ'nın yâ Rahmân, yâ Rab, yâ Kâdir esmâlarından biri tecellî edip bu yüce zâtlarda şahsî benlik bırakmamıştır.

«Esasta söyleyen Hak'tır dilin bir tercüman olmuş»

Sırrına ermişlerdir. Meselâ daha açık belirtmek için söyleyelim ki, Hak Teâlâ bir velisine Rahmân ismiyle tecellî etmiş ise herhangi bir dilek sahibi yâ Rahmân dediği zaman Rahmân ve Rahim olan Allah değil o velî cevap verir ve hâcet sahibinin dileğini yerine getirir. Bilhassa şuna işaret edelim ki Allahü Teâlâ her bir esmâsıyla bir velîye daha doğrusu her bir velîye ayrı ayrı tecellide bulunur. Bazılarında Celâl esmâsının, bazılarında da Cemâl tecelliyatının görülmesi bundandır. Niyazi Mısri Hazretleri'nde Hayy esmâsı tecellî ettiği içindir ki kendisini aynen İsâ Aleyhisselâm'a benzetmiştir. Aşağıdaki şiir buna ne güzel işaretler.

«Hazret-i İsâ inip gökten tamam etti zuhur,
Görmüyorsan belki sendendir kusur».

Şiirinde yüce velî şunu demek istemektedir: «Ben Hayy esmâsında mahvoldum. O itibarla İsâ meşreb velî benim. İsâ incek diye boşuna beklemeyin, işte İsâ inmiştir» demek istemektedir. Allahü Zülcelâl başka bir velisinde de Vâhid esmâsıyla tecellî eder. Artık o zâhirde beşer misali görünse de halk şekline girmiş Hak olmuştur. Ne zaman yüce Mevlâ'ya yâ Vâhid diye hitap etsen o velî cevap verir. Eğer bir kula âlemlerin yüce Yaratıcısı Allah esmâsıyla tecellî etmiş ise, ol abd büsbütün muzmahil olarak tıpkı Mûsa Aleyhisselâm gibi varlık dağı yıkılmıştır. Hak (C.C.)'u o kimseye Tür'u, yani vücud-ı zâhirisini yıkarak oradan (Enni enallah) nidâsıyla seslenmektedir.

«Deyüp enni enallah bir şecerden Hazret-i Mevlâ,
Tecellî sırrını izhar eder dost».

Son asrın yüce velîlerinden biri bu sırrı, yani kendisinden enni enallah denilmesini yadırgayanlara şu cevabı vermiştir:

«— Bir ağaçtan yüce Mevlâ tecellî ediyor da benden niçin enni enallah demesin. Elbette hiçbir şey olmasam bir odundan kıymetliyim» cevabını vermiştir. Böyle bir kula, yani abd esmâsı mahvolup o kula Mevlâ'nın İlâhî esmâlarından biri tecellî eden velîler için Sezâî GÜLŞENÎ Hazretleri'nin beyan buyurdıkları fenâdan bekâ tecellisinin zuhurunu şu şiiriyle izah eder:

«Varlığın mahveyledin SEZÂî'ye fenâ,
Ver bakâ zâtınla ânî çünkü ifna eyledin».

İcmalin tafsil seyri ise şöyle olur ki, bir velî seyr-i ilâllahda mesafe aldıkça Allahü Zülcelâl'in icmâl-i esmâsından tafsil-i esmâsına geçer ve öyle tahakkuk eder. Misal vermek lazım gelirse, Allah ismi celilinin tafsili: Sırasıyla Rahmân, Rab, Melik, Ahîm, Kâdir esmâsı şerifeleridir. Ârâf'dan bir zât bir esmanın tecellisini gördükçe, mer-tebe itibarıyla daha yüksek bir izzete nâil olur. Bu garip bir tecellidir ve çok derin ilm-i mahsun hakikatlarını ifade eder. Allahü Teâlâ'nın tafsildeki tecellisi icmaldeki tecellisinden daha yüksektir. Halbuki Allah lâfz-ı celili aslında diğer bütün esmâlardan daha şâmil ve daha efdaldır. Bu sırrın anlaşılmasındaki güçlütendir ki yukarıda geçen mısra da «cem ü tafsilin rumûzun - anladınsa ebsem ol», yani bu sırta vakıfsan sus, ehil olmayanlara ifşa etme» demektir.

İşte Furkân-ı azimde mertebe esmâ ve sıfatların tafsili böyle yapılmıştır. Onun içindir ki Kur'ân Allah'ın zâtı, Furkân ise esmâ ve sıfatıdır denilir. Öyle ise yâsin-i şerifin havâssı tercümesinde zikrolunan (Kur'ân'la her neye ikdam olursa bi şüphe olur cümlesiyle (Velev enne Kur'ânen süyyiret bihil cibâlû ev kuttiat bihil'ardu ev küllime bihil mevtâ bel lillâhil emrû cemian) kelâm-ı ilâhisinin işaret buyurduğu hakâyika erişmek yüce Allah, kelâmının batin ma'nâsının bilinmesine ve havâss-ı Kur'âniyye'nin anlaşılmasına mütevakkıftır. Her şeyden evvel de Kur'ân ve Furkânın ledün ilimlerine göre delâlet ettikleri yüce ma'nâlarla kâbil olur. Furkânda yukarıdan beri tafsil ettiğimiz icmâl ve tafsili özöteleyecek olursak Rahmân esmâsı Allah esmâsının tafsili, Rab esmâsı Rahmân ismi-

nin tafsili Kadir, Melik, Alim esmâları ise Rab esmâlarının tafsili-
dir.

İstitraten şunu arzedeğim ki, Allah ism-i celâlinin şumul ve ef-
daliyyeti bu ism-i Celâlin Zât ismi olduğuna pek çok ulemâyı kâni
kılmıştır. Yalnız birisi müstesna. Ârifler Sultanı Muhiddin-i Arabi,
aşağıdaki sebeblerle Allah ism-i Celâlinin zât ismi olmadığını ve ola-
mayacağını beyan buyurmuştur. Mucîp sebebleri şudur ki: Zât-ı baht,
vücudun meratib-i külliyesi bahsinde görüldüğü üzere amâ da ve
lâ taayyün velâ ilâk mertebesinde iken kendisine hiç bir isim, sı-
fat ve nuut izafe edilemez; hattâ bu mertebede Zât-ı Baht, itlâk kay-
dından bile münezzehtir. Böyle olunca, amâ da iken Zât-ı Baht'ın
herhangi bir ismi olamayacağı da aşikâr olur. Şunu önemle belir-
telim ki, Şeyhü'l-Ekber'in bu beyanı kendi yüce ifadelerine göre
keşfe müstenittir.

Dahi nadan ki bu sahraya düşmüş,
Refik edinmiş ol oklı harabı,
Bu yolda refref-i aşka süvai ol,
Darıltma kalbi cem' et bîraraya,
Ki oldur sûre-i Rahmân.

Ki nûr-ı şemle ister âfitabı.
Nazar kılma cihana üstüvar ol.
Berü gel gir bu altın saraya.
Hem oldur can içinde kalb-i Kur'an.

(Yukarıdaki şırde akıl kendisine bizatihi mürşid edinenlerin
akıl ile tasavvurunu dile getirmekte sonu gelmez bir perîşadlık
var. Bu şırde tasavvur tasvir edilmektedir. Mutasavvifin-i kiram
hazeratına göre idrak-i ulûmda iki yol vardır. Biri nazar-ı fikri ta-
rikidir ki bunda ekseriya hata vaki olur. İkincisi Rabbanî fe-
yizden ilâk olunan şeyi kabul yoludur ki bunda asla hata varit
olmaz. Nazar-ı fikri yolunda akılda bir şeyin hakikatı, haddizatın-
da olduğu gibi değil, aklın muktezası olan kuvve-i hayaliyyeye tâbi
olarak tesbit eder ve vehim sultanı daima akla hâkimdir. Diğer ci-
hetten beşer ilmi tasavvur ve tasdikten ibarettir. Veyahut mâlûmun
sûretinin nefsinde husuludur diye târif olunabilir. Şu halde ilim,
bir bakıma tasavvur demektir, yani tasavvurun dışında ilim olamaz.
Özetlersek bir şey üzerine hüküm vermek o şeyi tasavvurla müm-
kündür. Halbuki nice ilâhî hakikatlar vardır ki tasavvura gelmez.
Bilhassa Allahü Teâlâ'yı akıl tasavvur idrakten âcizdir. «Küllü ma
hatare fî bâlik Allahü Teâlâ min verayî zâlik» anlamı şudur ki: Ak-
lına ne gelirse Allahü Teâlâ hem ondan gayrıdır, hem de onun fev-
kindedir demektir. Öyle bir hikmet-i ilâhiyyedir ki bu söz, inkâr-
na asla mecal yoktur. Akıl ancak erişebildiği kadar eserden mües-
sire istidlâl tarikiyle bir yaratıcısı ve sâni olduğunu bilebilir. Lâ-
kin ilâhî hakikatlarda Peygamberân-ı izâmın -yüce hak elçilerinin-

mânevî irşadlarına mutlaka muhtaçtır. Zâten aklın bizatihi mürşid
olmadığı da bundandır. Aklın bu konuda hakikatı bulmağa ve
keşfe muktedir olmadığı, yalnız kendi akıllarına tâbi olan insan-
ların nice nice tanrılar uydurmuş olmaları ile sabittir. Gözün gör-
mede bir görüş sahası bir görüş sınırı olduğu gibi, ilerisini göre-
mediği gibi aklın, yani akl-ı maâşın dahi kendi fikirleriyle mukay-
yet olmak itibarıyla böyle bir sınırı vardır. Fuzulî bu sırra işaret-
ledir ki bu bâbta şöyle demiştir:

«İlim kesbiyle paye-i rif'at,
Arzuyu muhal imiş ancak.
Aşk imiş her ne vâr âlemde,
İlim bir kil ü kâl imiş ancak».

Çoğunlukla akıl kelimesi, akl-ı maâş ve fikir ve nazar kudreti
anlamına alınır. Akl-ı maâd ma'nâsında olan nûrani akla ise kalb,
basiret gibi tâbirler kullanılmaktadır. Akıl lûgat ma'nâsıyla deve-
nin ayağını, dizini bağladıkları ip ma'nâsına gelen (ikal) lâfzından
alınmıştır. O daima kendi tasavvuratiyle bağlıdır. Kalb ise her hâ-
le göre dönen bir şekil ve sûret alır. Bütün vecihleriyle Allahü Zül-
celâl'e boyun eğer. Bu sebebdendir ki bir ayet-i celîlede «*Bun-
da kalbi olan kimse için ibret vardır*» buyurulmuştur. Akıl olan kim-
se için denilmemiştir. Allahü Zülcelâl'e varan yollar. Mahlukâtın
nefesleri kadar sayısız olmakla beraber bu yolların üçü çok önem-
lidir.

Biri zühd, sofuluk yoludur ki, bununla Allah'a vâsıl olanlar
ekalli kalırlar. Yani lâşey denecek kadar azdır.

İkincisi, tasfiye-i kalb ve tezkiye-i nefis yoludur ki, bununla
Hakk'a varanlar, birinciye nazaran daha fazla ise de o dahi önem-
senecek kadar değildir.

Üçüncüsü aşk yoludur ki, bununla vâsıl-ı Hak olanlar çok, hem
de pek çoktur. Bu sırrı dile getiren Niyazi Mısri (K.S.)'nin aşağı-
daki şiiri cidden güzeldir.

«Ey Niyazi mürşid istersen bu yolda aşka uy,
Enbiyâ-i Evliyâyâ aşk oluptur rehnüma».

Aklın kendisi refik edilemeyecek bir harabiyette olarak tavsifi-
ne hak verdiren aşağıdaki eş'arı da almadan geçemedik.

«Girenler mekteb-i dilde okurlar ders-i bitâlim,
SEZÂİ bunda anıncün akılla iştihad olmaz».

«Mahrem olmaz zât-ı Hakk'a bilmiş ol ehl-i ukûl,
Terkedip akli haber al gel berû divânenen.
Nâr-ı aşkın sûzîşin pervane bilmez ben kadar,
Çünkü ol nâra ben evvel yanımışım pervaneden».

«Müptelâyı aşk olan dünyavü ukbadan geçer,
Sana kim mecnun olursa zülfü Leylâ'dan geçer.
Râh-ı aşka sıdk ile herkim basarsa bir kadem,
Hatve-i evvelde ol arş-ı muallâdan geçer».

«Bana bir ilim keşfoldu senin hüsnü kitabından,
Ki yüz bin âkil âcizdir anın bir bâb-ı faslından».

«Âkilin mizanı akl-ı maverasın almadı,
Âşkın âkiller içre âdi mülhid ya deli».

Şunu iyi bilmelidir ki Kur'an-ı Kerim'i azimle ve Hak Celle Celâluhü'nun Kerim olan İlâhî esmâsıyla okursa, her muradı mutlaka hâsıl olur. Ancak istediği dileğin hemen vücud bulmasında acele edilmemelidir. Bazı azizler, Hak (C.C.)'dan istedikleri dilek ve hâcetlerin seneler geçtikten sonra tahakkuk ettiğini görmüşler, fakat hiç acele etmemişlerdir. Peygamberân-ı izâm arasında da bunun misalleri pek çoktur. Nitekim Mûsa (A.S.) âlemlerin yüce yaratıcısı, Fir'av'nın suda gark olunacağını vaad buyurduğu halde, bu vad kırk yıl geçtikten sonra gerçekleşmiştir. İki Cihan Serveri (S. A.V. Efendimiz'e Mekke'nin fethi müjdelendiği halde bu fetih keyfiyeti iki sene dört ay sonra gerçekleşmiştir. Bunlardan alınacak ders şudur ki, bir hâcette bulunan kimse hemen tahakkukunda acele etmemelidir. Mutlaka o duanın faydası görülecektir, amma başka şekillerde de bu ihsan ve fayda tecelli edebilir. İsteddiği dilek yerine ya bir günahı afvedilmiştir veya can ve malına gelecek bir kaza def olmuştur. Fakat behemehal ol hacetin yerine Allahü Teâlâ daha büyük bir lûtf-ı ihsanda bulunmuştur. Şunu hiç unutmalısınız ki Hak (C.C.) ebedin ve ebediyyetin sahibidir. Hayat insanlar için yalnız bu dünyadan ibaret değildir. Belki o dileğin karşılığı yüce Mevlâ dilek sahibi kula, âhiret mâmurluğu vermiştir. Hâşâ bir âyet ve esmânın zuhûr etmiyeceğini tasavvur bile etmek gafletlerin en büyüğüdür. Şunu demek isteriz ki dünyada her varlı-

ğın bir hâssa ve etkinliği vardır. Artık düşünülebilir mi ki esmâ-îlâhiyyenin yüce havâs ve te'siri olmasın. Allahü Zülcelâl'in sonsu: olan ilâhî hazînelerinde, yüksek ve alçak her zerre de, her madd ve adette, her resim, harf ve lâfızda basit ve mürekkeb her savt i sadâda birer hâssa mevcuttur. Çünkü hepsinin birer müekkeli vardır. Özellikle ilâhî esmâ öyle birer Rabbânî hakikattir ki bunla ebedidirler. Bunların şumullerinin nice büyük olduğunu havâssının nasıl tartışılmaz nitelikte bulunduğunu Peygamber (A.S.)'lar: evliyâ-i kirâm çok iyi bilirler. Yalnız şu da unutulmamalıdır ki bu ilâhî esmaların tahakkuku isteniyorsa, isteyen kimse şu zâhir cismi baştan sona kadar harekete geçirmelidir. (Bu bir ledûn sırrıdır. Bu şu demektir ki o hâcet sahibi iç âlemi itibariyle oruçlu olmalı. Dıştan da namaz kılarak iç ve dış uzuvlarını tümüyle harekete geçirmelidir. Nitekim bu konuda Seyyid Celâleddin-i Buharî Hazretleri şöyle buyurmuşlardır:

«— Namaz hareketlerin en faziletlisi, oruç ise Allahü Zülcelâl'i içten yalvarışların sessiz fakat en müessir ibadetidir. Hele bu ibadet ve yalvarışlar göz yaşları dökülerek sonsuz Allah sevgi ve iştiyakiyle yapılacak olursa bir kulun gökte ve yerde uğrayacağı bütün müşküller kendiliğinden çözümlenir».

Seyyid Muhammed Buharî şöyle buyurdular ki: «İbadet hanelerden yükselen Allahü Zülcelâl'e sıdk ile kulluk niyazının yüce sadası, şu devreden gök ve yıldızların seyirlerini değiştirir, mu'tac devirlerini bağlar».

Ehlullah hazeratından râsihün ve âraf mertebesindeki yüce veliler şöyle buyurmuşlardır: İlâhî esmâ ile birlikte olmak şartıyla beşeri nefesler gökleri ve yıldızları diledikleri istikamete çark et tirip döndürürler. Nitekim bu konudaki hakikatleri te'yid buyurur Resûl (A.S.)'ın bir hadis-i şeriflerinde şöyle denilmektedir:

(Men kâle lâ ilâhe illâllahü Muhammedün Resûlullahi nahar rûk likavlihîl'arş). Ma'nâ-yı münifi şudur ki:

«Bir mü'min sıdk ile Lâ ilâhe illâllah Muhammedün Resûlullah der se arş-ı rahmânı bile harekete geçirir».

demektir. Ve Hak Teâlâ (C.C.) bu meâlde şöyle buyurmaktadır (Yas'adül kelimüttayyibü vel'amelüssâlihü yerfeuhü). Yani ma'nî ve medlûl-i münifi şudur ki:

«İyi bir amel işlenirse o amel öyle bir vahdâniyyet arzeder ki tayyip olan kelimeler onu göklere kadar yüceltir».

Güzel ve hayra mâtuf bir kelimenin söylenişini ve iyi amel-
ri rûhani da'vet sahipleri olan melekler misal âleminden görürler
ve bu hayırlı işleri işleyenlerin hâcetlerinin kabulünü yüce Mevlâ'
dan niyaz ederler. (Burada bir ledün sırrına işaret vardır). Avâm u
nas, melâike-i kirâmın bu niyazını zikr-i esmâyı göremez amma
ehl-i hakikat bunu ayân beyân müşahede eder. Bu mutlaka böy-
ledir. Eğer bir kimsenin bazı hâcetleri zuhura gelmemişse kusuru
kendisinde aramalıdır. Bu ya imanın zaafındandır, yahut talep usu-
lüne ve âdabına uygun yapılmamıştır. Gece ve gündüz beş vakit
namazlarını edâ eyleyen ve ilâhî esmâları, müsemmaları ile birlik-
te dilinden düşürmeyen enbiyâ-i izâmla evliyâ-i kirâmın fem-i muh-
sinlerinden çıkan inci değerindeki güzel kelimeleri, etkileyici söz-
leri dinleyenler üzerindeki müessiriyeti ancak ehli bilir. Buna şahit
olmayan bu sözlerden birşey anlamaz. «Menlem yezûk lem yâref»
kabilindendir. Yani: *Tatmayan bilmez. Ancak bunu bu esrarla ün-
siyyet eden bilir.*

«Ger dilersen mârifette olasin âlicenap,
Ehl-i irfan eşîğinde yüzünü eyle turap».

Bu sırlara herkim aşına olursa sıdkı ve imanı artar. Nitekim Ni-
sâ sûresinin (137) nci âyetinin batını ma'nâsının tefsirinde işaret
buyurulduğu gibi: «İman edip sonra inkâr edenlerin ve tekrar piş-
man olarak imana gelenlerin sonuçta imanları artmıştır» meâlin-
deki esrar zâhir olur. Tabiidir ki aslında münkir olan kâfirler için
bu dualara tevessülün hiç bir faydası yoktur. Amma itikadı tam
olan ehl-i imanın cehilleri ilme dönüşür. Nitekim bu konuda Mev-
lânâ Celâleddin-i Rûmî ve onun rûhunun enisi şöyle buyurmuşlar-
dır: «Bir saat veya bir gece içinde bir çoklarında şu esrar tecelli
eder: «Emseytû kürdiyyen ve esbahtû arabîyyen» fehvasınca: «Ak-
şam Kürt olarak yatım, sabahleyin Arap olarak kalktım». Kelâm-ı
kibârına uygun olarak nice nice dünya perestleri, dünyaya tapan-
ları bu fânî âlemin endişelerinden geçirip âhiretlerini mâmur et-
meye ve onları bu vasıfta kimseler yapmağa bir tek vaazımız yetti
de arttı bile» buyurmuşlardır. Hakikaten de öyle olmuştur. Adlarını
yukarda zikrettiğimiz piranın Şam'da minbere çıkıp vaaz etmele-
ri bir çok kimseleri meczûb-ı ilâhî yapıp dünya endişelerinden
uzaklaştırmıştır. Kendilerinde aşağıdaki ârifâne eş'arın ledünnî sır-
ları tecelli etmiştir.

«Kıldılar elfakrû fahr-i nüktesin anlar ki gûş,
Atlasına bakmayıp dehrin abâpûş oldular».

Ve yine:

«Dünya ve mafihâyı tâmir eylemekten geçmişiz,
Her taraftan yıkılıp vîran olan anlar bizi».

Bu gibi 'tecelliyattır ki ona sıdk ile sarılanların' azlını nasbı
fakirliğini zenginliğe, köleliklerini hürriyete, zelilliklerini izzete tel-
dil eyler. Bu konuda sayılamayacak kadar çok hikâyeler vardı
Bunları tümüyle burada nakletmeye imkân yoktur. Ancak şun
önemle işaret edelim ki, bir kimse kendine mahsus ism-i a'zan
bilip onunla meşgul olursa her murâd ve dileği hâsıl olur. Nitekim
böyle azizler eksik değildir. Eğer bir kimse bir duayı bilip şerhiyl
meşgul olduğu halde dileği neyse husûl bulmayacak olursa sakı
bunda birşey yokmuş diyerek inkâr yoluna zinhar sapmasın. B
hâsıl olmayış iki sebepten ileri gelir. Ya şartına riayet etmemi-
tir, yahut bir mürşidden icâzet almamıştır. Yapılacak iş esmâ sı-
hibi bir azizden izin almak ve noksanlarını bütün şartlarıyla yı-
rine getirmektir. Bu mürşid Seyyid Muhammedü'l-Buhari (K.S.) ol-
bileceği gibi «Gah ez nesli alist gâhi velist» fehvasınca diğer tarıl-
lerden bir mürşid-i kâmil de olabilir.

Âlini sev kim sever fahr-i cihan,
Çünkü dünyadır vedit kıl veda',
Bu cihanda bir derin bahr-i âzim,
Âhiret olur o deryaya kenar,
Zât-ı takvâdır ki ola kuvve can,
Rahat olma ermeyince menzile,
Ehl-i Hakk'a medhedip eyle dua.

Dü cihanda bulasın emn ü emân.
Bir kefendir hâsılın çekme suda'.
Dürleri derdâ mihen kahr-ı elim.
Sıdk-ı tâattır gemisi ol süvar.
İsm ile buia vicasın ins-ü can.
Olmayınca hemrefik ehl-i dile.
Ol hususa ola âli Mustafa.

Yüce Hak elçilerinden, Resûl (A.S.)'lerden zâhir olan, nice n-
ce mucizeler her biri bir ism-i a'zamin teshiri ile vücud bulmu-
tur. Örnek vermek istenirse: Musa (A.S.)'nın Nil nehrinde on il-
yol açarak geçişi, İbrahim (A.S.)'e ateşin gülistan oluşu, Salih (A.
S.)'in devesi kıssası, Nuh (A.S.)'un tûfandan kurtuluşu, İdris (A.S.)
in rif'atı, İsa (A.S.)'nın ölülere diriltişi, Muhammed (S.A.V.)'in b
parmak işareti ile ayın iki parça oluşu hep ism-i a'zam berekâ
sayesindedir.

Evliyâullahdan sâdır olan kerametlerden, Zinnûn-ı Mısri'ye bı-
lıkların denizden inci çıkarışları, İbrahim Edhem (K.S.)'in denize i-
nesini atıp balıklara getirtmesi, Seyyid Muhammedü'l-Buhari'ni
ateşi eliyle tutuşu ve Kâbe yolunda bindikleri gemi taşu dokunu

ikiye ayrılışı neticesi denizin ikiye yarılıp geminin karaya oturuşu ve tamirinden sonra tekrar deniz birleşerek yoluna devam ediş, ayrıca Kâbe-i Muazzama'da nûrdan bir merdivenden inip çıkışı ve buna benzer nice nice kerâmetlerin zuhuru -meydana gelmesi- hep ism-i a'zam berekâtı iledir. Ancak yukarda da temas ettiğimiz gibi tamamının meşgul olduğu aynı ism-i a'zam değildir. Bazı seyyidlerden şöyle naklölünür ki, yeryüzünde hiç bir insan yoktur ki onun kendine münasip bir âyet ve esmâsı olmasın. Amma bu sırrı hal ehli olanlardan gayrısı bilemez. Onlar da sünnet üzere istihâre etmekle bilirler veyahut kalblerine ilham gelir.

Eğer bir ehli çıkıp da bu sırra âşına olsa ve gece gündüz ona sıdk ile devam etse kolaylıkla ve az zamanda öyle acâip şeyler ve olağanüstü haller meydana gelir ki akıllar hayran kalır. Yalnız şu husus iyi bilinsin ki; Bir pirden icazet almadan bu ism-i a'zamlı meşgul olan kimseye sevap yazılıp yüzünde nûrâniyyet görünse bile dileğinin yerine gelip gelmiyeceği ayrı bir konudur. Amma bir velî-i kâmile erişip onun izni ile tekrar âyet ve esmâdan kendisine en münasip olanını öğrenip onunla meşguliyyete devam ederse maksadı hâsıl olur. Bu esmâlara devam işi ihmal edilmeden tekrar edilmelidir. Bu tekrar ediliş yedi defa, hattâ yetmiş defaya kadar da olabilir.

Zikri isme yok nihayet şöyle bil,	Ömrün oldukça bu dersi tahsil kıl.
İsm-i a'zam her kime olsa nasip,	Ol ola cümle cihan içre habib.
Dediler bir kıt'a kim ey pür hüner,	İsm-i a'zamdı bize verdi haber.
Asgarini dedi esmânın bize,	Ediniz tâ a'zâmın diyem size.
İsmullah ki cümlesi a'zam durur,	Böyle bilenler bunu a'lem dūr.

Bu cümle âlem içinde gördüğümüz tüm tecelliyat Allahü Zülcelâl'in emir ve iradesi altında olup her zaman görünen şu ârifâne beytin ifadesindeki esrardır:

«Bir failin meâseridir cümle hâdisat,
Ne ıktıza-i cârî ne hükm-i zamanedir.
Mülkünde Hak tasarruf eder keyfemâ -yeşa-,
İsterse kevnî var eder, isterse yok eder.
Aslı murad hükmü ezel bulmada vücud,
Zahirdeki sevab u hatâ hep bahanedir».

Bunun gibi istediğinin dilek ve hâcetini yerine getirir. İstediginin duasını nezd-i ilâhisinde kabul eylemez. Niceleri vardır ki

senelerce meşguliyyet ve ibâdetleri hebâen mansura olmuştur. Bir kimsedeki enâniyyet ve benlik, ibâdetlerinin meyvelerini yok etmeye, çürütmeye kâfi gelmiştir.

(Zikir konusunda bazı mütelâatı açıklayalım:

Zikrin fazileti elbette inkâr olunamaz. Allah'ı zikretmeyip unutanları Allahü Zülcelâl de unuttur. «Allah'ı unuttular, Allah (C.C.) da onları unuttu» meâl-i şerifi yüce Mevlâ'nın zikre verdiği önemi açıklar sanırız. Ancak Ehlullah öyle bir mertebeye gelir ki arada zikir dahi mâsivâdan sayılır. Bu mertebe âriflerin havâssı, yani havâssa mahsustur. Artık dil zikri burada kesilip zikredenin iradesi dışında onun dili ile Allahü Zülcelâl zikreder. Bu sebebledir ki, o makamda zikr-i lisanî münkati' olur. Çünkü zâhirde Hakk'ın benliğinden gayri benlik kalmamıştır. Zikredenle zikredilen aynı olmuştur. Bu sırra işaret içindir ki, İmam-ı Vasıti Hazretleri «Zikir ehli, Allahü Teâlâ'yı zikretmeyenlerden daha ziyade gaflette ve yakınlık mertebesinde onlardan daha aşağıdadır». Yani:

«Ehl-i zikr-i yezdân, zikr-i Hüdâ'yı nisyan edenlerden daha ziyade gafil ve mahrum-ı ikândır».

Yâsin-i şerifin havâss-ı tercümesinin bahs-i mahsusunda işaret edildiği gibi ibâdet ettiği için kendinde gurur, benlik duyanların tüm ibâdetlerinin hebâ olduğu hakikatı üzerinde de birkaç söz söylemek isteriz: Benlik en büyük terakki engelidir. Ondandır büyük günah da olmaz, olamaz. Şu ârifâne şiir bu hakikatleri ne güzel dile getiriyor:

«Nâdanı terk etmeden yârânı arzularsın,
Hayvanı sen geçmeden insanı arzularsın»
Men'arefe nefsehu fakat arefe Rabbe,
Nefsini sen bilmeden Rahmân'ı arzularsın.
Dağlar gibi kuşatmış benlik günahı seni,
Günahını bilmeden Kur'ân'ı arzularsın.
Cevzin yeşil kabını bilmekle tat bilinmez.
Zâhir ile ey fakih Kur'ân'ı arzularsın».

Bu gibi ehl-i zâhir ve gurur erbabı hakkında ve onları deccallikle tavsif eden şu şiir ne kadar ârifanedir:

«Vallâhi deccai senin emeklerin hebâdır,
Çalıştığın sihr ile ha bir kuru inâdır».

Muhittir Allah seni her işin ol halkadır,
Mekr-ü Hüdâ'dan sakın bal sandığın belâdır.

Zinhar ve hazâran zinhar,	Olmasın şer'a muhalif kâr.
Ehl-i halvet oluben sakla özün,	Cehti kıl göstermegil halka yüzün.
Kendini halka çu sen arz edesin,	Zayi' olur hâsılın pes nidesin.
Gine oldun gerektir ibtida,	Ta ki halvette bulasın intiha.
Gence gir kim bulasın gence nihan,	Âşikâre ola esrâr-ı cihan
Abd-i zâkir ol dilerse nûr-ü zât,	Vasıf-ı evsaf zât ol bâ sıfat.

Hâhi esmâların sana lûtf-ı ihsanını göstermesi için onunla pek çok zamanlar âşinalık edip ünsiyyet göstermiş olmağın şarttır. Misal: Devlet büyüklerinden birisi ile evvelce tanışıklığın olmazsa o kimse seni hatırına getirip de uygun bir görev açıldığı zaman sana iş teklifinde bulunamaz. Esmâda da durum buna benzer. Esmâ-i ilâhiyye ile ünsiyyetin olur ise, bir dilekte bulunmasan bile Allahü Zülcelâl sana unmadığın ihsanlarda bulunur. İki cihanda seni mutlu ve mes'ud kılar. Yalnız dikkat et ki helâl lokma yiye-sin. Gerekliğinde riyâzata devam edesin. Halvet ve uzlette bulunmakla esmâ okumaya ara vermeyip kâmil bir temizlikle esmâ zik-rinden müsemmayâ geçebilesin.

«Safiya esmâda kalma gel müsemmâ dersin al,
Bil müsemmadır hemin tâlim-i esmâdan garaz».

NAZM-I SEYYİD

İsm-i hâdîdir müsemmâ eyleylene,
İsme yol bulasın müsemmâ biline.
İsme yol bulmaktadır cümle murad,
Bî huruf-i savt olmaz hiç bir ad.
Ger huruf sırrına buldunsa vukuf,
Sırr-ı esmâya yol bulunur bâ huruf.
İsmi bulmağa cün kast edesin,
Sen müsemmayı ism ile feth edesin.
Bî isim yol yok hakikat şehrine,
İsm-i rehdir hem müsemmâ dehrine.
Sa'y ile duruşmayınca bir kula,
Sanmakim göklere kapı açıla.
Arzdır esmâ müsemmâ gök gibi,
Güya şöyle gibidir tertibi.

Gör ne ihsan eyledi insana Hak,
Kendi esmâsını öğretti sabak.
Kodu her isminde bunca hâssiyyat,
Kim bula âmil olanlar âfiyet.
Bir murada her birin kıldı sebep,
Hakk'ı bulur sıdk ile eden taleb.
Eyleyen bu cümle varlığı bedid,
Cümle fetha kıldı esmâyı kilit.
Her ne varsa ins ü cin vuhuş tuyor,
Buldu esmâ iktizasıyla zuhur.
İsm-i Hak'tır Enbiyânın rehberi,
Binbir ümmet binbir ismin mazharı.
Herkim esmâ ilmüne âlim ola,
Asl ile cümle şurutunu bile.
Anlayıp keyfiyyeti hâlin tamam,
Biline bir bir hâss ile avam.
Cümlesinden bî niyaz eder özün,
Taşa ve toprağa dinledir sözün.
Lik bil sa'y ile olmaz bir murad,
Ermeyince avn-i Hallâkî ibad.
Zikr ile sa'y etmeyince hoş hisâl,
Zât-i pâki bulmağa yoktur mecâl.
Zikr ile yol yok hakikat bahrine,
Zâkir-i gavvas bu bahrin derine.
Her muradı kuluna Hak'dır veren,
Sen rızâ-yı Hakk'a tâlip ol heman.
Zikre sa'y etmek atâdır kuluna,
Sa'y edip zikrinde her dem buluna.
Sa'y ile zikreylemektir dilküşâd,
Leyse lil'insâne illâ mâe seâ.
Anmadan Hak ismini yersen taam,
Şöyle bil kim ol taam olur haram.
İsmi ansan yediğin nûr olur,
Varlığın hem nûr ile ma'mur olur.
Yol bulurdur hem bu yolu gösterir,
Şunlara kim Hak Teâlâ'ya varır.
Çünkü her isme müvekkeldir melek,
Sa'y edip esmâyı öğrenmek gerek.
Sana lebbeyk edeler ecnâd-ı rûh,
Üzerine açıla cümle fütûh.
Hem muavin olalar her işine,
Urula tâc-i sâadet başına.

Mir Sultan gibi pek sâhip nefes,
Olasın zâkir olursun her nefes.

MESNEVİDİR KERAMET SEYYİD MUHAMMEDÜ'L-BUHÂRİ
RAHMETULLAH

Naklederler Hazret-i Sultan Emir,
Ol kerâmet tahtına şâh-ı kebir.
Bahçe edinmek edinmişti murad,
Nevcivân idi oldem Sultan Murad.
Bahçede bile diğeri idi kiraz,
İttitak vâridi o allâme-i has.
Gördü Mevlânâ Fenâri Han Murad,
Can ü dâiden hizmetin kılmış murad.
Pes Fenâri'ye bu iş geldi acib,
Kim çeker Sultan rûm bunca taip.
Dedi bunun meyvesin kuş komaya,
Yiye hiç birin bir adamı yemeye.
Verdi Emir Sultan Fenâri'ye cevap,
Vere hoş meyve yiye şeyh-i şebap.
Konmaya üstüne bunun hiç tuhur,
Meyvesine gelmeye kuştan fütur.
Naklederler ona bir kuş konmadı,
Minkar urup meyvesine sunmadı.
Ol ağaç tâ reyp gidince hoş,
Konmadı yemedi andan cümle kuş.
Evliyâ her ne ederlerse nefes,
Emr-i Hak'la vaki' olur sözü kes.

KASİDE-İ METH-İ SEYYİD MUHAMMEDÜ'L-BUHÂRİ

Cümle dilde destandır meth-i Sultan Emir,
Rûh-ı enverdir musavve- hey'et-i Sultan Emir.
Can ü dâiden evliyâ cümle severler hep anı,
Canlara olur gıda hoş lezzet-i Sultan Emir.
Âdem uçmaktan cihana geldi var anda hüküm,
Asiyiz elbette behişt himmet-i Sultan Emir.
İdris uçmağa girip hulle verir, hoş ümmete,
Cennet-i aşk da verildi hil'at-i Sultan Emir.
Husn içinde Yûsuf'un gâyet sabîh idi yüzü,

Ancılayın gör melihdir tal'at-ı Sultan Emir.
Mûsâ kûi Tûr'da etti münâcatı Hakk'a,
Tûru kalb üzre ederdî nuhbet-i Sultan Emir.
Dest-i Dâvud da erir idi sert âhen hemcû mum,
Râm eder taş dilleri hoş kuvvet-i Sultan Emir.
Devi çin oldu musahhar çün Süleyman'a kâmu,
Etti teshir devî nefsi heybet-i Sultan Emir.
Bin Nebiden ilmi ta'lim etti Lokmân-ı Hekim,
Kalbine Hak feyz ediptir hikmet-i Sultan Emir.
Gerçi meytaya verirdi nefha-j İsâ hayat,
Meyyiti rûhu diriltti da'vet-i Sultan Emir.
Mustafa çıkıp makam-ı Mahmud'a olur şefî,
Umarız bir âsiye de şefkat-i Sultan Emir.
Ser abâdir vелеdi hem kudret-i aynı Resûl,
Pes yeri ve gök eder rağbet-i Sultan Emir.
Kalbi safi sıdkıçun Ebû Bekri's-Siddik sahîl,
Taht-ı imanda buluptur rif'at-ı Sultan Emir.
Adl içinde ol Ömer gibi Hakk'ı tahkik eder,
Buldu devranında ümmet devlet-i Sultan Emir.
Misl-i Osman pür hayâdir utanır andan melek,
Şu'lei şems-i seâdet sûret-i Sultan Emir.
Zülfigâr-ı aşk ile nefsin kıldı iki şak,
Şâhı merdân-ı Ali veş Hazret-i Sultan Emir.
İbn-i Edhem gibi terketti Buhara şehrini,
Pes gönüller tahtı oldu mülket-i Sultan Emir.
Evliyânın asfiyânın nûrlarından bahşı var,
Bu sebebden komadı hiç zulmet-i Sultan Emir.
Ravzaya varıp selâm verdi Resûl'e şevk ile,
Hoş selâmın aldı buldu izzet-i Sultan Emir.
Lûtfedip bize şefî' ol görelim Hak nûrunu,
Görelim vildân-ı hûri ravzat-ı Sultan Emir.

SEYYİD MUHAMMED BUHÂRİ'NİN BAZI KERÂMET-İ ALİYYELERİNE
ÂİT MESNEVİ VE HÂTİME

Ne kadar mir'at-ı kalb olsa safâ,
Zahir olur anda esrar-ı hafâ.
İlm-i ihfâ ilm-i zâhir ber kemâl,
Bu ikisinde olur görmek muhal.
Kutb-u Aktab Hazret-i Sultan Emir,
Bu iki fende dahi ol bî nazir.

İttifak bir gün ederdi sefer,
 Rûy-i derya-üzre bî havf ü hatar.
 Çok gemiler zâhir oldu nagehan,
 Kim haramilerdi vermezler aman.
 Hep müslümanlar görüp havf ettiler,
 Pes Emir'e zâr-ı kılıp dediler.
 Pes Emir Sultan bir ok diledi,
 Canib-i a'daye pürtağ eyledi.
 Zâhir oldu pes oda bî hat gemi,
 Gördü a'dakim gelür bî ad gemi.
 Döndü kaçtı her biri korkup o dem,
 Mü'mininden gitti o dem havf ü gam.
 Her biri sade o şame kırk kol,
 Kıldı kasdı varuben hücûmu gol.
 Bir ok attı bunlara ol âli şân,
 Kırk yeşil yeliklü ok oldu ayân.
 Kost-ı berk edenleri kıldı helâk,
 Oldular zehreleri pes oldu çâk.
 Sev Emir Seyyid Buhârî Hazretin,
 Tâ bulasın dû cihanın devletin.
 Ki olur nesli de sâhip cemâl,
 Kim dedesidir anın Seyyid Celâl.
 Hazret-i Seyyid Buhârî der haseb,
 Pes sahîh-i seyyid ol âli neseb.
 Şol ki ceddidir Muhammed'le Âli,
 Kim birisi Hak Nebî biri velî.
 Ola ol astaf-ı bahrinin dür'ü,
 Mâh-ı mihrin ola ol safî nûru.
 Açıla kabrine iki bâb-ı nûr,
 Cennete yolu bula kıla huzur.
 Eyleye kabrin ziyaret çok melek,
 Rahmetullahi ideler hoş dilek.

(Aninnebiyyi sallâllahû aleyhi ve sellem. Ennehû kâle menmâ-
 te alâ hubbi âli Muhammedin mâte tâiben mağfûren vefûtiha lehû
 fî kabrihi babanî ilâ cenneti ve cealâllahû kabrehû mezâre melâ-
 iketirrahmeti. Sadaka Resûlullah). Ma'nâsı şudur ki:

«— Benim ehl-i beytimi severek vefat eden kimse bütün günahla-
 rından tevbe etmiş olarak ve işlediği günahlar Hak (C.C.)'nın Gaffar
 esmâsiyle setredilerek âhirete intikal eder. Kabrine cennetten yol ve
 bahçeler açılır, kabrinin melâike-i kirâm bir an bile ziyaretten hâli bırak-

maz. Yeter ki benim âl ve evlâdımı sevenler şeriat ve sünnetime uy-
 gun işler yapmış olsunlar» Resûl Aleyhisselâm doğru söyler.

Hazret-i Sultan Emir'dir hayşü'âl,
 Hep buluptur himmetiyle hoş kemâl.
 Nûr-ı server anda çün buldu zuhûr,
 Verdî kalb-i rûh ol şevki sürûr.
 Hoş kerâmet sahibi mürşid idi,
 Âleme nûr veren ol hurşid idi.
 Aynı mu'tel olmayıp ola sahîh,
 Görmez ol hurşid gören sanır hayal.
 Şol ki mu'tel ola kim a'ma misâl,
 Hem Resûl-i âli bizi kıldı kabul.
 Hamdülillâh kim bizi âl-i Resûl,
 Hem resûl âli bizi kıldı kabul.
 Vâlidim ceddîm ana oldu mürid,
 Himmetiyle buldular fazl-u mezid.
 Yerine oldu halife her biri,
 Nöbeti geldikçe değil serseri.
 Çün hilâfet geldi erişti bize.
 Süre-i Yâsini şerh ettik size.
 Geldi seccade bize müddet medit,
 Tarihi bulundu dokuz yüz on bir rahmet ve mezid.
 Kalbimi ıslâh edeler himmeti,
 Er güre vasla gide rehî fırkatı.
 Er kapusu Hak kapusudur ayân,
 Mazharı sırr-ı hudâdır bî gûmân.
 Tевbe kıl Sultan Emir'in elin al,
 Çünkü oldur zahr-ı sâdat fahr-i âl.
 Al'in alıp ilete ceddine seni,
 Rahmet-i Hak birle olasın ganî.
 Göstere nûr-ı cemâlini ilâh,
 Kıla cennette seni bir âl-i şâh.
 Zehr-i zenbin tevbedir tiryakını bil,
 Pes necat istersen gel tevbe kıl.
 Habs-i dünyada kazandın çok günah,
 Tевbe kılsan afveder lûtf-ı ilâh.
 Sıdk ile tevbe kılan bulur halâs,
 Bîl kılar iksir-i tevbe kalbî hâs.
 Taib olana erer Hak kudreti,
 Zâhir olur hem salâhın hikmeti.
 Hâssa kim pîr-i Nebî nesli ola,

Şiri yezdân-ı Ali Aslı ola.
 Emr-i Hakk'a göndere anı Resûl,
 Tâlîbe göstermek için doğru yol.
 Hem diyâr-ı Rûm'a ol rahmet ola,
 Her sözü ve fi'li pür hikmet ola.
 Bil ki oldur Hazret-i Sultan Emir,
 Nûr ile oldu âlem müstetir.
 Terk edip mülk-ü Buhara'yı o şâh,
 Geldi Rûm'a kurdu nûrdan taht-ı gâh.
 Cânı dîlden etti bu halk iktida,
 Buldular irşad ile Nûr-ı Hüdâ.
 Kutb-ü Aktab'dır ana cümle velî,
 Cânı dîlden oldular aşk-ı kulu.
 Kime kim ederse lûtf ile nazar,
 Kimi yâveş kalbini kılar göher.
 Ceddî ana ibn-i em'dir hem mürid,
 Himmetiyle buldu hoş lûtfu mezîd.
 Devletinde buldu hoş fazl-ı kemâl,
 Gösterirai çok kerâmet hüsnühâl.
 Her kerâmet kim eder anı mürid,
 Seyhi olur ana ma'nâda müfid.
 Silsileye âhir erer servere,
 Mû'cizedir manide Peygambere.
 İdretinden zâhir oldu ol hüner,
 Manide bil serverindir ol eser.
 Olduğıçün Mustafa'nın idreti,
 Zâhir oldu anda Hakk'ın kudreti.
 Zî saadet ana kim âl-i Resûl,
 Ceddine iysal ede kula kabul.
 GİR gör kalb-i Emir Sultan'a sen,
 Giresin ol kalb ile Sübhâne sen.
 Hazret-i Sultan Emir ol mâh-ı rû,
 Çeşmeden alırdı bir gün vuzû'.
 Dedi ol Sultan Emir dî falan,
 Kim bana ne der bu halk söyle âyan.
 Dedi kim ey hâk-i pâ-y-i tûtiyâ,
 Halk sizinçün der bilürü kimiyâ
 Dedi ol Sultan Emir ile heves,
 Ola iksir verdiğinçün cümle nefes.
 Dedi akan suya ol sahip hüner,
 Ol bu dem tahkî sen hoş sim-ü zer.
 Çeşme-i havz oldu fidda ve zehep,

Gevher olmak su kerâmettir acep.
 Dedi ol Sultan Emir ol yine su,
 Aktı safi su olup ey mâh-ı rû.
 Evliyânın sözü iksir-i güher,
 Kim necas-ı kalbi kılar sim-ü zer.
 Kalb-i nühûsumuz nühasın ey Emir,
 Lûtfun ile eyle gel sâfi münir.
 Mihr-i âlemsin verirsın zâu nûr,
 Zerreyüz nûrundan etme bizi dâr.
 Rabbenâ Sultan Emir hürmeti,
 Eyle bizi kullara ey Hak Rahmeti.
 Ya İlâhi yazanı okuyanı,
 Rahmetinle yarlığa kıl ya Gani.

KANÜ'L-AZİM'İN FAZİLET VE ERDEMİ HAKKINDA

Derdine derman gerekse her nefes Kur'an oku,
Zahmina merhem dilerseñ lāğvı kes Kur'an oku.
Ger der isen cürmüne Hak'dan ire yarın şefi',
Hem bulasın rahmetine dest-i res Kur'an oku.
Kıl amel Kur'an ile tâ kim yerin Firdevs ola,
Hem burak ola sana feres Kur'an oku.
Gusse gönlünden gider aklın ola safiyy ü pāk,
Artar nefsindeki zengu sen yine Kur'an oku.
Çün kılavuzlayıcı doğru yolu Kur'an ola,
Doğdu yol kârı kese ey İsi nefes Kur'an oku.
Göge ersin Mustafa'nın ra'yeti şadî ile,
Yere geçsin zâlim ehl-i ceres Kur'an oku.
Ahiret menzilleri ki sa'y ile etmez irak,
Tâ seni incitmeye yolda ases Kur'an oku.
Gıybeti terk eyle ve lāğveyleme kimse ile,
Hezl-i ma'lâyânı kılma heves Kur'an oku.
Dilini Kur'an için yarattı çün Hak bunu koru,
Zikrücündür kulağın dinleme ses Kur'an oku.
Ten kafestir canı kuş Seyyid Hasan Cehd edegör,
Kuş uçup boş kalmadan işbu kufes Kur'an oku.
Evveliyy-i âhirisin din yolunda yanı kim,
Pes dūrur rehber sana Kur'an yâsin oku.

Sâlih kullardan bazı zevât-ı kirâm tüm önemli işlerinde bu aşağıdaki duayı usûl-i dairesinde okuduklarında tecrübe edilmiştir ki duası kabul olunurdu. Şartı budur ki: Yedi kere yâsin dedikten sonra ve Kur'anîl hakîmden (*Fe ağışeynâhüm fehüm lâ yûbsirun*) e gelinceye kadar şu dua-yı şerifi okumalıdır: (*Allahümme yâ mer-nurühü fi sırrihî ve sırruhü fi halkihî ihfaznî min a'yüninnâzirine ve kutübilhâsidine velbâğine kemâ hafızterruha fil cesedi inneke alâ külli şey'in kadirün*). Özetlersek meâl-i şerifi şudur:

— Ya Rabbi, fena nazarlardan ve hasetçilerin şerrinden tıpkı rû-humuzu cesedimizde koruduğun gibi kuru, demektir.

Bundan sonra Süre-i Muazzama'dan *Sevâün aleyhim'den ve-ceâleni minel mükremîn'e* gelinceye kadar olan kısmı okuyup sonra şu duayı üç kere okumalıdır:

(*Allahümme ekrimnî bikadâi havâyici ve ekrimnî bi taatike*) deyip dilek ve hâcet ne ise onu arz etmelidir. Bunu takiben de *Ve-mâ enzelnâ alâ kavmihi* âyetinden başlayıp *Zâlike takdiril'azizil'-âlim'e* gelince bu lâfz-ı celilleri on dört defa tekrar etmelidir. Sonra şu duayı üç kere okumalıdır:

(*Allahümme innî es'elüke min fadlikel vâsıssabığı mâ tugnîni bihi an cemîin halkike*). Meâl-i şerifi şudur ki:

— Ya Rabbi, senden, tüm yarattıklarına ihsan buyursan fazl u ke-reminden eksilmeyecek olan ihsanlarını beklerim. Demektir ki, aşağıdaki misra bunun nazım şekline gelmiş bir ifadesidir.

«Hânı fazlından ne eksilir doyarsa cümle aç». Sonra:

(*Vel kamerü Kaddernâhü*)den başlayarak (*Selâmün kavlen min rabbirrahîm*) e gelince bu âyet-i kerime on altı defa okunmalıdır. Bunu takiben de:

(*Allahümme sellimnî min âfatiddünya ve fitnetihâ*) duasını bi-tirdikten sonra: (*Vemtâzül yevme...* âyetinden başlayarak *Eveleysellezi halâkassemâvâti vel arda bikadîrin alâ en yahlık mislehum belâ*) ya gelince önceki gibi (*Belâ ve hüvel hallâkul âlim*) i üç kere tekrar edip, dördüncüde (*Eveleysellezi halâkassemâvâti vel arda...*) süre tamamlandığında dilek ne ise husul bulur.

İşbu havâss-ı şerifi hayırlı bir dilek için okudukta Allahü Zül-celâl'in izni ile büyük te'siri görülür. Ancak, şartlar şudur ki ab-dest alıp gizli bir yerde niyet sahibi yönünü kibleye dönerek şöy-le demelidir:

— Ya Rabbi, şu dileğimin yerine gelmesi için hâlis niyette bu lundum, dedikten sonra tevbe ve istiğfar ederek salât ve selâm ge-tirip besmele-i şerifeyi okumalıdır. Sonra yâsin-i şerife başlayıp he- mûbine geldikte aşağıda duaları mahallinde okumalıdır. Yalnız dik kat etmelidir ki yâsin-i şerifi yirmi iki defadan ne az, ne de fazla okunmalıdır. Bu süre-i muazamanın her mübinde yedişer defa okunacak duası şudur:

MÜBİN DUALARI

(*Sübhânel müneffisü an külli medyünün. Sübhânel müferrici*

me'vâli manzûrîn. Sübhânel muhallisü an külli mecnûnin. Sübhânel alimü bi külli meknûnin. Sübhâne men yecrelmäe fil buhâri vel'nyûni. Sübhâne men ceäle hazâinehü beynelküfi vennûnin. Sübhâne men izâ erâde şey'en en yekülelehü kün feyekûnû. Sübhânel-lezi biyedihî melekûtü külli şey'in ve ileyhî türce'üne).

Ma'na-yı münifleri şudur ki:

— Ya ilâhî! Her borçluyu borcundan kurtaracak sen Zât-ı Ecellü Alâ'yı tesbih ederim. Sen ki her mahzûnu ferahlatan, her darda kalmış-ları ve hapiste bulunanları kurtaransın. Hiçbir şey senin Zât-ı Ahâdiyyetinin meçhulü değildir. Suları denizlere akıtıp katreleri umman kılan, sen olduğun gibi sâdik aşıklarının gözlerine yaş verek de sensin. Senin sonsuz hazinelerin (Kâf) ve (Nun) arasındadır. Ya Sübhân, herhângi bir şeye vücud vermek dilersen kelime-i Hazret olan (Kün) emrinle onu yoktan ânında var edersin. Ya Sübhân, bütün melekût âlemi senin kudret kabzandadır. Ve her şey sonunda sana dönecektir, demektir.

Niyet sahibi bu duaları bizzat yapamıyorsa iki, üç hattâ dört kişiye okutmasında bir sakınca yoktur. Ancak bizzat kendinin okuması evlâdır. Aslında iznimiz bu sûretle okunmasındadır.

Havassı :

Muhabbet konusunda Bir kimse sevdiği birisinin kendisine mekabele etmek istiyorsa şu şartlara uygun olarak hareket etmelidir: Eğer sevdiği insan beyaz tenli kimse ise kırk bir adet pamuk çekirdeği bulup her çekirdeğe kırk bir kere yâsîn okuyup üflemelidir. Karışmaması için bunları ayırıp hamam külhanının bir yerine bırakmalıdır. Sevdiği şahsın ismini de söyleyerek o kişinin aşkı ile yapıp tutuşmasını dilemelidir ve orada bırakmalıdır. Eğer sevdiği kimse esmer ise kırk bir nohut üzerine kırk bir yâsînı aynı usul üzere okumalı ve gidip külhana bırakmalıdır. Te'siri kesin olup tecrübe edilmiştir. Yalnız okuduğu gün oruçlu ve hayvanî gıda yememiş bulunmalıdır.

Eğer bir kimse dünya ve âhirete âit yüce Mevlâ'nın dergâhından önemli bir dilekte bulunuyor ise abdest alıp iki rek'at namaz kılmalı, niyetini te'yid ettikten sonra üç fâtiha, yedi ihlâs-ı şerif, üç defa âyete'l-kürsî okumalı, badehü yâsîn-i şerifi okumaya başlamalıdır. Her mübine geldikte özellikle muradı ne ise onu tekrar hatırlama getirmelidir. Dileği her ne ise yerine gelir. Eğer bunu aç bir kimse okursa karnı doyar, borçlu ise borcundan kurtulur. Yol-

da bir dağ başında yolunu kaybedip kalmışsa halâs bulur. Her türlü zâlimin zulmünden emîn olur. Genellikle bu usul üzere hareket edilirse her dilek yerini bulduğu gibi başına gelen belânın def'i için okundugunda ise önce mübîn duası okunmalı. Ve ayrıca yâsîn-i şerifde her mübine geldikte içinden üç kere (*Allahümme itâni hacetî*). Ya Rabbi, dileğimi yerine getir, dedikten sonra yedi kere yâsîn yâsîn deyip kibleye karşı oturmalıdır. Ve şu dua okunmalıdır:

(*Allahümmahsazni min şerrirricâli ve şerri fitneti ahirizzamân bi hürmetihî Muhammedenil Mustafa sallâllahü Tealâ aleyhi ve selleme birahmetike yâ erhamerrahimîne*). Anlamı şudur ki:

— Ey merhametlilerin merhametlisi olan yüce Mevlâ, beni Habib-i Ekrem'inin hürmetine ins ü cinnin şer ve fitnesinden koru, demektir.

İLK MÜBİN DUASI

سُبْحَانَ الْمُنْفِسِ عَنْ كُلِّ مَذْبُوءٍ

(*Sübhânel müneffisü an külli medyûn*).

İKİNCİ MÜBİN DUASI

اِيْحْيِي مَيِّنَ دَعَائِي سُبْحَانَ الْفَرَجِ عَنْ كُلِّ مُحْزُونٍ

(*Sübhânel müferricü an külli mahzânin*).

ÜÇÜNCÜ MÜBİN DUASI

اَوْجِبْنِي مَيِّنَ دَعَائِي سُبْحَانَ الْمُخْلِصِ عَنْ كُلِّ مُسْجُونٍ

(*Sübhânel muhallisü an külli mecnûnin*).

DÖRDÜNCÜ MÜBİN DUASI

دُدِّنِي مَيِّنَ دَعَائِي سُبْحَانَ الْعَالِمِ بِكُلِّ مَكْنُونٍ

(*Sübhânel'alimü bi külli meknûnin*).

BEŞİNCİ MÜBİN DUASI

بَشْنِي مَبِين دَعَا سِي مُجْحَدَ الْمَجْرَمَاءِ فِي الْبَارِ وَالْعِيُونِ

(Sübhânel mecrimâi fil câri vel uyünin).

ALTINCI MÜBİN DUASI

الْبَحْنِي مَبِين دَعَا سِي سُبْحَانَ مَنْ جَعَلَ خَزَائِنَهُ بَيْنَ الْكَافِ وَالنُّونِ

(Sübhâne men ceâle hazâinühü beynelkâfi vennüni).

YEDİNCİ MÜBİN DUASI

يَذْهَبْنِي مَبِين دَعَا سِي مُجْحَدَ مَنْ زَادَ أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ
فَيَكُونُ فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَالْيَوْمَ تَرْجِعُونَ

(Sübhâne men izâ erâde şey'en en yekulelehü kün feyekünü.
Fe sübhânellezi biyedihi melekütü külli şey'in ve ileyhi türceüne).

Yukardan beri ve defaatla kitabımızı süsleyen ve pek çok mü'minler için meşguliyetleri anında kendilerine necat vesilesi olan, aynı zamanda hitam duası da denilen duasını aynen alıyoruz. Umarız ki yüce Mevla indinde bu dua bizim için vesile-i rahmet olur.

BİTİŞ DUASI

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي رِزْقًا حَلَالًا لَا طَبِيبًا بِلَا كَدٍ وَاسْتَجِبْ دُعَائِي بِلَا رَدٍّ
وَنَعُوذُ بِكَ عَنْ فَصِيحَةٍ وَفَهْرٍ وَدَيْنٍ وَفَقْرٍ وَعَدُوٍّ وَتَمَانِيَةِ الْأَعْدَاءِ بِرَحْمَتِكَ
يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَلِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

(Allahümmerzukni rızkan halâlen tayyiben bilâ keddin veste-cib duâi bilâ reddin ve neüzübike an fasihatın ve kahrin ve deynin ve farin ve adüvvın ve semanetil'adâi birahmetike yâ erhamer-

rahımine velhamdülillâhi Rabbil'âlemine). Ma'nâ-yı münifi şudur ki:

— Ya Rabbel'âlemin, beni helâl rızıkla rızıklandır. Duamı Bârigâh-ı izzetinden geri çevirme, kabüle karın buyur. Bütün fezanat, çirkinlik ve kötülüklerden kahir, borç, yoksulluktan beni koru. Düşman şerrinden sana sığınırım. Ey merhametlilerin merhametlisi yüce Allah, ey âlemlerin eşsiz yaratıcı ve terbiyecisi, Rab esmânla tecelli et, demektir.

İÇİNDEKİLER

Konaba Giriş	5
Emir Buhari, Havatı ve Menkıbeleri	7
Emir Buhari ile ilgili Bir Hikâye	15
Miyazi Misri (K.S.) ile ilgili Bir Hikâye	26
Emir Buhari Hazretleri'nin Şeceresi	31
Başvurulan Eserlerin Değerlendirilmesi	32
Kur'an-ı Kerim'in Kalbi Olan Yâsin-i Şerif'in Esrarı	38
Kur'an-ı Kerim Okumanın Fazileti Hakkında İzahat	47
Tevhidin Fazileti	48
Resûl (S.A.V.) Hakkında bir Methiyye	49
Cihar-ı Yâr Efendilerimiz Hakkında Bir Methiyye	50
Emir Buhari (K.S.) Hakkında Bir Methiyye	51
Duaların Kabul Buyurulmasının Beş Şartı	52
Duaların Şartından Birincisi	52
Duaların Şartından İkincisi	54
Duaların Şartından Üçüncüsü	55
Dualarla ilgili Bir Hikâye	56
Duaların Şartından Dördüncüsü	57
Duaların Şartından Beşincisi	59
Cüneyd-i Bağdâdî'nin Bir Kıssası	62
Duaların Şartından Beşinci Şartı olan Cuma Gününden Başka Kıymetli Günlerin de Bulunduğu	63
Dört Nesnede Gizli Olan Dört Sir	69
İbrahim Hakkı Hazretleri, Şeyh-i İsmail Fakirullah ile ilgili Bir Hikâye	71
Hız. Mevlânâ ile ilgili Bir Hikâye	76
Allahü Zülcelâl'e Giden Yollar Hakkettiği Mahlûkların Nefeslerinin Sayısı Kadardır	77
Hız. Emir Sultân'ın İhvan-ı Yaranına Öğütleri	78
Yâsin Süresi'nin Fazileti Hakkında Bir İzah	80
Emir Sultân Hazretleri Tarikatında Zikir ve Esmaların İzahı	90
Varını Ümmet Yoluna Harekâyanlar	94
On Dört Darü'l Şekil ve Bunun Neye Delâlet Ettiğinin İzahı	96
Yâsin Süresi İçinde Yedi Mübin Bulunuşu ve Bu Mübinlerin Her Birinin Bir Makam Ehlînin Menzilleri Oluşunun İzahı	97
Öyle Bir Nurdur ki Hak'la Batılı Ayırır	98
İmam-ı A'zam'la ilgili Bir Hikâye	104
İkinci Vefk (Şekil: 2)	110
Yâsin Süre-i Şerifesi'nin Havâssı Hakkında Emir Sultân (K.S.)'a İzâfe Buyurulan Sırlarla ilgili Rivâyetler	122
BİR TENBİH	122

YÂSİN SÜRESİNİN HÂSSALARI

Birinci Hâssa	126	Beşinci Hâssa	127
İkinci Hâssa	126	Altıncı Hâssa	128
HİKÂYE	126	Yedinci Hâssa	129
Üçüncü Hâssa	127	Muhiddin-i Arabî (R.A.) ile ilgili Bir Kıssa	130
Dördüncü Hâssa	127		

Sekizinci Hâssa	133	Otuz Dokuzuncu Hâssa	164
Seyyid Nûr-ı Halebi (K.S.) ile ilgili Bir Kıssa	134	Kırkinci Hâssa	164
Dokuzuncu Hâssa	136	Azrâil (A.S.)'in Duası	164
Hız. Ali (K.V.)'nin Çok Müessir Bir Duası	138	Kırk Birinci Hâssa	166
Onuncu Hâssa	139	Kırk İkinci Hâssa	166
On Birinci Hâssa	139	Kırk Üçüncü Hâssa	166
On İkinci Hâssa	140	Kırk Dördüncü Hâssa	167
On Üçüncü Hâssa	140	Kırk Beşinci Hâssa	167
On Dördüncü Hâssa	141	Kırk Altıncı Hâssa	167
On Beşinci Hâssa	141	Kırk Yedinci Hâssa	168
On Altıncı Hâssa	142	Kırk Sekizinci Hâssa	168
On Yedinci Hâssa	143	HİKÂYE	168
On Sekizinci Hâssa	143	Abdülkadir-i Geylani ile ilgili Bir Kıssa	17
On Dokuzuncu Hâssa	144	Kırk Dokuzuncu Hâssa	17
Yirminci Hâssa	145	Ellinci Hâssa	17
Hasan Şazeli Hazretleri'nin Çok Mühim Bir Duası	145	Elili Birinci Hâssa	17
Yirmi Birinci Hâssa	146	Elili İkinci Hâssa	17
Yirmi İkinci Hâssa	146	Elili Üçüncü Hâssa	17
Yirmi Üçüncü Hâssa	147	Elili Dördüncü Hâssa	17
Yirmi Dördüncü Hâssa	156	Elili Beşinci Hâssa	17
Düşman Şerrinden Korunmak İçin Okunacak Dua	153	Elili Altıncı Hâssa	17
Yirmi Beşinci Hâssa	154	Elili Yedinci Hâssa	17
Yirmi Altıncı Hâssa	154	Selâmün Kavlen... Ayet-i Kerimesinin Mukatta' Harfleri	17
Yirmi Yedinci Hâssa	155	Besmele-i Şerifinin Vefki (Şekil:)	17
Yirmi Sekizinci Hâssa	155	Elili Sekizinci Hâssa	17
Yirmi Dokuzuncu Hâssa	156	Teshîlül-Metinül-Kavi Duası	17
Otuzuncu Hâssa	157	Elili Dokuzuncu Hâssa	17
Otuz Birinci Hâssa	157	Kassemül Hayat Duası	17
Otuz İkinci Hâssa	158	Harf-i Mukatta'ların Vefki (Şekil:)	17
Otuz Üçüncü Hâssa	159	Altmışıncı Hâssa	18
HİKÂYE	159	Cok Mübarek Bir Vefk (Şekil:)	18
Tesbih Duası	159	Hayy Esmasının Açıklaması	18
Otuz Dördüncü Hâssa	160	Yûnus (A.S.)'ın Mübarek Duası	18
Otuz Beşinci Hâssa	161	Altmış Birinci Hâssa	18
Otuz Altıncı Hâssa	161	Seyyid Celâleddin-i Rûmî'nin Bir Kıssası	18
Otuz Yedinci Hâssa	162	Altmış İkinci Hâssa	18
Otuz Sekizinci Hâssa	163		

BİRİNCİ FASIL

Kitabın Yazılış Sebebi	18
Şeyh Ebû'l-Vefâ Hazretleri ile ilgili Bir Kıssa	18
Abdülvahhab-ı Şâ'rânî Hazretleri'nin Duası	18
Emir Sultân Hazretleri ile ilgili Bir Hikâye	20
Yâsin Süresi'nden Sonra Okunacak Bir Dua	20
Emir Sultân Hazretleri'nin İhvanına Bir Vasıyyeti	20

İKİNCİ FASIL

Fâtîha-i Şerife'nin Faydaları ve İzahı	2
Besmele-i Şerife'nin Esrarı ve İzahı	2

Besmele-i Şerife'nin Esrârı İle İlgili Bir Hikâye ...	212
Besmele-i Şerife'yle İlgili Bir Kerâmet ...	214
Besmele-i Şerife'nin Fazîleti Hakkında Bir Dua ...	215
Besmele-i Şerife'nin Vefki (Şekil: 7) ...	218
Mukatta' Harflerin Vefki (Şekil: 8) ...	220
Yâsin Süresi'nin İlk Dört Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 9) ...	228
Yâsin Süresi'nin Beşinci Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 10) ...	232
Yâsin Süresi'nin Altıncı Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 11) ...	234
Yâsin Süresi'nin Yedinci Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 12) ...	236
Yâsin Süresi'nin Sekizinci Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 13) ...	240
Yâsin Süresi'nin Dokuzuncu Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 14) ...	240
On Dördüncü Şekilde Gösterilen Vefkle İlgili Bir Dua ...	240
Dokuzuncu Âyet-i Kerimeye Kadar Olan Âyetlerin Topluca Vefki (Şekil: 15) ...	241
Yâsin Süresi'nin Onuncu Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 16) ...	242
Yâsin Süresi'nin On Birinci Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 17) ...	242
Yâsin Süresi'nin On İkinci Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 18) ...	242
Yâsin Süresi'nin On Üçüncü Âyet-i Kerimesinin İkinci Vefki (Şekil: 19) ...	252
İsa (A.S.)'ın Antakya'ya gönderdiği Elçileriyle İlgili Bir Kıssa ...	253
Yâsin Süresi'nin On Üçüncü Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 20) ...	255
Yâsin Süresi'nin (14-15 nci) Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 21) ...	260
Yâsin Süresi'nin (16-17 nci) Âyet-i Kerimesinin Vefki (Şekil: 22) ...	263
Yâsin Süresi'nin On Sekizinci Âyetinin Vefki (Şekil: 23) ...	265
Yâsin Süresi'nin On Dokuzuncu Âyetinin Vefki (Şekil: 24) ...	267
Yâsin Süresinin Yirmi Birinci Âyetinin Vefki (Şekil: 25) ...	270
Yâsin Süresi'nin Yirmi İkinci Âyetinin Vefki (Şekil: 26) ...	272
Yâsin Süresi'nin Yirmi Üçüncü Âyetinin Vefki (Şekil: 27) ...	274
Yâsin Süresi'nin Yirmi Dört, Yirmi Beşinci Âyetinin Vefki (Şekil: 28) ...	277
Yâsin Süresinin Yirmi Altı, Yirmi Yedinci Âyetinin Vefki (Şekil: 29) ...	281
Yâsin Süresi'nin Yirmi Sekizinci Âyetinin Vefki (Şekil: 30) ...	283
Molla Fenâri Tarafından YILDIRIM BÂYEZİD'e Yazılan Arızâ ...	285
Emir Buhârî (K.S.)'nin Molla Fenâri'ye Ettiği Hayır Dua ...	287
Yâsin Süresi'nin Yirmi Dokuzuncu Âyetinin Vefki (Şekil: 31) ...	289
Yâsin Süresi'nin Otuzuncu Âyetinin Vefki (Şekil: 32) ...	291
Yâsin Süresi'nin Otuz Birinci Âyetinin Vefki (Şekil: 33) ...	294
HIKÂYE ...	296
Yâsin Süresi'nin Otuz İkinci Âyetinin Vefki (Şekil: 34) ...	298
HALLÂC-I MANSÛR'LA İLGİLİ BİR KISSA ...	300
Yâsin Süresinin Otuz Üçüncü Âyetinin Vefki (Şekil: 35) ...	301
Yâsin Süresi'nin Otuz Dört, Otuz Beşinci Âyetinin Vefki (Şekil: 36) ...	307
Yâsin Süresi'nin Otuz Altıncı Âyetinin Vefki (Şekil: 37) ...	313
Yâsin Süresi'nin Otuz Yedinci Âyetinin Vefki (Şekil: 38) ...	317
Yâsin Süresi'nin Otuz Sekizinci Âyetinin Vefki (Şekil: 39) ...	321
Yâsin Süresi'nin Otuz Dokuzuncu Âyetinin Vefki (Şekil: 40) ...	323
Yâsin Süresinin Kırkinci Âyetinin Vefki (Şekil: 41) ...	325
Yâsin Süresinin Kırk Birinci Âyetinin Vefki (Şekil: 42) ...	327
Yâsin Süresinin Kırk İkinci Âyetinin Vefki (Şekil: 43) ...	329
Yâsin Süresi'nin Kırk Üç, Kırk Dördüncü Âyetinin Vefki (Şekil: 44) ...	331
Yâsin Süresi'nin Kırk Beşinci Âyetinin Vefki (Şekil: 45) ...	333
Yâsin Süresi'nin Kırk Beşinci Âyetinin İkinci Vefki (Şekil: 46) ...	334
Yâsin Süresi'nin 46-47-48 nci Âyetinin İkinci Vefki (Şekil: 47) ...	338
Yâsin Süresi'nin 49-50 nci Âyetinin İkinci Vefki (Şekil: 48) ...	343
Yâsin Süresi'nin 51-52-53 ncü Âyetinin İkinci Vefki (Şekil: 49) ...	346
Yâsin Süresi'nin 54 ncü Âyetinin İkinci Vefki (Şekil: 50) ...	359
Yâsin Süresi'nin 55-56 nci Âyetinin İkinci Vefki (Şekil: 51) ...	361
Yâsin Süresi'nin 57 nci Âyetinin İkinci Vefki (Şekil: 52) ...	363

Esmâü'l-Husnâ'ların Vefki (Şekil: 53) ...	373
Harf-i Mukatta'nın 58 nci Âyetinin İkinci Vefki (Şekil: 54) ...	374
Yâsin Süresi'nin 58 nci Âyetinin İkinci Vefki (Şekil: 55) ...	375
(Selâmün Kavlen...) Âyetinin Diğer Bir Vefki (Şekil: 56) ...	377
(Selâmün Kavlen...) Âyetinin Diğer Bir Vefki (Şekil: 57) ...	377
Yâsin Süresinin 59 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 58) ...	378
Yâsin Süresi'nin 60 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 59) ...	381
Yâsin Süresinin 60 ncü Âyetinin İkinci Bir Vefki (Şekil: 59/1) ...	381
Yâsin Süresi'nin 61 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 60) ...	382
Yâsin Süresinin 62 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 61) ...	384
Yâsin Süresinin 63-64 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 62) ...	386
HIKÂYE ...	388
Yâsin Süresi'nin 65 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 83) ...	400
Yâsin Süresinin 66 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 84) ...	400
Yâsin Süresi'nin 67 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 85) ...	400
HIKÂYE ...	402
Yâsin Süresinin 68 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 86) ...	405
Yâsin Süresinin 69 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 87) ...	411
Cifir İlminin Anahtarları Olan Mukattaa Harfleri ve İzahı ...	417
Nefis Mertebeleri (Letâif) ve İzahı ...	421
Yâsin Süresi'nin 70 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 88) ...	421
Yâsin Süresi'nin 71 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 89) ...	421
Yâsin Süresi'nin 72 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 90) ...	425
Yâsin Süresi'nin 73 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 91) ...	431
Yâsin Süresi'nin 74 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 92) ...	432
Yâsin Süresi'nin 75 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 93) ...	433
Yâsin Süresi'nin 76 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 94) ...	436
Yâsin Süresi'nin 77 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 95) ...	436
Yâsin Süresi'nin 78 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 96) ...	441
Yâsin Süresi'nin 79 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 97) ...	444
Yâsin Süresinin 80 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 98) ...	444
Yâsin Süresi'nin 81 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 99) ...	444
ÜZEYİR (A.S.)'in Kıssası ...	444
Yâsin Süresi'nin 82 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 100) ...	451
Yâsin Süresi'nin Berekâtı İle Seyyarelerin Rûhâniyetlerinin Dâvet Olu- nuşu ve Bunlara Ait Rumuzlar! ...	451
İSKENDER ile HIZIR (A.S.)'in Kıssası ...	461
İskender ile İlgili Bir Kıssa ...	461
Yâsin Süresi'nin 83 ncü Âyetinin Vefki (Şekil: 101) ...	461
Câzibe-i Rahmâniyye-i Cemâliyye Duası ...	461
Altmış Yedinci Levhin Hâssıyyeti ve İzahı ...	471
Mübîn Vefki (Şekil: 102) ...	471
İsm-i Mübîn Hakkında Geniş Bir Açıklama ...	471
Kur'an-ı Azîm'in Fazîlet ve Erdemi Hakkında Bir İzahat ...	501
Mübîn Duaları ...	501
Bitiş Duası ...	501

DİPNOTLARIN FİHRİSTİ

Seyr-i İlahî'da Hayli Mesâfe Alan Fatih Sultân Mehmet Han'la İlgili Bir Kıssa ...	44
İsm-i A'zam Hakkında Açıklayıcı Bir İzah ...	53
H. Cibril ile Peygamberimiz (S.A.V.) Arasında Bir Ledün Sırrı ...	59
Muhiddin-i İbn-i Arabî'nin İsm-i A'zamla İlgili Bir İfşaatı ...	67
Tâhâ Süresi ile Yâsin Süresi Hakkında Mühim Bir Açıklama ...	82
Ârif-i Billâhların Hak'tan Bir Lâhza Uzak Olamayacaklarına Dair İzahat ...	84
Hallûllah ile Habîbullah Arasındaki Fark ...	86
Hiçbir Nebî'nin Bizim Peygamberimize Örnek Gösterilemeyeceği ...	87
Fukara Kelimesinin Gerçek Ma'nası ...	89
Şeyhül-Ekber'in Melekler Hakkında Bir İzahı ...	92
İlm-i Zâhirle İlm-i Bâtının Arasındaki Fark ...	108
İlm-i Manzûr Ne Demektir ...	111
Ariflere Ma'lûm Olan İki Türü Ölümün İzahı ...	113
Mevlânâ Ziyâeddin-i Halid (K.S.)'in İrsâd Edilmiş Kıssası ...	116
Bir Ârif-i Billâhın Kendisine Yol Seçebilmesi İçin Allah İsm-i Celîlîni Kendi Özüne Ayna Yapması ...	117
Kutbül-Aktâb, Yahut İnsan-ı Kâmil Kimdir? ...	121
Bâyezîd-i Bîstâmî (K.S.) ile İlgili Bir Kıssa ...	132
Seyyiatın Hasenâta Tebdîli ile İlgili Bir Kıssa ...	135
Besmele-i Şerifenin (B Harfinin Vücûd Mertebelerindeki Rolü ...	148
İsmâil Fennî Merhum'un Mucize Hakkında Bir İzahı ...	156
Peygamberimiz İçin Korkunun Mevzubahs Olamayacağını İzahı ...	157
Bizim Cansız Zannettiğimiz Şeylerin de Canlı Olduğunun İzahı ...	158
Kurb ü Nevâfil Ne Demektir, Açıklaması ...	161
Kâfir ve Müşrik Arasındaki Fark ...	163
Şeytan-ı Lâinîn Pek Çok Yardımcılarının Bulunuşuna Dair İzah ...	170
Kaseme'l-Hayat Duasının Fazileti ...	185
Duaların Kabulüne Meleklerin, Âmin Demesinin Yardımı ...	194
Kur'an'ın Zâhiri Ma'nasının Yanında Batınî Ma'nasının da Bulunduğu ...	200
Bütün Mahlûkların Birer Harf Mesabesinde Oldukları ...	201
İnsanların Bütün Mahlûklardan Üstün Olduğu ...	224
Ma'sukîyyet Mertebesinin İzahı ...	258
Huzur-ı Daimî Erbabından Murad, Allah'ın Velîleri Olduğu ...	262
Evliyâullah'da Kin Olamayacağına Dair Bir Açıklama ...	267
Belâların En Büyüklüğünün Enbiyâ ve Evliyâlara Verildiği ...	269
Evliyâullah'ın Halk İçinde Menfur Olacağına Dair Bir Açıklama ...	283
Cenab-ı Hak'ın Evliyâlarına Ölûleri Diriltme Yetkisinin Verildiği ...	286
Seyr-i Sülûk Erbabının Riyâzat Anında Gördüğü Fevkalâde Haller ...	292
Kurb-ı Nevâfil Erbabının Kat Etmis Olduğu Mesâfe ...	293
Aşk-ı Mecâzî, Aşk-ı Hakîkî Ne Demektir? ...	297
Hasan-ı Basrî (R.A.) ile Râbia-ı Adebiyye Arasında Bir Kıssa ...	306
Ma'sukîyyet Mertebesinin Büyük Velîlere Verildiği ...	332
Mertebe-i Hakikat Erbabının Hürî, Cennet İstemeleri Bile Günah-ı Kaba-İrden Olduğunun İzahı ...	365
Aşk-ı İlahî'nin Her Şeyden Üstün Olduğu ...	366
Profesör Mehmet Ali Aynî Merhumun Başından Geçen Bir Kıssa ...	376
Anasız-Babasız Veya Sadece Babasız Yaratılanların İzahı ...	446